تاریخ بیست ساله پاسداری از انقلاب اسلامی در غرب کشور

مجموعه چهارم کتاب ششم

نتایج و دستاوردها

پدید آورندگان:
دکتر مصطفی ایزدی
جواد استکی
مسعود یاران

دانشکده فرماندهی و ستاد و علوم دفاعی
مرکز مطالعات و تحقیقات توسعه امنیت پایدار
«پروژه شهید بروجردی»

بسم الله الرحمن الرحيم

مجاهدت‌های خاموش : مجموعه چهارم

سرشناسه : ایزدی ، ۱۳۳۵ –

عنوان و نام پدید آور : تاریخ بیست ساله پاسداری از انقلاب اسلامی در غرب کشور /مصطفی ایزدی ،جواد استکی ،مسعود یاران

مشخصات نشر : تهران : دانشگاه امام حسین (ع) ، دانشکده فرماندهی و ستاد و علوم دفاعی ، مرکز مطالعات و تحقیقات توسعه امنیت پایدار ، ۱۳۸۷ .

مشخصات ظاهری : ۶ ج ، مصور ، جدول ،نمودار

فروست : مجاهدت های خاموش ؛ ۴.

شابک : ۴ – ۹ – ۹۳۶۹۵ – ۹۴۶ – ۹۷۸

وضعیت فهرستی نویسی : فیپا

مندرجات : ج ۶ . نتایج و دستاوردها.

موضوع : ضد انقلاب و ضد انقلابیون-- ایران-- کردستان.

موضوع : ضد انقلاب و ضد انقلابیون-- ایران-- آذربایجان.

موضوع : امنیت ملی-- ایران -- آذربایجان .

موضوع : امنیت ملی-- ایران-- کردستان .

موضوع : ایران،تاریخ،جمهوری اسلامی،۱۳۵۸ –

شناسه افزوده : استکی ،جواد ،۱۳۳۱ –

شناسه افزوده : یاران ،مسعود ،۱۳۴۲ –

شناسه افزوده : دانشگاه امام حسین (ع) ، دانشکده فرماندهی و ستاد و علوم دفاعی ، مرکز مطالعات و تحقیقات توسعه امنیت پایدار .

رده بندی کنگره : ۱۳۸۶ ۹الف۴ض/۵۹۱ DSR

رده بندی دیویی : ۹۵۵ / ۰۸۴۰۴

شماره کتابشناسی ملی : ۱۱۷۵۹۶۶

****

تاریخ بیست ساله پاسداری از انقلاب اسلامی در غرب کشور

نتایج و دستاوردها

****

دکتر مصطفی ایزدی – جواد استکی – مسعود یاران

****

کتاب ششم

مرکز مطالعات و تحقیقات توسعه امنیت پایدار
« پروژه شهید بروجردی »

CONCLUSIONS AND

ACHIEVEMENTS

مرکز مطالعات و تحقیقات توسعه امنیت پایدار

تاریخ بیست ساله پاسداری از انقلاب اسلامی در غرب کشور: نتایج و دستاوردها

کتاب ششم

پدید آورندگان: دکتر مصطفی ایزدی – مسعود یاران (مجری طرح) – جواد استکی

ویراستار محتوایی : حسن رستگار پناه – سید حسین فیض اردکانی – امیر هوشنگ ترابی – حسن دانش پور

جمع آوری و طبقه بندی اطلاعات : مهدی عطایی – محمد ابراهیمی – اعظم طباطبایی

ویراستار شکلی : جعفر یعقوبی

ویرایش ادبی: محمد جواد الوندی- بتول احمدی

آماده‌سازی: جلال زرنگ ثانی

حروف‌چینی: امین ذبیح زاده – فاطمه امینی– حسن سلیمانی

طرح جلد: محمد ثانی

چاپ و صحافی و لیتوگرافی: چاپخانه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

ناظر فنی چاپ: جلال زرنگ ثانی

نوبت چاپ: اول، ۱۳۸۷

شماره شابک : ۴- ۹- ۹۳۶۹۵- ۹۶۴- ۹۷۸

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال

****

****

دانشگاه امام حسین (ع)، دانشکده فرماندهی و ستاد و علوم دفاعی،

مرکز مطالعات و تحقیقات توسعه امنیت پایدار

تلفن: ۴ ـ ۷۷۱۰۵۷۰۳، دورنگار: ۷۷۱۰۵۷۰۷

فهرست مطالب

فصل اول

فصل دوم

فصل سوم

فصل چهارم

فصل پنجم

فصل ششم

فصل هفتم

فصل هشتم

فصل نهم

فصل دهم

فصل یازدهم

فصل دوازدهم

فصل سیزدهم

پیش‌گفتار

پروژه‌ی شهید بروجردی[1] به منظور جمع‌آوری و ثبت تجربیات و دستاوردهای ارزشمند رزمندگان اسلام در صحنه‌های خونبار و با عظمت دفاع از انقلاب اسلامی در مناطق غرب و شمال‌غرب (نقشه‌ی شماره‌ی ۱ جمهوری اسلامی ایران و مناطق غرب و شمال‌غرب) با اهداف؛ تثبیت و ماندگارسازی تجربیات نظامی و پدافند داخلی به دست آمده ، تبیین و تحلیل علمی حوادث نظامی با ایجاد امکان بررسی جامع نقاط قوت و ضعف نیروهای خودی و دشمن ، ثبت وقایع مقابله با بحران تجزیه‌طلبی و تهاجم متجاوزین بعثی عراق ، انتقال تجربیات و دستاوردهای نظامی برای نسل آینده به پیشنهاد **سردار فرماندهی محترم کل سپاه و با تصویب فرماندهی معظم کل قوا ، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (روحی‌له الفدا)، در اواخر سال ۱۳۷۸ با مسئولیت سردار سرتیپ پاسدار دکتر مصطفی ایزدی** شروع به کار کرد[2].

در طرح کلی پروژه شهید بروجردی؛ سه گروه با عنوان جغرافیا ، راهبرد و اقدامات و فعّالیّت‌ها پیش‌بینی گردید. در گروه راهبرد، می‌توان به کمیته «تدوین نبرد دوّم[3]» و در گروه اقدامات و فعّالیّت‌ها به دو کمیته «تدوین عملکرد یگان‌های مانوری سپاه» و «تدوین خلاصه عملیاتی» اشاره کرد که مسئولیت آن به سردار سرتیپ پاسدار

---

۱ ـ سردار سرلشگر پاسدار شهید محمّد بروجردی (ره) ، شخصیتی فرهیخته ، متواضع ، عارف و مجاهدی شب زنده‌دار بود که در مسئولیت‌های فرماندهی سپاه منطقه‌ی هفت ، قرارگاه نجف و قائم مقامی قرارگاه حمزه (ع) بی‌ادعا به وظیفه و تکلیف شرعی در مقابله با دشمنان اسلام عمل می‌کرد و مبتکر راهبرد بی‌نظیر عملیاتی با ماهیت اسلام ناب محمّدی(ص) در مناطق بحرانی غرب و شمال‌غرب بود ، بر این اساس پروژه‌ی تدوین تاریخ عملیات رزمندگان اسلام در این مناطق به نام این شهید بزرگواردر مرکز مطالعات و تحقیقات توسعه امنیت پایدار مزیّن گردیده است .

۲ ـ مقدمات کار و طرح‌ریزی‌های اوّلیه‌ی این پروژه از اواسط سال ۱۳۷۴ شروع شده بود .

۳ـ منظور از نبرد دوم، پاسداری از انقلاب اسلامی در مقاطع زمانی ۱۳۵۸/۱۱/۱ (آزاد سازی شهر کامیاران) تا شهریور ۱۳۶۴(بستن مرز)می باشد

جواد استکی، محول شد. ایشان نیز با توجّه به اهمیّت ، ارزش و اهداف مأموریت، پس از تشکیل چندین جلسه کارشناسی و مشورتی ، بهترین راه‌کار تشکیل ستاد تحقیقاتی مستقل با شرایط ویژه را تعیین کرد و تأمین امکانات مورد نیاز آن را در دستور کار قرار دادند. این ستاد در اصفهان راه‌اندازی شد و موفق به تجزیه ، پیگیری و انجام مأموریت گردید. (پیوست ۱ ، ساختار گروه‌ها و کمیته‌های پروژه‌ی شهید بروجردی) .

نبرد دوّم به آن مرحله از دفاع رزمندگان اسلام در مناطق غرب و شمال‌غرب گفته می شود که پس از بن بست مذاکرات دولت موقت و هیأت های حسن نیت در اواخر دوران فترت به وقوع پیوست ؛ این مرحلـه کـه از بهمـن‌مـاه ۱۳۵۸ (آزادسازی شهر کامیاران) تا پایـان شـهریورماه ۱۳۶۴ (بسـتن مـرز) تعیـین شـد،[1] دارای سه مقطع آزادسازی و پاکسازی شهرها ، آزادسازی و پاکسازی جادّه‌ها و محورهای مواصلاتی و آزادسازی و پاکسازی مناطق عمق و بستن مـرز (از عملیـات قـائم (عـج) در منطقـه‌ی چهل‌چشمه کردستان تا عملیات فتح ۱ در مناطق مرزی پیرانشهر و سردشت) می‌باشد.

منظور از یگان‌های مانوری، یگان‌های رزم سپاه است که در سیر مراحـل تـاریخی غرب و شمال‌غرب تشکیل گردید و تاریخچه تاسیس و شرح عملیـات آن‌هـا از مقطـع نبرد اوّل تا پایان شهریورماه ۱۳۷۱ در نظر گرفته شده است .

خلاصه عملیاتی؛ شامل تدوین خلاصه اقدامات بیست ساله نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران از زمان پیروزی انقلاب تا پایان سـال ۱۳۷۵ در چهـار اسـتان کردسـتان ، آذربایجان‌غربی ، کرمانشاه و ایلام است .

برای رسیدن به نتیجه مطلوب و مستند، ابتدا باید نیازمنـدی‌هـای پـژوهش تـأمین می‌شد. همزمان با تهیه طرح مقدماتی ، جمع‌آوری اطلاعات و تکمیل طرح تفصیلی این نیازها نیز با صرف زمان زیادی پیگیری شد .

---

۱ ـ طول مدت آن ۵ سال و ۸ ماه یا ۲۰۷۲ روز می‌باشد.

تهیه طرح‌های مقدماتی و سپس تکمیلی هر پروژه با سیر مراحل تصویب و جمع‌آوری اطلاعات به روش میدانی و کتابخانه‌ای (شامل اسناد سپاه ، ارتش ، ژاندارمری ، وزارت‌کشور ، کتاب‌ها ، مجلات ، روزنامه‌ها ، اسناد و مدارک گروهک‌های ضدانقلاب) حدود سی ماه به طول انجامید. در این فرایند بیش از ۳۵۰ هزار سند مکتوب و مستند ، ۱۷۰۰ ساعت نوار صوتی کمیسیون‌ها و جلسات زمان عملیات، ۱۶ هزار قطعه عکس و تصویر عملیاتی، ۱۲۰۰ ساعت مصاحبه و ۷۰ ساعت نوار فیلم ویدئویی جمع‌آوری شد. با بررسی آن‌ها و ادامه کار برای رسیدن به اهداف پروژه و شناخت نقش سپاه در دفاع از انقلاب اسلامی و ارزش‌های آن، ما را بیش از پیش مصمم کرد ، به صورتی که طبقه‌بندی موضوعی اسناد طی دوازده ماه به پایان رسید .

پس از انجام این مراحل گردآوری و حجم انبوهی از اطلاعات[1] ، همچنین قابل استفاده بودن بعضی اسناد در چند موضوع ، مکانیزه کردن اطلاعات ضرورت پیدا کرد . بر این اساس، تهیه نرم‌افزار رایانه‌ای در دستور کار قرار گرفت. با تلاش مستمر و همّت چند نفر از برادران سپاه و دانشگاه اصفهان نرم‌افزاری کم‌نظیر با حداقل هزینه تهیه گردید .

همزمان با تهیه این نرم‌افزار ، مدارک جمع‌آوری شده در مرحله طبقه‌بندی اطلاعات قرار گرفت. این امر با به‌کارگیری ۱۲۴ نفر پرسنل کادر و بسیجی در ۶ کمیسیون به صورت فشرده در مدت یک سال دسته‌بندی موضوعی و کُدگذاری انجام گردید. درطول هفت ماه توسط۲۴ اپراتور(در دو شیفت کاری)مطالب دربانک اطلاعات وارد شد. در حال حاضر اسناد تایپ شده دارای ۶۸,۰۰۰ مورد بدون تکرار می‌باشد.

قابل ذکر است، در صورتی که این اسناد به صورت روزشمار دنبال هم قرار گیرد، بیش از ۲۷۰۰۰ صفحه A.4 می‌شود که با اضافه کردن ۱۶۰۰۰ قطعه عکس و نقشه‌ی عملیاتی و تعداد زیادی جدول و نمودار، حداقل به چهل‌هزار صفحه افزایش خواهد یافت .

با توجّه به زمان ۵ سال و ۸ ماهه مقطع نبرد دوّم و تنوع اقدامات و فعّالیّت‌ها ، طبق طرح تفصیلی ، چگونگی تدوین این مقطع در ۶ مجموعه با بیش از صدها کلید

---

۱ ـ ستاد پروژه شهید بروجردی در اصفهان در حد توان و با تلاش جمعی از همکاران در مدت دو سال اطلاعات موجود را جمع‌آوری کرد. این بدان معنا نیست که آنها توانسته‌اند تمامی اسناد و مدارک را به دست آورند ، بلکه هر زمان امکان اضافه شدن اطلاعات جدید وجود دارد .

واژه و لغات مهم (که حداقل خروجی کمیته در ۳۰۰ موضوع مستقل قابل ارائـه اسـت) به بانک اطلاعات وارد شد که با انتخاب یکی از روش‌های کدینگ ، تـاریخ ، لغـت یـا ترکیبی از آنان ، به راحتی می‌توان موضوع مـورد نظـر را جسـتجو و در ابعـاد مختلـف چاپ نمود . در این بانک اطلاعات موضوعات بـه روش علمـی در قالـب موضـوعات عام ، خاص ، اخص ، متغیّر و مبحث ، طبقه‌بندی و تایپ گردید. فهرسـت آن در یـک جزوه ۵۰۰ صفحه‌ای ارائه شده است ؛ لازم به توضـیح اسـت ، انتخـاب روش مناسـب طبقه‌بندی اطلاعات در رایانه با برگزیدن واژه‌های کلیدی و لغـات مهـم قابـل اسـتنتاج می‌باشد و یک سند به جای چند بار ، فقط یک بار تایپ شده است .

به طور خلاصه می‌توان گفت: خروجی‌های کمیته‌ی نبرد دوّم در شش بخش تهیـه شده و اکنون خلاصه آن در یک مجموعه شش جلدی قابل ارائه می‌باشد .

علی رغم این‌که کمیته تدوین نبرد دوّم جهت انجام پروژه‌ی تحقیقاتی خـود نیـاز به بهره‌برداری از خروجی کمیته‌های دیگر؛ به‌ویژه کمیته‌های سرزمینی داشت ، توانست بدون استفاده از اطلاعات کمیته‌های دیگر خروجی‌های خود را به صورت مستقل و بـه عنوان منـابع اختصاصـی تـا پایـان تیرمـاه ۱۳۸۳ در قالـب ۱۳۶ موضـوع در ۱۷۶جلـد (۴۱/۴۳۲ صفحه) که در ۸۸۰ نسخه (۲۰۷/۱۶۰ صفحه) تکثیر شد (هرجلـد ۵ نسـخه) ، تهیه کند و به ستاد پروژه در تهران تحویل نماید. به عنوان نمونـه ، هفـت موضـوع[۱] از این خروجی‌ها را نیز تکمیل و اقدام مشابه در مورد سایر عناوین را منوط به تأمین سایر نیازمندی‌ها نمود .

- پیوست ۲ ، لیست خروجی‌های کمیته تدوین نبرد دوّم

در خصوص عملکرد یگان‌های مانوری سپاه می‌توان اشاره کرد مجموعه‌ای شامل: تاریخچه ، شرح عملیات‌ها و خاطرات ۳ لشگر و ۱۸ تیپ مستقل تهیه شده و خروجـی

---

۱ ـ این هفت موضوع عبارتند از : ۱ ـ آزادسازی و پاکسازی شهر سنندج ۲ ـ آزادسازی و پاکسازی شـهر مهابـاد ۳ ـ عملیات منظم ، نامنظم و اجرای آتش رزمندگان اسلام بر ضد متجاوزین بعث عراق ۴ ـ عملکـرد تیـپ ۱۱۰ شهید بروجردی ۵ ـ عملیات مین‌گذاری توسط ضدانقلاب ۶ ـ عملیات کمین توسط ضدانقلاب ۷ ـ حمله به مقر، پایگاه و پاسگاه توسط ضدانقلاب ـ این موضوعات تا حدود زیادی ویـرایش ادبـی شـده و تصـاویر ، جـداول و نمودارهای رنگی به آن اضافه شده و هر کدام دارای چارچوب نظری می‌باشند .

آن‌علاوه برارائه‌ی ۲۱جزوه در یک نرم‌افزار رایانه‌ای به‌صورت سی‌دی ارائه‌گردیده است.
ـ پیوست ۳ ، لیست خروجی‌های کمیته‌ی تدوین عملکرد یگان‌های مانوری سپاه.

تدوین عملکرد ۴۰ گردان و ۲۳۶یگان مستقل کم‌تر از تیپ به کمیته‌های سرزمینی واگذار گردیده است. همچنین در مورد تدوین خلاصه عملیاتی با توجّه به وابستگی این پروژه به اتمام کار کمیته‌های دیگر ، در تاریخ ۱۳۷۹/۶/۲ طرح آن در قالب شش مجموعه ؛ شامل مبانی و پیشینه ، جنگ اوّل ، دوران فترت ، جنگ دوّم ، توسعه و عادی‌سازی به پروژه‌ی شهید بروجردی تقدیم گردیده است. تدوین وقایع عملیات نبرد دوّم تحت عنوان مجموعه‌ی چهارم در ۶ جلد، یکی از نتایج این طرح‌ها است .

لازم به توضیح است ، فعالیت‌های دیگری توسط ستاد اصفهان به عنوان کمک‌های تحقیقاتی و مکمل بعضی از کارها به صورت جداگانه تهیه یا در دست اقدام است .
ـ پیوست ۴ ، لیست اقدامات تحقیقاتی متفرقه .

برای انجام این فعالیت‌ها از پانزدهم فروردین‌ماه ۱۳۷۶ تا سی‌ویکم تیرماه ۱۳۸۳ در ستاد اصفهان ،۲۶۱ نفر (۲۵ نفر کادر سپاه ، ۳۷ نفر سرباز و ۱۹۹ بسیجی و قراردادی) به مدت ۳۲/۸۳۱ روز طی ۲۳۷/۸۲۰ ساعت، در گروه‌های تحقیقاتی ، اداری، پشتیبانی و فرهنگی مشغول انجام وظیفه بوده‌اند . این نیروهای به استناد ابلاغ سردار فرماندهی محترم کل سپاه از رده‌های مختلف و نیازهای تحقیقاتی از مراکز مختلف علمی جذب گردید که بعضاً با اتمام وظایف محوله در طول دوره ، همکاری‌شان پایان یافته است .

لازم به توضیح است ، از تاریخ ۱۳۸۳/۵/۱ تا زمان ارائه این مجموعه نفرات زیادی با تخصص‌های مورد نیاز در تدوین مجموعه‌ی چهارم فعالیت داشته‌اند که در مقدمه به آن‌ها اشاره خواهد شد .

تلاش برای فراهم کردن مکانی مناسب جهت اجرای مأموریت ؛ پی‌گیری و جذب پرسنل با تجربه ، متخصص ، توانا و علاقه‌مند به تحقیقات ؛ تلاش گسترده برای تأمین امکانات مورد نیاز اداری ؛ انجام صدها مأموریت در استان‌های آذربایجان‌غربی ، کردستان ، کرمانشاه ، تهران ، گیلان ، خراسان ، قزوین ، زنجان ، فارس و کرمان به منظور جمع‌آوری اطلاعات و ارتباط با رده‌های سپاه ، سازمان‌ها ، ادارات ، ارگان‌ها و

نهادهای دولتی ، مسئولین و پرسنل با سابقه‌ی سپاه ، ارتش ، نیروی انتظامی ، جهاد ، وزارت کشور و ... ؛ تشکیل چندین گردهمایی و سمینار مربوط به پروژه‌ی شهید بروجردی یا شرکت در این‌گونه جلسات ؛ دعوت از افراد متخصص ، مطلع و صاحب‌نظر در خصوص مسائل غرب و شمال‌غرب و تحقیقات ، همچنین مصاحبه با آنان ؛ کمک به مسئولین کمیته‌های دیگر در انجام پروژه‌های محوله ؛ انجام بیش از ۶۳۰۰ مکاتبه ؛ شرکت در صدها جلسه با حضور سردار ایزدی (ریاست محترم مرکز)، سردارمحسن رضایی، سردارسید رحیم صفوی، سردار صالح ،سردار فضائلی، اعضای محترم ستاد پروژه در تهران ، صدا و سیما در تهران ، کردستان و اصفهان ، لشگر ۱۴ امام حسین(ع) ،جلسات داخلی (به طور متوسط هر ۳ روز یک جلسه) و صدها فعالیت دیگر در راستای اجرای مأموریت‌های محوله از اقدامات ستاد اصفهان بوده است .

یادآوری این نکته ضرورت دارد که نیروی انسانی ، منابع اطلاعاتی ، تجهیزات مصرفی و سرمایه‌ای ، بودجه ، مکان تحقیق ، طرح‌ها و برنامه‌ها از عناصر و پیش‌نیازهای مهم پژوهش محسوب می‌شود. بودجه در واقع نقشی مهمی دارد ؛ زیرا تهیه تجهیزات ، منابع و حتی نیروی انسانی کار آمد نیز تا حدی به بودجه تحقیقاتی بستگی دارد. توسعه و پیشرفت تا حد زیادی منوط و مشروط به تحقیق و پژوهش و پژوهش نیاز به نوعی آرامش فکری و روانی دارد. در مورد پژوهش در پروژه شهید بروجردی ، می‌توان اذعان کرد ، اشکالات عمده‌ای بر تهیه پیش نیازهای تحقیقات و تأمین عناصر مورد نیاز وجود داشته است. امّا اهمیت موضوع ، نگاه معنوی به کار ، همت و جدیّت و مقاومت مسئول محترم پروژه و همکاران اصلی و ... ، بسیاری از ضعف‌ها و مشکلات را بر طرف نمود و اکنون به لطف الهی امید است با تعیین ساختار جدید در دانشکده و پژوهشکده فرماندهی و ستاد و علوم دفاعی سپاه، بسیاری از مشکلات مرتفع گردد .

در پایان لازم می‌دانیم از سردار سرافراز سپاه اسلام ، سرتیپ پاسداردکتر مصطفی ایزدی به جهت زحمات، حمایت‌ها ، راهنمایی‌ها و توجّه به این کار ارزشمند و همچنین همت و جدیت سردار سرتیپ پاسدار جواد استکی ،برادر بزرگوار مسعود یاران و سرداران لطفیان ، رستگارپناه ، فیض اردکانی ، آبرومند ، شریفی ، صالح ، ترابی ،

فدا ، زارع ، سرهنگ هاشمی ، زرنگ‌ثانی ، بنی طباء و عزیزان دیگر؛ به ویژه زنـده یـاد سردار شهید مجید حاجی حاتم(ره)که ما را در انجام ایـن مهـم کمـک معنـوی و مـادی داشتند، صمیمانه تشکر نماییم.

در ضمن از توجّه رده‌های مختلف سپاه به‌خصوص لشـگر ۱۴ امـام حسـین (ع) ، دانشکده افسری سپاه ، منطقه‌ی مقاومـت بسـیج اصـفهان ، آمادگـاه شـهید خـرازی در اصفهان ، معاونت‌های عملیات ، لجستیک ، فرهنگی ، بودجه و مرکز عملیـات پرسـنلی ستاد مشترک سپاه ، مرکز پشتیبانی بیت‌المقدس ، لجسـتیک نیـروی مقاومـت ، شـرکت ایثار نمسا و بنیاد حفظ آثار و ارزش‌هـای دفـاع مقـدس در اصـفهان بـه ایـن امـر مهـم سپاسگزاری می‌شود .

همچنین از فرمانده محتـرم دانشـکده فرمانـدهی و سـتاد و علـوم دفـاعی سـردار سرتیپ پاسدار احمد محمدزاده و همکاران به پاس زحمات و پشتیبانی‌های ارجمندشان کمال قدردانی بعمل می آید.

محققین در دوران نابسامانی‌ها ، تلخی‌ها و سـختی‌هـا و یـا ثبـات کـار و شـیرینی ملاحظه‌ی نتیجه‌ی تحقیقات ، همکارانی صـدیق ، متعهـد ، دلسـوز ، بـی‌ریـا و در ایـن خدمت صادقانه به دنبال رضایت حق تعالی بودند و قلم قاصـر از توصـیف و قـدردانی است ، لکن وجود و نـام ایـن عزیـزان بـویژه بـرادران عطـایی ، ابراهیمـی ، خطیبـی و خواهران احمدی ، امینی ، یاران ،رضوان ، استکی با همراهی و صبوری خانواده‌هایشـان افتخار بزرگی بود که نصیب گردید و انشاءالله اجر و پاداش آنها با خداوند متعال باشد .

در آخر ، امیدواریم توانسته باشیم گامی مثبت در ثبت وقایع و تجربیات گران‌بها و با عظمت رزمندگان اسلام در دفاع از انقلاب اسلامی در منـاطق غـرب و شـمال‌غـرب برداشته و راهی برای ره‌جویان حق و عدالت تا حدودی گشوده باشیم .

و من الله التوفیق

مرکز مطالعات و تحقیقات توسعه امنیت پایدار

دیباچه

تاریخ شکوهمند اسلام سرشار از حماسه‌های جاوید در دفاع از ارزش‌های متعالی الهی است ، این حرکت رهایی بخش که در مسیر تلاش‌ها و مجاهدت‌های انبیای عظام می‌باشد تا ظهور حضرت بقیه‌الله الاعظم (ارواحنافداه) تداوم خواهد یافت و در هر زمان با شتابی خاص به پیش می‌رود . در این راستا انقلاب اسلامی ایران به رهبری حضرت امام خمینی (رضوان‌الله تعالی علیه) فرازی است بس پرشکوه که از بدو پیروزی با تهدیدات متعدد داخلی و خارجی (**خطرناک‌ترین شکل تهدید ،ترکیب یک تهدید خارجی با عوامل بحران‌زای داخلی است که ابعاد درگیری را وسعت می‌بخشد**) به صورت همه‌جانبه ، پیوسته و زنجیروار در ابعاد نظامی ، سیاسی ، فرهنگی و اقتصادی دشمنان اسلام مواجه بوده است . ددمنشان سعی در ساقط نمودن این حکومت ، تجزیه کشور ، انحراف انقلاب از آرمان‌های اصول گرایانه را داشته‌اند ، امّا پیروان اسلام ناب محمّدی (ص) بحمدالله با اراده‌ای متکی به قدرت خداوندی ، اطاعت از رهبری ، انجام وظیفه و تکلیف ، کوله‌بار برگرفته و همچون شوریدگان عالم، پروانه‌وار ، تن به آتش عشق سپردند و آنچه را که ناشدنی می‌نمود محقّق ساختند .

اگر به حوادث تلخ و شیرین دوران حیات انقلاب اسلامی بنگریم به پیروزیهای حیرت‌انگیز و شگفت‌آوری برخورد خواهیم کرد که ملت ایران و در خط مقدم آن ، سپاه پاسداران (**حضرت امام خمینی رضوان‌الله تعالی علیه در تاریخ ۱۳۵۸/۵/۲۹ فرمودند: من از پاسداران راضی هستم و به هیچ وجه نظرم از شما برنمی‌گردد ، اگر سپاه نبود کشور هم نبود . من سپاه‌پاسداران را بسیار عزیز و گرامی می‌دارم**) ، در دفاع از دین و مقدسات آن ، عزّت و استقلال سیاسی ، آزادی ، ولایت ، سرزمین ، اموال و اقتصاد کشور ، جان و مال و ناموس مردم ، حمایت از مظلومان و محرومان ،

احقاق حق الهی ، برداشتن موانع از سر راه هدایت توده‌ها ، برقراری امنیت اجتماعی ، بهبود اوضاع اقتصادی و فرهنگی به دست آورده و جلوه‌ی این موفقیت در مجاهدت‌های خاموش (**در سفر مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای « روحی‌له الفداه » به کردستان ، ایشان فداکاری و ایثار رزمندگان اسلام در این خطه را مجاهدت‌های خاموش لقب دادند**) مناطق غرب و شمال‌غرب و دفاع مقدس ، نمودی خاص پیدا کرده است .

حضرت امام خمینی (رضوان‌الله تعالی علیه) در پیامی که بیانگر دیدگاه و نگرش مبارکشان نسبت به این مجاهدت‌ها بود، خطاب به رزمندگان منطقه عملیاتی قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) در مورخ ۱۳۶۱/۸/۱۵ چنین فرمودند : **« اسلام و مسلمانان به این پیروزی‌های چشمگیر شما چشم دوخته‌اند و از یاد هیچ یک از ما نخواهید رفت. شما فرزندان عزیز ملت هستید ، فتحی که به دست شما صورت گرفت برای ملت سرافرازی بود »** .

مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (روحی‌له الفداه) نیز در این باب فرمودند : **جهاد فی‌سبیل‌الله ، هر چه دشوارتر ، با فضیلت‌تر و درخشانتر و ماندگارتر ، شما در کردستان به چنین جهادی در برابر دشمنان خدا کمر بسته‌اید ، خداوند از شما قبول فرماید .**

آری حرکت از آغاز تا انجام، از بطن مکتب بوده و راه آزادی‌بخش و حیات‌بخش خویش را چنین طی کرده است،چرا که انقلاب اسلامی، انقلاب ارزش‌های‌انسانی است و درتمامی مسائل اجتماعی مشی و روش خاص خود را داشته و دارد و در این حرکت پر برکت نیز، نقش کارساز وبدیع خویش را با موفقیت و به‌عنوان الگو درنوردیده است.

در نگاهی اجمالی ، مقابله با بحران‌های داخلی در طول عمر با عزّت جمهوری اسلامی، تجارب گران‌بهایی در زمینه‌های نظامی برای ما به ارمغان آورده و بهترین میدان تجربی را برای محققّین و اندیشمندان فراهم ساخته است ، ضمن اینکه مطالعه و بررسی بحران‌ها از دیدگاه‌های گوناگون و توجه به مؤلفه‌های تهدیدات داخلی ؛ **(گروه‌های سیاسی معاند و محارب تحت حمایت کشورهای خارجی ؛گروههای قومی و بافت‌های عشیره‌ای ؛ اقلیت‌های دینی ؛ صاحبان قدرت اقتصادی ؛ اشرار ،**

خوانین و افراد قدرت طلب و عوامل ثابت و متغیر ژئوپلیتیکی مناطق مختلف کشور ؛ فقر عمومی ؛ مواد مخدر و باندهای بزرگ بین المللی مواد مخدر و ...) آن‌ها به لحاظ جایگاه ، نقش ، طول زمان ، وسعت مکان و دامنه عمل ، برای آگاهی نسل فعلی و آینده از اهمیت بالایی برخوردار می‌باشد و پدیده‌های جدید امنیتی؛ یعنی پیش‌گیری از غافلگیری ، ایجاد زمینه پیش‌گیرنده و کسب آمادگی برای مقابله با تهدیدات آتی دشمن را در بر خواهد داشت. بی‌توجهی به این مهم ، ضربات جبران ناپذیری را به دنبال دارد که حداقل آن تحریف حقایق است (**تحریف حقایق ، سلاح برنده‌ای در دست کسانی است که سعی در پنهان داشتن حقایق و واقعیت‌های موجود دارند . استفاده کنندگان از این سلاح برای رسیدن به امیال نامشروع خود در زمینه‌های نظامی ، فرهنگی ، سیاسی ، اقتصادی حقایق را در پشت شعارهای فریبنده و جذاب پنهان می‌نمایند و آن را آن‌گونه که می‌خواهند عرضه می‌دارند. وارونه جلوه دادن واقعیت‌های موجود ، انسان‌های ناآگاه یا کم اطلاع را فریفته و از مسیر حق دور می‌نماید**) ، ضمن اینکه طبق فرمایش حضرت امام خمینی (رضوان‌الله تعالی علیه) : « **در هنگامه‌ی نبرد مجال پرداختن به همه جهات ، قوّت‌ها و ضعف‌ها و طرح‌ها و برنامه‌ها و در حقیقت ترسیم راهبرد دفاع همه جانبه نبوده است ، ولی در شرایط عادی باید با سعه‌ی‌صدر و به دور از حب و بغض‌ها به این مسائل پرداخت و از همه‌ی اندوخته‌ها ، تجربه‌ها ، استعدادها و طرح‌ها استفاده کرد** » .

در این راستا طرح جمع‌آوری ، ثبت تجربیات گران‌بها و دستاوردهای ارزشمند رزمندگان اسلام در صحنه های خون‌بار و با عظمت دفاع از انقلاب اسلامی در مناطق غرب و شمال‌غرب کشورمان با اهداف زیر شروع به کار کرد :

۱ ـ ثبت و ماندگار کردن تجربیات نظامی و پدافند داخلی به دست آمده ؛

۲ ـ تبیین و تحلیل بهتر حوادث نظامی ؛

۳ ـ ایجاد امکان بررسی جامع نقاط قوّت و ضعف نیروهای خودی و دشمن ؛

۴ ـ ثبت وقایع مقابله با بحران تجزیه طلبی و تهاجم متجاوزین بعثی عراق ؛

۵ ـ انتقال تجربیات و دستاوردهای نظامی به نسل آینده ؛

در طرح کلّی پروژه شهید بروجردی کمیته تدوین نبرد دوم در گروه راهبرد قرار

گرفت. این کمیته با انجام مراحل کارشناسی و استفاده از نظرات مسئولین و متخصصین امر در ابعاد نظری و تجربی در علوم نظامی، سیاسی، همچنین با عنایت به روند تاریخی حرکت شکوهمند رزمندگان اسلام و بهره‌گیری از منابع و تجربیات معتبر شروع به کار کرد و پس از پنج سال خروجی‌هایی به صورت منابع اختصاصی ارائه نمود.

با توجه به تغییر ساختار پروژه در اواخر مرداد ماه سال ۱۳۸۳ به مرکز تحقیقات، روند تدوین به خلاصه عملیاتی نبرد دوم تغییر یافت و طرح اصلی در مرداد ماه سال ۱۳۸۵ توسط مرکز مطالعات و تحقیقات توسعه‌ی امنیت پایدار دانشکده و پژوهشکده فرماندهی و ستاد و علوم دفاعی سپاه، تحت عنوان مجموعه چهارم، یعنی تدوین وقایع عملیات نبرد دوم پس از تصویب ابلاغ گردید. این طرح در مدت یک سال به صورت فشرده با توجه به مدت زمان ۵ سال و ۸ ماه و تنوع اقدامات و فعالیت‌ها در شش جلد کتاب مستقل با عناوین زیر به همراه سی‌دی مستندات (اسکن اسناد، بانک اطلاعات، عکس و نقشه) و ۳ جلد کتاب واژه‌ها و اصطلاحات، ایلات و عشایر و فرهنگ آبادی‌ها تهیه کرده است: تقدیم حضورتان می‌گردد:

۱ ـ **کتاب اول : مبانی نظری تحقیق** : درفصل‌های این کتاب خلاصه‌ای از مباحث راهبرد، شورش‌گری، ضدشورش‌گری و عملیات چریکی از دیدگاه نظری و علمی و عوامل به وجود آورنده‌ی نبرد دوم ارائه می‌گردد.

۲ ـ **کتاب دوّم : اوضاع و احوال مناطق غرب و شمال‌غرب در اواخر دوران فترت یا عوامل به وجود آورنده نبرد دوّم** : درفصل‌های این کتاب خصوصیات جغرافیایی، پیشینه‌ی تاریخی، زمینه‌ها و عوامل و چند موضوع دیگر ارائه و مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد ـ البته این کتاب باید تحت عنوان وضعیت برداشت و تلقی گردد.

۳ ـ **کتاب سوم : ضد انقلاب و اشرار (فعّالیّت‌های ضدانقلاب)** : درفصل‌های این کتاب به بررسی اقدامات و فعّالیّت‌های گروهک‌های ضدانقلاب در مناطق غرب و شمال‌غرب به منظور روشن نمودن عمق توطئه‌ی دشمنان اسلام در تجزیه‌ی منطقه و سعی آن‌ها در سرنگونی حکومت نوپای جمهوری اسلامی ایران پرداخته شده است.

۴ ـ **کتاب چهارم : مقابله با ضدانقلاب و تجزیه طلبی** : در فصل‌های این کتاب

راهبرد ، اقدامات و فعالیت‌ها ، روش‌های به کار گرفته شده توسط رزمندگان اسلام در برابر تجزیه طلبی ضدانقلاب ارائه می‌شود .

۵ ـ **کتاب پنجم : تهاجم عراق و مقابله با متجاوزین** : در فصل‌های این کتاب به توضیح اقدامات و فعالیّت‌ها ، روش‌ها و تاکتیک‌های متجاوزین بعثی و مقابله‌ی رزمندگان اسلام با آنان در مقطع نبرد دوّم می‌پردازد .[۱]

۶ ـ **کتاب ششم : نتایج و دستاوردها (نتیجه‌گیری)** : در فصل‌های این کتاب موارد مشترکی که در کتاب‌های دیگر نیامده مانند ؛ فعالیت‌های توسعه ، نقش‌ها و مسئولیت‌ها ، جلوه‌های ویژه ، تلفات و شهدا ارائه شده است و بعضی از موضوعات مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد .

در این مجموعه سعی شده است بدون حب و بغض با رعایت اصول و ارزش‌های اسلامی در ارائه حقایق ، صرفاً در شروع هر کتاب مقدمه‌ای مختصر نگارش یابد و هر موضوع در فصل‌های مجزا به همراه جدول ، نقشه ، کالک و عکس شرح داده شود .

گرچه در تهیه این مجموعه تلاش فراوان صورت گرفته است؛ ولی از عیب و نقص مبرا نیست . بنابراین از همه خوانندگان و صاحب نظران انتظار داریم با انتقادات و پیشنهادات سازنده ، ما را در تکمیل و ادامه این راه یاری فرمایند .

همچنین از کلیه همکاران به‌خصوص محققین و کارشناسان ستاد پروژه شهید بروجردی در اصفهان که با تلاش فراوان ما را در تهیه این مجموعه یاری نمودند، نهایت تشکر و قدردانی را به عمل می‌آوریم و ازخداوند منان برایشان جزای خیر مسألت داریم.

مسئول کمیته تدوین نبرد دوم پروژه شهید بروجردی

---

۱ ـ مقطع نبرد دوّم ۸ ماه قبل از تهاجم سراسری عراق در مناطق غرب و شمال‌غرب را در بر می‌گیرد و رژیم بعث عراق یکی از پشتیبانان جدّی ضدانقلاب در طول بحران در مناطق غرب و شمال‌غرب بوده است ، لذا تدوین این مجموعه به دو دسته کلی قبل از تهاجم سراسری و بعد از تهاجم سراسری تقسیم می‌شود ، همچنین نکته قابل ذکر در این قسمت عدم ثبت بیش از سه پنجم عملیات‌های رزمندگان اسلام علیه متجاوزین بعثی توسط مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ سپاه می‌باشد که فهرست دقیق این مجموعه عملیات با شرح کافی توسط کمیته نبرد دوّم تهیه شده است .

مقدمه

با وقوع نبرد دوم در مناطق غرب و شمال‌غرب ، پس از گذشت از مقاطع قبلی این گونه تصور می‌شد که نیروهای نظامی جمهوری اسلامی با پرداختن به فعالیت‌های صرف نظامی ، تمامی توان و قدرت خود را جهت سرکوبی گروهک‌های ضدانقلاب و عوامل شورش در منطقه به‌کارگیرند ، لکن آنچه قابل توجه و تعمق بود ، راهبرد خاص جمهوری اسلامی و دیدگاه‌های عالمانه و موشکافانه مسئولان و فرماندهان ذی‌ربط در خصوص مسائل به وجود آمده در جای جای کشور اسلامی بود ، زیرا آنها به‌خوبی می‌دانستند ، دشمنان این مرز و بوم در سال‌های متمادی با استفاده از تمامی ابزارها و امکانات خود ، سعی داشتند با تاراج فرهنگ اصیل و بی‌بدیل ایرانی ـ اسلامی ، مخدوش کردن چهره مذهب در میان جوانان و از همه مهمتر جلوگیری از رشد فرهنگی ، اجتماعی ، اقتصادی و عمرانی ، همچنین قطع ارتباط اقوام مختلف ، به‌ویژه اکراد با سایر نقاط کشور ، موجبات عقب‌ماندگی هر چه بیشتر آنها را فراهم سازد ، تا در مواقع لزوم از زمینه‌ها و عوامل نهفته ، همانند ابزاری جهت اعمال فشار در شرایطی مناسب به‌خصوص در برابر حکومت مرکزی غیر وابسته استفاده نماید .

در مقابله با بحران به وجودآمده در این مناطق تمامی ارگان‌ها و نهادهای دولتی ،

دست در دست نیروهای نظامی و انتظامی مستقر در منطقه به منظور رویارویی با این توطئه دشمن با بهره‌گیری از رهنمودهای عالمانه حضرت امام خمینی (ره) و دیگر مسئولان کشور گذاشتند و فعالیت‌های وسیعی را جهت رشد و اعتلای سطح فرهنگ و اقتصاد و عمران منطقه آغاز کردند. علی‌رغم تلاش‌های مذبوحانه عوامل استکبار برای به تعطیلی کشاندن مدارس، ادارات و نهادهای خدمت‌رسان به مردم و اخلال و کارشکنی در امر فعالیت‌های عمرانی، نیروهای خودی با به‌کارگیری تدابیر ویژه، همگام با فعالیت‌های نظامی و پاکسازی مناطق و حتی در بعضی مواقع مقدم بر آن، دست به توسعه فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و عمرانی وسیعی در سطح منطقه زدند و تمامی تلاش خود را جهت رشد و اعتلای سطح علم و دانش در میان مردم منطقه به کار بستند.

با توجه به مطالب ذکر شده، کتاب ششم از مجموعه چهارم به نام نتایج و دستاوردها در سیزده فصل به شرح زیر تنظیم شده است:

فصل اول با عنوان توسعه فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، عمرانی و کشاورزی به صورت مختصر به تعاریف و اصطلاحات مورد استفاده، فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی و اقتصادی، اقدامات جمهوری اسلامی در ارتباط با اقدامات توسعه‌ای می‌پردازد. این فصل را کلیات توسعه در مناطق غرب و شمال‌غرب نیز می‌توان تلقی کرد.

فصل دوم در مورد نقش و عملکرد یگان‌های مختلف سپاه، سیر تاریخی، تاریخچه و عملکرد یگان‌های رزم، پشتیبانی رزم، پشتیبانی خدمات رزم و یگان‌های استقراری توضیح می‌دهد و در آخر نیز به جمع‌بندی مطالب ذکر شده می‌پردازد.

در فصل سوم و چهارم نقش و عملکرد یگان‌های ارتش، کمیته، شهربانی، ژاندارمری و فداییان امام (ره)، همچنین وظایف و مأموریت کلی آنان ارائه گردیده است.

فصل پنجم تحت عنوان عملکرد ستادها و قرارگاه‌های فرماندهی در مورد ستاد عملیات سپاه غرب کشور، ستاد مشترک سپاه و ارتش در غرب کشور و سنندج، سپاه ناحیه کردستان، سپاه منطقه هفت، قرارگاه‌های حمزه (ع)، قدس، شهید بروجردی، شهید شهرامفر، شهید کاظمی و قرارگاه‌های تابعه، همچنین سایر قرارگاه‌های فرعی توضیح می‌دهد.

فصل ششم به نام عملکرد قضایی شامل مطالبی در خصوص وظایف ، سازمان و تشکیلات و عملکرد قضایی در مناطق غرب و شمال‌غرب است. در پایان این فصل جمع‌بندی مطالب نیز آورده شده است .

فصل هفتم به نقش بی‌بدیل بنیانگذار کبیر جمهوری اسلامی حضرت امام خمینی(ره)، مقام معظم رهبری ، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله العالی) در سمت نمایندگی شورای عالی دفاع و رئیس قوه مجریه ، حضرت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی ، نمایندگان حضرت امام ، ائمه جمعه و روحانیت معظم ، مرکز بزرگ اسلامی در مناطق غرب و شمال‌غرب تحت عنوان اسوه‌ها می‌پردازد .

فصل هشتم با عنوان انتخابات مجلس خبرگان رهبری ، ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی ، در خصوص اوضاع حاکم بر منطقه حین برگزاری این انتخابات با میزان افراد رأی دهنده در مناطق غرب و شمال‌غرب در مقطع زمانی مورد نظر شرح می‌دهد .

فصل نهم ، شامل مطالبی درباره چهل و هفت سازمان ، نهاد و ارگان دولتی در مناطق غرب و شمال‌غرب ، وظایف و نمونه‌هایی از اقدامات آنها و تحلیل نقش بعضی از آنان در امر توسعه است .

فصل دهم به ذکر مختصر جلوه‌های ویژه در این مناطق و ارائه نمونه‌هایی در این رابطه می‌پردازد .

فصل یازدهم شامل حمایت معنوی و مادی مردم مناطق غرب و شمال‌غرب از نظام مقدس جمهوری اسلامی ، مسئولین و مردم است و به تفکیک به این حمایت‌ها اشاره می‌شود .

فصل دوازدهم تحت عنوان تلفات و خسارت‌ها ، به جمع‌بندی آماری تلفات و خسارت نیروهای خودی ، مردم ، گروهک‌ها و متجاوزین بعثی در طول مقطع نبرد دوم می‌پردازد .

فصل سیزدهم متعلق به شهدا می‌باشد . حضرت امام (ره) در این خصوص فرمودند « شهدا شمع محفل بشریتند » . در این فصل به خلاصه‌ای از زندگی‌نامه ۲۵۴ اسوه جاوید که نقش‌هایی برجسته در رویارویی با حوادث غرب و شمال‌غرب داشته‌اند ، به

عنوان حسن ختام مجموعه چهارم آورده شده است .

در تهیه این مجموعه تلاش فراوانی صورت گرفته ولی از عیب و نقص مبرا نیست . بنابراین از همه خوانندگان و صاحب نظران انتظار است با نظرات خود ما را در ادامه این راه یاری فرمایند .

همچنین از کلیه همکاران ، به‌خصوص محققین و کارشناسان ستاد پروژه شهید بروجردی اصفهان که با تلاش وافر در تهیه این مکتوب همت گماشتند ، تشکر و قدردانی می‌شود .

در پایان امید است این مطالب که محصول امکاناتی است که خدای سبحان با فضل خویش در اختیار ما نهاد و فرصتی که به ما بخشید ، مورد توجه عزیزان خواننده و دانش‌پژوه قرار گیرد .

فصل اول

توسعه فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، عمرانی و کشاورزی در مناطق غرب و شمال‌غرب

الف : مقدمه

مناطق غرب و شمال‌غرب ، به‌ویژه مناطق کُردنشین تا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی (در سال ۱۳۵۷) همیشه مورد ظلم و ستم حکومت‌ها و خوانین قرار گرفت و نسبت به سایر مناطق کشور از پیشرفت کمتری برخوردار بود . پس از پیروزی انقلاب اسلامی ، عوامل دست پرورده استکبار با سوء استفاده از اوضاع کشور ، دست‌مایه قراردادن مطالبات ساکنان این مناطق ـ که رژیم گذشته حتی از به رسمیت شناختن آنها سر باز زده بود ـ و همکاری دشمنان خارجی ، زمینه بروز خشونت‌های فراوانی در این مناطق گردیدند . این منازعات موجب کشته و زخمی شدن هزاران نفر ، تحمیل هزینه‌های گزاف و خسارت‌های سنگین مالی و آسیب‌های جدی به حاکمیت ملی و تمامیت ارضی کشور شد . طولی نکشید که با درایت مسئولین و فرماندهان نظامی جمهوری اسلامی ، تلاش و ایثار رزمندگان و فداکاری مردم در پناه الطاف الهی ، مبانی اصولی انقلاب در منطقه تحکیم شد ، امنیت نسبی برقرار گردید و زمینه‌های گسترش اقدامات توسعه فراهم آمد . در طول مقطع نبرد دوم هیچ‌گاه حرکت‌ها و اقدامات نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ، نظامی صرف نبود ، بلکه بعد از هر عملیات نظامی و پس از پاکسازی منطقه فعالیت‌های توسعه‌ای و مردم‌یاری مانند راه‌سازی ، ساخت مدرسه ، حمام و بهداری ، آب رسانی و برق‌رسانی را شروع می‌کردند . این امر در وهله اول ، موجبات جلب اعتماد مردم و پس از آن فراهم کردن زمینه همکاری و کمک آنان در مردمی کردن امنیت را به وجود می‌آورد .

در این فصل با توجه به وضعیت خاص منطقه ، همبستگی‌ها و پیوستگی‌های عملیات نظامی با فعالیت‌های توسعه ، به شرح تعاریف و اصطلاحات و اقدامات چند

متغیر کلیدی و اساسی[1] در مناطق غرب و شمال‌غرب در مقطع نبرد دوم می‌پردازیم [2].

ب : تعاریف و اصطلاحات

۱ ـ توسعه

توسعه در لغت به معنای رشد تدریجی در جهت پیشرفت ، قدرتمندتر شدن و حتی بزرگتر شدن است (فرهنگ لغات اکسفورد ، ۲۰۰۱) در تعریف این واژه ، اندیشمندان تعاریف متعددی ارائه کرده‌اند که به جهاتی نارسا و گاهی ناقص و حتی در مواردی گمراه کننده بوده است . این نقایص ناشی از تعدد عوامل مؤثر در توسعه یا پیشرفت یک جامعه می‌باشد که هر نظریه‌پرداز بر حسب تجارب ، نگرش سیاسی ، محیطی و ایدئولوژیکی به آن نگریسته و تعاریفی در این زمینه ارائه نموده است . به هر تقدیر ،مفهوم توسعه فرآیندی همه جانبه است که معطوف به بهبود تمامی‌ابعاد زندگی مردم یک جامعه می‌باشد . واژه‌هایی مانند توسعه داخلی ، اقتصادی ، صنعتی ، فناوری ، فرهنگی ، اجتماعی ، سیاسی و نظایر اینها جنبه‌ای از ابعاد توسعه است که در شرایطی در اولویت قرار می‌گیرد . بحث در مورد درست یا نادرست بودن اولویت‌ها یا همه جانبه‌گرایی آنها از حوصله این مجموعه خارج است . برای مفهوم توسعه ، متغیرهای زیادی را می‌توان عنوان نمود. هر چه تعداد متغیرهای مورد بحث افزایش یابد، مطالعه و بررسی روابط علّی بین آنها دشوارتر و در نتیجه دست‌یابی به اهداف مورد نظر به‌دلیل الزام

---

۱ ـ متغیرهای کلیدی ، از دیدگاه نظریه‌پردازان مختلف ، متفاوت می‌باشد اما به نظر می‌رسد در دسته بندی زیر از جامعیت خوبی برخوردار است . مطالب ارائه شده در این فصل به همه این موارد می‌پردازد .

الف : نظریه اول : متغیرهای کلیدی و اساسی توسعه عبارتند از : کشاورزی ، صنعت و معدن ، خدمات و امنیت یا به تعبیر دیگر مباحث اقتصادی ، اجتماعی ، فرهنگی و سیاسی .

ب : نظریه دوم : متغیرهای کلیدی توسعه عبارتند از : مسکن ، کالا و خدمات ، حمل و نقل مسافر (راه‌ها و تجهیزات و وسایل حمل و نقل) ، ارتباطات (تلفن و پست) ، بهداشت و درمان ، بیمه‌های اجتماعی ، اشتغال (تولید ، دستمزد ، مهارت نیروی انسانی) ، آموزش ، کتابخانه ، ورزش ، مراکز فرهنگی و پرورشی ، مراکز تفریحات سالم و امنیت .

۲ ـ لازم به توضیح است مقطع نبرد دوم در نگاه کلی مرحله نظامی یا ضربت محسوب می‌شود ، اما با توجه به نوع راهبرد به کار گرفته شده در این برهه زمانی ، اقدامات توسعه‌ای نیز قابل توجه بوده و فصل حاضر اشاره‌ای مختصر به این‌گونه فعالیت‌هاست .

به داشتن اطلاعات ، زمان و منابع مالی کافی ، همچنین استفاده بیشتر از متخصصان مختلف را به تعویق می‌اندازد (امیر هوشنگ امینی ـ تازه‌های اقتصاد ـ ص ۳۲).

در این پژوهش ما پذیرای این واقعیت هستیم که توسعه به معنا و مفهوم واقعی خود ، روند یا جریانی جز رشد کم و کیف مسائل اقتصادی ، سیاسی ، فرهنگی و اجتماعی ، امنیتی و دفاعی مناطق غرب و شمال‌غرب نیست و برای تبیین و تشخیص میزان و ابعاد آن ، باید از معیارها و شاخص‌های کمی استفاده کرد . در اینجا تا حدودی با ارائه آمار و ارقام به آنها می‌پردازیم .

۲ ـ توسعه اجتماعی و فرهنگی

توسعه اجتماعی و فرهنگی در دگرگونی اساسی نظام اجتماعی نهفته است . منظور از دگرگونی کلیه تحولاتی می‌باشد که در فرهنگ ، آگاهی‌ها و شناخت آحاد جامعه در یک دوره زمانی مشخص روی می‌دهد .

با این تعریف ، توسعه اجتماعی و فرهنگی به شدت با هم مرتبط است و تفکیک آنها نتیجه نامطلوبی در برخواهد داشت .

۳ ـ توسعه اجتماعی

توسعه اجتماعی فرآیندی است که از طریق آن وابستگی‌های اجتماعی ، اقتصادی و روانی در جامعه و افراد تغییر می‌یابد و ارتباطات[1] بر آن اثری عمده دارد .

---

۱ ـ برپایه نظرات کمیسیون بین‌المللی در سال ۱۳۷۵ ارتباطات شامل موارد زیر می‌شود :

الف : اطلاعات : گردآوری ، نگهداری ، پردازش و توزیع اخبار ، داده‌ها ، عکس‌ها ، پیام‌ها ، نظرات ، اظهار نظرهایی برای شناخت و پاسخ به شرایط محیطی ، ملی و بین‌المللی است . به طور اختصار ، اطلاعات به افراد اجازه می‌دهد تا در زمینه مسائل مربوطه ، تصمیم مقتضی و متناسب اخذ نمایند .

ب : جامعه‌پذیری : ایجاد مجموعه مشترک از دانش که به افراد اجازه و توانایی می‌دهد تا در جامعه عضو مؤثری باشند . از این طریق انسجام اجتماعی ، مشارکت و درگیر شدن فعالانه در زندگی اجتماعی ارتقاء یابد .

ج : انگیزش : برقراری اهداف و خواسته‌های جامعه و ترغیب و تشویق افراد به منظور پی‌گیری اهداف توافق شده

د : بحث : تبادل حقایق و اطلاعات لازم به منظور روشن کردن نظرات متفاوت و ایجاد علاقه و اشتیاق در امور عمومی جامعه .

ارتباطات فعالیتی فردی و گروهی است که در محیط اجتماعی ریشه دارد و انتقال و اشتراک نظرات ، عقاید و اطلاعات را در بر می‌گیرد (استوور ، پیدایش جوامع در توسعه اجتماعی ، ص ۲۶) .

باید توجه کرد تغییر اجتماعی سریع ، به‌ویژه در افراد سنتی ، بسیار ناگوار خواهد بود و بدون « تحریک روانی » و « انتقال فکر و نظر » مشکل می‌توان به رشد اجتماعی خوش‌بین بود و باید تغییر در نگرش به وجود آورد .

از دیگر وسایل عمده‌ای که از طریق آنها می‌توان به تحرک روانی ، احساس یگانگی ، استدلال و اعتماد به نفس رسید ، آموزش و پرورش است . در این مورد فناوری اطلاعات می‌تواند نقش عمده‌ای داشته باشد . رشد فناوری اطلاعات به‌خصوص در زمینه وسایل کمک آموزشی سمعی و بصری ، موجب شکل‌گیری فرصت‌های تازه‌ای در آموزش و پرورش می‌شود و به دانش‌پژوهان و مردم اجازه می‌دهد با یکدیگر بهتر ارتباط برقرار کنند و از مراودات اجتماعی بیشتر بهره‌مند شوند . بین فناوری اطلاعات و آموزش ، روابط روشن و متقابلی وجود دارد که عبارتند از :

ـ اطلاعات و ارتباطات مکمل توسعه خردمندانه هستند ؛

ـ وجود اطلاعات بسیار زیاد و مجموعه آنها در طبقه‌بندی‌های تخصصی موجب شده است افراد به طور قابل ملاحظه‌ای به دانش و کاربرد آن دسترسی یابند ؛

ـ تسهیلات پخش مانند رادیو و تلویزیون موجب تدوین برنامه‌های آموزشی خلاق گردیده و بعضی برنامه‌های آموزشی رسمی ، مکمل دروس تحصیلی خواهد شد؛

ـ تکنولوژی اطلاعات ، به‌خصوص وسایل ارتباط جمعی [1] موجب می‌شوند

ه: آموزش و پرورش: انتقال اطلاعات لازم برای رشد و پرورش افکار، ساخت و پرورش شخصیت و فراگیری مهارت‌ها

و : فرهنگ : ارائه امور فرهنگی و هنری و حفظ میراث فرهنگی گذشته ، ترغیب در ایجاد اهداف فرهنگی برای آینده و تشویق در ایجاد ارزش‌های هنری و تخیلات و خلاقیت‌ها .

ز : سرگرمی‌ها : اشاعه و ارائه نمایش ، هنر ، ادبیات ، موزیک و ورزش به منظور تفریح و لذت بردن .

ح : یکپارچگی : انتقال پیام‌های متنوع و گسترده لازم به منظور کمک به مردم در شناخت ، درک و قدردانی از یکدیگر و اتحاد در تعهدات اجتماعی عام (استوور ، پیدایش جوامع در توسعه اجتماعی ، ص ۲۷ و ۲۸) .

۱ ـ نقش وسایل ارتباط جمعی در ایجاد یکپارچگی در جوامع گذشته و عصر حاضر شناخته شده است و موجب روشن شدن افکار عمومی و تقویت معیارها و ارزش‌های اجتماعی می‌گردد ، ولی هیچ‌گاه نمی‌توان گفت کافی ◄

کیفیت آموزشی از طریق وسایل سمعی و بصری در مراکز آموزشی بالا رود .
بالا رفتن سطح دانش موجب می‌شود ، افراد از طریق روابط اجتماعی آنچه را فرا گرفته‌اند با سایرین در میان گذارند و آنان را در دانش به دست آمده سهیم کنند .

۴ ـ توسعه اقتصادی

توسعه اقتصادی عبارت از رشد همراه با افزایش ظرفیت‌های تولیدی اعم از ظرفیت‌های فیزیکی ، انسانی و اجتماعی است. در توسعه اقتصادی ، رشد کمی تولید حاصل خواهد شد ، اما در کنار آن نهادهای اجتماعی متحول می‌شود و نگرش‌ها تغییر می‌کند ، توان بهره‌برداری از منابع موجود به صورت مستمر و پویا افزایش می‌یابد و هر روز نوآوری جدیدی انجام خواهد شد . به علاوه ترکیب تولید و سهم نسبی نهادها نیز در فرآیند تولید تغییر می‌کند . توسعه در جامعه امری فراگیر است و نمی‌تواند تنها در یک بخش از آن اتفاق بیفتد . توسعه ، حد و مرز و سقف مشخصی ندارد ، بلکه به دلیل وابستگی آن به انسان ، پدیده‌ای کیفی است (برخلاف رشد اقتصادی [1] که کاملاً کمی است) و هیچ محدودیتی ندارد .

توسعه اقتصادی دو هدف اصلی دارد : اول ، افزایش ثروت و رفاه مردم جامعه و ریشه‌کنی فقر ، دوم ایجاد اشتغال ، این اهداف در راستای عدالت اجتماعی است . نگاه به توسعه اقتصادی [2] در کشورهای پیشرفته و کشورهای توسعه نیافته متفاوت است . در کشورهای

← است ، چون وسایل ارتباط جمعی صرفاً ابزار هستند و به وجود زیر بنای اجتماعی ، خطوط حمل و نقل جدید ، زبان ملی مشترک و سواد بستگی دارد.

۱ ـ باید بین دو مفهموم « رشد اقتصادی » و « توسعه اقتصادی » تمایز قایل شد . رشد اقتصادی ، مفهومی کمی است در حالی‌که توسعه اقتصادی ، مفهومی کیفی است . « رشد اقتصادی » به تعبیر ساده عبارت است از افزایش تولید (کشور) در یک سال خاص در مقایسه با مقدار آن در سال پایه و منابع مختلف رشد اقتصادی عبارتند از افزایش به کارگیری ، افزایش سرمایه یا نیروی کار به اضافه افزایش کارایی اقتصاد (افزایش بهره‌وری عوامل تولید) و به کارگیری ظرفیت‌های احتمالی خالی در اقتصاد (دکتر مصطفی سلیمی‌فر ، اقتصاد توسعه ، ۱۴) .

۲ ـ عواملی مانند جمعیت ، منابع طبیعی ، سرمایه ، تکنولوژی و مدیریت برتوسعه اقتصادی مؤثر می‌باشد و برای مشخص کردن سطح توسعه‌یافتگی اقتصادی شاخص‌هایی از جمله : درآمد سرانه ، برابری قدرت خرید ، درآمد پایدار و توسعه انسانی باید در نظر گرفته شود .

توسعه یافته ، هدف اصلی از توسعه افزایش رفاه و امکانات مردم است در حالی که در کشورهای عقب مانده ، بیشتر ریشه‌کنی فقر و افزایش عدالت اجتماعی مد نظر می‌باشد.

۵ ـ توسعه سیاسی

توسعه سیاسی به مفهوم نهادینه شدن سیاست [۱] است و روند پیشرفت آن بستگی به ایجاد مساوات ، ظرفیت مردم ، تلفیق و همگرایی گروه‌ها ، متعادل شدن رفتار و تمایز ساختاری نهادهای ساخته شده ، قدرت پاسخ‌گویی ، پیچیدگی نظام سیاسی ، استقلال ، انعطاف‌پذیری و گرایش به وحدت ملی دارد . دست‌یابی به توسعه سیاسی ، نیازمند مدیریتی با سازوکارهای مشخص و پیچیده‌ای است که یک فرد به تنهایی از عهده آن بر نمی‌آید و باید همیاری و همکاری گروه‌های متعددی را در بر داشته باشد . ضمن این‌که توسعه سیاسی به دلایل کیفی و جامع بودن چند بُعدی است و پیچیده‌ترین سطح توسعه محسوب می‌شود . تحقق اصول توسعه سیاسی بدون تربیت فرهنگی که عبارت است از وارد کردن عقل و منطق ، تدبیر و بزرگ منشی ، وقار و تحمل و احترام در نظام آموزشی ، دولتی و اجتماعی ممکن نیست و جامعه‌ای می‌تواند به توسعه سیاسی برسد که شاخص‌های فرهنگی خاص خویش را جهت نیل به توسعه سیاسی تبیین و تعیین کرده باشد . ریشه عقب‌ماندگی سیاسی یک جامعه ، طبق نظر اکثر اندیشمندان و محققان ، با فرهنگ سیاسی آن جامعه مرتبط است که باید شناسایی شود.

۶ ـ توسعه داخلی

کلیه اقداماتی که یک حکومت به منظور ترقی و توسعه متوازن [۲] از طریق ایجاد

---

۱ ـ سیاست از نظر لغوی به اداره کردن امور مملکت ، مراقبت از امور داخلی و خارجی کشور ، اصلاح امور خلق (رعیت داری و مردم داری) و کسی که خوب داوری می‌کند ، گفته می‌شود و در اصطلاح هنر استفاده از امکانات ، حکومت کردن بر انسان‌ها ، مبارزه برای نفوذ و اعمال قدرت در جامعه ، توزیع آمرانه ارزش‌ها ، مبارزه برای کسب ، حفظ ، افزایش یا نمایش قدرت ، رهبری و هدایت برخوردها و هماهنگی‌ها است .

۲ ـ توسعه متوازن یا توسعه متعادل عبارت است از فعالیت‌هایی که یک دولت در توسعه داخلی برای کاهش دادن محرومیت‌ها در جامعه از طریق به وجود آوردن فرصت‌های لازم و برابر برای عموم مردم در زمینه‌های سیاسی ، اجتماعی و اقتصادی فراهم می‌آورد .

مؤسسات مناسب برای رشد سیاسی ، اقتصادی و اجتماعی که جوابگوی نیازهای جامعه انجام دهد ، توسعه داخلی می‌گویند .

طرح‌ریزی این نوع توسعه در بردارنده برنامه‌های مشخصی است که برای توسعه وضعیت‌های اقتصادی ، اجتماعی و سیاسی و خلق طرز تلقی‌های حمایتی مردم توسط یک حکومت به اجرا گذاشته می‌شوند . این طرح‌ریزی در بردارنده هدف‌ها ، روش‌ها و راهبردهای دست‌یابی به آنها می‌باشد . توسعه سازمان‌هایی که کمک می‌کنند تا جمعیت در قالب یک جامعه منسجم ، متحد و یکپارچه شوند ، یکی از قسمت‌های عمده توسعه داخلی است.

۷ ـ فرهنگ

فرهنگ مجموعه‌ای از خاطرات ، تصورات ، ارزش‌ها ، نشانه‌ها ، برداشت‌ها ، تعبیرات ، نوآوری‌ها و کشفیاتی است که برای حفظ جوامع انسانی به کار برده می‌شوند، تا با یکدیگر یک امت و یا چیزی معادل آن را با هویتی تمدنی و در چارچوبی از پیشرفت‌های پویای داخلی ، برای رسیدن به یک داد و ستد تشکیل دهند . به عبارت دیگر ، فرهنگ همان گذرگاه واقعی و اصیل ویژگی‌های تاریخی یک ملت در بین ملل دیگر است که به جهان ، زندگی ، مرگ ، انسان ، وظایف ، قدرت ، محدوده عملکرد آن و هر آنچه که باید انجام دهد و یا نباید آرزویش را بکند نظر می‌افکند.[۱] در تعریفی ساده‌تر ؛ فرهنگ مجموعه باورها ، بینش‌ها ، ارزش‌ها ، آداب و سنن ، ویژگی‌ها[۲]، اخلاق و اندیشه‌های پذیرفته شده و حاکم بر یک جامعه می‌باشد . در هر

---

۱ ـ محمد عابد الجابری این تعریف را در سخنرانی خود تحت عنوان هویت فرهنگی و جهان گرایی‌ها در همایش سه روزه اعراب و جهان شمول شدن در بیروت در ۱۸ دسامبر ۱۹۹۷ ایراد نمود که متن آن در روزنامه جامعه (سال یکم ، شماره ۴۵ فروردین ۱۳۷۷ ، ص ۱۰) منتشر شد .

۲ ـ ویژگی‌های عمومی هر فرهنگی عبارت است از این که یک فرهنگ :

الف : فراگرفتنی است : فرهنگ غریزی نیست و از راه توراث نیز به فرد منتقل نمی‌شود . به عبارت دیگر ، فرهنگ از عادت‌ها و تجربیاتی تشکیل شده است که افراد در طول حیات خویش می‌آموزند .

ب : قابل انتقال است : امور فرهنگی بر اثر تلاش و علاقه انسان‌ها از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود .

ج : اجتماعی است : عادت‌ها و تجربیاتی که فرهنگ را تشکیل می‌دهند ، جنبه انفرادی ندارند . شرایط اجتماعی مانند جنگ‌ها ، حوادث بزرگ طبیعی و تحولات سیاسی در تحول فرهنگی مؤثر واقع می‌شوند .

حال اساسی‌ترین و زیربنایی‌ترین عنصر یک جامعه ، فرهنگ آن جامعه است زیرا سایر شئون سیاسی ، اقتصادی ، اجتماعی و حقوقی جامعه از فرهنگ آن ناشی می‌شود . فرهنگ جامعه روابط اقتصادی را در آن تنظیم و خط‌مشی‌ها و اصول سیاسی را معین ، مقررات اجتماعی و ارزش‌های حقوقی و اخلاقی را تعیین می نماید . بر مبنای تفکر اسلامی ، فرهنگ روح ، جان و باطن تمدن است . آنچنان که با تغییر فرهنگ‌ها ، تمدن‌ها نیز تغییر می‌کند . سیاست ، اقتصاد ، نظام معاملات ، مناسبات و همه آنچه که امور اجتماعی می‌نامیم چیزی نیستند ، مگر شئون مختلف تمدن که خود ظاهر و جلوه فرهنگ است .حیات و شکوفایی تمدن‌ها و جوامع ، به زندگی و باروری فرهنگ‌ها بستگی دارد . تفکر جوهر و باطن فرهنگ را تشکیل می‌دهد . از این رو است که انقلاب‌ها ، دگرگونی‌ها و تحولات عمیق و جدی ، همیشه از انقلاب و تحول فکری آغاز شده است و به تعبیر رسا و زیبای رهبر معظم انقلاب ، فرهنگ عقبه یک ملت است[1].

۸ ـ تبادل فرهنگی

امروزه پیشرفت شتابان دانش ، مرزهای بین‌المللی را درهم شکسته و پدید آمدن سیستم‌های نوین ارتباطی و جوامع پراکنده انسانی را در یک مجموعه فرهنگی واحد جای داده است . به این ترتیب ، مجموعه‌ای به نام دهکده جهانی در اثر ارتباط و

د : پاسخگوی نیازمندی‌های اساسی حیات انسان‌هاست : فرهنگ چگونگی مقابله با حوادث و تحولات طبیعی و یا تغییر شکل طبیعت را برای انطباق آن با خواسته‌های انسان به او می‌آموزد .

ه : پایدار است : اگر چه تحول‌پذیری یکی از ویژگی‌های فرهنگ است ، ولی این تحول به اندازه‌ای آرام و غیرمحسوس صورت می‌گیرد که به نظر می‌رسد جنبه « پایدار » و « دیرپا » بودن آن قوی‌تر است .

و : مشخص کننده معیارها و ارزش‌هاست : هر فرهنگ با توجه به مجموعه خصوصیات و موقعیت خود نسبت به مسائل و موضوعات مختلف موضع‌گیری ، مرزبندی و در نتیجه ارزش‌گذاری می‌کند .

در یک جمع‌بندی کلی می‌توان گفت هر فرهنگ حاوی تعاریفی از مفاهیم اساسی موجود است و بر اساس آن نظام رفتاری ، وضعیت زندگی فردی و اجتماعی را شکل می‌دهد .

۱ ـ حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (روحی‌له‌الفداء) در سخنرانی مورخه ۱۳۷۱/۵/۲۱ می‌فرمایند : عقبه ما در مبارزه ملت ایران با قلدری استکبار جهانی عبارت از فرهنگ ما بود . منطقه عقبه ما عبارت از اخلاق اسلامی ، توکل به خدا ، ایمان و علاقه به اسلام بود .

نزدیکی روزافزون ملل گوناگون ، انتقال ارزش‌ها و تأثیر و تأثرهای متقابل فرهنگی ، با وسعت و سرعت باورنکردنی در حال انجام است . اما در این میان باید بین دو مقوله تبادل و تهاجم فرهنگی تفاوت قائل شد . رهبر معظم انقلاب ، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله العالی) ، به این امر اشاره کرده ، می‌فرمایند : تهاجم فرهنگی با تبادل فرهنگی متفاوت است . تبادل فرهنگی لازم است و هیچ ملتی از اینکه معارفی را در تمام زمینه‌ها از جمله فرهنگ و مسائلی که عنوان فرهنگ به آن اطلاق می‌شود ، از ملت‌های دیگر بیاموزد ، بی‌نیاز نیست . در طول تاریخ هم همین‌طور بوده و ملت‌ها در رفت و آمدهایشان با یکدیگر ، آداب زندگی ، خُلقیات ، علم و نحوه لباس پوشیدن ، آداب معاشرت ، زبان ، معارف و دین را ازهم فرا گرفته‌اند . این مهم‌ترین مبادله ملت‌ها با هم بوده که از تبادل اقتصادی و کالا هم مهمتر بوده است (روزنامه اطلاعات ـ ۷۱/۵/۱۱) . گرفتن دانش و فنون مختلف و کشف مجهولات و نمونه‌برداری از ابزارها و وسایل از سایر ملت‌ها ، بخشی از تبادل فرهنگی است . تبادل فرهنگی می‌تواند در پیشرفت ارزش‌های انسانی و بهسازی زندگی بشر بسیار سودمند افتد . نخستین شرط موفقیت در عرصه تبادل فرهنگی ، خودباوری ، اعتماد به نفس ، شناخت ، ایمان به ارزش‌های انسانی و الهی فرهنگ خودی است .

۹ ـ دین ، مذهب ، ملت و شریعت

با پیشرفت دانش ، معلوم شده است که درباره هیچ یک از پدیده‌های جهان نمی‌توان تعریف کاملی ارائه داد . تعریف باید جامع و مانع باشد ؛ یعنی همه موارد خودی را در بر گیرد و همه موارد بیگانه را بیرون کند . در گذشته تصور می‌شد ارائه تعریف جامع و مانع امکان دارد ، اکنون روشن شده است که هیچ تعریفی جامع و مانع نیست و تعریف‌ها تنها برخی از جوانب موضوعات را نشان می‌دهند .

بعضی موضوعات آسان‌تر و بعضی دشوارتر تعریف می‌شوند . یکی از موضوعاتی که به سختی تعریف می‌شود ، دین است . علت این امر تنوع ادیان در جوامع بشری است. دانشمندان برای پیدا کردن یک یا چند وجه اشتراک در تعریف ادیان کوشیده‌اند ، ولی کارشان به جایی نرسید . این امر موجب شده است که تعریف‌های بی‌شماری از

دین ارائه شود که هیچ کدام از آنها جامع و مانع نیست . برخی گفته‌اند دین به معنای اعتقاد به یک امر قدسی است و برخی آن را ایمان به موجودات روحانی دانسته‌اند . گروهی دیگر گفته‌اند دین عبارت است از ایمان به یک یا چند نیروی فوق بشری که شایسته اطاعت و عبادت هستند . مذهب در گذشته به مکتب‌های فکری درون یک دین (مانند مذاهب چهارگانه یا پنج‌گانه فقه اسلامی) اطلاق می‌شد . در مغرب زمین ، واژه« Religion » به معنای مکتب‌های درون یک دین و به معنای خود دین به کار می‌رود . حدود نیم قرن است که متجددان کشور ما تحت تأثیر این موضوع ، کلمه مذهب را به هر معنا استعمال می‌کنند (میرچا الیاده ـ اسطوره ، رویا ، راز ـ ص ۲۵) .

در این نوشته واژه دین و ادیان در مورد همه آیین‌ها ، اعم از صحیح ، منسوخ ، منحرف و جعلی به کار می‌رود ، همان‌طور که خدای متعال در قرآن کریم به کافران فرموده است : لکم دینکم ولی‌دین (سوره کافرون ، آیه ۶) .

ملت در لغت به معنای روش و آیین است و در اصطلاح به مجموعه ادیان توحیدی اطلاق می‌شود . در علم کلام به پیروان ادیان توحیدی ملیین می‌گویند و هر گاه یکی از اهل کتاب مسلمان شود ، سپس از اسلام برگردد مرتد نامیده می‌شود . همچنین علمای اسلام واژه ملت را به صورت اختصاصی برای اسلام به کار می‌برند . حدود یک قرن است که کلمه ملت در زبان فارسی به معنای توده مردم استعمال می‌شود . این کاربرد احتمالاً از کشور ترکیه به ایران سرایت کرده است .

شریعت معمولاً به معنای احکام و قوانین آسمانی است و گاهی به معنای دین هم به کار می‌رود .

ج : فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی

پس از جنگ اول در دوران فترت ، ضدانقلاب در مناطق غرب و شمال‌غرب ، بر تعدادی از شهرها تسلط یافت . در این دوران وضعیت فرهنگی مناطق اشغال شده دست‌خوش فساد و فحشای گروهک‌ها واقع شد . پسران و دختران در مقابل دید مردم به فساد اخلاقی می‌پرداختند و گاهی به صورت لخت و عریان در بنکه‌ها (مقر تشکیلات گروهک‌ها) با هم زندگی می‌کردند . این مسائل تا حدودی باعث جذب

جوانان به آنان می‌شد . به گفته مسئول آموزش و پرورش استان کردستان مورخه ۱۳۵۹/۲/۲۳ ، از حدود ۲۰۰ دختری که تاکنون از مهاجمین پس گرفته شده است ، ۷۰ نفر آنان باردار بوده‌اند . حتی در مدارسی که در اختیار گروهک‌ها بوده مقادیر زیادی قرص ضد بارداری کشف شده است . در این مدت حدود ۵۰۰ جلد کتاب مارکسیستی به زبان کُردی ترجمه و در اختیار جوانان قرار گرفت (روزنامه اطلاعات ـ ۱۳۵۹/۲/۲۴) .

اما در این وضعیت دولت لیبرال موقت در خواب خرگوشی فرورفته بود و با اعزام هیأت به اصطلاح « حسن‌نیت » سعی در آرام کردن اوضاع و سر و سامان دادن به وضعیت فرهنگی ، اقتصادی و اجتماعی منطقه داشت ! شرح بی‌نتیجه بودن اقدامات در کتاب دوم ارائه شده است .

در هر صورت ، مناطق غرب و شمال‌غرب در وضعیت اسفناکی از نظر فرهنگی به سر می‌برد . فقر فرهنگی و ناآگاهی‌های اجتماعی زمینه‌های سودجویی فراوانی برای دشمنان انقلاب ، اسلام و مردم کُرد به وجود آورده بود . به صورتی که با استعفای دولت موقت و آزادسازی و پاکسازی مراکز جمعیتی توسط رزمندگان اسلام از لوث وجود ضدانقلاب ، مسأله فرهنگی و توسعه آن یکی از راه‌های اساسی مقابله با دشمنان محسوب می‌شد . به این ترتیب نیروهای انقلاب با همکاری مردم ، به‌ویژه اقشار فرهنگی و روحانیون ، موفق شدند روزبه‌روز بر سطح فعالیت‌های فرهنگی بیفزایند . در ادامه به شرح این اقدامات به تفکیک موضوع به اختصار می‌پردازیم .

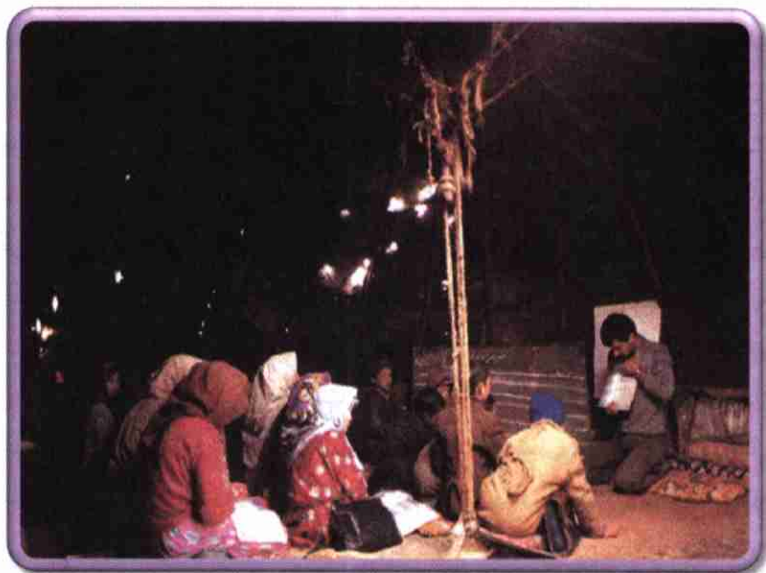
۱ ـ تلاش‌های اساسی و کلی رزمندگان اسلام در خصوص مسائل فرهنگی

مسأله فرهنگی و توسعه آن ، یکی از راه‌های اساسی مقابله با ضدانقلاب در مناطق غرب و شمال‌غرب بود . سردار بزرگ سپاه اسلام ، سرلشکر پاسدار شهید محمد بروجردی (ره)، مبتکر راهبرد جدید مقابله با ضدانقلاب و بحران‌ها در سطح کشور ، به ویژه در این مناطق بود ، اعتقاد داشت : اصل حرکت ما در مقابله با دشمنان یک حرکت فرهنگی است . ایشان مکرر می‌فرمودند : ما می‌خواهیم حتی در برخورد با ضدانقلاب هم یک برخورد فرهنگی داشته باشیم ، یعنی ما ارتش حرفه‌ای نیستیم که برای کشتن

حضور پر شور مردم در صحنه‌های مختلف = رشد فرهنگی و اجتماعی

توجه ویژه مسئولین به امر سوادآموزی و آموزش و پرورش در مناطق غرب و شمال‌غرب

تعدادی آدم ضدانقلاب مأمور شده باشیم. ما مأموریت داریم حتی باورهای فرهنگی ـ سیاسی عناصر ضدانقلاب را نسبت به جمهوری اسلامی ایران اصلاح کنیم! پس اصل مأموریت ما بیان ایده‌های فرهنگی است که بایستی سلاح و زور را از سر مردم برداشت .

این سخنان و اعمال و رفتار رزمندگان و سایر فرماندهان و مسئولین، باعث گردید تبلیغات مسموم استکبار جهانی، به‌ویژه ضدانقلاب مبنی بر عوض کردن فرهنگ، لباس و زبان اکراد ساکن منطقه توسط نظام خنثی گردد . در زیر به مواردی از آن اشاره می‌شود:

سامان دادن روحانیت اهل سنت با توجه به خصوصیات آن ، یکی از ضرورت‌های مهم بود . تشکیلاتی به نام مرکز بزرگ اسلامی[1] تشکیل شد که در راستای سازمان دادن و رشد روحانیت اهل سنت خدمات زیادی انجام داد . این مجموعه فعالیت‌های خود را با انتصاب ائمه جمعه اهل سنت و تأمین مالی آنها ، تغذیه حوزه‌های علمیه اهل سنت آغاز نمود و در کلیه امور فرهنگی و اجتماعی مردم منطقه نقش مثبت و ارزنده‌ای ارائه کرد .

محترم شمردن رفتار ، کردار ، لباس ، زبان ، ادیان و مذاهب مختلف ، به ویژه مذهب شافعی ، نکته‌ای بود که از طرف نیروهای خودی رعایت می‌شد . بسیاری از فرماندهان سپاه و رزمندگان در حین عملیات‌ها لباس کُردی می‌پوشیدند و مکرر بیان می‌شد که نظام هیچ دشمنی با فرهنگ ، اعتقادات و باورهای اجتماعی مردم جز در مواردی که با اسلام مغایرت داشته باشد ، ندارد .

همچنین با برگزاری کلاس‌های آموزشی ، فرهنگی و هنری ، ایجاد مراکز فرهنگی ، برگزاری مسابقات قرآنی و ورزشی ؛ برپایی جلسات شب شعر ، نمایش فیلم و تئاتر ، راه‌اندازی گروه‌های سرود ، برگزاری سمینارها و جلسات مختلف سخنرانی ، برپایی نمایشگاه ، برگزاری مراسم در مناسبت‌های مختلف دینی ، مذهبی و ملی ، بهبود بخشیدن به وضع نشرمجلات ، نشریه‌ها و هفته‌نامه‌ها ، چاپ کتاب در موضوعات مختلف به زبان کُردی و فارسی ، توسعه مراکز صدا و سیما و پخش برنامه‌های متنوع

---

۱ ـ در مورد مرکز بزرگ اسلامی در فصل دوازدهم همین کتاب (کتاب ششم) شرحی به صورت خلاصه ارائه گردیده است .

رادیویی و تلویزیونی هر بهانه‌ای از دشمنان و مخالفین سلب گردید. مردم منطقه با رزمندگان اسلام مأنوس[1] و در اواخر مقطع زمانی نبرد دوم به صورت نیرویی یکپارچه درآمدند و همراه سایر رزمندگان اسلام به مبارزه با ضدانقلاب و متجاوزین عراقی پرداختند.

۲ـ آموزش

منابع انسانی اصلی‌ترین عامل در روند توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی کشور است . تعلیم و تربیت به عنوان مهم‌ترین و گسترده‌ترین بخش ، همه افراد و نسل فعلی و آینده کشور را زیر پوشش کمی و کیفی قرار می‌دهد .

در مناطق غرب و شمال‌غرب که از نقاط پر جمعیت و جوان کشور است ، بایستی به طور گسترده و با کیفیت بالا از خدمات بخش آموزش استفاده می‌شد ، در اینجا به فعالیت‌های مراکز آموزشی موجود در این مناطق مانند سوادآموزی ، آموزش و پرورش عمومی و عالی به منظور بالا بردن سطح آموزش منطقه اشاره خواهد شد .

(الف) نهضت سوادآموزی

نهضت سوادآموزی به فرمان بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی ، حضرت امام خمینی (ره) از هفتم دی‌ماه سال ۱۳۵۸ به سرپرستی حجت‌الاسلام شهید دکتر باهنر آغاز به کار کرد تا بتواند ریشه بی‌سوادی و فقر فرهنگی را در جامعه از میان بردارد .

به همین منظور در مناطق غرب و شمال‌غرب کشور ، هر کجا که امنیت نسبی برقرار می‌شد ، کلاس‌های نهضت با استقبال کم نظیر مردم تشکیل می‌گردید و شروع به فعالیت می‌کرد . بیش از ۱۴۰۰۰ نفر در ارومیه و ۲۰۰۰۰ نفر در کرمانشاه طی نخستین سال‌های تشکیل نهضت باسواد شدند . پس از آن در سال‌های بعدی این حرکت عظیم سیر صعودی یافت به صورتی که در پایان مقطع زمانی نبرد دوم ۳۴۳۹ نفر آموزشیار برای با سواد کردن ۱۹/۵۵۳ نفر در ۱۴۱۵ کلاس درس مشغول فعالیت بودند .

---

۱ ـ در این خصوص در فصل پانزدهم (حمایت و پشتیبانی مردمی مناطق غرب و شمال‌غرب از نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و رزمندگان اسلام) همین کتاب (کتاب ششم) مطالبی ارائه گردیده که از تکرار آن در این فصل خودداری می‌شود .

(ب) آموزش و پرورش عمومی

در رژیم سابق گام‌های زیادی جهت عقب نگه داشتن مردم مناطق غرب و شمال‌غرب از نظر فرهنگی و اجتماعی بر داشته شد. بنیانگذار جمهوری اسلامی، حضرت امام خمینی (ره) در تاریخ ۱۳۵۸/۸/۲۶ خطاب به مردم این دیار فرمودند: اینجانب و همه ملت، از ستم‌هایی که به شما برادران کُرد در طول حکومت استبدادی شده است و از تبعیض‌هایی که بر خلاف اسلام بر شما روا داشته‌اند، مطلع هستم.

با پیروزی انقلاب این امید در دل‌ها زنده شد که جبران ستم‌های گذشته بشود. با ظلم مضاعف گروهک‌های ضدانقلاب و فتنه‌انگیزی آنان، بسیاری از مناطق غرب و شمال‌غرب اشغال گردید و مراکز علمی و مدارس آموزش و پرورش تعطیل شد.

با گذشت زمان و پیروزی‌های رزمندگان اسلام، مناطق زیادی از لوث وجود ضدانقلابیون پاکسازی گردید. در این مناطق دو مرتبه فعالیت‌های آموزشی آغاز گردید. با تهاجم متجاوزین بعث و حملات موشکی و هوایی دشمن، امنیت نسبی سلب شد و بسیاری از مراکز آموزشی در نقاط مرزی و حتی مناطق دور دست ویران شد و یا از بین رفت.

ایثارگران آموزش و پرورش به هر نحو ممکن فعالیت می‌کردند تا طالبین علم از حرکت نایستند به صورتی که در پایان مقطع نبرد دوم:

- تعداد دانش‌آموزان دوره آمادگی ۱۵۷۰۲ نفر بودند که در ۴۶۳ کلاس و ۱۹۲ آموزشگاه مشغول تحصیل بودند؛
- تعداد دانش‌آموزان دوره ابتدایی ۶۹۲۵۹۵ نفر بودند که در ۲۲۲۹۷ کلاس و ۶۰۲۰ آموزشگاه مشغول تحصیل بودند؛
- تعداد دانش‌آموزان دوره راهنمایی ۳۰۹۸۵۰ نفر بودند که در ۹۵۶۲کلاس و ۱۵۳۲ آموزشگاه مشغول به تحصیل بودند؛
- تعداد دانش‌آموزان دوره متوسطه ۱۰۷۷۳۰ نفر بودند که در ۳۲۵۲ کلاس و ۲۶۶ آموزشگاه مشغول به تحصیل بودند.

(ج) آموزش عالی

رشد و توسعه هر کشور مشروط به استفاده بهینه از نیروهای تخصصی و متعهد

کشور است . در شرایط فعلی ، که علوم و فنون هر روزه انشعاب یافته و مشمول تحولات و پیشرفت‌های جدیدی می‌شوند ، دست‌یابی به مبانی پژوهشی ـ علمی آنها از اهمیت خاصی برخوردار است . بخش آموزش عالی که وظیفه آموزش و تربیت نیروی انسانی متخصص و متعهد را به عهده دارد ، می‌تواند این نیاز را رفع نماید . برنامه‌ریزی‌های بنیادین و جامع‌نگر برای نیروی انسانی کشور و همچنین تحکیم و تقویت جدی این بخش ، از اولویت و تقدم خاصی برخوردار است .

در مناطق غرب و شمال‌غرب به علت وجود شرایط خاص از جمله فعالیت‌های زیاد گروهک‌های ضدانقلاب ، مراکز آموزشی عالی در استان‌های آذربایجان‌غربی و کرمانشاه در سال ۱۳۶۱ و در استان کردستان در سال ۱۳۶۳ فعالیت خود را آغاز نمودند. در پایان مقطع نبرد دوم (شهریور سال ۱۳۶۴) تعداد ۱۲۳۵ نفر فارغ‌التحصیل شدند و تعداد ۸۵۴۵ نفر در مؤسسات آموزش عالی مشغول تحصیل بودند .

۳ ـ فرهنگ و ارشاد اسلامی

فرهنگ در هر جامعه ، همراه با ارزش‌ها و ایده‌آل‌های اجتماعی آن جامعه اساس و بنیان توسعه را تشکیل می‌دهد . اگر جامعه‌ای دارای سطح اقتصادی عالی و ظرفیت صنعتی مطلوب باشد ، ولی در عین حال قدرت درک و جذب و هضم مطالب فکری ، هنری ، ادبی و اجتماعی را نداشته باشد یک جامعه توسعه نیافته است . به همین جهت متولیان و متصدیان فعالیت‌های فرهنگی و اسلامی در مناطق غرب و شمال‌غرب ، حداکثر توان خود را به کار بستند تا ضمن جلوگیری از ورود فرهنگ منحط غرب و شرق ، حافظ فرهنگ غنی اسلام ناب محمدی (ص) باشند . در زیر جمع‌بندی بخشی از این فعالیت‌ها در مقطع نبرد دوم ارائه می‌گردد .

ـ تعداد کتابخانه‌های تحت پوشش ۳۲ باب با ۵۵۹۰۰۰ جلد کتاب و ۴۳۰۰۰ عضو ؛
ـ تعداد هتل‌ها و مهمانپذیرها ۳۴ واحد با ۹۵۸ اتاق و ۱۸۲۸ تخت ؛
ـ تعداد سینماها ۱۹ سالن با ۱۳۶۷۱ صندلی ؛
ـ برگزاری مسابقات و جشنواره‌های مختلف هنری ؛
ـ برگزاری کلاس‌های آموزشی ؛

ـ اجرای نمایشنامه و فیلم به مناسبت‌های مختلف ؛
ـ حمایت از ناشران و کمک‌های معنوی و مادی به آنها ؛
ـ دعوت از مسئولین سیاسی و مذهبی کشور جهت سفر به منطقه ؛

۴ ـ صدا و سیما

صدا و سیما یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین ابزارهای اشاعه فرهنگ اسلامی در جامعه است . این سازمان در تعمیق ، بازسازی و توسعه فرهنگی نقش اصلی را به عهده دارد . بسیاری از الگوهای فرهنگی ، رفتاری ، اجتماعی ، مذهبی و سیاسی از طریق صدا و سیما به مردم شناسانده می‌شود .

مراکز صدا و سیما در مناطق غرب و شمال‌غرب با حداکثر توان در امر تولید برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی ، همچنین ایجاد و نصب فرستنده‌ها و شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی ، تلاش‌هایی نمودند . در آخر مقطع نبرد دوم ، تعداد ۱۶ ایستگاه رادیویی با طول موج بلند و کوتاه ، ۱۱ فرستنده رادیویی و چندین شبکه مختلف تلویزیونی و رادیویی توسط این مرکز راه‌اندازی شد .

۵ ـ تربیت‌بدنی

از آنجا که تأمین بنیه و سلامت جسمی و روحی آحاد ملت انقلابی ایران از نیازهای حتمی و قطعی کشور محسوب می‌شود ، در مناطق غرب و شمال‌غرب این گونه فعالیت‌ها جایگاه مهم و تعیین کننده‌ای در برنامه‌های توسعه داشته است . نگاه به ساخت و توسعه فضاهای ورزشی ، برگزاری مسابقات متعدد و برنامه‌های ورزشی علی‌رغم ناامنی‌های امنیتی قابل توجه می‌باشد . در پایان مقطع نبرد دوم ۲۶۲ واحد اماکن ورزشی (آذربایجان‌غربی ۱۳۹ ، کردستان ۵۲ و کرمانشاه ۸۱) آماده به کار بود . در این مدت بیش از ۵۷ مسابقه ورزشی در رشته‌های مختلف برگزار شد و حداقل ۱۰۷۷۵۰۰۰۰ ریال جهت ساخت ، تکمیل و توسعه فضاهای ورزشی و برگزاری مسابقات ورزشی هزینه شده است .

۶ ـ بهداشت و درمان

سلامت جسمی و روانی و ارتقای آن یکی از ارکان اصلی توسعه محسوب می‌گردد . این امر به عوامل متعددی مانند سطح بهداشت عمومی ، نحوه تغذیه ، رفتار ، فرهنگ ، سطح آموزش و میزان درآمد افراد بستگی دارد . سطح سلامت هر جامعه نیز با تولید ملی مرتبط است :

(تولید ملی = سلامت جامعه و بالعکس سلامت جامعه = تولید ملی).

در طول مقطع نبرد دوم علی‌رغم مشکلات فراوان امنیتی و اقتصادی ، با همت والای رزمندگان اسلام و دست‌اندرکاران بهداشت و درمان ، تلاش‌های فراوانی در این زمینه به عمل آمد . سال ۱۳۶۴ نقطه اوج این فعالیت‌ها بود . با ارائه آمار و ارقام می‌توان به قسمتی از فعالیت‌های انجام شده که بسیار قابل توجه است ، اشاره نمود .

ـ مؤسسات درمانی دولتی ۵۲ واحد با ۶۲۹۸ تخت ؛

ـ مؤسسات درمانی خصوصی ۱۳ واحد با ۱۰۷۰ تخت ؛

ـ واکسن‌های تزریق شده جهت جلوگیری از بیماری‌های واگیردار ۸۶۴۱۶۰ واکسن دیفتری ، کزاز و سیاه سرفه (ثلاث) ، تعداد ۲۲۴۷۰۸ واکسن دیفتری و کزاز (توأم) ، تعداد ۲۴۲۳۱۹ واکسن کزاز ، تعداد ۱۹۴۶۳۴ واکسن سرخک ، تعداد ۹۰۶۹۸۷ واکسن فلج‌اطفال و تعداد ۳۷۳۹۰۴ واکسن سل و ب.ث.ژ ؛

ـ معاینه و درمان ۸۶/۹۱۹ نفر که از طریق آزمایش و معاینه مشخص شد به بیماری‌های واگیرداری مانند آبله مرغان (۱۳۷۶ نفر) ، انواع اسهال (۵۱۱۸۹ نفر) ، بیماری‌های عفونی (۱۵۱۰۰ نفر) ، تراخم (۵۹۸ نفر) ، انگل‌های روده‌ای (۶۰۵۵ نفر) ، تب مالت (۱۹۸۱ نفر) ، جذام (۱۰۰۶ نفر) ، کچلی (۸۵۳۲ نفر) ، کُزاز (۷ نفر) و هپاتیت‌های عفونی (۱۳۱۴ نفر) مبتلا بوده‌اند ؛

۷ ـ بهزیستی

بهزیستی ، سازمانی است که هدف آن تحقق بخشیدن به حفظ ارزش‌های والای انسانی و خودکفایی خانواده‌هایی می‌باشد که به دلایل مختلف نیازمند حمایت هستند . فعالیت‌های مهم این سازمان در شاخه‌های حمایتی ، بازپروری ، توان‌بخشی و خدمات

امدادی به شکل کمک‌های نقدی ، جنسی و دیگر خدمات بـه خـانواده‌هـای نیازمنـد و محروم ارائه می‌شود .

در مناطق غرب و شمال‌غرب در مقطع نبرد دوم ، تعداد ۴۳۴۲۰ نفر تحـت پوشـش خدمات بهزیستی قرار داشتند . از این تعـداد ۱۲۰۹۶ نفـر در کردسـتان ، ۷۵۹۵ نفـر در کرمانشاه و ۲۳۷۲۹ نفر در آذربایجان‌غربی ساکن بودند .

روستاهای تحت پوشـش ۲۱۸۹ روسـتا بـود کـه در اسـتان کردسـتان ۶۵۶ ، اسـتان کرمانشاه ۳۸۳ و استان آذربایجان‌غربی ۱۱۵۰ روستا را شامل می‌گردید . همچنین مراکز نگهداری کودکان بی‌سرپرست ۵ مرکز (۱ مرکز آذربایجان‌غربی و ۴ مرکز کرمانشـاه) ، مجتمع‌های خدمات حمایتی شهری ۴۳ واحد (۱۷ واحد آذربایجـان‌غربـی ، ۱۰ واحـد کردستان و ۱۶ واحد کرمانشاه) ؛ مجتمع‌های خدمات حمـایتی روسـتایی ۱۳۷ واحـد (۴۹ واحد آذربایجان‌غربی ، ۳۲ واحد کردستان و ۵۶ واحد کرمانشـاه) ، تعـداد مراکـز خدمات مهـد کـودک ۴۰ واحـد (۱۷ مرکـز آذربایجـان‌غربـی ، ۱۰ مرکـز کردسـتان و ۱۳ مرکز کرمانشاه) ، افتتاح مراکز اُرتوپدی ، فیزیوتراپی ، شنوایی‌سنجی ، بینایی‌سنجی ، بازپروری معتادین ، ایجاد کارگاه‌های چوب‌بری ، سراجی ، بافندگی ، خیاطی ، نقاشی ، تریکوبافی در آن دوران فعال بود و فعالیـت‌هـاییماننـد بازسـازی ، تجهیـز و تکمیـل درمانگاه‌ها و خانه‌های بهداشت ، پرداخت مسـتمری ، تحـت پوشـش قـراردادن افـراد ۶۰ سال به بالای روستایی (طرح شـهید رجـایی) ، پرداخـت وام ، توزیـع شیرخشـک ، نگهداری سالمندان و معلولین ، ارائه خدمات گفتار درمانی ، آموزش فنـی و حرفـه‌ای ، برنامه جوانان و نوجوانان ، آموزش ارتباط بین خانواده و کـودک ناشـنوا ، سـوادآموزی نابینایان و ناشنوایان ، توان‌بخشی اجتماعی ، معلولان و حرفه‌آموزی آنان انجام می‌گرفت .

۸ ــ هلال احمر

این سازمان که دارای بخش‌های پرورش اسلامی جوانان ، مرکـز فنـی ارتوپـدی ، سـازمان داوطلبـان و سـازمان امـداد مـی‌باشـد ، علـی‌رغـم کارشـکنی‌هـای احـزاب و گروهک‌های ضدانقلاب ، خدمات ارزنده‌ای به مردم مناطق غـرب و شـمال‌غـرب طـی

مقطع نبرد دوم ارائه نمود که به گوشه‌ای از آنها اشاره می‌شود :

برپایی نمایشگاه‌های مختلف ؛ تشکیل کلاس‌های هنری (عکاسی ، تئاتر ، سرود ، خیاطی ، گلدوزی ، بافندگی) ، آموزشی (امداد ، کمک‌رسانی) ، ورزشی ، تقویتی (درسی) ، مذهبی (آموزشی ، احکام ، قرآن) ، ایجاد مرکز پرورش اسلامی جوانان هلال‌احمر در اکثر نقاط ، امداد و کمک‌رسانی به مجروحین و مصدومین در حملات ضدانقلاب ، اشرار و متجاوزین بعث عراق ، کمک و اسکان آسیب‌دیدگان بلایای طبیعی و آوارگان جنگ تحمیلی ، ارائه خدمات به بیماران و مجروحین در بیمارستان‌های تحت پوشش در شهرهای ارومیه ، میاندوآب ، مهاباد ، نقده ، سلماس ، خوی ، بوکان ، مریوان ، قصرشیرین ، گیلان‌غرب ، اسلام‌آباد و در اواخر مقطع نبرد دوم در سنندج ، کرمانشاه و ایلام .

۹ــ بنیاد امور مهاجرین جنگ تحمیلی

بنیاد امور مهاجرین جنگ تحمیلی در طول مقطع نبرد دوم ، منشأ خدمات ارزنده‌ای به آورگان و مهاجرین جنگ تحمیلی بود که در اینجا به گوشه‌ای از این خدمات اشاره می‌شود :

تحت پوشش قرار دادن حدود ۲۷۷۱۶۱ نفر ، مرمت و بازسازی ۱۰۱۱ باب منزل خسارت دیده در جریان جنگ تحمیلی ، توزیع مقادیر زیادی آرد ، برنج ، حبوبات ، خرما ، قند ، چای ، روغن ، پودر لباس‌شویی ، صابون ، پوشاک ، کنسرو ، مرغ ، گوشت و نان بین افراد تحت پوشش ، پرداخت مستمری ماهانه (فقط در استان کردستان ۵۸۰۲۴۹۵۸۰ ریال) ، تأمین مایحتاج زندگی مهاجرین ، از قبیل یخچال ، تلویزیون ، گاز ، چراغ خوراک‌پزی ، پتو ، چادر ، نایلون ، موکت ، فرش ، موتوربرق ، نفت و گاز ، احداث مکان‌های عمومی (حمام ، دستشویی ، نمازخانه) ، ایجاد اردوگاه‌های مختلف ، پرداخت هزینه‌های پزشکی بیماران ، مجروحین و مصدومین (شامل معاینه ، بستری ، دارو ، آزمایش ، رادیولوژی) ، ایجاد زمینه‌های مناسب جهت

اشتغال ، ایجاد طرح اوقات فراغت (نمایش فیلم ، برگزاری کلاس‌های مختلف ، برگزاری مسابقات گوناگون) ، تأمین نیازهای آموزشی با ایجاد کلاس‌های درسی در مقاطع مختلف تحصیلی .

۱۰ ــ بنیاد شهید

بنیاد شهید در طول مقطع زمانی نبرد دوم در مناطق غرب و شمال‌غرب توانست با تمام مشکلات موجود ، خدمات ارزشمندی به خانواده معظم شهدا ، مجروحین و جانبازان جنگ تحمیلی ارائه نماید . از جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد :

تشکیل پرونده جهت ۱۷۷۲ خانواده ، پرداخت مستمری ماهانه به افراد تحت پوشش ، ساخت تعداد ۲۷۶ واحد مسکونی ، واگذاری اقلام ضروری زندگی شامل فرش ، یخچال ، تلویزیون ، بیمه نمودن تمامی افراد تحت پوشش ، صدور معرفی‌نامه به ادارات ، سازمان‌ها و نهادهای انقلابی جهت کمک و مساعدت در امر اشتغال خانواده‌های تحت پوشش ، واگذاری زمین به کسانی که فاقد منزل مسکونی بودند ، تعمیر تعداد زیادی منزل مسکونی ، معرفی جهت گرفتن وام و اعطای وام قرض الحسنه توسط خود بنیاد و کمک نقدی و جنسی بلاعوض اشاره کرد .

۱۱ ــ کار و امور اجتماعی

تخصیص منابع و توزیع امکانات بدون توجه به قابلیت‌ها و پتانسیل مناطق و توانایی‌های بالقوه و بالفعل ، باعث به وجود آمدن پیامدهایی در مسائل اقتصادی و اجتماعی همچون بی‌کاری ، مهاجرت روز افزون روستاییان به شهرهای کوچک و بزرگ و رشد مشاغل کاذب شهری می‌شود . در مناطق غرب و شمال‌غرب با توجه به مسائل امنیتی می‌بایستی با بهره‌گیری از تمامی امکانات و توان موجود ، زمینه اشتغال افراد بیکار ، به‌ویژه جوانان فراهم می‌گردید . مسئولین ذی‌ربط در طول مقطع نبرد دوم ، تمام سعی و تلاش خود را در این خصوص معطوف داشتند و در نتیجه در حد مقدورات ، نسبت به معرفی به کار ۶۲۳۲ نفر ، آموزش ۸۰۰۰ نفر در مشاغل مختلف ، پرداخت ۲۳۰ میلیون ریال وام بیکاری و اختصاص ۱۳۲ میلیون ریال جهت آموزش

کارگران و کشاورزان اقدام نمود . در نتیجه ضمن عدم مقبولیت این فعالیت‌ها توسط دست‌اندرکاران در مقایسه با همه خدمات رژیم قبل در این خصوص ، با نگرش به فرصت کم با آن همه مشکلات به مراتب بسیار بیشتر بوده است .

۱۲ ـ تأمین اجتماعی

تأمین اجتماعی یکی از نیازهای واقعی کارگران و کارفرمایان می‌باشد . این مجموعه با توجه به نوع مسئولیت خود که بیمه نمودن نیروی کار جامعه به صورت اجباری و اختیاری ، پرداخت غرامت در هنگام بروز حوادث ، بازنشستگی ، بیکاری ، بیماری ، کمک هزینه‌های ازدواج ، کفن و دفن می‌باشد ، در مناطق غرب وشمال‌غرب ، در مقطع زمانی نبرد دوم اقدامات مؤثری انجام داده است . از آن جمله می‌توان به بیمه کردن ۳۳۷۶۸ از کارمندان دولت (آذربایجان‌غربی ۱۲۸۶۲ نفر ، کردستان ۶۴۴۱ نفر و کرمانشاه ۱۴۴۶۵ نفر) ، ۵۷۵۷۲ نفر از کارگران (آذربایجان‌غربی ۲۰۹۰۶ نفر ، کردستان ۷۸۳۲ نفر و ۲۸۸۳۴ نفر کرمانشاه) و ۹۹ نفر به صورت اختیاری (آذربایجان‌غربی ۱۶ نفر ، کردستان ۶۰ نفر و کرمانشاه ۲۳ نفر) اشاره کرد .

از اقدامات دیگر می‌توان به پرداخت میلیون‌ها ریال بیمه بی‌کاری و غرامت ناشی از حوادث و بیماری به کارگران اشاره نمود . ضمن اینکه هزینه پزشکی کلیه بیمه‌شدگان تحت پوشش ، توسط سازمان‌های مربوطه پرداخت می‌گردید .

د : اقدامات اقتصادی

تعمق ، مطالعه و ارائه فعالیت‌های توسعه اقتصادی مناطق غرب و شمال‌غرب ، فرآیند پیچیده‌ای است که ابعاد مختلفی را در بر می‌گیرد و در این مجموعه نمی‌توان به طور مبسوط به آنها پرداخت ، به ویژه اینکه فقر اقتصادی مناطق یاد شده از شاخصه‌های سیاست حکومت پهلوی در محروم نگه داشتن مردم کشور بود و پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز حکومت جدید ، درگیر انواع توطئه‌های داخلی و خارجی گردید .

کنش‌ها و واکنش‌های مسئولین نظام ، مردمی بودن حکومت اسلامی ، حماسه‌آفرینی رزمندگان در برابر متجاوزین خارجی و مزدوران داخلی در دوران ۶۸ ماهه نبرد دوم نتایج

حاصله در امور اقتصادی بیش از ۶۸۴ ماه حکومت شاهنشاهی با پشتیبانان خارجی بدون داشتن بحران‌های فراگیر ملی بود که در ادامه به تفکیک به خلاصه آنها می‌پردازیم .

۱ ـ کشاورزی و دامپروری

مناطق غرب و شمال‌غرب به علت داشتن موقعیت کوهستانی ، بارندگی فراوان در طول سال ، داشتن رودخانه‌های پرآب فصلی ، وجود خاک حاصل‌خیز و تنوع فصول از قطب‌های مهم کشاورزی و دامداری کشور محسوب می‌شود . مهم‌ترین برنامه‌های کشاورزی در این مناطق از اواخر سال ۱۳۵۹ بر اساس مطالعات نظری و تجربی در دسته‌بندی چهارگانه زیر تهیه و اجرا شد و اولویت‌هایی مانند خرید به‌موقع محصولات، تأمین اعتبارات مورد نیاز خدمات کشاورزی ، جلوگیری از مهاجرت کشاورزان ، اجرای طرح‌های گسترده کشاورزی در سطح روستاها ، اولویت ایجاد جاده‌های روستایی ، احداث مراکز تولیدی کشاورزی ، دامپروری و صنایع غذایی و معافیت مالیاتی هر گونه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی پی‌گیری شد .

ـ **دسته اول** : کارهای اراضی اساسی ، شامل تقسیم‌بندی اراضی متناسب با شرایط اجتماعی در حال رشد و تکامل ناشی از انقلاب که بایستی توسط مجموعه‌های اداری و شوراهای اسلامی کشاورزی با رعایت تقسیم نشدن اراضی کشاورزی به قطعات کوچک ، واگذاری زمین به دهقانان بی‌زمین یا کم‌زمین و پرداخت وام انجام می‌گرفت .

ـ **دسته دوم** : کارهای فنی ، شامل توسعه تحقیقات در مورد گیاهان ، دام و طیور، نباتات گیاهی و کمک به شوراهای اسلامی کشاورزان در سطوح مختلف از جمله آبیاری ، دامپروری و مانند آن.

ـ **دسته سوم** : کارهای اراضی وابسته به سازمان‌ها ، مانند ساماندهی اراضی ، راه‌اندازی شرکت‌های سهامی ، حل و فصل امور مربوط به اراضی ، فنی ، پی‌گیری مسائل بیمه اشخاص و محصولات و مانند آن .

ـ **دسته چهارم** : تعیین ترکیب و وظایف شوراها ، در این دسته‌بندی در هر واحد تولیدی کشاوزی به انتخاب دهقانان ، کشاورزان و دامپروران ، مرد و زن ، با رأی مساوی ، خبره‌ترین و انقلابی‌ترین آنها انتخاب شد تا بتوانند به پیشرفت‌های کیفی و

کمی کشاورزی با در نظر گرفتن منافع کشاورزان و دهقانان اقدام نمایند . در هر واحد کشاورزی ، شورا مرکب از یازده نفر (هفت نفر عضو اصلی و چهار نفر عضو علی‌البدل) خواهند بود و از ۷ نفر عضو اصلی به انتخاب خود آنها یک رئیس شورا ، دو نفر معاون شورا در امور اراضی فنی ، یک نفر حسابدار ، یک نفر رابط با سایر سازمان ها ، یک نفر مسئول تدارکات و اجرا و یک نفر مسئول تعلیمات و تبلیغات خواهند بود . در صورت فوت یا اخراج و یا به هر دلیل دیگر هر یک از اعضای اصلی از اعضای علی‌البدل به ترتیب آرا جانشین آنها خواهند شد . این اعداد و ترکیب از شوراهای واحد بخش ، شهرستان و استان با در نظر گرفتن احتیاجات و شرایط ضروری تشکیل خواهند شد .

در طول مقطع نبرد دوم در خصوص توسعه کشاورزی و دامپروری تلاش‌های فراوانی صورت گرفت که در ادامه به آنها اشاره می‌کنیم .

- واگذاری ماشین‌آلات کشاورزی (تراکتور ، کمباین) ۱۷۹۰۱ دستگاه ؛
- واگذاری ادوات کشاورزی (گاوآهن ، دیسک ، دروگر ، تریلر ، سمپاش و ...) ۱۱۶۳۲ دستگاه ؛
- واگذاری لاستیک جهت ماشین‌آلات کشاورزی ۲۲۰۴۷ حلقه ؛
- تعمیر انواع ماشین‌آلات و ادوات کشاورزی ۳۲۰۷۰ دستگاه ؛
- احداث تعمیرگاه ماشین‌آلات و ادوات کشاورزی ۱۵ واحد ؛
- احداث کارگاه ریخته‌گری و وسایل و تجهیزات کشاورزی ۱۲ واحد ؛
- واگذاری موتور آب‌کشی ۳۷۳ دستگاه ؛
- تهیه و واگذاری ۱۰۴۳۰۴۲ کیلوگرم بذر ؛
- زیرکشت قراردادن ۲۶۰۱۸۱۴ هکتار زمین ؛
- خرید گندم و جو مازاد بر نیاز کشاورزان ؛
- کاشت ۱۰۳۰۰۰۰ اصله نهال ؛
- توزیع کود شیمیایی ۹۱۱۸۴ کیسه ؛
- تسطیح ۵۹۸۸ هکتار زمین ؛
- توسعه ۱۱۸۷۰ هکتار مرتع ؛

ـ واگذاری ۴۵۱۱۰۱ هکتار زمین به کشاورزان ؛
ـ کمک نقدی بلاعوض ۱۱۹۵۰۰۰۰۰ ریال به کشاورزان ؛
ـ اعطای وام به ۷۳۱۶۳ نفر از کشاورزان جمعاً به مبلغ ۸۱۵۲۶۲۱۶۸۲ ریال ؛
ـ اختصاص ۳۷۶۳۴۸۹۰۰۰ ریال اعتبار جهت توسعه فعالیت‌های کشاورزی ؛
ـ آموزش ۱۸۲۲۴۰ نفر از کشاورزان ؛
ـ تهیه ۷۷۹۲ جلد کتاب ، نمایش ۸۰۶ فیلم ، انجام ۶۵۶ سخنرانی ، برپایی ۶۸ نمایشگاه ، ایجاد ۱۵۸ کتابخانه ، توزیع ۱۱۶۱۹۸ جلد کتاب ، چاپ بیش از ۲۰۰ هزار پوستر و نشریه و برپایی دهها اردو در زمینه‌های کشاورزی ؛
ـ سم‌پاشی ، آفت‌زدایی و مبارزه با حیوانات موزی در هزاران هکتار زمین ؛
ـ مبارزه با آفت ۱۵۹۶۷۰۵۰ اصله درخت ؛
ـ نقشه‌برداری از ۵۷۲۰۴هکتار جنگل ؛
ـ جنگل‌کاری ۱۵۲۰ هکتار ؛
ـ توزیع ۱۴۰۰۰۰۰۰ لیتر گازوئیل ؛
ـ توزیع ۱۰۰۰۰۰۰ لیتر روغن خودرو ؛
ـ صادرات هزاران تن محصولات کشاورزی؛ مانند: انگور، سیب درختی، کشمش، دانه های روغنی، چغندرقند، بذر شبدر، بادام، زردآلو، هلو، توت فرنگی، گردو ، بنشن ، توتون، گندم، جو، تره‌بار، نباتات علوفه‌ای، گلابی، انجیر، بِه و انار به داخل و خارج کشور.

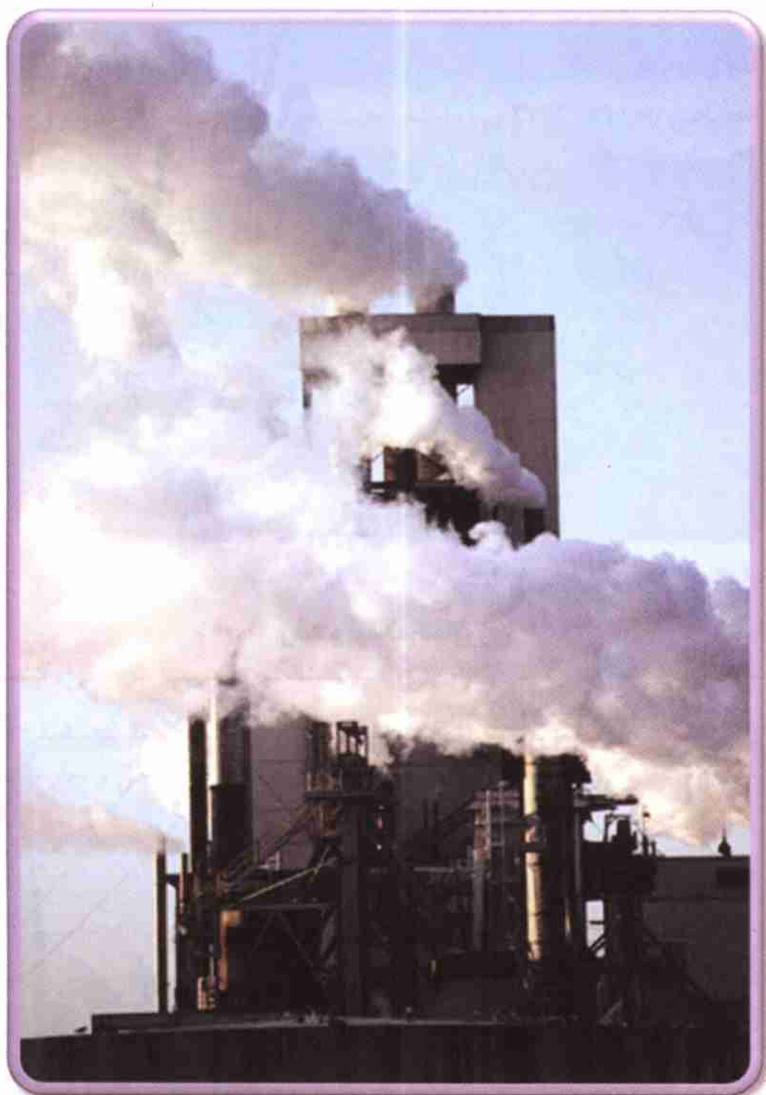
۲ـ صنعت

پس از پیروزی انقلاب اسلامی از شعارهای اساسی حکومت مردمی جدید ، استقلال صنعتی بود . در این راستا تلاش‌های فراوانی به عمل آمد ، لکن در این مناطق با توجه به وضعیت پیش‌آمده توسط گروهک‌ها ، و تهاجم عراق و همجواری مناطق با دشمن متجاوز ، در مقایسه با سایر نقاط کشور فعالیت‌های صنعتی بسیار محدودی انجام گرفته است. صنایع این مناطق را می‌توان به دو گروه ماشینی و دستی تقسیم کرد؛ صنایع ماشینی مشتمل بر گروه‌های صنایع کانی غیرفلزی ، شیمیایی ، سلولزی ، نساجی و چرم ، غذایی ، برق و الکترونیک می‌باشد . صنایع دستی شامل فرش‌بافی ، گلیم‌بافی ،

رشد و توسعه کشاورزی

علیرغم تلاش دشمنان رشد توسعه اقتصادی در مناطق غرب و شمال‌غرب چشمگیر بود

نساجی ، چوب ، گیوه‌دوزی ، خراطی ، سوزن‌دوزی ، قلاب‌بافی ، پولک‌دوزی ، منجوق‌دوزی و ساخت زینت‌آلات محلی است .

در مقطع نبرد دوم برای راه‌اندازی واحدهای تولیدی ، سرمایه‌گذاری فراوانی صورت گرفت . در جریان راه‌اندازی و تکمیل این واحدهای صنعتی جمعاً ۱۵۶۵۴ نفر مشغول به کار شدند .

در خصوص این سرمایه‌گذاری‌ها ، ادارات ۳۲۳ فقره پروانه بهره‌برداری ، ۲۶۵ فقره پروانه تأسیس و ۱۰۷۵ فقره موافقت اصولی برای سرمایه‌گذاری صادر کرده‌اند . در این دوران در هر سال به طور متوسط بیش از ۳۲۰ میلیارد ریال در بخش صنعت ، جز وارد کردن مواد اولیه مورد نیاز کارخانجات صنعتی ، هزینه شده است و جهت ورود لوازم یدکی ماشین‌آلات واحدهای صنعتی در حال فعالیت ، اعتبار و تسهیلات جداگانه که به طور متوسط سالانه به بیش از ۸۰ میلیارد ریال بالغ می‌شد ، پرداخت شده است .

توجه به فرهنگ صنعتی ، انتقال دانش و مهارت کار ، استقرار صنایع در جهت رشد صنعت ، بالا بردن حجم و کیفیت تولید و میزان موافقت‌های اصولی صادره شده از تلاش‌های ویژه‌ای بود که مسئولین و دست‌اندرکاران انجام دادند این بر خلاف شرایط جنگی کشور و مجاورت این مناطق با کشور متجاوز ، ناامنی مناطق توسط ضدانقلاب و تهدیدات نظامی آنان در حمله به تأسیسات بود . [1]

طبق آمار بالا می‌توان گفت در این مناطق از نظر تأسیسات صنعتی رشد قابل توجهی به وجود آمده است . از جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد .

(الف) ساخت کارخانه سیمان با ظرفیت تولید ۲۰۰۰ تن در روز ، ساخت کارخانه تولید صنایع فلزی ، ساخت کارخانه یخ‌سازی ، ساخت کارخانه سرنگ‌سازی ، ساخت کارخانه تخمیر و بسته‌بندی توتون ، ساخت کارخانه آسفالت‌سازی ۴ مورد ، بازسازی کارخانه قند پیرانشهر و ساخت و بهره‌برداری از کارخانه تولید مواد غذایی در استان آذربایجان‌غربی .

---

۱ ـ مشکلات یاد شده و دیدگاه‌های مختلف از جمله این که پایه و زیربنای صنعت ، کشاورزی است . در این مناطق اولویت کار و تلاش اصلی در آن مقطع زمانی بر روی کشاورزی و صنایع جانبی مانند کشت و صنعت و مکانیزه کردن کشاورزی معطوف گردید و تقریباً رشد کشاورزی چندین برابر صنایع بود .

(ب) ساخت کارخانه سنگ‌بری ، ساخت کارخانه گچ پاکتی ، ساخت کارخانه رب و کمپوت ، ساخت کارخانه آسفالت‌سازی ۵ مورد ، ساخت کارخانه آجرپزی و ساخت کارگاه‌های تولیدی و عمرانی ۴۰ مورد در استان کردستان .

(ج) ساخت کارخانه آسفالت‌سازی ۲ مورد ، ساخت کارخانه بتون‌سازی ، ساخت کارخانه آجر و ماسه آهکی ، ساخت کارخانه تولید لاستیک ، ساخت کارخانه کاشی‌سازی ، ساخت کارخانه نساجی و گیوه ، ساخت کارخانه سوله‌سازی ، ساخت کارخانه سنگ‌شکن ، ساخت مجتمع آهک‌پزی با ۸ کوره ، ساخت کارخانه تولید شن و ماسه ، بازسازی کارخانه قند و شکر بیستون ، بازسازی کارخانجات کابل‌سازی کاپکان، ساخت و راه‌اندازی فاز دوم نساجی غرب ، تأسیس ۳۶ شرکت عمرانی ، تأسیس کارگاه و کارخانه تولیدی ۶۳ مورد و تأسیس واحد صنعتی ۶۹ مورد در استان کرمانشاه.

۳ ـ امور تولیدی و زیربنایی

در جهت زدودن آثار فقر و محرومیت از چهره کشور بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ، فعالیت‌های زیادی در سطحی وسیع برای عمران و آبادی آغاز گردید . در مناطق غرب و شمال‌غرب کشور ـ در آن زمان ـ اجرای پروژه‌های عمرانی علاوه بر مواجه بودن با کمبود اعتبارات ، وسایل و تجهیزات کافی ، با مشکل ناامنی و کارشکنی گروهک‌ها و احزاب مخالف انقلاب ـ که مانع بزرگی بر سر راه عمران و آبادی و تأمین موجبات رفاه و آسایش مردم محسوب می‌گردیدند ـ روبه‌رو بود. مسئولین و دست‌اندرکاران نظام در این مناطق، با به کارگیری نیرو و توانی مضاعف به‌خوبی درمقابل کارشکنی‌های دشمن ایستادند و با حداقل امکانات ، با اجرای پروژه‌های متعدد زیربنایی گام‌های بزرگی درجهت عمران و آبادانی منطقه برداشتند که در ادامه به خلاصه آنها اشاره می‌شود.

(الف) امور آب (آب‌رسانی) :

در مناطق غرب وشمال‌غرب به علت کوه‌های متعدد و بارندگی زیاد ، رودهای پر آبی جریان دارد که اراضی وسیع این مناطق را مشروب می‌سازد . تعدادی از این رودها در داخل و تعدادی وارد کشورهای همجوار می‌شوند .

در این مناطق با توجه به فراوانی آب ، مشکل کمبود آب جهت مصارف

کشاورزی وجود ندارد . تنها جهت آب شرب به علت نبودن امکانات و تجهیزات کافی در بعضی از نقاط ، مشکلاتی وجود داشت که در طول مقطع نبرد دوم (بهمن ۱۳۵۸ تا شهریور ۱۳۶۴) توسط سازمان‌های آب منطقه‌ای ، جهاد سازندگی و ادارات کشاورزی اقدامات زیادی با توجه به ناامنی‌های به وجود آمده توسط ضدانقلاب و متجاوزین بعث عراق ، جهت آب‌رسانی (کشاورزی ، صنعتی و شرب) به مردم مناطق یاد شده انجام شد . تا جایی که بعضی از این عزیزان تا سر حد شهادت و جانبازی پیش رفتند و یا بعضاً توسط دشمن به گروگان گرفته می‌شدند . اقدامات زیر ، هر چند خلاصه ،گواه حماسه ماندگار دست‌اندرکاران این صحنه می‌باشد .

- آب‌رسانی [1] به ۲۱۸۹ روستا با تحت پوشش قرار دادن بیش از ۲۲ هزار خانوار؛
- بازسازی و توسعه شبکه آب ۳۲ شهر با بیش از ۱۲۴۰۰۰ متر لوله‌گذاری ؛
- توسعه و مرمت لوله‌کشی آب ۱۰۲ روستا ؛
- حفر ۸۳۷ حلقه چاه آب عمیق و نیمه عمیق ؛
- احداث ۸۸ منبع آب تصفیه با سیستم کلرزنی ؛
- احداث ۲۰۶ استخر آب روستایی ؛
- احداث ۱۵۲۸۴۵۰ متر کانال‌کشی آب بتونی ؛
- زه‌کشی ۵۹۶ کیلومتر ؛
- احداث ۷۹۸۰ متر نهر آب خاکی ؛
- احداث ۶۴ سد انحرافی خاکی ، ۱ سد سنگی ، ۵ سد آب بتونی و خاکی و تکمیل یک سد مخزنی ؛
- احداث و لایروبی ۱۱۵ رشته قنات آب ؛
- احداث ۱۴۱ آب‌بند و سیل‌بند ؛
- انشعاب ۴۵۹۴۶ مورد آب شهری ؛
- لایروبی ۸۹۸ کیلومتر نهر آب ؛
- فراهم کردن آب‌رسانی ۷۸۱۴۰ هکتار زمین کشاورزی ؛

---

۱ ـ در مجموع اجرای طرح‌های آب‌رسانی نسبت به قبل از انقلاب یعنی سال ۱۳۵۷ در طول مقطع نبرد دوم رشدی معادل ۲۳۰ درصد تا ۲۸۰ درصد داشته است .

ـ نصب ۱۵ دستگاه پمپاژ آب شهری و ۱۲ پمپاژ آب روستایی ؛
ـ نصب دستگاه کلرزنی و بهداشتی کردن آب آشامیدنی ۳۲ شهر ؛
ـ احداث ۳۸۷۱ متر کانال فاضلاب در استان کردستان و راه‌اندازی فاضلاب ۴ شهر در استان کرمانشاه ؛
ـ تکمیل عملیات آب‌رسانی به شهر کرمانشاه ، افتتاح پروژه بزرگ آب‌رسانی رودخانه قره‌سو در استان کرمانشاه و بازسازی سد بریمونه در این استان .

(ب) امور برق (برق‌رسانی) :

فعالیت شرکت‌ها و ادارات امور برق را می‌توان در سه بخش تولید ، انتقال و توزیع نیرو مورد بررسی قرار داد . عرضه برق در مناطق غرب وشمال‌غرب از دو طریق ؛ یکی تولید داخلی (ژنراتورهای برق) و دیگری شبکه انتقال نیروی سراسری انجام می‌شد . ناآرامی‌های داخلی و حملات هوایی و موشکی متجاوزین عراقی به مراکز جمعیتی و تأسیسات غیرنظامی ، خسارت‌های سنگینی بر اقتصاد این مناطق وارد کرد . با این حال مسئولین امر استوار و پابرجا از حرکت نایستادند وقهرمانانه و شجاعانه پس از هر بار تجاوز وحشیانه دشمنان ،شبکه های خسارت دیده برق را ترمیم می کردند تا مردم از این نعمت‌بزرگ‌محروم نباشند . مسئولین دست‌اندرکار درمقطع زمانی نبرددوم ،فعالیت های چشمگیری به انجام رساندند که ما در این قسمت به خلاصه‌ای از آنها اشاره می‌کنیم .

ـ برق‌رسانی به ۱۲۰۸ روستا که ۴۴۶۲۴ خانوار را تحت پوشش قرار داد ؛
ـ نصب و راه‌اندازی خط فشار متوسط و قوی به طول ۱۷۱۷ کیلومتر ؛
ـ نصب ۴۹۳ دستگاه ترانسفورماتور هوایی ؛
ـ نصب تیر و چراغ برق شهری و روستایی به تعداد مورد نیاز ؛
ـ مرمت و بازسازی خطوط برق و روشنایی ۳۰ شهر ، ضمن این که شهرهایی مانند بانه و مریوان هر کدام بیش از ۱۳ بار شبکه برق آن بازسازی شده است ؛
ـ نصب ۳۳ پست تقویت برق زمینی (۶۳ هزار ولت) ؛
ـ واگذاری ۴۲۶۵ انشعاب برق شهری ؛
ـ احداث ۷ نیروگاه برق و ۱۰ ژنراتور گازی مولد برق ؛
ـ احداث ۵ خط انتقال برق فشار قوی با نصب دکل‌های مربوط ؛

ـ پیوستن بسیاری از شهرهای مناطق غرب و شمال‌غرب به شبکه برق سراسری و بازسازی و تعمیر برق ده‌ها روستا در این مناطق .

(ج) حمل و نقل :

حمل و نقل زمینی (جاده‌ای و ریلی) ، دریایی و هوایی یکی از پایه‌های مهم توسعه اقتصادی و اجتماعی است . در مناطق غرب وشمال‌غرب با توجه به حساسیت‌های نظامی و امنیتی ، موقعیت‌های اقتصادی و سیاسی راه‌ها از ویژگی‌های خاصی در برقراری ارتباطات و حمل و نقل جاده‌ای برخوردار بودند .

در شروع نبرد دوم با توجه به اشغال بسیاری از مناطق توسط ایادی استکبار ، تردد زمینی با خطرات فراوانی مواجه بود . بیشتر حمل و نقل‌ها با هواپیما به مراکز استان‌ها ، استفاده از بالگرد و یا انتقال وسایل به صورت ستون و با اسکورت به شکل محدود و با مشکلات فراوان به شهرها و روستاها انجام می‌گرفت . پس از پاکسازی شهرها و جاده‌های مواصلاتی و برقراری امنیت نسبی ، جابه‌جایی مسافر ، حمل و نقل کالاها و برقراری ارتباط زمینی بین مناطق به سهولت انجام می‌شد و تسهیلات مناسبی نیز جهت مبادلات محصولات کشاورزی و صنعتی در زمینه ترمینال‌های مسافربری و حمل و نقل کالا ، افزایش وسایط حمل و نقل عمومی و بهبود وضع جاده‌ها به وجود آمد . تا پایان مقطع نبرد دوم حداقل ۱۷۳۵ کیلومتر راه اصلی درجه یک و دو احداث شد ، ۱۴۶۷ کیلومتر جاده زیرسازی و ۱۱۴۹ کیلومتر راه‌های مواصلاتی اصلی و فرعی آسفالت و یا ترمیم گردید . همچنین ۲۰۰۸۳ کیلومتر راه روستایی با بیش از ۵۱۰۰ دهنه پل ساخته شد و مورد بهره‌برداری قرار گرفت . در این مدت نیز بیش از ۶۵۹۵ دستگاه خودروی ترابری حمل مسافر و بار به واجدین شرایط واگذار گردید .

(د) مسکن :

یکی از نیازهای اولیه جمعیت مسکن می‌باشد . پس از پیروزی انقلاب اسلامی ، مسئولین امر توجه خاصی به این موضوع داشتند . در طول مقطع نبرد دوم در مناطق غرب و شمال‌غرب علاوه بر کمبودهایی که در این خصوص وجود داشت ، خانه‌های مسکونی بسیاری از مردم این خطه نیز آماج حملات گروهک‌ها و متجاوزین بعث عراق قرار گرفت که ضرورت داشت ترمیم ، بازسازی و یا از نو

ساخته شود . در این دوران با ایثار و فداکاری بسیاری از دست‌اندرکاران ، تلاش‌های ویژه‌ای انجام گرفت که می‌توان به واگذاری بیش از ۳۰۰۰۰ قطعه زمین مسکونی ، ۳۲۰۰ قطعه زمین کارگاهی ، ۱۷۶۸۳ واحد مسکونی و پرداخت ۶۷۲۸۰۰۰۰۰۰ ریال وام مسکن به ۲۵۹۴ نفر اشاره کرد .

(ه) ارتباطات تلفنی و پستی :

با توجه به نقش این نوع ارتباطات در امر توسعه، در طول مقطع نبرد دوم مسئولین امر همواره در جهت بهبود امور مخابراتی و پستی تلاش فراوانی معطوف داشتند و با بهره‌گیری از امکانات جدید ، اقدامات چشمگیری به انجام رساندند. ازجمله این اقدامات می‌توان به احداث و بهره‌برداری از ۱۷ مرکز تلفن شهری ، اتصال ۱۲۵ دفتر و مرکز مخابرات روستایی به شبکه سراسری ، راه‌اندازی ۱۳ شبکه تلفن خودکار ، واگذاری بیش از ۴۵۶۳۰ خط تلفن، افتتاح حداقل ۹۷ دفتر پستی در مناطق مختلف ، جمع‌آوری و توزیع صلواتی نامه‌ها و تلگراف‌های رزمندگان اسلام در کلیه مناطق و جبهه اشاره کرد[1].

(و) عمران شهری و روستایی :

رشد و توسعه به معنای امروزی ، همواره با گسترش مراکز جمعیتی همراه بوده است . این مراکز به عنوان نقاط ثقل توسعه صنعتی و همچنین تجلیگاه قدرت برای سیستم‌های اقتصادی ، اجتماعی و سیاسی در اداره امور از اهمیت خاصی برخوردار است و در کشور ما ، به ویژه در مناطق غرب و شمال‌غرب توسعه شهرها ، تلاش برای حفظ جمعیت ساکن در روستاها از تحولات مهمی بود که در آن مقطع زمانی رخ داد .

دولتمردان جمهوری اسلامی به‌خصوص مسئولین و دست‌اندرکاران در طول دوران نبرد دوم با همت والای خود ، گام‌های زیادی جهت توسعه اقتصادی شهرها و روستاها برداشتند که به مواردی از آن به صورت جمع‌بندی شده و خلاصه اشاره می‌شود :

- ساخت ۱۳۹۵ واحد آموزشی (کودکستان ، دبستان ، مدرسه، دبیرستان و هنرستان)؛
- تعمیر ، مرمت و بازسازی ۷۰۳ واحد فضای آموزشی ؛

---

۱ ـ در اوایل مقطع نبرد دوم می‌توان گفت کلیه ارتباطات مخابراتی و پستی مناطق غرب و شمال‌غرب با سایر نقاط کشور به دلیل ناامنی‌های به وجود آمده توسط ضدانقلاب قطع شده بود و در اواخر این دوران تقریباً ارتباط مخابراتی تمامی شهرها و مراکز بخش‌ها با هم برقرار بود .

ـ ساخت ۸۷ باب مسجد و تکایا ؛
ـ تعمیر ، بازسازی و نوسازی ۱۵۲ باب مسجد و اماکن متبرکه ؛
ـ ساخت ۶۱۱۱ واحد مسکونی ؛
ـ تعمیر و بازسازی ۱۲۸۷۹ واحد مسکونی ؛
ـ ساخت ۲۲۰ مکان اداری ؛
ـ بازسازی ، مرمت و نوسازی کلیه مکان‌های اداری خسارت دیده ناشی از جنگ و بحران داخلی ؛
ـ ساخت ۳۷۱ مورد تأسیسات خدماتی ؛
ـ بازسازی کلیه تأسیسات خدماتی خسارت دیده ؛
ـ ساخت ۱۴ واحد فرهنگی و هنری ؛
ـ ساخت ۹ بیمارستان و تکمیل ۲ بیمارستان ؛
ـ ساخت ۱۰ درمانگاه ؛
ـ تعمیر ، بازسازی و تجهیز کلیه بیمارستان‌ها و درمانگاه‌های خسارت دیده ؛
ـ ساخت ۶ مدرسه علوم دینی ؛
ـ ساخت ۸ ورزشگاه ؛
ـ ساخت مجتمع بزرگ دانشگاهی سنندج و توسعه دانشگاه ارومیه ؛
ـ بازسازی کلیه روستاهای خسارت دیده ؛
ـ بازسازی کارخانجات ، کارگاه‌های تولیدی ، صنعتی ، عمرانی و کشاورزی ؛
ـ بازسازی کلیه واحدهای کشاورزی و دامی خسارت دیده ؛
ـ مرمت و بازسازی ریل‌های راه‌آهن خسارت دیده در منطقه خوی .

هـ: توسعه سیاسی

حفظ تمامیت ارضی و جلوگیری از تجزیه و خودمختاری ، ایجاد حاکمیت ، القای ماندگاری و جلب اعتماد مردم به نظام جمهوری اسلامی ، به وجود آوردن کنترل حکومت مرکزی ، حفظ جان و مال مردم و بیت‌المال ، مشارکت مردم در کلیه امور ، سفر مسئولین به منطقه جهت برقراری ارتباط و توجیه جمعیت و رزمندگان حاضر در

منطقه از اهداف سیاسی راهبرد نبرد دوم در مناطق غرب و شمال‌غرب بود . در این راستا روش‌های مختلفی جهت توسعه سیاسی مورد استفاده قرار گرفت که در ادامه به صورت خلاصه به آنها می‌پردازیم .

۱ـ روش‌های کلی

(الف) انتخاب نیروهای خاص بر اساس لیاقت برای اداره مناطق با هدف اصلاح‌نگری و توجه به منافع عمومی و دولت جمهوری اسلامی (همسو نمودن منافع)؛

(ب) پیش‌بینی و طراحی راهبرد مناسب سیاسی همراه با حرکت نظامی ؛

(ج) نگاه صحیح به راه حل سیاسی هماهنگ با حرکت نظامی در حل بحران به عنوان یک روش و ابزار ؛

(د) تشکیل تشکل‌های سیاسی مخالف دشمن و همراه بادولت‌و نظام جمهوری اسلامی؛

(ه) محور قرار دادن روحانیون اهل سنت در کلیه مسائل سیاسی، فرهنگی و اجتماعی؛

(و) گرفتن انگیزه‌های سیاسی دشمن با اتخاذ تدابیر مناسب سیاست داخلی ؛

(ز) هماهنگ‌سازی و اتخاذ تدابیر و تصمیمات مناسب سیاست خارجی به منظور برخورد مناسب با حامیان ضدانقلاب در نظام بین‌الملل ؛

(ح) تلاش در رفع محرومیت‌های مردم منطقه با هدایت توسعه متوازن بر اساس اولویت سرزمین‌های آزاد شده و مردم طرفدار نظام مقدس جمهوری اسلامی ؛

(ط) توجه به هویت ملی ، مذهبی و قومی جامعه ساکن درمنطقه در راستای توجه به عقل‌گرایی و ارائه خلاقیت‌ها و مبارزه با باورهای منحط سیاسی ؛

(ی) تقویت انگیزه و علاقه مردم در جهت قانون‌پذیری و مشارکت در زمینه‌های توسعه سیاسی و امنیتی به عنوان یک حس بنیادی ؛

(ک) ایجاد آرامش اقتصادی و توجه به این که دولت تنها منبع اقتصادی نیست و افراد و نهادهای غیردولتی بایستی در نظام اقتصادی و سیاسی فعال باشند ؛

(ل) افزایش حق رأی و انتخابات آزاد با رأی دهندگان زیاد ؛

(م) آزادی مطبوعات و رشد رسانه‌های جمعی در چارچوب قوانین کشور ؛

(ن) گسترش امکانات آموزشی و تفریحی .

۲ ــ اقدامات و فعالیت‌های سیاسی استانداری‌های مناطق غرب و شمال‌غرب

(الف) فعالیت‌های کلی مانند صدور اطلاعیه‌ها و پیام‌های مختلف ، بازدید ، سرکشی و ایراد سخنرانی به مناسبت‌های گوناگون ، تشکیل سمینار و جلسات مختلف، دعوت از مسئولین و مقامات کشوری و لشگری جهت سفر به منطقه ، نظارت بر پاکسازی ادارات و دوایر دولتی ، مبارزه با معضلات سیاسی و امنیتی ، انجام مصاحبه‌های مختلف با رسانه‌های همگانی ، پیشنهاد عزل و نصب مدیران و مسئولین ادارات و دوایر دولتی ، تلاش در راه‌اندازی سازمان‌های دولتی با همکاری یگان‌های نظامی و انتظامی به‌ویژه با کمک سپاه پاسداران و برگزاری انتخابات مختلف .

(ب) شورای تأمین : این شوراها که مسئولیت مسائل امنیتی منطقه استحفاظی را برعهده داشت ، در اواخر سال ۱۳۶۴ شکل گرفت. جلسات این شورا در مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها در محل استانداری و فرمانداری برگزار می‌گردید. اعضای این شوراها در استان با حضور استاندار ، معاون سیاسی ـ امنیتی ، فرماندهان ارشد نظامی و انتظامی، مسئولین اطلاعات و رییس دادگستری و در شهرستان‌ها با حضور فرماندار ، فرماندهان ارشد نظامی و انتظامی، رییس دادسرا ، مسئولین سیاسی و انتظامی فرمانداری و گاهی با حضور مقامات مدعو به صورت ماهانه و در مواقع اضطراری تشکیل می‌شد و در خصوص مسائل مهم سیاسی ، امنیتی ، فرهنگی و اجتماعی تصمیم‌گیری و سپس آن را اجرا می‌کردند .

(ج) شورای اداری : این شورا در دو سطح استان و شهرستان در اواخر سال ۱۳۶۰ فعال شد . اعضای آن در استان‌ها متشکل از استاندار ، معاونین ، فرمانداران ، شهردار مرکز استان ، فرماندهان ارشد نظامی و انتظامی ، رؤسای ادارات و سازمان‌های دولتی بود . در سطح شهرستان با حضور مسئولین در سطح محدودتری برگزار می‌شد . بعضاً ائمه جمعه ، نمایندگان مجلس شورای اسلامی و خبرگان رهبری ، وزرا و معاونین آنان در این جلسات شرکت می‌کردند . در این جلسات در ارتباط با مسائلی چون هماهنگی بین سازمان‌ها و ادارات ، نحوه خدمت‌رسانی مطلوب به مردم ، چگونگی اسکان آوارگان و مهاجرین جنگ تحمیلی ، تعیین ساعات کاری ادارات ، مسائل مربوط به جنگ ، بررسی مشکلات به وجود آمده برای سازمان‌ها و دوایر دولتی ، تعیین بودجه برای بازسازی مناطق جنگی ، رفع مشکلات و کمبودهای رفاهی و

تفریحی ،تأمین امنیت ، توسعه فعالیت‌های فرهنگی و آموزشی ، گسترش دانشگاه ، ایجاد امکانات بیشتر برای کشاورزی و دامداری ، بهره‌گیری از امکانات آب ، جلوگیری از قاچاق کالا و ارز ، تشریح اوضاع و احوال مملکت ، استان و شهرستان بحث و گفتگو و برای حوزه مسئولیت تصمیم‌گیری می‌شد . گاهی پیشنهادات به رده‌های بالا ارائه می‌گردید .

(د) خلاصه عملکرد شوراها[1] و کمیته‌های پاکسازی ادارات و سازمان‌ها از وجود عناصر وابسته به رژیم قبل وگروهک‌های ضدانقلاب :

این ستاد یا شورا که در اوایل پیروزی انقلاب اسلامی تشکیل شد ، در بعضی از نقاط تا اواسط سال ۱۳۶۳نیز به فعالیت خود ادامه می‌داد . استاندار یا معاون وی ، فرماندار ، فرمانده سپاه یا نماینده وی ، مسئول اطلاعات سپاه یا نماینده وی ، رئیس دادسرای انقلاب و عمومی ، نماینده سیاسی ، عقیدتی ارتش از اعضای این مجموعه پاکسازی بودند که وظایف زیر را به عهده داشتند .

مبارزه با هر گونه کم‌کاری و بی‌انضباطی ، حذف نشانه‌های طاغوتی ، تسویه عوامل ساواک و توطئه‌گران ، فاسدین و وابستگان به گروهک‌های ضدانقلاب ، برقراری شئون اسلامی ، مبارزه با بی‌حجابی و بدحجابی ، رسیدگی به شکایات مردم ، مبارزه با دزدی ، اختلاس و رشوه ، جلوگیری از استفاده شخصی از وسایل و امکانات دولتی ، تأیید میزان حقوق کارکنان .

این شوراها و کمیته‌ها درمقطع نبرد دوم دراستان آذربایجان‌غربی نسبت به اخراج ۲۵۷نفر، تعلیق،انفصال ، بازخرید و بازنشسته کردن حدود ۴۰ نفر ، در استان کردستان نسبت به اخراج ۲۷۱ نفر، تعلیق، انفصال و بازخرید حدود ۸۰ نفر و در استان کرمانشاه نسبت به اخراج ۵۷۵ نفر و تعلیق، انفصال، بازخرید و بازنشسته کردن حدود ۳۴ نفر اقدام کرده‌اند .

۳ ـ انتخابات

با توجه به حساسیت و موقعیت خاص مناطق غرب و شمال‌غرب همچنین کارشکنی‌های گروهک‌ها می‌توان گفت حساس‌ترین و سنگین‌ترین دوره‌های انتخاباتی

---

۱ ـ سازمان پاکسازی ادارات و مجموعه‌های دولتی در استان‌ها شورا و در شهرستان‌ها کمیته نامیده می‌شدند .

در مقطع نبرد دوم برگزار شده است که در جدول زیر نوع انتخابات ، میـزان افـراد رأی دهنده و رشد مشارکت مردم در تعیین سرنوشت منطقه و کشور نشان داده مـی‌شـود[1] . (جدول شماره ۱-۱-۶ مشارکت مردم در انتخابات)

جدول شماره ۱-۱-۶ مشارکت مردم در انتخابات

ردیف	نوع انتخابات	تاریخ برگزاری	کل آراء مأخوذه
۱	ریاست جمهوری	۵۸/۱۱/۵	۸۲۹/۴۶۲ برگ
۲	مجلس شورای اسلامی	۵۸/۱۲/۲۴	۷۹۳/۴۱۴ برگ
۳	ریاست جمهوری	۶۰/۵/۲	۱/۰۹۶/۷۷۴ برگ
۴	ریاست جمهوری	۶۰/۷/۱۰	۱/۳۳۹/۸۹۲ برگ
۵	مجلس خبرگان رهبری	۶۱/۹/۱۹	۱/۶۵۰/۶۵۰ برگ
۶	مجلس شورای اسلامی	۶۳/۱/۲۶	۱/۳۶۲/۵۴۸ برگ
۷	ریاست جمهوری	۶۴/۵/۲۵	۱/۳۱۶/۸۲۱ برگ

و : سایر موارد

۱ ـ اختراعات و نوآوری

در طول مقطع نبرد دوم اختراعات و نوآوری‌های زیادی در بخش‌هـای صـنعتی و نظامی توسط جوانان باهوش ، مؤمن و غیور مناطق غرب و شمال‌غرب به ثبت رسـیده است که در ادامه به مواردی از آنها به تفکیک اشاره می‌شود :

(الف) صنعتی :

ـ یک کارگر برق به نام ناصر ثلاث‌شهری در کرمانشاه موفق بـه تولیـد تابلوهـای برق و ترانسفورماتور شد . قابل ذکر است تابلوها و ترانسفورماتورهای یاد شده قبـل از این از خارج کشور وارد می‌شد .

ـ با ابتکار ۳ تن از کارگران کارخانه قند پیرانشهر ، موتور برق ایـن کارخانـه کـه مدت‌ها پیش به علت نقص فنی از کار افتاده بود ، مرمت و به کار گرفته شد .

ـ دستگاه پروژکتور ۳۵پرتابل توسط برادر ایرج محبی ، مخترع و مبتکر کرمانشاهی ساخته شد . این دستگاه علاوه بر نمایش فیلم‌هـای ۳۵ میلـی‌متـری اسـکوپ قـادر بـه

---

۱ ـ در فصل هشتم همین کتاب توضیحات کافی در مورد انتخابات داده شده است .

نمایش فیلم معمولی با صداهای اپتیک و مغناطیسی نیز می‌باشد. این دستگاه کوچک‌ترین نوعی است که تا کنون در دنیا ساخته شده است. محبی ۱۵ طرح دیگر در زمینه‌های پزشکی، عکاسی و دستگاه ظهور فیلم را با فنون ساده در دست ابداع و ساخت دارد.

ـ یک کارگر متعهد سلماسی به نام مهرعلی اژدری موفق به اختراع یک دستگاه تراش برای ماشن‌آلات کشاورزی شد. این دستگاه در ایران تاکنون ساخته نشده و به لحاظ حساسیت تا یک صدم میلی‌متر قابل تنظیم است. قطعات ساخته شده توسط این دستگاه با کیفیت استاندارد کاملاً مطابقت دارد. این دستگاه نسبت به مشابه خارجی از کیفیت بالاتری برخوردار است و هزینه ساخت آن حدود ۵ هزار تومان می‌باشد در حالی که مشابه خارجی آن ۲۵۰ هزار تومان قیمیت دارد.

(ب) نظامی:

ـ ساخت یک تله انفجاری با باقی‌مانده گلوله خمپاره منور عمل‌کرده توسط ۳ نفر از پاسداران مریوان که هیچ‌گونه دوره‌ای در این زمینه ندیده بودند با موفقیت به پایان رسید و مورد آزمایش قرار گرفت.

ـ ساخت یک دستگاه بالگرد تک سرنشین توسط دو تن از جوانان بانه به پایان رسید. این بالگرد قادر است تا فاصله ۵۰ پایی زمین با سرعت ۱۵۰ کیلومتر پرواز کند و برای سم‌پاشی مزارع و باغات مورد استفاده قرار گیرد.

ـ توسط یک سرباز در کردستان با باطری قلمی، باطری دوربین آر.پی.جی ۷ ساخته شد.

ـ توسط برادر علیرضا بنی‌یار، هنرجوی ۱۹ ساله نقده‌ای چند نوع سلاح ساخته شد. یکی از سلاح‌های ساخته شده توسط این مخترع جوان مسلسل دستی خودکار به وزن ۲/۳کیلو گرم و طول ۳۴ سانتی‌متر است که با خشاب‌های ۳۲ تیری از نوع ۹ میلی‌متری تغذیه می‌شود. این مسلسل با هوا خنک می‌شود و۲۳ قطعه دارد و در طی دو سال با هزینه‌ای معادل ۲۳۰ تومان ساخته شده است.

ـ یک دستگاه موشک‌انداز که به صورت هدایت‌شونده و عادی با چاشنی الکتریکی و ماسوره عمل می‌کند، دو نوع مین ضدتانک و ضدنفر، یک قبضه تفنگ شکاری و یک قبضه طپانچه خودنویسی که ۱۲ سانتی‌متر طول و ۳۰ متر بُرد دارد توسط دانش‌آموزان دوره ششم گروهان ژاندارمری ارومیه ساخته و به نمایش گذاشته شد.

ـ با ابتکار همافر یکم ، بهمن پیدایش و استوار دوم ، سیروس سیم‌چی با هزینه‌ای کمتر از یک صد هزار ریال ، دستگاه نشان دهنده خطوط تلفنی در حال تماس در پایگاه هوانیروز کرمانشاه ساخته شد . هزینه دستگاه خارجی مشابه ۲ میلیون ریال است.
ـ توسط آقای عین‌الله نجات خوئی پس از سال‌ها مطالعه و ۴۰ ماه کار ، یک دستگاه بالگرد در یکی از کارگاه‌های پایگاه هوانیروز کرمانشاه ساخته است این بالگرد اکنون آماده پرواز می‌باشد .

۲ ـ کمک رسانی در حوادث غیرمترقبه

در مقطع نبرد دوم ، هنگام وقوع حوادث غیرمترقبه همانند طغیان رودخانه‌ها ، بارش سنگین برف و باران ، جاری شدن سیل ، وقوع زلزله و آتش‌سوزی ، بمباران‌های هوایی مناطق مسکونی توسط جنگنده‌های متجاوزین عراقی و ماندن مردم زیر آوار در مناطق غرب و شمال غرب ، ارگان‌ها و سازمان‌های مختلفی مانند آتش‌نشانی ، هلال‌احمر ، جهادسازندگی ، بهداری ، بهزیستی ، راه و ترابری ، کمیته امداد حضرت امام خمینی (ره) ، استانداری ، فرمانداری ، بخشداری ، شهرداری ، سپاه پاسداران ، نیروهای بسیج ، کمیته انقلاب اسلامی ، ژاندارمری ، ارتش ، گروه‌های مختلف مردم عادی به محض اطلاع در قالب ستادها و اکیپ‌های امدادی و کمک‌رسانی ، مجهز به انواع ماشین‌آلات و وسایل مورد نیاز اعزام می‌شدند . همچنین تکنسین‌های امدادی نیز به منطقه آسیب‌دیده اعزام می‌گردیدند و با ابتکارات و برنامه‌های ویژه به یاری مردم می‌پرداختند .

از اقدامات صورت گرفته توسط این سازمان‌ها و ارگان‌ها ، به منظور یاری افراد آسیب‌دیده از حوادث می‌توان به موارد زیر اشاره کرد :

ـ اعزام اکیپ‌های کمک‌رسانی به مناطق آسیب‌دیده ؛
ـ اطفای حریق ؛
ـ بیرون کشیدن اجساد کشته شدگان و مجروحین از زیر آوار ؛
ـ دفن لاشه احشام ؛
ـ اعلام شماره حساب برای کمک‌های نقدی و برپایی چادرهای جمع‌آوری کمک در خیابان‌ها ، میادین ، مساجد ؛

ـ ارسال کمک‌های نقدی و جنسی جمع‌آوری شده برای آسیب‌دیدگان ؛
ـ تأمین امنیت مردم و بر عهده گرفتن انتظامات مناطق آسیب‌دیده که اصولاً این امر بر عهده نیروهای نظامی اعزامی به این مناطق بود ؛
ـ تعیین میزان خسارات وارده به مردم ساکن در شهرها و روستاها .

در طول مقطع نبرد دوم در مناطق غرب وشمال‌غرب ۱۹ زلزله (سلماس ۴ بار ، ارومیه و خوی هر کدام ۳ بار ، ماکو و بانه هر کدام ۲ بار ، قره‌ضیاءالدین ، اشنویه ، نقده ، سرپل‌ذهاب و گیلان‌غرب هر کدام ۱ بار) ؛ ۲۲ مورد سیل (سردشت ، ماکو ، پیرانشهر ، میاندوآب ، بوکان ، قره‌ضیاءالدین ، قطور ، قاسم‌آباد ، نقده ، شاهین‌دژ ، مریوان ، سنندج ، دیواندره ، قروه ، سومار ، کرمانشاه ، جوانرود و اطراف سلماس و ارومیه) و صدها مورد آتش‌سوزی ، سرما و یخبندان علاوه بر بمباران مراکز جمعیتی توسط نیروهای عراقی ، رخ داد که موجب وارد آمدن خسارت‌های فراوان مالی و جانی به مردم این خطه شد . در این مدت کمک‌های فراوانی از طریق مردم این مناطق جهت سیل‌زدگان دیگر شهرهای کشور و زلزله در کشور الجزایر و شهر کرمان ارسال گردید .

۳ ـ مقابله با قاچاق

با توجه به موقعیت جغرافیایی مناطق غرب و شمال‌غرب (هم‌مرزی با کشورهای عراق و ترکیه) و وجود مشترکات مذهبی ، فرهنگی و قومی بین مرزنشینان سه کشور ، روابط تجاری و مسأله داد و ستد کالاهای مختلف از گذشته بین ساکنان مرزی ایران ، ترکیه و عراق رواج داشته است .

پیروزی انقلاب اسلامی از توطئه‌های استکبار جهانی ورود گسترده کالاهای قاچاق با اشکال مختلف مانند حمل و نقل مواد مخدر در مرزهای شرقی و خارج نمودن طلا و ارز از مرزهای غربی کشور بوده است . بعد از شروع جنگ تحمیلی به علت عدم کنترل مرزها و ناامنی به وجود آمده توسط گروهک‌ها عده قابل توجهی نیز به قاچاق کالا روی آوردند . با این کار کشاورزی در بسیاری از نقاط مرزی مانند ارومیه ، سلماس ، خوی ، سردشت ، پیرانشهر ، بانه ، مریوان و پاوه از رونق افتاد و قاچاق کالا به عنوان شغل پر درآمد مطرح گردید . انواع خشکبار ، پتو ، فرش ، طلا ، ارز و مواد

سوختی از کشور خارج و کالاهایی مانند پارچه خارجی ، چای ، روغن ، لوازم لوکس و تجملی وارد کشور می‌شد . گروهک‌ها نیز با ایجاد گمرک از قاچاقچیان عوارض دریافت می‌کردند . در مواردی نیز نیروهای عراقی با خرید بعضی کالاها مانند دام‌های زنده با قیمت زیاد سعی در ایجاد خلل در بازارهای اقتصادی کشور جمهوری اسلامی داشتند . بعضی از این اقلام در کشور عراق بسیار ارزان‌تر خرید و فروش می‌شد . در هر صورت چند عامل عمده زیر در توسعه و تشدید قاچاق در منطقه مؤثر بود :

(الف) حمایت استکبار جهانی و متجاوزین بعثی از قاچاق کالا ؛

(ب) بهره‌برداری‌های سیاسی و استفاده‌های اطلاعاتی و جاسوسی ؛

(ج) سود فراوان و برگشت سریع سود و سرمایه در این گونه معاملات ؛

(د) وجود سرمایه‌داران محلی و غیرمحلی که با به جریان انداختن سرمایه‌های نقدی و فروختن نسیه اجناس باعث گسترش این مسأله می‌شدند ؛

(هـ) وام‌های بانکی به صورت مضاربه ـ این گونه وام‌ها بدون این که در راه‌های تولیدی سرمایه‌گذاری شوند ، باعث گسترش اشتغال کاذب ، به هم خوردن تعادل اقتصادی و به وجود آمدن تورم ، بالا رفتن قدرت خرید عده‌ای از مردم و به ضرر اکثریت مردم می‌انجامید .

مبادله‌های غیرقانونی (قاچاق) در کوتاه‌مدت و تحت تأثیر سیاست‌های مقطعی به نفع مردم غرب و شمال‌غرب بود و علاوه بر تأمین نیاز بازار مصرف و فروش تولیدات داخلی ، منافع اطلاعاتی نیز به همراه داشت ، اما در دراز مدت پیامدهاو مضرات فراوانی به وجود آورد که بسیار بیشتر از منفعت‌های یاد شده بود . برای نمونه پس از ناامن شدن منطقه و آغاز جنگ تحمیلی که کنترل مرزها را دشوار کرده بود ، تعداد زیادی از اهالی شهرها و روستاهای مرزی به قاچاق کالاها روی آوردند تا درآمد بیشتری داشته باشند . این عوامل سبب شد دولت نتواند به کشاورزان این مناطق یاری رساند . در برخی شهرها مانند سردشت و پیرانشهر کشت و تولید انواع محصولات زراعی در اوایل مقطع نبرد دوم در مقایسه با قبل از انقلاب کاهش یافت ، لکن در سال‌های ۱۳۶۲ تا ۱۳۶۴ با تمهیدات مسئولین و تلاش رزمندگان اسلام در کمک و یاری به مردم و بستن مرز ، تولیدات کشاورزی سیر صعودی قابل توجهی پیدا کرد .

توسعه همه جانبه هدیه دولت‌مردان جمهوری اسلامی پس از پایان درگیری‌ها

فصل دوم

نقش و عملکرد یگان‌های سپاه به تفکیک یگان‌های رزم، پشتیبانی رزم، پشتیبانی خدمات رزم و استقراری (پدافندی)

الف : مقدمه

پس از پیروزی انقلاب با تدبیر بنیانگـذار کبیـر انقـلاب اسـلامی ، حضـرت امـام خمینی(ره) نیروی مسلح مردمی قدرتمندی از بین جوانان پرشور و مکتبی برای حفاظت از انقلاب اسلامی و دستاوردهای آن با نام سپاه پاسداران انقلاب اسلامی تشکیل شـد . این نیروی تازه تأسیس ـ با عنایت خداوند منان ـ با هدف مقابله بـا تهدیـدات فـراوان دشمنان نظام در ابعاد مختلف ایجـاد شـد و بسـیاری از مشـکلات امنیتـی را در مـدت کوتاهی خنثی و کنترل نمود .

نقش سپاه در مهار بحران‌های داخلی و خـارجی بسـیار گسـترده بـود . در تـاریخ ۱۳۶۴/۶/۲۶ فرماندهی معظم کل قوا ، حضرت امام خمینی (ره) فرمان تاریخی تجهیز سریع سپاه را به سه نیروی زمینی ، دریـایی و هـوایی صـادر فرمودنـد . در قسـمتی از فرمان معظم‌له آمده بود : جناب آقای محسن رضایی ، فرمانده سـپاه پاسـداران انقـلاب اسلامی ایران ، شما مأموریت دارید هر چه سریع‌تر سپاه پاسداران را مجهز به نیروهـای زمینی ، هوایی و دریایی قوی نمایید تا در موارد لازم بـا همکـاری و همـاهنگی ارتـش جمهوری اسلامی ایران از مرزهای زمینی ، دریایی و هوایی کشور حفاظت نماینـد . بـا این فرمان ، سپاه برنامه‌ریزی خود را جهت تشکیل سه نیرو ، بـا سـرعت تمـام شـروع کرد. پس از آن در ساختار این نهاد بزرگ تغییراتی حاصل گردیـد . کـه خـارج از ایـن بحث و مقطع زمانی می‌باشد . ما در این فصل سعی نموده‌ایم عملکرد یگان‌های سپاه و نقش آنها را در مناطق غرب و شمال‌غرب به تفکیک یگـان‌هـای رزم ، پشـتیبانی رزم ، پشتیبانی خدمات رزم و استقراری به اختصار ارائه نماییم .

ب : سیر تاریخی تشکیل یگان‌های سپاه

با ایجاد اغتشاش و بلوا در مناطق غرب و شمال‌غرب و گسترش سازمان‌های ضدانقلاب در این مناطق ، مسئولین نظام برای خاموش نمودن این توطئه تدابیر زیر را اجرا نمودند:

۱ ـ تقویت نیروهای امنیتی و پلیس .

۲ ـ اجرای عملیات روانی بر علیه ضدانقلاب .

۳ ـ افزایش نیروهای امنیتی با جذب نیروهای داوطلب مردمی اعم از ساکنین منطقه و مردم سایر نقاط کشور .

۴ ـ اجرای عملیات مردم‌یاری .

۵ ـ مشارکت دادن مردم در امور سیاسی ، اقتصادی ، فرهنگی و اجتماعی .

۶ ـ تقویت ارتباط مردم با سازمان‌های دولتی .

۷ ـ اجرای بعضی از اقدامات کنترل جمعیت و منابع .

۸ ـ بالا بردن امنیت منطقه.

اقدامات پیشگیرانه بالا با توجه به افزایش شرارت‌ها و اقدامات خراب‌کارانه ضدانقلاب و راهبرد دشمنان انقلاب در این مناطق ، مؤثر واقع نشد و مسئولین نظام ناچار به اتخاذ تدابیر جدید گردیدند :

۱ ـ شکست عناصر مسلح ضدانقلاب با پاکسازی مناطق شهری ، روستایی و راه‌های ارتباطی.

۲ ـ شکست عوامل پشتیبانی کننده ضدانقلابیون .

۳ ـ جداسازی صف مردم منطقه از ضدانقلاب .

برای رسیدن به این اهداف ، ضرورت ایجاد سازمانی مناسب به‌ویژه تشکیل یگان‌های رزم در قالب گروه‌ها و دسته‌های ضربت ، گروهان‌ها و گردان‌های آفندی و پدافندی پیش‌بینی شد . با شکل‌گیری این‌گروه‌ها عملیات رزمی در مقابله با اقدامات ضدانقلاب به اجرا درآمد . از آنجا که یورش‌های پی‌درپی ضدانقلاب به شهرها و اماکن و تأسیسات ، در قالب یک جنگ فراگیر ، کل نیروهای منطقه را به خود مشغول ساخت ، اقدامات نظامی نیروهای اسلام نیز به صورت فراگیر و با شدت تمام بر علیه ضدانقلاب انجام شد . مسئولین نظام ، تأمین نیازمندی‌های رزمی را نسبت به سایر فعالیت‌ها ـ

مانند اقدامات توسعه‌ای ـ تا برقراری امنیت نسبی در اولویت قرار دادند . پاکسازی شهرها ، محورهای مواصلاتی اصلی و فرعی ، نقاط عمق و بینابینی و مناطق مرزی با عملیات ضربتی و تحکیمی در چند مرحله صورت می‌گرفت .

اجرای عملیات هجومی و دفاعی در منطقه وسیع غرب و شمال‌غرب فرماندهان حاضر در منطقه را بر آن داشت ، پاکسازی گام به گام مناطق نا امن و بحرانی را با تشکیل یگان‌هایی بزرگتر به اجرا در آورند . بکارگیری کل امکانات و نیروهای سپاه ، بسیج ، ارتش ، ژاندارمری ، شهربانی در منطقه جهت ایجاد امنیت ، فرماندهی واحدی می‌طلبید . این مسئله با تشکیل قرارگاه‌های مشترک نیروهای نظامی و انتظامی مانند ستاد مشترک ارتش و سپاه در سنندج ، قرارگاه غرب و قرارگاه شمال‌غرب با فرماندهی مشترک مرتفع گردید[1] .

پس از تقویت یگان‌ها و گردان‌های ضربت و تحکیم شهرها ، تشکیل تیپ‌های مستقل در دستور کار قرار گرفت . تا سال ۱۳۶۴عملیات متعددی در محورهای اصلی و فرعی جهت پاکسازی این مناطق و بستن مرز انجام شد . ضدانقلاب با فرار به کشور عراق ، پایگاه‌های ثابت خود را در داخل ایران از دست داد . در حقیقت نیروهای شورشی در این مرحله از جنگ نهضتی ، به اقدامات چریکی روی آوردند .

برای مقابله با اقدام جدید دشمن مسئولین منطقه با هدف مردمی‌کردن امنیت ، در عملیات نظامی از یگان‌های ویژه‌ای که متشکل از مردم ساکن منطقه بود ، بهره گرفتند . این یگان‌ها با دریافت اطلاعات دقیق به محل تجمع ضدانقلاب هجوم می بردند و آنان را منهدم می‌کردند . به این ترتیب ، شورشیان با از دست دادن توان رزمی از مرحله عملیات چریکی عدول کردند و وارد مبارزه سیاسی شدند . به این ترتیب امنیت نسبی در منطقه برقرار گردید . یگان‌های نظامی خودی مستقر در منطقه نیز تعدیل و یا در هم ادغام شدند و به یگان سازمانی تبدیل گردیدند (جدول شماره ۱ ـ ۲ ـ ۶).

---

۱ ـ اتخاذ تدابیری از قبیل اجرای عملیات مشترک تهاجمی توسط سپاه ، ارتش و بسیج و استقرار نیرو توسط ژاندارمری از اهم تصمیمات این قرارگاه‌ها بود .

جدول شماره ۱ ـ ۲ ـ ۶ مقایسه مراحل اقدامات دشمن و خودی در سیر تاریخی تاسیس یگان‌های سپاه در مناطق غرب و شمال‌غرب

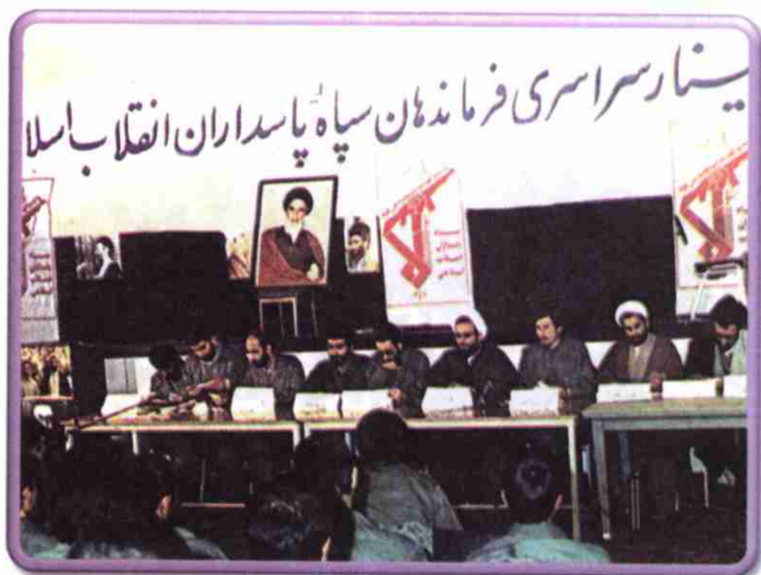
مراحل استراتژی	اقدامات دشمن	اقدامات خودی
مرحله اول[1]	اقدامات آشکار	اقدامات روانی وتبلیغاتی توسط ضدانقلاب
مرحله دوم	جنگ چریکی (اجرای عملیات‌های نامنظم)	۱ ـ تشکیل تیمها ، دسته‌ها و واحدهای ضربت با مأموریت (گشت و اسکورت) داخل شهر و محورهای اصلی ، اجرای عملیات واکنشی در مقابله با عملیات‌های دشمن و اجرای عملیات‌های ایذایی محدود به مراکز ضدانقلاب بدون تحکیم ۲ ـ تشکیل گردان‌های ضربت (پیشمرگان مسلمان کُرد و ...) ، اجرای عملیات‌های پاکسازی روستاها به صورت محدود با تهاجم به مواضع دشمن .۳ ـ تشکیل گردان‌های جندالله به صورت تلفیقی (سپاه ، ارتش ، ژاندارمری ، پیشمرگان مسلمان کُرد و بسیج) .
مرحله سوم	تشدید عملیاتهای نظامی و پدافند در مناطق اشغالی	۱ ـ تقویت گردان‌های جندالله و ... ۲ ـ تشکیل گردان‌های نبی‌اکرم (ص) و ... ۳ ـ تشکیل تیپ‌های مانوری ۴ ـ افزایش سازمان تیپ‌ها با توجه به تهاجمات ارتش بعث ، جذب نیروهای مردمی بومی و غیربومی و تبدیل تیپ‌ها به لشگر با مأموریت پاکسازی مناطق اشغالی و احداث مقرهای تأمینی تا بستن مرز .
مرحله چهارم	فرار به آنسوی مرز و اجرای عملیاتهای ایذایی	۱ ـ تشکیل یگان‌های ویژه (مانند حزب‌الله ، شهید دریانورد ، گروهان‌های ویژه نبی‌اکرم (ص) ، تیم‌های شهید غفاری ، یوشع و ...) با مأموریت نا امن کردن منطقه برای نیروهای ضدانقلاب، ۲ ـ تصرف کل منطقه به خصوص مناطق بینابینی با یگان‌های مستقل به منظور جلوگیری از استفاده دشمن از این مناطق ۳ ـ اجرای عملیات به مراکز سیاسی ضدانقلاب .
مرحله پنجم	استراتژی جنگ مسلحانه	با برقراری امنیت در منطقه بعضی از یگان‌ها در سازمان نیروی زمینی سپاه ابقاء و بعضی در سازمان‌های دیگر سپاه ادغام گردیدند .

---

۱ ـ لازم به یادآوری است که در این مرحله ، حکومت پهلوی ساقط و حکومت نوپای اسلامی متولد گردیده است .

جلسات و سمینارهای فرماندهان و مسئولین سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

رشد چشمگیر یگان‌های سپاه و بسیج در نتیجه مقابله با بحران‌های داخلی و تهاجم عراق

ج : یگان‌های رزم

ضدانقلاب (اشرار) در این مناطق با اجرای عملیات نظامی از فعالیت نیروهای دولتی در جهت توسعه اقتصادی ، سیاسی و فرهنگی جلوگیری می‌کرد و هر روز حوزه فعالیت خود را گسترده‌تر می‌نمود . از این رو نظام نوپای جمهوری اسلامی ، راهی جز مقابله با توطئه‌گران نداشت . اجرای عملیات توسعه و پدافند داخلی ، بدون وجود یگان‌های مانوری (رزمی) امکان‌پذیر نبود به همین منظور ، اجرای عملیات ضربتی و تا حدودی عملیات تحکیمی در دستور کار نیروهای خودی قرار گرفت و یگان‌های مانوری زیر به مرور برای تحقق تحکیم ، توسعه و عادی‌سازی تشکیل گردید :

۱ ـ پاکسازی شهرها و روستاها و مقابله با ضدانقلاب تا ایجاد امنیت کامل .

۲ ـ اجرای عملیات چریکی و ضدچریکی .

۳ ـ قطع ارتباط ضدانقلاب با مردم .

۴ ـ شرکت در عملیات منظم مرزی و برون مرزی بر ضد رژیم متجاوز بعث عراق .

۵ ـ بستن مرز (مقابله با نفوذ دشمن به داخل کشور) .

۶ ـ متمرکز نمودن واحدهای نظامی بومی منطقه .

۷ ـ وجود مکانی برای سازماندهی توابین و تسلیمی‌های دشمن و تجهیز آنان برای مقابله با ضدانقلاب و نیروهای متجاوز عراقی .

در ادامه به بررسی عملکرد تعدادی از یگان‌های مانوری که در مناطق غرب و شمال‌غرب تشکیل می شدند و به اجرای مأموریت می‌پرداختند با ذکر نام مؤسسین ، هدف و مأموریت ، نحوه ی شکل‌گیری ، علت نامگذاری و تغییرات نام یگان ، موقعیت اصلی استقرار ، آمار و نحوه تأمین نیرو توسط رده‌های پشتیبانی کننده ، تغییرات سازمانی (افزایش ، تبدیل ، ادغام ، ابقا) ، عملیات آفندی و پدافندی[1] به اختصار می‌پردازیم .

---

۱ ـ شرح کامل این اقدامات در کتاب سوم این مجموعه گردآوری شده است . در اینجا تنها به ذکر نام ، محل ، مدت و تاریخ این عملیات اکتفا می‌کنیم .

۱ ـ سازمان پیشمرگان مسلمان کُرد

(الف) نحوه تشکیل : شهید بروجردی با الهام از رهنمودهای حضرت امام (ره) مبنی بر جدایی صف مردم از ضدانقلاب و حضور در منطقه و مشاهده درخواست‌های مردم جهت مقابله با ظلم و جور این گروهک‌ها ، اقدام به سازماندهی جوانان مسلمان و غیرتمندی نمود که به ماهیت غیراسلامی گروهک‌ها ، شعارهای پوچ و بی‌اساس آنها و حقانیت نظام جمهوری اسلامی ایران پی برده بودند . وی طرح تشکیل سازمانی با عنوان پیشمرگان مسلمان کُرد را از طریق شهید دکتر بهشتی به مسئولین نظام در شورای انقلاب و دولت موقت ارائه کرد . پس از موافقت با این طرح و واگذاری مسئولیت اجرایی آن به خود شهید بروجردی ، این بزرگوار با عزمی راسخ و گام‌هایی استوار در بسیاری از مناطق غرب و شمال‌غرب شعبه‌ای از سازمان پیشمرگان مسلمان کُرد راه‌اندازی کرد . با ایجاد این سازمان ، هر روز گروه جدیدی از جوانان کُرد داوطلبانه به آن ملحق می‌شدند . با ورود هیأت حسن‌نیت به منطقه و برقراری آتش‌بس ، این سازمان خلع‌سلاح شد و اشرار دوباره بر مواضعی که در نبرد با رزمندگان اسلام از دست داده بودند ، مسلط گردیدند . شهید بروجردی آرام ننشست ، بارها به همراه تعدادی از مسئولین سازمان پیشمرگان مسلمان کُرد به تهران رفت و با پشتکار طرح این یگان را به حضرت امام (ره) ، آیت‌الله شهید دکتر بهشتی و حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله العالی) ارائه داد . او برای تثبیت و تقویت آن و تشکیل یک تیپ مانوری در غرب تلاش وافری نمود ، تا اینکه کلیاتی از این دو طرح به تصویب مسئولین انقلاب رسید و باز هم مسئولیت آن به شهید بروجردی سپرده شد . وی هم به کرمانشاه بازگشت و سازمان پیشمرگان مسلمان کُرد را مجدداً تشکیل داد . بازگشایی این سازمان مصادف بود با استعفای دولت موقت .

(ب) هدف از تشکیل : مهم‌ترین اهداف ایجاد این سازمان ، جدایی صف مردم از ضدانقلاب ، مقابله با تاکتیک دشمن در ایجاد تفرقه بین شیعه و سنی ، برقراری امنیت در منطقه به دست ساکنان آن و استفاده از امکانات و تجارب متقابل نیروهای بومی و غیربومی بود .

(ج) عملیات سازمان پیشمرگان مسلمان کُرد : عمده عملیات این سازمان به

صورت مشترک با نیروهای سپاه و ارتش اجرا می‌شد. تنوع، تعدد و پراکندگی عملیات آنها بسیار است به همین دلیل در این قسمت تنها به اقداماتی که سازمان به صورت مستقل انجام داد، اشاره می‌شود.

(۱) درگیری با حزب منحله دموکرات و عوامل حزب بعث عراق در جوانرود مورخه ۵۸/۱۱/۱۵؛

(۲) درگیری با ضدانقلاب در روستای باخلـه در محور کامیاران ـ سنندج مورخه ۵۹/۱/۱۴؛

(۳) درگیری با ضدانقلاب در روستای ده‌ریش کرمانشاه، مورخه ۵۹/۱/۱۶؛

(۴) مقابله با عملیات ضدانقلاب در منطقه سنندج مورخه ۵۹/۲/۱۲؛

(۵) درگیری ۱۱ ساعته با ضدانقلاب در روستای چیلانه علیا و سفلی، میرعبدلی و لاران پاوه مورخه ۵۹/۲/۲۹؛

(۶) عملیات پاکسازی ۵ روستا در منطقه پاوه مورخه ۵۹/۲/۳۰؛

(۷) عملیات پاکسازی ۱۱ روستا در اطراف باینگان پاوه مورخه ۵۹/۳/۲؛

(۸) حمله به مقر حزب منحله دموکرات در واش‌کن ارومیه مورخه ۵۹/۳/۳؛

(۹) وارد کردن تلفات سنگین به ضدانقلاب و اشرار در منطقه اشنویه مورخه ۵۹/۴/۱۸؛

(۱۰) عملیات پاکسازی آبادی نران سنندج مورخه ۵۹/۵/۱۷؛

(۱۱) درگیری با ضدانقلاب در محله عباس‌آباد سنندج مورخه ۵۹/۵/۲۱؛

(۱۲) درگیری با ضدانقلاب در سنندج مورخه ۵۹/۶/۲۱؛

(۱۳) حمله به پاسگاه عراقی در منطقه سیاناو مریوان مورخه ۵۹/۷/۳؛

(۱۴) درگیری با مزدوران رزگاری به مدت ۵ روز در سنندج مورخه ۵۹/۷/۱۷؛

(۱۵) درگیری با افراد حزب منحله دموکرات در باینگان پاوه مورخه ۵۹/۷/۱۸؛

(۱۶) عملیات پاکسازی روستاهای باباریز، کوله‌سره و چند روستای دیگر در سنندج مورخه ۵۹/۷/۲۸؛

(۱۷) درگیری با نیروهای حزب منحله دموکرات در محور باباریز ـ مرزه در سنندج مورخه ۵۹/۷/۳۰؛

(۱۸) پاکسازی روستاهای تازه‌آباد ، گزگزآباد ، آلبلاغ ، هانیس ، خیاره ، دولاب و مادیان دول سنندج مورخه ۵۹/۸/۱۰ ؛

(۱۹) پیشروی تا منطقه شیخان مریوان و درگیری با نیروهای ضدانقلاب و ارتش بعث عراق مورخه ۵۹/۱۰/۲۴ ؛

(۲۰) پاکسازی روستاهای دره‌وزان در حومه مریوان مورخه ۵۹/۱۰/۲۷ ؛

(۲۱) پاکسازی روستاهای ماسیدر و مله‌لنج مریوان مورخه ۵۹/۱۱/۱۶ ؛

(۲۲) درگیری با ضدانقلاب در روستاهای قلعه‌کیله وخوش‌مقام بیجار مورخه ۵۹/۱۱/۲۶ ؛

(۲۳) درگیری با ضدانقلاب در منطقه جوانرود مورخه ۶۰/۲/۲۷ ؛

(۲۴) حمله چریکی به ماشین سرهنگ قادری ، فرمانده عملیات‌های حزب منحله دموکرات در مریوان مورخه ۶۰/۵/۶ ؛

(۲۵) پاکسازی روستای خرکه از توابع سنندج مورخه ۶۰/۵/۱۴ ؛

(۲۶) درگیری با عناصر ضدانقلاب در روستای گردیان از توابع سلماس مورخه ۶۰/۵/۲۵ ؛

(۲۸) درگیری با ضدانقلاب در روستای نیزه‌رود بانه و هلاکت ۲ نفر از اعضای گروهک‌ها مورخه ۶۰/۹/۱ ؛

(۲۹) حمله به مقر ضدانقلاب در روستاهای عنبربزان و دادانه از توابع سنندج مورخه ۶۰/۹/۲۱ ؛

(۳۰) درگیری با نیروهای گروهک مزدور رزگاری در روستای گل‌تپه از توابع دیواندره مورخه ۶۰/۱۰/۷ ؛

(۳۱) درگیری با ضدانقلاب در روستای دارینه‌بالا از توابع بانه مورخه ۶۱/۲/۱۸ ؛

(۳۲) اجرای عملیات چریکی در منطقه شانه‌دری عراق از طریق مریوان مورخه ۶۱/۳/۱۷ ؛

(۳۳) درگیری با ضدانقلاب در روستای جانوران مریوان مورخه ۶۱/۳/۲۴ ؛

(۳۴) پاکسازی روستای کلشان سلماس مورخه ۶۱/۶/۲۰ ؛

(۳۵) درگیری با ضدانقلاب در روستای دیزج ارومیه مورخه ۶۱/۹/۲۴ ؛

(۳۶) درگیری با عناصر حزب منحله دموکرات در اطراف جاده سردشت مورخه ۶۲/۱/۹ ؛

(۳۷) پاکسازی روستای قزل‌بلاغ دیواندره مورخه ۶۲/۲/۲۰ ؛

(۳۸) اجرای عملیات کمین روی ضدانقلابیونی که قصد حمله به پایگاه‌های خودی در شهرستان سردشت را داشتند وکشته و زخمی کردن چندتن از آنان مورخه ۶۲/۳/۲۵ ؛

(۳۹) اجرای عملیات شبانه در روستای اوغل بانه مورخه ۶۲/۴/۱۷ ؛

(۴۰) پاکسازی روستای بریسو از توابع سردشت مورخه ۶۲/۴/۲۰ ؛

(۴۱) درگیری با ضدانقلاب در روستای کولیج مریوان مورخه ۶۲/۶/۱۲ ؛

(۴۲) پاکسازی روستای بلاد سردشت مورخه ۶۲/۸/۱۵ ؛

(۴۳) پاکسازی روستای دره‌ویان دیواندره مورخه ۶۲/۸/۲۳ ؛

(۴۴) اجرای عملیات در مقابله با ضدانقلاب در منطقه سردشت مورخه ۶۲/۸/۲۹ ؛

(۴۵) اجرای عملیات کمین روی ۸ نفر از نیروهای حزب دموکرات در منطقه مهاباد و هلاکت ۱ نفر از آنان و زخمی‌شدن ۷ نفر دیگر مورخه ۶۲/۱۱/۱۹ ؛

(۴۶) اجرای عملیات گشت‌زنی در روستای نیستان و سیر سردشت مورخه ۶۱/۱۲/۱۷ ؛

(۴۷) اجرای عملیات کمین در مدخل ورودی روستای ایشکه‌سو از توابع ارومیه بر ضد نیروهای هیز سرگردعباسی در اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۴ .

۲ ــ گروه ضربت حمزه سیدالشهدا (ع) سنندج

(الف) نحوه شکل‌گیری : گروه ضربت حمزه سیدالشهدا (ع) دو ماه بعد از آزادسازی شهر سنندج در مردادماه سال ۱۳۵۹ به دستور رحیم صفوی با فرماندهی حسین خرازی[1] تشکیل شد . با شروع جنگ تحمیلی و اعزام حسین خرازی به جنوب ،

---

۱ ـ پس از تهاجم سراسری عراق به میهن اسلامی ایران ، این بزرگوار به همراه بسیاری از نیروها به منطقه جنوب عزیمت نمود و به مقابله با بعثیون متجاوز پرداخت . در عملیات کربلای ۵ در منطقه شلمچه در حالی که فرماندهی لشگر مقدس ۱۴ امام حسین (ع) را به عهده داشت به فیض عظمای شهادت نایل آمد .

نقش چشمگیر پیشمرگان مسلمان کرد در ایجاد امنیت و بیرون راندن ضدانقلاب

یگان ضربت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی کردستان

فرماندهی این گروه به محمد احمدی محول گردید. گروه ضربت حمزه سیدالشهدا (ع) زیر نظر مستقیم عملیات سپاه کردستان فعالیت می‌کرد و فرماندهی آن پس از محمد احمدی به آقایان حجتی سید مهدی حسینی، بلندی و قدیری محول شد.

(ب) هدف از تأسیس: بازگشایی محورها، اسکورت تمامی ترددها، برقراری گشت شهری، تقویت پاسگاه‌ها و مقرهای داخل شهرها، سازماندهی نیروهای مردمی و برقراری امنیت نسبی در شهرها از اهداف تأسیس این گروه بود.

(ج) استعداد نیرویی گروه ضربت: استعداد گروه از ۷۰ نفر تا ۲۰۰ نفر در مقاطع مختلف متغیر بود. در سال ۱۳۶۰ این گروه به گردان ضربت جندالله سنندج تبدیل شد و در سال ۱۳۶۱ در عملیات وسیع در کلیه مناطق غرب و شمال‌غرب شرکت می‌کرد.

۳ ـ یگان‌های ضربت

(الف) هدف از تشکیل: با ادامه عملیات ضربتی همراه با تحکیم (استقرار) به منظور تسلط بر جمعیت و جغرافیا، نیاز به گسترش یگان‌های احتیاط نزدیک (دسته‌های ضربت) برای مقابله احتمالی در برابر حمله ضدانقلاب به مقرها و پاسگاه‌ها و حضور مستمر در روستاها به منظور جلوگیری از تماس ضدانقلاب با مردم به صورت امری اجتناب‌پذیر درآمد. به همین دلیل تشکیل دسته‌های ضربت در گردان‌های استقراری در دستور کار قرار گرفت.

(ب) مأموریت: مأموریت یگان‌های ضربت در مراحل اولیه، اجرای عملیات ضربتی و واکنش سریع در مقابله با اقدامات دشمن ـ با اجرای عملیات گشت و کمین به منظور تأمین حوزه استحفاظی بود، اما وظایف اصلی این یگان‌ها عبارتند از:

(۱) پاکسازی روستاهای اطراف محور تا عمق ۳ کیلومتری؛

(۲) جلوگیری از ورود ضدانقلاب به روستاها جهت دریافت کمک‌های مالی و تدارکاتی از طریق ایجاد زمینه تسلیح مردم شناخته شده و وفادار به نظام و تماس دائم با آنها؛

(۴) پشتیبانی از مقرها و پایگاه‌ها به هنگام درگیری با ضدانقلاب؛

(۵) اجرای گشت و کمین شبانه روزی ؛

(۶) اجرای عملیات مردم‌یاری مانند دریافت اطلاعات از اهالی روستا برای استفاده در زمان مناسب ؛

(۷) سربازگیری بومی .

(ج) سازمان یگان ضربت : یگان ضربت شامل سه گروه ۲۰ نفری و یک تیم ادوات می‌شد که از نیروهای سپاه و ژاندامری تأمین می‌گردید .

سازمان رزمی یگان ضربت عبارت بود از فرمانده و معاون ۲ نفر ، بی‌سیم‌چی و کمکی ۲ نفر ، تیربارچی و کمکی ۲ نفر ، امدادگر و کمکی ۲ نفر ، آر.پی.جی‌زن و کمکی ۲ نفر ، اطلاعات و عملیات ۲ نفر ، نارنجک‌انداز ۴۰ میلی‌متری ۲ نفر ، تک تیرانداز ۲ نفر ، تیرانداز معمولی ۴ نفر و سازمان تیم ادوات این یگان شامل ۲ نفر خدمه خمپاره‌انداز ۶۰م.م ، ۲ نفر خدمه کالیبر ۵۰ م.م و ۲ نفر خدمه بی‌سیم‌چی و راننده می‌شد .

(د) تجهیزات : خمپاره ۶۰ م.م ۱ قبضه ، کالیبر ۵۰ م.م ۱ قبضه ، تیربار ژ.۳ یا گرینف ۳ قبضه ، سه قبضه آر.پی.جی ۷ ، نارنجک‌انداز ۴۰ م.م ۳ قبضه ، تفنگ ژ.۳ یا کلاش به تعداد مورد نیاز ، خودرو تویوتا ۵ دستگاه و ۴ دستگاه بی‌سیم پی.آر.سی ۷۷ .

۴ ـ گردان‌های جندالله[1]

(الف) نحوه شکل‌گیری : در سال ۱۳۶۰ اجرای عملیات ایذایی در محورهای اصلی و فرعی و روستاهای غرب و شمال‌غرب به علت خلل در تأمین نیرو جهت اجرای عملیات تحکیم و تثبیت با مشکل مواجه شده بود . بنابراین ، فرماندهان طرحی را در خصوص اجرای عملیات ضربتی و تحکیم با رعایت اصل وحدت فرماندهی به شور گذاشتند . بنابر تصمیمات گرفته شده ، مقرر گردید نیروهای سپاه ، بسیج ، ارتش ، ژاندارمری و شهربانی تلفیق شوند و با مسئولیت سپاه ، گردان‌هایی تحت عنوان جندالله تشکیل گردد .

این گردان‌ها با استقرار در ۲۱ شهر از استان‌های آذربایجان‌غربی و کردستان دست به اجرای عملیات تهاجمی زدند .

---

۱ - در تشکیل گردانهای جندالله شهیدان روح الامین و افیونی نقش فعّالی داشتند .

(ب) مأموریت اصلی : این سازمان باید امنیت حوزه استحفاظی خود را حفظ می‌کرد . برای دورکردن دشمن از منطقه به اجرای عملیات‌هایی از قبیل پاکسازی و حفاظت روستاها ، تأمین امنیت جاده‌ها و پشتیبانی از واحدهای گشت می‌پرداخت.

(ج) سازمان : فرمانده و جانشین ۲ نفر ، چهار گروهان رزمی به استعداد هر گروهان ۷۰ نفر ، ارکان گردان ۵۴ نفر و جمع نیروی انسانی حدود ۳۳۶ نفر .

(د) تجهیزات : تیربار ژ.۳ و گرینف ۱۲ قبضه ، ۲۴قبضه آر.پی.جی۷ ، تفنگ ۱۰۶م.م ۲ قبضه ، خمپاره‌انداز ۶۰ م.م ۴ قبضه ، خمپاره‌انداز ۸۱ م.م ۲ قبضه ، بی‌سیم پی.آر.سی ۷۷ و ۴۶ جمعاً ۲۴ دستگاه ، خودرو ۱۹ دستگاه ، خودروی بی‌سیم و فرماندهی ۲ دستگاه ، آمبولانس ۲ دستگاه ، قطب‌نما ، دوربین دو چشم ، کیف کمک‌های اولیه فردی و گروهی ، مین‌یاب ، جعبه تخریب و سایر ملزومات به مقدار کافی .

۵ ـ گردان‌های حضرت رسول (ص) [1]

سازمان گردان :جمعاً ۳۵۰ نفر شامل سه گروهان رزمی ۹۰ نفره ، گروهان پشتیبانی ۷۱ نفر و ستاد ۹ نفر .

عناصر تشکیل دهنده دسته به استعداد ۲۲ نفر شامل فرمانده دسته ۱ نفر ، جانشین دسته ـ که مسئولیت اطلاعات دسته را نیز به عهده داشت ـ ۱ نفر ، بی‌سیم‌چی ۱ نفر ، کمک بی‌سیم‌چی و تیرانداز ۳ نفر ، تیربارچی ۱ نفر ، کمک تیربارچی ۱ نفر ، آر.پی.جی‌زن ۱ نفر ، تیرانداز معمولی (امدادگر وحمل مجروحین) ۲ نفر ، تیرانداز معمولی (تدارکات دسته) ۲نفر ، تیرانداز معمولی (نارنجک تفنگی) ۲ نفر ، تیرانداز ویژه (قناسه) ۲ نفر ، تیرانداز معمولی ۲ نفر و در صورت لزوم خمپاره ۶۰م.م یا نارنجک ۴۰م.م ۳ نفر.

در عملیات هر دسته به۲ گروه ۱۱ نفری تقسیم می‌شد و فرمانده دسته ، مسئول گروه ۱ و جانشین دسته ، مسئول گروه ۲ بود .

---

۱ ـ در بعضی شهرستان‌ها نام دیگری روی این یگان‌ها می‌گذاشتند ، اما در نوع ساختار و مأموریت آن تفاوتی وجود نداشت .

۶ ـ گردان‌ها و گروهان‌های ویژه نبی‌اکرم (ص)

این یگان‌ها عمدتاً از پیشمرگان مسلمان کُرد هر شهرستان تشکیل می‌شدند و در اکثر شهرهای کُردنشین وجود داشت . تعداد آن در مناطق غرب و شمال‌غرب به حدود ۲۷ یگان می‌رسید .

سازمان یگان : این گردان شامل فرمانده ۱ نفر ، جانشین ۲ نفر ، بی‌سیم‌چی ۲ نفر ، تدارکات ۲ نفر ، پیک ۱ نفر ، منشی ۱ نفر و دو تا شش دسته ۲۳ نفری می‌شد[1] . تجهیزات این یگان همانند گردان‌های حضرت رسول بود .

۷ ـ گردان‌های ثارالله (شهری)

با پاکسازی شهرها ، پایگاه‌های استقراری داخل و حومه شهر به مرور احداث شدند و مأموریت تأمین و حفاظت را به عهده گرفتند . عملیات گشت ، شناسایی و کمین در داخل و اطراف شهرها با روش‌های مختلف اجرا می‌شد . توسعه عملیات اطلاعاتی ، دور کردن دشمن از شهرها و کنترل جمعیت در دستور کار نیروهای خودی قرار داشت . با همه این اقدامات گاهی دشمن به داخل شهرها نفوذ می‌کرد و با ترور ، بمب‌گذاری ، تله‌گذاری ، آتش‌سوزی و به سقوط کشاندن مقرها ضرباتی به این مراکز جمعیتی وارد می‌نمود . این امر موجب خدشه‌دارشدن امنیت داخلی و اقتدار حاکمیت نظام در شهرها می‌گشت .

گاهی این وضعیت باعث تحلیل قوای خودی ، افزایش روحیه ضدانقلاب و تقویت زمینه جذب نفرات به دشمن می‌گردید . جهت جلوگیری از ادامه این وضعی با بررسی‌های کارشناسانه این نتیجه حاصل شد که چون پایگاه و مقرها به صورت مستقیم زیر نظر مسئول عملیات شهری مأموریت خود را انجام می‌دهند و مسئول عملیات شهری زیر مجموعه عملیات سپاه است ، نظارت و کنترل لازم به دلیل تعدد و دامنه مأموریت‌ها انجام نمی‌گیرد ، علاوه بر آن وجود رده‌های مدیریتی و فرماندهی متعدد ، هماهنگی و وحدت رویه را با مشکل مواجه می‌ساخت . برای حل این موضوع پیشنهاد

---

۱ ـ در سنندج علاوه بر گردان بالا دو گروهان دیگر به صورت مستقل به نام شهید رحمانی و جانبازان فعالیت می‌کرد .

تشکیل فرماندهی عملیات شهری زیر نظر مستقیم فرمانده سپاه شهرستان ارائه گردید و در اواخر سال ۱۳۶۰ برای اولین بار در سنندج اجرا شد.

با تشکیل فرماندهی عملیات شهری هماهنگی ، وحدت رویه و سرعت عمل جهت برقراری امنیت و مقابله با ضدانقلاب تقویت و ارتباطات پایگاه‌ها با یکدیگر تعریف شد . پس از این تدبیر ، بلافاصله بعد از هر درگیری با ضدانقلاب در شهرها ، ستاد عملیات شهری هدایت و اعزام نیروی کمکی را به عهده داشت . قبل از هر درگیری نیز گشت‌ها در حاشیه کمربند امنیتی و حومه شهرها ، توسعه می‌یافت و تقویت می‌شد . بعد از حدود سه سال با استفاده از تجربیات بالا ، ستادهای ثارالله راه‌اندازی شد . در این ستادها نیروهایی از شهربانی و ژاندارمری نیز به کار گرفته شدند. این اقدام باعث هماهنگی و وحدت رویه بیشتر در برقراری و توسعه امنیت در شهرها گردید .

استعداد و سازمان این گردان با توجه به وسعت شهرها متفاوت بود . هر یگان شامل فرماندهی و جانشین ، دسته‌های تأمین (نیروهای تک‌ور) ، اتاق عملیات حفاظت (دژبانی ، حفاظت فیزیکی مقرهای داخل و حاشیه شهر ، حفاظت از شخصیت‌ها) و دسته‌های ضربت می‌گردید .

۸ ـ یگان‌های حزب‌الله

(الف) نحوه شکل‌گیری : در اواسط سال ۱۳۶۲ کمیسیون امنیت قرارگاه حمزه سیدالشهداء(ع) این سازمان را تصویب و به نواحی و پایگاه‌های تحت امر ابلاغ کرد . رده‌های اطلاعاتی با پذیرش توابین و تسلیمی‌ها و مسلح نمودن آنها اقدام به تشکیل این یگان‌ها در محدوده تحت مسئولیت خود می‌نمودند . اولین یگان حزب‌الله در شهرستان دیواندره ، سپس در دیگر مناطق ، شروع به کار کرد .

(ب)هدف از تشکیل: یگان‌های حزب‌الله برای بر عهده گرفتن مأموریت‌های ویژه و مأموریت‌هایی که از نظر امنیتی و یا ارجحیت کاری امکان واگذاری آن به گردان‌ها و یگان‌های دیگر نبود ، تشکیل شد. ماموریت‌های این یگان شامل مین‌گذاری ، کمین ، اجرای عملیات روی مقر ضدانقلاب ، دستگیری عناصر و هواداران دشمن در روستاها بود .

(ج) نامگذاری و تغییرات : یگان حزب‌الله در مقاطع مختلف با مأموریت‌های متفاوتی روبه‌رو بود . نام یگان نیز بیشتر براساس مأموریت آن مشخص می‌شد . نام‌هایی مانند یگان حزب‌الله ، یگان ویژه ، گروه شهید یوشع ، تیم گشتی و شناسایی .

(د) مأموریت اصلی یگان : یگان حزب‌الله بازوی اجرایی معاونت اطلاعات بود و عمدتاً برای اجرای مأموریت‌های ویژه به کار گرفته می‌شد . اعضای این یگان با توجه به شناخت کامل از زمین و روش دشمن به‌راحتی می‌توانستند در منطقه‌ای که ضدانقلاب حضور داشت ، نفوذ کنند . نیروهای این یگان از تسلیمی‌ها و توابین گروهک‌ها انتخاب می‌شدند ، زیرا این افراد با منطقه آشنایی کامل داشتند و اطلاعات آنها از نظر نظامی بسیار حائز اهمیت بود .

(ه) موقعیت اصلی : یگان‌های حزب‌الله در هر پایگاهی در اختیار معاونت اطلاعات بود و معمولاً در یک محل امن و دور از جمعیت تشکیل می‌شد .

(و) ابزار و امکانات یگان : سلاح انفرادی ، نارنجک دستی ، نارنجک‌انداز ، بی‌سیم سبک ، موشک‌انداز آر.پی.جی۷ ، مین ، وسایل تخریب ، قطب‌نما و نقشه ، عمده امکانات یگان را تشکیل می‌داد .

۹ ـ یگان ویژه شهید دریانورد

(الف) نحوه تصویب : قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) با توجه به عملکرد مثبت تیم ویژه ضدچریکی که با ابتکار شهید دریانورد در بوکان تشکیل شده بود و تجزیه و تحلیل و بررسی کامل سازمان آن ، در ابتدای سال ۱۳۶۳ ـ همزمان با شهادت شهید دریانورد ـ تشکیل چنین یگانی را با نام پاک و مطهر این شهید به پایگاه‌های مریوان ، سقز ، دیواندره ، سنندج ، بانه ، کامیاران ، اشنویه ، ارومیه ، مهاباد ، پیرانشهر ، سردشت ، نقده ، بوکان ، میاندوآب ، شاهین‌دژ و تکاب ابلاغ نمود و عملیات ویژه و قابل توجهی توسط این یگان‌ها اجرا شد .

(ب) هدف از تشکیل : تسریع در به هلاکت رساندن سران و نیروهای کلیدی ضدانقلاب با اجرای عملیات برق‌آسا و غافلگیرانه، مهم‌ترین هدف تشکیل این یگان بود .

(ج) نحوه تأمین نیرو : عضوگیری برای تأمین نیروی این یگان از بین نیروهای

سپاه انجام می‌شد . قرار بر این بود که این افراد در پست‌ها و مشاغل خود در سپاه باقی بمانند و تنها برای اجرای مأموریت‌ها از سازمان مربوط جدا شوند و با بر عهده گرفتن مشاغل دیگری در تیم انجام وظیفه کنند .

(د) خصوصیات نیروهای یگان : نیروهای یگان دارای استقامت جسمی فراوان با روحیه تهاجمی بالا ، مقید به رعایت اخلاق اسلامی و حدود شرع ، باهوش و تصمیم‌گیر و دارای تجربه و سابقه کافی در جنگ با ضدانقلاب بودند .

۱۰ ــ یگان‌های رزمی ــ شناسایی شهید غفاری

(الف) هدف از تشکیل : کسب اطلاع از ترددها و جابه‌جایی ضدانقلاب در سطح منطقه ، درخواست اجرای آتش ادوات روی نفرات متحرک یا ثابت ضدانقلاب که به وسیله دیده‌بان رؤیت می‌گردید ، اجرای عملیات احاطه‌ای کوچک با تاخت بر روی نفرات دشمن ، اجرای عملیات کمین در مسیرهای حرکت ضدانقلاب براساس گزارش دیده‌بان‌های خودی ، پیش‌بینی عملیات‌های دشمن با توجه به گزارش‌های ارسالی دیده‌بان از حرکات ضدانقلاب و اجرای اقدامات پیشگیرانه ، از اهداف تشکیل این یگان بود .

(ب) سازمان : دیده‌بان ۱ نفر ، بی‌سیم‌چی ۱ نفر ، دیده‌ور ۲ نفر .

(ج) امکانات : قطب‌نما ۱ عدد ، دوربین چشمی ۱ عدد ، بی‌سیم ۱ دستگاه ، نقشه حوزه دیده‌بانی ۱ عدد ، دستور کار مخابراتی .

(د) نحوه عملکرد[1] : افراد یگان پس از توجیه و مهیا نمودن امکانات موردنیاز و جیره غذایی برای ۴۸ ساعت ، صبح زود قبل از روشن شدن هوا به سوی محل تعیین شده حرکت می‌نمودند و پس از اجرای مأموریت به هنگام غروب از دیده‌گاه به سوی پاسگاه یا مقر استراحت حرکت می‌کردند .

---

۱ ــ این تیم‌ها خودکفا بودند و مأموریت عمده آنها مخفی‌شدن در صخره‌ها ، غارها و خانه‌های باغی و گزارش وقایع و تحرکات از طریق بی‌سیم به رده‌های ما فوق بود . کاربرد بیشتر این یگان‌ها در زمانی بود که دشمن سعی می‌کرد خود را از دید مردم مخفی نماید تا عملیاتی را اجرا کند یا پس از هر عملیاتی تلاش می‌کرد بدون تحمل تلفات منطقه درگیری را ترک نماید .

۱۱ ـ لشکر ۵۵ ویژه شهدا

(الف) نحوه شکل‌گیری : فرماندهان عملیات مناطق غرب و شمال‌غرب پس از آزادسازی شهرها ، وجود یگان‌های آفندی مستقل جهت ادامه پاکسازی مناطق را ضروری دانستند ، به همین منظور گردان شهید بهشتی معروف به شهدا با گلچین نمودن تعدادی از نیروهای ورزیده تشکیل گردید و در عملیات آزادسازی جاده بانه ـ سردشت به کارگرفته شد . در اوایل سال ۱۳۶۱ تقویت گردان شهدا و تبدیل آن به یک تیپ مانوری مطرح و سرداز فکور سپاه اسلام ، حاج محمد بروجردی به اتفاق برادران محمد علی گنجی‌زاده ، ناصر کاظمی ، محمود کاوه و مصطفی ایزدی تعداد ۲۰۰ نفر از رزمندگان جبهه‌های غرب و ۹۰۰ نفر از نیروهای تهران را سازماندهی کردند و اقدام به تشکیل تیپ رزمی نمودند .

(ب) علت نامگذاری و تغییرات : عهد و پیمان مؤسسین ـ بر ماندن در منطقه تا رفع فتنه از شمال‌غرب و یا شهادت ـ بود . این امر باعث شد برای این یگان نام شهدا انتخاب شود . با سفرهای متعدد برادر بروجردی به تهران و مشهد و ارائه راهکار خود مبنی بر نیاز کردستان به تیپ و لشگر مستقل جهت انجام عملیات در اوایل سال ۱۳۶۲، فعالیت رسمی این تیپ ، تیپ ویژه ۵۵ شهدا ، آغاز گردید . از نام‌های دیگر این یگان گردان شهید بهشتی (شهدا) ، تیپ اول لشگر ویژه ۳ حمزه سیدالشهد (ع) و تیپ دوم لشگر ۵ نصر است .

(ج) موقعیت اصلی استقرار : در اوایل این یگان به دلیل تعقیب ضدانقلاب مکان مشخصی نداشت ، ولی اولین مقر این یگان تا اواخر سال ۱۳۶۱ پادگان جلدیان پیرانشهر بود . سپس پادگان شهید کاظمی نزدیک دریاچه ارومیه و بعد از آن در اوایل سال ۱۳۶۲ هنرستان صنعتی مهاباد و در نهایت از اردیبهشت‌ماه سال ۱۳۶۲ تا سال ۱۳۷۰ پادگان شهید بروجردی در ۱۵ کیلومتری مهاباد به عنوان پادگان و موقعیت اصلی لشگر در نظر گرفته شد .

(د) مدت فعالیت یگان در منطقه : از سال ۱۳۶۰ تا ۱۳۶۴ بیشتر در مهاباد ، پیرانشهر و سردشت و همچنین در منطقه عملیاتی والفجر ۸ تا کربلای ۵ فعالیت داشته است . فعالیت این یگان به عنوان تیپ در لشگر ۵ نصر همچنان ادامه دارد .

(هـ) فرماندهان و جانشینان یگان : به ترتیب سرداران شهید محمد بروجردی ، ناصر کاظمی ، محمد علی گنجی‌زاده ، محمود کاوه ، علی قمی و برادر منصوری .

(و) مجموعه عملیات یگان :

(۱) عملیات آزادسازی جاده بانه ـ سردشت در ۷ مرحله از اوایل سال ۱۳۶۰ تا ۱۳۶۱/۲/۱ ؛

(۲) عملیات آزادسازی سد بوکان مورخه ۶۱/۴/۲۳ ؛

(۳) عملیات آزادسازی جاده شاهین‌دژ ـ تکاب مورخه ۶۱/۴/۲۹ ؛

(۴) عملیات آزادسازی منطقه اشنوزنگ پیرانشهر مورخه ۶۱/۶/۴ ؛

(۵) عملیات آزادسازی جاده پیرانشهر به سردشت در ۱۶ مرحله مورخه ۶۱/۶/۶ ؛

(۶) عملیات آزادسازی منطقه ایندرقاشی ارومیه در اسفندماه ۶۱ ؛

(۷) عملیات آزادسازی منطقه محمدشاه مهاباد در اسفندماه ۶۱ ؛

(۸) عملیات آزادسازی منطقه درمان‌آباد مهاباد مورخه ۶۲/۱/۷ ؛

(۹) عملیات آزادسازی جاده مهاباد ـ سردشت و منطقه بیطاس طی ۹ مرحله در فروردین‌ماه ۶۲ ؛

(۱۰) عملیات آزادسازی منطقه قم‌قلعه مهاباد مورخه ۶۲/۲/۱۳ ؛

(۱۱) عملیات آزادسازی جاده مهاباد ـ سردشت و مناطق کنه‌دار و کتیکه طی ۹ مرحله در اردیبهشت‌ماه ۶۲ ؛

(۱۲) عملیات آزادسازی جاده مهاباد ـ بوکان در چند مرحله مورخه ۶۲/۱/۴ ؛

(۱۳) عملیات پاکسازی شهر مهاباد مورخه ۶۲/۱/۱۱ ؛

(۱۴) عملیات آزادسازی ارتفاع دوپازا در سردشت مورخه ۶۲/۲/۷ ؛

(۱۵) عملیات آزادسازی منطقه گردین میاندوآب مورخه ۶۲/۲/۱۱ ؛

(۱۶) عملیات والفجر ۲ در منطقه حاج‌عمران پیرانشهر مورخه ۶۲/۴/۲۹ ؛

(۱۷) عملیات آزادسازی منطقه انزل ارومیه مورخه ۶۲/۵/۲۷ ؛

(۱۸) عملیات پاکسازی منطقه هنگ‌آباد پیرانشهر ، مهاباد مورخه ۶۲/۶/۱۳ ؛

(۱۹) عملیات پاکسازی منطقه منگور پیرانشهر مورخه ۶۲/۶/۲۹ ؛

(۲۰) عملیات والفجر۴ در منطقه آلان سردشت مورخه ۶۲/۷/۲۶ ؛

(۲۱) عملیات آزادسازی منطقه دیوالان سردشت مورخه ۶۲/۸/۲۱ ؛
(۲۲) عملیات آزادسازی منطقه نیستان سردشت مورخه ۶۲/۹/۴ ؛
(۲۳) عملیات پاکسازی منطقه شهر ویران مهاباد آذرماه ۶۲ ؛
(۲۴) عملیات آزادسازی منطقه گرماب بانه مورخه ۶۲/۱۰/۱۳ ؛
(۲۵) عملیات پاکسازی منطقه آلان سردشت در ۵ مرحله مورخه ۶۲/۱۰/۲۱ ؛
(۲۶) عملیات آزادسازی منطقه تُرجان و شهری‌کند بوکان مورخه ۶۲/۱۲/۱ ؛
(۲۷) عملیات آزادسازی منطقه قزلچه مهاباد و ارتفاعات شمشیری در اسفندماه ۶۲؛
(۲۸) عملیات آزادسازی مناطق شیوه‌جو و جانداران سردشت مورخه ۶۳/۱/۱۴ ؛
(۲۹) عملیات قائم آل محمد (عج) در منطقه بست دیواندره و خورخوره در سقز مورخه ۶۳/۲/۲۶ ؛
(۳۰) عملیات آزادسازی هرمیدُل و حاج عبدل در منطقه شیلر حد فاصل بانه ، سقز مورخه ۶۳/۳/۸ ؛
(۳۱) عملیات پاکسازی منطقه نیستان و سیر سردشت مورخه ۶۳/۲/۷ ؛
(۳۲) عملیات لیله‌القدر در منطقه حسن‌لوی ارومیه و سلماس مورخه ۶۳/۳/۳۰ ؛
(۳۳) عملیات پاکسازی منطقه دارلک مهاباد مورخه ۶۳/۳/۱۲ ؛
(۳۴) عملیات آزادسازی منطقه مارمیشو در ارومیه مورخه ۶۳/۳/۱۵ ؛
(۳۵) عملیات نصر در منطقه سردشت مورخه ۶۳/۵/۴ ؛
(۳۶) عملیات پاکسازی منطقه تلخاب میاندوآب و مهاباد تیرماه ۶۳ ؛
(۳۷) عملیات فتح ۱ آزادسازی منطقه سرشاخان پیرانشهر از ۶۳/۵/۲۶ تا ۶۳/۶/۱ ؛
(۳۸) عملیات فتح ۲ آزادسازی منطقه دولیته در پیرانشهر مورخه ۶۳/۶/۷ ؛
(۳۹) عملیات فتح ۳ منطقه سیدکان و زویان پیرانشهر مورخه ۶۳/۶/۱۶ ؛
(۴۰) عملیات آزادسازی منطقه مرزی ایران ـ ترکیه در دی‌ماه ۶۳ ؛
(۴۱) عملیات آزادسازی روستای آزاد واقع در محور میاندوآب ـ مهاباد در بهمن‌ماه ۶۳ ؛
(۴۲) عملیات قادر ۲ در اشنویه و کلاشین پیرانشهر مورخه ۶۴/۶/۱۸ .

۱۲ ـ لشگر ۵۲ قدس

(الف) نحوه شکل گیری : در اواسط سال ۱۳۶۱ هسته‌های اولیه این یگان با تشکیل ۳ گردان حزب‌الله ، روح‌الله و ثارالله و انجام چند عملیات تشکیل گردید و در اواخر سال ۱۳۶۱ هویت آن به صورت رسمی اعلام شد . این تیپ با پذیرش نیروهایی از استان‌های اصفهان ، مازندران و گیلان پس از طی دوره آموزشی در تهران کار خود را با یک ستاد نسبتاً فعال آغاز کرد .[۱]

(ب) نام‌های یگان : از مهرماه ۱۳۶۱ تا مهرماه ۱۳۶۵ با نام تیپ ویژه ۱۰۵ قدس ، از مهرماه ۱۳۶۵ تا شهریور ۱۳۶۷با نام لشگر ۵۲ قدس ، از شهریور ۱۳۶۷ تاکنون با نام لشگر ۱۶ قدس .

(ج) موقعیت اصلی استقرار : مجموعه ساختمانی سازمان آب منطقه‌ای غرب کشور واقع در جنوب شرقی شهر سنندج با نام پادگان قدس مقر اصلی لشگر ۵۲ قدس بود .

(د) چارت تشکیلات (صف و ستاد) : این لشگر شامل فرمانده ، جانشین ، ستاد ، عملیات ، اطلاعات ، مسئول امور پاسداران ، بهداری ، تعاون ، آموزش عقیدتی ، آموزش نظامی ، طرح و برنامه ، تدارکات (ترابری و موتوری ، اسلحه‌خانه ، سلاح و مهمات) ، مهندسی رزمی ، تخریب ، مدیر داخلی ، دژبانی ، ادوات ، نظارت و برنامه‌ریزی زرهی و توپخانه بود .

(ه) سازمان نیرو و امکانات :

(۱) سال ۱۳۶۱ تعداد ۸۵۰ نیرو که حدود ۷۰ درصد آنان از نیروهای رسمی سپاه بودند ، در واحدهای رزمی (۵۵۰ نفر) ، پشتیبانی رزم و پشتیبانی خدمات رزم (۳۰۰ نفر) سازماندهی شدند .

(۲) سال ۱۳۶۲ و ۱۳۶۳ تعداد ۱۲۰۰ نیرو با عضویت‌های ۸۰۰ نفر پاسدار ، ۱۵۰ نفر بسیجی و ۲۵۰ نفر سرباز در واحدهای رزمی ، پشتیبانی رزمی و پشتیبانی خدماتی رزم به کارگیری شدند .

---

۱ ـ با توجه به پی‌گیری‌های سردار دلیر اسلام حاج محمد بروجردی مبنی بر نیاز کردستان به یگان‌های رزمی مستقل جهت انجام عملیات و با توجه به مذاکراتی با برادر شمخانی ، قائم مقام وقت فرماندهی کل سپاه،تصمیم به تشکیل تیپ قدس گرفته شد .

جمعی از رزمندگان لشکر ۵۲ قدس آماده جهت اعزام به خطوط نبرد

نمونه تجهیزات مورد استفاده رزمندگان لشکر ۵۲ قدس

(و) فرماندهان و جانشینان یگان : به ترتیب سرداران حسن رستگارپناه فرمانده و جانشین حاج‌امیر اصفهانی و علیرضا ربیعی ، فرمانده و جانشین مهدی کلیشادی ـ در مقطع نبرد دوم ـ فرمانده وجانشین یگان بودند . همچنین شهیدان روح الامین و افیونی از فرماندهان عملیاتی تیپ قدس بودند .

(ز) تغییرات سازمانی یگان : از سال ۱۳۶۵ این تیپ به لشگر ارتقاء یافته و سازماندهی و اداره می‌شود .

(ح) رده‌های پشتیبانی کننده : به ترتیب سپاه کردستان ، قرارگاه قدس ، قرارگاه حمزه سیدالشهداء (ع) ، استان‌های اصفهان ، مازندران و گیلان رده‌های پشتیبانی کننده لشگر ۵۲ قدس هستند .

(ط) عملیات یگان :

(۱) عملیات توریور و کرسی در منطقه سنندج مورخه ۶۱/۹/۲ ؛

(۲) عملیات خامسان در منطقه کامیاران مورخه ۶۱/۹/۱۵ ؛

(۳) عملیات نران در منطقه سنندج مورخه ۶۱/۱۰/۱۷ ؛

(۴) عملیات نیر و تنگسر در منطقه سنندج مورخه ۶۱/۱۲/۲ ؛

(۵) عملیات ربط در منطقه سردشت مورخه ۶۱/۱۰/۵ ؛

(۶) عملیات گشت در محدوده شهرهای سنندج ، کامیاران و دیواندره مورخه ۶۱/۱۱/۱۰ ؛

(۷) عملیات آزادسازی آویهنگ سنندج مورخه ۶۲/۱/۸ ؛

(۸) عملیات تعقیب و انهدام ضد انقلاب در محور سنندج ـ دیواندره منطقه (سارال) مورخه ۶۲/۱/۱۴ ؛

(۹) عملیات تعقیب و انهدام ضد انقلاب در محور کامیاران مورخه ۶۲/۱/۱۷ ؛

(۱۰) عملیات ربط و پاکسازی جاده سردشت ـ مهاباد مورخه ۶۲/۱/۲۲ ؛

(۱۱) اجرای سلسله عملیات بعثت در منطقه بانه و سردشت از مورخه ۶۲/۲/۱۸ به مدت یک ماه ؛

(۱۲) عملیات پاکسازی محور بلفت ـ دوپازا در منطقه سردشت مورخه ۶۲/۳/۲۸؛

(۱۳) عملیات آزادسازی منطقه تُرجان در محور بوکان ـ مهاباد مورخه ۶۲/۵/۴ ؛

(۱۴) عملیات آزادسازی کانی‌سهراب ، سرچشمه و برده‌زرد بوکان مورخه ۶۲/۵/۶ ؛

(۱۵) عملیات آزادسازی طلاتپه و قپلانتو در منطقه بین سقز ـ تکاب مورخه ۶۲/۵/۸ ؛

(۱۶) عملیات آزادسازی منطقه کخ در بوکان مورخه ۶۲/۵/۱۰ ؛

(۱۷) عملیات آزادسازی دره هوان و دره‌ویان‌خشکه در سقز مورخه ۶۲/۵/۱۷ ؛

(۱۸) عملیات آزادسازی بست ، شاه‌قلعه ، توکلان در منطقه بینابینی سقز ـ دیواندره مورخه ۶۲/۵/۲۵ ؛

(۱۹) عملیات آزادسازی سلامت و خورخوره در منطقه بینابینی سقز ـ بوکان مورخه ۶۲/۶/۱۵ ؛

(۲۰) عملیات آزادسازی حاج‌مامیان ، ورفته ، بازرگان و بناویله در منطقه سقز مورخه ۶۲/۶/۲۷ ؛

(۲۱) عملیات آزادسازی بوالحسن و آلوت در منطقه بانه مورخه ۶۲/۷/۲۶ ؛

(۲۲) عملیات آزادسازی آفان (منطقه منگور) مهاباد ، سردشت و پیرانشهر مورخه ۶۲/۸/۱ ؛

(۲۳) عملیات آزادسازی ارتفاعات چکش و ملک در منطقه بینابینی بوکان ـ مهاباد ـ میاندوآب مورخه ۶۲/۸/۲۵ ؛

(۲۴) عملیات نصر (محدوده داخلی عملیات والفجر۴ در منطقه بانه و سردشت مورخه ۶۲/۱۰/۱۳ ؛

(۲۵) اجرای عملیات کمین گسترده در منطقه بانه مورخه ۶۲/۱۰/۲۳ ؛

(۲۶) عملیات سلیمان‌کندی و برده‌زرد در منطقه بینابینی سقز ـ بوکان مورخه ۶۲/۱۲/۱۸ ؛

(۲۷) عملیات قوزغان در منطقه بینابینی بوکان ـ مهاباد مورخه ۶۳/۱/۲۴ ؛

(۲۸) عملیات پیرعمران در منطقه بینابینی سقز ـ بانه مورخه ۶۳/۱/۲۹ ؛

(۲۹) عملیات سارال در منطقه سقز مورخه ۶۳/۲/۳ ؛

(۳۰) عملیات پاکسازی منی‌جلان در منطقه بانه مورخه ۶۳/۲/۸ ؛

(۳۱) عملیات فیض‌الله بیگی در منطقه بوکان مورخه ۶۳/۲/۲۱؛
(۳۲) عملیات اسحاق‌آباد، سوته و بست در دیواندره مورخه ۶۳/۲/۲۶؛
(۳۳) عملیات پاکسازی خورخوره و مولاناآباد در سقز مورخه ۶۳/۲/۲۷؛
(۳۴) عملیات پاکسازی قلقله، سوته و سنته در سقز مورخه ۶۳/۲/۳۱؛
(۳۵) عملیات پاکسازی سوته، سنته، قهرآباد و سرخ‌موسی در سقز مورخه ۶۳/۳/۱۵؛
(۳۶) عملیات پاکسازی میرگه نقشینه در منطقه بینابینی بانه ـ سقز مورخه ۶۳/۴/۱۶؛
(۳۷) عملیات پاکسازی کانی‌زرد در محور سردشت ـ پیرانشهر مورخه ۶۳/۴/۲۵؛
(۳۸) عملیات پاکسازی بردپسیان سردشت مورخه ۶۳/۴/۳۱؛
(۳۹) عملیات پاکسازی گردنه گاکش در محور پیرانشهر ـ سردشت مورخه ۶۳/۵/۲۳؛
(۴۰) عملیات پاکسازی گرده‌سور در محور پیرانشهر ـ جلدیان (نقده) مورخه ۶۳/۵/۳۱؛
(۴۱) عملیات پاکسازی محور مهاباد ـ سردشت مورخه ۶۳/۶/۳؛
(۴۲) عملیات پاکسازی زروان و گراوه در محور سنندج ـ کامیاران مورخه ۶۳/۶/۱۴؛
(۴۳) عملیات پاکسازی محور عباس‌آباد ـ در بانه مورخه ۶۳/۶/۱۶؛
(۴۴) عملیات پاکسازی محور سنته ـ زیویه در سقز مورخه ۶۳/۶/۱۷؛
(۴۵) عملیات پاکسازی منطقه هزارکانیان دیواندره مورخه ۶۳/۶/۲۹؛
(۴۶) عملیات پاکسازی نیستان در محور سردشت ـ مهاباد مورخه ۶۳/۶/۳۱؛
(۴۷) عملیات پاکسازی گندمان، کاپری و ابراهیم حصار در منطقه سردشت مورخه ۶۳/۷/۱؛
(۴۸) عملیات پاکسازی دره‌گاوان و نرگسله در دیواندره مورخه ۶۳/۷/۱۶؛
(۴۹) عملیات صاحب‌الزمان (عج) در منطقه کانی‌برد و بندژاژ بانه مورخه ۶۳/۸/۱؛
(۵۰) عملیات پاکسازی کانی‌نو و بنه‌خوی در محور سقز ـ بانه مورخه ۶۳/۸/۳؛
(۵۱) عملیات پاکسازی کوله و هزارکانیان در منطقه بینابینی دیواندره ـ سنندج مورخه ۶۳/۹/۲۷؛

(۵۲) عملیات پاکسازی فتح‌آباد و کانی‌سفید در منطقه بینابینی دیواندره ـ سقز مورخه ۶۳/۱۰/۲ ؛

(۵۳) عملیات پاکسازی کانی‌سفید ، جیران و منه در محور دیواندره ـ سقز مورخه ۶۳/۱۰/۴ ؛

(۵۴) عملیات پاکسازی فتح‌آباد ، زرینه و اوباتو در محور دیواندره ـ سقز مورخه ۶۳/۱۰/۷ ؛

(۵۵) عملیات کمین گسترده در اطراف شهر دیواندره مورخه ۶۳/۱۰/۱۰ ؛

(۵۶) عملیات پاکسازی ایرانخواه و باشماق در محور دیواندره ـ سقز مورخه ۶۳/۱۰/۱۴ ؛

(۵۷) عملیات پاکسازی کهریزه و سرقلعه در دیواندره مورخه ۶۳/۱۰/۲۱ ؛

(۵۸) عملیات پاکسازی مناطق، هزارکانیان و قزلبلاغ در دیواندره مورخه ۶۳/۱۰/۲۵؛

(۵۹) عملیات پاکسازی آقاجاری ، بوته و نسارپایین در محور دیواندره ـ سنندج مورخه ۶۳/۱۰/۱۷ ؛

(۶۰) عملیات پاکسازی قره‌غیبی در محور دیواندره ـ سنندج مورخه ۶۳/۱۰/۱۸ ؛

(۶۱) عملیات پاکسازی گاوشله ، آلکلو و سرشیو در سقز مورخه ۶۴/۲/۲۸ ؛

(۶۲) عملیات پاکسازی محور ناصرآباد ـ آلکلو در سقز مورخه ۶۴/۲/۳۰ ؛

(۶۳) عملیات پاکسازی سارال ، سرشیو و خورخوره در سقز مورخه ۶۴/۳/۱۵ ؛

(۶۴) عملیات پاکسازی عباس‌آباد ، اشترمل و ناوه در بانه مورخه ۶۴/۴/۶ ؛

(۶۵) عملیات پاکسازی عباس‌آباد در بانه مورخه۶۴/۴/۹ ؛

(۶۶) عملیات پاکسازی محور بوالحسن در بانه مورخه ۶۴/۴/۱۵ ؛

(۶۷) شرکت در مرحله دوم عملیات قادر در منطقه اشنویه مورخه ۶۴/۵/۷ ؛

(۶۸) عملیات پاکسازی هزارکانیان در منطقه بینابینی دیواندره ـ سنندج مورخه ۶۴/۶/۳ ؛

(۶۹) عملیات پاکسازی عباس‌آباد و محمد علی آباد در بانه مورخه ۶۴/۶/۱۶ ؛

(۷۰) عملیات پاکسازی گرماب و سورکوه در بانه مورخه ۶۴/۶/۱۸ ؛

(۷۱) عملیات پاکسازی پژوه و صدبار در بانه مورخه ۶۴/۶/۲۶ .

۱۳ ـ لشکر ۳۲ انصارالحسین (ع)

(الف) نحوه شکل‌گیری : با همت چند تن از برادران سپاه پاسداران همدان ، گردان انصارالحسین (ع) در زمستان ۱۳۵۹ با هدف دفاع از حریم ولایت ، پاسداری از دستاوردهای انقلاب و دفاع از میهن اسلامی شکل گرفت . این گردان در اوایل سال ۱۳۶۱ فعالیت خود را در منطقه پدافندی قصرشیرین شروع نمود و در بهمن همان سال در قالب یک تیپ مستقل به استعداد ۸ گردان سازماندهی گردید .

(ب) علت نامگذاری و تغییرات : به دلیل عشق و علاقه رزمندگان به نام سیدالشهدا (ع) و اعتقاد این غیور مردان به یاری و دفاع از مکتب خونبار حسین (ع) این یگان به نام مقدس انصارالحسین (ع) مزین گردید . با تغییرات سازمانی نام گردان به تیپ ۲۱۵ و نیز لشکر ۳۲ انصارالحسین (ع) و از آذرماه ۱۳۶۹ به تیپ سوم لشکر ۴ بعثت مبدل شد .

(ج) موقعیت اصلی استقرار : محل استقرار این تیپ در طول دوران دفاع مقدس پادگان ابوذر واقع در منطقه سرپل ذهاب بود .

(د) مأموریت : این یگان مأمور به اجرای عملیات‌های تهاجمی بود .

(ه) فرماندهان و جانشینان : جعفر مُظاهری ، محمود شهبازی و حسین همدانی به ترتیب از فرماندهان یگان محسوب می‌شدند .

(و) عملیات‌های یگان :

(۱) عملیات کوره‌موش در سرپل‌ذهاب مورخه ۶۰/۱/۲۰ ؛

(۲) عملیات تنگ‌کورک در منطقه گیلان‌غرب مورخه ۶۰/۱۰/۴ ؛

(۳) عملیات سرپل‌ذهاب (تخم‌مرغی) مورخه ۶۰/۴/۲۰ ؛

(۴) عملیات غرب رودخانه کوه‌شمشی پاوه مورخه ۶۱/۱/۲ ؛

(۵) عملیات قراویز ، سرپل‌ذهاب و شهرک مهدی مورخه ۶۱/۳/۳۰ ؛

(۶) عملیات در منطقه سرپل‌ذهاب مورخه ۶۱/۴/۲۳ ؛

(۷) عملیات قصرشیرین مورخه ۶۱/۵/۱۵ ؛

(۸) عملیات سرپل‌ذهاب مورخه ۶۱/۷/۱ ؛

(۹) عملیات جنوب شهر سومار مورخه ۶۱/۷/۹ ؛

(۱۰) عملیات آفندی پیرانشهر در منطقه حاجی‌عمران مورخه ۶۲/۵/۱۵ ؛
(۱۱) عملیات پدافندی پیرانشهر مورخه ۶۲/۵/۲۵ ؛
(۱۲) عملیات آفندی و پدافندی چنگوله دهلران مورخه ۶۲/۱۱/۲۷ ؛
(۱۳) عملیات آفندی میمک ایلام مورخه ۶۳/۷/۱۵ ؛
(۱۴) عملیات پدافندی جوانرود مورخه ۶۳/۸/۵ ؛
(۱۵) عملیات آفندی و پدافندی سومار - قصرشیرین مورخه ۶۳/۹/۱ ؛
(۱۶) عملیات قادر در اشنویه مورخه ۶۴/۶/۱ .

۱۴ ـ تیپ ۳۹ بیت‌المقدس

(الف) نحوه شکل‌گیری : اواخر سال ۱۳۶۳ با ادغام گردان‌های جندالله سنندج ، بیجار ، قروه و کامیاران با هم ، تیپ جندالله (شهید افیونی) شکل گرفت و در مقاطع مختلف تغییر نام داد . نیروهای این تیپ عموماً از خود کردستان به‌خصوص شهرهای قروه و بیجار تأمین می‌شد . این یگان با دریافت مأموریت از قرارگاه حمزه‌سیدالشهدا(ع) در عملیات داخلی و برون‌مرزی مختلفی شرکت کرد و نقش قابل توجهی در دفاع مقدس ایفا می‌کرد[1].

(ب) علت نام‌گذاری و تغییرات : چون بیت‌المقدس قبله اول مسلمین است و اکنون در چنگال دژخیمان صهیونیستی می‌باشد ، نام این یگان تیپ ۳۹ بیت‌المقدس انتخاب شد و پس از مدتی به تیپ ۶۶۲ بیت‌المقدس تغییر نام یافت . در سال ۷۰ با تلفیق این تیپ و تیپ سنندج به نام تیپ یکم سنندج از لشگر ۶ فتح نامگذاری شد . از اوایل سال ۷۲ به دلیل حفظ امنیت سنندج توسط لشگر ۸ نجف اشرف ، این تیپ تحت عنوان تیپ یکم خاتم‌الانبیا (ص) به مأموریت‌های خود ادامه داد و در اواخر سال ۷۶ مجدداً با عنوان تیپ ۳۹ بیت‌المقدس فعالیت خود را آغاز کرد و اکنون به عنوان لشگر ۲۲ عملیاتی بیت‌المقدس شناخته می‌شود .

(ج) موقعیت اصلی استقرار : پادگان ۷ تیر سنندج و سپس پادگان امام علی (ع)

---

۱ ـ موفقیت این یگان در عملیات داخلی و انهدام ضد انقلاب باعث تشویق مسئولین برای تشکیل و راه اندازی هر چه سریع‌تر این تیپ بود .

همین شهر مقر اصلی تیپ ۳۹ بیت‌المقدس بود .

(د) مأموریت اصلی : این تیپ از بدو تأسیس (سال ۶۳) تا قبل از قرارگرفتن تحت کنترل قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) ، مأمور به پاکسازی مناطق آلوده به ضدانقلاب و اجرای عملیات متمرکز و تلفیقی با شهرستان‌های تابعه بود . پس از آن مأمور به اجرای عملیات برون‌مرزی گردید و با تشکیل نیروی زمینی ، اجرای عملیات برون‌مرزی به طور مستقل به این تیپ واگذار شد . با شکل‌گیری منطقه مقاومت سپاه ناحیه کردستان ، مجدداً مسئولیت اجرای عملیات درون‌مرزی و مبارزه با ضدانقلاب بر عهده این یگان نهاده شد .

(ه) چارت تشکیلاتی : این یگان شامل فرماندهی ، ستاد ، پرسنلی ، اطلاعات ، عملیات ، تدارکات ، بهداری ، تعاون ، تبلیغات ، عقیدتی ، دفترقضایی ، تحقیق و بررسی ، امور مالی ، مدیریت داخلی ، یگان دریایی ، گردان‌های پشتیبانی رزمی شامل : توپخانه ، ادوات ، پدافند ، مهندسی ، مخابرات ، و ۴ گردان پیاده صاحب‌الزمان (عج) ، امام حسین (ع) ، انصارالرسول (ص) ، حمزه‌سیدالشهدا (ع) و گروهان مستقل حضرت ابوالفضل (ع) بود .

(و) استعداد نیرویی این یگان

(۱) سال ۱۳۶۳ : تعداد ۹۹۳ نفر (۳۷۹ پاسدار ، ۵۱۶ وظیفه ، ۹۷ بسیجی ، ۱ نفر قراردادی)

(۲) سال ۱۳۶۴: تعداد ۸۹۰ نفر (۲۴۱ پاسدار، ۴۱۶ وظیفه ، ۱۲۱ بسیجی ، ۲۷ نفر قراردادی)

(ز) فرماندهان و جانشینان : سردار حاج عابد ، سردار شهید محمدرضا افیونی ، برادر علی‌رضا عابدی و سرداران شهید حسین‌علی اکبری و محمدتقی ابراهیمی به ترتیب فرماندهی یگان را در مقطع نبرد دوم بر عهده داشتند .

(ح) رده‌های پشتیبانی کننده : عمده نیروهای این تیپ از استان‌های اصفهان ، تهران و کردستان (شهرستان‌های قروه ، بیجار ، سنندج و کامیاران) تأمین می‌شد . از نظر لجستیکی سپاه کردستان و قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) این تیپ را پشتیبانی می‌کردند .

(ط) عملیات یگان :

مقطع اول : عملیات خان‌آباد در منطقه کامیاران ، عملیات خورخوره در منطقه سقز و عملیات کوه میانه در منطقه سروآباد مریوان در سال ۱۳۶۳ .

مقطع دوم : شرکت در عملیات پدافندی جزایر مجنون و حفاظت از چاه‌های نفت و عملیات تهاجمی والفجر۹ (مریوان) سرپل‌ذهاب ، سومار و میمک در سال ۱۳۶۴ .

مقطع سوم : عملیات کربلای ۱ (آزادسازی مهران) ۴ و ۵ ، نصر ۱ ، عملیات مختلف در شمال‌غرب و مقابله با تک‌های ایذایی متجاوزین بعثی در سال‌های ۱۳۶۵ و ۱۳۶۶ در سال‌های بعد از مقطع نبرد دوم .

مقطع چهارم و پنجم : اجرای عملیات مختلف در مقابله با ضد انقلاب .

مقطع ششم : برقراری ثبات در استان کردستان .

۱۵ ـ تیپ ۱۱۰ شهید بروجردی :

(الف) نحوه شکل‌گیری : با توجه به درگیری‌های زیاد بین رزمندگان اسلام و ضدانقلاب در نیمه اول سال ۱۳۶۲ در شهر مهاباد و اطراف آن وکمبود نیرو در این منطقه و با توجه به ناامنی در جاده‌های ارتباطی ، برای تقویت نیروهای خودی و به منظور انجام عملیات متعدد خارج از شهر ، پاکسازی روستاها ، دور نمودن ضد انقلاب از اطراف شهر و در نهایت گسترش یگان جندالله از یک گردان به چند گردان ، زمینه برای تشکیل این تیپ در منطقه به وجود آمد .

(ب) علت نامگذاری و تغییرات : تابستان ۱۳۶۲ ناامنی در جاده ارومیه ـ اشنویه به‌خصوص در منطقه دره شهیدان ، توجه فرماندهان قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) را به خود جلب کرد ، تا این‌که برای پایان دادن به این ناامنی‌ها تصمیم به تشکیل تیپ ویژه سپاه مهاباد با مسئولیت برادر جواد شمس گرفته شد . در حین سازماندهی و تشکیل این تیپ حاج‌محمد بروجردی به شهادت رسید و با توجه به نقش این شهید در شکل‌گیری یگان ، نام این یگان به تیپ ۱۱۰ شهید بروجردی تغییر یافت .

(ج) مأموریت اصلی : برقراری و ایجاد امنیت در شهرهای مهاباد ، نقده و میاندوآب و سایر مناطق عملیاتی آذربایجان‌غربی و کردستان مهم‌ترین

مأموریت این تیپ بود.

(د) چارت تشکیلاتی: در ابتدای شکل‌گیری دارای فرماندهی، ستاد، دژبانی، پرسنلی، تبلیغات، اطلاعات و عملیات، طرح و عملیات، مالی، مخابرات، بهداری، مهندسی، گردان‌های فتح، نصر، حمزه، فجر و ادوات بود. پس از آن به شکل یک تیپ سازمانی درآمد.

(ه) فرماندهان و جانشینان: سردار جواد شمس و سردار شهید حاج اکبر آقابابایی به ترتیب فرماندهی یگان را در مقطع نبرد دوم بر عهده داشتند.

(و) تغییرات سازمانی: اواخر سال ۱۳۶۵ پس از برقراری امنیت نسبی در منطقه شمال‌غرب و عدم پشتیبانی نیرو و امکانات مورد نیاز، تیپ ۱۱۰ شهید بروجردی با تشخیص مسئولین سپاه در لشگر ۱۰ سیدالشهدا (ع) ادغام گردید و کارنامه درخشان آن همراه با تشویق‌نامه‌هایی از سوی فرماندهی محترم کل سپاه بسته شد.

(ز) آمار و نحوه رده‌های پشتیبانی کننده: از مورخه ۶۲/۹/۱۱ تا پایان شهریور ۱۳۶۴ در این یگان به طور متوسط ۱۸۰۰ نفر به تفکیک پاسدار ۱۳۱ نفر، بسیجی ۳۳۳ نفر، سرباز ۲۵۶ نفر، نیروی ژاندامری ۸۴ نفر، نیروی ارتش ۵۴ نفر و شهربانی ۵۸ نفر حضور داشتند. از این تعداد ۲۵۱ نفر در گردان الفتح، ۲۶۰ نفر در گردان النصر، ۲۴۳ نفر در گردان والفجر، ۵۱ نفر در گردان حمزه سیدالشهدا (ع)، ۲۴ نفر در اطلاعات و عملیات، ۳۳ نفر در ترابری، ۲۷ نفر در مدیریت داخلی، ۸ نفر در بهداری، ۴ نفر در آموزش نظامی و ۵ نفر در پرسنلی سازماندهی شد و در مقاطع مختلف آمار آن تغییر می‌کرد. پشتیبانی این یگان توسط قرارگاه حمزه سید الشهدا(ع)، سپاه مهاباد و استان‌های کرمان، مرکزی، زنجان و قزوین صورت می‌گرفت.

(ح) عملیات یگان:

(۱) عملیات محمدشاه بالا و پایین در مهاباد طی اسفندماه ۱۳۶۱؛

(۲) عملیات بازگشایی محور مهاباد ـ بوکان مورخه ۶۲/۲/۱؛

(۳) عملیات در تپه شهیدان در محور ارومیه ـ اشنویه مورخه ۶۲/۶/۲؛

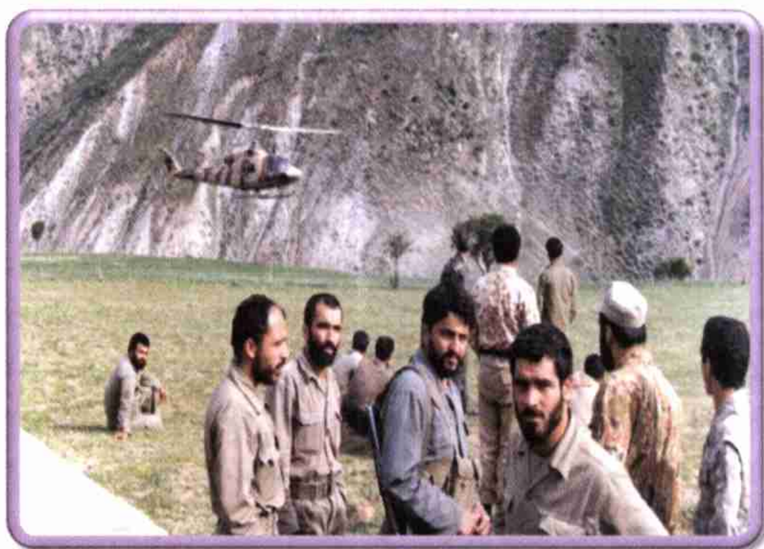
(۴) عملیات سلامت واقع در مناطق بوکان، سقز، بانه و مهاباد مورخه ۶۲/۶/۱۱؛

(۵) عملیات منگور در منطقه مهاباد مورخه ۶۲/۶/۲۸؛

جمعی از فرماندهان و رزمندگان تیپ ۱۱۰ شهید بروجردی

جمعی از فرماندهان و رزمندگان تیپ ۱۱۰ شهید بروجردی قبل و حین انجام عملیات

(۶) عملیات آلبلاغ در منطقه مهاباد مورخه ۶۲/۸/۲ ؛
(۷) عملیات در مثلث مهاباد ـ بوکان ـ کیتکه مورخه ۶۲/۸/۶ ؛
(۸) عملیات در شهر مهاباد مورخه ۶۲/۸/۱۶ ؛
(۹) پاکسازی روستاهای باش‌بلاغ ، باغچه و سرباغچه از توابع مهاباد مورخه ۶۲/۸/۲۹ ؛
(۱۰) عملیات کمین در اطراف شهر مهاباد مورخه ۶۲/۹/۲ ؛
(۱۱) عملیات عبدالله در مهاباد مورخه ۶۲/۹/۱۰ ؛
(۱۲) عملیات اوزن‌دره در مهاباد مورخه ۶۲/۹/۲۷ ؛
(۱۳) عملیات توت‌آغاج در مهاباد مورخه ۶۲/۹/۲۸ ؛
(۱۴) عملیات در شهر مهاباد مورخه ۶۲/۹/۳۰ ؛
(۱۵) عملیات قزلچه در مهاباد مورخه ۶۲/۱۰/۴ ؛
(۱۶) عملیات تاژان و تاژیان در منطقه بانه مورخه ۶۲/۱۰/۹ ؛
(۱۷) عملیات گردنه میران و برده‌سپید در مهاباد مورخه ۶۲/۱۰/۲۳ ؛
(۱۸) عملیات ماسو و دایماب در منطقه نقده مورخه ۶۲/۱۰/۳۰ ؛
(۱۹) عملیات پاکسازی آبادی‌های اوزن‌دره و کهنه‌ده از توابع مهاباد مورخه ۶۲/۱۰/۳۰ ؛
(۲۰) عملیات پاکسازی روستاهای گرده از توابع مهاباد مورخه ۶۲/۱۱/۱۵ ؛
(۲۱) عملیات پاکسازی روستای گلینار در محور سردشت ـ مهاباد مورخه ۶۲/۱۱/۱۷ ؛
(۲۲) عملیات در قادرآباد مهاباد مورخه ۶۲/۱۱/۱۷ ؛
(۲۳) عملیات گشت و کمین در منطقه شهر ویران مهاباد مورخه ۶۲/۱۱/۱۹ ؛
(۲۴) عملیات کمین در سه راهی گوگ‌تپه مهاباد مورخه ۶۲/۱۱/۲۳ ؛
(۲۵) عملیات پاکسازی سه روستا در منطقه مهاباد مورخه ۶۲/۱۲/۵ ؛
(۲۶) عملیات قمطره در پیرانشهر مورخه ۶۲/۱۲/۱۴ ؛
(۲۷) عملیات قزلچه در مهاباد مورخه ۶۲/۱۲/۱۹ ؛
(۲۸) عملیات پاکسازی چندین روستا و احداث مقر در منطقه مهاباد مورخه ۶۲/۱۲/۲۱ ؛

(۲۹) عملیات قائم (عج) در منطقه بینابینی سقز ، دیوانـدره ، سـنندج ، مریوان مورخه ۶۳/۳/۱ ؛

(۳۰) عملیات لیلة‌القدر (بستن مرز ارومیه و سلماس) مورخه ۶۳/۴/۲۶ ؛

(۳۱) عملیات در شهر مهاباد مورخه ۶۳/۴/۱۴ ؛

(۳۲) عملیات نصر در منطقه احمد برو در سردشت مورخه ۶۳/۴/۲۶ ؛

(۳۳) عملیات فتح در منطقه منگور مهاباد مورخه ۶۳/۵/۲۵ ؛

(۳۴) عملیات فتح ۱ در منطقه بینابینی سردشت، مهاباد ـ پیرانشهر ـ نقده مورخه ۶۳/۵/۲۵؛

(۳۵) عملیات گردشیلان و زاوه‌کوه مهاباد مورخه ۶۳/۶/۱۰ ؛

(۳۶) عملیات فجر در منطقه علاوان سردشت مورخه ۶۳/۶/۱۷ ؛

(۳۷) عملیات ثارالله در منطقه گندمان مهاباد مورخه ۶۳/۷/۱ ؛

(۳۸) عملیات محرم در منطقه آلان سردشت مورخه ۶۳/۷/۲۵ ؛

(۳۹) عملیات رمضان در مناطق سرو ، دره‌بانی و مارمیشو در ارومیه مورخه ۶۴/۲/۲۱ ؛

(۴۰) عملیات انصارالله در منطقه بینابینی سقز ـ دیوانـدره ـ سـنندج ـ مریوان از تاریخ ۶۴/۳/۲۱ تا ۶۴/۴/۱ .

۱۶ ـ تیپ محمد رسول‌الله (ص)

(الف) نحوه شکل‌گیری : عملیات محمد رسول‌الله (ص) در مناطق مرزی مریوان و پاوه مبنای تأسیس تیپ پیاده محمد رسول‌الله (ص) به شمار می‌رود . پس از خاتمه این نبرد حاج احمد متوسلیان و حاج محمدابراهیم همت راهی جبهه‌های جنوب شدند. آنها به دستور سردار محسن رضایی ، فرمانده وقت کل سپاه ، مسئولیت تشکیل تیپ ۲۷ محمد رسول‌الله (ص) را بر عهده گرفتند .

(ب) نام‌های یگان : تیپ ۲۷ محمد رسول‌الله (ص) و لشگر ۲۷ محمد رسول‌الله (ص).

(ج) فرماندهان و جانشینان : سردار جاویدالاثر حاج احمد متوسلیان ، سرداران شهید حاج محمد ابراهیم همت ، عباس کریمی و محمود شـهبازی فرمانـدهی یگـان را در مقطع نبرد دوم بر عهده داشتند .

۱۷ ــ تیپ شهید کاظمی

(الف) نحوه شکل‌گیری : گستردگی منطقه سردشت ، جنگلی بودن ، ارتفاعات متعدد ، هم مرز بودن این شهرستان با عراق ، فعالیت‌های دو یگان رزمی از حزب منحله دموکرات به نام‌های هیز زمزیران و گیاهرنگ و حضور تیم‌هایی از گروهک منافقین از عواملی بود که مسئولین منطقه را بر آن داشت تا تشکیل تیپ شهید ناصر کاظمی را در دستور کار خود قرار دهند . با انسجام اولیه نیروها و یگان‌های محدود آفندی سردشت هسته‌های نخستین این یگان شکل گرفت . این تیپ به رغم تأکید مسئولین قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به علت در اختیار نداشتن مکان مناسب و کمبود امکانات و نیروی کافی کامل نشد و پس از مدتی در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی سردشت ادغام و پرونده‌اش بسته شد .

(ب) موقعیت اصلی یگان : پادگان شهرک ربط سردشت .

(ج) عملیات یگان : پاکسازی روستاهای گرماب ، سربرد و سوربان بانه مورخه ۶۲/۱۰/۶ ، عملیات پاکسازی روستای یوسف‌گل سردشت مورخه ۶۲/۱۰/۱۵ و اجرای گشت و کمین در منطقه .

۱۸ ــ تیپ امیرالمومنین (ع)

(الف) نحوه شکل‌گیری : با شروع جنگ تحمیلی در سال ۱۳۵۹ عشایر و مردم استان ایلام به طرف مرزها شتافته و به صورت نامنظم در دسته‌های چریکی به مقابله با متجاوزین بعثی عراق پرداختند . بعدها در سال ۱۳۶۱ نیروهای مردمی در قالب گردان‌های رزمی سازماندهی شدند و تحت عنوان گردان ۵۰۵ محرم به فرماندهی برادر یحیی خادمی و گردان مالک اشتر به فرماندهی برادر سید رضا طباطبائی مشغول مبارزه با دشمن شدند . با تشکیل دو گردان شهید بهشتی و ابوذر ، مسئولین منطقه تدبیر راه‌اندازی یک تیپ مستقل را اتخاذ نمودند که پس از انجام عملیات متعدد این تدبیر محقق شد و بعدها تیپ به سطح لشگر امیرالمومنین (ع) ارتقا یافت.

(ب) نام‌های یگان : تیپ مستقل ۱۱۴ عشایری امیرالمومنین (ع) از نیمه دوم سال ۱۳۶۲تا نیمه سال ۱۳۶۵، لشگر ۱۱ امیرالمومنین (ع) از نیمه دوم سال ۱۳۶۵ تا تاریخ

۱۳۶۷/۸/۱۵ ، تیپ یکم امیرالمومنین (ع) و تیپ سوم امام حسین (ع) ــ از لشگر انصارالحسین (ع) ـ از ۱۳۶۷/۸/۱۵ تا ۶۸/۳/۱۵ ، لشگر ۱۱ امیرالمومنین (ع) از ۶۸/۳/۱۵ تا ۶۹/۹/۱ و تیپ یکم امیرالمومنین (ع) از لشگر ۴ بعثت از ۶۹/۹/۱ تا کنون .

(ج) موقعیت اصلی استقرار : شهرستان ایلام .

(د) مأموریت اصلی : دفع تجاوز عراق ، سد پیشروی دشمن بعثی و اجرای عملیات تهاجمی و تدافعی در مقابل متجاوزین عراقی .

(ه) سازمان یگان در عملیات : این یگان از بدو تأسیس ، سازمان کاملی داشت. در عملیات محرم ، یک گردان پیاده و یک دسته ادوات ، در عملیات والفجر ۳ ، سه گردان پیاده ، گردان ادوات ، پدافند ، مخابرات و رده‌های پشتیبانی خدمات رزم ، در عملیات والفجر ۵ ، پنج گردان پیاده ، گردان ادوات ، پدافند ، مخابرات و رده‌های پشتیبانی خدمات رزم ، در عملیات والفجر ۹ ، دو گردان پیاده ، دو گردان پدافند هوایی و ادوات و رده‌های پشتیبانی خدمات رزم ، در عملیات والفجر ۱۰ ، هفت گردان پیاده ، ادوات ، مخابرات و یک یگان ویژه و رده‌های پشتیبانی خدمات رزم ، در عملیات کربلای ۵ ، شش گردان پیاده و گردان ادوات ، در عملیات کربلای ۱۰ ، چهار گردان پیاده ، گردان‌های توپخانه ، ادوات ، شناسایی ، انتظامات ، مخابرات ، یگان انصار، زرهی و رده‌های پشتیبانی خدمات رزم ، در عملیات نصر ۴ ، دو گردان پیاده ، گردان‌های پدافند ، ادوات ، مخابرات ، توپخانه ، انتظامات ، یگان انصار ، زرهی ، پشتیبانی رزم ؛ در عملیات نصر ۸ ، دو گردان پیاده به همراه گردان‌های ادوات ، پدافند ، توپخانه ، مخابرات ، و رده‌های پشتیبانی خدمات رزم .

(و) فرماندهان یگان : سرداران محمد شبانی ، محمد کرمی و رضاسلطان‌زاده به ترتیب ، فرماندهی یگان را ـ در مقطع نبرد دوم ـ بر عهده داشتند .

(ز) تغییرات سازمانی : این یگان به صورت تیپ ، لشگر ، تقسیم به دو تیپ ، لشگر و در آخر یکی از تیپ‌های لشگر ۴ بعثت درآمد . از بدو تأسیس تا ۱۳۶۳/۷/۲۸ تحت امر سپاه منطقه ۷ قرار داشت و پس آن نیز بنا به وضعیت مناطق عملیاتی در کنترل قرارگاه‌های عمده سپاه قرار گرفت .

(ط) عملیات‌های یگان :

(۱) عملیات تهاجمی محرم در مناطق دهلران و موسیان مورخه ۶۱/۸/۷ ؛

(۲) عملیات حمله به دو گردان عراق در منطقه گرشیر چنگوله مهران مورخه ۶۱/۱۱/۱۹ ؛

(۳) عملیات در منطقه پل چنگوله مهران مورخه ۶۱/۱۲/۲۰ ؛

(۴) عملیات در منطقه میان تنگ سومار مورخه ۶۲/۱/۲ ؛

(۵) عملیات تهاجمی والفجر ۳ در منطقه مهران مورخه ۶۲/۵/۸ ؛

(۶) عملیات تدافعی در منطقه مهران مورخه ۶۲/۵/۲۰ ؛

(۷) عملیات تدافعی در منطقه چنگوله مهران از تاریخ ۶۲/۱۱/۲۷ تا ۶۳/۲/۱۵ ؛

(۸) عملیات تهاجمی والفجر ۵ در منطقه چنگوله مهران مورخه ۶۲/۱۲/۷ ؛

(۹) عملیات در منطقه فیروزآباد مهران مورخه ۶۳/۱۲/۳ ؛

(۱۰) عملیات در منطقه تنگه‌قافله و کوه تونل دهلران مورخه ۶۴/۳/۳ ؛

(۱۱) عملیات چریکی در منطقه دارخرما و آبزیاری از توابع مهران مورخه ۶۴/۶/۲۶ .

۱۹ ــ تیپ ۷۲ شهید هاشمی‌نژاد

(الف) نحوه شکل‌گیری : هم زمان با تشکیل تیپ قدس ، پایگاه‌های دیگر استان کردستان نیز درصدد بودند علاوه بر حفظ امنیت حوزه استحفاظی خود ، مناطق اشغالی دیگر را نیز از لوث وجود ضدانقلاب پاکسازی نمایند . در این راستا پس از اعزام حدود ۱۲۰۰ نیرو از استان خراسان در تاریخ ۶۱/۴/۱ به سوی کردستان ، سپاه کامیاران با سازماندهی آنها ، مبادرت به تشکیل تیپ ۷۲ پاسداران جهت انجام مأموریت در این شهرستان نمود . با اتمام مأموریت نیروهای بسیجی اعزامی از خراسان به علت کمبود نیرو ، این یگان در سپاه کامیاران ادغام گردید .

(ب) علت نامگذاری و تغییرات : پس از نامگذاری تیپ ۷۲ پاسداران توسط سپاه ، شهادت روحانی برجسته استان خراسان ، حضرت حجت‌الاسلام هاشمی‌نژاد در حادثه دلخراش هفتم تیر ماه ۱۳۶۱ و حضور نیروهای استان خراسان در این منطقه نام

تیپ ۷۲ شهید هاشمی‌نژاد برای این یگان انتخاب شد .

(ج) مأموریت اصلی : پاکسازی محورها و مناطق عمق در حوزه شهرستان کامیاران.

(د) موقعیت اصلی استقرار : شهرک امام خمینی در کامیاران .

(ه) مؤسسین : محمدحسین آذری نوا ، محمدرضا حشمتی ، احمد ظریف ، رسول منفرد .

(و) عملیات یگان : اجرای عملیات پاکسازی در محورهای اصلی و فرعی کامیاران ـ سنندج ، عملیات پاکسازی در محورهای اصلی و فرعی کامیاران ـ کرمانشاه و انجام عملیات پاکسازی در محورهای اصلی و فرعی کامیاران ـ قروه .

۲۰ ـ تیپ نبی‌اکرم (ص)

(الف) نحوه شکل‌گیری : هجوم ناجوانمردانه ارتش بعث به ایران موجب شد بخش عظیمی از مناطق مرزی استان کرمانشاه توسط دشمن اشغال شود . وجود روحیه ایثارگرانه عشایر و فداکاری اقشار مختلف مردم با استفاده از سلاح‌های ابتدایی باعث انسداد معبرها و زمین‌گیر شدن دشمن گردید . وظیفه سازماندهی ، هدایت و پشتیبانی نیروهای مردمی در این زمان بر عهده سپاه کرمانشاه بود . در شهریورماه سال ۱۳۶۲ نیروهای مردمی که در سه گردان بدر ، خیبر و حنین تحت امر سپاه ناحیه کرمانشاه انجام مأموریت می‌کردند ، در قالب تیپ ۳۱۳ مستقل مرزی نبی‌اکرم (ص) سازماندهی شدند . این تیپ پس از شرکت در عملیات غرب کشور ، به‌ویژه عملیات میمک ، شایستگی خود را برای ادامه فعالیت به صورت مستقل ثابت کرد و به عنوان تیپ مستقل ۲۹ نبی‌اکرم (ص) تغییر نام داد . در طول دوران دفاع مقدس استعداد این تیپ حتی تا سقف یک لشگر نیز افزایش یافت .

(ب) نام‌های یگان : شهریورماه ۱۳۶۲ با نام تیپ ۳۱۳ مستقل نبی‌اکرم (ص) ، مهرماه ۱۳۶۳ تیپ مستقل ۲۹ نبی‌اکرم (ص) و آذرماه ۱۳۶۹ تیپ دوم نبی‌اکرم (ص) از لشگر چهارم بعثت .

(ج) مأموریت اصلی : انجام عملیات آفندی و پدافندی بر ضد متجاوزین بعث

عراق به‌ویژه در منطقه عمومی قصرشیرین .

(د) چارت تشکیلاتی : این یگان در سال ۱۳۶۲ شامل ۵ گردان رزمی و نیز گردان‌های پشتیبانی رزم و خدمات رزم به استعداد ۲۳۷۹ نفر ، در سال ۱۳۶۳ شامل ۶ گردان رزمی و همچنین گردان‌های پشتیبانی و خدمات رزم به استعداد ۲۵۰۵ نفر و در سال ۱۳۶۴ شامل ۵ گردان رزمی و نیز پشتیبانی و خدمات رزم به استعداد ۳۱۴۵ نفر می‌شد .

(ه) فرمانده یگان : از سال ۱۳۶۲ تا سال ۱۳۶۷ سردار اسدالله ناصح فرماندهی این تیپ را بر عهده داشت .

(و) تغییرات سازمانی : این یگان در مقاطع مختلف ، زیر امر سپاه منطقه ۷ کشور ، سپاه چهارم ، قرارگاه نجف سپاه ، سپاه چهارم بعثت و قرارگاه مقدم غرب قرار داشت .

(ز) رده پشتیبانی کننده : سپاه منطقه ۷ کشور و استان کرمانشاه .

(ح) عملیات یگان :

(۱) عملیات والفجر ۵ منطقه چنگوله مهران مورخه ۶۲/۱۱/۳۰ ؛

(۲) عملیات پاکسازی جوانرود مورخه ۶۳/۴/۳۱ ؛

(۳) عملیات عاشورا در منطقه میمک ایلام مورخه ۶۳/۷/۲۰ ؛

(۴) عملیات نصر ۷ در منطقه ماووت سردشت مورخه ۶۳/۵/۵ ؛

(۵) عملیات قادر ۱ در منطقه اشنویه مورخه ۶۴/۶/۱۲ ؛

۲۱ــ تیپ مالک اشتر

طبق دستور فرماندهی کل سپاه مبنی بر سازماندهی نیروهای موجود در مریوان جهت نابودی کفر و پیروزی اسلام ، تیپ مالک اشتر در تاریخ ۶۲/۱۱/۲۰ با مسئولیت قرارگاه عملیاتی برون‌مرزی سپاه ، در محور دزلی تشکیل شد . این تیپ تحت فرماندهی قرارگاه رمضان مأموریت اجرای عملیات نامنظم در عمق خاک عراق را بر عهده داشت .

۲۲ـ تیپ انصارالرسول (ص)

(الف) نحوه شکل‌گیری : با توجه به گستاخی و شرارت ضد انقلاب در منطقه اورامانات و ایجاد ناامنی در روستاها و شهرهای این منطقه ، مسئولین سپاه در نیمه اول تیرماه ۱۳۶۴ با سازماندهی و انسجام رزمندگان محلی ، یگان رزم انصارالرسول (ص) را تشکیل دادند . تلاش و فداکاری رزمندگان این تیپ موجب شد یگان ـ پس از مدتی کوتاه به عنوان تیپ مستقل ۱۰۰ انصارالرسول (ص) در ۶ گردان رزمی سازماندهی شود و رسمیت پیدا کند .

(ب) علت نامگذاری و تغییرات : با توجه به اینکه اکثر کادر این تیپ را نیروهای اهل سنت تشکیل می‌دادند ، نام انصارالرسول (ص) ـ یعنی یاران حضرت محمد (ص) ـ بر آن نهاده شد .

(ج) نام‌های یگان : تیپ مستقل ۱۰۰ انصارالرسول (ص) و تیپ ۴ انصارالرسول (ص) از لشگر ۴ بعثت .

(د) فرماندهان یگان : در بدو تأسیس فرماندهی این تیپ به حاج‌امان‌الله حیدری واگذار گردید . ایشان تا سال ۱۳۶۷ همچنان این مسئولیت را بر عهده داشتند .

(ه) عملیات یگان : عمده فعالیت‌های عملیاتی تیپ انصارالرسول(ص) خارج از مقطع زمانی نبرد دوم انجام شد ، زیرا تبدیل گردان انصارالرسول (ص) به تیپ در نیمه اول تیرماه ۱۳۶۴ـ یعنی اواخر مقطع زمانی نبرد دوم ـ روی داده است . در این قسمت به مجموعه عملیاتی که توسط گردان انصارالرسول (ص) در حیطه زمانی مورد نظر در مناطق پاوه و جوانرود اجرا نموده است ، تحت عنوان عملیات تهاجمی و تدافعی گردان انصارالرسول (ص) اشاره می‌شود .

(۱) پاکسازی مناطق و روستاهای توابع بخش روانسر .

(۲) پاکسازی روستاهای شروینه ، سیدمراد ، منطقه عمومی کانی‌گوهر ، روستاهای زیدان و زلان .

(۳) پاکسازی محور عملیاتی بیوند از توابع دهقان شروینه .

(۴) پاکسازی منطقه عمومی گروک .

(۵) سرکوبی نیروهای ضدانقلاب در روستاهای فولادی ، گروک و گردنه بانی‌جهان .

(۶) پاکسازی روستاهای شبانکارا و قوری‌قلعه .
(۷)پاکسازی روستاهای سیر ، تازه‌آباد ، ثلاث و وانیو از منطقه عمومی ثلاث‌باباجانی.
(۸) پاکسازی روستاهای مناطق خانه‌شور ، ثلاث ، روستای رجبی و مناطق اطراف آن.
(۹) پاکسازی روستاهای گنداب ، سفیدبرگ و بیوندین .
(۱۰) پاکسازی مناطق عمومی روانسر ، تالون سادات ، کانی‌رش ، ازگله ، سورمره و بانه‌دار .

۲۳ ـ تیپ مسلم بن عقیل (ع)

با شروع جنگ تحمیلی در منطقه گیلان‌غرب ، تیپ ۵۹ مسلم‌بن عقیل با مأموریت مقابله با تهاجمات ارتش بعث در این منطقه تشکیل شد و تحت امر سپاه چهارم بعثت کرمانشاه درآمد . سپس با انجام مأموریت‌های مختلف به عنوان تیپ سوم لشگر ۱۷ علی‌بن‌ابیطالب (ع) شناخته شد . این تیپ هم اکنون تحت عنوان تیپ مالک اشتر در خمین مستقر است و مشغول انجام مأموریت‌های محوله می‌باشد .

۲۴ ـ زرهی و سوار زرهی

پس از به غنیمت گرفتن تانک‌هایی از متجاوزین بعثی در تاریخ ۶۰/۱۰/۱۷ با صدور دستوری از سوی فرماندهی کل سپاه پاسداران ،گردان‌های زرهی و سوار زرهی سپاه در لشگرها و تیپ‌های مستقل شکل گرفت . مأموریت این گردان‌ها در تهاجم ـ شبیه یگان‌های رزمی دیگر ـ نزدیک شدن به دشمن به منظور انهدام آنان به وسیله آتش و مانور و عملیات ضربت ضمن هماهنگی با سایر جنگ افزارهای پشتیبانی بود .

گردان‌های زرهی و سوار زرهی معمولاً دارای یک گروهان ارکان و سه گروهان تانک و یا نفربر بودند . هر گروهان نیز شامل یک دسته ارکان و سه دسته تانک و نفربر می‌شد . هر دسته نیز از ۳ دستگاه تانک یا نفربر تشکیل می‌گردید .

تانک و نفربرهای مورد استفاده در سپاه که همگی غنیمتی بودند ، شامل تانک‌های تی ۵۴ ، ۵۵ ، ۶۳ ، ۶۴ ، ۷۲ و نفربرهای پی.ام.پی و اسکورپین بود .

در مناطق غرب و شمال‌غرب با توجه به شرایط نبرد در مقابله با ضدانقلاب از

این تجهیزات کمتر استفاده می‌شد . این یگان‌ها در جنگ منظم (در برابر متجاوزین بعثی) از کارآیی بالایی برخوردار بودند .

د : یگان‌های پشتیبانی رزم

یگان‌های پشتیبانی رزم سپاه در مقطع نبرد دوم به صورت محدود عملیات مستقل انجام می‌دادند و معمولاً در عملیات تهاجمی و تدافعی ، یگان‌های رزم را پشتیبانی می‌کردند . شرح عملیات آنان در کتاب چهارم (ضدشورش) و کتاب پنجم (مقابله با تهاجم عراق) همین مجموعه ارائه گردیده است . در این قسمت به خلاصه‌ای از مأموریت ، سازمان و تجهیزات آنها اکتفا می‌شود .

۱ ـ توپخانه صحرایی

(الف) مأموریت : پشتیبانی آتش توپخانه در تمامی مراحل عملیات رزمندگان اسلام از مأموریت‌های اصلی این یگان‌ها بود که در حین عملیات هجومی و دفاعی به صورت اجرای آتش روی مواضع ، مراکز تجمع ، سنگرها و استحکامات ، تجهیزات و ادوات ، جاده‌ها ، تأسیسات و نفرات ضدانقلاب و متجاوزین بعث عراق انجام می‌گرفت .

(ب) نحوه شکل‌گیری توپخانه در مناطق غرب و شمال‌غرب : با به غنیمت گرفتن تعداد قابل توجهی توپ توسط رزمندگان اسلام در عملیات سلامت ، خورخوره و زاوه‌کوه ، توپخانه قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) پایه‌ریزی گردید . یگان‌های توپخانه سپاه در عملیات ضدچریکی و مقابله با ضدانقلاب به روش‌های زیر عمل می‌کردند :

(۱) توپ‌ها به صورت یک قبضه‌ای زیر امر یگان‌های پاکسازی مناطق ، قرار می‌گرفت .

(۲) پشتیبانی توپخانه از یگان‌های مانوری ـ که به منظور تأمین جاده‌ها گمارده شده بودند ـ به صورت زیر در نظر گرفته شده بود :

((الف)) برای پوشش آتش در اولین پایگاه نزدیک به پایگاه اصلی ، اولین قبضه مستقر می‌گردید و به سمت عمومی اولین پایگاه مورد نظر روانه می‌شد .

((ب)) برای پوشش آتش اطراف دومین پایگاه ، در نزدیکی پایگاه اولی و در

جایی که تأمین کامل وجود داشت ، توپ دیگری مستقر می‌شد و به سمت عمومی دومین پایگاه روانه می‌شد .

((ج)) برای پوشش سایر پایگاه‌ها نیز به همین ترتیب عمل می‌شد .

((د)) برای هر قبضه توپ ، دیده‌بان ، سلاح‌های اجتماعی (تیربار و آر.پی.جی ۷) ، انواع مهمات (کالیبر سبک و سنگین) و وسایل هدایت آتش جهت اجرای تیر دقیق از طرف فرمانده آتشبار و گردان فرستاده می‌شد .

(۳) در عملیات گسترده ی مشترک ، یگان‌های توپخانه بر حسب بُرد سلاح و اهداف عملیاتی آتشبار یا گردانی با کمک مستقیم یا تقویت ، قرارگاه‌های فرعی و یگان‌های عمل کننده ، قرار می گرفتند .

(۴) در سایر موارد نیز همانند یگان منظم عمل می‌کردند .

(ج) سازمان : این یگان‌ها شامل گروه‌های توپخانه قرارگاه‌های حمزه سید الشهدا(ع) و نجف ، توپخانه‌های لشگری و تیپ‌های مستقل رزمی بودند .

(د) نوع تجهیزات : با توجه به جنگ‌افزار موجود می‌توان به انواع توپ ۱۰۵ م.م ، ۱۵۵م.م ، ۱۳۰م.م ، ۲۰۳ م.م) و انواع موشک‌انداز اشاره کرد .

۲ ـ پدافند هوایی

یگان‌های پدافند هوایی سپاه در مقطع نبرد دوم به دلیل کمبود تجهیزات یا (عدم وجود تجهیزات کافی) مأموریت چندانی اجرا نمی‌کردند و تنها معدودی توپ‌های ۵۷ م.م و ۲۳ م.م در اختیار داشتند . این‌گونه مأموریت‌ها بیشتر توسط یگان‌های ارتش جمهوری اسلامی اجرا می‌شد . اوج توانایی پدافند هوایی سپاه پس از مقطع نبرد دوم بود .

۳ ـ مهندسی رزمی

واحدهای مهندسی رزمی با توجه به مأموریت‌های مختلف سازمانی ، احداث انواع سازه‌های نظامی و غیرنظامی مانند انواع پل ، راه ، ساختمان ، استحکامات ، موانع پایگاه و پاسگاه و همچنین احداث میادین مین عملیات تخریب و برف روبی سعی می‌کردند حرکت نیروهای خودی را در انواع عملیات تسهیل کنند ، در مقابل از

یگان‌های زرهی و توپخانه سپاه پاسداران
در حین پشتیبانی از رزمندگان اسلام در مناطق غرب و شمال‌غرب

نقش ارزنده یگان‌های مهندسی سپاه پاسداران در مناطق غرب و شمال‌غرب

حرکت و پیشروی دشمن جلوگیری و یا آن را کُند نمایند . علاوه بر این ، مهندسی در پوشش و استتار مواضع ، تدارک تجهیزات و وسایل سنگین مهندسی وآموزشی ، سایر یگان‌ها را پشتیبانی می‌کرد .

یگان‌های مهندسی در دو قالب ستادی و اجرایی وظایف خود را دنبال می‌کردند :

(الف) وظایف ستادی : تهیه طرح و پیوست مهندسی ، تهیه طرح و پیوست سد موانع، مشاور فرمانده یگان در امور تخصصی مهندسی از عمده‌ترین وظایف آن است .

(ب) وظایف اجرایی : برداشتن موانع احداث شده توسط دشمن برای تسهیل در حرکت نیروهای خودی جهت پیشروی ، ایجاد معبر و شکاف در میادین و موانع دشمن ، تهیه وسایل عبور ، احداث سازه‌ها و بناهای مورد نیاز ، احداث ، نگهداری و مرمت ساختمان‌ها ، استحکامات نظامی ، سنگر ، خاکریز ، مقر ، قرارگاه و بیمارستان صحرایی ، انواع پل و باند بالگرد و هواپیما ، عملیات نقشه‌برداری ، استتار و پوشش ، تهیه و تصفیه و تدارک آب ، تدارک و نگهداری وسایل مهندسی .

همچنین در صورت لزوم ، یگان مهندسی مانند یگان‌های پیاده رزمی وارد عمل می‌شد.

۴ ـ ادوات

در یگان‌های آفندی و پدافندی سپاه سلاح هایی مانند تفنگ ۱۰۶ م.م ، انواع خمپاره‌اندازها (۸۱ ، ۸۲ ، ۱۲۰ میلی‌متری) ، موشک اندازهای ۱۰۷ م.م (مینی کاتیوشا) ، اس.پی.جی و آر.پی.جی۱۱ ، تاو و مالیوتکا ،تیربارهای کالیبر ۵۰ ، دوشیکا ، ۷۵ و ۳۰ میلی متری که پشتیبانی آتش نزدیک رزمندگان اسلام را در نبردها تأمین می‌کرد ، در یگان ادوات سازماندهی می‌شد . هر یگان تهاجمی و دفاعی بر حسب نوع مأموریت ، استعداد و منطقه مسئولیت تجهیزاتی از این قبیل در اختیار داشت . در مناطق غرب و شمال‌غرب یگان ادوات در ساختار گروهان‌های مستقل و بالاتر پیش‌بینی می‌شد و در عملیات کارایی فراوانی داشت .

هـ: رده‌های پشتیبانی خدمات رزم

عملکرد یگان‌های پشتیبانی خدمات رزم در عملکرد کلی سپاه لحاظ می‌شود . در

این قسمت به معرفی مختصر مأموریت و بعضی اقدامات و فعالیت‌های این یگان ها در مقطع زمانی نبرد دوم می‌پردازیم .

۱ ـ نیروی انسانی (امور پاسداران)

وظیفه این رده حفظ استعداد ، دادن انگیزه به نیروها ، حفظ انضباط و قوانین و دستورات ، مدیریت پرسنلی و کلیه مواردی بود که مربوط به امور نیروی انسانی افراد تحت کنترل یگان می‌شد . همچنین اقداماتی از قبیل مشخص کردن کیفیت نیروها ، بررسی و توجه به توان مدیران و امکانات ، تفکیک نوع وظایف ، تهیه و بررسی چارت تشکیلاتی ، توسعه ، تعادل ، کاهش و انعطاف در سازمان ، تعیین نوع عضویت و استخدام نیرو ، بررسی نقاط ضعف و قوت افراد از دیگر وظایف مهم این مجموعه بود تا نیروها از نظر کیفی ، قدرت جاذبه مردمی و تشخیص قوی ، دارا بودن سلامت اخلاقی و معنوی ، توانایی انجام وظایف ، داشتن قدرت تفهیم حقانیت جمهوری اسلامی به ساکنین منطقه جهت انجام وظایف و مأموریت‌ها در سطح مطلوب و مناسبی قرار داشته باشند .

سازمان نیروی انسانی (امور پاسداران) در مقطع نبرد دوم دست‌خوش تغییرات متعددی بود . زیر مجموعه‌های آن با عناوین گزینش و استخدام ، کارگزینی ، ارزشیابی (ارزیابی) و تعاون شناخته شد . در زیر به صورت فشرده به مأموریت‌های این زیر مجموعه‌ها اشاره می‌شود .

(الف) کارگزینی : اعلام نیاز جهت اعزام نیرو به مناطق عملیاتی و جبهه‌ها ، تأمین نیروی مورد نیاز یگان‌ها وپایگاه‌ها ، تهیه آمار پرسنل سپاه ، بسیج ، سرباز و پیشمرگان مسلمان کُرد (به صورت روزانه ، هفتگی ، ماهیانه و سالیانه) ، تعویض نیرو ، تهیه لیست کمبود نیروهای یگان‌ها و پایگاه‌ها ، اعلام وضعیت نیروها (سالم ، مجروح ، اسیر ، شهید ، مفقودالاثر) ، تهیه لیست حقوقی پرسنل ، ارسال و دریافت پرونده پرسنل ، صدور گواهی عضویت و خدمت ، مجوز پایان مأموریت و تمدید مأموریت ، رسیدگی به وضعیت نیروهای پیمانی و قراردادی و تهیه دستورالعمل و بخشنامه مربوط به وظایف از وظایف کارگزینی محسوب می‌شد .

(ب) تعاون : تهیه کارت و پلاک شناسایی برای کلیه نیروهایی که به منطقه اعزام می‌شدند ، شناسایی و پی‌گیری تعیین تکلیف مفقودین ، اسرا و گروگان‌ها ، تهیه و ارائه آمار آزادشدگان از دست ضدانقلاب ، تهیه آمار شهدا ، اسرا ، مجروحین ومفقودین ، سرکشی به خانواده شهدا و مجروحین ، ایجاد معراج شهدا در مناطق مختلف عملیاتی و بازگرداندن پیکر پاک آنها به محل اعزام ، نگهداری امانات و وسایل افراد ، پی‌گیری و انجام خدمات رفاهی جهت نیروها از مسئولیت‌های بخش تعاون سازمان بود .

(ج) ارزشیابی : سازماندهی نیروها ، تهیه و یا اجرای دستورالعمل‌ها و طرح‌هایی ، مانند : بنیان مرصوص ، مالک اشتر ، جذب رسته‌ای ، پاسدار دانش‌آموز ، بورسیه‌های دانشجویی ، دبیرستان سپاه ، لبیک یا خمینی ، طرح ۲۰ درصد کارمندان ، ۶ ماهه دانشجویی ، طرح هجرت ، نور[1] ، جذب مشمولین ، تأمین سهمیه‌ای ، سرباز معلم ، معرفی نیروها به مراکز آموزشی تخصصی ، برنامه‌ریزی و اجرای سمینارها از وظایف بخش ارزشیابی بود .

(د) گزینش و استخدام نیرو : ایجاد مرکز جهت مراجعه افراد داوطلب ، ثبت‌نام و ارسال استعلامات به مراکز مختلف ، تحقیق در مورد افراد داوطلب ، مصاحبه با داوطلبین ، ارزیابی اولیه ی نیروهای پذیرش شده و تکمیل پرونده گزینشی ، معرفی نیرو به ارزشیابی جهت به کارگیری از مسئولیت‌های گزینش به حساب می‌آمد .

(ه) سایر اقدامات نیروی انسانی :

(۱) طرح جذب مشمولین : توجه به جوانب مثبت جذب مشمولین بومی در سطح منطقه نظیر کمک به امنیت ، اشاعه فرهنگ اسلامی ، وابستگی خانواده‌ها به نظام در نتیجه همکاری آنها با نیروهای خودی و قطع رابطه و عدم همکاری با نیروهای ضدانقلاب ، دشمن شروع به جبهه‌گیری و اقداماتی بر ضد این طرح نمود . اقداماتی مانند دعوت از مردم برای مقاومت در مقابل طرح جمهوری اسلامی ، تشویق آنها به فرار از خدمت ، تهدید خویشان و بستگان افرادی که به خدمت اعزام می‌شدند ، ترغیب مشمولین به فرا گیری آموزش‌های لازم از ضدانقلاب قبل از اعزام به خدمت برای القای این مطلب که هرکس به خدمت می‌آید جاسوس ضدانقلاب است و به این

---

۱ ـ در مورد این دو طرح در عملیات بسیج (کتاب چهارم همین مجموعه) توضیح داده شده است .

ترتیب به سربازها اعتماد نکنند ، دعوت از مردم برای تجمع در مقابل مراکز جذب مشمولین نظام وظیفه و جلوگیری از اجرای این طرح انجام می‌دادند .

(۲) طرح تأمین و پشتیبانی نیروها : در این طرح ، پشتیبانی نیروهای مستقر در هر یک از پایگاه‌ها و یگان‌های رزمی مناطق غرب و شمال‌غرب ، به یکی از نواحی کشور واگذار گردید . در این راستا پایگاه مهاباد به ناحیه فارس و کرمان ، پایگاه پیرانشهر به ناحیه آذربایجان شرقی ، پایگاه سردشت به ناحیه مرکزی ، پایگاه دیواندره به اصفهان و سپس به ناحیه همدان ، پایگاه بوکان به ناحیه کرج و لرستان ، پایگاه سقز به منطقه مرکزی تهران ، پایگاه بانه به ناحیه زنجان و قزوین ، پایگاه سنندج به ناحیه اصفهان ، پایگاه مریوان به ناحیه مازندران ، پایگاه کامیاران به ناحیه خراسان ، پایگاه اشنویه به اردبیل ، تیپ ویژه شهدا به ناحیه خراسان ، تیپ قدس به ناحیه گیلان ، تیپ بیت‌المقدس به ناحیه آذربایجان غربی و کردستان واگذار شد .

(۳) طرح نور و طرح هجرت : در مورد این دو طرح در عملیات بسیج کتاب چهارم این مجموعه توضیح داده شده است .

(۴) خدمات رفاهی : خدماتی مانند ایجاد فروشگاه ، ایجاد ایستگاه‌های صلواتی در مناطق مختلف ، ایجاد شرایط مطلوب برای نیروها جهت گذراندن اوقات فراغت (ورزش و مطالعه) و ارائه خدمات پستی دراین سازمان صورت می‌گرفت .

(۵) قضایی و انضباطی : رسیدگی به تخلفات و بی‌انضباطی پرسنل ، مشاوره و حمایت قضایی در مراجع قضایی از اقدامات قضایی سازمان بود .

۲ ـ دفتر فرماندهی

این دفتر ، فرمانده را در تقسیم صحیح ساعات و هماهنگی فعالیت‌های وی با یگان تحت امر یاری می‌داد و بر مکاتبات داخلی ، مراکز توزیع و خدمات نامه‌رسانی ، بایگانی و یا انهدام پرونده‌ها ، امضا ، انتشار و توزیع دستورها و مکاتبات اداری ، خدمات چاپی ، کنترل گزارش‌های دریافتی نظارت فنی و عملیاتی می‌نمود . دفتر فرماندهی معمولاً متشکل از مسئول ، جانشین ، مراجعات ، روابط عمومی ، دبیرخانه و پیک ، پشتیبانی و اداره مهمان‌سرا بود.

۳ ـ طرح و عملیات

قسمت طرح و عملیات ، مأموریت طرح‌ریزی و نظارت بر انجام کلیه عملیات دفاعی و تهاجمی در منطقه تحت مسئولیت ، اسکورت نیروها و تجهیزات در جاده‌ها ، تقویت نیروهای پدافندی ، تقسیم و اعزام نیرو به مناطق مورد نیاز ، سازماندهی عملیاتی یگان‌ها ، طرح‌ریزی و نظارت بر اجرای آموزش‌های یگانی و آمادگی رزمی طبق دستورالعمل‌ها ، به تصویب رساندن روش‌های جاری عملیاتی یگان ، برقراری سیستم مخابراتی (بی‌سیم و باسیم) ، هماهنگی با یگان‌های ارتش ، ژاندارمری و مانند آن را به عهده داشت. سازمان این قسمت در مقطع نبرد دوم متشکل از فرمانده ، جانشین ، دفتر ، اعزام نیرو ، مخابرات مدیر داخلی و کادرهای عملیات ستادی بود . بیشترین مسئولیت عملیاتی و رزمی در این دوران به عهده طرح و عملیات یگان‌ها بوده است.

۴ ـ آموزش نظامی

در این خصوص در فصل دوازدهم کتاب چهارم همین مجموعه توضیحات کافی ارائه گردیده است .

۵ ـ لجستیک

طرح‌ریزی ، برآورد ، تهیه و توزیع مایحتاج یگان از قبیل تأمین خودرو ، خوراک ، پوشاک ، تسلیحات ، تجهیزات ، نگهداری ، تعمیر ، خدمات ، حرکات (خودرویی و هوایی) و پشتیبانی‌های متفرقه به عهده لجستیک بود .

در مقطع نبرد دوم ساختار ستادی و اجرایی از هم جدا نبود و هر رده سپاه به نسبت سازمان و مأموریت خود ، تشکیلاتی بود که آن را تدارکات می‌گفتند.

عمده پشتیبانی‌های تدارکات جز تسلیحات از طریق کمک‌های مردمی انجام می‌گرفت . بعدها به دلیل نا کافی بودن امکانات ، برای آنان بودجه و اعتبار در نظر گرفته شد.

مأموریت دریافت لیست تسلیحات مورد نیاز و تأمین آن ، برآورد بودجه مورد نیاز تدارکات ، تهیه و توزیع مایحتاج رزمندگان اسلام مانند خودرو ، خوراک ، پوشاک ،

آموزش رانندگی ، اصول نگهداری مهمات و جنگ‌افزارها ، تعمیر جنگ‌افزارها و سرویس و نگهداری ماشین‌آلات نیروها را به عهده داشت .

۶ـ بسیج

در مورد بسیج و عملیات بسیج در فصل دهم کتاب چهارم همین مجموعه توضیحات کافی ارائه گردید و از تکرار آن در این قسمت خودداری می‌شود .

۷ـ طرح و برنامه و بودجه

برآورد ، تعیین ، تأمین و تخصیص بودجه ، تعیین مقدار حقوق و مزایا ، دادن تنخواه به رده‌ها ، تشکیل سمینار برای مسئولین امور مالی و اعلام محدودیت‌های بودجه جهت پرداخت هزینه‌ها از مأموریت‌های طرح و برنامه و بودجه بود . در اوایل مقطع نبرد دوم چنین ساختاری برای رده‌های سپاه پیش‌بینی نشده بود . بعدها بر اثر نیاز به پیش‌بینی بودجه سالانه ، این سازمان تشکیل شد و در زیر مجموعه ستاد قرار گرفت.

۸ـ بهداری

راه‌اندازی اورژانس ، پست امدادی ، بیمارستان صحرایی ، انتقال مجروحین ـ به هر وسیله ممکن ـ به پست امداد یا بیمارستان‌های گوناگون ، انتقال و درمان مصدومین شیمیایی ، ارائه خدمات پزشکی ، دندانپزشکی ، رادیولوژی ، آزمایشگاه به نیروهای نظامی و در صورت لزوم به مردم ، ارائه خدمات بهداشتی و مشاوره‌ای از وظایف بهداری بود . در آن دوران می‌بایست نسبت به پشتیبانی‌های تخصصی (تهیه بنیه دارویی و تجهیزات پزشکی ، انجام اقدامات برای راه‌اندازی بانک خون و تأمین پزشک و پیراپزشک ، بهیار و تکنسین) اقدام می‌نمود و ستاد امداد و درمان (احداث بیمارستان و درمانگاه ، احداث نقاهتگاه ، اعزام نیرو جهت بهداری ، خون‌رسانی جهت مجروحین،انتقال زمینی و هوایی مجروحین) را پس از راه‌اندازی ، فعال نگاه می‌داشت.

۹ ـ حفاظت و دژبان

اعمال قوانین و مقررات ، مشاور فرماندهی ، اجرای نظم و انضباط ، کنترل جمعیت ومنابع ، عملیات اطلاعاتی دژبان ، تلاش‌های بازجویی ویژه ، کنترل پناهندگان، هماهنگی با نیروهای انتظامی ، نظامی و بسیج ، تهیه برنامه آموزشی ، انجام وظایف جاری اداری ، حفظ و حراست اماکن ، پادگان‌ها و ساختمان‌های سپاه ، اجرای مراسم صبحگاه ، راه‌اندازی بازداشتگاه موقت ، حفاظت از شخصیت‌ها از وظایف دژبان بود . در مقطع نبرد دوم باید نسبت به پشتیبانی رزمی در عملیات تدافعی و تهاجمی[1] ، کنترل حرکات [2] ، فعالیت اطلاعاتی پلیسی ، حفاظت منطقه عقبه نیروهای خودی ، دستگیری مجرمین نظامی وغیرنظامی در منطقه تحت کنترل ، فعالیت‌های جاری در مورد اسرای جنگی و نظامیان بازداشتی و جلوگیری از جنایت و هماهنگی در تحقیقات جنایی اقدام می‌کرد.

۱۰ ـ دادستانی سپاه

دادستانی سپاه پاسداران از بهمن سال ۱۳۵۹ کار رسمی خود را آغاز نمود . بلافاصله شعب این دادستانی در مناطق ۹گانه سپاه پاسداران در سراسر کشور تشکیل شد . دادستانی انقلاب اسلامی سپاه با تصویب شورای عالی قضایی به وجود آمد و زیر نظر دادستانی کل انقلاب فعالیت‌ها خود را انجام می‌داد . این دادستانی از نظر تشکیلاتی وابسته به قوه قضاییه بود و حوزه اختیاراتش محدود به رسیدگی به جرایم و تخلفات اعضای سپاه پاسداران و افراد بسیج می‌گردید . هدف درجه اول دادستانی و نهادهایی از این دسته ، پیشگیری از ارتکاب جرایم و از بین بردن زمینه انجام خلاف در یگان‌های سپاه بود این امر از طریق مراجعه به پایگاه‌ها و شرکت در جلسات و کلاس‌های ارشادی صورت می‌گرفت .

سازمان نظامی استان‌های ایلام ، کردستان و کرمانشاه تا اواسط سال ۱۳۶۲ تحت

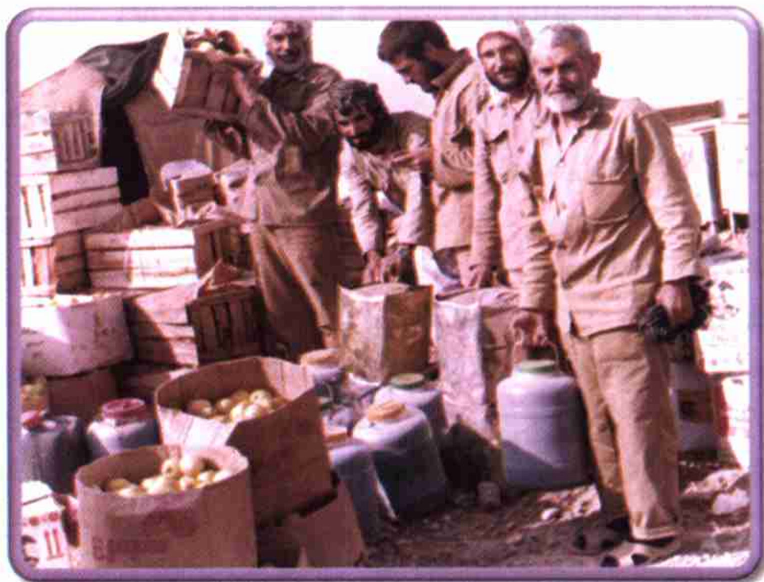
۱ ـ در برابر عناصر کوچک دشمن ، عملیات تاکتیکی در مناطق شهری ، اسکورت ستون‌های نظامی ، تأمین و شناسایی مسیر حرکت ، صرفه‌جویی در قوا

۲ ـ عبور و مرور خودرویی ، عبور و مرور ستون‌ها ، حرکات انفرادی ، کنترل ساعت منع عبورو مرور ، تشخیص و ثبت هویت و خطوط ارتباطی

جنگ افزار پدافند هوایی و توپ ۱۰۶ در حین انجام مأموریت‌های محوله

نقش تدارکات در پیروزی یا شکست رزمندگان تعیین کننده بود

پوشش دادستانی منطقه ۷ قرار داشت و پس از آن دادستانی هر ناحیه مستقل گردید .

۱۱ ــ حفاظت اطلاعات

پیشگیری ،کشف ، شناسایی و خنثی‌سازی فعالیت‌های براندازی ، جاسوسی ، خرابکاری ، موارد ایجاد نارضایتی ، نفوذ جریانات سیاسی و ایجاد اختلال در انجام مأموریت ، حفظ صیانت سپاه ، مراقبت از اطلاعات ، اسناد ، مدارک ، اماکن ، تأسیسات، وسایل و تجهیزات و امنیت ارتباطات با رعایت اصل ۱۵۶ قانون اساسی ، مأموریت این رده بود که با بهره‌گیری از روش‌های مناسب به انجام وظایف که در ادامه به پاره‌ای از آنها اشاره می‌شود ، می‌پرداخت .

(الف) کشف و جمع‌آوری اخبار و تجزیه وتحلیل و طبقه‌بندی اطلاعات مورد نیاز در چارچوب مأموریت‌ها .

(ب) کشف و خنثی نمودن توطئه‌ها وفعالیت‌های براندازی ، جاسوسی ، خرابکاری و فعالیت‌های گروهک‌ها ، احزاب ، دسته‌ها وجریانات ضدانقلاب در سپاه.

(ج) تهیه طرح‌ها ودستورالعمل‌های حفاظتی در زمینه حفاظت اخبار ، اطلاعات ، اسناد ومدارک ، اماکن و تجهیزات ، اقلام دهگانه حفاظتی و پرسنلی سپاه و نظارت بر اجرای آنها .

(د) آموزش و ارشاد پرسنل سپاه در زمینه حفاظت و آموزش تخصصی پرسنل سازمان.

(ه) گزارش اطلاعات واخبار امنیتی غیرنظامی واصله به وزارت اطلاعات .

(و) بررسی صلاحیت امنیتی پرسنل سپاه .

(ز) اعلام صلاحیت امنیتی و انجام کنترل امنیتی کلیه اشخاص حقوقی و حقیقی که با سپاه ارتباط دارند .

(ح) انجام کلیه امور مربوط به صدور پروانه حمل سلاح سازمانی و شخصی اعضای سپاه و بسیج .

(ط) انجام نقل و انتقالات ، مأموریت‌ها و مرخصی‌های پرسنل سازمان در هر رده.

۱۲ ـ نمایندگی حضرت امام (ره) و زیر مجموعه‌های آن در رده‌های مختلف سپاه[1]

این رده مأموریت نشر معارف و فرهنگ اسلامی در سپاه ، ایجاد زمینه رشد پرسنل در ابعاد عقیدتی و سیاسی ، نظارت مستمر بر حفظ و استحکام پایه‌های دینی و انقلابی ، رعایت انطباق مصوبات مراجع مسئول و مراکز تصمیم‌گیری پیش‌بینی شده در قانون سپاه با موازین شرعی و تدابیر رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (ره) به شرح زیر را بر عهده داشت .

(الف) ارائه خط فکر اعتقادی وسیاسی به منظور رشد اخلاقی پرسنل سپاه و بسیج .

(ب) آموزش عقیدتی ـ سیاسی هماهنگ با نظام خدمتی پرسنل سپاه و بسیج و تهیه متون آموزش عقیدتی ـ سیاسی .

(ج) تشکیل واداره مراکز آموزش و پژوهش عقیدتی ـ سیاسی وتربیت مربیان مورد نیاز .

(د) تدوین طرح‌ها و برنامه‌های تبلیغاتی[2] و انتشاراتی در ابعاد فرهنگی وسیاسی در راستای مأموریت‌های سپاه واجرای آن بر مبنای خط مشی ارائه شده ، از طرف نماینده حضرت امام در سپاه .

(ه) عکاس عمومی عملکرد و دستاوردهای سپاه جهت تقویت پایگاه مردمی سپاه و ایجاد ارتباط آنها .

(و) برنامه‌ریزی و اقدام در زمینه هدایت و توجیه انقلابی و سیاسی نیروهای سپاه و بسیج به منظور حضور فعال در صحنه‌های دفاع از انقلاب .

(ز) ایجاد ارتباط با روحانیت وحوزه‌های علمیه ومراکز علمی و فرهنگی کشور به منظور تغذیه فکری و معنوی فرماندهان ، مسئولین و نیروهای سپاه .

(ح) جذب ،آموزش ، سازماندهی و اعزام طلاب و روحانیون به منظور انجام

---

۱ ـ نمایندگان ولی فقیه در سپاه کردستان روحانیون وارسته و متقی حجت الاسلام حیدری ، آذربایجان غربی حجت الاسلام صاحب زمانی و کرمانشاه حجت الاسلام برهان حضور داشتند .

۲ ـ در مناطق غرب و شمال‌غرب تبلیغات به صورت یک رده مستقل و در کنترل فرماندهی نواحی و پایگاه‌ها قرار داشت . عمده وظایف رده‌های تبلیغاتی ایجاد چهار چوب مناسب برای اجرای فعالیت‌های تبلیغات در منطقه مسئولیت ، اجرای انواع طرح‌های تبلیغاتی از جمله گشت رسالت فرهنگی و حضور منظم در مراکز جمعیتی به ویژه روستاها جهت انجام فعالیت‌های تبلیغاتی و ... بود .

فعالیت‌های فرهنگی و سیاسی در تمامی رده‌های سپاه و بسیج .

(ط) برنامه‌ریزی و اقدام در زمینه حفظ و صیانت پرسنل سپاه و بسیج از ورود در گروه‌ها و باندهای سیاسی .

و : عملکرد یگان‌های استقراری (پایگاه‌ها)

با تدبیر حضرت امام خمینی (ره) سپاه پاسداران انقلاب اسلامی توسط برادران عزیز روحانی ، دانشجو و جوانان انقلابی با سرلوحه قرار دادن آیه کریمه « و اعدوا لهم مااستطعتم من قوه » در سراسر کشور پی‌ریزی گردید . مرکزیت آن در تهران در تاریخ ۱۳۵۸/۲/۲ ، اولین اساسنامه را به تصویب شورای انقلاب اسلامی که در آن زمان به عنوان قوه مقننه کشور قانونگذاری را بر عهده داشت ، رساند . پس از آن در اصل ۱۵۰ قانون اساسی حدود وظایف ، قلمرو و مسئولیت این نهاد مشخص شد و اساسنامه دوم آن نیز مورخه ۶۱/۶/۱۵ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید .[1]

نکته قابل توجه در هر دو اساسنامه و اصل ۱۵۰ قانون اساسی این است که از همان ابتدا ، وظیفه پاسداری از انقلاب اسلامی به عهده این نهاد گذاشته شد . این نهاد در هر برهه از زمان تشکیلات خاصی داشت که به اختصار به آن اشاره می‌شود :

ـ از بدو تأسیس سپاه تا حدود نیمه‌های اول سال ۱۳۶۰،ستاد فرماندهی در تهران مستقر و سپاه دیگر مناطق به شکل استانی و شهرستانی اداره می‌شد .

ـ از نیمه دوم سال ۱۳۶۰ تا اوایل سال ۱۳۶۳ استان‌های کشور به مناطق ده‌گانه و بعد یازده و دوازده‌گانه تقسیم شد ؛ به عنوان مثال استان‌های کرمانشاه ، ایلام ، همدان و کردستان تحت عنوان منطقه ۷ ، استان‌های فارس و بندر عباس منطقه ۹ ، استان‌های اصفهان ، یزد و چهارمحال و بختیاری منطقه ۲ فعالیت می‌کردند . هر استان یک ناحیه بود و شهرستان‌ها زیر نظر نواحی اداره می‌شد .

ـ از سال ۱۳۶۳تا ۱۳۶۵ ساختار سپاه به مناطق پنجگانه تبدیل شد و سپاه کشوری ، اداره نواحی (استان‌ها و شهرستان‌ها) را بر عهده گرفت . از سال ۱۳۶۶ تا پایان سال ۱۳۶۸ سپاه‌های دوازده‌گانه تشکیل شد و اداره یگان‌های رزم و نواحی بر عهده آنان بود.

---

۱ ـ پیوست ۱ ـ قسمتی از اساسنامه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران

در مناطق غرب و شمال‌غرب سپاه به صورت منطقه‌ای ، استانی و شهرستانی اداره می‌گردید ـ که در فصل قرارگاه‌ها و ستادهای فرماندهی سپاه در همین کتاب آن اشاره خواهد شد ـ اما نکته قابل بحث وضعیت اداره شهرستان‌ها (پایگاه‌ها) [1] در این مناطق است که در مقطع زمانی نبرد دوم ، تغییر چندانی در حوزه سرزمینی آنان رخ نداد. در ادامه به ساختار ، استعداد نیرویی و معرفی فرماندهان و جانشینان آنها در این دوران می‌پردازیم[2] .

۱ ـ ساختار سپاه شهرستان‌ها (پایگاه‌ها)

ساختار سپاه هر شهرستان با توجه به موقعیت جغرافیایی ، میزان جمعیت و شرایط دشمن از دو قسمت صف و ستاد تشکیل می‌شد . این دو قسمت تحت نظارت فرماندهی عمل می‌کردند . ستاد ، مسئول طراحی و نظارت بر اجرای دستورات بود و صف ، بازوی اجرایی پایگاه‌ها محسوب می‌گردید . عناصر ستاد عبارت‌بودند از:عملیات، اطلاعات، پرسنلی (امور پاسداران) ، رئیس ستاد، دفتر فرماندهی ، بسیج، لجستیک، طرح و برنامه و بودجه، مالی ، بهداری ، دفتر نمایندگی ، حفاظت اطلاعات ، حفاظت و دژبان، مخابرات، آموزش نظامی، تربیت بدنی و قضایی ؛ رده‌های صف عبارت بودند از : گردان‌ها ، گروهان‌ها ، دسته‌ها و تیم‌های تهاجمی ،پاسگاه‌ها ، گردان‌ها ، گروهان‌ها و مقرهای پدافندی ، ادوات ، مهندسی رزمی ، موتوری ، ترابری ، دفتر هماهنگی و اعزام نیرو .

۲ ـ استعداد نیرویی پایگاه‌های سپاه

با توجه به سنوات مقطع نبرد دوم و تنوع نیروها ، آمار ارائه شده به استناد گزارش نیرویی امور پاسداران(پرسنلی) سپاه به صورت سالانه و به تفکیک عضویت می‌باشد . برای به دست آوردن آمار متوسط سالانه تعداد نیروی موجود ۱۲ ماه هر سال با هم جمع و سپس بر عدد ۱۲ تقسیم شده است .

---

۱ ـ در طول مقطع نبرد دوم محدوده فعالیت هر سپاه جز دیواندره ، کامیاران ، اشنویه ، شاهین‌دژ ، تکاب و بوکان که مستقل بودند ، عمدتاً منطبق با تقسیمات کشوری حوزه استحفاظی هر شهرستان بود و شرح محدوده این شهرستان‌ها در فصل اول کتاب دوم آمده است .

۲ ـ لازم به ذکر است که در مورد عملکرد سپاه شهرستان‌ها در کتاب چهارم و پنجم همین مجموعه توضیحاتی داده شده است .

الف : سپاه ارومیه :

ردیف	سال	کادر		بسیجی		سرباز		جمع‌بندی
		بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	
۱	۱۳۵۸	۲۷۵	۱	۱۲۸	–	–	–	۴۰۴
۲	۱۳۵۹	۳۵۲	۲	۳۱۰	–	–	–	۶۶۴
۳	۱۳۶۰	۳۸۲	۶	۴۸۵	–	–	–	۸۷۳
۴	۱۳۶۱	۵۸۰	۸	۸۹۰	–	۲۵	۱۱۲	۱۶۱۵
۵	۱۳۶۲	۶۰۱	۱۲	۱۲۱۰	–	۴۸	۱۲۴	۱۹۹۵
۶	۱۳۶۳	۶۴۲	۱۵	۱۳۸۰	–	۵۴	۱۸۷	۲۲۷۸
۷	۱۳۶۴	۵۴۲	۴	۱۳۶۰	۴۷۰	۱۴۰	۴۷۲	۲۹۸۸
۸	جمع‌بندی	۳۳۷۴	۴۸	۵۷۶۳	۴۷۰	۲۶۷	۸۹۵	۱۰۸۱۷

ب : سپاه مهاباد :

ردیف	سال	کادر		بسیجی		سرباز		جمع‌بندی
		بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	
۱	۱۳۵۸	–	–	–	–	–	–	–
۲	۱۳۵۹	–	–	–	–	–	–	–
۳	۱۳۶۰	–	۴۲	۱۰۶	۳۸۲	–	۴۵	۵۷۵
۴	۱۳۶۱	۸	۹۳	۱۶۷	۵۰۴	–	۱۲۳	۸۹۵
۵	۱۳۶۲	۱۲	۱۸۲	۲۱۸	۶۹۹	–	۱۶۴	۱۲۷۵
۶	۱۳۶۳	۱۵	۲۷۷	۸۳۰	۱۰۷۱	۲	۲۸۳	۲۴۷۸
۷	۱۳۶۴	۱۵	۱۶۲	۳۰۵	۱۰۲۴	۳	۴۶۵	۱۹۷۴
۸	جمع‌بندی	۵۰	۷۵۶	۱۶۲۶	۳۶۸۰	۵	۱۰۸۰	۷۱۷۹

ج : سپاه پیرانشهر :

ردیف	سال	کادر		بسیجی		سرباز		جمع‌بندی
		بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	
۱	۱۳۵۸	–	–	–	–	–	–	–
۲	۱۳۵۹	–	–	–	–	–	–	–
۳	۱۳۶۰	–	۸۳	۳۴	۱۸۳	–	–	۳۰۰
۴	۱۳۶۱	۱	۱۲۱	۶۲	۲۵۳	–	۸۲	۵۱۹
۵	۱۳۶۲	۱	۱۸۲	۱۸۲	۴۸۲	۲۲	۱۲۰	۹۸۹
۶	۱۳۶۳	۱	۲۱۲	۲۴۳	۵۹۴	۲۷	۱۴۱	۱۲۱۸
۷	۱۳۶۴	۳	۲۱۰	۲۲۵	۵۱۰	۳۰	۴۹۳	۱۴۷۱
۸	جمع‌بندی	۶	۸۰۸	۷۴۶	۲۰۲۲	۷۹	۸۳۶	۴۴۹۷

د : سپاه سردشت :

ردیف	سال	کادر		بسیجی		سرباز		جمع‌بندی
		بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	
۱	۱۳۵۸	–	–	–	–	–	–	–
۲	۱۳۵۹	–	–	–	–	–	–	–
۳	۱۳۶۰	–	۴۲	۱۵۴	۴۱۲	–	۶۳	۶۷۱
۴	۱۳۶۱	۸	۹۳	۱۸۲	۴۱۸	۱۲	۱۸۲	۸۹۵
۵	۱۳۶۲	۱۲	۱۸۲	۲۱۲	۶۱۳	۲۱	۳۰۸	۱۳۴۹
۶	۱۳۶۳	۱۵	۲۷۷	۷۶۲	۱۱۲۲	۳۷	۳۹۱	۲۶۰۴
۷	۱۳۶۴	۱۵	۱۶۲	۲۵۷	۴۷۳	۲۸۵	۸۱۵	۲۰۰۷
۸	جمع‌بندی	۵۰	۷۵۶	۱۵۶۷	۳۰۳۸	۳۵۵	۱۴۵۹	۷۵۲۵

ه : سپاه بوکان :

ردیف	سال	کادر		بسیجی		سرباز		جمع‌بندی
		بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	
۱	۱۳۵۸	-	-	-	-	-	-	-
۲	۱۳۵۹	-	-	-	-	-	-	-
۳	۱۳۶۰	-	۱۵۴	۴۸	۵۱۲	۱۰	۲۸۲	۱۰۰۶
۴	۱۳۶۱	۸	۱۶۲	۳۱۲	۷۳۴	۲۲	۳۰۱	۱۵۳۹
۵	۱۳۶۲	۱۲	۱۸۹	۴۸۲	۸۱۲	۲۳	۳۱۰	۱۸۲۸
۶	۱۳۶۳	۱۹	۱۹۸	۶۲۰	۹۳۰	۷۲	۳۱۵	۲۱۵۴
۷	۱۳۶۴	۱	۱۱۲	۲۴۶	۵۰۶	۳۲۹	۱۰۸۵	۲۲۷۹
۸	جمع‌بندی	۴۰	۸۱۵	۱۷۰۸	۳۴۹۴	۴۵۶	۲۲۹۳	۸۸۰۶

و : سپاه میاندوآب :

ردیف	سال	کادر		بسیجی		سرباز		جمع‌بندی
		بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	
۱	۱۳۵۸	۹۹	۱	۴۹۲	-	-	-	۵۹۲
۲	۱۳۵۹	۱۱۴	۱	۵۸۲	-	-	-	۶۹۷
۳	۱۳۶۰	۱۲۹	۱	۶۳۳	-	-	-	۷۶۳
۴	۱۳۶۱	۱۸۲	۲	۸۱۲	-	۲	-	۹۹۸
۵	۱۳۶۲	۲۱۳	۴	۸۴۵	-	۳	-	۱۰۶۵
۶	۱۳۶۳	۲۵۴	۸	۵	۹۷۰	۵	-	۱۲۴۲
۷	۱۳۶۴	۲۷۳	۲	۵	۱۲۵۰	۹۶	۹۸	۱۷۲۴
۸	جمع‌بندی	۱۲۶۴	۱۹	۳۳۷۴	۲۲۲۰	۱۰۶	۹۸	۷۰۸۱

ز : سپاه نقده :

ردیف	سال	کادر		بسیجی		سرباز		جمع‌بندی
		بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	
۱	۱۳۵۸	۸۲	۲	۲۵۹	–	–	–	۳۴۳
۲	۱۳۵۹	۱۰۸	۶	۴۰۸	–	–	–	۵۲۲
۳	۱۳۶۰	۱۵۲	۸	۳۵۶	–	۸	۱۲	۵۳۶
۴	۱۳۶۱	۲۲۲	۱۲	۴۰۹	–	۱۱	۳۸	۶۹۲
۵	۱۳۶۲	۲۷۱	۲۴	۴۸۲	–	۱۳	۶۵	۸۵۵
۶	۱۳۶۳	۳۰۴	۳۰	۵۵۶	–	۱۷	۷۱	۹۷۸
۷	۱۳۶۴	۶۴	۶	۵۰۴	–	۹۳	۳۸	۷۰۵
۸	جمع‌بندی	۱۲۰۳	۸۸	۲۹۷۴	–	۱۴۲	۲۲۴	۴۶۳۱

ح : سپاه اشنویه :

ردیف	سال	کادر		بسیجی		سرباز		جمع‌بندی
		بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	
۱	۱۳۵۸	–	–	–	–	–	–	–
۲	۱۳۵۹	–	–	–	–	–	–	–
۳	۱۳۶۰	–	۶۹	–	۱۵۲	–	–	۲۲۱
۴	۱۳۶۱	۲	۱۰۷	۲۱	۲۸۰	۲۲	۵۳	۴۸۵
۵	۱۳۶۲	۴	۱۲۲	۶۳	۳۶۲	۸۲	۶۸	۷۰۱
۶	۱۳۶۳	۸	۱۴۴	۸۵	۴۰۳	۹۱	۷۲	۸۰۳
۷	۱۳۶۴	۶	۱۴۷	–	۴۳۵	۲۱۰	۳۵۴	۱۱۵۲
۸	جمع‌بندی	۲۰	۵۸۹	۱۶۹	۱۶۳۲	۴۰۵	۵۴۷	۳۳۶۲

ط : سپاه سلماس :

ردیف	سال	کادر		بسیجی		سرباز		جمع‌بندی
		بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	
۱	۱۳۵۸	۴۹	–	۱۰۱	–	۶۰	–	۲۱۰
۲	۱۳۵۹	۸۹	–	۱۸۵	–	۸۲	–	۳۶۵
۳	۱۳۶۰	۱۶۲	–	۲۹۹	–	۱۰۸	–	۵۶۹
۴	۱۳۶۱	۱۹۴	۲	۳۸۰	–	۱۶۷	۲۱	۷۶۴
۵	۱۳۶۲	۲۰۸	۲	۴۱۷	–	۱۹۸	۳۹	۸۶۴
۶	۱۳۶۳	۲۸۶	۳	۴۴۷	–	۲۱۵	۱۵	۹۶۶
۷	۱۳۶۴	۲۶۲	۳	۴۴۳	–	۲۱۲	۵۷۰	۱۴۹۰
۸	جمع‌بندی	۱۲۵۰	۱۰	۲۲۷۲	–	۱۰۴۲	۶۴۵	۵۲۱۹

ی : سپاه خوی

ردیف	سال	کادر		بسیجی		سرباز		جمع‌بندی
		بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	
۱	۱۳۵۸	۹۳	–	۱۹۴	–	–	–	۲۸۷
۲	۱۳۵۹	۱۸۲	–	۲۰۸	–	–	–	۳۹۰
۳	۱۳۶۰	۲۵۰	–	۲۴۲	–	۳	–	۴۹۵
۴	۱۳۶۱	۳۱۹	۱	۲۷۸	–	۴	–	۶۰۲
۵	۱۳۶۲	۳۷۹	۲	۳۱۹	–	۸	۱	۷۰۹
۶	۱۳۶۳	۲۸۶	۳	۳۷۴	–	۱۱	۲	۶۷۶
۷	۱۳۶۴	۳۶۲	۴	۲۷۶	–	۲۱	۴۲	۷۰۵
۸	جمع‌بندی	۱۸۷۱	۱۰	۱۸۹۱	–	۴۷	۴۵	۳۸۶۴

ک : سپاه تکاب :

ردیف	سال	کادر		بسیجی		سرباز		جمع‌بندی
		بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	
۱	۱۳۵۸	۸۲	۱	۶۹	-	۲۴	-	۱۷۶
۲	۱۳۵۹	۱۱۲	۱	۱۰۱	-	۳۴	-	۱۴۸
۳	۱۳۶۰	۱۶۳	۱	۱۳۳	-	۸۴	-	۳۸۱
۴	۱۳۶۱	۱۸۲	۱	۱۴۵	-	۱۲۳	-	۴۵۱
۵	۱۳۶۲	۲۱۶	۴	۱۸۲	-	۱۸۲	-	۵۸۴
۶	۱۳۶۳	۲۸۳	۶	۲۰۷	-	۲۲۱	-	۷۱۷
۷	۱۳۶۴	۲۹۲	۲	۶۵۰	۲۵۴	۲۰۴	۵۸	۱۴۶۰
۸	جمع‌بندی	۱۳۳۰	۱۶	۱۴۸۷	۲۵۴	۸۷۲	۵۸	۴۰۱۷

ل : سپاه شاهین‌دژ :

ردیف	سال	کادر		بسیجی		سرباز		جمع‌بندی
		بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	
۱	۱۳۵۸	۱۲۴	۱	۳۸۲	۱	-	-	۵۰۸
۲	۱۳۵۹	۱۸۲	۱	۵۰۱	-	۱۱۲	-	۷۹۶
۳	۱۳۶۰	۲۱۳	۲	۸۲۴	-	۱۲۷	-	۱۱۶۶
۴	۱۳۶۱	۲۷۲	۳	۱۱۵۲	۱۱	۱۵۴	-	۱۵۹۲
۵	۱۳۶۲	۳۱۵	۹	۱۲۱۸	-	۱۶۲	-	۱۷۰۴
۶	۱۳۶۳	۳۳۸	۱۳	۱۷۴۵	-	۱۷۷	-	۲۲۷۳
۷	۱۳۶۴	۳۲۲	۱۰	۳۸۴۵	-	۲۹۲	-	۴۴۶۹
۸	جمع‌بندی	۱۷۶۶	۳۹	۹۶۶۷	۱۲	۱۰۲۴	-	۱۲۵۰۸

م : سپاه ماکو

ردیف	سال	کادر		بسیجی		سرباز		جمع‌بندی
		بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	
۱	۱۳۵۸	۴۳	۱	۶۸	–	–	–	۱۱۲
۲	۱۳۵۹	۶۷	۲	۱۱۲	–	–	–	۱۸۱
۳	۱۳۶۰	۶۳	۶	۱۶۹	–	۱۳	–	۲۵۱
۴	۱۳۶۱	۱۳۶	۸	۲۴۳	–	۱۳	–	۴۰۰
۵	۱۳۶۲	۱۸۴	۱۱	۲۸۸	–	۱۸	–	۵۰۱
۶	۱۳۶۳	۴۱۲	۴	۳۰۷	–	۲۳	–	۷۴۶
۷	۱۳۶۴	۲۱۸	۹	۲۶۵	–	۷۳	۳۲	۵۹۷
۸	جمع‌بندی	۱۱۲۳	۴۱	۱۴۵۲	۰	۱۴۰	۳۲	۲۷۸۸

۳ـ استعداد نیرویی پایگاه‌های سپاه در استان کردستان

الف : سپاه سنندج :

ردیف	سال	کادر		بسیجی		سرباز		جمع‌بندی
		بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	
۱	۱۳۵۸	۱۳	۶۸	۳۱	۳۱۳	–	–	۴۲۵
۲	۱۳۵۹	۴۲	۹۸	۳۹	۴۸۰	–	۸۲	۷۴۱
۳	۱۳۶۰	۹۸	۱۳۲	۸۳	۷۵۳	–	۱۴۰	۱۲۰۶
۴	۱۳۶۱	۱۰۹	۲۱۵	۱۰۲	۱۰۸۰	–	۲۸۲	۱۷۸۸
۵	۱۳۶۲	۱۲۴	۴۳۱	۱۱۰	۱۱۸۰	–	۳۱۶	۲۱۶۱
۶	۱۳۶۳	۴۰۵	۳۹۵	۵۰۹	۴۸۰	۸۳	۹۴۲	۲۸۱۴
۷	۱۳۶۴	۳۸۲	۲۳۲	۴۹۲	۴۹۹	۵۳۱	۶۲۲	۲۷۵۸
۸	جمع‌بندی	۱۱۷۳	۱۵۷۱	۱۳۶۶	۴۷۸۵	۶۱۴	۲۳۸۴	۱۱۸۹۳

ب : سپاه مریوان :

ردیف	سال	کادر		بسیجی		سرباز		جمع‌بندی
		بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	
۱	۱۳۵۸	۱۲	۱۳۷	۲۱۹	۳۲۸	–	–	۶۹۶
۲	۱۳۵۹	۱۵۸	۸۲	۳۲۸	۱۴۱۳	–	–	۱۹۸۱
۳	۱۳۶۰	۳۷۲	۱۳۵	۸۲۹	۱۸۲۹	–	–	۳۱۶۵
۴	۱۳۶۱	۳۹۱	۱۸۲	۹۵۲	۲۲۸۲	–	–	۳۸۰۷
۵	۱۳۶۲	۴۳۴	۲۰۷	۱۰۶۰	۲۶۴۴	–	–	۴۳۴۵
۶	۱۳۶۳	۴۰۶	۵۷۷	۸۷۹	۳۰۰۰	۲۰۱	۸۷۵	۵۹۳۸
۷	۱۳۶۴	۳۵۱	۳۸۴	۸۶۰	۲۵۲۰	۴۱۰	۱۸۰۵	۶۳۳۰
۸	جمع‌بندی	۲۱۲۴	۱۷۰۴	۵۱۲۷	۱۴۰۱۶	۶۱۱	۲۶۸۰	۲۶۲۶۲

ج : سپاه بانه :

ردیف	سال	کادر		بسیجی		سرباز		جمع‌بندی
		بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	
۱	۱۳۵۸	۳۲	۴۹	۱۶	۳۱۰	–	–	۴۰۷
۲	۱۳۵۹	۵۹	۸۲	۲۷	۴۱۸	–	–	۵۸۶
۳	۱۳۶۰	۹۸	۱۰۳	۳۲	۶۲۵	–	–	۸۵۸
۴	۱۳۶۱	۱۰۲	۱۴۵	۴۴	۹۸۰	–	–	۱۲۷۱
۵	۱۳۶۲	۱۱۷	۱۹۲	۶۷	۱۰۹۲	–	–	۱۴۶۸
۶	۱۳۶۳	۳۶	۲۷۲	۳۲۷	۳۹۳	۵۰	۶۱۰	۱۶۸۸
۷	۱۳۶۴	۲۹	۱۳۵	۲۸۳	۷۹۱	۱۱۵	۷۹۴	۲۱۴۷
۸	جمع‌بندی	۴۷۳	۹۷۸	۷۹۶	۴۶۰۹	۱۶۵	۱۴۰۴	۸۴۲۵

د : سپاه سقز :

ردیف	سال	کادر		بسیجی		سرباز		جمع‌بندی
		بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	
۱	۱۳۵۸	۱۵	۴۸	-	۲۰۸	-	-	۲۷۱
۲	۱۳۵۹	۳۱	۱۰۹	-	۳۲۰	-	-	۴۶۰
۳	۱۳۶۰	۳۹	۱۸۵	-	۶۰۲	-	-	۸۲۶
۴	۱۳۶۱	۴۸	۲۰۲	-	۹۷۲	-	۴۵	۱۲۶۷
۵	۱۳۶۲	۵۲	۲۶۱	-	۱۰۲۰	-	۵۱	۱۳۸۴
۶	۱۳۶۳	۵۶	۲۳۸	-	۷۲۵	۱۶	۶۱۹	۱۶۵۴
۷	۱۳۶۴	۵۴	۲۱۱	۲۷۵	۴۷۷	۱۵۶	۱۳۵۲	۲۵۲۵
۸	جمع‌بندی	۲۹۵	۱۲۵۴	۲۷۵	۴۳۲۴	۱۷۲	۲۰۶۷	۸۳۸۷

ه: سپاه دیواندره :

ردیف	سال	کادر		بسیجی		سرباز		جمع‌بندی
		بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	
۱	۱۳۵۸	۸	۳۸	۹	۹۸	-	-	۱۵۳
۲	۱۳۵۹	۱۴	۴۹	۱۸	۱۰۲	-	-	۱۸۳
۳	۱۳۶۰	۱۹	۶۱	۲۲	۱۴۳	-	-	۲۴۵
۴	۱۳۶۱	۲۴	۷۳	۲۴	۱۶۷	-	-	۲۸۸
۵	۱۳۶۲	۳۹	۸۰	۳۴	۱۹۲	-	-	۳۴۵
۶	۱۳۶۳	۲۴	۱۹۷	۱۷۶	۴۸۵	۱۳۱	۴۴۲	۱۴۵۵
۷	۱۳۶۴	۲۵	۱۵۴	۲۳۰	۹۵۵	۲۷۵	۵۸۴	۲۲۲۳
۸	جمع‌بندی	۱۵۳	۶۵۲	۵۱۳	۲۱۴۲	۴۰۶	۱۰۲۶	۴۸۹۲

و : سپاه کامیاران :

ردیف	سال	کادر		بسیجی		سرباز		جمع‌بندی
		بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	
۱	۱۳۵۸	۱۴	۴۹	۲۸	۳۹۸	–	–	۴۸۹
۲	۱۳۵۹	۲۰	۱۸۳	۳۲	۵۸۲	–	–	۸۱۷
۳	۱۳۶۰	۲۴	۱۹۳	۴۴	۱۰۲۹	–	–	۱۲۹۰
۴	۱۳۶۱	۳۲	۲۱۹	۵۹	۱۱۵۰	–	–	۱۴۶۰
۵	۱۳۶۲	۳۶	۲۵۶	۶۲	۱۲۱۶	–	–	۱۵۷۰
۶	۱۳۶۳	۵۰	۳۴۰	۱۵۷۲	۳۶۰	۱۳۸	۲۶۱	۲۷۲۱
۷	۱۳۶۴	۴۵	۲۹۵	۱۱۸۲	۳۹۸	۱۲۵	۹۹۱	۳۰۳۶۹
۸	جمع‌بندی	۲۲۱	۱۵۳۵	۲۹۷۹	۵۱۳۳	۲۶۳	۱۲۵۲	۱۱۳۸۳

ز : سپاه قروه :

ردیف	سال	کادر		بسیجی		سرباز		جمع‌بندی
		بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	بومی	غیربومی	
۱	۱۳۵۸	۳۳	–	۱۱	۴۵	–	–	۸۹
۲	۱۳۵۹	۱۰۳	۱۱	۳۳	۹۹	۱۲	–	۲۵۸
۳	۱۳۶۰	۲۴۸	۲۳	۵۴	۱۹۵	۱۸	۱۸	۵۵۶
۴	۱۳۶۱	۳۰۲	۴۳	۶۹	۲۸۰	۱۱	۲۴	۷۲۹
۵	۱۳۶۲	۳۵۸	۵۶	۷۵	۳۵۰	۳۴	۳۴	۹۰۷
۶	۱۳۶۳	۴۷۸	۳۵	۶۰۲	۳۰۰	۱۷	۳۷۹	۱۸۱۱
۷	۱۳۶۴	۲۵۵	۱۲۵	۲۶۵	۲۲۰	۵۵	۲۷۵	۱۱۹۵
۸	جمع‌بندی	۱۷۷۷	۲۹۳	۱۱۰۹	۱۴۸۹	۱۴۷	۷۳۰	۵۵۴۵

ح : سپاه بیجار :

ردیف	سال	کادر		بسیجی		سرباز		جمع‌بندی
		بومی	غیر بومی	بومی	غیر بومی	بومی	غیر بومی	
۱	۱۳۵۸	۵۸	-	۳۹	-	-	-	۹۷
۲	۱۳۵۹	۸۴	-	۴۴	-	-	-	۱۲۸
۳	۱۳۶۰	۱۰۱	۱۴	۶۹	۵	۱۲	۱۱	۲۱۲
۴	۱۳۶۱	۱۳۴	۳۲	۸۳	۱۱	۱۵	۳۲	۳۰۷
۵	۱۳۶۲	۱۹۸	۶۹	۹۲	۱۳	-	-	۳۷۲
۶	۱۳۶۳	۲۰۲	۷۲	۲۳۸۳	۱۵	۲۱۶	۷	۲۸۹۵
۷	۱۳۶۴	۲۳۲	۱۱۰	۱۶۸۲	۲۵۳	۱۲۰	۱۳۲	۲۵۲۹
۸	جمع‌بندی	۱۰۰۹	۲۹۷	۴۳۹۲	۲۹۷	۳۶۳	۱۸۲	۶۵۴۰

۳ ـ فرماندهان و جانشینان

(الف) سپاه ارومیه : برادران حسین علایی ، مهدی باکری ، جلایر ، شکوری ، قربانی ، احمد ربیعی و اصغر مقدم .

(ب) سپاه مهاباد : برادران سرهنگی ، محمد جواد شمس ، سپهری ، محمدی ، صادقی ، غلامرضا جلالی ، مسلم شاهرخی ، محمد غفاری و حمید عرب نژاد .

(ج) پیرانشهر : برادران گودرزی ، رحیم سرهنگی ، انصاری ، جمشید حسن پور و علی ارجانی.

(د) سردشت : غلامحسین نسرین‌پور ، اصغر مقدم ، عفیفی ، محمد غفاری ، علیرضا عسگری ، شهید علی‌اصغر حاج‌اکبری ، غریبی ، محمدی ، تورانلو ، فتح‌الله جعفری ، صالحی و شهید ناصر صفرزاده .

(هـ) سپاه بوکان : برادران ابراهیم تهرانی ، اصغرجوانی ، کمیل ، غلامرضا جلالی ، رشید جلالی ، سید حسین فیض ، مفتونی ، اکبری و عبدالله آقایی .

(و) سپاه میاندوآب : برادران امیدوار ، زنده‌دل ، کوچک محسنی ، سرهنگی و فضلی .

(ح) سپاه اشنویه : برادران امیر داور ، خسرویانی ، حسن امید ، اصغر مقدم و یوسف ولی‌زاده .

(ط) سپاه سلماس : برادران عسگری ، غضنفری ، علی‌رضا نیک‌آیین ، محمدحسین برادران ، شکرالله صابریان ، خسرو نادری و صادقی .

(ی) سپاه خوی : برادران فروزان ، جلایر و فروزنده .

(ک) سپاه تکاب : برادران عابدین ... ، غضنفری ، رضا عسگری ، علیرضا نیگائیل ، حسین برادران و شکرالله صابریان .

(ل) سپاه شاهین‌دژ : برادران رسولی ، ناصر صفرزاده ، جلال صفرعلی و ناصری .

(م) سپاه ماکو : برادران رمضانی ، یعقوبی ، اشرفی ، مقبولی ، جوادی ، رشید جلالی و ماهوری .

(ن) سپاه سنندج : برادران رحیم صفوی ، رسول یاحی ، محمود امینی ، مهدی سلیمان‌پور ، بهروز امامی ، احمدی ، احمد توفیقی و مصطفی طیاره .

(س) سپاه مریوان : برادران احمد متوسلیان ، سالکی ، اکبری ، رستگارپناه ، نصرالهی ، الهیاری ، و حبیب‌الله افتخاریان (ابوعمار) .

(ع) سپاه بانه : برادران علی‌پیچک ، خادمی ، اصغرجوانی ، محمدسعید ، تقی ایاری ، خوش‌چهره ، اکبر احمدی ، نادی ، علی حبیبی و نصرالهی .

(ف) سپاه سقز : شهید محمد کاروان نژاد ، شهید حاج داود کریمی ، علی سنگی ، پرویز دهقان ، چنگیز عبدی ، سلیم واحدی و شهید مصطفی طیاره . .

(ص) سپاه دیواندره : برادران مرتضی ناصحی ، حسینی ، اصغر جوانی ، علی فنایی ، محمد نوری ، محمد حسین محبی ، علی ناظری ، مهدی کلیشادی ، محمد زین‌العابدین بهیار و میرزاپور .

(ق) سپاه کامیاران : برادران صافی ، عبدالله آقایی ، واعظی ، محمدرضا هدایتی و مرتضی کاظم‌زاده .

(ر) سپاه قروه : برادران رضا اصفهانی ، محسنی ، محمد جواد عباسی ، محمد شکوهی ، احمدی ، مجید نوری ، غلامحسین کرمی ، بهروز امامی ، ولی خدامرادی ، پورعصار ، حاج عابد و علی ناظری .

(ش) سپاه بیجار : برادران بابایی ، محمد زین‌العابدین بهیار ، جعفر محمدی ، باقر رحمانی ، ثابت ، سعید کریمی ، و یدالله جوانی .

(ت) سپاه جوانرود : برادران سعید مشهدی ، حاج اکبر آقابابایی ، علی‌زاده ، رضا محمدنیا ، غلامرضا جلالی ، رضا افروز ، حسین آقایی ، اصغر مقدم ، و سید مهدی هاشمی .

(ث) سپاه سرپل‌ذهاب : برادران مسعود بختیاری و حسینی .

(خ) سپاه روانسر : برادران رضا ربیعی و رضا امینی .

(ذ) سپاه کرمانشاه : برادران درویش ، شعبانی ، صحرایی و براتی .

(ض) سپاه پاوه : برادران ابراهیم همت ، ناصر کاظمی ، حمید قاضی ، رضا مطلق و ولی‌الله همت .

ز : جمع‌بندی

پس از تصمیم دولت موقت در اخراج نیروهای سپاه از مناطق غرب و شمال‌غرب و محصور کردن نیروهای ارتش ، ژاندارمری و شهربانی در پادگان‌ها و پاسگاه‌ها در دوران مذاکره و چانه‌زنی لیبرال‌ها ، ضدانقلاب دوباره جان گرفت و منطقه مجدداً میدان تاخت و تاز احزاب گردید و آنها نیز آنچه را که نباید ، انجام دادند ! اما باز هم نیروهای دلسوز انقلاب ساکت ننشستند . آنانکه استغاثه مردم مسلمان کُرد را با تمام وجود احساس می‌کردند با تشکیل سازمان پیشمرگان مسلمان کُرد ، در مخالفت با سیاست « اختلاف میان شیعه و سنی » توسط دشمنان اسلام به مبارزه برخاستند و ادعای دروغین آنان را بر ملا کردند .

کافی نبودن پاسخ سازمان پیشمرگان مسلمان کُرد و واحدهای ضربت به تهاجمات پی در پی گروهک‌ها به اماکن دولتی ، نهادها ، حامیان انقلاب و اشغال مناطق حضرت امام (ره) را بر آن داشت پس از استعفای دولت موقت ، هرگونه مذاکره با دشمن را رد نماید و نیروهای نظامی و انتظامی را موظف به پاکسازی منطقه و نجات مردم مظلوم کُرد از چنگال نااهلان کند. با فرمان قاطع حضرت امام (ره) و تعیین راهبرد حفظ تمامیت ارضی منطقه و ایجاد امنیت کامل برای مردم و مقابله با اشرار و گروه‌های

مسلح غیرقانونی ،نیروهای سپاه به منطقه بازگشتند و ارتشیان از حصار پادگان‌ها خارج شدند و به نبرد با دشمنان برخاستند .

به منظور جلوگیری از بروز اختلافات و اعمال سلیقه در عملیات ، یگان‌های سپاه ، ارتش و ژاندارمری به‌طور مشترک اقدام به تشکیل گردان‌های جندالله در کنار سازمان پیشمرگان‌مسلمان کُرد جهت اجرای عملیات در حوزه استحفاظی هرشهرستان نمودند .

شهید بروجردی ، بالاترین رده فرماندهی در منطقه ، با توجه به وسعت مناطق بحرانی ، گسترش دشمن و عدم موفقیت عملیات ضربتی ، راهکار عملیات تحکیمی را به یگان‌های نظامی و انتظامی پیشنهاد نمود و یگان‌های سپاه را موظف به اجرای آن کرد . در این تدبیر پس از پاکسازی هر روستا یا منطقه مهم ، در مناسب‌ترین مکان مقر تأمینی احداث می‌شد تا از حضور مجدد دشمن در آن محدوده جلوگیری به عمل آید . به این ترتیب به‌کارگیری نیروهای سپاه و ارتش در اجرای عملیات هجومی و احداث مقرهای تأمینی در مأموریت ژاندارمری توسط قرارگاه مشترک[1] ابلاغ گردید . پس از آزادسازی شهرها و روستاهای مجاور آن ، عملیات آزادسازی محورهای اصلی با حضور بیش از پیش نیروهای بسیج همگام با دلاورمردان سپاه ، ارتش و ژاندارمری یکی پس از دیگری آغاز شد . مقرهای تأمینی و پاسگاه‌ها[2] که هر کدام مقرهایی را تحت پوشش داشتند ، در طول مسیر شکل گرفت .

پس از پاکسازی و برقراری امنیت نسبی در شهرها و محورهای مواصلاتی ، پاکسازی مناطق عمق در دستور کار رزمندگان اسلام قرار گرفت. با شروع جنگ تحمیلی، مشکلات مرزی مناطق غرب و شمال‌غرب دو چندان شد . بسیاری از نیروهای مجرب این منطقه و بیشتر امکانات ارتش و سپاه ، برای مقابله با متجاوزین بعثی به خوزستان گسیل شد .

جمعی از فرماندهان باقی‌مانده در این مناطق برای ادامه روند آزادسازی مناطق آلوده به تشکیل تیپ‌هایی که بتواند مستقل و با امکانات مجهز وارد عمل شود ،

---

۱ ـ قرارگاه مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ، ارتش و ژاندارمری جمهوری اسلامی ، تحت عنوان قرارگاه مشترک شمال‌غرب (حمزه سید الشهدا (ع))در وحدت فرماندهی اقدامات نقش به سزایی داشته است .

۲ ـ در بعضی موارد گردان اطلاق می‌شد ، ولی پس از مدتی پاسگاه ایجاد شد که خودش تعدادی گردان را تحت پوشش قرار می‌داد .

پرداختند . در این راستا گردان‌های موجود را تقویت نمودند و به تیپ ارتقا دادند .

با این تدبیر ، تیپ ویژه شهدا و تیپ شهید بروجردی در منطقه آذربایجان‌غربی ، تیپ‌قدس و بیت‌المقدس در استان کردستان و تیپ انصار الحسین (ع) در استان کرمانشاه تشکیل گردید . این یگان‌ها پس از شکل‌گیری نقش قابل توجهی در مقابله با ضدانقلاب داخلی و متجاوزین بعثی در مرزهای غربی و جنوبی ایفا کردند و حماسه‌ها آفریدند .

پاکسازی محورهای مهم مانند محور سردشت ـ پیرانشهر و سردشت ـ مهاباد با حضور تیپ‌های شهدا و قدس انجام گرفت . پس از پاکسازی کل محورها و شهرها جهت حفظ امنیت هر شهرستان ،گردان‌های ثارالله با استفاده از تعدادی از نیروهای جند الله و نبی اکرم (ص) [1] تشکیل شد و پاکسازی محورهای فرعی و مناطق عمق مجدداً در دستور کار قرار گرفت . در این زمان بعضی از شهرستان‌ها گردان‌های خود را ـ مانند نبی اکرم (ص) و جندالله ـ در مقطعی تا سطح تیپ گسترش دادند تا از این طریق اقدام به تأمین حوضه استحفاظی ، اجرای عملیات محدود ، اجرای کمین و گشت و پاکسازی محورهای عمق نمایند . از این یگان‌ها می‌توان به تیپ شهید هاشمی نژاد در کامیاران و تیپ شهید کاظمی در سردشت اشاره نمود .

پاکسازی مناطق عمق تا جایی صورت گرفت که ضدانقلاب همه پایگاه‌های ثابت خود را از دست داد وتنها منطقه امن خود را مناطق بینابینی می‌دانست و بیشترین تمرکز قوا و استفاده نظامی را از این نقاط می‌برد . برای انهدام ضدانقلاب و از بین بردن پایگاه ثابت آنان در این مناطق ، تیپ‌های تشکیل شده در داخل منطقه عملیات فتح ، نصر ، محرم ، قائم (عج) و انصار الله را انجام دادند . با این تدبیر نقاط بینابینی از دست ضدانقلاب خارج گشت . دشمن که عرصه را بر خود تنگ می‌دید ، دست به تغییر روش زد و از حرکت‌های هیزی (گردانی) به حرکت‌های لکی (گروهان) ، پلی (دسته) ، تیمی و حتی فردی روی آورد تا بتواند با اجرای عملیات کورکورانه ، چند صباحی به عمر خود ادامه دهد . مسئولین منطقه در مقابله با این ترفند دشمن

---

۱ ـ این گردان در اصل همان یگان پیشمرگان بود که پس از مدتی به گردان نبی اکرم (ص) تبدیل شد .

بیکار ننشستند و مبادرت به تشکیل یگان‌های ویژه شهید دریانورد [1] ، شهید غفاری [2] و حزب‌الله[3] کردند که در نهایت هرگونه حرکت ضدانقلاب در کنترل نیروهای اسلام درآمد .

به این ترتیب بعد از مقطع نبرد دوم و در مقاطع توسعه و عادی‌سازی توان ضدانقلاب در داخل کاسته شد و با اجرای عملیات خودی در مناطق دور دست ، مراکز تشکیلاتی ضدانقلاب از هم پاشید و با تغییر راهبرد ، از فاز نظامی به فاز سیاسی عدول نمود و بقایای خود را به کشورهای حامی و استمارگر منتقل کرد .

---

۱ ـ یگان شهید دریانورد ، متشکل از نیروهای ورزیده ی هر پایگاه بود که با دریافت اطلاعات دقیق با کمترین فرصت به انهدام دشمن می‌پرداختند واز سازمانی دوازده نفره ، دارای تخصص‌های تخریب ، آشنایی با تمام سلاح‌ها تشکیل می شد .

۲ ـ تیم‌های شهید غفاری همراه با سلاح‌های انفرادی در مسیرهای تردد ضدانقلاب مخفی می‌شدند و حرکت ضدانقلاب را با بی‌سیم به پایگاه‌های اطلاعاتی منتقل می‌نمودند

۳ ـ یگان‌های حزب‌الله شامل نیروهای اطلاعاتی بودندکه با لباس بومی در میان مردم و روستاها حاضر می‌شدند و خود را به عنوان ضدانقلاب مطرح می‌کردند و اطلاعات خوبی به دست می‌آوردند . نیروهای این یگان معمولاً از تعداد کمی نیروهای غیر بومی و تعداد زیادی از توابین تشکیل می‌شدند .

پیوست (۱) قسمتی از اساسنامه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

اولین اساسنامه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

این اساسنامه در ۹ ماده و ۹ تبصره در تاریخ ۵۸/۲/۲ به تصویب شورای انقلاب اسلامی رسید .

ماده ۱ . هدف

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به فرمان بنیانگذار انقلاب اسلامی تحت نظارت شورای انقلاب با توجه به نظریات و کمک دولت تشکیل گردید و هدف از تشکیل آن پاسداری از انقلاب اسلامی در ایران و گسترش آن مبتنی بر ایدئولوژی اسلام اصیل و اجرای خواسته‌های جمهوری اسلامی است .

ماده ۲. وظایف سپاه

۱ ـ ۲ ـ دفاع در برابر حملات و اشغال عوامل یا قوای بیگانه در داخل کشور .

۲ ـ ۲ ـ همکاری با دولت در اجرای امور انتظامی ، امنیتی ، تعقیب و دستگیری عناصر ضدانقلاب به هنگام ضعف و عدم تشکیل نیروهای انتظامی و یا عدم توان مقابله با جریان‌های مسلحانه ضد انقلاب اسلامی .

تبصره ۱ ـ تشخیص وجود شرایط فوق به عهده ی شورای انقلاب اسلامی است و فرماندهی عملیات مشترک با سپاه پاسداران می باشد .

تبصره ۲ ـ دستگیری عناصر ضدانقلاب با کسب مجوز از دادستانی خواهد بود .

۳ ـ ۲ ـ همکاری و هماهنگی مؤثر با نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران مطابق آیین نامه‌های مربوط .

۴ ـ ۲ ـ حفاظت اموال عمومی و جمع آوری اسلحه و مهمات و وسایل نظامی از دست افراد غیر مجاز و تحویل به مقامات صلاحیت‌دار .

۵ ـ ۲ ـ تحقیق و جمع آوری اطلاعات در حد مسئولیت‌های سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مطابق آیین نامه مربوطه .

۶ـ ۲ ـ تربیت و آموزش اخلاقی ، ایدئولوژیکی ، سیاسی و نظامی پاسداران ثابت سپاه .
۷ ـ ۲ ـ آموزش نظامی و توجیه سیاسی ـ ایدئولوژیک پاسداران ذخیره‌ی سپاه .
۸ ـ ۲ ـ کمک به اجرای دستورات دادگاه‌های انقلاب اسلامی و دادگستری .

تبصره ۳ ـ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی درانجام وظیفه‌ی فوق عنوان ضابط دادگستری و دادگاه انقلاب را دارد.

۹ ـ ۲ ـ حفظ انتظامات در تظاهرات و اجتماعات مردم به منظور جلوگیری از تخلف از قانون، تجاوز به حقوق جامعه و همچنین ممانعت از تضییع حق شرکت کنندگان.

ماده ۳ . تشکیلات سپاه

۱ ـ ۳ ـ ساختار سازمانی سپاه باحفظ فرماندهی مرکزی مبتنی بر اصل عدم تمرکز خواهد بود ؛ بدین معنی که اصول و خط مشی کلی از طرف فرماندهی مرکزی با تصویب شورای هماهنگی تعیین در استان‌ها رعایت می‌گردد ، ولی عملیات اجرایی هر استان می‌تواند در ارتباط با مرکز به طور مستقل عمل نماید .

۲ ـ ۳ ـ ارکان سپاه عبارت است از : شورای هماهنگی ، شورای فرماندهی کل سپاه ، شورای فرماندهی هر استان ، مسؤلین واحدهای هر استان ، مسؤلین قسمت‌های هر واحد پاسداران ثابت (تمام وقت ونیمه وقت) و پاسداران ذخیره .

۳ ـ ۳ ـ شورای هماهنگی ، عالی‌ترین مرجع مشورتی و اخذ تصمیم سپاه است و موظف به ایجاد هماهنگی بین سپاه و سازمان‌های مملکتی با رعایت کامل جنبه‌های ایدئولوژیک اسلامی می باشد . این شورا متشکل است از سه عضو: نماینده‌ی شورای انقلاب ، نماینده‌ی دولت و فرمانده‌ی سپاه .

۴ ـ ۳ ـ شورای فرماندهی از ۷ نفر شامل فرمانده‌ی کل سپاه و مسؤلین هر یک از واحدهای اصلی سپاه تشکیل می‌گردد . واحدهای اصلی سپاه عبارت است از : واحد عملیات ، واحدتحقیقات و اطلاعات ، واحد آموزش ، واحد تدارکات ، واحد ارتباطات اجتماعی و واحد دارایی و مالی .

در مواد ۴ الی ۸ ، به ترتیب در مورد عضو گیری ، شرکت آگاهانه کلیه‌ی پاسداران در اخذ تصمیمات طبق آیین نامه مربوط ، رعایت صرفه جویی در مصرف مواد ، نیروی

انسانی ، اجرای دستورات مسؤلین تا سرحد جانبازی و شهادت ، انضباط کامل ، لباس و آرم سپاه مطالبی آورده شده است .

ماده ۹ . بودجه سپاه

بودجه سپاه پاسداران برابر موازین و مقررات دولتی برآورد و پس از تصویب قوه مقننه (شورای انقلاب یا مجلس) در اختیار سپاه قرار می‌گیرد .

(توضیح : نظام شورایی مشخصه اولین اساسنامه سپاه بود ، ارکان سپاه عمدتاً به شکل شورایی اداره می‌شد . شاید بتوان یکی از معایب این اساسنامه را همین موضوع دانست ، زیرا نیروهای مسلح باید توسط یک فرمانده اداره شوند و فرمانده رکن اصلی است . با اینکه مشورت امری پسندیده است و درمیان نیروهای مسلح از واجبات محسوب می‌شود ، اما تصمیم نهایی همواره به عهده فرمانده است . ضمن اینکه اساسنامه برای سپاه کافی نبود و مسائلی چون مأموریت سپاه ، چگونگی رابطه سپاه با دیگر نیروهای مسلح ، تشکیلات سپاه با توجه به گسترش روز افزون مأموریت‌های آن و وسعت کار ، رابطه سپاه با خطوط سیاسی و احزاب و گروه‌ها ، وضعیت انضباطی سپاه ، وظایف نماینده ولی فقیه در سپاه و چندین مورد دیگر لازم بود روشن شود ، لذا اساسنامه‌یی جامع‌تر مورد نیاز بود . بر این اساس مجلس شورای اسلامی ، تهیه و تدوین اساسنامه جدید را به کمیسیون دفاع مجلس محول کرد که در زیر به مواردی از آن اشاره می‌شود .

قسمتی از دوّمین اساسنامه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی :

پس از شور ، مشورت و بررسی مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان در تاریخ ۶۱/۶/۱۵ ، این اساسنامه در چهل و نه ماده و شانزده تبصره به تصویب رسید . با تصویب نهایی توسط شورای نگهبان در تاریخ ۶۱/۶/۱۷ به عنوان اساسنامه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به دولت و از آن طریق به سپاه ابلاغ شد :

به استناد تبصره ۱ قانون تعیین مهلت قانونی جهت اجرای اصل یکصد و بیست سوم قانون اساسی ، اساسنامه‌ی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که در جلسه روز دوشنبه ۶۱/۶/۱۵ در مجلس شورای اسلامی تصویب و به تأیید شورای نگهبان رسیده

است و طی نامه ۲۸۷۹ ـ ق مورخه ۶۱/۶/۱۷ ازسوی مجلس شورای اسلامی به نخست وزیری واصل گردیده است ، برای اجرا به پیوست ابلاغ می‌گردد .

« میر حسین موسوی ، نخست وزیر »

فصل اول : هدف

ماده ۱ : سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نهادی است تحت امر فرماندهی عالی مقام رهبری که هدف آن نگهبانی از انقلاب اسلامی ایران و دستاوردهای آن و کوشش مستمر در راه تحقق آرمان‌های الهی و گسترش حاکمیت قانون خدا طبق قوانین جمهوری اسلامی ایران و تقویت کامل بنیه دفاعی جمهوری اسلامی از طریق همکاری با سایر نیروهای مسلح و آموزش نظامی و سازماندهی نیروهای مردمی می‌باشد .

فصل دوم : مأموریت

ماده ۲ : مبارزه قانونی با عوامل و جریان‌هایی که در صدد خرابکاری ، براندازی نظام جمهوری اسلامی و یا اقدام علیه انقلاب اسلامی ایران هستند .

ماده ۳ : مبارزه‌ی قانونی با عواملی که با توسل به قوه قهریه در صدد نفی حاکمیت قوانین جمهوری اسلامی باشند .

ماده ۴ : اقدام همانند دیگر نیروهای انتظامی در جهت خلع سلاح کسانی که بدون مجوز ، اسلحه و مهمات حمل و نگهداری می نمایند .

ماده ۵ : همکاری با نیروهای انتظامی در مواقع لزوم ، در جهت برقراری نظم و امنیت و حاکمیت قانون در کشور .

تبصره ـ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در زمینه مأموریت مذکور به عنوان ضابط قوه قضاییه عمل می‌کند .

ماده ۶ : همکاری با دیگر نیروهای انتظامی در جهت حفاظت از اماکن و شخصیت‌های سیاسی و مذهبی به تشخیص شورای تأمین محل،حدود وظایف و اختیارات این شورا طبق قانونی است که به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید .

در مواد ۷ و ۸ در مورد مأموریت‌های دیگر صحبت شده است .

ماده ۹ : برنامه‌ریزی ، سازماندهی ، اداره و فرماندهی و اجرای آموزش‌های عقیدتی سیاسی و نظامی اعضای بسیج مستضعفین بر طبق موازین اسلامی .

ماده ۱۰ : مشارکت در عملیات امدادی به هنگام بروز بلایا و حوادث و انجام خدمات اداری ، آموزشی ، تولیدی و جهاد سازندگی به درخواست دولت و با رعایت کامل موازین عدل اسلامی در زمان صلح در حدی که به تشخیص شورای عالی سپاه ، آمادگی رزمی لازم را برای انجام مأموریت‌های خود از دست ندهد .

ماده ۱۱ : پرورش و آموزش اعضای سپاه طبق تعالیم موازین اسلامی مبتنی بر رهنمودهای ولایت فقیه در زمینه‌های عقیدتی ، سیاسی و نظامی در جهت کسب توان لازم برای انجام مأموریت‌های محوله .

فصل سوم : این فصل در مورد تشکیلات سپاه است که مشروح آورده شده و در زیر قسمتی از آن ارائه می‌گردد :

ماده ۱۲ : فرماندهی عالی سپاه بر عهده‌ی رهبرکبیر انقلاب اسلامی ، حضرت امام خمینی است .

ماده ۱۳ : ارکان تشکیلاتی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران عبارتند از :

الف ـ فرماندهی کل سپاه .

ب ـ وزیر سپاه پاسداران .

ج ـ شورای عالی سپاه که در حقیقت برابر ماده ۱۴ ، فصل تشکیلات سپاه از نظر بافت سازمانی دو حوزه‌ایی شد : حوزه‌ی فرماندهی با مسئولیت فرمانده‌ی کل سپاه و حوزه‌ی وزارتی با مسئولیت وزیر سپاه .

فصل سوم

نقش یگان‌های ارتش در مناطق غرب و شمال‌غرب

الف : مقدمه

ارتش جمهوری اسلامی ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی دچار تحولات و دگرگونی‌های فراوانی شد . تهدیدات فراوان برای انحلال آن و دفاع همه جانبه حضرت امام (ره) از ادامه موجودیت آن ، از دست دادن سران و فرماندهان به دلایل مختلف و جایگزین شدن افراد جدید ، وجود بحران‌های متعدد نظامی داخلی و فشارهای خارجی ، تهاجم مستقیم آمریکا و عراق و وابستگی تجهیزات نظامی از مسائلی بود که این نیرو با آن درگیر بود . بنابراین ارتش تا پیدا کردن شکل و هویت جدید ، زمان قابل توجهی را سپری کرد و پس از آن وظایف و مأموریت‌های خود را در با اقتدار اجرا نمود . در این فصل به وظایف و مأموریت کلی ، فعالیت‌ها و عملکرد ارتش جمهوری اسلامی ایران در مناطق غرب و شمال‌غرب در مقطع نبرد دوم اشاره می‌شود . انشاءالله اقدامات جامع عزیزان ما در ارتش در تدوین حماسه‌ها از منظر و دیدگاه خودشان هر چه سریع‌تر به آگاهی همگان برسد .

ب : وظایف و مأموریت کلی

وظایف و مأموریت ارتش طبق قانون اساسی در ۲۱۴ ماده و ۱۳۹ تبصره در تاریخ ۱۳۶۶/۷/۷ به تصویب مجلس شورای اسلامی و در تاریخ ۱۳۶۶/۷/۱۵ به تأیید شورای نگهبان رسید و مجدداً در سال ۱۳۶۹ طی گردشکار شماره ۲۹۱۳۳ وظایف و مأموریت آن به شرح زیر به تصویب مقام معظم فرماندهی کل قوا رسید که هم اکنون مبنای اصلی قانون ارتش می‌باشد .

۱ ـ ماموریت

ارتش جمهوری اسلامی ایران وظیفه دفاع و پاسداری از استقلال ، تمامیت ارضی و نظام جمهوری اسلامی در مقابل هر گونه تهدید و تجاوز خارجی مرزی از زمین ، هوا و دریا را به عهده دارد .

۲ ـ وظایف

(الف) سازماندهی ، آموزش ، تجهیز و حفظ آمادگی نیروهای سه گانه .

(ب) سازماندهی ، آموزش و آماده رزم نگه‌داشتن پرسنل وظیفه ارتش .

(ج) دفاع از منابع ملی ، مرزهای کشور ، خلیج‌فارس و دریای عمان .

(د) همکاری با سایر نیروهای مسلح .

(ه) تلاش در جهت استقرار کامل فرهنگ و ضوابط اسلامی در ارتش .

(و) انجام فعالیت‌های تحقیقاتی و تلاش برای خودکفایی .

(ز) اقدامات لازم در زمینه کسب اطلاع از اوضاع ، رویدادها و تحولات نظامی آشکار و نهان منطقه و جهان .

(ح) تهیه طرح نیازمندی‌های لجستیکی .

(ط) تأمین نیازهای پزشکی نیروها و اداره بیمارستان‌ها و درمانگاه‌های مربوطه .

(ی) تأمین دفاع هوایی کلیه یگان‌ها ، تأسیسات و نقاط حساس .

ج : نقش و عملکرد ارتش جمهوری اسلامی ایران در مناطق غرب و شمال‌غرب

با آغاز بحران در این مناطق ، ارتش جمهوری اسلامی که وظیفه حفاظت از استقلال و تمامیت ارضی جمهوری اسلامی ایران و پاسداری از انقلاب اسلامی و دستاوردهای آن را بر عهده داشت ، علی‌رغم مشکلات موجود هم‌پای سایر نیروهای فعال در منطقه (سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ، شهربانی ، کمیته) از یک سو در مقابل دسایس و توطئه‌های عاملین استکبار در داخل ایستاد و از سوی دیگر به پاسداری از مرزهای کشور در برابر حملات و کارشکنی‌های گاه و بی‌گاه رژیم بعثی عراق قبل از تهاجم سراسری و پس از آن (وقوع جنگ تحمیلی) پرداخت و حماسه‌های ماندگاری

از خود به جای گذاشت . آنچه در پیش رو دارید ، بازگویی گوشه‌ای از این رشادت‌ها و از جان گذشتگی‌ها است که بر اساس اسناد و مدارک موجود به آن اشاره شده است .

۱ ــ سازمان ارتش در مناطق غرب و شمال‌غرب

(الف) قرارگاه عملیاتی غرب کشور .

(ب) قرارگاه عملیاتی شمال‌غرب .

(ج) قرارگاه مشترک سپاه و ارتش در سنندج[1].

(د) لشگر پیاده ۶۴ ارومیه .

(هـ) لشگر پیاده ۲۸ کردستان .

(و) لشگر زرهی ۸۱ کرمانشاه و لشگر ۲۳ نیروی مخصوص ، لشگر ۳۰ گرگان ، لشگر ۱۶ قزوین ، تیپ ۴۰ سراب که با شروع تهاجم سراسری ارتش متجاوز بعث عراق به کشور عزیزمان و لزوم مقابله با هجوم ناجوانمردانه آنان در سراسر کشور به ویژه مناطق غرب و شمال‌غرب بنا به وضعیت در منطقه حضور پیدا کردند . متعاقب آن یگان‌های دیگری مانند پایگاه‌های هوایی ، گروه‌های رزمی هوانیروز و توپخانه ، گروه‌های مهندسی ، آمادگاه‌ها و مراکز پشتیبانی از یگان‌های رزم ارتش جمهوری اسلامی در این مناطق پشتیبانی می‌کردند .

قابل ذکر است اکثر یگان‌های پشتیبانی رزم و پشتیبانی خدمات رزم به یگان‌های رزم مأمور بودند و تعداد کمی به صورت مستقل ، منتصب و یا در کنترل عملیاتی یگان‌های دیگر انجام وظیفه می‌کردند .

۲ ــ نقش و عملکرد یگان‌های رزم ارتش

(الف) صدور اطلاعیه ، بیانیه ، هشدار :

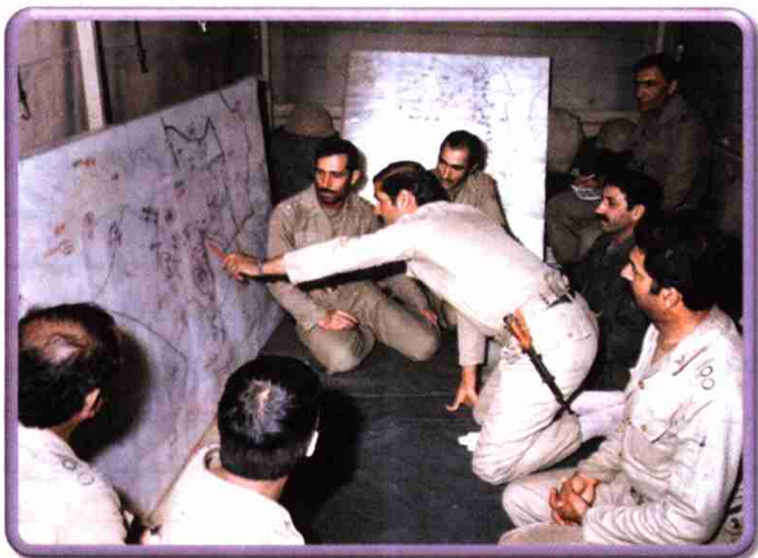
ارتش جمهوری اسلامی ایران در طول مقطع زمانی نبرد دوم با صدور ده‌ها بیانیه ، اطلاعیه و جهت آگاهی دادن به مردم در خصوص اوضاع منطقه ، تکذیب شایعه پراکنی‌های دشمن و هشدار به ضدانقلابیون نقش به‌سزایی در خاموش کردن فتنه غرب

---

۱ ــ در مورد قرارگاه‌ها در فصل هشتم به آن اشاره شده است .

جمعی از فرماندهان ارتش جمهوری اسلامی در حال توجیه نقشه عملیاتی

نقش هوانیروز در بمباران مواضع دشمن و حمل مجروحین

و شمال‌غرب و تجاوز عراق به همراه دیگر نیروها به خصوص سپاه پاسداران ایفا نمود. در زیر به تعدادی از آنها جهت اطلاع اشاره می‌گردد.

ـ هشدار به ضدانقلابیون در مورد اعمال ضدانسانی .

ـ آگاهی دادن به مردم در خصوص اقدامات فریبکارانه ضدانقلاب .

ـ دفاع از نیروهای نظامی و سپاهیان در برابر توطئه‌های مزدوران .

ـ شرح رویدادهای شهر سنندج و اعلام حمایت از نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی .

ـ اخطار شدید به آتش افروزان کردستان .

ـ قبول آتش‌بس به شرط خروج افراد مسلح غیرقانونی از سنندج .

ـ صدور اطلاعیه برای مردم جهت تحویل سلاح و مهمات .

ـ تکذیب شایعه‌های ضدانقلابیون در زمینه‌های مختلف .

(ب) عملیات منظم و نامنظم در مقابل متجاوزین بعث عراق :

اجرای ۲۵ عملیات منظم و نامنظم به صورت مستقل و مشارکت در ۱۲۶ عملیات منظم و نامنظم سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بر ضد متجاوزین بعث عراق[1] .

(ج) لشگر ۶۴ در استان آذربایجان‌غربی :

(۱) فرماندهان : ظهیرنژاد و محمدزکی زکیانی .

(۲) گوشه‌ای از عملکرد یگان :

ـ همکاری با سپاه پاسداران و ژاندارمری جهت انجام عملیات مشترک در طول دوران بحران شمال‌غرب و انجام ده‌ها عملیات به صورت مستقل در مقابل ضدانقلاب و ایادی آنان .

ـ پاکسازی محورهای مواصلاتی با همکاری سپاه و استقرار اوّلیه در نقاط حساس جاده های اصلی .

ـ تأمین محورهای اصلی برای تردد یگانها .

ـ کمک در راه‌اندازی گردانهای جندالله با همکاری سپاه و ژاندارمری .

ـ انجام چندین عملیات بر ضد متجاوزین بعث عراق به صورت مستقل و مشترک.

---

۱ ـ به لیست عملیات در فصل چهارم از بخش پنجم همین کتاب مراجعه شود .

ـ پشتیبانی آتش از عملیات سپاه .

ـ صدور ۱۹ اطلاعیه خطاب به مردم آذربایجان‌غربی در خصوص مقابله با شایعات ضدانقلاب ، تحویل سلاح و مهمات ، تضمین امنیت ، ساعات عبور و مرور در محورها به درخواست همکاری از مردم ، محکوم کردن کودتای نافرجام ارتش ، هشدار به احزاب و گروهک‌ها ، افشای جنایات ضدانقلاب .

ـ تشکیل کلاس‌های آموزشی و برگزاری مسابقات فرهنگی ـ ورزشی .

ـ کشف اجناس و کالاهای قاچاق .

ـ تحویل اسلحه و مهمات از افراد مسلح غیر قانونی .

ـ اجرای تأمین در محورهای مواصلاتی مانند محورهای کیتکه ـ بوکان ، سویناس ـ سلامت ، حاج مامیان ـ سرتن و سلوک ـ آفان واقع در شهرستان مهاباد و محورهای پیرانشهر ـ سردشت ـ جلدیان .

ـ انجام اقدامات حفاظتی لازم در پادگان‌های خوی، سلماس ، پسوه ، قوشچی ، مهاباد ، پیرانشهر و پادگان ارومیه .

ـ مقابله با شایعات ضدانقلاب و تهدید و ارعاب مهاجمان مسلح در شهر های مهاباد ، پیرانشهر و اشنویه و روستاهای اطراف آنها .

ـ برپایی مراسم سان و رژه ، صبحگاه و بزرگداشت مناسبت‌های گوناگون مانند عید غدیر خم ، هفته دفاع مقدس ، هفتم تیر .

ـ پشتیبانی آتش از یگان‌های زرمی مانند اعزام آتشبارهای ۱۰۵ و ۱۵۵ در پشتیبانی از عملیات جندالله‌ها .

ـ انجام فعالیت‌های مهندسی مانند احداث جاده ، مین‌گذاری ، مین یابی و کشف و خنثی‌سازی انواع مین و تله‌های انفجاری ، ترمیم و مرمت میادین مین .

ـ استقرار (پدافند) در ده‌ها منطقه به تفکیک زیر :

ـ شهرستان ارومیه : ۳۴ مقر و پایگاه مستقل و ۳ پایگاه مشترک بین سپاه و ژاندارمری به نام‌های سیلوانه ، کاسب و حاجی بایرام .

ـ شهرستان مهاباد : ۵۴ مقر و پایگاه مستقل و ۱۲ پایگاه مشترک بین سپاه و ژاندارمری به نام های ده‌بکر ، زیوه ، سرتن ، حاجی‌آباد ، قره‌داغ ، کاولان ، کیسلان ،

خلیفان ، قادرآباد ، آجی‌دره ، حاجی‌مامیان و عرب‌نژاد .

ـ شهرستان پیرانشهر : ۸۱ مقر و پایگاه مستقل و ۴ پایگاه مشترک بین سپاه و ژاندارمری به نام‌های چاکو ، شیره مردان ، شهرستان و هنگ‌آباد .

ـ شهرستان سردشت : ۱۵۹ پایگاه مستقل و ۱۴ پایگاه مشترک بین سپاه و ژاندارمری به نام‌های زمزیران ، قلی‌اسماعیل ، شمولا ، دارساوین ، سارتکه ، گلـه ، کاسه‌شکن ، برده‌پهن ، میرآباد ، پارستان ، نوآباد ، بیوران پایین ، قلعه‌رش و کوه نوری .

ـ شهرستان بوکان : ۴ مقر و پایگاه مستقل و ۴ پایگاه مشترک بین سپاه و ژاندارمری به نام‌های ارتفاع نعل‌شکن ، میرآباد ، شیخ‌لر و ناچیت .

ـ شهرستان نقده : ۱ مقر و پایگاه مستقل و ۱ پایگاه مشترک بین سپاه و ژاندارمری به نام محمدیار .

ـ شهرستان اشنویه : ۶ مقر و پایگاه مستقل .

ـ شهرستان سلماس : ۴ مقر و پایگاه مستقل .

ـ شهرستان خوی : ۲ مقر و پایگاه مستقل و ۱ پایگاه مشترک بین سپاه و ژاندارمری به نام قطور .

(د) لشگر ۲۸ در استان کردستان :

(۱) فرماندهان : سرهنگ صدری ، سرهنگ رامتین و سرهنگ احمد ترکان .

(۲) گوشه‌ای از عملکرد یگان :

ـ انجام ده‌ها عملیات مشترک و مستقل در مقابله با نیروهای ضدانقلاب مانند مشارکت در پاکسازی شهرها (مانند سنندج ، مریوان ، شهرک ربط واقع در محور سردشت ـ مهاباد) ، محورها (مانند تکاب ـ شاهین‌دژ ، بانه ـ سردشت ، کامیاران ـ سنندج و...) ، عملیات طای و سرچین .

ـ پاکسازی محورهای مواصلاتی با همکاری سپاه و استقرار اوّلیه در نقاط حساس جاده‌ای اصلی .

ـ تأمین محورهای اصلی برای تردد یگانها .

ـ کمک در راه‌اندازی گردانهای جندالله با همکاری سپاه و ژاندارمری .

ـ اجرای چندین عملیات مشترک و مستقل بر ضد متجاوزین بعث عراق .

ـ انجام ده‌ها مأموریت تدافعی .

ـ صدور ۱۵ اطلاعیه و اعلامیه مبنی بر سرکوب هر نوع اقدام و تظاهر مسلحانه بر ضد امنیت منطقه ، کمک به مجروحین غیرنظامی ، وضعیت شهر سنندج ، تحویل سلاح و مهمات و آمادگی جهت مقابله با ضدانقلاب ، تکذیب شایعات ضدانقلاب و عوامل آنها ، تقاضای بازگشت نهادها و ارگان‌های دولتی به سرکار خود در سنندج ، هشدار به عوامل فریب خورده .

ـ دعوت از معتمدین شهر سنندج برای مذاکره با ارتش .

ـ تقویت و حفظ روحیه مردم منطقه با کمک‌رسانی به آنها ، احداث فروشگاه تعاونی اسلامی (در ۶ نقطه سنندج) ، جمع‌آوری کمک‌های مردمی برای جنگ زدگان منطقه ، کمک به راه‌اندازی درمانگاه‌های امداد (جنب باشگاه افسران سنندج) ، کمک به مجروحین غیرنظامی در درگیری‌ها .

ـ محکوم کردن جنایات گروه های ضدانقلاب و تکذیب شایعات ضدانقلاب در حمله به شهر سنندج .

ـ حفظ و تقویت روحیه نیروهای خودی با برگزاری مراسم دعا و نیایش و بزرگداشت‌های مختلف مانند برگزاری دعای کمیل به منظور تقویت روحیه برادران ارتش در پادگان‌ها ، برگزاری مراسم جشن و سخنرانی به مناسبت عید غدیرخم در پادگان لشگر در سنندج ، برپایی نمایشگاه عکس و کتاب در سالن فیلم کتابخانه لشگر در بزرگداشت یوم‌الله ۱۵ خرداد ، مراسم بزرگداشت بازگشت حضرت امام (ره) به کشور در پادگان‌های تحت امر در کردستان ، برپایی مراسم سان و رژه نیروهای مسلح (روز ارتش ، قیام ۱۵ خرداد) و صبحگاه به مناسبت‌های مختلف .

ـ درخواست از وزارتخانه‌ها و مؤسسأت جهت اعزام پرسنل اداری به شهرهای پاکسازی شده سقز ، بانه و دیواندره برای برقراری امنیت و عادی‌سازی امور .

ـ پشتیبانی از عملیات رزمندگان اسلام با اعزام بالگردهای هجومی و پشتیبانی و آتشبارهای توپخانه .

ـ استقرار (پدافند) در ده‌ها منطقه به تفکیک زیر :

ـ شهرستان سنندج : ۱ مقر و پایگاه مستقل و ۱ پایگاه مشترک بین سپاه و

ژاندارمری به نام نوره .

ـ شهرستان مریوان : ۲۰ مقر و پایگاه مستقل .

ـ شهرستان بانه : ۵۵ مقر و پایگاه مستقل و ۷ پایگاه مشترک بین سپاه و ژاندارمری به نام‌های بویین‌پایین، عباس‌آباد، نهنی، سیاحومه، بیان‌دره، بوالحسن و ولی‌آباد.

ـ شهرستان سقز : ۲۰ مقر و پایگاه مستقل و ۴ پایگاه مشترک بین سپاه و ژاندارمری به نام‌های سرا ، سیانزاره ، پایگاه میرده و شیبانجو .

ـ شهرستان دیواندره : ۱۰ مقر و پایگاه مستقل .

(هـ) لشگر ۸۱ زرهی در استان کرمانشاه :

(۱) فرماندهان : سرهنگ اتحادیه ، سرهنگ مرتضی اشراقی و سرهنگ سهرابی .

(۲) گوشه‌ای از عملکرد یگان :

ـ انجام ده‌ها عملیات در مقابله با ضدانقلاب به صورت مستقل و مشترک .

ـ پاکسازی محورهای مواصلاتی با همکاری سپاه و استقرار اولّیه در نقاط حساس .

ـ تأمین محورهای اصلی برای تردد یگانها .

ـ اجرای چندین عملیات بر ضدمتجاوزین بعث عراق به صورت مستقل و مشترک.

ـ انجام ده‌ها مأموریت پدافندی .

ـ گزارش اعلام آمادگی تعدادی از برادران مسلمان و متعهد جهت عزیمت به مرز و نبرد با نیروهای مهاجم .

ـ صدور ۹ اطلاعیه در مورد آزادسازی نیروهای ارتش در نوسود ، تهاجم عراق ، تحویل سلاح و مهمات افراد غیرمجاز تکذیب شایعات .

ـ دستگیری ضدانقلاب و افراد فرصت طلب .

ـ انجام فعالیت‌های مهندسی ، کشف و خنثی سازی مین و مواد منفجره مانند کشف چندین میدان بزرگ مین‌گذاری شده توسط متجاوزین بعثی در جبهه‌های نبرد ، خنثی‌سازی هزاران عدد انواع مین کار گذاشته شده توسط نیروهای عراقی و ضدانقلاب.

ـ اسکورت ستون‌های نظامی و تدارکاتی درمحورها .

ـ آگاه ساختن مردم و مجامع خبری از رویدادهای منطقه .

ـ برپایی مجلس یادبود نظامیان شهید در کرمانشاه ، برگزاری مراسم رژه به

مناسبت میلاد با سعادت حضرت امام حسین (ع) ، اجرای نمایش با عنوان سقوط صدام در تالار شهر به مناسبت هفته دفاع مقدس ، برپایی نماز وحدت ، شرکت در نماز عبادی ـ سیاسی جمعه ، کمک به مردم در برداشت محصول .

ـ انتقال مجروحین و اجساد شهدای بمباران شهرها توسط متجاوزین عراقی و عملیات مختلف رزمندگان اسلام به بیمارستان‌ها با هلی کوپتر ، کمک در ایجاد پست‌های امدادی جبهه و پشت جبهه .

ـ اجرای آتش توپخانه در پشتیبانی عملیات رزمندگان .

(و) لشگر ۲۳ نوهد :

ـ کشف طریقه مین‌گذاری ضد انقلابیون توسط گردان ۱۷۲تکاور

ـ پدافند در مناطقی از بانه ، سردشت ، پیرانشهر و ارومیه .

ـ شرکت در عملیات مشترک سپاه و ارتش در عملیات پاکسازی روستاهای سردشت ، (منطقه احمدبرو و برده‌سور در عملیات فجر در مرز سردشت) ، (عملیات نصر (شهید قمی) در منطقه مرزی کانی‌زرد سردشت) ، (عملیات لیله‌القدر در مرز ارومیه) ، (عملیات شهید محمود هادوی در منطقه مرزی هرمیدل سقز) ، پاکسازی منطقه عملیاتی سلامت (بوکان) ، مرحله اول عملیات وحدت در مرز بانه ، عملیات بینابینی مهاباد ـ سردشت ـ بانه ، عملیات وحدت ۲ در مرز بانه ، عملیات فتح در منطقه بینابینی سردشت ، مهاباد ، پیرانشهر ، عملیات تاژان در منطقه بانه .

(ز) لشگر ۱۶ زرهی قزوین :

ـ تصرف پادگان بانه و کنترل آن در درگیری نیروهای تیپ زرهی اعزامی از لشگر قزوین با نیروهای حزب منحله دموکرات .

ـ مشارکت در پاکسازی شهرهای سقز و دیواندره تسلط بر اوضاع این دو شهر .

ـ صدور چندین اطلاعیه در برابر شایعات ضدانقلاب در عملیات پاکسازی جاده‌های سقز ـ بانه و بانه ـ سردشت

(ح) لشگر ۷۷ خراسان :

ـ شرکت در پاکسازی جاده بیجار به دیواندره و سقز .

ـ استقرار در نقاط حساس در منطقه دیواندره و محورهای مواصلاتی .

ـ تأمین محورهای اصلی دیواندره به بیجار و دیواندره به سقز .

(ط) لشگر ۳۰ گرگان :

ـ شرکت در عملیات مختلف در کردستان .

ـ پدافند در مرزهای بانه و مریوان .

ـ پشتیبانی آتش از رزمندگان اسلام در عملیات تهاجمی و تدافعی .

۳ ـ نقش یگان‌های پشتیبانی رزم ارتش

نقش و عملکرد یگان‌های پشتیبانی رزم به‌خصوص هوانیروز و توپخانه ارتش قهرمان جمهوری اسلامی برای رزمندگان اسلام به جهت ارتباط تنگاتنگ ، کاملاً محسوس و مشهود بوده و ما به واقع نمی‌توانیم حماسه‌ها و فداکاری این عزیزان را در این کتاب خلاصه ارائه نماییم .

انشاء الله در مجالی دیگر حسب وظیفه و تکلیف از منظر نیروهای سپاه به نقش این یگان‌ها به صورت جامع خواهیم پرداخت .

(الف) نیروی هوایی :

نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با خلبانان شجاع و متعهد خود در پشتیبانی از عملیات رزمندگان اسلام دفع عملیات هوایی دشمن در حمله به مواضع رزمندگان ، شهرها و مراکز مهم کشور ، بمباران مواضع پدافندی و استحکامات نفرات پیاده ، زرهی ، توپخانه ، موشکی ، تأسیسات نظامی ، نفتی و صنعتی ، انهدام نفرات پیاده ، ستون‌های زرهی ، مهندسی و لجستیکی ، ساقط نمودن انواع هواپیما و بالگرد متجاوزین بعث عراق نقش ارزنده‌ای را در طول مقطع نبرد دوم در مناطق غرب و شمال‌غرب ایفا کرده که در زیر چند نمونه از آن ارائه می‌گردد :

ـ پشتیبانی آمادی از یگانهای ارتش و سپاه از طریق فرودگاه سنندج .

ـ انهدام یک فروند میگ متجاوز عراقی در منطقه آلان سردشت مورخه ۵۹/۱/۱۰ (قبل از هجوم سراسری دشمن بعثی) .

ـ بمباران نیروهای متجاوز بعث عراق در هجوم به منطقه قصرشیرین مورخه ۵۹/۶/۱۸ (قبل از هجوم سراسری دشمن بعثی) .

ـ واردکردن تلفات و ضایعات سنگین به متجاوزین بعثی در پایگاه شعیبیه مورخه ۵۹/۷/۲ .

ـ بمباران مواضع دشمن در خط مرزی مریوان مورخه ۵۹/۷/۲۵ .

ـ انهدام چندین دستگاه تانک ، خودرو و تعدادی سلاح سنگین و نیمه سنگین متجاوزین در منطقه سومار مورخه ۵۹/۸/۱۳ .

ـ بمباران منطقه کوخلان و انهدام ۱۵ دستگاه خودرو و هلاکت تعدادی از متجاوزین بعث عراق مورخه ۵۹/۸/۲۲ .

ـ بمباران پادگان‌های کرکوک ، سلیمانیه و صلاح‌الدین عراق و انهدام یک فروند بالگرد دشمن در مورخه ۵۹/۹/۶ .

ـ بمباران تأسیسات سرسنگ شمال‌عراق که منجر به انهدام نیمی از تأسیسات و از بین رفتن تعداد زیادی از خودروهای نظامی ، ماشین آلات سنگین راه‌سازی و ساختمان‌های نظامی دشمن در آن منطقه گردید و تلفات قابل توجهی به متجاوزین در مورخه ۵۹/۹/۶ وارد گردید .

ـ حمله به پالایشگاه الفتح عراق و بمباران محل‌های تجمع‌دشمن مورخه ۵۹/۹/۶ .

ـ بمباران یک ستون از نیروهای عراقی که در حال حرکت به طرف مرز مریوان بودند و وارد آوردن تلفات و خسارات سنگین به آنان مورخه ۵۹/۹/۲۸ .

ـ انهدام‌سه‌فروندمیگ عراقی توسط یک فروند هواپیمای اف ۱۴ در تاریخ ۵۹/۱۰/۵ .

ـ انهدام ۶۰ سنگر ، یک فروند بالگرد و چندین دستگاه تانک دشمن در منطقه گیلان‌غرب مورخه ۵۹/۱۰/۲۰ .

ـ بمباران محل تجمع نیروهای دشمن و انهدام تعداد زیادی تانک و نفربر آنان در جبهه سرپل‌ذهاب مورخه ۶۰/۲/۹ .

ـ بمباران ستون‌های دشمن در سیدصادق ، سلیمانیه و پادگان‌های پنجوین و شانه‌دری عراق مورخه ۶۰/۳/۱۸ .

ـ بمباران مرکز توپخانه دشمن در منطقه مریوان و پاوه در مورخه ۶۰/۳/۱۸ .

ـ سرنگونی یک فروند جنگنده متجاوز عراقی در منطقه پاوه مورخه ۶۰/۳/۱۹ .

ـ بمباران تلمبه‌خانه و تأسیسات نفتی تکریت عراق در عمق ۳۰۰ کیلومتری خاک

عراق به صورتی که ۸۰٪ آن منهدم گردید ، مورخه ۶۰/۵/۱۱ .

ـ بمباران پالایشگاه کرکوک عراق (این پالایشگاه ۲۴ ساعت در آتشی سوخت) مورخه ۶۲/۱۲/۷ .

ـ بمباران کارخانه شکر سلیمانیه عراق و پادگان آن مورخه ۶۲/۴/۲۴ در این بمباران فرمانده پادگان و عده زیادی از متجاوزین به هلاکت رسیدند .

ـ بمباران دو پایگاه مزدوران سالار جاف در عراق مورخه ۶۲/۴/۲۴ که هردو پایگاه با خاک یکسان و ۵۰ نفر از ضدانقلابیون به هلاکت رسیدند .

ـ انهدام یک فروند جنگنده سوخو ۲۲ ارتش متجاوز عراق در منطقه مریوان مورخه ۶۲/۶/۲۴ .

ـ بمباران تأسیسات نظامی و صنعتی شهر دانیه در شمال عراق مورخه ۶۴/۱/۱۷ .

ـ بمباران فرودگاه الرشید بغداد مورخه ۶۴/۳/۱۸ .

ـ بمباران یکی از ارتفاعات مهم و محل استقرار متجاوزین در ۴۰ کیلومتری داخل خاک عراق مورخه ۶۴/۴/۲۴ .

ـ بمباران محل تجمع نیروهای دشمن در حوالی شیخان (منطقه مریوان) ، داخل خاک عراق مورخه ۶۴/۴/۲۵ .

(ب) هوانیروز :

نقش هوانیروز ارتش جمهوری اسلامی ایران در پشتیبانی عملیاتی ، تدارکاتی ، حمل مجروحین و کمک به مردم منطقه در حوادث غیرمترقبه طبیعی ، بمباران و موشک‌باران‌ها بر هیچ کس پوشیده نیست ، تعداد شهدای این نیرو در این مناطق خود گواهی بر این مدعاست . سعی ما بر این است که گوشه‌ای از حماسه‌های ماندگار این عزیزان را در مقطع زمانی نبرد دوم با توجه به مأموریت آنان در عملیات ضربتی بر مراکز تجمع و تردد ضدانقلاب ، شرکت در عملیات مشترک سپاه و ارتش در پاکسازی مناطق از وجود دشمن ، انجام عملیات شناسایی منطقه قبل ، بعد و در حین عملیات ، اجرای عملیات پشتیبانی رزم (رساندن مهمات و آذوقه به منطقه عملیات و تخلیه مجروحین ، شهدا و اسرا از منطقه نبرد) ، انجام عملیات کمک‌رسانی به مردم در حوادث و سوانح ، شرکت در عملیات عمرانی ارائه نماییم .

ـ انهدام ۲ گردان تانک عراقی و تارو مار کردن ۴۶ دستگاه تانک در منطقه مرزی گیلان‌غرب مورخه ۵۹/۷/۷ .

ـ شرکت در چندین عملیات مختلف در جبهه‌های کرمانشاه مورخه ۵۹/۷/۲۹ .

ـ انهدام ۱۲ دستگاه تانک ، ۵ عراده توپ ، ۳ قبضه خمپاره ، ۷ دستگاه خودرو ، ۲ قبضه تیربار ، ۱۸ سنگر و کشته و زخمی کردن حداقل ۲۵۰ مزدور عراقی در منطقه گیلان‌غرب مورخه ۶۰/۱/۸ .

ـ انجام ۶۴ مأموریت در جبهه سرپل‌ذهاب ، اطراف چم امام حسن(ع) و ارتفاعات برآفتاب و انهدام مواضع و مناطق مهم و تجهیزات دشمن از جمله چندین دستگاه تانک ، ۱ دستگاه تانکر سوخت ، ۱ انبار مهمات ، ۱۵ دستگاه خودرو ، چندین سنگر و کشته و زخمی نمودن تعداد زیادی از متجاوزین در سه ماهه اول جنگ .

ـ انهدام ۱۰ سنگر متجاوزین در ارتفاعات مشرف بر شهر طویله عراق مورخه ۶۰/۱/۲۶.

ـ انهدام ده‌ها سنگر ، چند انبار مهمات و کشته و زخمی کردن تعدادی از متجاوزین در شوشمیر ، طویله و نوسود مورخه ۵۹/۱۲/۴ .

ـ انجام ۵ مورد عملیات وانهدام مواضع و تجهیزات دشمن در خاک عراق (منطقه نوسود) مورخه ۵۹/۱۱/۵ .

ـ انهدام ۲ دستگاه بلدوزری که ضدانقلاب در روستای بلکه بانه به‌سمت مرز عراق انتقال می‌داد مورخه ۶۰/۷/۱۱ .

ـ پشتیبانی عملیات رزمندگان اسلام در منطقه سردشت و هلاکت تعدادی از ضدانقلابیون مورخه ۶۰/۹/۵ .

ـ انهدام مقرهای ضدانقلاب در منطقه باشماق مریوان مورخه ۶۰/۱۲/۲۹ .

ـ درهم کوبیدن مقرهای ضدانقلاب در روستاهای بوبکتان و کسنزان سقز و کشته و زخمی کردن ۲۰ نفر از آنان مورخه ۶۱/۱/۳ .

ـ انهدام ۳ پایگاه چته‌های ضدانقلاب در منطقه کچل‌منگان سقز و انهدام ۲ قبضه کالیبر ۵۰ و ۲ دستگاه خودرو متعلق به آنان مورخه ۶۱/۱/۲۳ .

ـ اجرای عملیات در محل تجمع ضدانقلاب در نزدیکی تکاب و کشته و زخمی کردن تعداد زیادی از آنان مورخه ۶۱/۲/۱۱ .

ـ انهدام ۲ دستگاه خودرو ضدانقلاب و بـه هلاکـت رسـاندن ۱۲ نفـر از آنـان در روستای تبریزخاتون دیواندره مورخه ۶۱/۴/۱۸ و صدها عملیات دیگر .

(ج) توپخانه :

یگان‌های توپخانه ارتش در طول مقطع نبرد دوم به‌خصوص در سال‌هایی که هنوز سپاه یگان‌های توپخانه خود را تشکیل نداده بود یا تعداد توپخانه‌های موجود جوابگوی نیازها نبود، فعالیت‌های چشمگیری در منطقه انجام داده و نقش بسزایی را در پیروزی عملیات رزمندگان اسلام ، انهدام نیرو ، مواضع ، تجهیزات و وسایل دشمن بر عهده داشته است .

این یگان‌ها بـا انجـام صـدها عملیـات دیـده‌بـانی و پشـتیبانی آتـش در عملیـات رزمندگان در مقابلـه بـا ضـدانقلاب و متجـاوزین بعـث و خطـوط پدافنـدی تلفـات ، خسارات و ضایعات سنگینی را به ضدانقلابیون و متجاوزین بعثی وارد نموده‌اند .

(د) پدافند هوایی :

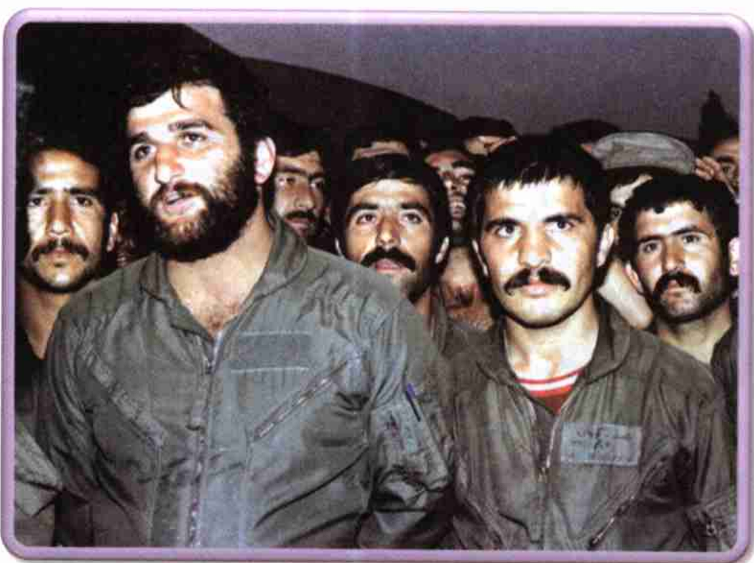
یگان‌های پدافند هوایی ارتش در کنار دیگر یگان‌های فعال در منطقه در حفاظـت از شهرها ، نقاط حساس مناطق عملیاتی و پادگان‌ها نقش بسزایی را در دفـاع از حـریم هوایی مناطق و مقابله با هواپیماهای متجاوز بعثیون ایفا کردند و در مقطـع زمـانی نبـرد دوم ، بسیاری از عملیات هوایی دشمن توسط این یگـان‌هـا خنثـی و تعـداد زیـادی از جنگنده‌های عراقی نیز منهدم گردید . از جمله آنها می توان به انهـدام ۳۴ فرونـد انـواع هواپیمـای عراقـی در شـهرهای اسـلام‌آبـاد ، نقـده ، کرمانشـاه ، ایـلام و پیرانشـهر در تاریخ‌های مختلف اشاره کرد .

(ه) مهندسی :

یگان‌های مهندسی ارتش جمهوری اسـلامی در طـول بحـران در منـاطق غـرب و شمال‌غرب و مقابله با هجوم همه جانبه مزدوران بعث عراق ، فعالیت‌هـای چشـمگیری در احداث مقر ، جاده‌های نظامی و پاسـگاه ، سـاخت و نصـب تأسیسـات مـورد نیـاز رزمندگان ارتش ، خنثی‌سازی میادین مین دشمن و احداث میادین مین برای جلـوگیری از نفوذ دشمن از خود نشان داد و از هیچ اقدامی در جهـت پاسـداری از نظـام مقـدس جمهوری اسلامی دریغ نورزید .

نقش بی‌نظیر خلبانان تیز پرواز هوانیروز خصوصاً سرداران شهید شیرودی و کشوری در جلوگیری از گسترش یگان‌های دشمن بر همگان روشن است

ارتش جمهوری اسلامی حافظ کیان کشور

فصل چهارم

نقش یگان‌های انتظامی[1] در مناطق غرب و شمال‌غرب

---

۱ ـ نیروی انتظامی به مجموعه شهربانی ، ژاندارمری ، کمیته انقلاب اسلامی و سازمان‌های وابسته به آنها اطلاق می‌گردد .

الف : مقدمه

این فصل مروری کوتاه بر عملکرد یگان‌های ژاندارمری ، شهربانی ، کمیته انقلاب اسلامی و فداییان حضرت امام (ره) در مناطق غرب و شمال‌غرب در مقطع نبرد دوم می‌باشد . یگان‌های ژاندارمری و شهربانی از سازمان‌های قبل از انقلاب بودند که پس از پیروزی انقلاب اسلامی ، دچار تحولات و دگرگونی‌های فراوانی شدند و تا پیدا کردن شکل و هویت جدید زمان قابل توجهی را سپری کردند . کمیته انقلاب اسلامی نیز پس از پیروزی ملت غیور ایران به رهبری حضرت امام (ره) با توجه نیاز مبرم نظام نوپای اسلامی تأسیس و مأموریت آن همپای ژاندارمری و شهربانی و فعالیت‌های انتظامی به‌ویژه برقراری آرامش و امنیت در داخل کشور و گروه‌هایی نیز به صورت خودجوش پس از بروز تهدیدات تجزیه طلبانه در نقاط مختلف کشور و شروع تهاجم سراسری و همه جانبه متجاوزین بعث عراق از درون مردم و افراد انقلابی به منظور جان فشانی در راه اهداف بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی تحت عنوان فداییان حضرت امام ظهور یافتند و حماسه‌های ماندگاری تا تثبیت وضعیت نیروهای مسلح از خود بر جای گذاشتند .

در این فصل گزیده‌ای از تاریخچه و وظایف کلی این نیروها ، سازمان و اسامی بعضی فرماندهان و مسئولین آنها در مناطق غرب و شمال‌غرب و گوشه‌ای از عملکرد این یگان‌ها ، همراه با مصادیقی از فعالیت آنها در این مناطق ارائه می‌شود .

آنچه در این نگاره آمده است بازگو کننده ذره‌ای ناچیز از آن همه حماسه‌ها و جانفشانی نیست ، لکن حسب وظیفه به نقش این یگان‌ها در مقابله با بحران غرب و شمال‌غرب در مقطع نبرد دوم اشاره شده است . انشاءالله اقدامات جامع عزیزان ما در

نیروی انتظامی در تدوین اقدامات و فعالیت‌ها از منظر و دیدگاه خودشان هر چه سریعتر به آگاهی همگان برسد . [۱]

ب : تاریخچه

در اغلب کشورها ، بُعد دفاعی امنیت داخلی به عهده نیرو یا نیروهای انتظامی گذاشته می‌شود و بیشترین نقش نیروهای نظامی در ارتباط با امنیت خارجی است . در کشور ما نیز قبل از پیروزی انقلاب اسلامی تأمین امنیت بر عهده شهربانی و ژاندارمری بود . این سازمان‌ها ، تکامل یافته سازمان‌های نظمیه و امنیه سابق بودند . بعد از پیروزی انقلاب نیز کمیته انقلاب اسلامی در راستای مأموریت‌های انتظامی مرتبط با اهداف انقلاب شکل گرفت .

مأموریت شهربانی به شهرها و حومه آن و مأموریت ژاندارمری به تمامی روستاها ، جاده‌ها ، مناطق عمق و دور دست و پاسگاه‌های مرزی محدود می‌شد . همچنین تشکیلاتی چون راهنمایی و رانندگی و پلیس راه نیز به شهربانی و ژاندارمری وابسته بود و در تابعیت این دو نیرو انجام وظیفه می‌نمود ، فصل دوازدهم قانون ارتش مصوب سال ۱۳۶۶ مجلس شورای اسلامی ، شمول این قانون در شهربانی و ژاندارمری را متذکر می‌شد ، در ماده « ۲۰۴ » قانون ارتش آمده بود که : ژاندارمری و شهربانی جمهوری اسلامی ایران از نظر امور استخدامی و پرسنلی تابع مقررات این قانون می‌باشد . ریاست شهربانی ، ژاندارمری ، سازمان عقیدتی ـ سیاسی و سازمان حفاظت اطلاعات برابر بندهای « ب » ، « ج » و « د » تبصره « ۵ » ماده « ۲۰۴ » از اختیاراتی معادل فرماندهان نیروها و سازمان‌های ذکر شده در ارتش برخوردار بودند . کمیته انقلاب اسلامی نیز برابر قوانین مصوب ، تأمین امنیت را داخل شهر و روستا در اختیار داشت .

در هر صورت سه سازمان مستقل شهربانی ، ژاندارمری و کمیته انقلاب اسلامی وظیفه امنیت داخلی را در کشور عهده‌دار بودند . سازمان مستقل جدیدی نیز به عنوان پلیس قضایی جهت انجام مأموریت‌ها و وظایف انتظامی قوه قضاییه تشکیل شد . از

---

۱ ـ مطالب ارائه شده در این فصل خلاصه اطلاعات جمع‌آوری شده از منابع اختصاصی کمیته تدوین نبرد دوم می‌باشد که در زمستان ۱۳۸۲ انتشار یافته است .

طرفی بعضی از تشکیلات مستقل مسلح مانند حراست بانک‌ها و وزارتخانه‌ها نیز وجود داشتند که هر یک جداگانه انجام وظیفه می‌نمودند . تمامی این تشکل‌های مستقل و پراکنده به دلیل ضرورت‌های انقلاب اسلامی در ابتدای امر به وجود آمده بود . بعدها با گذشت زمان و تثبیت نظام مقدس جمهوری اسلامی ، مسئولین به دلایل فراوان سازمان و شکل متمرکزی به تمامی مأموریت‌های انتظامی داخل کشور دادند . بسیاری از این سازمان‌ها درهم ادغام شدند که از جمله آنها ادغام کلیه سازمان‌های انتظامی بود که طرح نهایی آن در جلسه علنی ۲۷ تیرماه ۱۳۶۹ مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۳۶۹/۵/۲ به تأیید شورای نگهبان رسید . طبق این مصوبه وزارت کشور مکلف گردید نیروهای شهربانی ، کمیته و ژاندارمری را درهم ادغام و نیروی انتظامی جدید را تشکیل دهد . از آن زمان تاکنون نیروی انتظامی از نظر ساختار تشکیلاتی یک سازمان محسوب می‌شود و در امور دفاعی و امنیتی انجام وظیفه می‌نماید .

ج : مأموریت و وظایف

نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران سازمانی است مسلح در تابعیت فرماندهی کل قوا و وابسته به وزارت کشور می‌باشد . فرماندهی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران از طرف فرمانده کل قوا نصب می‌گردد .

مأموریت و وظایف این نیرو عبارت است از :

۱ ـ استقرار نظم و امنیت و تأمین آسایش عمومی و فردی .

۲ ـ مقابله و مبارزه قاطع و مستمر با هرگونه خرابکاری ، ترور و حرکت‌هایی که مخل امنیت کشور باشد با همکاری وزارت اطلاعات .

۳ ـ تأمین امنیت برای برگزاری اجتماعات ، تشکل‌ها ، راهپیمایی‌ها و فعالیت‌های قانونی و جلوگیری از هرگونه راهپیمایی و اجتماع غیرمجاز و مقابله با اغتشاش و بی‌نظمی و فعالیت‌های غیرمجاز .

۴ ـ اقدام لازم در زمینه کسب اخبار و اطلاعات در محدوده وظایف و همکاری با سایر سازمان‌ها و یگان‌های اطلاعاتی کشور در حدود وظایف .

در این زمینه قانون به مواردی اشاره کرده که در زیر به برخی از آنها اشاره می‌شود:

(الف) جمع‌آوری اخبار و اطلاعات مربوط به مسائل سیاسی ـ امنیتی و پی‌گیری اطلاعاتی آن به عهده وزارت اطلاعات است ، چنانچه نیروی انتظامی در حین انجام وظایف محوله به این قبیل اخبار و اطلاعات دسترسی پیدا کند ، مکلف است ضمن کسب و جمع‌آوری ، آنها را به سرعت در اختیار وزرات اطلاعات قرار دهد . وزارت اطلاعات نیز موظف است ، اخبار و اطلاعات مورد نیاز و مرتبط با وظایف نیروی انتظامی را به موقع در اختیار این نیرو بگذارد .

(ب) پی‌گیری اطلاعاتی مواردی از جرایم اجتماعی که با امنیت ملی مرتبط بوده یا قسمتی از یک توطئه یا فعالیت‌های پنهانی با هدف براندازی را تشکیل دهد با هدایت متمرکز وزارت اطلاعات و همکاری نیروی انتظامی انجام خواهد شد .

(ج) نیروی انتظامی مکلف است ، پرسنل انتظامی مورد نیاز جهت تأمین اهداف اطلاعاتی (کسب و جمع‌آوری) وزارت اطلاعات را در صورت درخواست در کنترل عملیاتی آن وزارت قرار دهد . کیفیت همکاری و نحوه تأمین پرسنل مورد نظر را شورای امنیت کشور معین خواهد کرد .

۵ ـ حراست از اماکن ، تأسیسات ، تجهیزات طبقه‌بندی شده غیرنظامی و حفظ حریم آنها ، به استثنای موارد حساس و حیاتی که به تشخیص شورای عالی امنیت ملی به عهده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خواهد بود .

۶ ـ حفاظت از مسئولان و شخصیت‌های داخلی و خارجی در سراسر کشور به استثنای داخل پادگان‌ها و تأسیسات نظامی ، مگر در مواردی که بنا به تشخیص شورای عالی امنیت ملی ، اصل انقلاب و یا دستاوردهای آن در معرض خطر باشد ، به عهده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خواهد بود .

۷ ـ جمع‌آوری سلاح ، مهمات و تجهیزات غیرمجاز و صدور پروانه نگهداری و حمل سلاح شخصی و نظارت بر نگهداری و مصرف مجاز مواد ناریه با هماهنگی وزارت اطلاعات برابر طرح‌های مصوب شورای امنیت کشور .

۸ ـ انجام وظایفی که طبق قانون به عنوان ضابط قوه قضاییه به عهده نیروی انتظامی محول است از قبیل :

(الف) مبارزه با مواد مخدر ، قاچاق ، منکرات و فساد .

(ب) پیشگیری از وقوع جرایم ،کشف جرایم ، بازرسی و تحقیق ، حفظ آثار و دلایل جرم ، دستگیری متهمین و مجرمین و جلوگیری از فرار و اختفای آنها .

(ج) اجرا و ابلاغ احکام قضایی .

۹ ـ انجام امور مربوط به تشخیص هویت و کشف علمی جرایم .

۱۰ ـ مراقبت و کنترل مرزهای جمهوری اسلامی ایران ، اجرای معاهدات و پروتکل‌های مصوبه مرزی و استیفای حقوق دولت و اتباع مرزنشین جمهوری اسلامی ایران در مرزهای کشور و محدوده‌های انحصاری اقتصادی دریاها .

۱۱ ـ اجرای قوانین و مقررات مربوط به گذرنامه (به جز گذر نامه‌های سیاسی و خدمت) و ورود و اقامت اتباع خارجی (با هماهنگی وزارت امور خارجه در مورد اتباع خارجی تحت پوشش دیپلماتیک) با هماهنگی وزارت اطلاعات (در مورد ورود و خروج و اقامت اتباع خارجی و صدور گذر نامه) .

۱۲ ـ اجرای قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی و امور توزین و حفظ حریم راه‌های داخل کشور .

۱۳ ـ اجرای قوانین و مقررات وظیفه عمومی .

۱۴ ـ نظارت بر اماکن عمومی و انجام سایر امور مربوط به این اماکن برابر مقررات مصوب .

۱۵ ـ همکاری با سایر نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران در مواقع لزوم و بنا به دستور (نیروی انتظامی با هماهنگی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در مواقع لزوم خواهد توانست از نیروی مقاومت بسیج استفاده نماید .)

۱۶ ـ همکاری با دبیرخانه پلیس بین‌المللی (اینترپول)

۱۷ ـ همکاری با وزارت‌خانه‌ها ، سازمان‌ها ، مؤسسات و شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت ، بانک‌ها و شهرداری‌ها در حدود قوانین و مقررات مربوط .

۱۸ ـ همکاری با سازمان‌های ذی‌ربط جهت ایجاد و توسعه زمینه‌های فرهنگی لازم به منظور کاهش جرایم و تخلفات و تسهیل وظایف محوله .

۱۹ ـ انجام امور امدادی و مردم‌یاری در مواقع ضروری ضمن هماهنگی با مراجع ذی‌ربط .

۲۰ ـ سازماندهی ، تجهیز ، آموزش یگان‌های انتظامی و آماده‌سازی آنها در جهت اجرای مأموریت‌های محوله .

۲۱ ـ تأمین و حفاظت تأسیسات ، سربازخانه‌ها و قرارگاه‌های مربوط .

۲۲ ـ تأمین دفاع هوایی تأسیسات و نقاط حساس مربوط در حد برد سلاح ضدهوایی سازمانی با هماهنگی و کنترل عملیاتی نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران.

۲۳ ـ تأمین نیازهای پزشکی پرسنل و اداره بیمارستان‌ها و درمانگاه‌های مربوط .

۲۴ ـ تهیه طرح نیازمندی‌های لجستیکی و اقدام در جهت تهیه و خرید اقلام و خدماتی که از سوی فرماندهی کل نیروهای مسلح به عهده نیروی انتظامی واگذار می‌گردد ، همچنین اقدام جهت خرید املاک و احداث تأسیسات مورد نیاز برابر طرح‌های مصوب .

۲۵ ـ تلاش مداوم و مستمر جهت حفظ و صیانت سازمان در زمینه‌های امنیتی.

۲۶ ـ تلاش مداوم و مستمر جهت حاکمیت کامل فرهنگ و ضوابط اسلامی در نیروی انتظامی .

د : ارائه نقش یگان‌های کمیته انقلاب اسلامی در مناطق غرب و شمال‌غرب

در روزهای پیروزی انقلاب با توجه به تحولات نظام ، مختل‌شدن امنیت کشور (بنا به علل مختلف از جمله رویارویی ماتریالیست‌ها ، ملحدین ، کافرین و منافقین با انقلاب) و نبود ارگان و نهادی که مجری نظم و امنیت باشد ، ضرورت ایجاد یک مجموعه و ارگان نظامی جدید با محتوا و مفهوم انقلاب احساس شد . کمیته‌های انقلاب اسلامی بنا به صلاحدید حضرت امام (ره) و دیگر مسئولان کشور با حضور و تلاش فعالانه مردم در سراسرکشور تشکیل شد تا نظم و قانون را در کشور تحقق بخشیده و از دستاوردهای انقلاب اسلامی حفاظت و پاسداری کند .

هسته اولیه کمیته انقلاب اسلامی در تهران (ساختمان مجلس شورای ملی سابق) مستقر شد و رفته رفته تشکیلات شهرستان‌ها با حضور پُر شور جوانان حزب‌اللهی در در تمامی نقاط ایران شکل گرفت . این نهاد جوشیده از متن انقلاب و نشأت گرفته از اسلام به عنوان یک نهاد رسمی که زیر نظر وزارت کشور قرار داشت ، دارای اساسنامه

و تشکیلات بود[1] ، ضمن حفاظت و حراست از کیان جمهوری اسلامی ، از شرارت‌ها و نفاق افکنی دشمنان اسلام نیز جلوگیری کرد و به‌خوبی توانست ، پاسخگوی خواسته‌های مسئولان باشد . پاسداران کمیته انقلاب اسلامی ، رسالت اصلی خویش را خودسازی و اولین مأموریتشان را حفظ و حراست از ارزش‌ها قرار داده بودند [2] .

۱ ـ مأموریت و اهداف

کمیته انقلاب اسلامی یک نهاد رسمی و دولتی در کشور بود . این سازمان طبق اساسنامه کمیته‌های انقلاب تابع وزارت کشور بود و به عنوان ضابط دادگستری و دادسراهای انقلاب اسلامی مجری قانون بود . در هر استان یا شهرستان کمیته در درجه اول با امام جمعه و استانداری و در درجه دوم با دو نهاد دادگستری و دادسراهای انقلاب ارتباطی هماهنگ داشت .

فعالیت کمیته در سطح استان‌ها به سه بخش گشت ، حفاظت و عملیات تقسیم می‌شد که هر یک کار به‌خصوصی را بر عهده داشتند . علاوه بر آن کمیته ضابط دادگاه انقلاب بود . همه این موارد با تصمیمات و توافق شورای تأمین استان انجام می‌گرفت. بعدها بخش‌های دیگری نیز به کمیته‌های استانی اضافه شد .

---

۱ ـ جایگاه کمیته در کشور به اندازه‌ای بود که مسئولان این نهاد به ترتیب در سطح کشور ، استان و شهرستان در کنار مسئولین شهربانی و ژاندارمری در شورای تأمین کشور ، استان و شهر شرکت می‌کردند ، در دوران دفاع مقدس نیز این سازمان علاوه بر تأمین امنیت داخلی ، در حد یک لشگر در جبهه‌های حق علیه باطل حضور داشت .

۲ ـ حضرت امام (ره) درباره نقش کمیته انقلاب اسلامی بعد از انقلاب در دیداری با عده‌ای از مأموران کمیته‌های مرکزی غرب و شمال‌غرب مورخ ۶۲/۱/۲۱ می‌فرمایند : « من از برادران تشکر می‌کنم که در اینجا تشریف آوردند تا از نزدیک خدمت شما برسم ، زحمات شما برادران کمیته موجب قدردانی که در آن وقتی که اول انقلاب بود و پیروزی انقلاب بود و طبع هر انقلاب یک شلوغی‌هایی و بی‌امنی‌هایی هست ، شماها به حمدالله توانستید شهرها را امن کنید و تسلط پیدا کنید بر شهرها از جهت امنیت و از آن وقت تاکنون هم با برادران سپاهی خودتان ، ارتشی خودتان ، همه خدمتگزار به اسلام و به کشور عزیز خود بودید و این امری است که پیش خدای تبارک و تعالی ثبت است و امیدوارم که تا آخر هم امر ادامه پیدا بکند و در درگاه خدای تبارک و تعالی نام شما ثبت بشود و با نام کسانی که در صدر اسلام برای پیروزی اسلام خدمت کردند .

۲ ــ وظایف

وظایفی که براساس تفکیک مسئولیت‌ها بر عهده کمیته انقلاب اسلامی گذاشته شده بود، عبارت بود از حفظ و حراست از ارزش‌ها و دستاوردهای انقلاب، مبارزه با ضدانقلاب، حفاظت از شخصیت‌ها، اماکن و تأسیسات حساس (که توسط شورای امنیت کشور به این یگان واگذار شده بود.)، رسیدگی به کلیه جرایم و امور مربوط به منکرات، مبارزه با مواد مخدر[1]، اعتیاد و اجرای برخی حدود شرعی تعیین شده توسط دادگاه انقلاب .

۳ ــ سازمان و تشکیلات

کمیته انقلاب اسلامی در هر استان از واحدهای مختلفی مانند ستاد ناحیه، کمیته شهرستان‌های استان، ادارات، ستاد مبارزه با موادمخدر، ستاد مبارزه با مفاسد اجتماعی، یگان‌های ویژه، پاسگاه‌ها، حفاظت اطلاعات، نمایندگی حضرت امام (ره)، بازرسی، بهداری، آمادگاه‌ها و مراکز پشتیبانی خدمات رزم، قضایی، مخابرات و الکترونیک، دژبانی و حفاظت، مالی و حسابداری، امور زنان[2]، تحقیقات و عملیات تشکیل می‌شد که هر کدام وظیفه جداگانه‌ای داشتند. این واحدها زیر نظر سرپرست کمیته در شهرستان و استان فعالیت می‌کردند.[3]

۴ ــ استان آذربایجان‌غربی

گروهک‌های منافق و الحادی، بعد از شکست لیبرال‌ها در عرصه‌های سیاسی، نظامی و اقتصادی (با خنثی شدن محاصره اقتصادی آمریکا)، تلاش‌های مذبوحانه و

---

۱ ــ قاچاق مواد مخدر در زمان بحران در مناطق غرب و شمال‌غرب چهره سیاسی به خود گرفته بود، به همین دلیل مأموران کمیته انقلاب اسلامی مستقر در این مناطق تلاش خود را برای از بین بردن این توطئه متمرکز کرده بودند و با برنامه‌ریزی‌های انجام شده و تلاش پی‌گیر همچنین تشکیل دسته‌ها و گروه‌های مبارزه با مواد مخدر، قاطعانه به مبارزه با واردکنندگان، توزیع کنندگان و مصرف کنندگان مواد مخدر می‌پرداختند.

۲ ــ واحد خواهران کمیته از حداقل پرسنل برخوردار بود و وظیفه‌اش بازرسی خواهران و راهنمایی و ارشاد دختران و زنان فریب‌خورده بود.

۳ ــ کمیته انقلاب اسلامی در استان‌های آذربایجان‌غربی و کرمانشاه سازمان و تشکیلات داشت و در کردستان به دلایل ویژه هیچ ستاد و سازمانی تشکیل نداد.

حرکت‌های کورکورانه‌ای را با ترور شخصیت‌ها و مسئولین و عملیات انفجاری برای مقابله با نظام جمهوری اسلامی (که مغایر با طرز تفکر و منافع آنان بود) در منطقه شروع کردند که خوشبختانه مأموران کمیته انقلاب اسلامی مستقر در سطح استان آذربایجان‌غربی با کمک و همیاری مردم مسلمان و قهرمان ، همچنین همکاری و هماهنگی دیگر نهادهای مسئول در سطح وسیعی به تعقیب و دستگیری اعضا و هواداران گروهک‌ها ، مبارزه با قاچاق و احتکار کالا ، استعمال و قاچاق مواد مخدر ، جمع‌آوری اسلحه و مهمات غیرمجاز ، مبارزه بی‌امان با مفاسد و منکرات اجتماعی پرداختند . این اقدامات موجب شد حرکت‌های مذبوحانه دشمن سریع‌تر خنثی شود و امنیت و آرامش تا حدود زیادی در سطح استان و در مناطق شهری برقرار گردد .

(الف) فرماندهان و مسئولین[1] :

ـ سال ۱۳۵۹ : حجت‌الاسلام غلامحسین خراسانی ، سرپرست کمیته انقلاب اسلامی کارخانه قند ارومیه ، حجت الاسلام مولودی ، سرپرست کمیته مرکزی انقلاب اسلامی ارومیه و حجت‌الاسلام حسنی ، سرپرست ستاد کمیته مرکزی ارومیه .

ـ سال ۱۳۶۰ : حجت‌الاسلام سیفی ، سرپرست ستاد کمیته مرکزی ارومیه .

ـ سال ۱۳۶۱ : حجت‌الاسلام روحانیان ، سرپرست کمیته انقلاب اسلامی استان .

ـ سال ۱۳۶۲ : حاج شیخ عباس محمدی ، مسئول تبلیغات و رئیس کمیته انقلاب اسلامی شهرستان خوی .

ـ سال ۱۳۶۳ : جلیل حسینی ، فرمانده کمیته انقلاب اسلامی در شهرستان ماکو .

ـ سال ۱۳۶۴ : حجت‌الاسلام عبدالحسین امینی ، فرمانده کمیته انقلاب اسلامی در شهرستان سلماس و حجت الاسلام متقی ، فرمانده کمیته انقلاب اسلامی سلماس .

(ب) گوشه‌ای از عملکرد این یگان :

ـ اجرای عملیات گشت و ایست و بازرسی در جاده‌ها .

ـ دستگیری ۱۱۵۱ نفر به جرم همکاری با ضدانقلاب ، قاچاق و استعمال مواد مخدر ، خروج غیرقانونی از کشور ، ارتکاب به قتل و اعمال خلاف شرع .

---

۱ ـ با گسترش سازمان کمیته انقلاب اسلامی در شهرهای جدید فقط مسئولین همان شهرستان ذکر شده و چون تغییرات در ساختار قابل توجه نبوده ، لذا اسامی در سال‌های بعد تکرار نشده است .

ـ کشف و ضبط ۹۷ کیلو و ۶۰۱ گرم انواع مواد مخدر ، ۶۲۵ قبضه اسلحه ، ۱۳۰۷۸ عدد فشنگ ، ده‌ها خشاب ، نارنجک و بمب ، بیش از ۳۰۰ گونی کود شیمیایی احتکار شده ، هزاران لیتر بنزین ، نفت و گازوئیل قاچاق ، ده‌ها کارتن روغن ترمز ، مقادیر زیادی لیره ترک ، دلار آمریکا و مارک آلمان ، کشف ۳۵۰۰ قطعه کوپن جعلی بنزین ، صدها بطری مشروب الکلی ، مقدار قابل توجهی اموال و وسایل مسروقه به ارزش ۲۸۶۸۸۴۷۳۸۰۰ ریال در جریان بازرسی از وسایل نقلیه ، کنترل جاده‌ها و گشت‌زنی در سطح شهرها و روستاها .

۵ ـ استان کرمانشاه

در زمان بحران و پس از آن آغاز جنگ تحمیلی شهر ۳۰۰ هزار نفری کرمانشاه ، جمعیتی بالغ بر یک میلیون نفر را در خود جای داد . به همین دلیل ناامنی ، فحشا و منکرات ، توزیع و استعمال مواد مخدر در سطح وسیعی در آن به چشم می‌خورد . کمیته انقلاب اسلامی کرمانشاه توانست با اجرای تدابیری خاص مانند راه‌اندازی گشت علنی و مخفی و اجرای طرح‌های جدید در خصوص مبارزه با منکرات در زمان کوتاهی کل منطقه را زیر پوشش قرار دهد و امنیت را در آن برقرار سازد. از طرح‌هایی که در کرمانشاه اجرا شد، می‌توان به ایجاد کمیته‌های فرعی برای حراست بیشتر از شهر اشاره کرد.

در سطح استان تا سال ۱۳۶۰ جدا از کمیته مرکزی که در شهرستان کرمانشاه فعال بود ، سه کمیته فرعی در شهرستان‌های اسلام‌آباد ، قصرشیرین و صحنه به وجود آمد . مأموران این کمیته‌ها قادر بودند برای انجام مأموریت‌های خود به تمام نقاط استان بروند و با توجه به این مسأله با تمام ارگان‌های انتظامی رابطه‌ای نزدیک داشتند .

(الف) فرماندهان و مسئولین :

ـ سال ۱۳۵۸ : آیت‌الله حاج‌شیخ مجتبی حاج‌آخوند ، سرپرست کمیته مرکزی انقلاب اسلامی کرمانشاه .

ـ سال ۱۳۵۹ : حجت الاسلام شیخ باقر غروی ، سرپرست کمیته انقلاب اسلامی قصرشیرین .

ـ سال ۱۳۶۰ : حجت‌الاسلام عباس اسماعیلی ، سرپرست کمیته انقلاب اسلامی

شهرستان کرمانشاه .

ـ سال ۱۳۶۱ : حجت‌الاسلام شهاب‌الدین دارایی ، سرپرست کمیته‌های استان و حجت‌الاسلام علی محمدی ، مسئول ستاد مبارزه با مواد مخدر کمیته مرکزی .

ـ سال ۱۳۶۳ : حجت الاسلام مرتضی بهشتی ، سرپرست کمیته انقلاب اسلامی در کرمانشاه .

(ب) گوشه‌ای از عملکرد این یگان [1] :

ـ اجرای برنامه‌های گوناگون برای استخدام داوطلبین و مسئولین نظام وظیفه با هماهنگی دیگر نهادهای ذی‌ربط و تعیین ضوابط و دستورالعمل‌های استخدام .

ـ حفاظت از شخصیت‌ها .

ـ مقابله با گروهک‌های ضدانقلاب (تعقیب و دستگیری عوامل و عناصر ضدانقلاب ، پاکسازی منطقه ، اجرای عملیات گشت و بازرسی) .

ـ اسکورت ستون‌های نظامی .

ـ کشف و خنثی‌سازی بمب .

ـ اعزام نیرو به جبهه‌های نبرد با متجاوزین بعثی .

ـ تشکیل ستادهای بازپروری معتادان زیر نظر سازمان بهزیستی برای درمان ، اصلاح و اشتغال معتادان ستاد مبارزه با گران‌فروشی و احتکار و مانند آن .

ـ دستگیری ۳۵۲۹ نفر به جرم ارتکاب فحشا ، منکرات ، قاچاق ، استعمال و حمل مواد مخدر ، قتل ، دزدی ، تکدی‌گری و همکاری با ضدانقلاب .

ـ کشف و ضبط ۳۲۳ قبضه انواع اسلحه ، ۲/۶۲۵/۲۶۴ عدد فشنگ ، صدها نارنجک دستی ، بی‌سیم ، خشاب ، چاشنی مواد منفجره و سایر ابزار آلات جنگی ، ۳۵۰۸۲۵ بطری و هزاران لیتر مشروبات الکلی ، ۱۲ دستگاه ساخت مشروب، ۳۲۷ قطعه

---

۱ ـ حجت‌الاسلام بهشتی ، فرمانده کمیته انقلاب اسلامی کرمانشاه در مصاحبه مطبوعاتی مورخ ۶۳/۵/۲۸ می‌فرمایند : « کمیته‌های انقلاب در جریان کار خود دستاوردهای خوبی داشته است و دلیل این مدعا نظرات و گفته‌های دشمنان است . برای مثال : هنگامی که منافقین و مارکسیس‌ها و یا قاچاقچیان موادمخدر و مجرمان منکرات را دستگیر می‌کنیم اعتراف می‌کنند که در تشکیلاتشان کمیته‌های انقلاب به عنوان مجموعه‌ای مطرح است که از آن خوف و ترس زیادی دارند و یا اظهار می‌دارند که به دلیل مردمی بودن کمیته‌ها ما نمی‌توانیم با آنان مقابله کنیم . »

وسایل قمار ، ۷۷۴۶۷ حلقه نوارهای صوتی و تصویری مبتذل ، بیش از ۷ هزار کیلوگرم انواع مواد مخدر، بیش از ۵ هزار بسته قرص خواب‌آور، ۲۰ کیسه مواد اولیه ساخت هروئین، هزاران بسته انواع سیگار ، ۲۹۲۰ لیتر روغن موتور ، ۱۰۰ کیلوگرم گریس ، ۱۵۰۰ شاخه تیرآهن و لوله ، ۲۶۰ کیلوگرم آلومینیم و هزاران قلم اجناس قاچاق و احتکار شده مانند انواع وسایل خانگی ، قطعات خودرو ، جو و گندم ، مواد غذایی (مرغ، تخم مرغ ، قند، رب گوجه فرنگی، روغن نباتی، چای)، سیمان، کشف ده‌ها دستگاه خودرو سرقتی .

ـ فعالیت‌های فرهنگی که بیشتر در سطح خود کمیته صورت می‌گرفت و عبارت بود از برگزاری نماز جماعت ، جلسات سخنرانی و کلاس‌های اخلاق .

۶ ـ مصادیقی مربوط به عمکرد کمیته انقلاب اسلامی در استان‌های آذربایجان‌غربی و کرمانشاه

ـ مورخه ۵۸/۹/۲۷ گروهی از مأموران کمیته مرکزی انقلاب اسلامی ارومیه که عازم شهر سلماس بودند ، در گردنه قوشچی به کمین ضدانقلاب برخورد و با آنان درگیر شدند که در نتیجه ضدانقلاب متواری شد .

ـ مورخه ۵۸/۱۲/۹ پاسداران کمیته مرکزی انقلاب اسلامی کرمانشاه ، یک کانون تهیه و تولید هروئین را کشف کردند . این کانون در یکی از روستاهای بخش هرسین قرار داشت و در آن هشت خانوار اقدام به تولید هروئین می‌کردند . مأموران در این بازرسی موفق به کشف ۲۰ کیسه مواد اولیه ساخت هروئین و دستگیری چهار نفر شدند .

ـ ساعت ۲۱ مورخه ۵۹/۳/ ۳۰ اعضای کمیته مرکزی انقلاب اسلامی ارومیه که در سه‌راه بالانج به کنترل عبور و مرور مشغول بودند با افراد مسلح غیرقانونی درگیر شدند. در نتیجه این درگیری یکی از افراد کمیته شهید و یک نفر دیگر مجروح و دشمن متواری شد .

ـ مورخه ۵۹/۴/۱۴ مأموران کمیته انقلاب اسلامی شاهین‌دژ با همکاری پیشمرگان مسلمان کُرد مستقر در روستای محمودآباد ، روستاهای کانی‌سور ، حاجی‌آباد ، احمدآباد ، قجور و نبی‌کندی واقع در محور شاهین‌دژ ـ میاندوآب را از وجود عناصر مسلح غیرقانونی پاکسازی کردند در این عملیات یک نفر از نیروهای خودی مجروح شد و از نیروهای دشمن ۱۲ نفر کشته شدند .

ـ ساعت ۱۱ مورخه ۵۹/۹/۱۸ نیروهای حزب منحله دموکرات با اجرای کمین در نزدیکی روستای کوزه‌گران به نیروهای کمیته انقلاب اسلامی نقده که ستونی را به طرف مهاباد اسکورت می‌کردند ، تیراندازی نمودند که با عکس‌العمل سریع و به موقع نیروهای خودی ۱۰ نفر از مهاجمان کشته و عده‌ای زخمی شدند . از اعضای کمیته نیز ۲ نفر شهید و سه نفر مجروح شدند .

ـ مورخه ۶۰/۵/۷ یک بمب ساعتی که به یک گلوله ۳۲ کیلویی توپ وصل و در زیر پل مقابل مسجد زینبیه نقده تعبیه شده بود، توسط مأموران کمیته انقلاب اسلامی کشف و خنثی شد.

ـ مورخه ۶۰/۵/۹ مأموران کمیته انقلاب اسلامی میاندوآب در بازرسی از منزل شخصی مقداری مشروبات الکلی و عکس‌هایی از شاه مخلوع کشف کردند و وی را پس از دستگیری تحویل دادگاه انقلاب اسلامی دادند .

ـ مورخه ۶۰/۶/۱۸ پاسداران کمیته انقلاب اسلامی سلماس با یاری سازمان اطلاعات ۳۶ میلیونی ، در بازرسی از یک خانه در غرب این شهر ، ۸ عدد نارنجک آتش‌زا ، یک قبضه کلت جنگی ، یک قبضه کلت شکاری کالیبر ۱۲ و یک قمه کشف کردند .

ـ مورخه ۶۱/۹/۲ نیروهای کمیته انقلاب اسلامی کرمانشاه ۴ نفر را به جرم اعمال نامشروع دستگیر کردند و پس از تشکیل پرونده تحویل دادگاه انقلاب‌اسلامی دادند .

ـ مورخه ۶۲/۱/۳۰ مأمورین ستاد مبارزه با مواد مخدر کمیته مرکزی انقلاب اسلامی ارومیه از یک باند بین‌المللی قاچاق ۱۰ کیلوگرم هروئین به ارزش ۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال کشف شد و ضبط شد .

ـ مورخه ۶۲/۲/۲۱ کمیته انقلاب اسلامی کرمانشاه چهارنفر از اعضای گروهک فدایی خلق و حزب توده را با ۳۰ قبضه اسلحه از انواع کلت کمری ، شورشی ، کلت لاما ، روولور ، یوزی ، ژ.۳ ، کلاشینکف و تعداد زیادی کتاب و جزوه‌های درون گروهی دستگیر کردند .

ـ مورخه ۶۲/۴/۲۳ مأموران ستاد مبارزه با مواد مخدر کمیته انقلاب اسلامی کرمانشاه پس از یک هفته تعقیب و گریز ، یک باند قاچاق بین‌المللی را در دوراهی کنگاور به دام انداختند و با دستگیری ۴ نفر از اعضای آن ، ۱۱۷۸ کیلوگرم تریاک را که در یک تانکر نفتکش جاسازی شده بود ، همچنین یک قبضه اسلحه کلاشینکف و یک

قبضه تفنگ دولول کشف و ضبط کردند .

ـ مورخه ۶۲/۶/۱۹ ستاد مبارزه با مواد مخدر کمیته انقلاب اسلامی مرکز کرمانشاه در پی دریافت گزارش سازمان اطلاعات ۳۶ میلیونی محل اختفای قاچاقچی و یاغی معروف شاه حسین صیادی معروف به شاه سرهنگ و شاه یاغی را کشف و پس از اجرای یک طرح ضربتی ۲۴ ساعته ، وی را که مرتکب چندین فقره قتل ، غارت و آتش‌سوزی خرمن‌ها شده و حدود سه سال در مناطق کوهستانی اقدام به راهزنی می‌نمود ، دستگیر کردند و تحویل مقامات قضایی دادند .

ـ مورخه ۶۲/۱۲/۲ باند قماربازان سراب نیلوفر به وسیله مأموران کمیته انقلاب اسلامی کرمانشاه متلاشی کردند و اعضای آن دستگیر و تحویل مقامات قضایی شدند .

ـ مورخه ۶۳/۴/۲۴ بنا بر اعلام روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته انقلاب اسلامی در یک درگیری مسلحانه بین پاسداران کمیته و قاچاقچیان مواد مخدر در کرمانشاه ، یک نفر از سوداگران مرگ به هلاکت رسیدند و از آنها ۱۲ کیلوگرم تریاک و ۱ کیلوگرم هروئین کشف و ضبط شد .

ـ مورخه ۶۴/۵/۱۶ پاسداران کمیته انقلاب اسلامی استان آذربایجان‌غربی با تلاش بی‌وقفه و شبانه‌روزی خود موفق به کشف دومین باند منکرات در یک ماه اخیر شد و تعداد زیادی از عاملین اصلی اشاعه دهنده فحشا و منکرات را شناسایی و دستگیر کردند . در بازرسی‌های به عمل آمده از منازل دستگیر شدگان مقادیری سلاح و بی‌سیم و انواع مجلات مبتذل و تعداد زیادی فیلم‌های خلاف عفت و آلات و ادوات قمار کشف و ضبط گردید .

ـ مورخه ۶۴/۵/۲۸ در فعالیت‌های یک هفته اخیر جان بر کفان پاسدار کمیته انقلاب اسلامی ارومیه در مقابله با سوداگران مرگ ۲۵ کیلو مرفین از ۵ نفر کشف گردید .

ه: نقش یگان‌های شهربانی در مناطق غرب وشمال‌غرب

بعد از پیروزی انقلاب ، شهربانی در همه زمینه‌ها فعالیت چشمگیری از خود نشان داد . شهربانی مرکز با درخواست های متعددی از سوی مردم و مسئولین در زمینه گسترش حوزه استحفاظی شهربانی‌ها در شهرها مواجه بود . چیزی که درآن برهه

(مقطع نبرد دوم) برای شهربانی مرکز حائز اهمیت بود ، تقویت شهربانی‌در سه استان بحرانی آذربایجان‌غربی ، کردستان و کرمانشاه بود . مأموران شهربانی تمامی تلاش خود را برای برقراری امنیت در این مناطق به کار می‌بستند و کاملاً هماهنگ با سپاه ، ارتش ، ژاندارمری و کمیته [1] به مقابله با گروه‌های ضدانقلاب و اشرار می‌پرداختند .

۱ ـ ماموریت و اهداف

مأموریت شهربانی به سطح شهر و حومه آن محدود و کلیه مسائل امنیتی ، قضایی ، ترافیکی داخل شهر مرتبط با آنان بود .

۲ ـ سازمان و تشکیلات

یگان‌های شهربانی هر استان دارای ستاد ناحیه در مرکز استان و شهربانی در شهرستان‌ها بود که به نسبت جمعیت و محدوده جغرافیایی ، زیر مجموعه‌هایی برای آن در نظر گرفته بودند ؛ مانند : یگان‌های ویژه ،کلانتری‌ها ، رکن‌ها (چهار رکن) ، حفاظت اطلاعات ، عقیدتی ـ سیاسی ، بازرسی ، بهداری ، آمادگاه‌ها و مراکز پشتیبانی خدمات رزم ، قضایی ، مخابرات و الکترونیک ، آجودانی ، دارایی و حسابداری ، امور زنان ، ادارات و رده‌های متفرقه .

۳ ـ استان آذربایجان‌غربی

(الف) سازمان :

در استان آذربایجان‌غربی واحدهای شهربانی در شهرهای ارومیه ، خوی ، مهاباد[2]، سلماس ، میاندوآب ، نقده ، بوکان ، ماکو و سردشت دایر و ستاد آن در شهرستان ارومیه واقع شده بود .

---

۱ ـ در این زمان به جهت هماهنگی هر چه بیشتر ارتش ، شهربانی ، ژاندارمری و کمیته انقلاب اسلامی برای مقابله با ضدانقلاب قرارگاه مقدم از سوی قرارگاه حمزه سیداشهدا (ع) تشکیل و راه‌اندازی شده بود .

۲ ـ شهربانی مهاباد در شهریور ماه ۱۳۵۹ به دلیل نفوذ ضدانقلاب تعطیل شد ، لکن مجدداً از ابتدای اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۰ به منظور تحکیم و اجرای قوانین دولتی با اعزام گروهی از مأمورین پلیس بازگشایی شد .

(ب) فرماندهان و مسئولین :

ـ سرهنگ تقی‌زاده تا سال ۱۳۶۱ و بعد سرهنگ مهدی جعفری فشارکی رئیس شهربانی استان ، سرگرد مصطفی اقدم رئیس تشخیص هویت ، سروان یوسف منصورنیا رئیس شهربانی مهاباد ، سرگرد گلشنی رئیس پلیس شهربانی ارومیه ، ستوان یکم اسماعیل شفیع‌پور مسئول امور مشاوره و بررسی شهربانی استان ؛ سروان مهرصفت رئیس شهربانی میاندوآب ، حجت‌الاسلام سیدجعفر صالحی سرپرست دوایر عقیدتی ـ سیاسی شهربانی ، سرهنگ منوچهر خیبری سرپرست اداره آگاهی ارومیه و سروان ولی بابایی رئیس شهربانی پیرانشهر .

(ج) گوشه‌ای از عملکرد این یگان :

ـ فعالیت‌های راهنمایی و رانندگی : اعزام اکیپ سیار راهنمایی و رانندگی به منظور انجام آزمایش‌های رانندگی از ارومیه به سایر شهرهای استان ، معاینه ۴۳۸۱۰ دستگاه خودرو و صدور پلاک برای آنها ، شماره‌گذاری ۳۰۲۷ دستگاه اتومبیل ، رسیدگی به ۱۹۹۸ صحنه تصادف ، صدور ۱۵۴۲۹ جلد گواهینامه، خط‌کشی خیابان‌ها، ترمیم چراغ‌ها و تابلوهای راهنمایی .

ـ برخورد و مبارزه با گروهک‌های ضدانقلاب ، تشکیل تیپ المهدی (عج) و شرکت در پاکسازی مناطق آلوده همراه با رزمندگان سپاه ، ارتش و ژاندارمری ، اعزام بیش از ۶۰۰ نفر از پرسنل شهربانی تحت فرمان قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) برای شرکت در پاکسازی روستاها .

ـ مبارزه با سارقین ، با تلاش شبانه‌روزی پرسنل شهربانی آمار سرقت تا سال ۱۳۶۲ در ارومیه به صفر رسیده بود .

ـ کشف ۸۸ فقره سرقت منزل ، ۳۹ فقره سرقت مغازه ، ۶۶ فقره جیب‌بری ، ۱۴ فقره سرقت‌های مسلحانه ، ۱۲۸ فقره سرقت‌های ساده ، ۱۲۴قبضه اسلحه ، ۵۰۵ عدد فشنگ ، ۳۰ عدد خشاب ، ۱۱۱ عدد نارنجک ؛ ۱۷۰۰ گرم مواد منفجره ، ۳۱۱ کیلو ، ۳۸ گرم و ۳۱۱ سانت انواع مواد مخدر ، ۱۶۰۰ بطری مشروب ، ۲۰۵ دستگاه اتومبیل ، ۳۱۸ دستگاه موتور سیکلت ، ۵۶۸ دستگاه تلویزیون ، رادیو ضبط و جارو برقی ، ۲۶۴ فقره اموال مسروقه به ارزش تقریبی ۸۰۷۶۴۸۸۲۹۱ ریال ،

مبلغ ۱۵۳۵۹۶۰۰۰ ریال پول قاچاق و ۳۸۷۶۲۷۰۰ ریال پول نقد مسروقه .

ـ دستگیری ۸۷۹ نفر به جرم سرقت ، استعمال و قاچاق مواد مخدر ، حمل اسلحه و مهمات غیرمجاز ، قاچاق کالا ، عبور غیرقانونی از مرز ، ارتکاب به قتل ، فحشا و منکرات .

ـ آموزش رزمی ـ عقیدتی بیش از ۵۷۰ پلیس وظیفه شهربانی در آموزشگاه سرپاسبانی ارومیه .

ـ صدور ۶/۷۷۶ جلد گذرنامه .

ـ کشف و خنثی‌سازی بمب .

ـ رسیدگی به شکایات مردم در زمینه‌های مختلف .

۴ ـ استان کردستان

پس از وقوع نبرد دوم و درگیری‌های خونین در کردستان ، شهربانی این استان به حال رکود و انحلال درآمد و سازمان خود را از دست داد ، حتی یک پایگاه در هیچ شهری از این استان در اختیار نداشت و پرسنل آن نیز اغلب به استان‌های دیگر مأموریت یافته بودند . بر اساس تصمیم شورای امنیت و اعزام عده‌ای از پرسنل متعهد ، جدی و خدمتگزار از مرکز (تهران) برای راه‌اندازی شهربانی سنندج همچنین همکاری صمیمانه مردم غیور و مسلمان شهر ، شهربانی این استان در بیست و چهارم خرداد ۱۳۵۹ شروع به کار کرد . این یگان در عرض سه ماه توانست از لحاظ ساختمان و تجهیزات تجدید حیات نماید و با ایجاد سه کلانتری راهنمایی و رانندگی در سطح شهر وظایف خود را با صداقت و جدیت کامل انجام دهد . علی‌رغم تلاش‌های شبانه‌روزی دلاورمردان شهربانی استان کردستان ، اسناد زیادی از شرح فعالیت آنها در مقطع نبرد دوم در دست نمی‌باشد .

(الف) فرماندهان و مسئولین :

سرهنگ هویدا تا پایان سال ۱۳۵۸ و سرهنگ نیک‌نژاد از سال ۱۳۵۹ به بعد رئیس شهربانی استان ، سرهنگ نفری رئیس شهربانی بانه ، آقای شیخ شفیعی مسئول دایره ایدئولوژی شهربانی ، شهید صمد رهنما و سرهنگ یکتامی به ترتیب دیگر رؤسای شهربانی استان بودند .

(ب) گوشه‌ای از عملکرد این یگان :

کشف ۱۳کیلوگرم موادمخدر ، اموال مسروقه به ارزش ۱۴۰۰۰۰۰۰ ریال ، چندین قبضه اسلحه و مقادیری تجهیزات نظامی و دستگیری ۳۴ نفر در این رابطه .

۵ـ استان کرمانشاه

شهربانی استان کرمانشاه در مقطع نبرد دوم با تقویت و گسترش پایگاه‌های خود در سطح منطقه ، همچنین اجرای سرویس‌های منظم گشت‌زنی موتوری که علاوه بر سطح شهرها ، شهرک‌های حاشیه‌ای را نیز تحت کنترل خود داشت ، توانست تا حد زیادی در پاکسازی منطقه از وجود اشرار ، ضدانقلابیون ، قاچاقچیان کالا و مواد مخدر، معتادان ، سارقان ، عاملان ترویج فساد و فحشا مؤثر باشد . علاوه بر این از ابتدای جنگ تحمیلی در ستیز با قوای بعثی نقش فعالی ایفا نمود . تا سال ۱۳۶۱ پانزده نفر از پرسنل شهربانی در میادین نبرد به شهادت رسیدند و ۵۶ نفر به اسارت دشمن بعثی درآمدند .

(الف) فرماندهان و مسئولین :

سرهنگ صمیمی تا اواسط سال ۱۳۶۰ و بعد سرهنگ ارسلان بهرام‌پور رئیس شهربانی استان ، حجت‌الاسلام نظری مسئول دایره سیاسی ـ عقیدتی و سرگرد شاهرخی رئیس آگاهی شهربانی استان بودند .

(ب) گوشه‌ای از عملکرد این یگان :

ـ کشف و خنثی‌سازی بمب .

ـ کشف و ضبط ۷۶ قبضه انواع سلاح ، ۲۴۳۹ تیر فشنگ ، ۲۷ عدد نارنجک ، ۱۱۵ فقره سرقت ، ۱۳/۲۷۳ کیلو طلا ، ۳۳۸۱۶۹۵۰ میلیون ریال وجه نقد سرقتی ، ۱۰۷ دستگاه اتومبیل ، ۳۲ دستگاه موتور سیکلت و دوچرخه ، ۳۰۹ تخته فرش ، ۵۷ دستگاه ضبط صوت و رادیو ، ۷۳ دستگاه تلویزیون ، صدها طاقه پارچه ، ۴۰۰ حلقه فیلم مبتذل ، ۲۰ دستگاه ویدئو ، ۱۸۹ دستگاه انواع لوازم منزل به ارزش تقریبی ۲۳۸۹۰۰۰۰۰ ریال ، ۱۰۳۵ کیلوگرم انواع مواد مخدر و ۹۸۵ بسته قرص مخدر (والیوم) .

ـ دستگیری ۱۰۹۸۹ نفر به جرم ارتکاب به قتل ،سرقت ، کلاهبرداری ، جعل اسناد ، حمل و استعمال مواد مخدر ، قاچاق و احتکار کالا ، حمل غیرمجاز اسلحه و همکاری با ضدانقلاب .

۶ـ مصادیق اقدامات در سه استان

ـ مورخه ۵۸/۱۰/۲ مأمورین شهربانی از ۳ قاچاقچی ۲ قبضه تفنگ تک لول ، ۱ قبضه دو لول ، ۲ قبضه کلت ، چندین فشنگ ژ.۳ و کلت که از ترکیه به ارومیه حمل می‌کردند ، کشف نمودند و این اسلحه‌ها را تحویل مقامات ذی‌صلاح دادند .

ـ مورخه ۵۸/۱۲/۲۶ چهارصدنفر از درجه‌داران و پرسنل شهربانی سنندج دستور انتقال گرفتند ، بلافاصله در شهر شایع شد که شهربانی منحل خواهد شد . سرهنگ هویدا ، رئیس شهربانی سنندج ، طی گفتگویی در این باره اظهار داشت : چون در سنندج به وجود پرسنل شهربانی احتیاجی نیست و این‌ها بی‌کار هستند و ماهیانه حقوقی از دولت می‌گیرند ، ما آنها را به عنوان مأمور به شهرستان‌هایی که به آنها نیاز دارند ، فرستادیم تا تکلیف شهر سنندج از هر حیث معلوم شود .

ـ ۴۵ دقیقه پس از نیمه شب مورخه ۵۹/۱/۱۵ در خیابان بهار کرمانشاه انفجار رخ داد و ۳ نفر که یکی از آنها سلاح کمری به همراه داشت ، وارد منزل شخصی شدند و پس از شکستن شیشه‌های خانه ، ساکنین آن را تهدید به مرگ کردند . با رسیدن مأمورین گشت کلانتری ۵ ، این ۳ نفر متواری و یکی از آنها مسلح به اسلحه کمری دستگیر شد .

ـ مورخه ۵۹/۱/۲۶ گروهی مسلح ، شبانه به ۴ نفر از مأموران شهربانی میاندوآب که در خیابان‌های این شهر سرگرم گشت بودند حمله کردند . در جریان تیراندازی مهاجمان ، دو نفر از مأموران بر اثر اصابت گلوله از ناحیه شکم مجروح شدند . با رسیدن نیروی کمکی ، مهاجمان با پرتاب نارنجک به سوی مأموران فرار کردند .

ـ ساعت ۱ بامداد مورخه ۵۹/۰۲/۲۴ در یکی از محله‌های نقده بمبی منفجر شد . در اثر این انفجار ۱ مأمور شهربانی از ناحیه پا آسیب دید و چند عابر مجروح شدند .

ـ چهار سارق مسلح که چند شب قبل در اسلام‌آباد به یک خانه دستبرد زده بودند، مورخه ۵۹/۲/۲۴ به وسیله مأمورین شهربانی این شهر دستگیر شدند . این چهارنفر چندی پیش شبانه وارد خانه شخصی شدند و پس از بستن دست و پای صاحب‌خانه و همسرش ، مقداری طلا و جواهر و پول نقد به سرقت بردند . سارقین پس از دستگیری و تشکیل پرونده به دادسرای اسلام‌آباد تحویل و با قرار قانونی روانه زندان شدند .

ـ یک بمب ساعتی قوی ، قبل از انفجار در خیابان ۶ متری چهارم نزدیک دانشگاه ارومیه کشف و خنثی شد. این بمب قرار بود ، ساعت ۱۱ مورخه ۵۹/۲/۲۸ منفجر شود. خوشبختانه مأموران شهربانی پس از اطلاع به محل اعزام شدند و آن را کشف و خنثی کردند.

ـ مورخه ۵۹/۳/۱۷ مأمورین مبارزه با مواد مخدر شهربانی کرمانشاه ، مقدار ۴۳ گرم هروئین از ۲ نفر و مقدار ۱۵ کیلوگرم شیره تریاک افغانی از یک نفر دیگر کشف کردند. متهمین پس از تکمیل پرونده به‌دادسرای انقلاب اسلامی کرمانشاه معرفی شدند.

ـ ساعت ۲ بامداد مورخه ۵۹/۴/۱۷ ، گروهی سارق مسلح در ابراهیم‌آباد کرمانشاه به سوی مأموران گشت شهربانی مستقر در این ناحیه آتش گشودند . مأموران گشتی متقابلاً به تیراندازی آنها پاسخ دادند . سارقان مسلح از تاریکی شب استفاده کردند و متواری شدند .

ـ مورخه ۵۹/۸/۲۳ فرماندار سقز گفت : شهربانی سقز روز دوشنبه ۵۹/۹/۳ شروع به کار خواهد کرد .

ـ مورخه ۶۰/۱/۳۰ ، شهربانی مهاباد پس از ۸ ماه تعطیلی فعالیت مجدد خود را آغاز کرد . فعالیت شهربانی مهاباد که از ۸ ماه پیش به دلیل نفوذ ضدانقلاب به حالت تعطیل در آمده بود به درخواست اهالی و استقرار حاکمیت دولت جمهوری اسلامی از سر گرفته شد .

ـ ساعت ۱۲:۳۰ مورخه ۶۰/۵/۲ یک بمب ساعتی به قدرت ۵ پوند ، ده دقیقه قبل از انفجار در میدان آزادی سنندج توسط مأموران قهرمان شهربانی و برادران پاسدار کشف و خنثی شد .

ـ شهربانی بوکان مورخه ۶۰/۸/۲ به‌وسیله سرپرست کل شهربانی کشور افتتاح گردید.

ـ مورخه ۶۰/۹/۳ یک باند اغفال کننده دوشیزگان در کرمانشاه کشف و اعضای آن دستگیر شدند .

ـ مورخه ۶۰/۹/۳ پرسنل شهربانی کرمانشاه موفق شدند ۲ نفر سارق مسلح ، ۸ نفر سارق عادی و ۱ نفر جیب‌بر را دستگیر کنند و تحویل محاکم قضایی نمایند .

ـ مورخه ۶۰/۱۲/۱۸ مأمورین کلانتری مبارزه با مواد مخدر شهربانی ارومیه ، مقدار ۲۶۲ گرم هروئین کشف و ضبط کردند ، در این زمینه ۶ نفر دستگیر و تحویل مقامات قضایی شدند .

ـ مورخه ۶۱/۲/۲۷ با تلاش مأمورین دایره مبارزه با مواد مخدر شهربانی ارومیه ، مقدار ۱ کیلو و ۶۰۰ گرم هروئین ، ۱ قبضه سلاح کمری ، ۶۰۰ تیرفشنگ و ۱ عدد خشاب از یک زن و شوهر کشف شد . این افراد در بازجویی‌های اولیه اعتراف کردند که هروئین‌ها متعلق به یک قاچاقچی معروف است . مأمورین به محل اختفای فرد مورد نظر رفتند و وی را به همراه پسرش دستگیر کردند و همراه با پرونده مربوطه به مقامات قضایی تحویل دادند .

ـ ستاد امنیت شهر سقز مورخه ۱۳۶۱/۴/۱۷ با ادغام دو گردان عملیات شهری از سپاه و شهربانی تشکیل شد .

ـ مورخه ۶۱/۶/۱ ستاد مبارزه با مواد مخدر استان کرمانشاه ۱۵ کیلوگرم تریاک ، ۱۰۰ گرم هروئین ، ۷ جعبه مشروبات الکلی کشف و ضبط کرد . در این زمینه ۹ نفر دستگیر و با تشکیل پرونده تحویل مقامات ذی‌صلاح شدند .

ـ بزرگ‌ترین باند سرقت اتومبیل در کشور که اتومبیل‌های مسروقه را به کمک ایادی احزاب غیرقانونی در اختیار ضدانقلابیون و عناصر فرصت‌طلب در آذربایجان‌غربی قرار می‌دادند به وسیله دایره آگاهی شهربانی ارومیه مورخه ۶۱/۹/۱۸ کشف شد و ۱۷ تن از عوامل آن دستگیر شدند . رئیس آگاهی شهربانی ارومیه در این مورد گفت : اعضای باند در گذشته با استفاده از نبود امنیت خودروهای مسروقه را به این مناطق انتقال می‌دادند و با استفاده از مدارک جعلی ، به فروش می‌رساندند . وی همچنین افزود : آگاهی ارومیه با همکاری منابع اطلاعاتی ۳۶ میلیونی چندی پیش ، از وجود چنین باندی در منطقه آگاهی یافته بود . با پاکسازی مناطق آلوده آذربایجان‌غربی ، نیروی پرتوان خویش را در کشف این باند به کار گرفت و پس از ماه‌ها تلاش و مراقبت ، با طرح و اجرای یک برنامه دقیق و حساب شده و ردیابی سارقین موفق به شناسایی اعضای باند و محل فعالیت و استقرار آنها شد . وی در بخش دیگری از سخنان خود گفت : در این زمینه ضمن کشف چاپخانه‌ای که در آنجا اسناد و مدارک جعلی خودروها تهیه می‌شد ، ۷۳۰ عدد کارت جعلی مالکیت اتومبیل به دست آمد که تعدادی از این کارت‌ها سفید و برخی مهمور به مهر ادارات راهنمایی و رانندگی تهران ، تبریز و ارومیه و چند شهر دیگر بود . ضمناً تعدادی کارت تکمیل شده حاوی

مشخصات خودروهای سرقتی ، ۲۸ نمونه مهر مختلف و مهرهای کارخانجات ایران ناسیونال درمورد واگذاری خودروها ، ۳۰۴ برگ سفید مربوط به کارخانجات ایران ناسیونال و تعداد زیادی اوراق متفرقه به دست آمده است . در همین رابطه ۱۷ تن دستگیر شده‌اند که از بازداشت شدگان ۱ قبضه تفنگ ژ.۳ ، یک قبضه تفنگ شکاری ، پنج خشاب ژ.۳ ، یک عدد نارنجک دستی ، تعداد زیادی انواع فشنگ و ۷ نمونه پلاک اتومبیل‌های دیگر و همچنین ۱۹ دستگاه خودرو از انواع مختلف کشف گردید که ۵ دستگاه از اتومبیل‌های مکشوفه ، پس از احراز مالکیت به صاحبانشان تحویل داده شد .

ـ مورخه ۶۲/۱/۲۴ سرهنگ مهدی جعفری فشارکی،رئیس شهربانی آذربایجان‌غربی ، در یک مصاحبه مطبوعاتی و رادیو و تلویزیونی در ارومیه درباره نقش پلیس در رژیم گذشته و امروز و فعالیت‌های شهربانی استان مطالبی بیان داشت و افزود: از آغاز سال ۱۳۶۲ تاکنون (۶۲/۱/۲۴) با تلاش پرسنل شهربانی ، آمار سرقت در ارومیه به صفر رسیده است و شهربانی در نظر دارد ، برای تأمین هرچه بیشتر رفاه و آسایش حفاظت از جان ومال و حیثیت هموطنان در پیرانشهر نیز شهربانی دایر کند . وی سپس با اشاره به این که شهربانی استان آذربایجان‌غربی تاکنون ۶ شهید (۴ افسر و ۲ درجه‌دار) تقدیم انقلاب کرده است ، گفت: در حال حاضر واحدهای تابعه شهربانی در شهرهای خوی ، مهاباد ،سلماس،میاندوآب ، نقده، بوکان، ماکو ، سردشت ، به فعالیت خود ادامه می‌دهند .

ـ مورخه ۶۲/۳/۸ با تلاش پی‌گیر مأموران آگاهی شهربانی سنندج ، ۳ نفر به اتهام سرقت از مغازه‌های پاساژ « عزتی » و خانه‌های ساکنان خیابان « ادب » سنندج دستگیرشدند ، این عده در بازجویی ضمن اعتراف به سرقت ، ۲ نفر از خریداران اموال مسروقه را معرفی کردند . با دستگیری ۲ مال‌خر ، مقدار زیادی اموال مسروقه از قبیل تلویزیون ، رادیوضبط ، قالی و قالیچه کشف شد .

ـ در تاریخ ۱۳۶۲/۴/۱۲ مأموران شهربانی بوکان دو نفر در حال نزاع که یکی از آنان مشروب خورده بود را دستگیر و تحویل مقامات قضایی دادند .

ـ به دنبال پیروزی رزمندگان سلحشور در جریان عملیات والفجر ۲ و آزادسازی مناطق وسیعی از غرب کشور از اشغال نیروهای متجاور بعثی عراق ، مورخه ۶۲/۵/۹ به دستور رئیس شهربانی کشور و با حضور رئیس ستاد کل شهربانی و جمعی از

شخصیت‌ها و مقامات محلی ، شهربانی پیرانشهر افتتاح شد .

ـ در تاریخ ۶۲/۱۲/۱۵ تعداد ۱۶۶ نفر از برادران شهربانی که مأموریت آنان به پایان رسیده بود از عملیات شهری مهاباد مرخص شدند و مورخه ۶۲/۱۲/۱۷ تعداد ۱۹۳ نفر از برادران شهربانی جایگزین آنان گردیدند .

ـ ساعت ۶ صبح مورخه ۱۳۶۳/۴/۳۱ دایره مبارزه با منکرات شهربانی مهاباد ، در جاده مهاباد ـ میاندوآب با اطلاعات قبلی ، از یک کامیون که در آن مشروبات الکلی جاسازی شده بود ، مقدار ۱۶۰۰ بطری مشروبات الکلی کشف و ضبط و این خودرو را توقیف کردند . پرونده به همراه موارد کشف شده تحویل مقامات قضایی گردید .

ـ سه سارق مسلح که شبانه با تهدید اسلحه طلا ، جواهر و پول روستاییان قروه را به سرقت می بردند ، مورخه ۱۳۶۳/۵/۱۵ به دام مأموران شهربانی افتادند . این ۳ نفر مدت‌ها با اسلحه‌ای که در اختیار داشتند ، شبانه به زور اسلحه وارد منازل روستاییان در بخش دهگلان می‌شدند و آنها را وادار می‌کردند که هرچه پول ، طلا و جواهرآلات در اختیار دارند به آنها بدهند و از محل می‌گریختند . سرانجام مأموران آگاهی شهرستان قروه آنها را شناسایی و دستگیر کردند . متهمین با پرونده تنظیمی تحویل دادسرای عمومی شهرستان قروه شده و با قرار قانونی روانه زندان شدند .

ـ مورخه ۱۳۶۳/۷/۱۶ با تلاش مأموران آگاهی شهربانی ارومیه ، عاملین ۴۵ فقره سرقت که از سال ۵۸ تا ۶۳ در این شهرستان صورت گرفته بود ، دستگیر شدند . از این افراد اموال مسروقه به ارزش پنجاه میلیون ریال کشف گردید . این سارقین به ۱۵ فقره سرقت در شهرهای مشهد و زنجان نیز اعتراف کردند . از این عده هشتاد قبضه اسلحه کمری ، ۱ قبضه اسلحه کلاشینکف ، مقدار قابل توجهی طلاجات ، وسایل خانگی ، پول نقد ، فرش ، وسایل صوتی و تلویزیون کشف شد و ۱۰ نفر نیز در رابطه با خرید اموال مسروقه دستگیرشدند .

و : نقش یگان‌های ژاندارمری در مناطق غرب و شمال‌غرب

ژاندارمری در مناطق کُردنشین غرب و شمال‌غرب در مبارزه با ضدانقلاب و متجاوزین عراقی دوشادوش دیگر رزمندگان اسلام (سپاه ، ارتش ، شهربانی ، کمیته و

حضور نیروهای شهربانی در مناطق غرب و شمال‌غرب

حضور تعدادی از فرماندهان ژاندارمری در کنار رزمندگان سپاه پاسداران

پیشمرگان مسلمان کُرد) در پاکسازی و آزادسازی مناطق ، حماسه‌های ماندگاری از خود بر جای گذاشته است . همچنین به صورت خاص در سه استان آذربایجان‌غربی ، کردستان و کرمانشاه موفق به ایجاد ۱۱۶۴ پایگاه در محورهای مواصلاتی ، مناطق عمق و جوار مرز شده است . در سال‌های ۱۳۵۸ تا ۱۳۶۴ بیش از ۸۵ درصد از محورهای مواصلاتی این سه استان را نیز به کنترل خود درآورده و شهدای زیادی در مأموریت‌های محوله ، به‌ویژه در برقراری امنیت تقدیم انقلاب نموده است . در ادامه به اختصار در مورد سازمان [1] ، فرماندهان و مسئولین و عملکرد یگان‌های ژاندارمری به تفکیک نواحی (استان) اشاره می‌شود و در آخر مصادیقی نیز ارائه می‌گردد .

یگان‌های ژاندارمری علاوه بر مشارکت در عملیات تهاجمی[2] نقش مهمی در پذیرفتن عملیات تدافعی در بسیاری از مناطق با هدف آزاد کردن نیروهای سپاه و ارتش جهت حضور در سایر مناطق عملیاتی ایفا نموده‌اند .

۱ ـ استان آذربایجان‌غربی

(الف) سازمان :

سازمان ژاندارمری استان آذربایجان‌غربی پس از فعال شدن ستاد ناحیه شامل هنگ‌ها ، گردان‌ها و گروهان‌های سازمانی ، گردان‌های غیرسازمانی و منتصب ، پایگاه‌ها و پاسگاه‌های انتظامی و عملیاتی و سازمان‌ها و دوایر مختلف ستادی بود که به‌تدریج ایجاد و ساختار آن تکمیل گردید . در زیر به بعضی از این یگان‌ها اشاره می‌شود :

ـ هنگ ژاندارمری مهاباد : این هنگ در مهرماه سال ۱۳۶۰ پایه‌گذاری شد . پس از

---

۱ ـ سازمان نهایی نواحی ژاندارمری استان آذربایجان‌غربی ، کردستان و کرمانشاه عبارت بود از : ستاد نواحی در مراکز استان‌ها ، تعدادی هنگ‌ها در شهرستان‌های بزرگ ، گردان‌های محوری، گردان‌های مرزی و یگان‌های ویژه ـ هر یگان نیز شامل ارکان ۴ گانه ، عقیدتی و سیاسی ، حفاظت اطلاعات ، بازرسی ،بهداری ، قضایی، آجودانی، دارایی و حسابداری ، امور بانوان ، آمادگاه‌ها و مراکز پشتیبانی خدمات رزم ، پایگاه‌هاو پاسگاه‌های انتظامی و عملیاتی و رده‌های متفرقه بود که تعداد نفرات هر یگان نیز به نسبت نوع مأموریت و وسعت منطقه جغرافیایی متفاوت بود .

۲ ـ شرح مشارکت یگان‌های ژاندارمری در عملیات‌های آفندی و پدافندی در دیگر فصل‌های کتاب چهارم (مقابله با ضدانقلاب) و کتاب پنجم (مقابله با متجاوزین عراقی) آورده شده ، به همین دلیل از تکرار آن در این قسمت خودداری می‌شود .

سازماندهی در بیستم آبان‌ماه ۱۳۶۰ در این شهرستان مستقر و در راستای همکاری با سپاه و تیپ ارتش در عملیات نظامی و کنترل راه‌های ورودی شهر مهاباد فعال بود. تشکیل تیم ضدترور برای جلوگیری از وقایع غیرمترقبه و دستگیری تروریست‌ها، بازسازی ساختمان ژاندارمری و استحکام مواضع هنگ که در سال‌های قبل توسط عناصر مسلح غیرقانونی اشغال شده و از بین رفته بود، استقرار گروهان مرکزی و سازماندهی پرسنل آن، تأمین جاده‌های روستایی اطراف مهاباد، تأیید هویت افراد، انتشار اطلاعیه نظام وظیفه عمومی از طریق صدا و سیمای مرکز مهاباد و ارومیه از اقدامات دیگر این هنگ در مقطع نبرد دوم بوده است.

ـ گردان‌های ارومیه، ماکو، خوی، نقده، سردشت و گردان ۲۰۳ امداد از یگان‌های سازمانی ناحیه ژاندارمری آذربایجان‌غربی بودند که مأموریتی شبیه هنگ‌ها بر عهده داشتند. گردان‌های غیرسازمانی نجف، کربلا، محمد رسول‌الله (ص)، علی ولی‌الله (ع)، قدس و شهید چمران مأموریت تأمین محورهای مواصلاتی را به عهده داشتند. همچنین در این مقطع بیش از ۴۰ واحد عقیدتی ـ سیاسی به صورت سازمانی و غیرسازمانی در آذربایجان‌غربی مشغول فعالیت بود که با کار در زمینه‌های عقیدتی، تبلیغات، اصول عقاید، احکام و جذب و تشکیل روزانه ۸۰ کلاس، چندین رتبه ممتاز در سطح کشور بین سایر دوایر عقیدتی ـ سیاسی کسب کردند.

(ب) فرماندهان و مسئولین:

با توجه به گسترش سازمان ناحیه ژاندارمری آذربایجان‌غربی در طول مقطع نبرد دوم در تمامی مناطق استان و فراوانی مسئولین و فرماندهان فقط اسامی تعدادی از این عزیزان به ترتیب سنوات مسئولیتشان در ادامه ذکر می‌گردد.

ـ سرهنگ مقدم، سرهنگ رحیم رفیع‌زاده، سرهنگ محمد تاج‌الدینی، سرهنگ آزادطلب، سرهنگ نجف‌دری، سرهنگ علی پیردلی و سرهنگ غرقی از فرماندهان ناحیه ژاندارمری؛

ـ حجت الاسلام صادقی، مسئول عقیدتی ـ سیاسی ژاندارمری ناحیه آذربایجان‌غربی؛

ـ سرگرد قاسمی، سرگرد اسماعیل‌زاده، سرگرد شکوریان، سرهنگ بهادری و سرهنگ مرعشی از فرماندهان ژاندارمری ارومیه؛

ـ فتح الله سلطان بیگی ، محمد محمدزاده ، سرگرد قاسمی ، سرگرد سلطانیان ، سرهنگ محمود احمدنیا و سرگرد سیدجلالی فرماندهان ژاندارمری در شهرهای خوی ، سلماس و ماکو ؛

ـ سروان سمندی و سروان یوسفی از فرماندهان ژاندارمری نقده ؛

ـ سرگرد قاسمی ، سرگرد شکوریان ، سرهنگ کشاورز ، برادر حسینی ، سرهنگ رهیده و سرهنگ سقطی از فرماندهان ژاندارمری سردشت ؛

ـ سرهنگ بهمنی از فرماندهان پادگان جلدیان پیرانشهر ؛

ـ سرگرد سجادی ، سرهنگ عطاءالله صادقیان و سرهنگ صبور از فرماندهان ژاندارمری مهاباد؛

ـ سروان جعفری‌پور و سروان زاهد از فرماندهان ژاندارمری بوکان ؛

ـ سرهنگ رزمی فرمانده قرارگاه نصر ، سرهنگ مرعشی فرمانده قرارگاه قدر ، سرهنگ مصلح‌آبادی فرمانده قرارگاه فتح و سروان رحمت‌الهی فرمانده قرارگاه کربلا در محورهای عملیاتی ژاندارمری آذربایجان‌غربی .

(ج) گوشه‌ای از عملکرد ناحیه ژاندارمری آذربایجان‌غربی :

ـ شرکت در عملیات پاکسازی منطقه از وجود ضدانقلاب به صورت مستقل و یا مشترک با سایر یگان‌های نظامی و انتظامی .

ـ مقابله با ارتش متجاوز عراق در مرزها به صورت مستقل و یا مشترک با سایر رزمندگان اسلام ، به علاوه ژاندارمری با کنترل ۹۰ درصد از محورهای مواصلاتی در مناطق غرب و شمال‌غرب و حفاظت از آنها توانستند ، تعدادی از یگان‌های نیروی زمینی ارتش را از منطقه رها کنند تا به نبرد در جبهه‌های جنگ با صدامیان بپردازند . همچنین از نظر استعداد نیرویی و سازمانی می‌توان اذعان داشت در حد دو لشگر از واحدهای ژاندارمری در کنار سایر نیروها در مرزها به مبارزه با ارتش متجاوز عراق مشغول بودند ؛

ـ اسکورت ستون‌های نظامی ؛

ـ اعزام نیروهای تأمینی و گشتی برای کنترل محورها ؛

ـ آموزش نظامی داوطلبین اعزام به جبهه ؛

ـ آموزش دانشجو در مقاطع درجه‌داری و افسری ؛

ـ ایجاد پاسگاه عملیاتی و قضایی در محورهای اصلی ، فرعی و بعضی مناطق عمق در راستای انجام مأموریت‌ها ؛

ـ مبارزه قاطع با قاچاقچیان مواد مخدر و کالاهای غیرمجاز ؛

ـ کشف و ضبط ۱۸/۳۰۸ قبضه انواع اسلحه ، بیش از صدهزار تیر فشنگ ، ۵۰۲ عدد نارنجک دستی ، ۸ عدد مین ، تعداد زیادی خشاب ، ۲ دستگاه بی‌سیم ، حدود ۵۸ کیلو انواع مواد مخدر ، صدها وسایل قاچاق مانند ۱۷۲/۴۴۳ پاکت سیگار ، ۵۰۲ کیلو چای ، ۲۸۷۴ قالب صابون ، ۳۰۹۰ عدد ساعت مچی ، ۱۷ تخته فرش ، ۳۰۸۰ عدد چراغ قوه ، ده‌ها دستگاه تلویزیون ، را دیو ضبط و ویدئو و دستگیری ۵۸ نفر در زمینه کشفیات ؛

ـ احداث مقرهای تأمینی (استقراری) به منظور جلوگیری از حضورمجدد دشمن پس از پاکسازی روستاها یا ارتفاعات نیروهای ژاندارمری استان آذربایجان‌غربی تا پایان مقطع نبرد دوم در ۵۴۷ مقر و پایگاه (ارومیه ۱۱۹ ، مهاباد ۱۴۷ ، پیرانشهر ۳۸ ، سردشت ۹۴ ، بوکان ۲۳ ، میاندوآب ۳ ، نقده ۱۴ ، اشنویه ۱۵ ، سلماس ۲۸ ، خوی ۲۲، شاهین‌دژ ۴ و ماکو ۴۰ پایگاه) مستقر بودند .

۲ ـ استان کردستان

ژاندارمری استان کردستان پس از فعال شدن ستاد ناحیه و شکل‌گیری یگان‌های تحت امر در مقطع نبرد دوم در اغلب نقاط این استان مسئولیت محورها ، کمربند امنیتی حاشیه شهرها ، تأمین بعضی مناطق عمق و چند منطقه مرزی را با کمک سپاه پاسداران بر عهده داشت . در مناطقی که امنیت نسبی برقرار شده بود ، به اهالی خدمات ارائه می‌داد . تیم‌های پزشکی ژاندارمری در این استان با کمک اداره‌های بهداری و بهزیستی علاوه بر سرکشی به پایگاه‌ها ، به روستاییان نیز کمک می‌کردند و یا با اعزام سربازان دیپلمه به مناطق پاکسازی شده‌ای که فاقد آموزگار بود ، در امر آموزش و پرورش کمک شایانی داشتند .

(الف) سازمان :

ناحیه ژاندارمری کردستان پس از فعال شدن سه هنگ سنندج ، سقز و بانه بود که به اجرای مأموریت مبادرت ورزید . از اواسط سال ۱۳۶۲ ، با تشکیل و راه‌اندازی گردان‌های رزمی بانه و مریوان در عمل کار ایجاد ، توسعه و تجهیز پایگاه‌های مرزی را نیز به همراه سپاه و ارتش بر عهده گرفت و همگام با سایر رزمندگان اسلام در عملیات مرزی نیز شرکت می‌کردند .

گردان‌های مرزی مریوان ، بانه و ۲۰۴ امداد ، به عنوان یگان سازمانی تلقی می‌شدند و گردان‌های دیگری مانند مالک‌اشتر ، عباس‌آباد ، بسطام و صاحب‌الزمان (عج) نیز به صورت غیرسازمانی راه‌اندازی شد . همچنین دو مرکز آموزش شهید بهشتی در سنندج و موچش در منطقه‌ای بین قروه و کامیاران به آموزش نیروهای مورد نیاز ناحیه ژاندارمری کردستان می‌پرداختند . حوزه‌های نظام وظیفه در اکثر بخش‌ها و شهرهای این استان فعال بود .

(ب) فرماندهان و مسئولین :

سازمان ژاندارمری کردستان به مرور در تمامی مناطق استان گسترش یافت . به همین دلیل انتصابات فراوانی در سطح مسئولین و فرماندهان وجود داشت . در زیر به اسامی تعدادی از این عزیزان اشاره می‌شود :

ـ سرهنگ شهید منوچهر شریفی ، سرهنگ شهبازی ، سرهنگ معینی ، سرهنگ جلیلوند و سرهنگ بهرامپور از فرماندهان ناحیه ژاندارمری ؛

ـ سرهنگ علی‌اکبر شایگان ، سرگرد مقدمی ، سروان اسحاقی و سروان رشیدی به ترتیب از فرماندهان ژاندارمری در مریوان ، سقز ، دیواندره و قروه ؛

ـ سرهنگ صدری رئیس پلیس راه و سرهنگ منوچهر سمیعی رئیس مبارزه با قاچاق ژاندارمری کردستان ؛

(ج) گوشه‌ای از عملکرد ناحیه ژاندارمری کردستان :

ـ آموزش نظامی بیش از ۴۱۷۹ نفر سرباز ، ۸۵ نفر گروهبان و ۲۳۴ نفر افسر در پادگان آموزشی موچش تا سال ۱۳۶۲ و اعزام نیروهای آموزش دیده به جبهه‌های نبرد حق علیه باطل ؛

ـ استقرار پاسگاه‌های مرزی ، قضایی در استان کردستان .

ـ تأمین امنیت نسبی محورهای مواصلاتی ، به‌ویژه کنترل شبانه روزی جاده‌های کامیاران ـ سنندج ، قروه ـ سنندج و بیجار ـ دیواندره ؛

ـ مبارزه بی‌امان با قاچاقچیان با بهره‌گیری از دو گردان رزمی ؛

ـ مقابله با متجاوزین عراقی در کنار دیگر رزمندگان اسلام ؛

ـ احداث مقرهای عملیاتی ، تأمینی (استقراری) و قضایی به منظور جلوگیری از حضور مجدد دشمن پس از پاکسازی روستاها یا ارتفاعات و رسیدگی به مشکلات مردم . نیروهای ژاندارمری استان کردستان تا پایان مقطع نبرد دوم در ۳۳۸ مقر و پایگاه (سنندج ۶۰ ، مریوان ۵۴ ، بانه ۵۵ ، سقز ۹۸ ، دیواندره ۵۴ ، کامیاران ۱۶ و قروه ۱ پایگاه) مستقر بودند .

۳ ـ استان کرمانشاه

ژاندارمری استان کرمانشاه در این مقطع علی‌رغم این‌که در دو جبهه مورد هجوم ضدانقلاب و متجاوزین عراقی واقع شده بود از نظر سازمان ، ساختار و پاسگاه‌ها از وضعیت مطلوب‌تری نسبت به یگان‌های مشابه در استان‌های آذربایجان‌غربی و کردستان برخوردار بود . در زیر به قسمتی از فعالیت و اقدامات این عزیزان اشاره می‌شود .

(الف) سازمان :

ناحیه ژاندارمری کرمانشاه همانند سایر نواحی این نیرو از چندین هنگ ، گردان رزمی و دوایر مختلف ستادی تشکیل شده بود . در مقطع نبرد دوم نیز یگان‌های ژاندارمری استان ایلام را نیز به صورت سازمانی تحت کنترل خود داشت .

(ب) فرماندهان و مسئولین :

به ترتیب سنوات مسئولیت اسامی تعدادی از این عزیزان ذکر می‌شود :

ـ سرهنگ ضیایی ، سرهنگ اخیانی ، سرهنگ منوچهر شریفی ، سرهنگ بهمن کریمی ، سرهنگ شهریاری و سرهنگ راسخ‌القول از فرماندهان ناحیه ژاندارمری ؛

ـ حجج اسلام عباداالله شریفی ، شفیعی و تکاوری از مسئولین عقیدتی ـ سیاسی ناحیه ژاندارمری کرمانشاه ؛

ـ سرهنگ شعبانی ، سرهنگ مازی‌نژاد ، سرهنگ حسین صمدی ، سرهنگ رضایی، سرهنگ محمدی ، سرگرد علیخانی و سرهنگ نیک‌نژاد از فرماندهان ژاندارمری در هنگ‌های کرمانشاه ، پاوه و جوانرود ، قصرشیرین ، اسلام‌آباد و گیلان‌غرب .

(ج) گوشه‌ای از عملکرد ناحیه ژاندارمری کرمانشاه :

ـ برگزاری شش دوره یک ساله آموزش گروهبانی تا پایان سال ۱۳۶۱ ؛

ـ همراهی نیروهای سپاه و ارتش در حفاظت از مرزهای کشور در استان‌های کرمانشاه و ایلام در برابر متجاوزین ارتش بعث عراق ؛

ـ توسعه و تکمیل هنگ‌ها و گردان‌های سازمانی ، به‌ویژه فعال کردن هنگ ژاندارمری قصرشیرین پس از خارج شدن این شهر از اشغال متجاوزین عراق در تیرماه سال ۱۳۶۱ و تشکیل دو گردان رزمی در شهرهای اسلام‌آباد و صحنه ؛

ـ آموزش بیش از ۱۵ هزار نفر نیروی اعزام به خدمت از طریق کارشناسان هنگ ژاندارمری تا اواسط سال ۱۳۶۴ ؛

ـ ایجاد تیم‌های مختلف ورزشی در جبهه‌ها و مناطق عملیاتی و برگزاری مسابقات ورزشی میان آنها ؛

ـ ساخت ۶۳ دستگاه واحد مسکونی جهت پرسنل و بازسازی ۳۴ پاسگاه تخریب شده توسط ضدانقلاب و متجاوزین بعثی ؛

ـ کشف و ضبط ۳۵۶ قبضه اسلحه ، ۲۹۹۶۸ عددتیر فشنگ ، ۹ عدد خشاب ، ۱۹۴۸ کیلو ، ۳۵۹ گرم ، ۳۸۵۸ سانت و ۷۲ مثقال انواع مواد مخدر ، انواع وسایل و کالاهای قاچاق و دزدی مانند ۹۵۷.۱۱ کیلو چای ، ۴۶۰۰ عدد استکان ، ۴۷۰ متر پارچه ، ۸۱ شاخه تیرآهن ، ۱۶۲۹ پاکت سیگار ، ۲۹۷ رأس گوسفند و دستگیری ۲۷۲ نفر در ارتباط با این کشفیات ؛

ـ احداث مقرهای تأمینی (استقراری) به منظور جلوگیری از حضورمجدد دشمن پس از پاکسازی روستاها یا ارتفاعات ، به صورتی که نیروهای ژاندارمری در استان کرمانشاه تا پایان مقطع نبرد دوم در ۲۷۹ مقر و پایگاه (پاوه ۲۲ ، جوانرود ۴۹ ، سنقر ۱۶ ، کرمانشاه ۵۲ ، اسلام‌آباد ۳۳ ، سرپل‌ذهاب ۲۹ ، قصرشیرین ۱۲ ، گیلان‌غرب ۳۲ ، هرسین ۱۱ ، صحنه ۱۵ وکنگاور ۸ پایگاه) به صورت اختصاصی مستقر بودند .

۴ـ مصادیق از سه استان

ـ مورخه ۵۸/۷/۱۱ گروهان ژاندارمری پیرانشهر مورد حمله قرار گرفت و از تیپ یک پیاده به موقع به افراد گروهان کمک رسید و افراد ژاندارمری با شهامت مهاجمین را دفع کردند . در این حمله تلفات جانی به بار نیامد ، ولی ساختمان گروهان با اصابت گلوله آر.پی.جی ۷ آسیب دید.

ـ مورخه ۵۸/۸/۳ ،پاسگاه درکی بر اثر فشار مهاجمان تخلیه شد ، نیروهای ژاندارمری و جوانمردان به روستای دزلی رفتند . همچنین گزارش‌هایی در مورد نامساعد بودن وضع سایر پاسگاه‌ها از جمله گروگان‌گیری در پاسگاه روستای بایوه رسیده است .

ـ مورخه ۵۸/۸/۴ پاسگاه‌های ژاندارمری در باشماق ، خانم‌شیخان ، میرآباد ، ساوجی و تمام پاسگاه‌های منطقه سرشیو مریوان در محاصره نیروهای ضدانقلاب قرار گرفت و هر لحظه بیم آن می‌رود که سقوط کنند . چنانچه دولت به سرعت عمل نکند مردم ناچارند ، شهر را تخلیه کنند و خود را به جاهای امن برسانند . مدارس تعطیل است و کادر آموزشی مریوان در اعتراض به انتقال ۹ معلم از مریوان به کرمانشاه ، از رفتن به کلاس‌های درس خودداری می‌کنند .

ـ ساعت ۹:۳۰ مورخه ۵۸/۸/۲۲ دو فروند هلیکوپتر عراقی در منطقه نوسود به حریم فضایی ایران تجاوز کردند و مدت نیم ساعت در مناطق مرزی ایران پرواز کردند. به دنبال آتش مأموران ژاندارمری جمهوری اسلامی در پاسگاه‌های مرزی متجاوزین مجبور به ترک فضای ایران شدند .

ـ در جریان حمله مورخه ۵۸/۱۱/۱۴ مهاجمین مسلح به پاسگاه ژاندارمری گرده‌نو در منطقه مرزی قصرشیرین ، تعدادی شهید و مجروح شدند . مهاجمان که از عشایر مرزنشین آن سوی خاک ایران هستند با استفاده از آر.پی.جی۷ و مسلسل به سوی ژاندارمری گرده‌نو آتش گشودند . این حمله با مقاومت مأموران ژاندارمری پاسخ داده شد و با رسیدن نیروی کمکی ارتش ، مهاجمان عقب‌نشینی کردند . در ابتدای درگیری ۴ مأمور ژاندارمری و ۳ تن از جوانمردان مستقر در پاسگاه مجروح شدند . مهاجمان به هنگام عقب‌نشینی ۲۵ نفر از ساکنین منطقه را گروگان گرفتند و با خود بردند .

ـ مورخه ۵۸/۱۲/۱۲ مأمورین گشت گروهان ژاندارمری سرو و هنگ ژاندارمری

ارومیه ، از یک غیرنظامی تبعه ترکیه تعداد ۲۰ قبضه اسلحه کمری ، تعدادی فشنگ ، ۳۷ خشاب خالی و مبلغ ۲۱۹۰ لیره و مقداری تریاک کشف کردند و وی را تحویل مقامات قضایی دادند .

ـ مورخه ۲۵ /۵۹/۱ فرمانده ناحیه ژاندارمری کرمانشاه گفت : سارقان مسلح ۱۲۰۰ رأس گوسفند را درمنطقه گهواره به سرقت برده بودند ، توسط مأمورین ژاندارمری پس از حدود ۶ ساعت تعقیب ، این دام‌ها از سارقان باز پس گرفته و به صاحبانشان برگردانده شد .

ـ مورخه ۵۹/۲/۵ در جاده سومار ـ قصرشیرین ، ۲ عدد مین کشف شد که یکی به وسیله نیروهای ژاندارمری منفجر و دیگری خنثی و سالم به دست آمد.

ـ مورخه ۵۹/۲/۷ در نزدیکی آق‌بلاغ اشنویه بین نیروهای ژاندارمری با مهاجمین مسلح درگیری روی داد که در نتیجه ۴ نفر از نیروهای مهاجم اسیر و خلع سلاح شدند.

ـ مهاجمان مسلح عراقی از ساعت ۱ تا ۳:۳۰ بامداد مورخه ۵۹/۲/۸ پاسگاه و منطقه مرزی تنکاب کرمانشاه را مورد حمله قرار دادند که مأموران ژاندارمری حملات آنها را دفع کردند . در این درگیری یک دستگاه جیپ ژاندارمری متلاشی شد .

ـ مورخه ۵۹/۳/۲۵گروه گشت مأموران ژاندارمری در«کیان‌شهر »کرمانشاه با عده‌ای سارق مسلح که قصد دستبرد به منازل این منطقه را داشتند درگیر شدند. در این درگیری که نیم ساعت به طول انجامید ، سارقین با استفاده از تاریکی شب متواری شدند .

ـ نیروهای مسلح غیرقانونی پنج‌شنبه مورخه ۵۹/۳/۲۹ به نیروهای ژاندارمری در منطقه قطور خوی حمله کردند . نیروهای ژاندارمری که از قبل آماده پاسخ‌گویی به این حملات بودند با آتش شدید بین ۳۵ تا ۴۰ نفر از مهاجمین مسلح را کشتند . جنازه تعدادی از آنها به دست نیروهای خودی افتاد .

ـ مورخ۵۹/۴/۸ سرهنگ رفیع‌زاده ، سرپرست ناحیه ژاندارمری آذربایجان‌غربی ، اعلام کرد : با اتمام عملیات نظامی در منطقه قطور واحدهای ژاندارمری در سراسر مناطق استان آذربایجان‌غربی اقدام به پاکسازی و خلع‌سلاح افراد مسلح کردند و موفقیت‌هایی در این راه به دست آوردند . در منطقه جلدیان نیروهای پادگان ژاندارمری به فرماندهی سرهنگ ۲ بهمنی ، عملیات پاکسازی منطقه صوفیان و دو آب را به اتمام

رسانید و تعدادی اسلحه جمع‌آوری و عده‌ای از اشخاص مظنون را نیز دستگیر کردند .

ـ مورخه ۵۹/۵/۲۷ افراد مسلح غیر قانونی با کار گذاشتن مین و مواد منفجره قصد انفجار پل بین راه سراب نیلوفری و کوزوان در منطقه کرمانشاه را داشتند که این مواد منفجره به وسیله مأموران مستقر در پاسگاه ژاندارمری کوزوان کشف و خنثی شد .

ـ مورخه ۵۹/۶/۱۲ دراثر تلاش و فعالیت گسترده مأمورین ژاندارمری آذربایجان‌غربی و همکاری صمیمانه اکثریت عشایر و روستانشینان منطقه خوی و سلماس و حوزه گروهان‌های سیه‌چشمه ، کلیساکندی ، ماکو ، پلدشت و دریاچه سدارس جمعاً چیزی در حدود ۳۶۶۹ قبضه جنگ‌افزار و ۱۲۸۵۴ تیر فشنگ ، جمع‌آوری شد .

ـ مورخه ۵۹/۱۱/۷ جوانمردان پاسگاه ژاندارمری قوشچی ارومیه در گشت شبانه خود به پیکانی مشکوک شدند . پس از تعقیب و توقف آن در نزدیکی خوی ، حدود ۲۲ کیلو طلا و سکه از داخل آن کشف و ضبط شد . ۴ سرنشین این اتومبیل نیز دستگیر و به دادگاه انقلاب اسلامی تحویل داده شدند .

ـ مورخه ۵۹/۱۱/۲۵ مأموران گروهان ژاندارمری پادگان جلدیان (در محور اشنویه ـ پیرانشهر) ، ضمن پاکسازی یکی از روستاهای اطراف پیرانشهر ۶ قبضه سلاح و مقداری فشنگ غیرمجاز جمع‌آوری کردند .

ـ مورخه ۵۹/۱۲/۳ با هوشیاری و تلاش مأموران پاسگاه ژاندارمری قوشچی در شهرستان ارومیه از ۱ دستگاه بنز ده تن به شماره ۳۷۹۶۶ تبریز ـ ج ، ۴۸۹ قبضه جنگ‌افزار شامل برنو ، کلاشینکف ، شکاری و کمری و ۵۱۲۵ تیر فشنگ مختلف کشف و ضبط شد . دو نفر راننده کامیون دستگیر و برای پیگرد قانونی به مراجع ذی‌صلاح تحویل داده شدند .

ـ مورخه ۶۰/۶/۳ دره شهیدان در محور اشنویه ـ ارومیه پاکسازی و پایگاه‌هایی توسط ژاندارمری در آن ایجاد شد .

ـ مورخه ۶۰/۳/۱۳ مهاجمین مسلح در حمله به یک ستون ژاندارمری در مسیر پیرانشهر ، با سیزده کشته و یک اسیر مجبور به فرار شدند . در این درگیری یک نفر از ماموران ژاندارمری شهید و ۲ نفر دیگر نیز مجروح شدند .

ـ مورخه ۶۰/۵/۲۰ نیروهای ژاندارمری کرمانشاه با اجرای آتش خمپاره‌انداز و

توپخانه ، خسارت‌های شدیدی به مزدوران بعثی در مناطق مرزی دار بلوط ، ریجاب و دالاهو وارد آوردند . در این عملیات ۲ سنگر گروهی ، یک دستگاه جیپ فرماندهی و یک انبار مهمات دشمن هدف قرار گرفت و منهدم شد .

ـ مورخه ۶۰/۱۱/۳ تعداد ۷ نفر از نیروهای ضدانقلاب با تحویل سلاح‌های خود به هنگ ژاندارمری ارومیه اظهار ندامت و پشیمانی کرده و به آغوش اسلام بازگشتند .

ـ مورخه ۶۰/۱۲/۱۹ با اجرای آتش سلحشوران ژاندارمری بر روی مواضع دشمن بعثی در منطقه نوسود پاوه چند پست دیده‌بانی و سنگر اجتماعی آنان منهدم و تعدادی از نفرات دشمن نیز به هلاکت رسید .

ـ مورخه ۶۱/۱/۳۰ یگان‌های سلحشور ژاندارمری با اعزام گروه گشتی در جبهه‌های کرمانشاه تعدادی از صدامیان را کشته و زخمی کردند و دو نفر از آنان را نیز به اسارت در آوردند .

ـ مورخه ۶۱/۳/۲۵ روستاهای باغچه‌مریم ، ماچگه علیا و ماچگه سفلی و گزگزاره از توابع سنندج توسط برادران ژاندارمری و سپاه پاسداران قروه از لوث وجود ضدانقلاب پاکسازی شد . در این عملیات ضمن هلاکت ۲ نفر و زخمی شدن ۵ نفر از چته‌ها ، ۱ قبضه کلت ، ۱ قبضه نارنجک‌انداز و تعدادی نارنجک تخم‌مرغی و مهمات دیگر به غنیمت گرفته شد ، همچنین یکی از چته‌های ضدانقلاب به نام علی صمدی تودار اهل سنندج به اسارت درآمد. ضمناً به برادران پاسدار و ژاندارم آسیبی نرسید .

ـ مورخه ۶۱/۴/۶ مأمورین ژاندارمری کرمانشاه ، مقدار ۸۳۰۰ کیلو چای ، ۴۶۰۰ عدد استکان و ۲۷۰ متر پارچه قاچاق در حوالی شهرستان کرمانشاه کشف و ضبط کردند . در این زمینه ۸ نفر دستگیر و تحویل مقامات قضایی شدند .

ـ تأمین محور سقز ـ بوکان از تاریخ ۶۱/۶/۲۰ به ژاندارمری واگذار گردید .

ـ سرهنگ بهرامپور ، فرمانده ژاندارمری ناحیه کردستان در تاریخ ۶۱/۷/۱۵ در مصاحبه‌ای گفت : پرسنل ژاندارمری دوش به دوش برادران رزمنده سپاه و ارتش در آزادشدن محور بانه ـ سردشت شرکت داشتند . امنیت جاده‌ها در این منطقه از ۷ صبح تا ۶ بعدازظهر برقرار است ؛ اما تدابیری اتخاذ شده است که این محورها شبانه روز دارای امنیت لازم باشند . با اقداماتی که به عمل آمده است ، بزودی یکی از محورهای

اصلی سنندج به همدان به طور شبانه روزی تأمین خواهد شد تا مسافران بتوانند در هر موقع از شبانه روز در این مسیر مسافرت کنند .

ـ مورخه ۶۱/۸/۸ رزمندگان ژاندارمری که جهت پاکسازی روستای پیران‌کهنه مریوان اعزام شده بودند با ضدانقلاب درگیر شدند . نیروها در این درگیری که ساعت ۱۳ همان روز خاتمه یافت ، با زخمی کردن یک نفر از عناصر دشمن همگی سلامت به پایگاه خود بازگشتند .

ـ مأموران گروهان ژاندارمری کرمانشاه مورخه ۶۱/۱۱/۱۲ در روستای « کله هوی » درمنطقه احمدوند ۷ نفر را به اتهام قتل و سرقت دستگیر و همگی را تحویل مقامات قضایی کرمانشاه دادند .

ـ مورخه ۶۲/۲/۲۴ در نزاع دسته جمعی که بین عده‌ای از روستائیان قریه « امیرعزیزی » واقع در ۱۲ کیلومتری غرب شهر صحنه کرمانشاه روی داد ، شش نفر با ضرب چوب و چماق مجروح شدند . نزاع با دخالت مأموران ژاندارمری فیصله یافت و ۱۸ نفر از منازعین دستگیر و تحویل مقامات قضایی شدند .

ـ پایگاه شهید کفاش مهاباد درساعت ۱۹:۵۵ تاریخ ۶۲/۴/۱۱ از سمت جنوب غربی با عناصر ضدانقلاب درگیر شدکه با اجرای آتش شدید دلاوران ژاندارمری در این پایگاه درگیری ساعت ۲۰:۳۰ بدون هیچ‌گونه تلفات و ضایعاتی خاتمه یافت .

ـ تأمین‌های اعزامی از گردان ۲۰۳ ژاندارمری به جاده مهاباد ـ بوکان ساعت ۷:۳۰ تاریخ ۶۲/۶/۲۱ در محور قمطره با ضدانقلاب درگیر شدند که با اعزام نیروهای کمکی دشمن متواری گردید .

ـ مورخه ۶۲/۸/۳۰ پایگاه های زمزیران و قلی اسماعیل توسط گردان ۱۶۷ پیاده به یگان اعزامی از هنگ ژاندارمری سردشت تحویل گردید . در هر پایگاه تعداد ۱ قبضه خمپاره انداز ۸۱ م.م با خدمه مربوطه باقیمانده است .

ـ طی مراسمی در تاریخ ۶۲/۹/۲ با حضور بخشدار ، یک پاسگاه ژاندارمری برای انجام خدمات انتظامی در شهرک تازه آباد ، قلقله و خانه شور افتتاح شد . در این مراسم نیز بخشدار جوانرود سخنانی بیان داشت .

ـ مورخه ۶۳/۴/۱۷ ژاندارمری اسلام‌آباد و هنگ ژاندارمری کرمانشاه از ۳ نفر ، سه

قبضه اسلحه کلت و ژ.۳ کشف کردند .

ـ مورخه ۶۳/۳/۵ مأمورین پاسگاه ژاندارمری کرمانشاه ، ضمن بازرسی از یک دستگاه خودروی پیکان که از اسلام‌آباد به طرف خوزستان در حرکت بود ، ۱۰۰۰ پاکت سیگار آزادی ، ۴۴۰ بسته سیگار زر و ۱۸۹ پاکت سیگار شیراز کشف کردند .

ـ شش سارق مسلح پس از یک هفته مراقبت و شناسایی کامل مورخه ۶۳/۴/۶ به وسیله افراد پاسگاه ژاندارمری چرداول دستگیر و تسلیم مقامات قضایی شدند . این سارقین ، چندی پیش درگرسنه زمله راه را بر مسافرین و عابرین بسته و اموال و وجوه نقدی آنان را به سرقت بردند . از دستگیر شدگان ۴ قبضه ام.یک ، ۲ قبضه برنو ، ۳ قبضه سلاح شکاری و مقدار زیادی مهمات کشف و ضبط شد .

ـ مورخه ۶۳/۴/۲۵ مأموران هنگ ژاندارمری کرمانشاه در بازرسی از یک دستگاه اتومبیل ۲۰۰ متر پارچه خارجی و ۱۹ کیلو چای کشف کرد و ۳ نفر را دستگیر و به همرا پرونده تحویل مقامات قضایی دادند .

ـ مورخه ۶۳/۷/۲۱ به دنبال عملیات رزمندگان اسلام که منجر به دست یافتن آنها به یکی از مقرهای ضدانقلاب در منطقه بیستون شد ، ۷ نفر از عوامل ضدانقلاب توسط پرسنل ژاندارمری دستگیر و تحت پیگرد قانونی قرار گرفتند .

ـ مورخه ۶۳/۸/۲۱ مأمورین مبارزه با قاچاق گروهان ژاندارمری میاندوآب حین بازرسی از یک دستگاه کمپرسی ، تعداد ۶۰۴ بطری مشروبات الکلی کشف کردند .

ـ توسط مأمورین پاسگاه ژاندارمری ایوان‌غرب مورخه ۶۴/۶/۳ از یک وانت تویوتا که درحال خارج شدن از منطقه بود ، مقداری کالای مسروقه کشف شد . سرنشینان این وانت در پاسگاه ژاندارمری ایوان‌غرب تحت بازجویی‌های اولیه قرار گرفتند و سرانجام به سرقت اعتراف کردند . از این وانت تعدادی فرش ، بخاری برقی ، کپسول گاز ، ساعت ، چرخ‌گوشت ، پلوپز و دیگر لوازم خانگی به دست آمد .

ز : نقش فداییان حضرت امام (ره) در مناطق غرب و شمال‌غرب

با توجه به وضعیت انقلاب در سال‌های ۱۳۵۸ تا ۱۳۶۰ و بحران‌های مسلحانه به وجود آمده توسط ایادی استکبار در آن مقاطع زمانی ، نیروهایی به صورت انفرادی یا

گروهی به صورت خودجوش در حمایت از انقلاب اسلامی از نقاط مختلف کشور تحت عنوان فداییان حضرت امام (ره) در صحنه‌های خطر حاضر شدند . این نیروها به همراه سایر رزمندگان اسلام با ابتکار عمل و روحیه‌ای عالی همچون سدی محکم به مقابله با دشمنان می‌پرداختند و حماسه‌های بزرگی خلق می‌کردند که هیچ‌گاه فراموش شدنی نیست . از جمله این افراد و گروه‌ها می‌توان به گروه محسن چریک [1] (اصغر وصال شیرازی) اشاره کرد که حماسه‌ها و مجاهدت‌های آنان در صحنه‌های مقابله با ضدانقلاب و متجاوزین عراقی جاودانه تاریخ مانده است .

در ادامه به سازمان و تشکیلات ، ارائه چندین مصداق و آمار تلفات در طول فعالیت این گروه می‌پردازیم .

قابل ذکر است پس از انسجام و تثبیت نسبی سازمان نیروهای مسلح کشور این گروه‌ها در اوایل سال ۱۳۶۰ در سازمان سپاه ادغام گردیدند .

۱ ـ سازمان و تشکیلات

فداییان حضرت امام (ره) دارای ستادهایی در شهرهای کرمانشاه ، ارومیه و سنندج بودند . قرارگاه‌هایی نیز به ترتیب در شهرهای پاوه ، قصرشیرین ، دالاهو ، میاندوآب ، کامیاران ، مهاباد و پیرانشهر در طول مدت فعالیت‌شان به وجود آوردند . همچنین پایگاه‌هایی فعال در استان کرمانشاه مانند تازه‌آباد ، نوشیروان ، شرکت زراعی ، بردلی ، بزمیران ، خانه‌شور ، تپه‌سور ، علی‌یاسین ، نی‌بند ، امام حسن (ع)، چناره ،بام‌زرده ، کانی‌صفر ، ازگله ، پالان ، پتانه (نفت‌شهر) ، خیاره ، کرکویه ، کوزنهریه و وانیان و در استان آذربایجان‌غربی در شهرستان‌های ارومیه ، ماکو ،خوی ، میاندوآب ، تکاب ، نقده و مهاباد و در استان کردستان در مناطق قروه ، بیجار ، سریش‌آباد و سنندج ایجاد کرده بودند .

۲ ـ مصادیق

ـ مورخه ۵۸/۱۰/۳ حمله تعداد ۷۰ نفر از مزدوران ضدانقلاب و عراقی به دهکده‌های مرزی در ناحیه هوان از توابع شهرستان قصرشیرین با مقاومت شدید

---

۱ ـ خلاصه زندگی‌نامه این شهید بزرگ در فصل شهدا کتاب ششم همین مجموعه ارائه شده است .

فداییان حضرت امام (ره) که پاسداری از مرزها را بر عهده دارند با به هلاکت رسیدن ۵ تن از مهاجمان به شکست انجامید .

ـ ساعت ۱۲ شب مورخه ۵۸/۱۰/۴ گروه گشتی فداییان حضرت امام (ره) در پشت کوره‌های آجرپزی قصرشیرین نزدیک مرز ، مورد حمله عده زیادی از مهاجمان مسلح قرار گرفتند که در نتیجه آن یکی از نیروها به شهادت رسید .

ـ مورخه ۵۹/۴/۳ در جریان درگیری فداییان حضرت امام (ره) با مهاجمان مسلح در تکاب ۱۷ نفر از ضدانقلابیون دستگیر و ۲ نفر از نیروهای خودی مجروح شدند .

ـ ساعت ۲۴مورخ ۵۸/۱۰/۴گروهی از فداییان امام خمینی (ره) در قصرشیرین که برای گشت شبانه عازم پشت کوره‌های آجرپزی در نزدیکی مرز ایران و عراق بودند ، ناگهان مورد تهاجم گروهی مسلح قرارگرفتند . در این حمله یک نفراز فداییان امام به نام امیر اکبری شهید شد.

ـ مورخه ۵۹/۲/۳۱ روستاهای ساتیاری ، بله‌ای ، کلاته ، میرعبدلی و مرتا توسط مردم رزمنده پاوه و حومه پاکسازی شد . در این عملیات پاکسازی هیچ‌گونه آسیبی متوجه پاسداران ، پیشمرگان مسلمان کُرد ، فداییان امام‌خمینی(ره) و سایر شرکت‌کنندگان نشد .

ـ در تاریخ ۵۹/۴/۳ در تکاب بین مهاجمین مسلح و فداییان امام خمینی(ره) درگیری صورت گرفت ، ۱۷نفراز مهاجمین دستگیر و ۲ نفر از فداییان امام (ره)نیز به طور سطحی مجروح شدند .

ـ در ادامه پاکسازی منطقه تکاب توسط سپاه پاسداران ، گروه فداییان امام (ره) و پیشمرگان مسلمان کُرد مورخه ۵۹/۴/۹ طی درگیری شدیدی که در روستای چراغ‌تپه روی داد سه پاسدار و ۷ پیشمرگ مسلمان کُرد توسط مهاجمین مسلح به گروگان گرفته شد و ۴ پاسدار دیگر مجروح شد . مهاجمین هنگام عقب‌نشینی ۵ روستا را به آتش کشیدند . اهالی این روستاها مجبور به مهاجرت به شهر تکاب شدند . در پی این عملیات مدت ۳ روز بازاریان به اتفاق اهالی روستاها در مسجد بخشداری و سپاه پاسداران تکاب تحصن نموده و از دولت خواستار اعزام نیرو به منطقه شدند که ۶۰ نفر از گروه فداییان امام (ره) از کرمانشاه به این منطقه اعزام شد.

ـ در تاریخ ۵۹/۴/۱۰ بین سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و فداییان امام (ره) با عوامل بعثی در روستای بانی‌هول در نوار مرزی قصرشیرین درگیری به وجود آمد . در این درگیری ۱۴نفر زخمی و ۲نفر شهیدشدند و روستا به طور کلی ویران شد. درطول این روز ۹۰ گلوله خمپاره ۱۲۰م.م به سوی این روستا پرتاب شد . پاسداران و فداییان امام (ره) با رشادت تمام در مقابل تهاجمات عراق ایستادگی کردند و به آتش آنها پاسخ دادند . در این درگیری تلفات سنگین به مزدوران بعثی وارد آمد .

ـ مورخه ۵۹/۴/۱۲ در روستای احمدآباد تکاب بین گروه فداییان امام (ره) ، سپاه پاسداران و پیشمرگان مسلمان کُرد از یک طرف و ضدانقلابیون از طرف دیگر درگیری روی داد . نیروهای خودی موفق به دستگیری ۱۷ نفر از مهاجمان مسلح شدند که همه مجهز به سلاح‌های کلاشینکف و ژ.۳ بودند . در این درگیری تلفات سنگینی نیز به دیگر مهاجمان وارد آمد .

ـ مورخه ۵۹/۵/۱۳ در جاده جوانرود توسط فداییان حضرت امام (ره) ۶ عدد مین کشف شد . همچنین در این روز تعدادی از اعضای این گروه در درگیری‌های اخیر جوانرود شهید و سه نفر دیگر مجروح شدند که حال یکی از آنها وخیم است .

ـ مورخه ۵۹/۵/۱۸ در جریان حمله مهاجمان عراقی به پاسگاه خانه‌شور در نوار مرزی ، درگیری سختی میان فداییان حضرت امام (ره) و مهاجمان رخ داد که در جریان آن عده زیادی از نیروهای عراقی کشته و یک نفر از نیروهای خودی نیز مجروح شد .

ـ مورخه ۵۹/۵/۲۵ فداییان حضرت امام (ره) تعداد ۱۷ عدد مین ضدتانک و ضدنفر در نوار مرزی کرمانشاه کشف کردند . همچنین در این روز در درگیری میان فداییان امام (ره) با عوامل ضدانقلاب در دو منطقه کرمانشاه ۲ نفر از نیروهای خودی شهید و ۱ نفر نیز مجروح شد و از نیروهای دشمن نیز عده زیادی کشته شدند . دراین درگیری‌ها دشمن پس از تحمل تلفات سنگین و به جا گذاشتن اسلحه و مهمات فراوان ، متواری شد .

ـ مورخه ۵۹/۶/۱۰ بنابه مذاکره فرمانده فداییان حضرت امام (ره)در کرمانشاه با یکی از رهبران ایل قلخانی (علی حسن رستمی)، وی با بیش از ۵۰ نفر از افرادش به نیروهای جمهوری اسلامی تسلیم شد وسلاح‌های سبک و سنگین خود را تحویل دادند.

ـ مورخه ۵۹/۶/۱۸ تعداد ۷ نفر از افراد فریب خورده ضدانقلاب که تاکنون در دامان متجاوزان عراقی بودند ، با تحویل سلاح‌های خود که ۵ قبضه کلاشینکف و ۲۰ قبضه سلاح‌های دیگر بود ، خود را به فداییان امام (ره) مستقر در پاسگاه‌های نوار مرزی کرمانشاه تسلیم کردند.

ـ مورخه ۵۹/۷/۲۳ گروه گشتی ستاد بسیج عشایری وارد ریجاب شد و پس از ۴۸ ساعت درگیری با همکاری برادران تکاور و فداییان امام خمینی(ره) ضربات مهلک و سنگینی به مزدوران عراقی وارد کردند و عده‌ای از آنان را به هلاکت رساندند . مقدار زیادی مواد غذایی و خواربار آنها را به غنیمت گرفتند و سنگرهای آنها توسط رزمندگان دلیر عشایر ، تکاوران و فداییان امام (ره) تسخیر شد .

ـ مورخه ۵۹/۸/۱۳ فداییان امام خمینی(ره) در یک عملیات ضربتی شبانه ۲۰ دستگاه تانک ارتش عراق را در مناطق سرپل‌ذهاب و قصرشیرین منهدم کردند و تلفات سنگینی به دشمن وارد آوردند .

ـ مورخه ۵۹/۹/۴ با اجرای آتش رزمندگان دلیر اسلام در مناطق کوره‌موش ، سرآبگرم و ریجاب جمعاً ۴ دستگاه تانک و ۱۵ دستگاه خودرو دشمن منهدم شد و بیش از ۱۰۰ نفر از متجاوزین کشته و یا زخمی شدند . از نیروهای خودی ۲ تن از سپاه، ۱ تن از فداییان امام خمینی (ره) ، ۱ تن از داوطلبان بسیج و ۱ سرباز ارتش به فوز عظیم شهادت نایل آمدند.

ـ مورخه ۵۹/۱۲/۱۳ فداییان امام خمینی(ره) و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با انجام یک عملیات نامنظم در مناطق ریجاب و دالاهو موفق شدند ۱۳ نفر از متجاوزین ارتش بعث عراق را کشته و یک دستگاه زیل حامل مهمات ارتش بعث عراق را منهدم نمایند ، فداییان امام (ره) و سپاه پاسداران در این عملیات مشترک یک میدان مین دشمن را خنثی و تعداد ۶۰۰ عدد مین ضدنفر را سالم به غنیمت گرفتند . بر اساس این گزارش ۲ تن از فداییان امام (ره) به نام‌های مراد دالایی و فریدون الیاسی در یک درگیری چند ساعته با متجاوزین بعثی به درجه شهادت نایل آمدند .

ـ مورخه ۵۹/۱۲/۲۱ فداییان حضرت امام (ره) در جریان یک عملیات چریکی در کرکلان جوانرود ۲ نفر از سران ضدانقلاب را به هلاکت رساندند .

ـ مورخه ۶۰/۱/۱۶ در منطقه ریجاب ، فداییان حضرت امام خمینی(ره) و سپاه پاسداران با هماهنگی کامل در یک عملیات ، حدود ۱۵ تن از مزدوران بعثی را کشته و چندین قبضه سلاح سبک به غنیمت گرفتند .

ـ مورخه ۶۰/۱/۲۰ در یک عملیات نامنظم در مناطق کوهستانی ریجاب و دالاهو چند گروه از فداییان امام (ره) و سپاه پاسداران ، علاوه بر انهدام تعدادی از تجهیزات سبک و سنگین دشمن ، مقادیر قابل ملاحظه‌ای سلاح و مهمات سنگین متجاوزین به غنیمت گرفته شد .

ـ مورخه ۶۰/۲/۱۵ در پی یک عملیات چریکی ، فداییان امام خمینی(ره) موفق شدند ، یک دستگاه نفربر دشمن را با ۷ سرنشین آن منهدم نمایند.

ـ مورخه ۶۰/۲/۱۷ فداییان امام خمینی(ره) در جبهه سرپل‌ذهاب با انجام یک عملیات نامنظم پایگاه مزدوران بعث عراق در مناطق ریجاب و دالاهو را شناسایی کردند و مورد حمله قرار دادند . در این عملیات پایگاه نام برده منهدم گردید و مهاجمین با دادن تلفات سنگینی مجبور به فرار شدند و بیش از ۴۰ گلوله خمپاره ۸۲ م.م و ۵۰ مین ضدتانک و ضدنفر از خود به جای گذاشتند .

ـ مورخه ۶۰/۳/۱۳ در یک عملیات نامنظم در منطقه گاومیشان فداییان حضرت امام خمینی (ره) موفق شدند ، یک چادر مهمات متجاوزین ارتش بعث عراق را به آتش بکشند و ۲ دستگاه تانک آنان را منهدم نمایند . در این عملیات ۱۰ تن از مزدوران بعثی به هلاکت رسیدند .

ـ مورخه ۶۰/۳/۲۲ فداییان امام خمینی(ره) موفق شدند ، در جبهه‌های سومار ، گیلان‌غرب ، ریجاب و دالاهو علاوه بر به هلاکت رساندن بیش از ۸۰ تن از نیروهای صدام ۵ دستگاه تانک ، یک پایگاه موشک‌انداز ، دو موضع خمپاره‌انداز ، یک موضع کالیبر ۷۵ ، یک قبضه تیربار ، ۳ دستگاه خودروی حامل نفرات ، یک دستگاه خودروی مجهز به تفنگ ۱۰۶ م.م ، یک جیپ فرماندهی ، ۹ سنگر اجتماعی و یک سنگر دیده‌بانی دشمن را منهدم کنند .

ـ مورخه ۶۰/۵/۲۲در جبهه ریجاب در یک عملیات مشترک گروه فداییان امام (ره) و سپاه پاسداران در یکی از مواضع پشت جبهه دشمن در دشت‌ذهاب یک گروه از

سربازان عراقی که درحال جابه‌جایی بودند ، مورد حمله قرار گرفتند. در این عملیات حدود ۲۵ سرباز و ۲ افسر عراقی همراه با یک جیپ فرماندهی و یک خودرو نابود شدند .

ـ به مناسبت هفته بزرگداشت سالگرد جنگ ، فداییان امام خمینی(ره) در بخش کرند از برابر تصویر امام خمینی(ره) رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران مسلحانه رژه رفتند . در این مراسم حاجی طهماسبی ، فرمانده فداییان امام (ره) طی سخنانی گفت : خدا با ماست وپیروزی از آن ماست .با همین سلاح های خود ادر جنگ‌های نامنظم صدامیان را به ستوه آورده‌ایم . آنها ایمان ندارند و هم اکنون صدام به دست وپا افتاده ، لیکن راه گریزی ندارد . وی در قسمت دیگری از سخنانش به صدر انقلاب اسلامی و حرکت‌های جهانی مستضعفان در مقابل علیه مستکبران اشاره کرد و برای پیروزی فداییان امام خمینی(ره) در ستیز بر ضد دشمن آرزوی موفقیت کرد .

ـ مورخه ۶۰/۹/۲۶ رزمندگان جان بر کف سپاه پاسداران و فداییان حضرت امام خمینی (ره) در یک عملیات منظم موفق شدند ، منطقه ازگله را از وجود متجاوزین بعثی پاکسازی کرده و در بلندی‌های« بمو » مستقر شوند. در این عملیات فداییان امام(ره) توانستند ، ضربات سنگینی به یگان‌های توپخانه دشمن وارد بیاورند . این نیروها تا تاریخ ۶۰/۱۰/۷ضمن تحکیم مواضع جدید ، حملات دشمن را یکی پس از دیگری خنثی کردند و ۱۶ تن از نیروهای صدام را کشته و سلاح و تجهیزات آنان را به غنیمت گرفتند .

۳ ـ جمع‌بندی تلفات

در طول مقطع نبرد دوم گروه‌های مختلف فداییان حضرت امام (ره) موفق شدند ، تلفات قابل توجهی از جمله ۹۷۸ نفر کشته ، ۱۹۲ نفر زخمی ، ۲۴ نفر اسیر و ۲۷۶ نفر تسلیمی به دشمن (ضدانقلاب و متجاوزین عراقی) وارد نمایند و در این مدت نیز ۸ نفر شهید و ۲۹ نفر مجروح تقدیم انقلاب اسلامی نمایند .

فصل پنجم

عملکرد ستادها و قرارگاه‌های فرماندهی

الف : مقدمه

پس از به بن‌بست رسیدن مذاکرات هیأت حسن‌نیت و اشغال بسیاری از مناطق توسط گروهک‌های ضدانقلاب و اشرار در غرب و شمال‌غرب ، بسیج عمومی قوای مسلح[1] و سایر نیروهای انقلابی و مردمی با هدف مقابله با گروه‌های مسلح غیرقانونی ، حفظ تمامیت ارضی و ایجاد امنیت کامل برای مردم منطقه آغاز شد . به این ترتیب، نیروهای سپاه به منطقه بازگشتند . ارتشیان از حصار پادگان‌ها خارج شده و به نبرد با دشمنان برخاستند . همین امر فرماندهان نظامی سپاه و ارتش را بر آن داشت تا به منظور طرح‌ریزی دقیق ، کنترل و هدایت هر چه بیشتر عملیات ، ایجاد وحدت رویه بین نیروها در امر مبارزه با ضدانقلاب و استمرار اقدامات و فعالیت‌ها ، همگام با پشتیبانی مورد نیاز جهت عملیات تهاجمی و تدافعی و توسعه‌ای ، اقدام به تشکیل ستادهای مستقل و یا قرارگاه‌های مشترک فرماندهی[2] (مانند قرارگاه مشترک ارتش و سپاه در سنندج و کرمانشاه ، قرارگاه حمزه‌سیدالشهدا (ع) قرارگاه‌های استانی) با سازمان و ساختار مصوب نمایند ، ستادها و قرارگاه‌هایی که در مقطع نبرد دوم مأموریت مهم هدایت ، هماهنگی و پشتیبانی عملیات را بر عهده داشتند .

بعد از تشکیل ستادها و قرارگاه‌های مستقل یا مشترک به لحاظ وجود زمینه‌های غیرسازمانی قبلی ، بین فرماندهان و مسئولین لشگری و کشوری در مناطق بحرانی ، وحدت رویه در اقدامات و فعالیت‌های عملیاتی و پدافند داخلی تا حد مطلوبی ایجاد

---

۱ ـ قوای مسلح جمهوری اسلامی ایران در آن زمان از ، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ، ارتش جمهوری اسلامی ، نیروی انتظامی (شامل شهربانی ، ژاندارمری ، کمیته انقلاب اسلامی و سازمان‌های وابسته به آنها) ، وزارت دفاع و سازمان‌های وابسته تشکیل می‌گردید .

۲ ـ بنا به وضعیت هر یک از ستادها و قرارگاه‌های اصلی ، تعدادی قرارگاه فرعی و تاکتیکی در تابعیت خود دارند .

شد و با ایجاد هماهنگی در روش‌های جاری ، هماهنگی لازم در کلیه فعالیت‌های نظامی ، سیاسی ، اجتماعی و اقتصادی به وجودآمد .

از همان اوایل ، هماهنگی و هم‌فکری بین نیروهای نظامی و انتظامی در مناطق غرب و شمال‌غرب وجود داشت . فرماندهان سپاه ، ارتش و ژاندارمری کنار هم جمع می‌شدند و در مورد برخورد با ضدانقلابیون ، نحوه آزادسازی مناطق و مانند آن تصمیم می‌گرفتند . در آن زمان قرارگاه هماهنگی مشترکی وجود داشت، ولی سازمان ابلاغی مصوبی در میان نبود زیرا در ستادهای سپاه و لشگرهای ۲۸ ، ۸۱و ۶۴ ارتش ، شهیدان بروجردی ، صیادشیرازی ، کاظمی ، شهرامفر و پیچک در مورد هماهنگی عملیاتی بحث و مشورت می‌کردند(مصاحبه با برادران استکی ، جلالی ، رستگارپناه ، دادبین ، سنجابی ، مقیمیان ، توفیقی و ربیعی ، ۱۳۸۰) . نتیجه اینکه چه در آن زمان که قرارگاه‌های مشترک سازمانی با ساختار و مأموریت مصوب و ابلاغی وجود نداشت ، چه آن زمانی که این قرارگاه‌ها مصوب و ابلاغ شد ، هماهنگی و وحدت‌رویه بین نیروهای نظامی و انتظامی حاضر در منطقه ، به خاطر احساس مشترک فرماندهان به ضرورت این هماهنگی و بر اساس دیدگاه‌های حضرت امام (ره) و واقعیت‌های موجود وجود داشت و نقش تعیین کننده‌ای در اثر بخشی عملیات به ویژه در مقابله با ضدانقلاب ایفا نموده است .

در این فصل سعی شده است به عملکرد ستادها و قرارگاه‌های مستقل سپاه و مشترک سپاه و ارتش ، نحوه شکل‌گیری ، فرماندهان و مسئولین اصلی ، اهداف ، فعالیت‌ها و اقدامات آنها پرداخته شود [1] .

ب : ستاد عملیات غرب کشور (قرارگاه نجف)

قرارگاه نجف در سال ۱۳۵۸ با نام « ستاد عملیات غرب کشور » تحت امر ستاد مرکزی سپاه ، با هدف رفع بحران‌های محلی در کردستان ، پاوه و اورامانات و در هم شکستن محاصره شهر پاوه [2] ـ به فرمان حضرت امام (ره) ـ در شهرستان کرمانشاه

---

۱ ـ مطالب ارائه شده در این فصل خلاصه‌ای از اطلاعات جمع‌آوری شده قرارگاه‌ها و ستادهای فرماندهی در منابع اختصاصی کمیته تدوین نبرد دوم می‌باشد که در یک جلد در زمستان ۱۳۸۲ انتشار یافته است .

۲ ـ برای کسب اطلاعات بیشتر دراین زمینه به فصل پنجم از کتاب دوم (اوضاع و احوال) همین مجموعه مراجعه فرمایید.

شکل گرفت . با شروع جنگ تحمیلی و تجاوز ارتش عراق به مرزهای کشور ، این ستاد ضمن تغییراتی در مأموریت و ساختار سازمانی ، با عناوین مختلفی مانند « قرارگاه منطقه ۷ » ، « قرارگاه شمال‌غرب » ، « قرارگاه غرب » ، « قرارگاه منطقه دو نجف » و سرانجام « قرارگاه مقدم نجف[1] » در عرصه دفاع مقدس ظاهر شد و هدایت عملیات رزمندگان اسلام بر ضد دشمن متجاوز بعثی را در غرب کشور بر عهده گرفت .

۱ ـ ماموریت

ـ طرحریزی عملیاتی در امر آزادسازی مناطق تحت اشغال ضدانقلاب ؛
ـ تأمین نیروی انسانی یگان‌های تحت‌امر ؛
ـ تشکیل یگان های تهاجمی و دفاعی و حمایت از آنها در عملیات رزمی ؛
ـ کنترل منطقه اورامانات و پدافند در مناطق مرزی از مهران تا نوسود ؛
ـ هدایت و کنترل یگان‌های تحت‌امر اعم از سازمانی و مأمور ؛
ـ معرفی فرماندهان نواحی چهارگانه در حداقل زمان ممکن ؛
ـ طرحریزی عملیاتی به منظور جلوگیری از نفوذ و اشغال ارتش عراق در نوار مرزی؛
ـ طرحریزی عملیاتی به منظور بازپس‌گیری نقاط اشغال شده توسط عراق .

۲ ـ سازمان (ستاد و صف)

رده‌های سازمانی قرارگاه نجف به شرح زیر می‌باشد :

(الف) یگان‌های سازمانی :

ـ حوزه مرکزی قرارگاه ؛
ـ نواحی شامل کرمانشاه ، ایلام و همدان ؛
ـ مراکز منطقه‌ای غرب کشور ؛
ـ تیپ بیت‌المقدس ، برای اجرای عملیات برون‌مرزی[2]؛

۱ـ این قرارگاه‌در حال حاضر با نام قرارگاه مقدم (نجف) به صورت فعال، کنترل منطقه اورامانات را از نظر موقعیت بحرانی و پدافند در مناطق‌مرزی از مهران تا نوسود و هدایت یگان‌های تحت امر اعم از سازمانی و مأمور را بر عهده دارد.
۲ ـ این تیپ پس از تشکیل نیروی زمینی سپاه و تشکیل قرارگاه‌های چندگانه به ویژه تشکیل قرارگاه نجف در

ـ تیپ امیر المؤمنین (ع) از تاریخ ۶۳/۷/۲۴ الی ۶۹/۹/۱ ؛
ـ سازمان پیشمرگان مسلمان[1] ؛
ـ تیپ نبی اکرم (ص) [2] ؛
ـ یگان‌های پشتیبانی رزم شامل پدافند هوایی ، توپخانه و مهندسی ؛
ـ یگان‌های پشتیبانی خدمات رزم .

(ب) یگان‌های زیر امر (تحت امر) :

ـ تیپ های ۱۰۰ ، ۸۰ ، ۲۱۲ ، ۳۱۳ ، ۶۶۱ ، ۶۷ ، ۵۹ ، ۲۲ ، ۲۸ ، ۵۳ ، ۲۰۳ ، ۲۹ ، ۳۲ ، ۵۵ ، ۵۲ ، ۲۷ و ۱۱ بنا به وضعیت و مأموریت ؛
ـ لشگرهای ۴۳ ، ۳۲ ، ۱۱ و ۳۱ بنا به وضعیت و مأموریت .

۳ ـ مسئولین

مسئولین و فرماندهان قرارگاه ازابتدای تشکیل تا پایان مقطع نبرد دوم عبارت بودند از:
برادر ابوشریف ؛ شهید محمد بروجردی ؛ سعید بختیاری ؛ داوود کریمی ؛ اکبر براتی ؛ عباس محتاج ؛ احمد وحیدی ؛ مصطفی‌ایزدی و سعید بختیاری ، فرمانده ؛ شهید حبیب‌الله داوودآبادی ، جانشین عملیات قرارگاه (سال ۱۳۶۲) ؛ شهید غلامرضا صالحی ، معاون عملیاتی قرارگاه (سال ۱۳۶۴) .

۴ ـ گوشه‌ای از عملکرد قرارگاه

ـ برگزاری سمینار وحدت سپاه و ارتش ؛
ـ اجرای ده‌ها عملیات در مقابل متجاوزین بعثی در جبهه های غرب کشور ؛
ـ انجام فعالیت‌های اطلاعاتی در جهت شناسایی تحرکات ، محل تجمع و امکانات دشمن .

کرمانشاه تحت امر این قرارگاه قرار گرفت ومرحله جدیدی را آغاز کرد ، بدین شکل که در مأموریت‌های برون‌مرزی به صورت مستقل و یا به شکل مأمور با دیگر یگان های نیروی زمینی سپاه همکاری می‌کرد .

۱ ـ این سازمان کار خود را تحت امر قرارگاه نجف با تلفیق نیروهای بومی و غیربومی در قالب یگان پیشمرگان مسلمان کرد جهت مقابله با ضدانقلاب شروع و پس از آن به مقابله با دشمن بعثی تا دندان مسلح برخاست .

۲ ـ این یگان ابتدا تحت‌امر سپاه منطقه ۷ ، و پس از آن در کنترل عملیاتی سپاه دوم شمال غرب و منطقه دو نجف سپاه پاسداران انقلاب اسلامی قرار گرفت .

ج : ستاد مشترک سپاه و ارتش درغرب کشور

با آغاز عملیات رزمندگان اسلام ـ در مقطع نبرد دوم ـ در مقابله با گروهک‌های ضدانقلاب، در پی پیشنهاد سردار صفوی، مسئول هماهنگی عملیات سپاه وارتش در سنندج و بنابه تدبیر سردار شهید محمد بروجردی، به منظور هماهنگی بیشتر میان نیروهای سپاه و ارتش در مناطق آذربایجان غربی، کردستان، کرمانشاه وایلام، در اردیبهشت ماه ۱۳۵۹ ستادی مشترک درکرمانشاه تشکیل شد که به موجب آن سپاه پاسداران انقلاب اسلامی جهت اجرای عملیات پاکسازی، پیشروی در مناطق اشغالی و دستگیری و تحویل افراد مسلح به دادگاه‌های انقلاب اسلامی اقدام می‌نمود، ارتش نیز در مواضع آزاد شده مستقر می‌گردید.

د : ستاد مشترک سپاه و ارتش در سنندج

ستاد مشترک عملیات ویژه سپاه و ارتش با مساعی مشترک رزمندگان متعهد و نخبه سپاه و ارتش جمهوری اسلامی، همچنین تلاش جدی و خستگی ناپذیر سرداران شهید حاج محمد بروجردی، ناصر کاظمی و شهرام‌فر، سردار جاویدالاثر حاج احمد متوسلیان و برادران سید رحیم صفوی، رسول یاحی، حسن رستگارپناه، احمد ترکان و احمد دادبین به ریاست سپهبد شهید علی صیادشیرازی در نیمه اول سال ۱۳۵۹ در پادگان لشگر ۲۸ ـ سنندج ـ ایجاد گردید تا ضمن اتخاذ یک سلسله تدابیر عاجل و راه‌گشا با هم‌فکری فرماندهان سپاه و ارتش، هر چه سریع‌تر منطقه را از زیر نفوذ گروهک‌های ضدانقلاب خارج کند.

با تشکیل ستاد مشترک، بهترین شکل هماهنگی وهمکاری میان نیروهای سپاه و ارتش به وجود آمد و اقدامات و فعالیت‌ها روال بهتری یافت. به این ترتیب عملیات پاکسازی آغاز گردید وبا همت بلند رزمندگان اسلام و تدابیر نظامی فرماندهان ستاد ابتدا شهرها، سپس روستاها و سرانجام محورهای اصلی و فرعی یکی پس از دیگری به کنترل قوای اسلام درآمد.

(الف) اهداف :

ـ برنامه‌ریزی، هماهنگی و هدایت عملیات ؛

ـ حضور فعال‌تر قوای سپاه و ارتش در عملیات نظامی .

(ب) گوشه‌ای از اقدامات این ستاد :

از مهم‌ترین اقدامات این ستاد قبل از تشکیل قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) می‌توان

به موارد زیر اشاره کرد :

ـ تشکیل و راه‌اندازی سازمان پیشمرگان مسلمان کُرد و گروه‌های ضربت[1] در کردستان؛

ـ شکستن بن‌بست نظامی و بر هم زدن موازنه قدرت‌طلبی گروهک‌ها در تجزیه مناطق کردستان ؛

ـ پاسخ‌گویی مناسب به خواست‌های برحق و مشروع مردم منطقه که از نتایج اقدامات هیأت حسن‌نیت ـ که در عمل با سپردن مقدرات منطقه به ضدانقلاب موجبات سلب آسایش و امنیت آنان را فراهم آورده بودند ـ به شدت آزرده خاطر شده بودند ؛

ـ شکستن محاصره پادگان مهم لشگر ۲۸ ارتش جمهوری اسلامی در سنندج ؛

ـ آزادسازی و پاکسازی اکثر شهرهای منطقه ؛

ـ کسب پیروزی‌های چشمگیر در آزادسازی و پاکسازی محورهای مواصلاتی ؛

ـ برقراری حاکمیت نسبی جمهوری اسلامی در غرب و شمال‌غرب ؛

ـ تضعیف قدرت نظامی ضدانقلاب در منطقه ؛

ـ تشکیل یگان های رزمی مشترک با نام جندالله[2] ؛

ـ تسلیح مردم روستاهای منطقه در مقیاس قابل توجه با هدف مردمی کردن امنیت؛

ـ ارائه دستورالعمل‌های تبلیغاتی و روانی علیه دشمن به نواحی تحت‌امر با هدف انتشار انقلاب در میان مردم منطقه ، کاستن از میزان نفوذ گروهک‌ها در میان آنها ، آشکار ساختن چهره واقعی دشمن ، بیان واقعیت‌ها ، برقراری حاکمیت دولت در منطقه ، کمک به پیشبرد عملیات در مقابل ضدانقلاب ؛

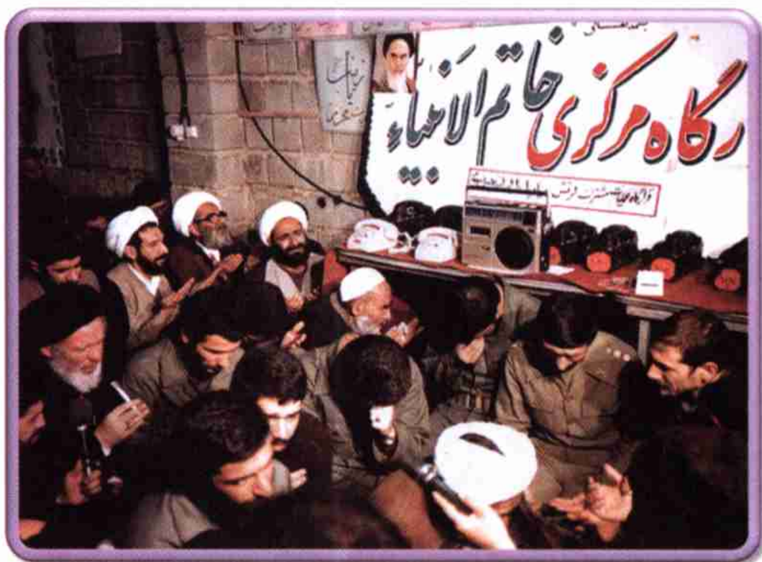
ـ تصمیم‌گیری برای مبادله زندانیان ضدانقلاب با گروگان‌های خودی ؛

ـ انجام عملیات مردم‌یاری مانند کمک به روستاییان در امر کشت و زرع زمین‌های کشاورزی خود ، احداث جاده ، ایجاد کلاس‌های آموزشی ؛

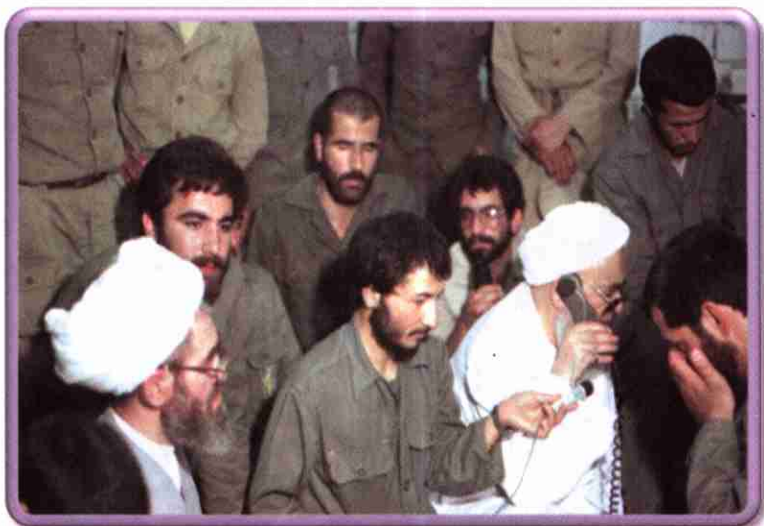
۱ ـ برای آشنایی بیشتر با سازمان پیشمرگان مسلمان کُرد و گروهان ضربت به فصل پنجم از کتاب ششم همین مجموعه مراجعه کنید .

۲ ـ گردان‌های جندالله تلفیقی از نیروهای سپاه ، ارتش ، ژاندارمری و پیشمرگان مسلمان کُرد بود که به عنوان یگان واکنش سریع در مقابل عملیات دشمن در داخل و اطراف شهر سازماندهی گردید . برای کسب اطلاعات بیشتر در این خصوص به فصل پنجم همین کتاب مراجعه فرمایید .

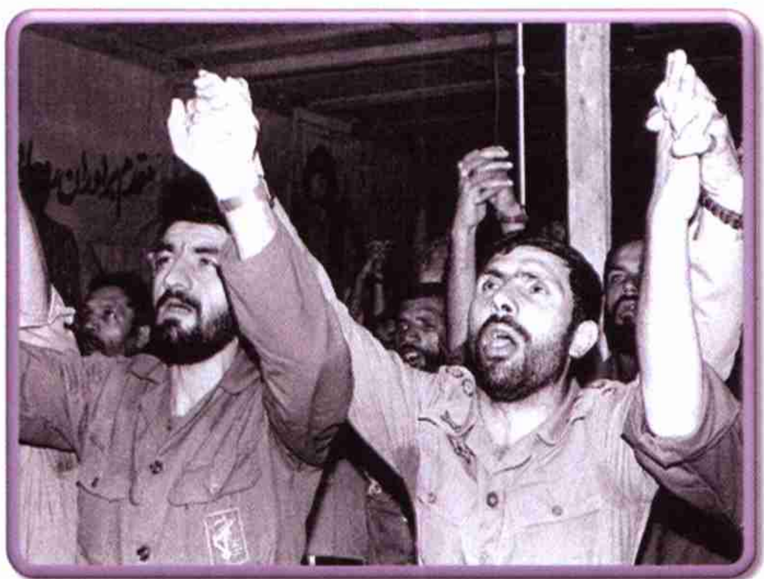

جمعی از علماء ، مسئولین کشوری و فرماندهان سپاه و ارتش در ستاد قرارگاه‌های عملیاتی مشترک

اعلام رمز عملیات و دعا و نیایش در قرارگاه‌های مشترک سپاه و ارتش برای پیروزی رزمندگان اسلام

ـ فعال نمودن دستگاه‌های دولتی در مرکز استان و شهرستان‌ها .

هـ: سپاه ناحیه کردستان

هنگام وقوع بحران در مناطق غرب و شمال‌غرب ، هر یک از مراکز سپاه ، به طور مستقل به طرح‌ریزی و اجرای عملیات در مقابله با ضدانقلاب می‌پرداختند و مستقیم با ستاد مرکزی سپاه و پس از تشکیل سپاه منطقه ۷ با این مرکز در ارتباط بودند . لکن بنا به دلایل مختلفی از قبیل وجود بُعد مسافت بین محل نظارت و تصمیم‌گیری با صحنه اجرا ، همچنین لزوم متمرکز نمودن تلاش‌ها در صحنه‌های درگیری ، ضرورت تشکیل ستادهای نواحی در مراکز استان‌ها محرز گردید . به این ترتیب سپاه‌های مستقر در شهرستان‌ها ـ که پایگاه نامیده می‌شدند ـ تحت امر ستاد ناحیه قرار گرفتند و ستاد ناحیه خود زیر امر مستقیم ستاد منطقه مشغول به فعالیت گردید .

۱ ـ اهداف

ـ تثبیت اجرای احکام اسلام در منطقه ؛
ـ برقراری حاکمیت جمهوری اسلامی ؛
ـ به انزوا کشاندن ضدانقلابیون وگروهک‌ها ؛
ـ جداکردن صفوف مردم مسلمان و متعهد از دشمن ؛
ـ اقدامات فرهنگی و روانی بمنظور ارتقاء روحیه نیروهای خودی ؛
ـ اقدامات لازم به منظور پیگیری عملیات مردم یاری و خدمات رسانی ؛
ـ اجرای عملیات امداد و نجات در بمباران ؛
ـ فعالیت‌های فرهنگی و علمی در بستر جامعه ؛
ـ اجرای عملیات مهندسی در امر احداث جاده‌های روستایی (برف روبی) .

۲ ـ ماموریت

ـ مقابله با ضدانقلابیون و بیرون راندن آنها از مرز ؛
ـ آزادسازی و پاکسازی شهرها و روستاهای محدوده استحفاظی ؛

ـ برقراری امنیت در منطقه و مردمی کردن آن ؛
ـ کنترل مرز و دفع تجاوزات ارتش بعث عراق ؛
ـ جذب ، آموزش و سازماندهی نیروهای داوطلب اعزام به جبهه .

۳ ـ سازمان

ـ حوزه مرکزی ؛
ـ پایگاه‌های سنندج ، کامیاران ، قروه ، بیجار ، دیواندره ، سقز ، بانه ، مریوان ، تکاب ، میاندوآب ، سردشت و بوکان[1] ؛
ـ پادگان‌های امام علی (ع) ، توحید ، شهید کاظمی ، ۷ تیر و سقز ؛
ـ پادگان‌های آموزشی حضرت رسول (ص) ، وحدت در سنندج ، قدس در بیجار ، صادق‌آباد و شهید محلاتی در قروه ؛
ـ تیپ‌های ویژه قدس ، بیت‌المقدس و ۴۷ سلمان ؛
ـ گردان امام علی (ع) ، گردان‌های توپخانه صحرایی و پدافند هوایی ؛
ـ لشگرهای امام حسین (ع) و نجف اشرف[2] ؛
ـ یگان‌های پشتیبانی رزم شامل توپخانه، پدافند ، ادوات ، مهندسی ، تخریب و ش.م.ر؛
ـ یگان‌های پشتیبانی خدمات رزم شامل تعاون ، لجستیک ، بهداری ، مخابرات ، طرح و برنامه ، بودجه و پشتیبانی مالی .

۴ ـ مسئولین[3]

ـ سال ۱۳۵۹ : برادران سیدرحیم صفوی ، رسول یاحی و محمود امینی فرمانده ، جواد استکی فرمانده طرح و عملیات ، برادر صحبت مسئول اطلاعات ، شهید مصطفی

۱ ـ شهرستان کامیاران در سال ۱۳۶۰ به حوزه مسئولیتی این سپاه افزوده شد و شهرستان‌های سردشت و بوکان در سال ۱۳۶۲ از حیطه مسئولیت آن خارج شد .

۲ ـ پیرو ابلاغ فرمانده کل سپاه ، مسئولیت دو لشگر امام حسین (ع) و نجف‌اشرف ـ که تحت‌امر عملیاتی قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) قرارداشتند ـ از تاریخ ۶۲/۴/۹ به فرماندهی سپاه کردستان تفویض گردید .

۳ ـ اسامی ذکر شده تعدادی از فرماندهان و مسئولین رده مذکور می‌باشند و نام افرادی که در سمت‌های بعدی تغییر کرده ، فقط اشاره شده و از تکرار اسامی قبل خودداری شده است .

طیاره خواجویی جانشین عملیات ؛

ـ سال ۱۳۶۰ : سردار شهید ناصر کاظمی و مصطفی ایزدی ، فرمانده ، حاج حسن رستگار جانشین عملیات ، برادر لطیفیان اطلاعات ، علیرضا تمیزی مسئول تدارکات ، برادر عادلخانی ، مسئول هماهنگی سپاه ؛

ـ سال ۱۳۶۱: مصطفی ایزدی فرمانده ، علیرضا تمیزی جانشین فرمانده سپاه ، برادر باقری مسئول مخابرات ، شهید محسن صیرفیانپور مسئول امور پاسداران (نیروی انسانی) ؛

ـ سال ۱۳۶۲ : برادر تمیزی فرمانده ، سید حسین فیض رئیس ستاد ، برادر خصاف مسئول طرح و برنامه و نظارت سپاه ، حجت‌الاسلام نورالدین حیدری نماینده امام (ره) در سپاه کردستان ، حجت‌الاسلام طاهری مسئول روابط عمومی ، حجت‌الاسلام صالحیان مسئول واحد آموزش ، رضا باقری مسئول اطلاعات ، برادر صادقی معاون اطلاعات ، حاج حسن رستگارپناه و سردار شهید حاج اکبر آقابابایی معاون عملیات ، حاج‌آقا نمازی ، مسئول آموزش عقیدتی ، برادر علیزاده معاون تبلیغات و انتشارات ، برادر جمشیدیان مسئول تدارکات ، برادر یزدآبادی مسئول بسیج ؛

ـ سال ۱۳۶۳ : حجت الاسلام طاهری مسئول روابط عمومی ، حجت‌الاسلام صالحیان مسئول واحد آموزشی ؛

ـ سال ۱۳۶۴ : برادر دقیقی فرمانده ، برادر حسن رستگارپناه جانشین ، سردار شهید سیدحسین روح الامین فرمانده عملیات، شهید غلامعلی بیدی معاونت دفتر قضایی.

۵ ـ گوشه‌ای از عملکرد

ـ آزادسازی و پاکسازی شهرها ، مناطق عمق و بینابینی شهرها و محورهای مواصلاتی اصلی و فرعی ؛

ـ تشکیل گروه‌های گشت در محورها با استفاده از نیروهای پایگاه‌ها و پاسگاه‌های مختلف ؛

ـ تأمین امنیت جاده‌ها ؛

ـ بالا بردن سطح کیفیت بسیج روستاها و ایجاد پایگاه‌های مختلف روستایی ؛

ـ تشکیل گروه ویژه ضربت یگان حزب‌الله با استفاده از نادمین و تسلیمی‌ها[1] ؛
ـ طرح‌ریزی و اجرای عملیات پدافند و توسعه امنیت داخلی ؛
ـ آموزش عمومی (بسیج و سرباز) ، تخصصی (تربیت بدنی ، ادوات ، ش.م.ر و...) و تداومی و یگانی (گردان های جندالله ، ثارالله ، ادوات ، حضرت رسول(ص)و ...)؛
ـ دریافت گزارش عملکرد پایگاه‌های تحت‌امر در نیمه اول و دوم هر سال ؛
ـ بسیج نیروهای مردمی برای در دست گرفتن امنیت (تسلیح روستاها) ؛
ـ تشویق و ترغیب نیروهای ضدانقلاب به تسلیم شدن ؛
ـ برگزاری کلاس‌های عقیدتی و سیاسی ؛
ـ ارائه طرح‌های مختلف مانند جذب نیرو با همکاری جهادسازندگی و آموزش و پرورش[2] ، والعادیات در آموزش نظامی ، سیاسی و عقیدتی نیروها در کوتاه مدت و دراز مدت ، والعاصفات به منظور آزادسازی نیروهای پاسدار از پایگاه‌های آرام ، صف با هدف تشکیل ارتش ۲۰ میلیونی ؛ بنیان مرصوص شامل آئین‌نامه انضباطی سپاه ؛
ـ رسیدگی و سرکشی به خانواده‌های نیروهای بومی (حاضر در منطقه و اعزام شده به جنوب) ، همچنین سرکشی مقطعی و جزیی به خانواده‌های معظم شهدا ؛
ـ برگزاری جلسات و سمینارهای مختلف برای رسیدگی به مسائل و مشکلات موجود؛
ـ انجام فعالیت‌های فرهنگی مانند فیلمبرداری از روند آزادسازی مناطق ، تهیه فیلم در مورد فرماندهان شهید ، منطقه‌بندی روستاها و شهرها برای هر چه بهترانجام شدن فعالیت‌های تبلیغاتی ، برگزاری اردوهای تابستانی برای دانش‌آموزان ؛
ـ جذب نیرو از میان برادران اهل سنت برای اعزام به قم و تحصیل در این شهر که پس از پایان دوره آموزشی دوباره به منطقه بازگشته و جذب سپاه شوند ؛
ـ تشکیل کمیسیون‌های مختلف مانند کمیسیون عملیات با حضور واحدهای عملیات ، اطلاعات ، تدارکات ، فرماندهی و بسیج ؛ کمیسیون بسیج در رابطه با تسلیح

---

۱ ـ این یگان برای اولین بار در دیواندره تشکیل شد .

۲ ـ به واسطه این طرح که در سطح کشور گسترش یافت نیروهایی از سطح آموزش و پرورش کشور جذب شده و پس از گذراندن یک دوره ۳ ماهه آموزش در رابطه با چگونگی برخورد با اهل سنت ، مردم ساکن در مناطق کُردنشین و نحوه آموزش و پرورش به کردستان اعزام می‌شدند .

روستاها با حضور واحدهای بسیج ، عملیات ، اطلاعات ، فرماندهی و آموزش ؛ کمیسیون تبلیغات با حضور نماینده حضرت امام (ره)، تبلیغات و مسئول ستاد ؛ کمیسیون اطلاعات با حضور واحدهای اطلاعات، نمایندگی حضرت امام(ره) و فرماندهی، کمیسیون قضایی با حضور نماینده حضرت‌امام (ره) و واحدهای اطلاعات ، دادستانی سپاه، دادستانی انقلاب اسلامی کردستان و فرماندهی ؛ کمیسیون آموزش با حضور نماینده حضرت امام(ره) و واحدهای عملیات، آموزش نظامی، آموزش عقیدتی و فرماندهی؛

ـ انجام عملیات روانی بر علیه دشمن .

و : سپاه منطقه ۷ (کرمانشاه)

سپاه منطقه ۷ با توجه به منطقه‌بندی سپاه در سطح کشور جهت تسریع در انجام فعالیت‌ها و سهولت دسترسی به فرماندهان تصمیم‌گیرنده ، با تلاش‌های خستگی‌ناپذیر سردار شهید محمد بروجردی در هفدهم شهریورماه ۱۳۶۰ با مرکزیت کرمانشاه تشکیل شد . پس از آن تمامی ارتباطات میان نواحی و پایگاه‌های مربوطه با ستاد مرکزی و دیگر مناطق از طریق این سپاه صورت می‌گرفت .

۱ ـ سازمان

(الف) نواحی :

ـ ناحیه ۷۱ شامل کرمانشاه ، اسلام‌آباد ، کنگاور ، هرسین ، سنقر ، صحنه و کرند؛

ـ ناحیه ۷۲ شامل همدان و شهرهای تابعه ؛

ـ ناحیه ۷۳ شامل کردستان و شهرهای تابعه (به غیر از کامیاران) به اضافه تکاب و سردشت[1] ؛

ـ ناحیه ۷۴ شامل ایلام و شهرهای تابعه ؛

ـ ناحیه ۷۵ شامل سرپل‌ذهاب ، قصرشیرین ، سومار ، نفت‌شهر ، گیلان‌غرب و ریجاب؛

---

۱ ـ سپاه منطقه ۷ تا سال ۱۳۶۰ چهار استان همدان ، ایلام ، کرمانشاه و کردستان را تحت پوشش داشت ؛ اما از بهمن‌ماه ۱۳۶۱ در پی تشکیل قرارگاه حمزه سیدالشهداء (ع) بر اساس دستور فرماندهی کل سپاه مبنی بر معافیت مناطق ۶ و ۷ برای تأمین نیروی مورد نیاز استان کردستان ، این استان از زیر مجموعه این منطقه خارج شد.

ـ ناحیه ۷۶ شامل پاوه ، روانسر ، جوانرود ، باینگان ، نوسود ، ازگله و کامیاران .

(ب) یگان‌های سازمانی :

ـ تیپ‌امیرالمؤمنین (ع) از بدو تأسیس تا آذرماه ۱۳۶۳ ؛

ـ تیپ المهدی (عج) [1] ؛

ـ یگان نبی‌اکرم (ص) ؛

ـ یگان‌های پشتیبانی رزم ، شامل : توپخانه ، پدافند هوایی ، ادوات ، مهندسی ، تخریب و ش.م.ر ؛

ـ یگان‌های پشتیبانی خدمات رزم شامل تعاون ، لجستیک ، بهداری ، مخابرات ، طرح و عملیات ، اطلاعات ، دادستانی ، طرح و برنامه ، بودجه و پشتیبانی مالی .

۲ـ مسئولین[2]

ـ سال ۱۳۶۰ : سردار شهید محمد بروجردی فرمانده ؛ علیرضا صدیقیان حاجی قائم مقام ، سعید بختیاری مسعود مسئول ستاد ، شهید حبیب خلیفه سلطانی قائم مقام فرماندهی ، برادرشمس مسئول اطلاعات ، برادر محمدی‌نیا مسئول روابط عمومی ، احمد غلامزاده مسئول مخابرات ، ابوالقاسم فاتحی مسئول آموزش ، برادر ثابت مسئول پرسنلی و برادر رجبی دادستان انقلاب اسلامی در سپاه منطقه ؛

ـ سال ۱۳۶۱ : شهید حبیب خلیفه سلطانی قائم‌مقام، شهید سعید گلاب مسئول آموزش، شهید حبیب‌الله داوودآبادی جانشین عملیات ، حجت‌الاسلام امجد نماینده حضرت امام (ره) در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و شهید محسن امیدی مسئول بسیج ستاد منطقه ؛

ـ سال ۱۳۶۲ : عبدالمجید صفری و برادر دقیقی فرمانده ، صدیقی قائم مقام ، برادر هادی قائم مقام اطلاعات ،حجت‌الاسلام حسینی و حجت‌الاسلام خزایی مسئول تبلیغات و انتشارات و حجت الاسلام امجد نماینده حضرت امام (ره) در سپاه ؛

---

۱ ـ این تیپ به دنبال انتشار اطلاعیه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۷ کشوری مورخ ۶۱/۴/۱۷ مبنی بر درخواست حضور مردم در جبهه های جنگ و وارد آوردن ضربات بر پیکر ارتش متجاوز صدامی به وجود آمد .

۲ ـ اسامی ذکر شده ، تعدادی از فرماندهان و مسئولین رده مذکور می‌باشند و نام افرادی که در سمت‌های سال‌های بعدی تغییر کرده ، فقط اشاره شده است .

ـ سال ۱۳۶۳ : برادر محتاج فرمانده ، برادر کارگر مسئول پرسنلی و حجت‌الاسلام موحدی قمی رئیس دادگاه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۷ .

۳ ـ گوشه‌ای از عملکرد منطقه

ـ مقابله با گروهک‌های ضدانقلاب و متجاوزین بعثی با اجرای عملیات مختلف ؛
ـ انجام عملیات ایذایی در حد گروهان و گردان و سعی در هماهنگی با نیروهای ارتش ؛
ـ تدارک عملیات و تجهیز نیروهای شرکت‌کننده ؛
ـ تشکیل شورای تأمین غرب کشور و استان ؛
ـ حفاظت از مراکز و تأسیسات حیاتی در نواحی تابعه ؛
ـ اعلام دستورالعمل‌های حفاظتی ـ اطلاعاتی برای نواحی تحت‌امر جهت آمادگی نیروها در مقابل حملات دشمن ؛
ـ دریافت و بررسی گزارش‌های نواحی تحت‌امر در خصوص درگیری‌ها ، کمین‌ها ، گروگان‌گیری ؛
ـ برگزاری سمینار و در کنار آن کمیسیون‌های مختلف جهت طرح موضوعاتی مانند مسأله کردستان و راه حل آن ، جنگ و برنامه‌های پیشنهادی عملیاتی درون‌مرزی و برون‌مرزی ، احزاب و گروهک‌های ضدانقلاب ، جذب نیرو ؛
ـ برگزاری جلسات ماهیانه در ستاد منطقه برای کسب اطلاع از دریافت گزارش‌های تحلیلی از وضعیت منطقه شامل گروهک‌ها و احزاب ضدانقلاب ، درگیری ، ترور ، تخریب ، کارهای اساسی مربوط به مردم ، کم و کیف شرکت در حرکت‌های سیاسی اجتماعی ، شایعات و مشکلات عارضه ؛
ـ تأمین کمبودهای تدارکاتی یگان‌های تحت‌امر ؛
ـ آموزش تخصصی نیروها (مانند حفاظت از شخصیت‌ها ، پدافند هوایی ، توپخانه) ؛
ـ جذب ، آموزش و سازماندهی نظامی نیروهای داوطلب اعزام به جبهه در بیش از ۱۶۰ پایگاه در سطح منطقه[1] ؛
ـ برگزاری دوره‌های آموزشی بدن‌سازی توسط واحد آموزش منطقه ۷ ؛

---

۱ ـ این منطقه تا مردادماه ۱۳۶۲ بیش از ۱۰۰،۰۰۰۰ نفر را آموزش داده و به جبهه اعزام کردند .

ـ برگزاری مراسم رژه به مناسبت روز پاسدار و ولادت حضرت امام حسین (ع) ؛
ـ برگزاری مراسم بزرگداشت فرماندهان شهید (مانند کلاهدوز ، نامجو ، فلاحی) در مناطق تحت کنترل ؛
ـ انجام هماهنگی‌های لازم در خصوص تعویض نیروی یگان‌های تحت‌امر ؛
ـ انجام هماهنگی‌های لازم در خصوص تأمین احتیاجات ترابری ، موتوری ، ساختمانی ، مواد غذایی و ... یگان‌های تحت امر ؛
ـ اعزام نیرو به جبهه های نبرد حق علیه باطل ؛
ـ شناسایی و دستگیری عوامل ضدانقلاب با همکاری یگان‌های نظامی و انتظامی ؛
ـ ارائه کلیه اخبار نظامی محدوده مسئولیت به رده مافوق و اطلاع‌رسانی مواردی از آنها از طریق رادیو ، تلویزیون و روزنامه‌ها .

ز : قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع)

از موارد مهمی که ارتباط تنگاتنگی با مشکلات کردستان به هنگام بحران داشت ، مسأله هماهنگی ارگان‌ها و ادارات مختلف دولتی با نهادهای انقلابی بود . از آنجا که نقاط کُردنشین کشور دچار بحرانی نظامی بود ، برای هماهنگی در امور منطقه ، لاجرم باید اولویت‌هایی در نظر گرفته می‌شد . در همین راستا نقش واحدهای نظامی مانند سپاه ، ارتش ، ژاندارمری و کمیته بسیار تعیین کننده بود . به همین دلیل تشکیل یک مرکزیت قوی و هماهنگ ، متشکل از نیروهای نظامی عمل‌کننده در شمال‌غرب کشور ، به عنوان یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر مورد پذیرش واقع گردید . به این ترتیب قرارگاه حمزه سیدالشهد (ع) در جهت تحقق اهداف عالیه جمهوری اسلامی ، گسترش حاکمیت قانون و امنیت و جلوگیری از پیاده شدن توطئه‌های دشمنان ، در شهر ارومیه ، مرکز استان آذربایجان‌غربی، [1] راه‌اندازی شد . این قرارگاه به عنوان یکی از رده‌های تحت امر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با راهبرد ایجاد امنیت و مردمی کردن دفاع به همراه

---

۱ ـ استان آذربایجان‌غربی به علت همجواری با دو کشور ترکیه و عراق ، همچنین وجود عوارض حساس و پراهمیت ، منطقه وسیع طبیعی برای عملیات گسترده آفندی و پدافندی محسوب شده و فوق‌العاده از نظر نظامی با ارزش قلمداد می‌گردید .

نواحی ، قرارگاه‌های تاکتیکی و فرعی و یگان‌های تابعه خود اقدام به سیاستگذاری ، خط‌دهی و برنامه‌ریزی کوتاه ، میان و بلند مدت برای منطقه نماید .

از آنجا که سابق بر این بنی‌صدر[۱] مانع ایجاد هماهنگی بین نیروهای نظامی و انتظامی در برابر متجاوزین بعثی و ضدانقلاب به ویژه در غرب کشور می‌شد ، تشکیل این مرکزیت قوی برای هماهنگی نظامی ، سیاسی و حتی تبلیغاتی و فرهنگی در نقاط کُردنشین غرب و شمال‌غرب کشور ـ که از طلوع فجر انقلاب دستخوش بحران‌های نظامی ، سیاسی و فکری گردید ـ نخستین گام از حرکتی بود که به حول و قوه الهی ، موجبات بیداری مردم منطقه را بیش از پیش فراهم ساخت و امنیت را که بالاترین نیاز آنها بود ، برایشان به ارمغان آورد .

۱ ـ اهداف

ـ سرکوبی و به تسلیم کشاندن ضدانقلاب به عنوان مانع اصلی ایجاد امنیت در منطقه ؛

ـ برقراری امنیت پایدار با مردمی کردن دفاع ؛

ـ طرح‌ریزی و برنامه‌ریزی به صورت منظم و نامنظم و اجرای آن در سطح دو استان آذربایجان‌غربی و کردستان ؛

ـ هماهنگی در رساندن امکانات پشتیبانی به صورت متعادل ؛

ـ هماهنگ کردن عملیات و اطلاعات نیروهای سپاه ، ارتش و ژاندارمری و ایجاد تفاهم و هماهنگی بیشتر مسئولین نیرو در استان‌های مذکور ؛

ـ ایجاد وحدت فرماندهی در اجرای عملیات پدافندی و توسعه داخلی ؛

ـ پیوند مستحکم‌تر بین سپاه ، ارتش و ... در ایجاد امنیت .

۲ ـ نحوه شکل‌گیری

به دنبال اقدامات چشمگیر و ارزشمند ستاد مشترک سپاه و ارتش در سنندج ،

---

۱ ـ بنی‌صدر اولین رئیس جمهور کشور پس از پیروزی انقلاب ایران بود که پس از اثبات خیانت وی ، توسط مجلس شورای اسلامی عزل گردید . وی پس از تصویب مجلس به خارج از کشور فرار کرد و با همکاری استکبار و سایر گروهک‌های ضدانقلاب به توطئه‌گری و اقدامات عملی علیه نظام مقدس اسلامی مبادرت ورزید .

ستاد عملیات غرب و ستاد منطقه ۷ کشور در استان کرمانشاه ـ که مسئولیت طرح‌ریزی، هدایت و کنترل فعالیت‌ها و عملیات نظامی را به عهده داشتند ـ نوبت به آن رسید که با متمرکز کردن تلاش‌ها و استفاده از تجربیات گرانبهای فرماندهان و رزمندگان اسلام در مقابله باضدانقلاب، ضربه نهایی بر پیکر گروهک‌های مسلح غیرقانونی وارد آید و پس از آن، محور جدیدی برای مقابله باارتش متجاوز عراق در منطقه ایجاد گردد. به همین دلیل، شهید بزرگوار محمد بروجردی بعد از عملیات پاکسازی محور تکاب ـ شاهین‌دژ[1]، طرحی را مبنی بر تشکیل و سازماندهی یک قرارگاه اصلی مشترک[2] در منطقه، جهت ایجادامنیت و برقراری حاکمیت جمهوری اسلامی دراستان‌های آذربایجان‌غربی و کردستان مطرح ساخت.

طرح ارائه شده توسط شهید بروجردی، در جلسه شورای عالی دفاع و امنیت ملی که به صورت ویژه در مقر لشگر ۶۴ ارومیه برگزار گردید به شور گذاشته شد و مورد تصویب قرار گرفت. به این ترتیب، قرارگاهی با نام مبارک حمزه سیدالشهدا (ع) در ماه‌های نخستین سال ۱۳۶۱ راه‌اندازی شد.

با تشکیل این قرارگاه، روش عملیاتی رزمندگان اسلام نیز تغییر کرد به این معنا که اگر نیروهای خودی منطقه‌ای را تصرف و پاکسازی می‌کردند، عملیات پدافندی و توسعه‌ای در آن اجرا می‌شد. سرآغاز اولین نبرد با این روش آزادسازی محور حساس و مهم پیرانشهر ـ سردشت در تاریخ ۶۱/۸/۱۶ بود که با موفقیت بسیاری همراه گردید. پس از آن با شناسایی بسیاری از مقرها و نیروهای ضدانقلاب در سطحی وسیع، تشکیلات دشمن منهدم گردید و بسیاری از نیروهای آنان تسلیم شده و یا از بین رفتند. در پی آن اقدامات وسیعی برای محو ضدانقلابیون، با یک طرح زمان‌بندی شده و هماهنگ بین نیروهای سپاه، ارتش، ژاندارمری و ارگان‌ها و نهادهای دولتی اجرا شد.

پیروزی رزمندگان اسلام در قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) به اندازه‌ای چشمگیر بود

---

۱ ـ محور تکاب ـ شاهین‌دژ در مقطع نبرد دوم ۸ بار توسط رزمندگان اسلام پاکسازی شد که اولین عملیات مورخه ۵۹/۷/۲۱ و آخرین عملیات که منجر به پاکسازی کامل محور گردید، مورخه ۶۱/۴/۱۸ به مرحله اجرا درآمد.

۲ ـ در ماده‌ی «۵» دستورات هماهنگی بند «الف»، دستورالعمل تشکیل قرارگاه‌ها به صراحت قید شد. در خصوص قرارگاه‌های فرعی نیز مقرر گردید کلیه مناطق عملیاتی دو استان آذربایجان‌غربی و کردستان به قرارگاه‌های فرعی تقسیم شده و با تبعیت از قرارگاه‌های اصلی که در مرکز تشکیل شده است با هماهنگی سپاه، ارتش و ژاندارمری طرح‌های عملیاتی خود را بر اساس مسئولیت‌های سرزمینی هماهنگ نموده و به اجرا گذارند.

که تحسین تمامی مسئولین ، به‌ویژه رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (ره) را برانگیخت . معظم‌له در پیام تبریکی به مناسبت پیروزی رزمندگان اسلام در عملیات پاکسازی مناطق آذربایجان‌غربی و کردستان در تاریخ ۶۱/۸/۲۵ خطاب به آنان چنین فرمودند : از قول من به کلیه رزمندگان اسلام به ویژه رزمندگانی که در منطقه عملیاتی قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) با دشمنان اسلام مبارزه می‌کنند تبریک بگویید . اسلام و مسلمانان به این پیروزی‌های چشمگیر شما چشم دوخته‌اند و از یاد هیچ یک از ما نخواهد رفت. شما فرزندان عزیز ملت هستید . فتحی که به دست شما صورت گرفت ، برای ملت سرفرازی بود و امیدوارم این پیروزی تا آخرین مرحله موفق باشد . سلامت و سعادت تمام رزمندگان را از خداوند خواهانم و از دعا شما را فراموش نخواهم کرد.

همچنین رئیس‌جمهور (وقت) حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیداری با فرماندهان قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) مورخه ۶۳/۲/۲۷ فرمودند : کار شما از اساسی‌ترین جهادهاست . شما در راه خدا به دشوارترین کارها دست زده‌اید . نزاع در کردستان بر سر فارس و کُرد نیست ، بلکه شما در کنار برادران مسلمان کُرد با دستگاه سازمان یافته ضدانقلاب که از خارج مرزها حمایت می‌شود ، مبارزه کرده و می‌کنید و بحمدالله تاکنون در سرکوبی دشمنان اسلام موفقیت‌های چشمگیری داشته‌اید .

۳ ـ ماموریت[1]

ایجاد امنیت و مردمی کردن دفاع با برنامه‌ریزی ، هدایت ، نظارت ، پی‌گیری و ابلاغ مأموریت‌های نظامی ، سیاسی ، فرهنگی و اجتماعی به نواحی سپاه‌ها ، یگان‌ها و پایگاه‌های تحت‌امر در استان‌های آذربایجان‌غربی و کردستان با رعایت دستورات زیر :

ـ آماده‌سازی زمینه عملیات هماهنگ و اجرای آن در کلیه مناطق تحت مسئولیت در سرکوبی کامل ضدانقلاب و متجاوزین بعثی ؛

---

۱ ـ مأموریت قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) از بدو تأسیس تا حال دست‌خوش تغییرات فراوانی گردیده است . در مقطع نبرد دوم اختیارات و وظایف زیادی بر عهده این قرارگاه گذاشته شده بود که در این قسمت به موارد بسیار مهم آن اشاره می‌شود . در مقاطعی استان کرمانشاه و یگان‌های رزم مناطق جنوب و غرب نیز تحت کنترل عملیاتی این قرارگاه قرار می‌گرفت .

ـ سیاستگذاری واحد، برنامه‌ریزی، خط‌دهی نظامی ـ سیاسی و اجتماعی ـ فرهنگی؛
ـ اداره سازمان رزم، هدایت و کنترل آنها در عملیات منطقه‌ای؛
ـ تعقیب ضدانقلاب و مبارزه با آنان در داخل و خارج مرز[1] تا انهدام کامل در محدوده استحفاظی؛
ـ ایجاد و حفظ امنیت کامل در منطقه استحفاظی؛
ـ سیاستگذاری و برنامه‌ریزی جهت بسیج نیروهای مردمی (شهری، روستایی و عشایری) و تسلیح آنها، به منظور مردمی کردن امنیت در منطقه؛
ـ جذب، آموزش و سازماندهی نیروهای بسیجی و اعزام آنها به جبهه‌های نبرد با دشمن بعثی؛
ـ جذب، آموزش و بکارگیری نیروهای بسیجی، مشمول و پاسدار در سازمان ستاد نواحی، پایگاه‌ها و یگان‌های تحت امر قرارگاه؛
ـ تهیه، تدوین و نظارت بر اجرای طرح‌ها و برنامه‌های تصویبی و تخصیص برآوردهای نیرویی، مالی و تدارکاتی به نواحی و یگان‌های تابعه؛
ـ اداره مراکز آموزش تخصصی (فرماندهی مقر، دسته، گروهان و گردان، مسئولین واحدهای ستادی و رسته‌ای، نیروی مخصوص و ضدچریک)؛
ـ دفاع از خطوط واگذار شده در منطقه؛
ـ اجرای عملیات ـ در حد توان رزمی قرارگاه ـ یا شرکت در عملیات گسترده بنا به دستور فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در هر منطقه با واگذاری یگان مورد نیاز؛
ـ انجام فعالیت‌های اطلاعات تاکتیکی و راهبردی و مراقبت‌های مرزی؛
ـ جانشینی فرماندهی کل سپاه در مسائل قضایی و امنیتی محدوده استحفاظی؛
ـ تشکیل قرارگاه مقدم جهت هماهنگی با ارتش، ژاندارمری، شهربانی و کمیته انقلاب اسلامی جهت مبارزه با ضدانقلاب؛
ـ قطع حضور نظامی دشمن در منطقه؛
ـ هماهنگ و یکسان کردن اندیشه‌های سیاسی، نظامی، فرهنگی و قضایی و ارائه آن به پایگاه‌های تابعه؛

۱ـ مجدداً تأکید می‌گردد، این دستورات و مأموریت، پس از تشکیل قرارگاه در سال ۱۳۶۱ و مربوط به مقطع نبرد دوم می‌باشد.

ـ تأیید ، عزل و نصب فرماندهان پایگاه‌ها (تیپ و لشگر) بـا پیشـنهاد فرمانـدهان نواحی به رده بالاتر ؛
ـ هماهنگی و همکاری با سایر قرارگاه‌های سپاه در عملیات منظم و نامنظم برون‌مرزی.

۴ ـ سازمان (صف و ستاد)

رده‌های تحت امر قرارگاه حمزه (ع) عبارت بودند از :

(الف) یگان‌های سازمانی :

ـ سپاه ناحیه کردستان (با هفت لشگر و تیپ استقراری) ؛
ـ سپاه ناحیه آذربایجان‌غربی (با سیزده لشگر و تیپ استقراری) ؛
ـ قرارگاه شهید بروجردی در آذربایجان‌غربی با تعدادی قرارگاه فرعی[1] به نام‌های قدر ، نصر ، فجر ، فجر یک ، فتح و کربلا ؛
ـ قرارگاه شهید شهرام‌فر در استان کردستان بـا تعـدادی قرارگـاه‌هـای فرعـی بـه نام‌های ستاد شمال (سقز) ، بدر ، شهید کاظمی ، شهید جوانی ، شهید حجتی و شهید طیاره ؛
ـ قرارگاه مقدم حمزه با شماره‌های ۱ تا ۴ در پیرانشهر ، سردشت ، سقز و مریوان؛
ـ قرارگاه شهید کاظمی در کرمانشاه با تعدادی قرارگاه فرعی ؛
ـ قرارگاه قدس در سه استان آذربایجان‌غربی ، کردستان و کرمانشاه ؛
ـ تیپ (لشگر) ویژه شهدا ؛
ـ تیپ (لشگر) ویژه قدس ؛
ـ تیپ شهید بروجردی ؛
ـ تیپ بیت‌المقدس ؛
ـ تیپ‌های منطقـه‌ای شـهید جـوانی (منطقـه بوکـان) ، شـهید کـاظمی (منطقـه سردشت) ، شهید حجتی (منطقه دیواندره) ، شهید طیاره و بعداً حنظله (منطقه سقز) و هاشمی‌نژاد (منطقه کامیاران) ؛
ـ یگان‌های پشتیبانی رزم شامل توپخانه[2] ، پدافند ، ادوات ، مهندسی ، تخریب و ش.م.ر؛

---

۱ ـ قرارگاه‌های فرعی عمدتاً موقتی بودند و جهت اجرای عملیات در مناطقی فعال و نامگذاری می‌شدند .

۲ ـ توپخانه قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) پس از به غنیمت گرفته شدن تعداد قابل توجهی توپ صحرایی توسط

ـ یگان‌های پشتیبانی خدمات رزم شامل تعاون، لجستیک، بهداری، مخابرات، طرح و برنامه، بودجه و پشتیبانی مالی.

(ب) یگان‌های زیر امر:

این یگان‌ها بنا به وضعیت عملیاتی به صورت موقت تحت کنترل عملیاتی قرارگاه یا نواحی (سپاه‌ها) قرار می‌گرفتند؛ مانند لشگر ۱۴ امام حسین (ع)، لشگر ۸ نجف اشرف، لشگر ۲۷ محمدرسول‌الله (ص)، لشگر ۲۲ انصارالحسین (ع)، لشگر ۱۷ علی‌بن‌ابی‌طالب (ع) و لشگر ۵ نصر، همچنین چندین گروه توپخانه و پدافندهوایی و تیم عملیاتی بالگرد از ارتش.

۵ ـ گسترش

در محدوده استان‌های آذربایجان‌غربی، کردستان و در مقاطعی در کرمانشاه.

۶ ـ مسئولین

اسامی عده‌ای از مسئولین و فرماندهان قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) به ترتیب سنوات مسئولیتشان عبارت است از:

سردار شهید محمد بروجردی و برادران سنجقی، مصطفی ایزدی و هدایت لطفیان، فرمانده‌هان قرارگاه، جواد استکی معاون عملیاتی قرارگاه و فرمانده عملیات سپاه در غرب کشور، هدایت لطفیان مسئول اطلاعات، حجج اسلام برهان، جعفریان و نمازی مسئولین عقیدتی و آموزش، شهید محمدرضا جمدی خیابانی مهندسی رزمی، اصغر مقدم و شکیب‌مهر بسیج و عملیات نامنظم، شهید غلامرضا صالحی مسئول هماهنگی واحدهای عملیاتی و معاون رزمی ستاد قرارگاه، سید حسن بتولی مسئول اطلاعات، غلامرضا جلالی جانشین طرح و عملیات؛ شهید احمد سمیعی مسئول مهندسی و راه‌سازی ستاد پشتیبانی جنگ جهادسازندگی قرارگاه و شهید حسن شوکت‌پور مسئول تدارکات.

۷ ـ گوشه‌ای از عملکرد قرارگاه

قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) از بدو تأسیس جهت ایجاد امنیت و مردمی کردن

رزمندگان اسلام در عملیات سلامت، خورخوره و زاوه‌کوه در اوایل سال ۱۳۶۲ برنامه‌ریزی و تشکیل شد.

دفاع در محدوده استحفاظی خود ، همچنین مبارزه با ضدانقلاب ـ در داخل و خارج مرز ـ با توجه به ابعاد مختلف نظامی ، امنیتی ، سیاسی ، فرهنگی و اجتماعی از طریق اجرای عملیات با هماهنگی سایر نهادها و ارگان‌های دولتی تا انهدام کامل ضدانقلاب عمل نمود . در اینجا فقط به سرفصل تعدادی از این فعالیت‌ها اشاره می‌شود :

ـ فرماندهی و هدایت کلیه عملیات تهاجمی و تدافعی رزمندگان اسلام در مقابله با ضدانقلاب و ارتش متجاوز بعث عراق در محدوده استحفاظی ؛

ـ انجام صدها نوع فعالیت اطلاعاتی از گروهک‌ها ، متجاوزین بعثی ، افراد مشکوک ، جمعیت ساکن در منطقه و نیروهای خودی ، همچنین اطلاع‌رسانی و پاسخ به نیازهای اطلاعاتی رده‌های بالا و تحت‌امر ؛

ـ ابلاغ طرح‌های عملیاتی به پایگاه‌های تحت امر همچنین بررسی طرح‌های عملیاتی و تصحیح و تغییر آنها مانند طرح تسلیح و تغییر وضعیت مناطق ؛

ـ رسیدگی به درخواست پایگاه‌های تحت امر جهت اجرای مأموریت ؛

ـ بررسی علل بعضی موفقیت‌های ضدانقلاب در اجرای عملیات و ارائه روش‌های پیشنهادی برای بهبود وضعیت نیروهای خودی ؛

ـ سرکشی به پایگاه‌های تحت امر و بررسی مشکلات آنها ؛

ـ هماهنگی با فرماندهان دیگر مناطق در خصوص اعزام نیروهای منطقه همچنین بررسی وضعیت نیروهای اعزامی از دیگر نواحی (تعداد ، نوع عضویت ، محل اعزام ، میزان تلفات و سطح تحصیلات) ؛

ـ تنظیم دستورالعمل جهت تعیین ساعات برقراری تأمین در محورها ، حفاظت از شخصیت‌ها و اسکورت فرماندهان ، نیروها و ستون‌های نظامی تدارکاتی ، نحوه استخدام نیرو ؛

ـ تحقیق پیرامون مسائل منطقه مانند علل و زمینه‌های بحران در منطقه و برنامه‌ریزی جهت حذف و یا کاهش این عوامل ؛

ـ تجزیه و تحلیل رویدادها و وقایع منطقه ، مواضع گروهک‌ها نسبت به جمهوری اسلامی ، یکدیگر و مردم در مصاحبه‌های مختلف ؛

ـ بررسی اوراق و اسناد به دست‌آمده از ضدانقلاب حین عملیات و بازرسی‌ها ؛

ـ ثبت وقایع (درگیری‌ها ، پاکسازی‌ها و کمین‌های رزمندگان اسلام در مقابله با ضدانقلاب) و تهیه گزارش‌های نوبه‌ای ؛

ـ اجرای عملیات روانی جهت به تسلیم کشاندن عناصر ضدانقلاب ؛

ـ تعیین میزان حقوق و مزایای قابل پرداخت به نیروهای تحت امر ؛

ـ مبارزه با قاچاقچیان کالا و مواد مخدر ؛

ـ صدور اطلاعیه به مناسبت‌های مختلف ؛

ـ برگزاری جلسات ، کمیسیون‌ها و سمینارها ؛

ـ ارائه طرح‌های پیشنهادی و نظارت بر اجرای آنها ؛ طرح‌هایی مانند طرح لبیک یا خمینی (ره)[1] ، طرح شهید افیونی (طرح گشتی حوزه پاسگاه‌ها) ، طرح کنترل جمعیت و منابع[2] ، طرح شهید دریانورد ، همچنین صدها طرح لجستیکی و پشتیبانی از قبیل طرح آموزش رانندگی ، احداث دستگاه یخ‌ساز ، پروژه‌های ساختمانی ، اکیپ‌های تعمیراتی سیار ، آموزش نگهداری مهمات و جنگ‌افزار ، بارمبنای مهمات و تجهیزات ؛

ـ تشکیل اداره راه قدس [3] با هماهنگی استانداری دو استان آذربایجان‌غربی و کردستان با هدف احداث و ترمیم راه‌ها در سال ۱۳۶۲ ؛

ـ فراهم آوردن وسایل رفاهی برای آن دسته از نیروهایی که به همراه خانواده خود درمنطقه خدمت می‌کردند ؛

ـ تأمین تدارکات جبهه‌های نبرد ؛

ـ بازسازی مناطق جنگ‌زده توسط واحد مهندسی قرارگاه به‌ویژه راه‌سازی[4] ؛

ـ برگزاری کلاس‌های عقیدتی ؛

ـ برگزاری صبحگاه‌های مشترک با حضور نیروهای سپاه ، ارتش و یگان‌های انتظامی ؛

ـ برپایی مسابقات ورزشی بین پرسنل پایگاه‌ها ؛

---

۱ ـ این طرح با توجه به تلفنگرام فرماندهی معظم کل قوا به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) مورخه ۶۲/۵/۲۱ مبنی بر همکاری و کمک به واحد بسیج برای اجرای هر چه سریع‌تر طرح کدبندی نیروهای جبهه رفته بسیج ارائه شد.

۲ ـ طرح کنترل جمعیت و منابع اولین پیشنهادی بود که در کمیسیون‌های امنیت قرارگاه حمزه (ع) مطرح شد .

۳ ـ اداره راه قدس که پرسنل آن از مردم بومی منطقه تشکیل می‌گردید ، موفق شد تا پایان سال ۱۳۶۴ با هزینه‌ای بالغ بر ۱۰۰۲۷۵۱۴۱۳ریال جمعاً بیش از ۳۷۰ کیلومتر راه را آسفالت و بیش از ۶۰۰ کیلومتر راه را زیرسازی کند .

۴ ـ واحد مهندسی قرارگاه در جهت بازسازی مناطق جنگی در سال ۱۳۶۲ ، موفق به احداث بیش از ۱۹۶ کیلومتر راه‌شد .

ـ برگزاری جشنواره تئاتر کودکان و نوجوانان کشور با همکاری سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۵ و بخش هنری حوزه علمیه قم در شهرستان‌های مهاباد و سنندج در سال‌های ۱۳۶۳ و ۱۳۶۴ ؛

ـ دیدار با خانواده‌های معظم شهدا در سراسر کشور ؛

ـ و صدها فعالیت دیگر که درکتاب‌های چهارم و پنجم همین مجموعه به آنها اشاره شده است و از تکرار آن خودداری می‌شود ؛

ـ انجام عملیات مردم یاری شامل آب رسانی ، جاده سازی ، ره اندازی مدارس روستایی و امور بهداشتی و درمانی .

ح : قرارگاه قدس

به منظور حفظ انسجام نیروهای مردمی و سازمان مقاومت ، بالا بردن کارآیی آنها و برقراری ارتباط سایر رده‌ها با سازمان ستاد مرکز سپاه ، لازم بود در منطقه تشکیلاتی به وجود آید . به همین دلیل قرارگاه قدس با هدف بسیج کلیه امکانات و نیروهای مردمی و دولتی در پانزدهم تیرماه ۱۳۶۱ ، به عنوان یک قرارگاه فرعی مشترک بین سپاه‌های ۵ و ۷ ، زیر نظر قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) در شهر سنندج تشکیل گردید .

۱ ـ ماموریت

ـ سازماندهی، جهت‌دهی و به‌کارگیری نیروهای آموزش‌دیده و استفاده از این نیروها در مانورهای مختلف به منظور بالا بردن کارآیی آنها در برابر احتمال تهاجم همه جانبه دشمنان خارجی ؛

ـ سازماندهی سایر نیروها و فعال‌تر شدن برای کارهای بسیج .

۲ ـ گسترش

مناطق غرب و شمال‌غرب شامل حوزه مسئولیت مناطق ۵ و ۷ .

۳ ـ مسئولین

ـ سال ۱۳۶۱ : سردارشهید محمد بروجردی مسئول عملیات قرارگاه ، علی بیدی مسئول یگان حفاظت قرارگاه ، برادر هدایت ، مسئول اطلاعات .

ـ سال ۱۳۶۲ : برادر حسن رستگارپناه فرمانده و سید حسین فیض مسئول ستاد .

۴ ـ گوشه‌ای از عملکرد این قرارگاه

ـ انجام فعالیت‌های اطلاعاتی در سطحی وسیع ؛

ـ برگزاری مانورهای مختلف مانند طرح‌ریزی و هدایت مانور خندق در هفته بسیج به عنوان یک مانور دفاع شهری مورخه ۶۳/۹/۹ ؛

ـ دستگیری عوامل ضدانقلاب با همکاری دادستانی انقلاب ؛

ـ شرکت در عملیات آزادسازی و پاکسازی مناطق استحفاظی ؛

ط : قرارگاه شهید بروجردی و قرارگاه‌های فرعی تابعه

پس از تشکیل قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) و ایجاد تفاهم و هماهنگی بین نیروهای مسلح ، موج جدیدی از فعالیت‌ها و اقدامات نظامی در سطح منطقه ایجاد شد ، در نتیجه آن در زمان کوتاهی ضربات محکم و غیرقابل جبرانی بر ضدانقلاب وارد آمد . از این رو قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) به منظور هماهنگی هر چه بیشتر عملیات و اطلاعات نیروهای سه‌گانه (ارتش ، سپاه ، ژاندارمری) و ایجاد تفاهم و هماهنگی بیشتر فرماندهان نیروها در استان آذربایجان‌غربی و هدایت و به کارگیری نیروهای مسلح تحت پوشش یک قرارگاه واحد با طرح‌ریزی‌های مناسب و ایجاد وحدت فرماندهی بین آنها ، تشکیل قرارگاه‌های مشترک استانی را در سال ۱۳۶۲ در دستور کار خود قرار داد . به این ترتیب قرارگاه شهید بروجردی به عنوان یک قرارگاه اصلی در پادگان شهر ارومیه راه‌اندازی شد . این قرارگاه با استقرار پنج قرارگاه فرعی مشترک (قدر ، نصر ، فجر ، فتح و کربلا) در مناطق مختلف استان ، مسئولیت کنترل و هدایت عملیات ضربتی و انهدامی و برقراری امنیت کامل و حاکمیت جمهوری اسلامی ایران را در استان آذربایجان‌غربی بر عهده گرفت .

۱ـ مأموریت

ـ ایجاد امنیت و برقراری کامل حاکمیت جمهوری اسلامی ایران در استان آذربایجان غربی؛

ـ به‌کارگیری نیروهای مشترک (ارتش ، سپاه و ژاندارمری) مستقر در منطقه به منظور انهدام کامل ضدانقلاب و گروهک‌های وابسته به استکبار جهانی ؛

ـ شبانه‌روزی کردن تردد در محورهای مواصلاتی اصلی و ایجاد تأمین بیشتر در راه‌ها؛

ـ فعال کردن گردان‌های جندالله و نیروهای عمل‌کننده در منطقه و رساندن استعداد آنها به تعداد مصوب به منظور انجام برنامه‌های گشت در حوزه مسئولیت قرارگاه‌های فرعی مشترک ؛

ـ نظارت و پی‌گیری دستورالعمل‌ها و خط‌مشی‌های ابلاغی از قرارگاه رده بالا در عملیات و اطلاعات ؛

ـ قطع حضور نظامی دشمن در منطقه ؛

ـ ابلاغ خط‌مشی‌ها به قرارگاه‌های فرعی؛

ـ تهیه طرح‌های آفندی و پدافندی مورد نیاز منطقه ؛

ـ کنترل جمعیت و منابع در مناطق آلوده ؛

ـ پشتیبانی هوایی از یگان‌ها و قرارگاه‌های تحت‌امر در عملیات .

۲ـ گسترش

در مناطق مهاباد ، بوکان ، شاهین‌دژ ، تکاب و میاندوآب .

۳ـ عناصر مسئول

فرمانده لشگر ۶۴ پیاده جناب سرهنگ ظهوری ، مسئول عملیات سپاه پاسداران برادر جلالی و فرمانده ناحیه ۳ ژاندارمری جناب سرهنگ غرقی .

۴ـ پرسنل قرارگاه

جهت اداره قرارگاه و نظارت بر اجرای عملیات قرارگاه‌های فرعی ، از هر ارگان عناصر مناسبی به عنوان اداره‌کننده در این قرارگاه فعال بودند .

۵ــ قرارگاه‌های فرعی تحت امر

بر اساس تصمیمات فرماندهان سپاه و ارتش مستقر در منطقه ، مقرر گردید کلیه مناطق عملیاتی لشگر در استان آذربایجان‌غربی به قرارگاه‌های فرعی تقسیم شود و با تبعیت از قرارگاه شهید بروجردی با هماهنگی سپاه و ژاندارمری طرح‌های عملیاتی خود را بر اساس مسئولیت‌های سرزمینی هماهنگ کنند و به اجرا بگذارند .

مأموریت هر یک از قرارگاه‌های فرعی به شرح زیر بود :

ــ طرح‌ریزی و اجرای عملیات پاکسازی ، گشت و همچنین سایر اقدامات تأمینی در منطقه مسئولیت ؛

ــ تعیین محل یگان‌های عمل‌کننده به‌ویژه گردان‌های جندالله و اعلام آن با ذکر مختصات دقیق به قرارگاه شهید بروجردی ؛

ــ برقراری امنیت کامل در منطقه مسئولیت ؛

ــ قابلیت انعطاف کامل در منطقه مسئولیت ؛

ــ برگزاری هفته‌ای حداقل یک جلسه مشترک ؛

ــ برقراری ارتباط مداوم با قرارگاه اصلی و یگان‌های همجوار ؛

ــ ارائه گزارش عملکرد خود به قرارگاه اصلی شهید بروجردی ، قبل و بعد از هر عملیات.

(الف) قرارگاه قدر :

(۱) **محل قرارگاه** : منطقه سرو.

(۲) **عناصر مسئول** : برادر شعبانی از سپاه و جناب سرهنگ مرعشی از ژاندارمری .

(۳) **نیروهای تحت امر** : گردان‌های جندالله ارومیه و سلماس و در صورت لزوم جندالله نقده.

(۴) **منطقه مسئولیت** : مناطق ارومیه و سلماس.

(ب) قرارگاه نصر:

(۱) **محل قرارگاه** : پایگاه اصلی فرماندهی قرارگاه در پادگان پیرانشهر و پایگاه تاکتیکی در اشنویه (قرارگاه نصر ۱) .

(۲) **عناصر مسئول** : برادر سرهنگی (سپاه) ، جناب سرهنگ دژبان (ارتش) و جناب سرهنگ رزمی (ژاندارمری).

(۳) **نیروهای تحت امر** : گردان‌های جندالله پیرانشهر و اشنویه ، گردان

نبی‌اکرم (ص) ، گردان تکاور ، جنگاوران لشگر ۶۴ پیاده و گردان۱۶۲ لشگر ۲۳ نوهد .

(۴) منطقه مسئولیت : اشنویه ، جلدیان ، پسوه ، سرشاخان ، محور پیرانشهر تا پیردان و منطقه اوغان تا گراور.

(ج) قرارگاه فجر:

(۱) محل قرارگاه : پادگان سردشت .

(۲) عناصر مسئول : برادر عسگری‌از سپاه پاسداران وجناب‌سرهنگ رسولیان (ارتش).

(۳) منطقه مسئولیت : محور پیرانشهر و سردشت از پیردان به طرف سردشت.

(د) قرارگاه فتح:

(۱) محل قرارگاه : پادگان مهاباد .

(۲) عناصر مسئول : برادر شمس از سپاه ، جناب سرهنگ مصلح‌آبادی از ارتش .

(۳) نیروهای تحت امر :.گردان‌های جندالله مهاباد ، گردان خاتم‌الانبیا (ص) ، گردان حضرت رسول (ص) و گردان محمد رسول‌الله (ص) ژاندامری.

(۴) منطقه مسئولیت : مناطق جانداران ، گاگیش و حیدرآباد و محورهای اصلی و فرعی مهاباد ـ سردشت ، مهاباد ـ نقده .

(ه) قرارگاه کربلا :

(۱) محل قرارگاه: بوکان.

(۲) عناصر مسئول: برادر صفرزاده از سپاه و جناب سروان رحمت‌الهی از ژاندارمری.

(۳) نیروهای تحت امر : گردان‌های جندالله میاندوآب ، بوکان و شاهین‌دژ و گردان حضرت رسول (ص) بوکان .

۶ ـ یگان‌های تحت‌امر

نیروهای جندالله مهاباد ، بوکان ، میاندوآب ، صائین‌دژ ، تیپ شهدا و سه گردان از لشگر نوهد .

۷ ـ گوشه ای از عملکرد قرارگاه

ـ طرح‌ریزی، هدایت و کنترل تمامی عملیات آزادسازی و پاکسازی در منطقه استحفاظی؛

ـ پشتیبانی تدارکاتی و نیرویی یگان‌های تحت امر در عملیات ؛
ـ فعالیت‌های وسیع اطلاعاتی در سطح منطقه ؛
ـ تعقیب و دستگیری عناصر ضدانقلاب و افراد مشکوک ؛
ـ ایجاد مقر در مناطق آزاد شده ؛
ـ واگذاری مأموریت‌های مختلف مانند گشت و کمین به یگان‌های تحت‌امر ؛
ـ دریافت نتیجه مأموریت‌های واگذار شده به یگان‌های تحت‌امر ؛
ـ دریافت گزارش عملکرد قرارگاه‌های فرعی و یگان‌های تحت‌امر قبل و بعد از هر عملیات .

ی : قرارگاه استانی شهید شهرام‌فر

قرارگاه شهید شهرام‌فر با هدف پاکسازی منطقه استحفاظی خود ـ قسمتی از بوکان به طرف سقز ، دیواندره و بیجار ـ به منظور اعمال حاکمیت جمهوری اسلامی از سال ۱۳۶۲ در پایگاه فتح‌آباد دیواندره راه‌اندازی شد .

۱ ـ رده‌های تحت امر

(الف) قرارگاه‌های فرعی :

ـ قرارگاه شهید محمد جلیل‌مرادی به فرماندهی سردار شهید حاج‌حسین روح‌الامین در روستای شریف‌آباد دیواندره ؛
ـ قرارگاه شهید طیاره به فرماندهی حاج حسین روح‌الامین در سقز ؛
ـ قرارگاه شهید کرمی به فرماندهی سردار شهید محمدرضا افیونی در روستای گزمیل دیواندره ؛
ـ قرارگاه شهید قمری به فرماندهی حاج‌حسن رستگارپناه در روستای جانوره مریوان؛
ـ قرارگاه شهید مطلب در بانه به فرماندهی سردار شهید نصرالهی ؛
ـ قرارگاه شهید ابوعمار در روستای صوفی‌بله مریوان به فرماندهی حاج‌محمد زین‌العابدین بهیار ؛
ـ قرارگاه شهید رحمانی در روستای دوزخ‌دره سنندج ؛
ـ قرارگاه شهید نمازی‌زاده در پاسگاه آب‌باره دیواندره .

(ب) **یگان‌های پشتیبانی‌رزم**: توپخانه، پدافند، ادوات، مهندسی، ش.م.ر و تخریب.
(ج) **یگان‌های پشتیبانی خدمات رزم** : پرسنلی ، تعاون ، بهداری ، مالی ، طرح و برنامه و لجستیک.
(د) **یگان‌های زیر امر** : تیپ شهید بروجردی ، تیپ قدس ، تیپ شهدا و گردان‌های جندالله و ثارالله .

۲ ـ مسئولین

سردار شهید اکبر آقابابایی و سردار رستگار پناه فرماندهان قرارگاه و برادران یوشع شهیدی و سید حسین روح‌الامین مسئول اطلاعات و عملیات .

۳ ـ گوشه‌ای از عملکرد قرارگاه

ـ پاکسازی منطقه ، نابود کردن مقرهای فرماندهی گروهک‌ها و پی‌گیری مداوم در تعقیب و انهدام ضدانقلاب ؛
ـ تأمین امنیت جاده‌ها و محورهای مواصلاتی حوزه استحفاظی ؛
ـ مسلح کردن مردم مؤمن و معتقد به جمهوری اسلامی در منطقه ؛
ـ تأمین تدارکاتی قرارگاه‌های تحت‌امر ؛
ـ ارائه طرح‌های عملیاتی به قرارگاه‌ها و یگان‌های تحت‌امر ؛
ـ شرکت در عملیات‌های بزرگ با قرارگاه‌های فرعی خود[1] ؛
ـ پیگیری های مربوط به عملیات مردم یاری ؛
ـ پیگیری های مربوط به اقدامات فرهنگی .

ک : قرارگاه شهید کاظمی

این قرارگاه در جلسه شورای قرارگاه حمزه (ع) در مورخه ۶۲/۴/۳۱ با توجه به گسترش فعالیت‌های نظامی رزمندگان اسلام در منطقه و اجرای عملیات برون‌مرزی ، قرار شد راه‌اندازی شود و زیر نظر مستقیم فرماندهی قرارگاه حمزه در محدوده

---

۱ ـ اعمال فرماندهی از قرارگاه شهید شهرامفر به صورت کتبی (دستورهای عملیاتی) و شفاهی از طریق بی‌سیم به قرارگاه‌های فرعی و از قرارگاه‌های فرعی به یگان‌های عملیاتی صورت می‌گرفت ، ضمناً فرماندهی قرارگاه بر حُسن اجرای دستورات توسط یگان نظارت می‌کرد.

پیرانشهر و سردشت (از دره آلان تا ارتفاع کلاشین) به اجرای مأموریت بپردازد . با هماهنگی‌هایی که میان ارتش و سپاه به عمل آمد ، این قرارگاه همراه با قرارگاه‌های شهید بروجردی ،شهید شهرامفر ، شهید طیاره[1] و شهید امینی[2] مطرح گردید .

قرارگاه شهید کاظمی که به منظور بالا بردن تحرک عملیاتی نیروها و به کارگیری آنها در چارت تشکیلاتی به وجود آمده بود مسئولیت ترمیم ، هدایت و به کارگیری گردان‌های جندالله ـ در محدوده استحفاظی ـ در جهت انهدام نیرو و تشکیلات ضدانقلاب و استفاده بهینه از امکانات را برعهده داشت .

ل : سپاه چهارم حمزه سیدالشهدا (ع)

مورخه ۶۳/۹/۱ پیرو فرمان رهبرکبیر انقلاب اسلامی ، حضرت امام خمینی (ره) ، مبنی بر تشکیل سه نیرو در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ، همچنین نظر فرماندهی وقت کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بر اینکه قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) تحت‌امر نیروی زمینی قرار گیرد تا علاوه بر مبارزه با ضدانقلاب داخلی و بسیج مردم ، مأموریت‌های جدیدی را بر عهده بگیرد در مأموریت‌ها ، ترکیب و بافت سازمان قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) تجدید نظر شد و تغییراتی حاصل گردید.

در این راستا فرماندهان و مسئولین در زمان کوتاهی با تشکیل جلسات متعدد و بحث و بررسی‌های فشرده ، با استفاده از تشکیلات نیروی زمینی سپاه و لحاظ کردن شرایط ویژه منطقه ، طرح پیشنهادی تشکیلات سپاه ۴ حمزه سیدالشهدا را تهیه نمودند .

در طرح پیشنهادی سعی شده بود ، سازمان به گونه‌ای شکل یابد که هم از عهده مأموریت‌های قبلی ــ که از اهمیت خاصی برخوردار بود ــ برآید ، هم بتواند مأموریت‌های جدید ـ جنگ‌های منظم و نامنظم ـ را اجرا نماید . به همین دلیل ، سازمان از دو رده برنامه‌ریزی.و اجرا کننده تشکیل شد تا در اجرای مأموریت‌های قبلی همچنان به صورت شورا اقدام به سیاستگذاری ، طرح‌ریزی و اجرا نماید و در رابطه با

۱ـقرارگاه‌شهیدطیاره‌بامسئولیت‌سردارشهیدمحمدرضاافیونی‌دراوایل‌سال۱۳۶۲درمنطقه‌جنوبی‌کردستان‌راه‌اندازی‌شد.

۲ ـ قرارگاه شهید امینی با مسئولیت برادر ربیعی متشکل از نیروهای جندالله خوی ، سلماس ، ارومیه ، اشنویه و نقده مسئولیت انهدام ضدنقلاب از ماکو تا نقده را بر عهده داشت .

مأموریت‌های جدید به صورت فرماندهی مستقیم با همکاری معاونت‌ها عمل کند .

برای اجرای کلیه مأموریت‌های سپاه چهارم حمزه سیدالشهدا (ع) پنج قرارگاه تاکتیکی در نظر گرفته شد که عبارت بودند از :

ـ قرارگاه‌های خیبر و بدر جهت اجرای مأموریت امنیت و بسیج ، مستقر در مرکز دو ناحیه کردستان و آذربایجان‌غربی ؛

ـ قرارگاه‌های ۱و۲ جهت اجرای مأموریت جنگ‌های منظم ؛

ـ قرارگاهی دیگر جهت اجرای جنگ‌های نامنظم .

۱ـ تشکیلات

سپاه چهارم حمزه سیدالشهدا (ع) نیروی زمینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ، سپاهی اداری ـ عملیاتی بود که در محدوده سرزمینی دو استان آذربایجان‌غربی و کردستان (با مرزهای مشترک با کشورهای عراق ، روسیه و ترکیه) توسعه و گسترش یافته بود و با یگان‌های تحت امر مأموریت اجرا می‌نمود.

۲ـ مأموریت

ـ اداره سازمان رزم تحت امر و هدایت و کنترل آنها در عملیات ؛

ـ مبارزه تا انهدام کامل ضدانقلابیون در محدوده استحفاظی ؛

ـ ایجاد و حفظ امنیت کامل در منطقه استحفاظی ؛

ـ بسیج نیروهای مردمی (شهری ، روستایی و عشایری) اعم از شیعه و سنی و تسلیح آنها به منظور سهیم کردن آنان در ایجاد و حفظ امنیت ؛

ـ جذب ، آموزش و سازماندهی نیروی بسیجی برای اعزام به جبهه ؛

ـ جذب و آموزش نیروی پاسدار و مشمول ؛

ـ اجرای مأموریت‌های قرارگاه رمضان در منطقه (با مرکزیت نقده) ؛

ـ شناسایی مستمر در منطقه مربوطه از خطوط واگذار شده ؛

ـ آماده‌سازی زمینه عملیات گسترده در منطقه واگذار شده ؛

ـ پدافند از خطوط واگذار شده در منطقه ؛

ـ اجرای عملیات محدود (در حد توان رزمی سپاه) در خط حد واگذار شده ؛

ـ شرکت در عملیات گسترده ـ بنا به دستور نیروی زمینی ـ در هر نقطه از منطقه با واگذاری یگان مورد نیاز ؛

ـ انجام شناسایی و مراقبت‌های مرزی و طرح‌ریزی دفاعی در سایر مرزهای غیردرگیر جمهوری اسلامی در خط حد واگذار شده .

۳ ـ سازمان (ستاد و صف)

(الف) فرمانده : بالاترین فرد این سپاه به لحاظ رده مسئولیت و مسئول اجرای کلیه مأموریت‌ها ، قوانین ، ضوابط و دستورالعمل‌های ابلاغی از فرماندهی نیروی زمینی و مصوبات شورای فرماندهی سپاه چهارم حمزه (ع) بود .

(ب) جانشین فرمانده : این مقا م در غیاب فرمانده سپاه دارای کلیه اختیارات و مسئولیت‌های فرماندهی بود و در حضور فرمانده ، در اداره امور به وی کمک می‌کرد.

(ج) معاون هماهنگ کننده : مسئولیت انجام هماهنگی‌های لازم و جلوگیری از تداخل وظیفه بین معاونت‌های ستاد را در برنامه‌ریزی و اجرای مأموریت‌ها بر عهده داشت و در غیاب فرمانده و جانشین ، نفر سوم تشکیلات محسوب می‌شد.

(د) شورای سپاه : متشکل از فرماندهی و کلیه معاونت‌ها بود که برای انجام مشورت‌های لازم و تصویب کلیه طرح‌های مأموریتی تشکیل می‌گردید.

(ه) قرارگاه قدس : در آن زمان این قرارگاه متشکل از فرماندهی و معاونین نواحی سپاه بود که مأموریت برنامه‌ریزی و هماهنگی طرح تسلیح روستایی و عشایری ، اعزام نیروها به جبهه و جذب کمک‌های مردمی را بر عهده داشت .

(و) دفتر فرماندهی : مسئول اداره امور دفتر ، پاسخگویی به مراجعات و تنظیم برنامه فرماندهی بود و بر کلیه امور دبیرخانه و مرکز فرماندهی[1] نظارت مستقیم داشت.

(ز) دفتر تحقیق و بازرسی : مسئولیت امور بازرسی فرماندهی را در کلیه رده‌های تابعه سپاه بر عهده داشت ، همچنین در رسیدگی به تخلفات انجام شده برای

---

۱ ـ مرکز فرماندهی کلیه ارتباطات و مکاتبات فرماندهی و ستاد را اجرا می‌کرد و مرکز پیام و دبیرخانه‌ها نیز زیر نظر آن به انجام وظیفه می‌پرداخت .

انتصابات ، به فرماندهی سپاه و نواحی کمک می‌کرد.

(ح) دفتر طرح و برنامه : این دفتر در چارچوب اختیارات و مأموریت‌های واگذار شده به سپاه چهارم ، مسئولیت تهیه و تدوین طرح‌های کلی ، برآوردها ، تنظیم و تحلیل آمار و تنظیم طرح‌های ارائه شده از معاونت‌ها را بر عهده داشت.

(ط) معاونت‌ها : این معاونت‌ها از طریق مدیریت‌های تابعه خود ، طرح‌ریزی و تهیه دستورالعمل‌ها ، نظارت و پی‌گیری در مأموریت و مشورت و تصمیم‌گیری در امور و طرح‌های مهم مأموریتی و غیرمأموریتی در چارچوب اختیارات واگذار شده به سپاه چهارم را بر عهده داشت و فرمانده سپاه را در اداره یگان‌ها و فرماندهی‌های تابعه را در اجرای مأموریت‌های محوله یاری می‌کردند.

(۱) **معاونت عملیات** : مأموریت‌های عملیاتی یگان‌های تابعه ، آمادگی رزمی یگان‌ها ، تسلیحات و مهمات ، معرفی یگان‌ها ، مانورها ، فعالیت‌های آموزشی یگان‌ها ، اقدامات و تدابیر حفاظتی ، انجام مأموریت‌های چریکی و پارتیزانی درون‌مرزی و برون‌مرزی و کلیه مأموریت‌های عملیاتی را بر عهده داشت و دارای مدیریت‌های زیر بود .

ـ **مدیریت طرح و عملیات** : تهیه کلیه دستورالعمل‌ها و طرح‌های عملیاتی ، پیش‌بینی امکانات و یگان‌های مورد نیاز ، پیشنهاد هماهنگی‌های لازم و اقدامات و تدابیر حفاظتی.

ـ **مدیریت آموزش** : ایجاد آمادگی رزمی در یگان‌ها و مانورها و آموزش یگان‌ها .

ـ **مدیریت جنگ‌های نامنظم** : تهیه دستورالعمل‌ها و طرح‌های عملیاتی جنگ‌های چریکی درون‌مرزی و برون‌مرزی .

ـ **مدیریت سازماندهی** : نظارت بر استعداد رزمی و تجهیزاتی کلیه یگان‌های تحت امر و تهیه و تأمین نیروی مورد نیاز ، چگونگی مصرف تسلیحات و مهمات یگان‌ها .

(۲) **معاونت بسیج** : مسئولیت جذب ، آموزش و سازماندهی کلیه نیروهای مردمی اهل سنت و شیعه اعم از بسیج شهری ، روستایی و عشایری را به عهده داشت . مدیریت‌های آن عبارت بودند از :

ـ **مدیریت فرهنگی** : بالابردن کیفیت عقیدتی و روحی نیروها ، انجام تبلیغات به منظور جذب و اعزام نیروها به جبهه ، رسیدگی به مسائل و مشکلات فرهنگی نیروهای بسیج ، فعال کردن بسیج در انجام اقدامات فرهنگی خودکفا ، مدیریت رزمی ، رسیدگی

به مسائل و مشکلات مادی رزمندگان ، مجتمع‌های آموزشی رزمندگان و اعزام به جبهه

ـ **مدیریت نیرو :** تهیه و تکمیل پرونده برای کلیه نیروهای ویژه و عادی بسیج ، انجام خدمات پرسنلی ، تعیین استعداد و توان رزمی نیروهای بسیج .

ـ **مدیریت سازماندهی :** تشکیل رده‌های مقاومت ، رسیدگی به مسائل و مشکلات کلیه رده‌ها ، انجام برنامه‌ها و طرح‌های مانوری و آمادگی‌های رزمی بسیجیان .

ـ **مدیریت انتشار :** جذب ، آموزش و سازماندهی کلیه اقشار ، صنوف ، کارمندان ادارات و کارگران .

ـ **مدیریت پشتیبانی :** تهیه و تأمین تدارکات و امکانات مورد نیاز .

ـ **مدیریت خواهران :** جذب آموزش و سازماندهی خواهران .

ـ **مدیریت آموزش نظامی :** آموزش نظامی کلیه نیروهای مردمی ، تداوم آموزش نظامی نیروهای بسیج ، اعزام به جبهه نیروهای بسیج ، آموزش نظامی دانش‌آموزان ، کارمندان و کارگران.

(۳) معاونت سیاسی ـ اجتماعی : معاونت سیاسی ـ اجتماعی ، مسئولیت مطالعات و تحقیقات اجتماعی ، جمع‌بندی اخبار و اطلاعات سیاسی ، تهیه و تدوین خط‌مشی سیاسی دشمن (داخلی و خارجی) را بر عهده داشت و دارای مدیریت‌های زیر بود :

ـ **مدیریت بررسی‌های سیاسی :** جمع‌بندی اخبار و اطلاعات سیاسی ، تهیه خط‌مشی‌های سیاسی دشمن (داخلی و خارجی) و تأمین اطلاعات سیاسی مورد نیاز فرماندهی .

ـ **مدیریت مطالعات و تحقیقات اجتماعی :** تهیه بازتاب عملکرد سپاه در جامعه ، تهیه بیوگرافی ایلات ، عشایر و طوایف و رؤسای آنان .

(۴) معاونت لجستیک : این معاونت مسئولیت برآورد امکانات و تجهیزات ، تأسیسات و املاک ، ترابری پرسنل و یگان‌ها ، توزیع (آمادرسانی) را به عهده داشت و دارای مدیریت‌های زیر بود :

ـ **مدیریت اقلام عمومی :** انجام مأموریت‌های معاونت لجستیک سپاه در زمینه برآورد نیاز توزیع ، برنامه ریزی در زمینه نگهداری و تعمیرات اقلام عمومی که شامل آرشیو (سمعی ، بصری ، تایپ ، تکثیر ، چاپخانه و اداری) ، ملزومات عمومی ، خانگی ، پوشاک و تجهیزات انفرادی می‌باشد .

ـ **مدیریت تسلیحات :** انجام مأموریت‌های معاونت لجستیک سپاه در زمینه برآورد ،

توزیع و برنامه‌ریزی در زمینه نگهداری و تعمیرات اقلام تسلیحاتی مانند سلاح‌های سنگین و نیمه‌سنگین ، سلاح‌های سبک ، انواع توپ‌های پدافند .

ـ مدیریت تغذیه : انجام مأموریت‌های معاونت لجستیک سپاه در زمینه برآورد ، توزیع و برنامه‌ریزی در زمینه نگهداری مواد غذایی و اقلام آشپزخانه.

ـ مدیریت مهمات : در زمینه برآورد نیاز ، توزیع ، برنامه‌ریزی ، نگهداری و بازسازی مهمات.

ـ مدیریت مخابرات و الکترونیک: در زمینه برآورد نیاز ، توزیع و برنامه‌ریزی جهت نگهداری و تعمیرات اقلام مخابراتی و الکترونیکی شامل دستگاه‌های مخابراتی، رادارها و کامپیوتر .

ـ مدیریت ابزارآلات : در زمینه برآورد نیاز ، توزیع ، برنامه‌ریزی ، نگهداری و تعمیرات کلیه ابزارآلات .

ـ مدیریت موتوری و ترابری : در زمینه برآورد نیاز و برنامه‌ریزی در زمینه نگهداری ، توزیع و تعمیر اقلام موتوری (خودرو ، موتورسیکلت ، قطعات یدکی و سوخت) ، تأمین وسائط نقلیه سبک و سنگین جهت ایاب و ذهاب نیروها ، حمل و نقل کالاها و تجهیزات.

ـ مدیریت ماشین‌آلات : در زمینه برآورد نیاز ، توزیع و برنامه‌ریزی جهت نگهداری و تعمیر ماشین‌آلات و تعیین رده‌بندی آنها .

ـ مدیریت بهداری : در زمینه برآورد نیاز و توزیع در رابطه با مواد دارویی و ش.م.ر و برنامه‌ریزی در زمینه نگهداری و تعمیر اقلام پزشکی .

ـ مدیریت فنی و مهندسی : در زمینه برآورد نیاز و برنامه‌ریزی در زمینه نگهداری ، توزیع و تعمیر تأسیسات و اماکن سپاه .

(۵) معاونت فرهنگی : مسئولیت تقویت روحیه ، انگیزه‌ها و اعتقادات پرسنل ، بالابردن آگاهی و شناخت سیاسی ـ اعتقادی نیروها ، تبلیغات و عملیات روانی را بر عهده داشت و شامل مدیریت‌های زیر بود .

ـ مدیریت تبلیغات و عملیات روانی : تهیه طرح‌های تبلیغاتی ، انجام تبلیغات در خصوص جبهه وجنگ ، ارائه بیلان فعالیت‌های سپاه ، تقویت روحیه نیروهای خودی ، تخریب وتزلزل در روحیه نیروهای دشمن در حین و بعد از عملیات‌های داخلی و خارجی .

ـ **مدیریت انتشارات :** چاپ و تکثیر کلیه اوراق و فرم‌های مورد نیاز ، سرویس‌دهی معاونت‌ها ، چاپ پوستر ، جزوات درسی و غیردرسی و تراکت‌های تبلیغاتی .

ـ **مدیریت آموزش عقیدتی و سیاسی :** تقویت روحیه پرسنل ، بالا بردن انگیزه‌ها و اعتقادات نیروها ، بالابردن آگاهی‌ها و شناخت سیاسی ـ اعتقادی نیروها .

ـ **مدیریت مالی :** پی‌گیری دریافت اعتبارات ، نگه‌داری حساب مالی سپاه و توزیع اعتبارات بر مبنای تخصیص ابلاغی از فرماندهی سپاه.

(ی) فرماندهی‌های تابعه:

(۱) فرماندهی اطلاعات : مأموریت جمع‌آوری اطلاعات تاکتیکی از منابع مختلف را در سطح سپاه‌ها عهده‌دار بود.

(۲) فرماندهی لجستیک : امورات اجرایی لجستیکی و تعمیراتی واگذار شده به سپاه‌ها را بر عهده داشت .

(۳) فرماندهی ترابری: این قسمت پشتیبانی سازمان رزم سپاه را به‌لحاظ ترابری عهده‌دار بود.

(۴) فرماندهی پادگان‌های آموزشی : اجرای طرح‌های آموزشی و بالابردن کیفیت رزمی نیروها و آموزش نیروهای پاسدار، پاسدار افتخاری، مشمول و بسیج را بر عهده داشت.

(۵) یگان عملیات روانی : این یگان اجرای برنامه‌ها و طرح‌های عملیات روانی در جهت تقویت روحیه نیروهای خودی و تخریب و تزلزل روحیه نیروهای دشمن را به عهده داشت .

(۶) یگان‌های پشتیبانی رزم : لشگر مهندسی ، گروه توپخانه ، گردان پدافندهوایی ، گردان ادوات ، تیپ مخابرات و گردان ش.م.ر .

(۷) مراکز فرماندهی پشتیبانی :

ـ **مرکز پشتیبانی :** آمادگاه‌های منطقه‌ای لجستیک نیروی زمینی بودند که در مواقع لزوم تحت کنترل سپاه ۴ حمزه سیدالشهدا(ع) در چارچوب اختیارات و وظایف مشخص به اجرای مأموریت می‌پرداختند .

ـ **مرکز مخابرات :** محل‌های تعمیر و نگهداری وسایل و تجهیزات منطقه‌ای نیروی زمینی بود که در مواقع لزوم تحت کنترل سپاه ۴ حمزه قرار می‌گرفت .

ـ **مرکز بهداری :** محل‌های ارائه خدمات درمانی منطقه‌ای نیروی زمینی سپاه بود

که در مواقع لزوم تحت کنترل سپاه ۴ حمزه قرار می‌گرفت .
ـ فرماندهی دژبانی : نیروی حفاظتی ـ انتظاماتی ستاد نیروی زمینی بود که بنا بر ضرورت به میزان مورد نیاز تحت کنترل سپاه ۴ حمزه قرار می‌گرفت .

(ک) یگان‌های تابعه : شامل تیپ بیت المقدس و ۲۱ پایگاه در دو استان آذربایجان‌غربی و کردستان و سایر یگان‌های مأمور بود که قابلیت سازماندهی به اشکال مختلف را جهت انجام مأموریت‌های واگذار شده داشتند .

(۱) پایگاه‌های ارومیه ، مهاباد ، بوکان ، سقز ، سنندج ، مریوان در شرایط اضطراری با پشتیبانی و تقویت نیروی زمینی و مرکز با بکارگیری گردان‌های ضربت و ستاد پایگاه‌های ماکو ، خوی ، سلماس ، نقده ، میاندوآب ، تکاب ، شاهین‌دژ ، قروه ، بیجار ، کامیاران ، دیواندره دارای قابلیت سازماندهی به تیپ‌های آفندی را داشتند.

(۲) پایگاه‌های اشنویه ، پیرانشهر ، سردشت ، بوکان ، بانه ، مریوان بنا بر وضعیت خاص مرزی با پشتیبانی و تقویت نیروی زمینی و مرکز دارای قابلیت سازماندهی تیپ‌های پدافند مرزی را داشتند .

م : سایر قرارگاه‌ها و ستادها

۱ ـ ستاد شمال کردستان

ستاد شمال کردستان در بیست و ششم شهریور ماه ۱۳۶۰ بنا به دستور شورای فرماندهی سپاه کردستان به مسئولیت برادر حسن رستگارپناه و معاونت سردار شهید مصطفی طیاره و علی اکبر خصاف در سقز تشکیل شد ، اما طولی نکشید که این ستاد در دهم خردادماه ۱۳۶۱ منحل اعلام گردید .

۲ ـ قرارگاه خاتم‌الانبیا (ص)

با توجه به تدبیر فرماندهی کل سپاه از تاریخ۶۲/۸/۲۶ ، قرارگاه خاتم‌الانبیاء (ص) به عنوان تشکیلات تاکتیکی ستاد مرکزی در کرمانشاه مستقر شد و جهت هدایت عملیات در مناطق قرارگاه‌های سه‌گانه حضور یافت و مسئولیت خود را انجام می‌داد .

عناصر تشکیل دهنده قرارگاه خاتم الانبیا(ص) عبارت بودند از : فرماندهی، اطلاعات عملیات ، طرح و عملیات ، توپخانه ، مهندسی رزمی ، دفتر فرماندهی ، گروهان قرارگاه و

بهداری، واحدهای تدارکات، پرسنلی، حفاظت اطلاعات، تحقیق و بازرسی، تبلیغات، آموزش، زرهی، پدافند، تعاون، مخابرات و اعزام نیرو. پس از مدت کوتاهی، این قرارگاه به تهران منتقل شد و از آن به بعد، حل مشکلات ستادی قرارگاه‌های سه‌گانه مستقیم به ستاد مرکزی سپاه محول گردید.

۳ ـ قرارگاه تاکتیکی وحدت

قرارگاه تاکتیکی وحدت در بیست و دوم تیرماه ۱۳۶۲، در محل سپاه سقز تشکیل شد تا با به‌کارگیری نیروهای جندالله سقز، بوکان، بانه، سردشت و تیپ قدس (سپاه)، عملیات‌های مورد نظر را به انجام برسانده و با پاکسازی منطقه از وجود ضدانقلابیون، حاکمیت جمهوری اسلامی را تثبیت نماید. این قرارگاه پس از رسیدن فصل سرما و پایان یافتن عملیات گسترده مأموریتش به پایان رسید.

وحدت و همدلی بین فرماندهان ارشد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و ارتش جمهوری اسلامی ایران راه‌گشای بسیاری از پیروزی‌های رزمندگان اسلام در سخت‌ترین شرایط جنگ بود.

فصل ششم

عملکرد قضایی

الف : مقدمه

اجرای عدالت یکی از آرمان‌ها و آرزوهای دیرین جامعه بشری است که منظور از آن حل اختلافات و منازعات افراد با یکدیگر یا افراد با دولت بر طبق قوانین می‌باشد . در کشور ما این وظیفه خطیر بر عهده قوه قضاییه نهاده شد . قوه‌ای مستقل و پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی و مسئول تحقق بخشیدن عدالت ، چرا که یکی از مهم‌ترین وظایف اخلاقی حاکمان در قبال مردم عدالت‌ورزی است . عدالتی که بر پایه امنیت و آزادی استوار بوده و یکی از مهم‌ترین پایه‌های حیات یک جامعه محسوب می‌گردد .

آنچه در این فصل ارائه شده است ، گوشه‌ای از عملکرد قوه قضاییه به عنوان مجری عدالت در مناطق غرب و شمال‌غرب ـ هنگام بحران ـ می‌باشد که در قالب ۴ بند به ترتیب مقدمه ، وظایف ، سازمان و تشکیلات و عملکرد قضایی در مناطق غرب و شمال‌غرب مورد بررسی قرار خواهد گرفت [1].

ب : وظایف

به موجب اصل یکصد و پنجاه و ششم قانون اساسی وظایف قوه قضاییه در نظام جمهوری اسلامی ایران عبارت است از :

۱ ـ رسیدگی و صدور حکم در مورد تظلمات ، تعدیات ، شکایات ، حل و فصل دعاوی ، رفع خصومت و اخذ تصمیم و اقدام لازم درآن قسمت از امور حسبیه که قانون معین می‌کند . این وظیفه بر عهده تشکیلاتی از دستگاه قضا به نام دادگستری می‌باشد و شامل دو تشکیلات عمده دادسرا یا پارکه و محاکم یا دادگاه‌ها است . برابر

---

۱ ـ مطالب ارائه شده در این فصل خلاصه اطلاعات جمع‌آوری شده از منابع اختصاصی کمیته تدوین نبرد دوم می‌باشد که در بهار ۱۳۸۳ انتشار یافته است .

اصل یکصد و پنجاه و نهم ، مرجع رسمی تظلمات و شکایات ، دادگستری است . تشکیل دادگاه‌ها و تعیین صلاحیت آنها منوط به حکم قانون است ، بنابراین وظیفه صدور حکم بر عهده محاکم می‌باشد .

۲ ـ احیای حقوق عامه و گسترش عدل و آزادی‌های مشروع .

۳ ـ نظارت بر حُسن اجرای قوانین ، چرا که تنها اجرای قوانین هدف عمده دستگاه‌ها نمی‌باشد ، بلکه باید علاوه بر این ، حُسن اجرای آنها نیز تأمین گردد . نظارت بر این امر در محاکم بر عهده دیوان‌عالی کشور و در ادارات بر عهده سازمان بازرسی کل کشور است[1] .

۴ ـ کشف جرم ، تعقیب ، مجازات و تعزیر مجرمین همچنین اجرای حدود و مقررات مدون جزایی اسلام که وظیفه مزبور را عمدتاً تشکیلاتی به نام دادسرا بر عهده دارد .

۵ ـ اقدام مناسب برای پیش‌گیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین ؛ دستگاه قضا نباید منتظر بنشینند تا جرمی به وقوع بپیوندد و سپس این دستگاه به وظیفه‌اش عمل کرده و مجرم یا مجرمین را تعقیب ، دستگیر و به مجازات قانونی برساند، بلکه عمده‌وظیفه این قوه آن است که تمهیدات مناسب برای پیش‌گیری از وقوع جرم را به کار بندد .

اصول و قواعدی بر امور قضایی در نظام جمهوری اسلامی ایران حاکم است که در ادامه به آنها اشاره می‌شود :

ـ اصل اول علنی بودن محاکمات : بر اساس اصل یکصد و شصت و پنجم قانون اساسی ، محاکمات علنی انجام می‌شود و حضور افراد بلامانع می‌باشد ، مگر آن که به تشخیص دادگاه ، علنی بودن آن منافی عفت یا نظم عمومی باشد یا در دعاوی خصوصی طرفین ، دعوا تقاضا کنند که محاکمه علنی نباشد .

ـ اصل دوم مستند بودن احکام دادگاه‌ها : احکام دادگاه‌ها باید مستدل و مستند به مواد قانون و اصولی باشد که بر اساس آن حکم صادر شده است(اصل یکصد و شصت و ششم قانون‌اساسی) ، بنابراین قاضی نمی‌تواند بدون استناد به مواد قانونی انشای حکم نماید .

ـ اصل سوم رسیدگی به جرایم سیاسی و مطبوعاتی با حضور هیئت منصفه : رسیدگی به جرایم مزبور علنی است و با حضور هیئت منصفه در محاکم دادگستری

---

۱ ـ اصل یکصد و شصت و یک و یکصد و هفتاد و چهارم قانون اساسی

صورت می‌گیرد . (اصل یکصد و شصت و هشتم قانون اساسی)

ـ اصل چهارم عدم عطف قوانین جزایی به ماسبق : هیچ فعل یا ترک فعلی به استناد قانونی که بعد از آن وضع شده است ، جرم محسوب نمی‌شود (اصل یکصد و شصت و نهم قانون‌اساسی) زیرا فرض بر این است ، در جامعه‌ای که نظم قضایی بر آن حاکم می‌باشد، دولت‌هرعمل و اقدامی‌راکه مضر به حال جامعه تشخیص دهد و مرتکب آن را مستحق مجازات بداند ، به موجب قوانین جزایی آن را به اطلاع عموم می‌رساند .

ج : سازمان وتشکیلات

با توجه به تغییرات مختلف سازمان و تشکیلات قضایی کشور و مناطق غرب و شمال‌غرب ، آخرین وضعیت آن در پایان مقطع نبرد دوم به ترتیب زیر اشاره و توضیحاتی مختصر در مورد آنها داده می‌شود :

۱ ـ **رئیس‌قوه قضاییه** : عالی‌ترین مقام این قوه است که به موجب اصل ۱۵۷ قانون اساسی برای مدت پنج سال منصوب می‌شود. عزل ،نصب و قبول استعفای رئیس قوه قضاییه از وظایف و اختیارات مقام رهبری است . (بند ۶ اصل ۱۱۰ قانون اساسی)

۲ ـ **وزیر دادگستری** : به موجب اصل ۱۶۰ قانون اساسی ، وزیر دادگستری مسئولیت کلیه مسائل مربوط به روابط قوه قضاییه ، قوه مجریه و قوه مقننه را بر عهده دارد و از میان کسانی که‌رئیس‌قوه قضاییه به رئیس‌جمهور پیشنهاد می‌کند ،انتخاب می‌گردد.

۳ ـ **قضات (دادرسان)** : به موجب دو اصل ۱۶۳ و ۱۶۷ قانون اساسی وظیفه قاضی ، حل و فصل دعاوی و اختلافات و صدور احکام می‌باشد وبه هیچ بهانه‌ای نمی‌تواند از رسیدگی و صدور حکم امتناع ورزد . همچنین یک قاضی باید از اجرای تصویب‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌های دولتی که مخالف قوانین و مقررات‌اسلامی یا خارج از حدود اختیارات قوه‌ی‌مجریه است ، خودداری کند .

۴ ـ **دیوان عالی کشور** : این دیوان عالی‌ترین مرجع قضایی کشور است و ناظر بر حسن اجرای قوانین در محاکم ، ایجاد وحدت رویه قضایی ، مرجع تجدید نظر احکام صادره محاکم نظامی و احکام مهم دادگاه‌های عمومی و انقلاب می‌باشد .

۵ ـ **دیوان عدالت اداری و سازمان بازرسی کل کشور** : به موجب اصل ۱۷۳ قانون

اساسی دیوان عدالت اداری مرجع رسیدگی به شکایات ، تظلمات و اعتراضات مردم نسبت به مأمورین ، واحدها و آیین‌نامه‌های دولتی و احقاق حقوق آنها است و زیر نظر رئیس قوه قضاییه فعالیت می‌نماید .

۶ ـ **سازمان بازرسی کل کشور** : بر اساس اصل ۱۷۴ قانون اساسی این سازمان بر اجرای صحیح قوانین در دستگاه‌های دولتی می‌نماید .

۷ ـ **محاکم و دادسراها** : به موجب اصل شصت و یکم قانون اساسی ، اعمال قوه قضاییه به وسیله دادگاه‌های دادگستری است که باید طبق موازین اسلامی تشکیل شود و به حل و فصل دعاوی ، حفظ حقوق عمومی ، گسترش و اجرای عدالت و اقامه حدود الهی بپردازد . همچنین طبق اصل ۱۵۸ و اصل ۱۵۹ قانون اساسی قوه قضاییه می‌تواند تشکیلات و دادگاه‌هایی ایجاد نماید که در ادامه به تعدادی از آنها می‌پردازیم .

(الف) محاکم و دادسراهای عمومی و انقلاب : این محاکم مرجع رسیدگی به کلیه دعاوی در امور مدنی ، جزایی و حسبیه که جنبه عمومی دارد ، می‌باشد .

(ب) محاکم و دادسراهای انقلاب : رسیدگی به کلیه جرائم بر ضد امنیت داخلی و خارجی کشور، توهین به بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران (ره) و رهبری انقلاب ، توطئه بر ضد جمهوری اسلامی ایران ، اقدام مسلحانه ، ترور و تخریب مؤسسات به منظور مقابله با نظام، جاسوسی به نفع اجانب ، کلیه جرایم مربوط به قاچاق و مواد مخدر و ... .

(ج) محاکم و دادسراهای نظامی : بر اساس اصل ۱۷۲ قانون اساسی جرایم مربوط به وظایف خاص نظامی یا انتظامی اعضای ارتش ، ژاندارمری ، شهربانی و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مطابق قانون در محاکم نظامی و سایر جرایم در دیگر محاکم مورد رسیدگی قرار می‌گیرد . در ضمن دادسرای نظامی از دادگاه ، دادستان و تعدادی دادیار و بازپرس تشکیل می‌گردد . وظایف و اختیار دادستان ، دادیاران و بازپرسان نظامی تعقیب و تحقیقات از متهم نظامی برابر قانون آئین دادرسی نیروهای مسلح می‌باشد . پس از صدور قرار نهایی توسط دادیار یا بازپرس نظامی ، بر اساس کیفرخواست صادره توسط دادستان نظامی ، پرونده کیفری با توجه به حدود و صلاحیت دادگاه‌های نظامی یک و دو (حسب مورد) به دادگاه‌های مذکور ارسال می‌گردد.

۸ ـ **سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی** : اداره کلیه امور مربوط به زندان‌ها ،

بازداشتگاه‌ها، مراکز اقدامات تأمینی ـ تربیتی کشور و مؤسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی وابسته به آنها، ایجاد امکانات و تسهیلات لازم در زمینه اصلاح، ارشاد و آموزش زندانیان و اشتغال و حرفه‌آموزی آنها، کمک به رفع مشکلات مادی و معنوی خانواده زندانیان، تهیه آمار و اطلاعات لازم برای استفاده در مطالعات مربوط به جرم‌شناسی، تهیه فهرست اسامی زندانیان محکوم واجد شرایط قانونی عفو و یا تخفیف مجازات و ارائه آنها به رئیس قوه قضاییه و پیشنهاد آزادی مشروط به مقامات قضایی مربوطه و برنامه‌ریزی برای مراقبت پس از خروج زندانی از محل نگهداری با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط بر عهده سازمان قضایی است.

د: عملکرد قضایی در مناطق غرب و شمال‌غرب کشور

به علت وضعیت جنگی مناطق غرب و شمال‌غرب، ناامنی شدید در شهرها، روستاها و محورهای مواصلاتی، نزدیکی و طولانی بودن مرز و اقدامات گسترده قاچاقچیان کالا، مواد مخدر و اسلحه، فعالیت‌های قضایی در این مناطق با مشکلات زیادی مواجه بود، به حدی که میزان مراجعات به دستگاه‌های قضایی در این مناطق بیشترین تعداد را نسبت به سایر دوایر دولتی به خود اختصاص می‌داد. لکن مسئولین علی‌رغم مشکلات و کمبودهای شدید با اندیشیدن تدابیر خاص، لحاظ کردن شرایط ویژه، فعالیت به صورت فوق‌العاده[1] همچنین همیاری و همکاری نیروهای نظامی و انتظامی مستقر در منطقه؛ به‌ویژه سپاه و کمیته انقلاب اسلامی مشکلات را تا حد بسیار زیادی برطرف کردند و توانستند با اقتدار کامل به مشکلات مردم از نظر قضایی رسیدگی نمایند. در ادامه برای آشنایی بیشتر با نحوه عملکرد این دستگاه به گوشه‌ای از اقدامات آنان در مناطق غرب و شمال‌غرب اشاره می‌کنیم.

۱ ـ محاکم و دادسراهای نظامی

(الف) دادگاه ویژه نظامیان:

دادگاه ویژه نظامیان در مناطق غرب وشمال غرب از چهاردهمین روزشهریورماه

---

۱ ـ در این راستا دادسرای عمومی استان کردستان علی‌رغم فشار زیاد مراجعین تنها با یک دادیار و یک رئیس دادگاه فعالیت می‌کرد و علاوه بر انجام وظایف اصلی خود بعد از وقت اداری با گروه مبارزه با منکرات شهربانی و سپاه نیز همکاری داشت.

۱۳۵۹ شروع به کار کرد . وظیفه این دادگاه جذب و جایگزین کردن نیروهای جدید انقلابی و رسیدگی به پرونده‌های توطئه‌گران ، کسانی که دارای مفاسد اخلاقی بودند ، نیروهای ضدانقلاب نفوذی در میان نیروهای نظامی و انتظامی (اعم از نماینده ارتش ، شهربانی و ژاندارمری) بود . فعالیت‌های این دادگاه هیچ ارتباطی با دادگاه انقلاب نداشت و فقط رسیدگی به امر پرسنل نظامی را در بر می‌گرفت .

(ب) دادستانی سپاه :

دادستانی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با تصویب شورای عالی قضایی از بهمن‌ماه سال ۱۳۵۹ رسماً آغاز به کار کرد و بلافاصله شعب آن در مناطق نه‌گانه سپاه در سراسر کشور از جمله غرب و شمال‌غرب تشکیل گردید و زیر نظر دادستانی کل مشغول به فعالیت شد.

هدف درجه اول دادستانی سپاه در این برهه از زمان ، پیشگیری از ارتکاب به جرایم و از بین بردن زمینه اقدامات خلاف بود که عمدتاً سعی می‌شد ، از طریق مراجعه به پایگاه‌ها ، شرکت در جلسات و کلاس‌های ارشادی محقق گردد . اهمیت این موضوع به حدی بود که حتی جلسات دادگاه نیز جنبه ارشادگرانه و توجیهی داشت.

دادستانی سپاه از نظر تشکیلاتی وابسته به قوه قضاییه بود و حوزه اختیاراتش رسیدگی به جرایم و تخلفات اعضای سپاه ، افراد بسیج و پیشمرگان مسلمان کُرد (در مناطق غرب و شمال‌غرب) بود .

دادستانی در استان‌های آذربایجان‌غربی و کردستان از نظر قضایی تحت پوشش منطقه یازده (با مرکزیت شهر سنندج) و در استان کرمانشاه زیر نظر منطقه هفت (با مرکزیت شهر کرمانشاه) قرار داشت .

نحوه عملکرد دادستانی به این ترتیب بود که گزارشات از شعب مختلف به شعبه مرکزی فرستاده و تحویل دادستانی می‌شد . دادستان هم پس از مطالعه گزارش‌های ارسالی در صورت لزوم دستور تشکیل پرونده را صادر می‌کرد و آن را به یکی از شعب ارجاع می‌داد تا بررسی‌های لازم روی آن انجام شود . پس از طی مراحل تحقیق و بررسی ، دادیار مربوطه نظر خود را مبنی بر اثبات جرم متهم پرونده تسلیم دادگاه می‌کرد . در این مرحله اگر حکم صادر شده مورد تأیید حاکم شرع قرار می‌گرفت ، متخلف مشمول مجازات شرعی می‌شد و حکم آن در دادستانی به اجرا در می‌آمد .

(ج) مسئولین :

آقای افسری نماینده دادگاه در استان کردستان ، حجت‌الاسلام ری‌شهری حاکم شرع دادگاه‌های انقلاب ویژه ارتش و برادر ردانی‌پور مسئول شورای قضایی سپاه (در سال ۱۳۵۹) ، علی فلاحیان مسئول دادگاه انقلاب سپاه در نواحی چهارگانه و برادر معصوم‌زاده مسئول شورای قضایی سپاه کردستان (در سال ۱۳۶۰) ، معصوم‌زاده مسئول دادستانی سپاه کردستان ، رجبی دادستان سپاه پاسداران منطقه ۷ (در سال ۱۳۶۱) ، حجت‌الاسلام عبدالعلی پوراکبر دادستان سپاه کرمانشاه (در سال ۱۳۶۲) و حجت‌الاسلام قمی دادستان مرکزی سپاه (در سال ۱۳۶۳) .

(د) گوشه‌ای از عملکرد این سازمان :

ـ محو آثار رژیم منحوس پهلوی با تصفیه یگان‌های ارتش ، شهربانی و ژاندارمری از وجود وابستگان به این رژیم ؛

ـ رسیدگی به جرایم فرماندهان و افسران دوره شاهنشاهی در ارتش ، شهربانی و ژاندارمری و رسیدگی به شکایات مردم از آنها ؛

ـ مجازات‌افرادی که نظم یگان‌های نظامی و انتظامی را با اخلال روبه‌رو می‌ساختند ؛

ـ بازجویی از افرادی که بدون درگیری تسلیم نیروهای ضدانقلاب می‌شدند ؛

ـ رسیدگی به تخلفات اخلاقی نظامیان ؛

ـ محاکمه افراد به دلیل تخلف از دستور در دادگاه‌های انضباطی ؛

ـ مبادله زندانیان ضدانقلاب با گروگان‌ها ؛

ـ برگزاری جلسات مختلف با حضور رؤسای پایگاه‌ها ، یکی از اعضای شورای عالی قضایی ، دادستان‌ها ، دادیارها و حاکمان شرع دادگاه‌های انقلاب به منظور رسیدگی به مشکلات قضایی پایگاه‌ها ، وضعیت زندانی‌ها و بازداشتی‌ها ،

ـ تصفیه نیروهای مسلح از وجود عوامل نفوذی و ضدانقلاب ؛

ـ رسیدگی به تیراندازی‌های بی مورد و قتل افراد بی‌گناه ؛

ـ رسیدگی به تخلفات نیروها از مقررات در جریان عملیات ؛

ـ دریافتن علت تصادف خودروهای نظامی در منطقه ؛

ـ رسیدگی به امور سربازان فراری و فراریان از جبهه ؛

ـ برگزاری سمینارهای قضایی به منظور بررسی مسائل و مشکلات قضایی و ایجاد هماهنگی‌های لازم ؛

ـ رسیدگی به تخلفات مالی و اخلاقی فرماندهان ، مسئولین و دیگر نیروهای نظامی و انتظامی .

۲ ـ محاکم و دادسراهای عمومی و انقلاب

این دادسراها به دلیل ناامنی در مناطق غرب و شمال‌غرب ، در مراکز شهرستان‌ها وجود نداشت و یا از اقتدار مناسبی برخوردار نبود . به همین دلیل نیروهای نظامی و انتظامی تا اواخر سال ۱۳۶۰ بیشتر پرونده‌های قضایی را برای بررسی به مراکز استان‌ها ارسال می‌کردند . به مرور زمان با برقراری امنیت نسبی در این مناطق ، مراکز قضایی در سطح شهرها نیز فعال گردید .

در این زمان رأی صادر شده توسط حاکمان شرع دادگاه‌ها و دادسراهای عمومی و انقلاب در مناطق غرب و شمال‌غرب در خصوص متهمین ، پس از تأیید در دادگاه عالی قم ، توسط دادسرا اجرا می‌گردید . همچنین جهت رسیدگی به احکام صادره در این مراکز و رسیدگی به برخی از پرونده‌های قضایی ، از سوی دادستانی کل انقلاب و شورای عالی قضایی هیئتی به منطقه اعزام می‌شد .

دادگاه‌های مدنی خاص که به پرونده‌های اختلافات خانوادگی و طلاق رسیدگی می‌کرد ، در این مناطق به لحاظ وجود سنت‌های ویژه در میان برادران اهل تسنن دارای دو شعبه برای اهل سنت و اهل تشیع بود .

در مقطع نبرد دوم ، کمیته انقلاب اسلامی از ضابطین دادگاه انقلاب به شمار می‌آمد و اجرای اغلب احکام بر عهده این نیرو بود . اجرای احکام بر اساس تصمیم قاضی یا در مکان‌های عمومی شهرها (مانند میادین ، چهارراه‌ها ، بازارها) با حضور عموم مردم و یا در محوطه زندان‌ها و پایگاه‌های نظامی صورت می‌گرفت . در زیر به برخی از اطلاعیه‌های دادگاه‌های عمومی و انقلاب که جهت آگاهی مردم صادر شده است به اختصار اشاره می‌شود :

ـ اگر شخصی به جرم داشتن مواد مخدر اعم از حشیش ، تریاک و هروئین از

۱۰ گرم به بالا دستگیر شود ، محکوم به حبس از ۱۰ سال تا ابد خواهد شد .

ـ اعتیاد به مواد مخدر اعم از هروئین ، تریاک ، حشیش و کلیه مواد تزریقی افیونی از تاریخ ۱۹ آذرماه ۱۳۵۹ جرم محسوب گردیده و معتاد از ۶ ماه تا ۳ سال بیشتر به حبس محکوم می‌شود .

ـ محکومین مواد مخدر در دادگاه‌های عمومی که جرم خرید و فروش نداشته باشند ، در صورت توبه و یقین قاضی ، مشمول برنامه‌های عفو قرار خواهند گرفت .

ـ افرادی که مدت زندانی آنها یک سال باشد ، در صورتی که یک سوم از مدت محکومیت یعنی حدود ۳ ماه و ۱۰ روز را گذرانده باشند ، مدت باقی‌مانده قابل خریداری می‌باشد . همچنین محکومینی که در حال حاضر فراری می‌باشند ، در صورت معرفی خود از توقیف در مدت محکومیت برخوردار خواهند گردید .

ـ گروه‌های مسلح غیرقانونی که به طور آشکار و مخفی با ضدانقلاب همکاری دارند ، اگر سلاح‌های خود را تحویل ندهند ، دستگیر و زندانی خواهند شد .

ـ مجرمانی که دارای سوابق کیفری بوده و وجودشان برای جامعه مضر تشخیص داده شود ، به مناطقی دور از اجتماعات مردمی (مانند جزیره‌ها) با مدتی نامحدود تبعید خواهند شد .

ـ محتکرین و گران‌فروشان به جریمه‌های نقدی سنگین و حتی در مواردی زندان ، شلاق و محرومیت از شغل محکوم خواهند شد .

(الف) مسئولین :

با توجه به اینکه تعداد مسولین مراکز قضایی در این مناطق قابل توجه بوده فقط به معرفی بعضی از این افراد و تغییرات در سال‌های بعدی اشاره می‌شود .

ـ **سال ۱۳۵۸** : مصطفی زین‌الدین دادستان دادسرای انقلاب ارومیه ، محمد کاردان دادیار دادسرای انقلاب ارومیه ، حجت‌الاسلام سید علی‌اصغر ناظم‌زاده حاکم شرع دادگاه انقلاب اسلامی کرمانشاه و آقای علی سعیدی دادستان انقلاب اسلامی استان کرمانشاه .

ـ **سال ۱۳۵۹** : حجج اسلام حاج میرزا ابراهیم علی‌زاده و آقای موسوی حاکمین شرع دادگاه انقلاب ارومیه ، حجت الاسلام حاج شیخ عبدالنبی نمازی شیرازی قاضی دادگاه انقلاب قصرشیرین ، حجت الاسلام راضی زاده حاکم شرع دادگاه انقلاب کردستان ، حجت الاسلام احمدی حاکم شرع دادگاه انقلاب سنندج ، حجت‌الاسلام

ناصری رئیس دادگاه انقلاب ارومیه ، حجت‌الاسلام موسوی حاکم شرع دادگاه انقلاب در استان کردستان ، حجت‌الاسلام سید اصغر ناظم‌زاده ، حاکم شرع دادگاه انقلاب در استان‌های کرمانشاه و ایلام ، حجت‌الاسلام جواهری رئیس دادگاه انقلاب در استان کردستان ، حجت‌الاسلام ری‌شهری ، رئیس موقت دادگاه انقلاب نوسود ، سید حسن موسوی رئیس دادگاه‌های انقلاب در استان‌های آذربایجان‌غربی و شرقی ، حجت‌الاسلام موسوی ، حاکم شرع دادگاه انقلاب سنندج ، آقای رحیمی دادستان انقلاب منطقه کردستان ، جناب آقای هادی دادستان انقلاب شهرستان خوی و ماکو ، آقای سعیدی دادستان دادسرای انقلاب کرمانشاه ، محمدباقر فرهادیان دادستان انقلاب در شهرستان‌های خوی و ماکو و آقای مصدقی نماینده دادستانی در دادگاه انقلاب کرمانشاه .

ـ **سال ۱۳۶۰** : حجت‌الاسلام فلاحیان حاکم شرع دادگاه انقلاب کرمانشاه و جلیل‌زاده دادستان دادسرای انقلاب در شهرستان‌های نقده و مهاباد .

ـ **سال ۱۳۶۱** : حجت‌الاسلام افشار حاکم شرع دادگاه انقلاب کرمانشاه ، حجت‌الاسلام محمدی خرم‌آبادی حاکم شرع شعبه « یک » دادگاه انقلاب کرمانشاه ، حجت‌الاسلام محمود رنجبر حاکم شرع دادگاه شهرستان‌های بیجار و قروه ، آقای فرهادیان دادستان دادگاه انقلاب کرمانشاه ، آقایان سلیمی و محمودی دادستان های دادگاه انقلاب بیجار ، عباس توکلی دادیار دادگاه انقلاب بیجار ، آقای رئیسی دادستان دادگاه انقلاب قروه و همدان وآقای اخگر دادیار دادسرای انقلاب اسلامی شهرستان قروه .

ـ **سال ۱۳۶۲** : سید جلیل قدمی محقق حاکم شرع دادگاه انقلاب کردستان ، حجت‌الاسلام قاسمی حاکم شرع دادگستری کردستان ، آقای پایدار دادستان دادگاه انقلاب سنندج ، برادر شاه‌علیزاده رئیس دادگستری استان کردستان ، حجت‌الاسلام سید ابوالقاسم موسوی کفیل دادگستری استان آذربایجان‌غربی و آقای عباسی دادستان عمومی شهرستان ارومیه .

ـ **سال ۱۳۶۳** : حجت‌الاسلام نیازی رئیس دادگستری و حاکم شرع دادگاه انقلاب کرمانشاه ، حجت‌الاسلام علی‌اصغر حسن‌زاده حاکم شرع شعبه ۹ دادگاه کیفری یک ارومیه و حجت‌الاسلام مظاهری حاکم شرع دادستانی استان کردستان .

ـ **سال ۱۳۶۴** : حجت‌الاسلام ایمانی حاکم شرع دادگاه‌های انقلاب در استان آذربایجان‌غربی ، حجت‌الاسلام سعیدزاده حاکم شرع دادگاه انقلاب کرمانشاه و آقای

حسینی جانشین دادستان دادگاه انقلاب کرمانشاه .

(ب) گوشه‌ای از عملکرد این محاکم :

ـ صدور پیام‌های تبریک به مناسبت‌های مختلف ؛

ـ آگاه سازی مردم در قبال مسائل دادگاه با سخنرانی قبل از خطبه‌های نماز جمعه؛

ـ اعلام تاریخ محاکمه افرادی مانند فئودال‌ها ، ساواکی‌ها ، کدخداها برای عموم مردم جهت ارائه شکایات خود در این باب ؛

ـ رسیدگی به پرونده‌های رشوه‌خواری و منکرات که در جامعه به صورت باند درآمده بودند ؛

ـ آزادی وسایل توقیف شده ؛

ـ رسیدگی به امر اجناس قاچاق کشف شده ، از نظر شرعی ؛

ـ پاسخ به تعیین هویت افراد برای سازمان‌های مختلف از جمله اطلاعات سپاه ؛

ـ صدور حکم بازرسی و دستگیری افراد گروهک‌ها[1] به صورتی که با تلاش خستگی‌ناپذیر و همکاری نزدیک مسئولان قضایی و نیروهای نظامی و انتظامی در منطقه تا سال ۱۳۶۱ چیزی حدود ۹۰ درصد از افراد گروهک منافقین دستگیر و تشکیلات آنان کاملاً متلاشی گردید ؛

ـ بازدید از زندان‌ها (سپاه ، شهربانی ، کمیته ، ژاندارمری) ؛

ـ انتقال متهمین برای طی دوره محکومیت به دیگر زندان‌های کشور ؛

ـ برگزاری جلسات پرسش و پاسخ برای مردم ؛

ـ اداره مرکز بازپروری معتادان با همکاری بهزیستی ؛

ـ صدور صدها اطلاعیه و اعلامیه با موضوعات مختلف ؛

ـ صدور صدها حکم در مورد حمل ، خرید و فروش و استعمال مواد مخدر ، قیام مسلحانه بر ضد نظام ، همکاری با ضدانقلاب و عضویت در گروه‌های محارب ،

---

۱ ـ بنا به دستور حضرت امام (ره) مورخه ۶۲/۶/۴، هیچ نیرویی بدون حکم دادستانی و یا نماینده آن حق دستگیری افراد را نداشته است و در مواردی که دادستانی و یا نماینده وی در محل حضور نداشتند ، نیروها موظف بودند به وسیله تلفنگرام از ناحیه جهت اخذ حکم اقدام نمایند . همچنین آنها موظف بودند در گزارشات هفتگی و ماهانه خود شماره حکم دستگیری را مرقوم نمایند .

قتل ، اعمال منافی عفت (شراب‌خواری ، قمار بازی ، زنا و لواط) ، جعل اسناد ، سرقت (مسلحانه و غیر مسلحانه) ، جیب‌بری ، اخلال در نظم عمومی و سلب امنیت و آسایش مردم ، روزه‌خواری در ملأعام ، گران‌فروشی ، کم‌فروشی ، احتکار ، قاچاق کالا و اشیای لوکس و قیمتی ، خرید ، فروش و نگهداری سلاح و مهمات غیرمجاز ، تبلیغات ضددین و توهین به مقدسات ، فحاشی و هتاکی ، رباخواری ، کلاه‌برداری ، زمین‌خواری ، سلطنت‌طلبی ، رشوه‌خواری و دیگر جرایم به حبس‌های تأدیبی ، تعلیمی ، تعزیری ، قطعی . (جدول شماره ۱ ـ ۶ ـ ۶) و (نمودار شماره ۱ ـ ۶ ـ ۶).

(ج) مصادیق :

ـ به موجب حکم دادگاه انقلاب اسلامی تبریز ، ۱۵ نفر از اشرار منطقه قطور و اطراف آن به جرم قیام مسلحانه بر ضد جمهوری اسلامی ایران ، شرکت در کشتار مردم ، پاسداران ، فرماندهان سپاه ، ژاندارمری ، ارتش و فرماندار خوی (آقای قربانعلی کوچری)، ایجاد سازمان یاغی و طاغی به رهبری صنارمامندی ، شکنجه و آزار مردم مسلمان و مبارز خوی ، ماکو و دیگر مناطق همجوار ، ایجاد راه‌بندان ، رعب و وحشت ، تهدید و هتاکی به مقدسات و وابستگی به اجانب و بیگانگان شرق و غرب مفسد فی الارض و محارب با خدا و رسول خدا (ص) شناخته شده و به اعدام محکوم و حکم صادره بامداد روز سوم تیرماه ۱۳۵۹ در شهرستان خوی به اجرا در آمد . (روزنامه اطلاعات ـ ۵۹/۴/۳)

ـ دادگاه انقلاب اسلامی سنندج اعلام کرد: این دادگاه پس از بررسی پرونده‌هاو شهادت شهود ، حکم اعدام ۴ تن به اسامی برهان باجلانی ،سعد اشعری ، مختار چکشی و عبدالرحیم جواهری را به جرم قیام مسلحانه بر ضد نظام ، حمله به ستون نظامی ارتش و همکاری فعال با کومله و دموکرات در منطقه صادر کرد . (روزنامه اطلاعات ۵۹/۴/۱۶)

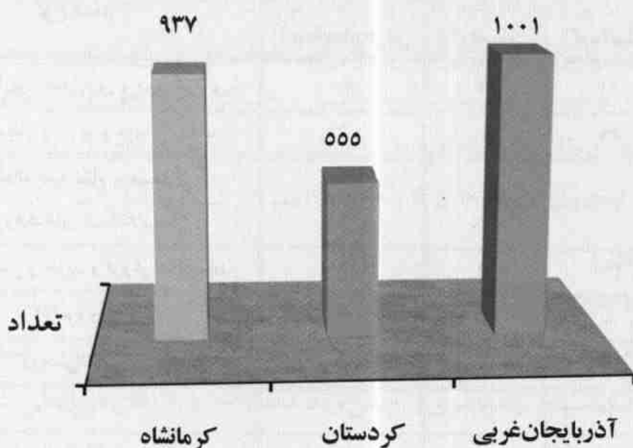
ـ با رأی دادگاه ویژه مبارزه با مواد مخدر ۱۰ نفر از قاچاقچیان و اشرار مسلح کرمانشاه محکوم به اعدام شدند و ساعت ۱۱ صبح دیروز حکم صادره در مورد این افراد به اجرا درآمد . اسامی اعدام شدگان و جرم هایشان به شرح زیر است : ۱ ـ حاج خان زنگنه نمیوندی فرزند نام‌علی به جرم داشتن سابقه متمادی در امر قاچاق و قتل حاج ابراهیم صفری ۲ ـ اسد آمیژه فرزند نمامه به جرم دایر کردن شیره‌خانه ، چاقوکشی ، ایجاد ضرب و جرح و داشتن مواد مخدر به هنگام دستگیری ۳ ـ غلامرضا پاکزاد

جدول شماره ۱ ـ ۶ ـ ۶ تعداد محکومین دادگاه‌ها و دادسراهای انقلاب در مناطق غرب و شمال‌غرب به تفکیک نوع اتهام

نوع اتهام	تعداد متهمین			جمع
	آذربایجان‌غربی	کردستان	کرمانشاه	
شراب خواری ، قماربازی و روزه‌خواری	۷۰	۲۲	۲۱	۱۱۳
حمل غیرمجاز و خرید و فروش اسلحه	۶	ـ	۳۷	۴۳
قیام مسلحانه علیه نظام و همکاری با گروهک‌های ضدانقلاب	۳۶۳	۳۴۳	۱۳۱	۸۳۷
استعمال ، حمل و خرید و فروش مواد مخدر	۱۲۱	۱۱	۴۱۰	۵۴۲
کلاه‌برداری	۶	ـ	ـ	۶
روحانی‌نمایی	۵	ـ	ـ	۵
قتل	۴	۱	۱۱	۱۶
اعمال نامشروع	۲۲	۱۵	۲۶	۶۳
ایجاد مزاحمت و اخلال در نظم عمومی	۶	ـ	ـ	۶
تخلف در کار	۲۶	ـ	۳	۲۹
گران‌فروشی ، کم‌فروشی و احتکار	۴۹	۵	۲۶	۸۰
سرقت مسلحانه و جیب‌بری	۵	۲	۱۷	۲۴
جاسوسی	۱۳	۴	۲۳	۴۰
قاچاق کالا	۱۶۱	۷	۹	۱۷۷
تبلیغات ضددین	۲	ـ	ـ	۲
رباخواری	۱	۶	ـ	۷
انواع بزه‌صغیر	ـ	ـ	۳۵	۳۵
مشترک[۱]	۹۸	۳	۱۸۴	۲۸۵
نامشخص	۴۳	۱۳۶	۴	۱۸۳
جمع‌بندی	**۱۰۰۱**	**۵۵۵**	**۹۳۷**	**۲۴۹۳**

---

۱ ـ منظور از مشترکین اتهامات متعددی است که یک فرد و یا یک گروه مرتکب آن شده بودند .

فرزند اسماعیل به جرم اختفای تریاک ، ایجاد ضرب و جرح و چاقوکشی و قاچاق هروئین ۴ ـ حسین جوشی فرزند رضا به جرم داشتن سابقه سرقت ، نگهداری تریاک از سال ۱۳۴۸ تا سال ۱۳۵۷ و داشتن مواد مخدر هنگام دستگیری ۵ ـ ید الله خراسانی فرزند اکبر به جرم داشتن سوابق متعدد در امر قاچاق هروئین و مواد افیونی و داشتن مقدار متنابهی مواد مخدر هنگام دستگیری ۶ ـ محمد شریعتمداری آل‌آقا فرزند محمد دارای سوابق متعدد از قبیل هروئین‌فروشی ، قمار ، اغفال جوانان و داشتن مواد مخدر هنگام دستگیری ۷ ـ جواد یوسفی فرزند اسدالله معروف به جوادزهرا دارای سوابق متعدد دایر کردن شیره‌کش خانه ، قمارخانه ، ۲ مورد قتل غیرعمد ، رابطه نامشروع با زنان شوهردار و داشتن مواد مخدر ۸ ـ عزیز بیک‌تیری فرزند احمد دارای سوابق متعدد چاقوکشی ، سرقت ، حمل مواد مخدر ، ایجاد ضرب و جرح و داشتن مواد مخدر هنگام دستگیری. حکم اعدام در مورد بیک نادری فرزند اسد و سنجرژیگ میر فرزند شاه‌ویسی که به جرم سرقت مسلحانه مفسد فی‌الارض و محارب با خدا و رسول خدا (ص) شناخته شده بودند و حکم اعدامشان مورد تأیید دادگاه عالی نهایی قم قرار گرفته بود

در کرمانشاه اجرا شد . (روزنامه اطلاعات ـ ۵۹/۵/۱۶)

ـ دکتر ... ، رئیس بیمارستان امدادی شهرستان خوی به علت بیرون کردن بدون مجوز یکی از بیماران معلول از بیمارستان به وسیله دادستان انقلاب اسلامی شهرستان خوی بازداشت شد . پرونده متشکله تحت رسیدگی است و وی از سمت رئیس بهداری خوی نیز برکنار شد . (روزنامه اطلاعات ـ ۶۰/۲/۲۷)

ـ به حکم دادگاه انقلاب اسلامی بیجار ۵ تن از افراد فرصت‌طلب به جرم وارد کردن کوپن و بنزین قاچاق و فروش آن در بیجار به شلاق و زندان محکوم شدند . ۳ تن از آنها هر کدام ۴ ضربه شلاق و ۲ تن دیگر به ۲ تا ۱ ماه زندان محکوم شدند . حکم اجرای شلاق عصر دیروز در محل سپاه بیجار به اجرا در آمد . (روزنامه کیهان ـ ۶۰/۶/۲۱)

ـ روابط عمومی زندان دیزل‌آباد در منطقه غرب ، نام چند تن از محکومین مواد مخدر را اعلام کرد : ... فرزند جمال به جرم حمل و استعمال مواد مخدر محکوم به ۶ ماه حبس و ۶۰ ضربه شلاق ، ... فرزند علی به جرم حمل واستعمال مواد مخدر محکوم به ۳ سال حبس بدون عفو با کار و ۶۰ ضربه شلاق ، ... فرزند پاشا به جرم حمل و نگهداری مواد مخدر محکوم به ۵ سال زندان بدون عفو و ۵۰ ضربه شلاق (روزنامه اطلاعات ـ ۶۰/۹/۲۱)

ـ به حکم دادگاه انقلاب اسلامی خوی آقای ... فرزند حسین ، روحانی‌نما به جرم همکاری با ساواک بر ضد روحانیت اصیل و مبارز و گزارش اخبار روحانیت متعهد به ساواک و همکاری با حزب منحله دموکرات به ۲ ماه حبس ، خلع سلاح و لباس و تبعید به قریه خانقاه محکوم شد . (روزنامه اطلاعات ـ ۶۰/۱۰/۱۹)

ـ برابر تصمیم شوارى تأمین شهرستان سنندج و حکم داستانی انقلاب ۱۱ خانواده از خانواده‌های ضدانقلاب از سنندج به یزد تبعید گردیده‌اند. (گزارش نوبه‌ای ارتش ـ ۶۱/۷/۱۴)

ـ به حکم دادگاه ، ... به جرم همکاری با دموکرات و تعمیر سلاح‌های آنان به ۳ سال حبس ، ... به ۴ سال حبس ، ... به جرم حمل کلت غیرمجاز به ۴سال حبس و ... به جرم همکاری با دموکرات وعضویت در این گروه به مدت ۳ ماه حبس محکوم شدند . (پیام‌های سپاه ـ اطلاعات قرارگاه قدس ـ ۶۱/۸/۱۸)

ـ دادگاه انقلاب اسلامی کرمانشاه حبیب محمدی ، فریدون بهرامی ، قادر کریمی ،

فیض‌الله رحمانی‌پور ، بسیجان خسروی ، سعید هاشمی ، اسماعیل هاشمی ، محمدامین هاشمی ، محمد شیرنگ و محمد آقاخالدی را به جرم جاسوسی به نفع رژیم مزدور بعثی به ۱ سال تا ۱۸ ماه زندان محکوم کرد . (روزنامه اطلاعات ـ ۶۱/۸/۱۹)

ـ بنا به حکم دادستانی تکاب ۲ نفر به نام‌های ... مرتکب به عمل زنا ، هر کدام به ۷۴ ضربه شلاق محکوم شدند که امروز بعدازظهر در بین مردم به اجرا درآمد . (پیام‌های سپاه ـ واحد اطلاعات ۶۲/۲/۲۸)

ـ به حکم دادگاه انقلاب اسلامی اسلام‌آباد غرب آقای ... از اهالی کرند غرب به جرم فروش مشروبات الکلی به تحمل ۷۴ ضربه شلاق محکوم شد و حکم صادره در میدان مقابل آموزش و پرورش کرند غرب به اجرا در آمد . (روزنامه اطلاعات ـ ۶۲/۱۱/۲۷)

ـ به موجب حکم صادره از سوی دادگاه شعبه ۱۲ کیفری کرمانشاه شخصی به نام ... به اتهام قتل غیرعمد به ۵۰ ضربه شلاق محکوم شد . حکم صادره توسط کمیته انقلاب اسلامی در محل اداره راهنمایی و رانندگی کرمانشاه به جرا درآمد . (روزنامه اطلاعات ـ ۶۳/۱/۱۷)

ـ در ماه‌های اخیر ۳ تن از کارکنان کادر تشخیص مالیاتی استان کرمانشاه از طریق دادستانی انتظامی ـ مالیاتی شناسایی و با همکاری مردم و مقامات ذی‌صلاح دستگیر و به حبس و شلاق محکوم شدند . (روزنامه اطلاعات ـ ۶۳/۷/۲۰)

ـ به حکم دادگاه کیفری کرمانشاه قاتل یک جوان ۲۰ ساله قصاص شد ، وی که حق‌مراد افرو نام داشت ، چندی پیش به علت اختلاف همسایگی بابامراد ناصری را به قتل رسانده بود ، حکم اعدام در محل زندان دیزل‌آباد به مرحله اجرا درآمد . (روزنامه‌ی‌اطلاعات ۶۳/۱۰/۲۴)

۳ ـ امور مربوط به زندان‌ها و زندانیان

مسئولین قضایی در مناطق غرب و شمال‌غرب بنا به گفته حضرت امام (ره) که فرمودند : زندان‌ها باید دانشگاه باشد ، با توجه به ویژگی خاص منطقه و نفوذ گروه‌های چپ در میان مردم همچنین تلاش آنها برای انحراف افکار جوانان و نوجوانان این محدوده ، فعالیت‌های وسیعی را در ابعاد سیاسی ، عقیدتی ، فرهنگی و ورزشی با هدف

روشن سازی افکار زندانیان و شناساندن واقعیت‌های موجود جامعه به آنان آغاز کرده و موفق شدند با توکل به خدا و کمک دیگر سازمان‌ها و نهادها ، در زمان کوتاهی موجبات بیداری بسیاری از آنها را فراهم آورند . از آثار آن می‌توان به شرکت داوطلبانه زندانیان در اجتماعات عمومی (مانند نماز جمعه) برای بازگویی حقایق و روشن‌سازی افکار سایر مردم نسبت به مواضع و اهداف باطل گروه‌ها اشاره نمود . آنچه در ادامه به صورت تیتروار به آن پرداخته می‌شود ، گوشه‌ای از این فعالیت‌ها است :

- تشکیل جلسات متعدد با حضور مسئولین زندان و زندانیان در طول هفته ؛
- دعوت از مسئولین استان مانند استاندار ، امام جمعه و ... برای دیدار با زندانیان و گفتگو و برخورد نزدیک با آنان ؛
- تشکیل کمیته فرهنگی در داخل زندان که مسئولیت آن را خود زندانیان بر عهده داشتند؛
- برگزاری کلاس‌های آموزشی ، عقیدتی ، سیاسی و اخلاقی در طول هفته ؛
- شرکت دادن زندانیان در مجالس جشن و شکرگزاری به مناسبت‌های مختلف ؛
- پخش مجله و روزنامه در میان زندانیان .

(الف) مرخصی‌ها و ملاقات‌ها :

مرخصی زندانیان زیر نظر دادیار اجرای احکام دادستان انقلاب بود و هیچ ربطی به کار حاکم شرع دادگاه نداشت . در موارد استثنایی از قبیل فوت بستگان درجه اول یا مراسم ضروری که برای متهمین پیش می‌آمد ، دادیار ناظر زندان و یا رئیس زندان طبق قانون آیین‌نامه امور زندان‌های کشور می‌توانست به زندانی از ۲ ساعت تا ۳ روز مرخصی بدهد.

در مورد ملاقات حضوری زندانیان نیز توسط مسئول رسیدگی به پرونده اقدام می‌شد که این امر شامل حال متهمین با جرم‌های سنگین مانند قاچاق مواد مخدر ، سرقت مسلحانه و زندانی سیاسی نمی‌گردید . بعضی مواقع نیز برای زندانیانی که حسن‌اخلاق از خود نشان می‌دادند، به عنوان تشویق اجازه ملاقات حضوری داده می‌شد.

(ب) عفو و آزادی زندانیان :

عفو و آزادی زندانیان به سه طریق عمده که در قانون هم پیش بینی شده است ، صورت می‌گرفت :

(۱) عفو عمومی : این نوع عفو به دستور حضرت امام (ره) اجرا می‌شد ، به این

ترتیب که در مناسبت‌های مختلف از قبیل عید سعید فطر ، سالروز ۱۵ خرداد ، سالروز پیروزی انقلاب ، اعیاد مذهبی ، عید نوروز آن دسته از زندانیان که از نظر قاضی می‌توانستند ، مشمول عفو قرار بگیرند ، آزاد می‌شدند (نمودار شماره ۲ ـ ۶ ـ ۶).

(۲) عفو موردی و خصوصی : در این نوع عفو به پیشنهاد دادستان و حاکم شرع ، افرادی که دارای صلاحیت بودند به شورای عالی قضایی معرفی و دستور آزادی آنها صادر می‌شد .

(۳) عفو و آزادی از طریق دادگاه : این همان طریقی است که قانون مجازات اسلامی در ماده ۳۹ پیش‌بینی کرده است که به صورت آزادی مشروط بود و دادگاه بر این نوع آزادی نظارت داشت و مدت آن را از یک تا پنج سال معین می‌کند .

براساس ماده ۳۹ قانون مجازات اسلامی ، هر کس برای مرتبه اول به علت ارتکاب جرمی به مجازات حبس تعزیری محکوم شود و نصف دوره مجازات را گذرانده باشد ، ممکن است . در صورت وجود شرایط زیر به حکم دادگاه صادر کننده دادنامه قطعی محکومیت از آزادی مشروط استفاده نماید :

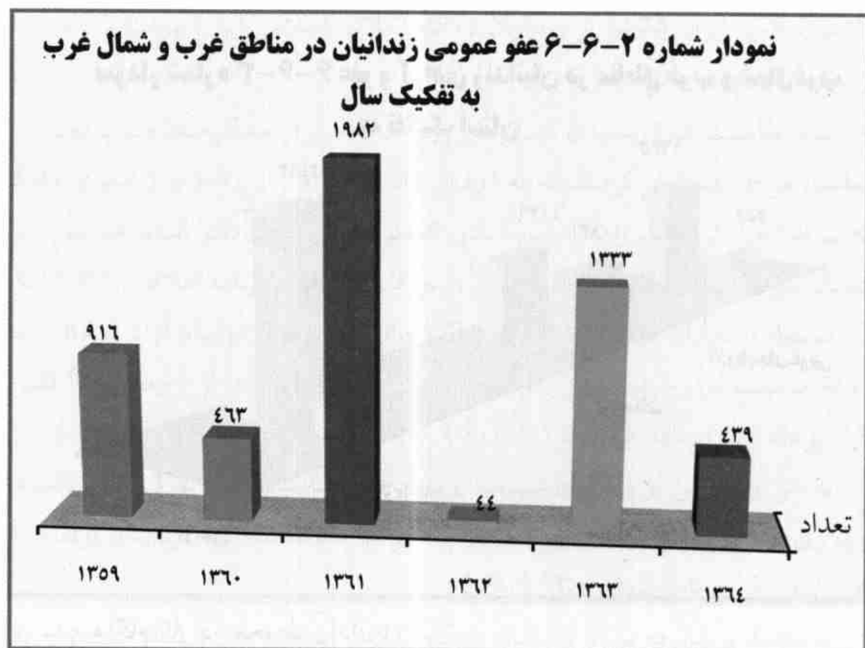
ـ هر گاه در مدت اجرای مجازات مستمراً حسن اخلاق نشان داده باشد .

ـ هر گاه از اوضاع و احوال محکوم پیش‌بینی شود که پس از آزادی دیگر مرتکب جرمی نخواهد شد .

ـ هر گاه ضرر و زیانی که در حکم دادگاه در مورد موافقت مدعی خصوصی واقع شده پرداخته باشد یا در مواردی که محکوم به پرداخت غرامت به دولت باشد .

صدور حکم آزادی مشروط منوط به پیشنهاد دادستان بود . در این مورد باید شروط بالا مسجل می‌گردید .

عفو زندانیان دادسرای انقلاب اسلامی در سراسر کشور زیر نظر دادستان کل انقلاب اسلامی صورت می‌گرفت . اما در مورد عفو محکومین بالاتر از ۲ سال ، حضرت امام (ره) با استفاده از اختیارات ولایت امر تصمیم می‌گرفتند که آن دسته از متهمینی که در رابطه با گروه‌های ضدانقلاب و قیام مسلحانه بر ضد جمهوری اسلامی دستگیر و توسط محاکم قضایی محاکمه می‌شدند به هیچ عنوان مشمول برنامه‌های عفو نمی‌شدند .

(۴) پایان دوره محکومیت .

(۵) صدور حکم برائت زندانی در دادگاه توسط حاکم شرع .

(۶) نبودن مدارک کافی برای اثبات جرم .

(۷) سپردن وثیقه و تعهد برای آزادی زندانی .

(۸) گرفتن حکم کفالت از دادستانی .

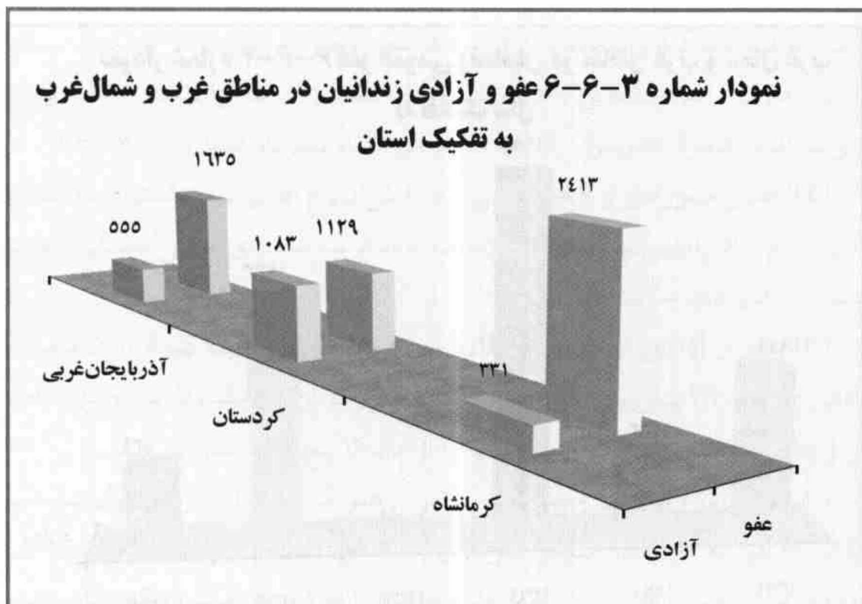
بر اساس آمار به دست آمده از اسناد موجود ، در مقطع نبرد دوم در مناطق غرب و شمال‌غرب ۷۱۴۶ نفر متهم از زندان آزاد شدند که از این عده ۵۱۷۷ نفر مشمول قانون عفو و ۱۹۶۹ نفر نیز مشمول قانون آزادی شدند (نمودار شماره ۳ ـ ۶ ـ ۶) .

(ج) فرار زندانیان :

بر اساس نتایج به دست آمده از اسناد موجود ۲۵ نفر از زندانیان با استفاده از روش‌هایی که در ادامه به آنها اشاره می‌شود ، اقدام به فرار نموده‌اند .

ـ اقدام به خودکشی و یا تظاهر به بیماری و فرار موقع انتقال به بیمارستان .

ـ هنگام انتقال زندانیان از زندانی به زندان دیگر و یا دادسرا .

نمودار شماره ۳-۶-۶ عفو و آزادی زندانیان در مناطق غرب و شمال‌غرب به تفکیک استان

ـ به هنگام کار در محوطه زندان .

ـ استفاده از بی‌توجهی و غفلت زندانبان .

(د) مصادیق :

ـ پرونده هفت نفر از مأموران شهربانی ارومیه پس از بررسی جهت ارجاع حکم نهایی به دادگاه انقلاب اسلامی قم ارجاع و پس از تجدید نظر ، متهمان با توجه به فرمان عفوحضرت امام (ره) مشمول عفو قرار گرفتند . (روزنامه اطلاعات ۵۹/۲/۲۰)

ـ دادگاه انقلاب اسلامی سنندج به مناسبت فرا رسیدن ماه مبارک رمضان ۳۶ تن از زندانیان این دادگاه را آزاد ساخت . (روزنامه اطلاعات ـ ۵۹/۴/۲۴)

ـ به مناسبت عید سعید فطر ۲۱ نفر زندانی از زندانیان کرمانشاه آزاد شدند . (روزنامه اطلاعات ـ ۵۹/۵/۲۵)

ـ دوازده نفر از محکومین مواد مخدر و سایر جرایم دادسرای انقلاب اسلامی شهرستان خوی به مناسبت بزرگداشت سالگرد پیروزی انقلاب مورد عفو قرار گرفتند و آزاد شدند . (روزنامه اطلاعات ۵۹/۱۲/۱)

ـ به گزارش روابط عمومی سپاه پاسداران مریوان : به مناسبت سالگرد پیروزی

انقلاب اسلامی ایران ۵۵ تن از زندانیان دادگاه انقلاب اسلامی این شهرستان آزاد شدند. (روزنامه اطلاعات ۵۹/۱۲/۱)

ـ به مناسبت فرا رسیدن عید نوروز ، ۲۰۰ تن از محکومان مواد مخدر در کرمانشاه مورد عفو قرار گرفتند که به زودی آزاد می‌شوند . این اقدام از سوی دادگاه انقلاب اسلامی کرمانشاه و بر اساس دستورالعملی که از سوی دفتر امام خمینی (ره) و دادستان کل انقلاب اسلامی داده شده بود ، صورت گرفت. (روزنامه اطلاعات ۵۹/۱۲/۲۷)

ـ سپاه پاسداران مهاباد اعلام کرد : ۳۶ زندانی ارومیه و مهاباد آزاد شدند . این عده به مناسبت فرا رسیدن نوروز آزاد شدند . آزادشدگان ۲۴ نفر از ارومیه و ۱۲ نفر از مهاباد بودند . (روزنامه کیهان ـ ۶۰/۱/۱۱)

ـ سی و سه تن از زندانیان شهرستان سنندج به مناسبت سال نو و سالروز استقرار جمهوری اسلامی آزاد شدند . این عده از محکومان دادگاه انقلاب کردستان بودند که آزاد شدند . (روزنامه کیهان ـ ۶۰/۱/۲۳)

ـ سیصد و شانزده تن از زندانیان دادگاه انقلاب اسلامی کرمانشاه مشمول عفو حضرت امام خمینی (ره) ، رهبر کبیر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی قرار گرفتند . صدیقی ، دادستان دادسرای انقلاب اسلامی کرمانشاه ضمن اعلام این خبر به خبرگزاری جمهوری اسلامی افزود : از این عده ۱۹۶ نفر از زندان آزاد و ۱۲۰ تن دیگر در محکومیتشان تخفیف داده شده است . (روزنامه اطلاعات ـ ۶۱/۱/۲۲)

ـ پنجاه و هفت تن از زندانیان دادگاه انقلاب اسلامی شهرستان میاندوآب مشمول عفو حضرت امام (ره) قرار گرفته و از زندان آزاد شدند . (روزنامه اطلاعات ـ ۶۱/۱/۲۹)

ـ به مناسبت میلاد رسول اکرم (ص) ۴۰ تن از زندانیان دادسرای انقلاب اسلامی سنندج از زندان آزاد شدند . (روزنامه اطلاعات ـ ۶۱/۱۰/۱۸)

ـ چهار صد هشتاد و هفت زندانی در شهرهای ارومیه ، ماکو و خوی مشمول عفو قرار گرفتند . دادسرای انقلاب اسلامی ارومیه ضمن اعلام این خبر افزود : این زندانیان که از محکومین دادسرای انقلاب اسلامی و دارای جرایم عادی بودند با توجه به اینکه در طول بازداشت خود متنبه و اصلاح شده بودند، در اجرای رهنمودهای امام خمینی (ره) رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران مبنی بر ضرورت عفو این قبیل

زندانیان ، مورد عفو قرار گرفتند و با آزادی از زندان‌های ارومیه ، ماکو و خوی به خانواده‌های خود پیوستند . (روزنامه اطلاعات ـ ۶۳/۱۰/۱۳)

ـ یکی از زندانیان دادگاه سنندج به نام ... که برای مداوا به بیمارستان توحید این شهر رفته بود با استفاده از غفلت محافظین فرار کرد . (خبرنامه شماره ۵ سپاه ـ رویدادها و تحلیل‌ها ـ ۶۳/۱۱/۹)

۴ ـ پاکسازی ادارت و سازمان‌ها از وجود عناصر وابسته به رژیم قبل و گروه‌های ضدانقلاب

پاکسازی و تصفیه سازمان‌ها و ادارات در مناطق غرب و شمال‌غرب کشور هم‌زمان با صدور فرمان صریح و تاریخی بنیانگذار جمهوری اسلامی مبنی بر نابودی آثار رژیم منفور پهلوی ، تصفیه سریع ادارات و حاکمیت موازین اسلامی در جامعه ، پس از تشکیل شوراها و کمیته های بازرسی از سوی دادگاه ها و دادسراهای انقلاب آغاز شد . اعضای این شوراها و کمیته‌ها موظف بودند با رعایت کامل عدالت اسلامی واصل بی‌طرفی از طریق توبیخ ، تغییر شکل ، بازنشستگی ، انفصال و اخراج از خدمت کارمندان خاطی با توجه به ضابطه‌های مصوب از سوی شورای انقلاب ، اقدام به پاکسازی ادارات در سطح استان‌ها نمایند و تا یک ماه پس از صدور حکم درباره افراد خاطی در کمیته‌ای به نام رسیدگی به اعتراضات ، به شکایت‌های آنها در خصوص احکام صادره رسیدگی نمایند .

(الف) وظایف :

ـ مبارزه با هرگونه بیکاری و بی‌انضباطی در تمام سطوح .

ـ حذف نشانه‌های طاغوتی در ادارات و تصفیه افرادی که قبل انقلاب از عوامل ساواک منحله و یا رژیم پهلوی بودند .

ـ برقراری شئون اسلامی در ادارات .

ـ اخراج توطئه‌گران ، شایعه‌پردازان و منفی‌بافان وابسته به شرق و غرب و کسانی که به نحوی قصد لطمه وارد کردن به انقلاب را داشتند .

ـ تصفیه افراد شناخته شده به فحشا به منظور خدشه‌واردنشدن به حیثیت دیگر کارمندان .

ـ مبارزه با بی‌حجابی و بدحجابی در ادارات از سوی کارمندان زن و عدم رعایت شئون اسلامی از طرف کارمندان مرد .

ـ رسیدگی به شکایات مردم از رؤسا ، مدیران و کارمندان ادارات دولتی .

تعدادی از توابین گروهک‌ها که امان‌نامه دریافت کرده‌اند

ـ مبارزه با دزدی ، اختلاس و حیف و میل بیت‌المال .
ـ انجام نقل وانتقلات اداری و تعیین سمت‌های جدید و حساس .
ـ جلوگیری از فعالیت افراد با عقاید غیراسلامی در نهادهای آموزشی .
ـ جلوگیری از استفاده خصوصی از وسایل و خودروهای اداری توسط کارمندان .
ـ تأیید میزان حقوق پرداختی به کارمندان دولت در مناطق ناامن .

(ب) عملکرد این نهاد در استان آذربایجان‌غربی :

هیئت پاکسازی و سالم‌سازی ادارات در استان آذربایجان‌غربی در هفتم خردادماه ۱۳۵۹ به سرپرستی دلاور حیدرپور آغاز به کار کرد ، این هیئت در ابتدا برای انجام وظایف خود و اثبات قانونی بودن اقداماتش با وزرای کشاورزی ، راه و ترابری ، فرهنگ و آموزش عالی و اقتصاد و امور دارایی هماهنگی به وجود آورد و با تشکیل هیئت‌های پاکسازی در سازمان‌های تابعه این وزراتخانه‌ها ، همچنین ۱۸ اداره‌در شهرستان‌های ارومیه ، میاندوآب ، خوی ، سلماس و ماکو علی‌رغم مشکلات زیاد در راستای مسئولیت‌هایی که بر عهده داشت، با هدف تغییر نظام و جو حاکم بر ادارات مشغول به خدمت گردید .

اولین اقدام هیئت با تحول در استانداری انجام گرفت و با تعیین استاندار جدید همچنین هماهنگی و همکاری وی ، تصفیه این سازمان با سرعت و جدیت تمام انجام شد . پس از آن کار در دیگر ادارات از جمله مخابرات ، دخانیات ، محیط زیست ، بهداری و بهزیستی و رادیو و تلویزیون دنبال گردید که در ادامه به پاره‌ای از اقدامات این کمیته‌ها در خصوص پاکسازی ادارات در این استان اشاره می‌کنیم :

ـ اخراج ۱۴نفر از سهامداران و کارگران کارخانه آجر ماشینی ارومیه به جرم اخلال و کارشکنی در کار، اعتصاب و به تعطیلی کشاندن کارخانه.(روزنامه اطلاعات ۵۹/۴/۲۸)

ـ اخراج ۳۶ نفر از کارمندان آموزش و پرورش . (روزنامه اطلاعات ۵۹/۵/۲)

ـ تعلیق از خدمت ۱۳ نفر از کارمندان شهرداری ، فرمانداری ، آموزش و پرورش ، کشاورزی و بانک شهرستان میاندوآب به اتهام همکاری با ساواک و رژیم گذشته . (روزنامه اطلاعات ۵۹/۵/۹)

ـ اخراج ۲۰۷ نفر از کارمندان ادارات استان به اتهام همکاری با ساواک منحله (روزنامه اطلاعات ۵۹/۵/۱۸)

ـ انفصال از خدمت ، بازخرید و بازنشسته کردن ۲۷ نفر از کارمندان صدا و سیمای جمهوری اسلامی در مرکز ارومیه . (روزنامه اطلاعات ۵۹/۶/۱۳)

(ج) استان کردستان :

هیئت پاکسازی و سالم‌سازی ادارات استان کردستان در نخستین روز از مردادماه ۱۳۵۹ در جلسه‌ای با حضور نماینده سپاه ، استاندار ، فرمانده و مسئول دایره ایدئولوژی لشگر ۲۸ آغاز به کار کرد . این هیئت توانست اداره‌های این استان را از وجود ساواکی‌ها و شاه‌پرست‌ها پاک نماید . در ادامه به پاره‌ای از اقدامات این کمیته در جهت سالم‌سازی و تصفیه ادارات استان کردستان اشاره می‌شود :

ـ بازنشسته ، انفصال از خدمت و اخرج کردن ۶۳ نفر از کارمندان آموزش و پرورش در شهرستان بیجار . (روزنامه اطلاعات ۵۹/۶/۱۱)

ـ تصفیه ۹۰ نفر از کارمندان اداره بهزیستی . (روزنامه اطلاعات ۵۹/۶/۱۶)

ـ اخراج ۱۴۰ نفر از کارمندان آموزش و پرورش شهرستان مریوان .(خبرها و گزارش‌های استان کردستان ۵۹/۶/۱۷)

ـ اخراج و مجازات ابراهیم یونسی ، استاندار کردستان به اتهام همکاری با ضدانقلاب . (روزنامه اطلاعات ۵۹/۶/۲۱)

ـ بازنشسته ، اخراج و انفصال از خدمت ۱۷ نفر از کارمندان شهرداری سنندج . (خبرها و گزارش‌های استان کردستان ۵۹/۶/۲۵)

ـ تصفیه ۵ نفر از کارمندان رادیو و تلویزیون مریوان . (پیام‌های ستاد مشترک سنندج ۵۹/۹/۱۳)

ـ تصفیه ۳۵ نفر از کادر مخابرات شهرستان سقز به اتهام عدم رعایت ضوابط و مقررات اسلامی ، تبدیل محل خدمت خود به محلی برای تبلیغات برای ضدانقلاب و عدم رضایت مردم از عملکرد این واحد . (پیام‌های سپاه ـ اطلاعات سقز ۵۹/۱۲/۱۷)

(د) استان کرمانشاه :

از اقدامات هیئت پاکسازی و سالم‌سازی سازمان‌ها ، نهادها و ادارات در استان کرمانشاه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد :

ـ اخراج و بازخرید ۵۰ نفر از کارمندان آموزش پرورش اورامانات به جرم

همکاری با ضدانقلاب و اقدام در جهت تضعیف نظام . (روزنامه اطلاعات ۵۹/۴/۹)

ـ بازنشسته و بازخرید کردن ۲۲ نفر از کارمندان استانداری و فرمانداری به علت مازاد بر احتیاج بودن و یا داشتن سابقه خدمت طولانی . (روزنامه اطلاعات ۵۹/۴/۱۵)

ـ اخراج ۲۵ نفر از کارمندان استانداری .(روزنامه اطلاعات ۵۹/۵/۱۵)

ـ مجازات ۳ ماه انفصال از خدمت برای ۱۲ نفر از کارمندان صدا و سیما ، بیمارستان ، اداره مسکن و شهرسازی ، حفاظت ملی آثار باستانی ، فرهنگ و هنر ، کشاورزی ، بهداری و بهزیستی . (روزنامه اطلاعات ۵۹/۵/۱۸)

ـ برکناری ۵۰۰ کارمند اداره آموزش و پرورش از کار. (روزنامه اطلاعات ۵۹/۵/۲۸)

و : جمع‌بندی

بر اساس اسناد و مدارک موجود در مقطع زمانی نبرد دوم در مناطق غرب و شمال‌غرب توسط دستگاه‌های قضایی منطقه ، به ۸۶۰۸پرونده رسیدگی و ۲۴۹۳ نفر به اتهامات همکاری با گروهک‌های ضدانقلاب و قیام مسلحانه بر ضد نظام و دیگر جرایم مانند خرید ، فروش و استعمال مواد مخدر و ارتکاب به اعمال نامشروع محکوم شدند .[۱]

همچنین عده زیادی با حکم دادسراها و دادگاه‌های عمومی ، انقلاب و نظامی بازداشت و زندانی شدند که برابر با سیاست کلی نظام جمهوری اسلامی مبنی بر ارشاد مجرمان و بزهکاران همچنین ایجاد زمینه‌ای برای بازگشت آنان به جامعه اسلامی (حدود ۵۱۷۷ نفر) مورد عفو حضرت امام (ره) قرار گرفته و آزاد شدند .

از اقدامات دستگاه‌های قضایی در مناطق غرب و شمال غرب در این برهه که نظیرش در دیگر مناطق کشور کمتر به چشم می‌خورد ، پاکسازی و تصفیه سازمان‌ها و ادارات بود که تأثیر شگرفی بر بیرون راندن عوامل نفوذی ضدانقلاب در سازمان‌ها ، نابودی آثار رژیم پهلوی ، تسریع در امر رسیدگی به کارمردم‌درادارات، برقراری شئونات اسلامی در سطح جامعه، ایجاد امنیت در منطقه و عادی‌سازی اوضاع و احوال داشت .

---

۱ ـ با توجه به جرائم ارتکابی متهمین مجازات‌هایی برای آنان صادر شده که آمار مربوطه در اختیار مراکز قضایی در آن مناطق می‌باشد .

فصل هفتم

نقش حضرت امام (ره)، مقام معظم رهبری و روحانیت در مناطق غرب و شمال‌غرب

الف : مقدمه

با ورق خوردن سرنوشت مردم ایران ، فصل جدیدی در تاریخ این مرز و بوم آغاز شد . فصلی کامیاب و در کنارش موجی از بحران و اختلاف‌های گوناگون .

امواج داخلی ؛ چون بحران در مناطق غرب و شمال‌غرب ، اختلاف‌های مذهبی شیعه و سنی ، نا آرامی‌های ضدانقلاب و دسیسه‌های منافقین و امواج خارجی مانند جنگ روانی امپریالیسم به‌ویژه آمریکای جنایتکار ، می‌رفت تا ساحل پیروزی را دست‌خوش طوفان کند . اگر نبود رشادت‌های جان بر کفان و پیام‌ها و رهنمودهای امام امت و تلاش بی‌وقفه نمایندگان امام و روحانیت در مناطق غربی ، شاید این برگ زرین انقلاب ، در پس تهاجم و وابستگی محو می‌شد .

فصل دوازدهم ، گزارشی است از همین پیام‌ها و تلاش‌ها ، منحصراً در مناطق غرب و شمال‌غرب کشور ، در طول نبرد دوم (۶۴ ـ ۵۸). مطالب این فصل در چهار دسته جای می‌گیرد :

۱ ـ پیام‌ها و سخنان امام امت ، خطاب به مردم ، مسئولین و نیروهای مسلح (در مناطق غرب و شمال‌غرب) با موضوع رسیدگی به امور ، افشای باطنی دشمنان انقلاب ، همبستگی قومی و دینی و ملی ، موضع ایران نسبت به تهاجم عراق ، خانواده‌های معظم شهدا و متن فرمان ۸ ماده‌ای .

۲ ـ سخنان نمایندگان امام در مناطق مذکور با موضوع ضدانقلاب ، حفظ وحدت ، تهاجم عراق ، و گزارش عمکرد آنان در این مناطق همچنین پیام‌های ائمه جمعه و روحانیت ، با موضوع پشتیبانی از امام ، ترغیب مردم به وحدت دینی و بسیج آنان برای مقابله با نیروهای متجاوز عراقی .

۳ ـ نامه‌ها و پیام‌های مردم ، اصناف و گروه‌ها در این مناطق خطاب به امام (ره) و

نمایندگان معظم‌له با موضوع تبریک پیروزی‌های رزمندگان ، اعلام حمایت از رهبر و دولت ، درخواست امکانات و سامان‌بخشی به اوضاع مناطق غرب و شمال‌غرب .

۴ ـ شهدای روحانی غرب و شمال‌غرب ، زندگی‌نامه و نحوه شهادت آنها .

سیری کوتاه در این پیام و گزارش‌ها و شرح‌ها ، علاوه بر این‌که نشانگر دقت نظر حضرت امام (ره) و نمایندگان ایشان است نسبت به بحران غرب و شمال‌غرب، چگونه سامان یافتن اوضاع نابسامان آن مناطق را نیز نمایان می‌کند . همچنین نشان می‌دهد ، مردم ایران در هر برهه‌ای و از هر قوم و گروهی که باشند ، تا پای جان حامی سرزمین همیشه سرافرازشان بوده‌اند و خواهند بود .

ب : بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (ره)

از قول من به کلیه رزمندگان اسلام به ویژه رزمندگانی که در منطقه عملیات قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) با دشمنان اسلام مبارزه می‌کنند ، تبریک بگویید . اسلام و مسلمانان متعهد ، به این پیروزی‌های چشمگیر شما چشم دوخته‌اند و از یاد هیچ یک از ما نخواهید رفت . شما فرزندان عزیز ملت هستید . فتحی که به دست شما صورت گرفت ، برای ملت سرافرازی بود . امیدوارم این پیروزی تا آخرین مرحله موفق باشد . سلامت و سعادت تمام رزمندگان را از خداوند خواهانم و از دعا شما را فراموش نخواهم کرد .

پیام تبریک معظم‌له به مناسبت پیروزی رزمندگان اسلام در عملیات پاکسازی مناطق کردستان و آذربایجان‌غربی از عوامل ضدانقلاب ۱۳۶۱/۸/۲۵

رهبری بی‌نظیر و شجاعانه بزرگ‌مرد تاریخ معاصر اسلام ، در طول انقلاب اسلامی ، بحران‌های داخلی و جنگ نا برابر متجاوزین بعث عراق ، حافظ عزت و شرف و امنیت همه ما و حتی کسانی است که اسلام ، امام و پیروان واقعی او را قبول نداشته‌اند.

در بررسی این جریان‌ها ، بی‌شک ، راهگشای اصلی ، همان سخنان و پیام‌های پیامبرگونه امام راحل است . از این رو بر آن شدیم تا با جمع‌آوری موضع‌گیری‌های امام راحل (ره) در مقاطع مختلف بحران ،گامی ناچیز در راه شناخت ابعاد پیچیده و

گسترده این دوره حساس برداریم . امید داریم این مجموعه بتواند مورد استفاده علاقه‌مندان و پژوهشگران قرار گیرد .

قابل ذکر است حجم بیانات ، دستورات ، فرمان‌ها و احکام حضرت امام خمینی (ره) در ارتباط با مناطق غرب و شمال‌غرب بسیار زیاد بود ، اما آنچه شما در پیش‌رو دارید گزیده‌ای است از مواضع حکیمانه آن حضرت .

۱ ـ سخنان ، پیام‌ها و دیدارهای معظم‌له در ارتباط با بحران غرب و شمال‌غرب

(الف) اشرار و ضدانقلاب : حضرت امام خمینی(ره) قبل از پیروزی انقلاب اسلامی بارها از تمام جریان‌های سیاسی و گروه‌های مختلف دعوت به وحدت و پیوستن به مردم را نموده بودند و اعلام کردند که فریب بیگانگان نخوردند و بازیچه دست دشمنان اسلام قرار نگیرند .

« امروز ما مکلف هستیم که در هر لباس و هر شغل هستیم از اختلاف کلمه احتراز و به وحدت اسلامی که پیوسته مورد سفارش کتاب و سنت است گرایش نموده ... سستی .... در حال حاضر و اختلاف و افتراق کلمه ، در حکم انتحار و به هدر دادن خون فرزندان اسلام است . » (صحیفه نور ج ۳ ص ۲ - ۵۷/۸/۱۴)

در همین حال گروه‌های سیاسی در کردستان دست به تحریف مسیر مردم از ...... انقلاب اسلامی زدند و با جهت‌گیری‌های غیر اسلامی در طرح مسائل قوی سعی نمودند که امام راحل قدس سره سعی در هدایت مردم آن سامان نمودند .

برادران محترم ! در این نهضت مقدس که تشکیل حکومت اسلامی سر لوحه اهداف آن است و ضمانت از آزادی و استقلال از ثمرات آن ، صبور باشید و گول تبلیغات انگل‌های سود طلب را نخورید . (صحیفه نور ج ۳ ص ۲ - ۵۷/۸/۱۴)

علی‌رغم همه تلاش‌های بعمل آمده توسط امام اشرار و ضدانقلاب قبل از پیروزی اقلاب دست به تحریک مردم و مسیر خلاف انقلاب اسلامی را طی نمودند و در بدو پیروزی انقلاب اسلامی دست به سلاح برده و بر علیه نقلاب بصورت مسلحانه اقدام نمودند و با پیوستن گروه‌های ضدانقلاب به دشمن دیرینه ایران اسلامی امپرالیسم آمریکا شروع به مخالفت با انقلاب اسلامی نمودند .

در همین حال امام خمینی (ره) با هوشیاری کامل و سعه صدر تلاش نمودند که مردم آن دیار مورد ظلم و ستم دشمنان اسلام و بیگانگان قرار نگیرند .

بر شما مأمورین کردستان و علمای کردستان بر حسب وظیفه ملی و شرعی است که چنانچه آنجا نغمه‌ای از ..... یا مفسده .... در این امر بلند شد ، بدانید که این از حلقوم اجانب است . (صحیفه نور ج ۵ ص ۱۱۷ – ۵۷/۱۲/۷)

امام خمینی (ره) با وجود قتل و غارت اشرار و ضد انقلاب تلاش نمودند که با آگاه‌سازی مردم و دعوت مکرر گروه‌ها به اسلام و انقلاب اسلامی از خون‌ریزی جلوگیری نما یند ولی ضدانقلاب و اشرار با شدت عمل به .... مراکز نظامی و انتظامی کشور حمله نمودند و بدون توجه به رهنمودهای امام هر روز با تعدی به مردم مسلمان تعدادی از آنها را به شهادت می رسانیدند در همین حال در جهت یاری رسانیدن به مردم نیروهای مسلمان و متعهد و انقلابی از دیگر نقاط کشور به کردستان آمدند که بسیاری از آنها بطور فجیع به شهادت می رسیدند .

ـ ما می خواهیم حتی‌الامکان با ملایمت بلا اینها رفتار بکنیم ، خون‌ریزی نشود . در هر صورت ما منتظر این هستیم که این خرابکاری‌ها به دست این خرابکارهای دموکرات ، فداییان خلق و ... به این کارهای خلاف انسانی ادامه دارند می‌دهند ، ... . (صحیفه نور ج ۸ ص ۲۴۲ – ۵۸/۵/۲۷)

در همین شرایط بود که ضدانقلاب و اشرار با پشتیبانی مکرر از عراق و ایجاد تمرکز نیرو در نقاط مختلف کردستان دست قتل و غارت مردم و نیروهای مسلح اعزامی می‌زند تا اینکه حادثه باده بوجود آمد . .....

ـ حزب دموکرات کردستان یک جمعیت خرابکار هستاند ، یک جمعیت فاسد هستند ، یک جمعیت مفسد هستند . (صحیفه نور ج ۸ ص ۲۴۳ – ۵۸/۵/۲۷)

ـ منافقین همه را فریب می‌دهند .

ـ مورخه ۵۸/۷/۱۸ : قضایای کُردستان نه این است که قابل حل نیست و نه این است که دولت یا ملت عجز دارند از این‌که اشرار را سرکوب کنند ، لکن برای این‌که ما ملت کُرد را از خود می‌دانیم ، چنانچه ملت کُرد هم ماها را از خود می‌داند ، جدا نیستیم از هم ، اگر بخواهیم با یک شدت زیادی رفتار کنیم ، خوب ، خوف این است

که برادران کُرد هم خیلی صدمه ببینند و لهذا ما می‌خواهیم که به طور متوسط ، نه ملایمت و نه سخت‌گیری به طور سرکوبی عمومی ، این خائنین را سرکوب کنیم و انشاءالله می‌شود این .

ـ مورخه ۵۸/۷/۲۹ : گول این حرف‌هایی را که این‌ها می‌آیند می‌زنند ، نخورید . این‌ها هستند که ، همین‌هایی که هی می‌گویند خلق ، خلق برای خلق ، عرض می‌کنم که دارند نوحه‌سرایی می‌کنند . خوب همین‌هایند که خرمن‌ها را آتش می‌زنند . همین‌هایند که یک کشاورزی که برای خودش یک سال زحمت می‌کشد ، یک خرمن درست می‌کند که نان بچه‌هایش را بدهد ، یک کبریت می‌زنند آتشش می‌زنند . همین‌ها می‌گویند ما برای خلق داریم چه می‌کنیم و چه می‌کنیم ، گول این‌ها را نخورید .

ـ مورخه ۵۸/۷/۲۹ : شما توجه بکنید ، این‌ها (ضدانقلاب) می‌خواهند کُردستان را از ایران اصلاً کنار بگذارند و ببرند سراغ یک چیزهای دیگری . نمی‌خواهند خدمت به شماها بکنند ، قصد خدمت نیست. قصد این است که ایران را تکه‌تکه‌اش بکنند .

ـ مورخه ۵۹/۲/۶ : به جوانانی که فریب این گروه‌ها را خورده‌اند ، تذکر دهید که خود را عوض کنند و به ملت خود بپیوندند و برای دیگران و اجانب جان خود را تباه نکنند و به نصیحت ما گوش دهند که خیر و صلاح خودشان در این است .

ـ مورخه ۵۹/۲/۶ : امروز هر صدایی و هر عملی برخلاف جریان انقلابی ایران ، خدمت به جهانخواران است و دلیل وابستگی اینان به آنان است .

ـ مورخه ۵۹/۲/۲۳: [ضدانقلابیون] دائماً درصدد این هستند که در قراردادهایشان خیانت بکنند . دائماً درصدد این هستند که راه باز کنند برای اجانب ، راه باز کنند برای آمریکا یا برای شوروی ، فرق ندارد ، این چه جور جمعیتی هستند ؟ من متأسفم از این که چرا باید انسان این قدر منحط باشد ، این‌قدر بدطینت باشد که در کشور خودش ، اهل مملکت خودش ، اهل دین خودش را این طور در زحمت واقع کند و این طور خرابی به بار بیاورد و مملکت را بخواهد به باد بدهد و به دست دشمن‌های اسلام بسپارد . من تأسفم از آنها از باب این است که چرا آدم نیستند .

ـ مورخه ۵۹/۲/۲۵ : آنان [ضدانقلاب] کُردستان را به فساد کشیدند و مردم کُردستان را به طرز وحشتناکی اذیت و آزار کردند . آنان مردم را غارت کردند و همه را

کُشتند . دیگر نباید به این‌ها مهلت داد . باید منطقه درست پاکسازی شود تا دست آنها کوتاه و امیدشان قطع شود .

ـ مورخه ۵۹/۴/۴ : این گروه‌های مختلفی که مثل قارچ از زمین جوشیدند و آمدند و از اطراف کشورهای دیگری که متفرق در آنجا بودند و منتظر فرصت بودند ، حالا آمدند به ایران و می‌خواهند نگذارند این انقلاب تحقق پیدا بکند . این یک خطری است از برای انقلاب ما ، نه به آن معنا که این‌ها عرضه این را داشته باشند که یک کار مثبتی بکنند و این انقلاب را برگردانند ، لکن به آن معنا که ایجاد زحمت بکنند . شما ملاحظه کردید که در کُردستان ایجاد زحمت کردند ، نه این‌که توانستند غلبه بکنند ، لکن مدت‌ها ایجاد زحمت کردند .

ـ مورخه ۵۹/۴/۴ : البته آن که می‌خواهد خرابکاری کند ، نمی‌آید اعلام کند که من خرابکارم . او می‌آید اعلام می‌کند که من دوست شما هستم ، ما فدایی شما هستیم.

ـ مورخه ۵۹/۴/۲۱ : من امیدوارم که ریشه‌های فساد که یک مقداری از آنها از رژیم سابق هستند و یک مقداری هم از این افرادی هستند که الهام از خارج می‌گیرند ، نتوانند کاری انجام دهند .

ـ مورخه ۶۰/۲/۱۰ : [اینانند منافقین] که در کُردستان و دیگر جاها بر ضد جمهوری اسلامی با دشمنان اسلام پیوند بسته و به جنگ افروزی برخاسته‌اند و اینان هستند که در هر فرصت جوانان متعهد ما را با اسلحه گرم و سرد مورد حمله قرار داده و می‌دهند .

ـ مورخه ۶۰/۲/۲۸ : توجه کنید که این راه اسلام را به آن طوری که خدای تبارک و تعالی امر فرموده است ، این راه [را] طی کنید که با طی کردن این راه شما پیروزید . امروز شما ببینید که مواجه با چه اشخاص و جمعیت‌ها هستید . مواجه با آنها که نفاق دارند و با نفاق ادعای اسلام می‌کند و آن‌وقت یک حبسی‌هایی[1] ، که در جاهایی پیش

---

۱ ـ اشاره به واقعه بمباران زندان دولتو در سردشت ، توسط هواپیماهای عراقی . در این زندان مبارزین مسلمان کُرد ، ارتشیان و پاسدارانی که در جریان کمک به مردم کُردستان برای دفع اشرار به اسارت حزب دموکرات کُردستان و دیگر عوامل بیگانه درآمده بودند ، نگهداری می‌شدند ، سران حزب دموکرات در اقدامی ناجوانمردانه از رژیم حاکم بر بغداد خواستند تا محل نگهداری زندانیان و اسرا را بمباران کند .

دموکرات‌ها محبوس بودند ، برخلاف همه مقررات اسلامی ، با ادعای به این‌که مسلمان هستیم ، آنها را بمباران می‌کنند و با آن طرز فجیع به شهادت می‌رسانند . این‌ها دلیل بر این است که شکست خورده‌اند ، وازده‌اند در جمعیت‌های عالم . چون شکست خورده‌اند ، با این دست و پا می‌خواهند یک صورتی برای خودشان درست کنند و آن وقت با آن وضع و با آن وضع جنون‌آمیز و حیوانی ، جوان‌های عزیز ما را که گفته می‌شود قریب دویست نفر در آن محبس بودند ، به شهادت رساندند یا بسیاری را زخمی و بسیاری را شهید کردند . این وضعی است که ما مواجه با این طور جنایتکاران هستیم ، جنایتکارانی که الهام از جنایتکاران بزرگ می‌گیرند و با افراد ملت خودشان این نحو رفتار می‌کنند .

ـ مورخه ۶۰/۳/۲۸ : من با قدرت ملت دلاور مقابل ضدانقلاب که تصمیم گرفته است بعضی افراد را بهانه قرار داده و برضد شما هر روز دست به اغتشاش بزنند ، خواهم ایستاد .

ـ مورخه ۶۰/۳/۲۸ : امروز منافقین و جبهه ملی و حزب دموکرات و تمامی ضدانقلابیون دست در دست یکدیگر گذاشته‌اند تا شما (نیروهای مسلح) و انقلاب پاک ملت را نابود کنند .

ـ مورخه ۶۰/۴/۱ : این جوان‌هایی که به دام این‌ها افتادند ، کینه پیدا کنند و برگردند به دامن اسلام . بی‌خود جان خودشان را فدای شیطان نکنند .

ـ مورخه ۶۰/۴/۱ : می‌گویند ، ما طرفدار خلق هستیم . من نمی‌دانم این خلقی که این‌ها طرفدار آنها هستند در کجای دنیا زندگی می‌کنند ؟ این خلق در ایران است یا در آمریکا یا در شوروی ؟

ـ مورخه ۶۰/۴/۱ : شما [ضدانقلاب] تمام قوای خودتان را روی هم بگذارید ، درمقابل سیل خروشانی که‌ملت‌مسلمان‌وارزنده ایران به راه می‌اندازد، قطره‌ای بیش نیستید.

ـ مورخه ۶۰/۴/۶ : آگاه باشید که خط منفور ضداسلام و غرب در حال شکست کامل است .

ـ مورخه ۶۰/۴/۹ : ننگتان باد ای تفاله‌های شیطان و عارتان باد ای خود فروختگان به جنایتکاران بین‌المللی که در سوراخ‌ها خزیده و در مقابل ملتی که در برابر

این قدرت‌ها برخاسته است ، به خرابکاری‌های جاهلانه پرداخته‌اید .

(ب) حامیان خارجی ضدانقلاب و رژیم عراق :

ـ اگر عراق سقوط کند این شجره‌هایی که در آنجا تغذیه می‌کنند از بین می‌روند و نابود خواهند شد .

ـ مورخه ۵۸/۷/۱۸ : این‌ها [ضدانقلاب] روابطشان با اجانب ، با صهیونیسم ، با آمریکا ، با رژیم سابق ثابت است و این‌ها دارند برای آنها کار می‌کنند . آنها می‌خواهند ملت کُرد را تا آخر وابسته به خارج و تحت فشار سابق قرار بدهند .

ـ مورخه ۵۸/۸/۱۷ : این‌ها که قضیه کُردستان را ایجاد کردند دسته‌ای هستند که از خارج ارتزاق می‌شوند و الهام می‌گیرند که از این طرف یا از آن طرف اکثراً از آمریکا ـ چنانچه بعضی نوشتجات هم که اخیراً به دست آورده‌اند موید آن است و معلوم شده که در قضایای خرمشهر و خوزستان و قضایای کُردستان آمریکا دست داشته است. این مطلبی است که آنها پیش آوردند. ما گرفتار اجانب هستیم ، همان‌طور که تا حالا بودیم.

ـ مورخه ۵۹/۲/۵ : من اخیراً باید تذکر دهم که در قضایای کُردستان که گروه‌های منحرف چپ و مخالف با اسلام به آشوبگری برخاسته‌اند و در قضایای دانشگاه‌ها که گروه‌های چپ آمریکایی در آن مکان‌های مقدس دست به آشوب زده‌اند و به آشوبگری‌های دولت غیرقانونی عراق در مرزهای ایران با حمله کارتر و دخالت نظامی در ایران رابطه ملموسی دارد و در این موقع حساس اگر این گروه‌های منحرف در دانشگاه‌ها و یا خارج آنها دست به آشوب بزنند ، ملت رابطه مستقیم سران آنان را با آمریکای جهانخوار خواهد فهمید و تکلیف خود را با آنان روشن خواهد کرد .

ـ مورخه ۶۰/۴/۱ : این‌ها خواستند راه را برای آمریکا باز کنند و آمریکاییان همه در دور پرچمشان جمع شدند و نصیحت مرا گوش نکردند .

ـ مورخه ۶۰/۷/۱۷ : شما جوان‌ها دختر و پسر چه دیدید از این سران فاسد خودتان جز ادعا و جز انحراف ؟ مگر همین‌ها نبودند که ادعا می‌کردند ما با خلق موافقیم ، با دیگران مخالف و با اجانب مخالف ؟ مگر این‌ها ادعا نمی‌کردند و باز هم نمی‌کنند ، لفظاً ، که ما با آمریکا مخالفیم و با غرب مخالف ؟ شما دیدید که عملاً برخلاف این عمل کردند و به دامن آمریکا پناه بردند و آمریکا از آنها پشتیبانی می‌کند .

ـ مورخه ۶۱/۳/۱۷ : من استرجاع برای پشتیبانی بسیاری از حکومت‌ها از اسرائیل و صدام ، این دو ولد نامشروع آمریکا می‌کنم . من و هر مسلمانی در هر جا هست باید استرجاع کنیم برای کمک‌های مادی و معنوی دولت‌های کشورهای اسلامی به آمریکا ، رأس جنایتکاران و اسرائیل و بعث عفلقی عراق ، پیاده کننده منویات شوم آمریکا و صهیونیسم جهانی . هر مسلمان غیرتمند باید استرجاع کند .

(ج) هیأت حسن نیت :

ـ مورخه ۵۸/۸/۱۵ : هیأت حسن‌نیت مأمور در کُردستان [سنندج] جناب آقای مهندس مهدی بازرگان به جهاتی از مقام نخست‌وزیری استعفا نمودند و امور کشور محول شد به شورای انقلاب ، هیأت حسن نیت لازم است به کار خود ادامه دهد و با شورای انقلاب در تماس باشد . امید است رفاه حال برادران کُرد به‌طور شایسته فراهم شود .

ـ مورخه ۵۸/۸/۱۷ : ما امیدواریم این هیأتی که رفتند کُردستان ، قضیه با حسن تفاهم حل بشود و خود جمعیت کُرد ، اشخاص خرابکار را کنار بگذارند ، تا تمام جهات حاصل بشود .

ـ مورخه ۵۸/۸/۲۶ : از هیأت ویژه می‌خواهم به مذاکرات خود با کمال حسن نیت ادامه دهند و با شخصیت‌های مذهبی ، سیاسی و ملی و سایر قشرها تماس بگیرند تا تأمین خواسته‌های آنان که خواست ما نیز هست ، به طور دلخواه بشود .

ـ مورخه ۵۹/۴/۲۹ : اگر آن روزی که می‌خواستند در کُردستان بروند برای مذاکره، من به آنها تذکر دادم که اگر بخواهید مذاکره ، باید با موضع قدرت بروید ، اول باید ارتش و پاسدارها و این‌ها احاطه کنند ؛ آنها را محاط قرار بدهند ، بعد شما بروید صحبت کنید ؛ مسامحه شد ، این اسباب این شد که آن گرفتاری طولانی برای ما پیش آمد و آن قدر ضایعه واقع شد .

(د) عفو محکومین و کسانی که خود را تسلیم نیروهای مسلح نمودند :

ـ مورخه ۵۹/۱۱/۱ : این‌جانب بر حسب وظیفه اسلامی و اخلاقی به گروه‌های داخل کشور ، اعم از تهران و کُردستان و سایر نواحی ایران ، در هر نقطه که هستند ، پدرانه توصیه می‌کنم که به آغوش گرم اسلام و ملت مسلمان برگردید و سلاح‌های خود را کنار گذاشته ، با برادران و خواهران خود آشتی کنید .

ـ مورخه ۶۰/۲/۲۱ : اسلام دین رحمت است ، دین عدل است . دیانت قانون است ، شما به قوانین اسلام سربگذارید ، گردن فرو بیاورید ، کشور اسلامی ما همه شما را می‌پذیرد . من هم که یک طلبه هستم ، با شما حاضرم که در یک جلسه ، نه در یک جلسه ، در ده‌ها جلسه با شما بنشینیم و صحبت کنم ، لکن من چه بکنم که شما اسلحه را در دست گرفته‌اید و می‌خواهید ما را گول بزنید . برگردید و به دامن ملت بیایید و اسلحه‌ها را تحویل بدهید .

ـ مورخه ۶۰/۲/۲۱ : شما اسلحه‌ها را زمین بگذارید و به دامن اسلام برگردید ، اسلام شما را می‌پذیرد و اسلام هوادار شماها هست .

(ه) علما و روحانیون :

ـ مورخه ۵۸/۶/۱۳ : بسم‌الله الرحمن‌الرحیم ـ یکی از برکات این نهضت ، اجتماع علمای این حدود است و آن حدود . علمای تشیع و علمای تسنن در زیر یک سقف ، یک سقف کوچک ؛ تا مسائلی که ما داریم ـ و خلاف آن مسائل دارد تبلیغ می‌شود ـ به گوش آقایان برسد .

ـ چنانچه من قبلاً هم اعلام کردم ، شاید هم شنیده باشید ـ یک تلگرافی با امضای هیجده نفر از ائمه جماعت مهاباد یا مهاباد و اطراف ، و رونوشت به پانزده نفر از مقامات آمد و در آن این بود که ما اهالی کُردستان در این نهضت شریک بودیم و زحمت کشیدیم و حالا اشخاصی ذهن شما را مشوش کردند و نسبت به اهالی کُردستان بدبین کردند و شما همه ایرانی‌ها را بر ضد کُردستان بسیج کردید ! خوب من می‌دانم که علمای آنجا یک همچو چیزی نمی‌گویند . این یک مطلبی است که یا ائمه جماعت را اسمشان را نوشته‌اند ـ آنها هم بی‌اطلاع‌اند ـ یا با سر نیزه رفتند آنجا گفتند باید این را امضا کنید . و نمی‌توانستند نکنند .

ما می‌خواستیم ببینیم که علمای کُردستان و اهالی کُردستان و علمای سایر بلاد ما ـ که برادران ما هستند و اهل سنت ـ تا حالا چه مطلبی دیدند ، در این پنج ـ شش ماهی که جمهوری اسلامی هست ، که نسبت به کُردستان ، بلوچستان ، سیستان ، سایر جاها ، یک عملی شده باشد که برخلاف باشد ، برخلاف مصالح آنها باشد ؟ یا یک امتیازی در این مدت گذاشته شده باشد بین اهالی کُردستان یا بلوچستان ، با اهالی تهران ؟ یک

گرفتاری‌هایی شما دارید و همه قشرهای مملکت دارند که هر کدام همان محیط خودشان را دیده‌اند ، مشاهده کرده‌اند و گرفتاری‌های خودشان را دیده‌اند و شاید در ذهنشان این آمده باشد که جاهای دیگر این طور نباشد .

من در این مدتی که این‌جا بودم و گروه‌های مختلف آمده‌اند ، چه از کُردستان ، چه از جاهای دیگر ، از بختیاری ، از قشقایی ، از همه این‌ها ، این گروه‌های مختلف آمده‌اند این‌جا ، و هر دسته‌ای ادعا کرده‌اند که آن قدری که به ما ظلم شده است به دیگران نشده ؛ آن قدری که ما عقب مانده هستیم دیگران نیستند ؛ ما نه آب داریم ، نه آسفالت داریم ، و نه برق داریم ، نه کذا . من به آنها هم گفتم که آقا شما محیط خودتان را می‌بینید. شما بروید جاهای دیگر هم ببینید ، ببینید آنها دارند و شما ندارید ، یا همه ندارید . اصلاً بنا براین بوده که نداشته باشید .

من نمی‌گویم بروید عشایر را ببینید ، دور دست‌ها را ؛ حالا به شما هم عرض می‌کنم شما بروید تهران ، این محله‌هایی که در دوروبر تهران الان واقع است ـ که من در نجف بودم ، یک کاغذی به من نوشته بودند و صورت محله‌ها را نوشته بودند . در ذهن من این است که حدود سی تا محله نوشته بودند که در تهران هست ـ این‌ها هم نه آب دارند و نه برق دارند و نه آسفالت دارند و نه خانه دارند . خانه هم ندارند ! اگر تلویزیون را ملاحظه کرده باشید ـ من یک دفعه دو دفعه ، تلویزیون را که این را نشان می‌دادند نگاه کردم ـ هفت ، هشت ، ده نفر بزرگ و کوچک ، مثلاً از یک سوراخی در می‌آیند که این‌ها اسمش را خانه گذاشته‌اند ! یک سوراخی بود ، یک عده بچه و بزرگ. به من گفتند که این‌جا اگر بخواهد این مثلاً زنی که مادر این بچه‌هاست آب برای این بچه‌ها بیاورد ، باید کوزه را بردارد پنجاه پله یا چند پله زیادتر ، از این گودال برود تا برسد به آنجایی که شیر آب است ، کوزه را آب کند و برگردد . در زمستان شما ملاحظه کنید که چه خواهد شد ! شما خیال نکنید که اطراف شما خراب است ؛ این خرابی است که همه جا بوده و این ارثی است که به ما رسیده است . در جمهوری اسلامی کوشش دارند می‌کنند برای این‌که آباد کنند ، لکن این قدر خراب است که به این زودی نمی‌شود آباد کرد .

الان برای کُردستان ، خوب یک بودجه ۴۵۰ میلیون تومانی تصویب کرده‌اند و یک

هیأتی هم بناست بروند برای آن‌جا . برای هریک از این استان‌هایی که هستش ، مثل بلوچستان ، سیستان ، فلان ، برای هر کدام هم [درآمد] یک روز نفت را ، که چهارصد میلیون ، شاید چهارصد و پنجاه میلیون باشد ، آن هم قرار داده‌اند برای تعمیر آنجا ، یعنی درست کردن مدرسه ، درست کردن زمین‌ها ، درست کردن خانه ، درست کردن کشاورزی ، همه این‌ها مسأله‌ای است که در فکر هستند . این طور نیست که بی‌فکر باشند ، در فکر هستند . لکن ، خوب ، الان جمهوری اسلامی یک بچه پنج ماهه است ، شش ماهه است ، یک بچه شش ماهه آن هم اسم بردن یک خرابی ۲۵۰۰ ساله اولاً و پنجاه و چند ساله اخیر ـ که همه مشاهده [کردیم] البته « همه » که من می‌گویم آنهایی که سنشان سن من است ، و الا شما آقایان ، همان زمان پسر را یادتان است . زمان پدر را کمتان هست که یادتان باشد ـ اسم بردن از یک خرابی که همه دست به هم داده بودند برای این‌که بچاپند و ببرند و این ملت را عقب نگه دارند و فرهنگ را عقب نگه دارند و عرض می‌کنم که اقتصاد را به تباهی بکشند و مردم را ناراضی و چه بکنند ، لکن هیاهو هی کردند . هی گفتند این‌که ما چه کردیم و چه کردیم ، چه می‌کنیم ، مملکت کذا درست می‌کنیم ، تمدن بزرگ می‌کنیم . دولت باید خدمات خود را به اطلاع ملت برساند .

ـ مورخه ۵۸/۷/۴ : بر شما مردم کُردستان و علمای کُردستان ـ به حسب وظیفه ملی و شرعی ـ است که چنانچه آنجا نغمه‌هایی از جهال ویا از مفسده جوها در این امور بلند شد ، بدانید که این از حلقوم اجانب است . آنها می‌خواهند این اختلاف را ایجاد کنند تا باز برگردند به حال اول . منتهی ، باید بیدار باشید . باید هوشیار باشید . اسلام را در نظر بگیرید . قرآن را در نظر بگیرید . همه با هم به دست واحد و ید واحده ، همه با هم قیام کنید و اسلام را تقویت کنید .

ـ مورخه ۵۹/۶/۴ : روحانیون محترم کُردستان ، باید متوجه باشند در مساجد خودشان ، در جمعه خودشان ، در جماعات خودشان ، مردم محل خودشان را بیدار کنند که گول نخورند از این اجانب‌پرست‌ها ، از این‌هایی که می‌خواهند تفرقه بیندازند .

ـ مورخه ۶۲/۳/۱۴ : الان سرتاسر کُردستان ائمه جمعه‌شان ، علمای آنجا ، مردمشان با جمهوری اسلامی موافقند . آنی که فساد می‌کنند ، عبارت از یک دو تا

دسته‌ای است که بعضی‌شان کمونیست‌اند و بعضی‌شان بدتر از کمونیست.

(و) رسیدگی به مشکلات مردم:

ـ این غائله کُردستان را همه جمع بشوید با هم طرح بدهید، کار بکنید، تا این غائله رفع بشود.

ـ ما امیدواریم که کُردستان را قبل از اینکه به جاهای دیگر عنایت شود به آنجا عنایت شود و دولت اسلام هم بنا براین دارد که کُردستان را انشاءالله آباد کند و مثل سابق نباشد که حرف بود و خرابی.

ـ مورخه ۵۸/۸/۶: مثلاً فرض کنید که کُردستان، این اشخاص فاسد ریختند و بهم اش زدند. خوب، کُردستان نمی‌شود با این‌که به هم خورده است آسفالت بشود. یک جایی که جنگ با هم می‌کنند، آسفالت معنا ندارد یا مریض‌خانه درست بشود. این باید آرامش پیدا بشود تا بتوانند آنهایی که می‌روند برای اصلاح، اصلاح بکنند.

ـ مورخه ۵۸/۸/۲۶: شما برادران می‌دانید که نوسازی و عمران در محیطی که آشفته است و مردم در امان نیستند، مشکل و یا غیرممکن است.

ـ مورخه ۵۹/۴/۲۱: امیداوریم که این دفعه دیگر حرف نباشد و همه جهات مملکت اصلاح بشود، انشاءالله.

ـ مورخه ۵۹/۶/۲۰: برای این بیچاره‌ها و این مستضعفینی که هستند، برای این‌ها کار بکنید. امنیت کشور را ایجاد بکنید.

ـ مورخه ۶۰/۱۰/۱ حضرت امام خطاب به استاندار کُردستان فرمودند: هر چه بهتر و بیشتر، مزه‌ی‌شیرین جمهوری اسلامی ایران را به مردم کُردستان بچشانید.

(ز) حفظ وحدت:

ـ مورخه ۵۸/۱۰/۸: امیدوارم که با حفظ وحدت خودتان و حفظ ایمان خودتان و توجه به خدا این راه را تا آخر برسانید.

ـ مورخه ۵۹/۱/۱۹: با اتکال به خداوند تعالی و حفظ وحدت کلمه، مهیا باشید برای رو در رویی دشمنان اسلام و دشمنان مستضعفین. شما به خواست خدای تعالی پیروز هستید.

ـ مورخه ۵۹/۴/۳۱: ما همه با هم برادریم. برادران شیعه و سنی باید از هر

اختلافی احتراز کنند . امروز اختلاف بین ما ، تنها به نفع آنهایی است که نه بـه مـذهب شیعه اعتقاد دارند و نه به مذهب حنفی و یا سایر فرق . آنها می‌خواهند نه این باشد نـه آن . راه [حل] را این طور می‌دانند که بین شما و ما اختلاف بیندازند .

ـ مورخه ۵۹/۶/۴ : امروز روزی است که باید تمام مسلمین تمام بلاد عالم بـا هـم مجتمع بشوند .

ـ مورخه ۶۰/۱/۲۴ : الان اجتماعاتی هست که به اسم شیعه و سنی بنـا بـر ایجـاد اختلاف دارند . همان طوری که وابستگان به قدرت بزرگ آمریکا در طائف این مسـأله را طرح کردند و برای خدمت‌گزاری به آمریکا که دنبالش خدمت‌گزاری به شوروی هم است ، نقشه اختلاف بین برادران را ریختند .

ـ مورخه ۶۰/۱/۲۴ : ما در سایه آرامش و وحـدت مـی‌تـوانیم ایـن کشـور را بـه مقاصد عالیه اسلامی برسانیم و این مستضعفین را از آن ظلم‌هایی که در طول تاریخ بـه آنها شده است نجات دهیم .

ـ مورخه ۶۰/۱/۲۴ : باز تأکید می‌کنم که اخـوت اسـلامی ! خودتـان را کـه قـرآن کریم برای شما هدیه آورده است حفظ کنید .

ـ مورخه ۶۰/۳/۹ : هر کس ایجاد اختلاف کند ، بدانید که از خـارج الهـام گرفتـه است و مقصودش از بین بردن اسلام است .

(ح) دیدگاه حضرت امام خمخینی (ره) نسبت به مردم کُرد :

ـ حضرت امام خمینی (ره) با بیان کلام شـیوا و پدرانـه خـویش در بیانـات متعـدد خطاب به برادران و خواهران مسلمان کُرد چنین ابراز علاقه می‌فرمایند و می‌گویند :

بسم‌الله الرحمن‌الرحیم ـ سلام بر خواهران و برادران کُرد ، که با وفـاداری خـود بـه اسلام و جمهوری اسلامی از توطئه خائنین به کشور جلـوگیری کردیـد . گـزارش‌هـای هیأت ویژه همان‌طور بود که متوقع از برادران و خواهران کُرد بود که هرگز خـود را از اسلام و ایران جدا نمی‌دانند و آنچه بدخواهان به آنان نسبت می‌دهند ، چیزی جز افساد و توطئه‌گری نیست. اکنون من باید به شما بـرادران و خـواهران کُـرد و سـایر بـرادران مطالبی را تذکر دهم :

(۱) در این موقع حساس که ملت ما با چپاولگران ـ که در رأس آنها آمریکا است ـ

مواجه است و برای احقاق حق خود و به دست آوردن ذخایر هنگفتی که محمدرضا پهلوی به غارت برده و به محاکمه کشیدن این جانی قیام نموده و همه قشرهای ملت با هم در این امر حیاتی ، متحد و هم‌صدا شده‌اند ، برادران و خواهران کُرد ما هرجا هستند باید به طور اولویت در این امر شرکت کنند و با سایر خواهران و برادران هماهنگ شوند و لازم است از اختلافاتی که بدخواهان ایجاد می‌کنند ، به طور قاطع جلوگیری کنند . برادران من ! امروز هر اختلافی به نفع آمریکا و دیگر اجانب است . آنان هستند که از اختلاف ما بهره‌گیری می‌کنند و ما را می‌خواهند به اسارت بکشند . بپاخیزید و توطئه‌گران را نصیحت کنید و در صورت عدم قبول از خود برانید و از مناطق خود بیرون کنید یا آنان را گرفته تسلیم مقامات دولتی کنید .

(۲) اینجانب و همه ملت از ستم‌هایی که به شما برادران کُرد در طول حکومت استبدادی شده است و از تبعیض‌هایی که بر خلاف اسلام بر شما روا داشته‌اند مطلع هستیم ، لکن باید بدانید که این شما برادران نبودید که مورد ستم و ظلم واقع شدید ، سایر برادران تُرک و لر و عرب و بلوچ و فارس و ترکمن هم با شماها شریک بودند و همه محروم بودند از آنچه شما محروم بودید . شما اگر به زاغه‌نشینان و گودنشینان تهران توجه نمایید ، خواهید دید آنان از همه محروم‌ترند . این‌جانب می‌دانم که در حکومت موقت هم آن‌طور که خواست شما و ملت است رسیدگی نشده ، لکن باید بدانید باز در این امر همه برادران شما شریک می‌باشند و دولت موقت با کمال جدیت اشتغال به کار و سامان دادن بود ، لیکن آشفتگی‌ها به قدری زیاد است که اصلاح محتاج به زمان است و من امیدوارم که برای همه ملت و برای شما برادران کُرد ، وسایل رفاه حاصل شود .

(۳) شما برادران می‌دانید که نوسازی و عمران در محیطی که آشفته است و مردم در امان نیستند ، مشکل یا غیر ممکن است . شما برادران عزیز کوشش کنید و آرامش را حفظ کنید ، و بدانید که با آرامش کارها اصلاح می‌شود و به صلاح شما و به صلاح اسلام و مسلمین است .

(۴) از هیأت ویژه می‌خواهم که به مذاکرات خود با کمال حسن نیت ادامه دهند و با شخصیت‌های مذهبی و سیاسی و ملی و سایر قشرها تماس بگیرند تا تأمین

خواسته‌های آنان ـ که خواست ما نیز هست ـ به طور دلخواه بشود و آرامش و امن ـ که از بزرگترین نعمت‌های الهی است ـ در منطقه برقرار گردد و شما برادران کُرد در کنار سایر برادران به طور رفاه و آسایش زندگی نموده و طمع اجانب برای همیشه از کشورمان قطع شود.

(۵) اسلام بزرگ تمام تبعیض‌ها را محکوم نموده و برای هیچ گروهی، ویژگی خاصی قرار نداده، و تقوا و تعهد به اسلام، تنها کرامت انسان‌هاست و در پناه اسلام و جمهوری اسلامی، حق اداره امور داخلی و محلی و رفع هرگونه تبعیض فرهنگی و اقتصادی و سیاسی متعلق به تمام قشرهای ملت است، من جمله برادران کُرد که دولت جمهوری اسلامی موظف و متعهد به تأمین آن در اسرع وقت می‌باشد و مقررات و قوانین مربوط به آن به زودی ـ انشاءالله تعالی ـ تدوین می‌شود.

(۶) اخیراً باز، نظر شریف علمای اعلام و مشایخ عظام و روشنفکران و سایر برادران عزیز در سراسر ایران را به موضع حساس امروز ایران و جبهه‌گیری‌های دشمنان میهن و اسلام در مقابل ملت عزیز و تشبثات همه جانبه آنان برای سرکوبی نهضت اسلامی و ملت معظم و برای اعاده سلطه همه جانبه بر کشور اسلامی ما جلب می‌کنم. آیا در این موقع تقاضای متواضعانه این خدمتگزار ـ که روزهای آخر عمرش را می‌گذراند ـ به جا نیست؟

(۷) درتاریخ ۵۸/۸/۲۶: خواهران و برادران هم میهن در سراسر کشور! من دست خود را پیش شما دراز می‌کنم و از شما به خاطر خدا و اسلام و کشور، عاجزانه می‌خواهم که تمام توان خود را برای نجات کشورتان به کار برید و اسلحه‌های سرد و گرم، یعنی قلم و بیان و مسلسل را از نشانه‌گیری به روی یکدیگر منحرف و به سوی دشمن‌های انسانیت ـ که در رأس آن آمریکاست ـ نشانه روید. بار الها! من مأموریت خود را که نصیحت به ملت است به قدر توان ضعیف خود انجام دادم، و تو ای خدای بزرگ! با قدرت لایزال خود، قلوب ملت ما را پیوند برادرانه عطا فرما! انک قریباً مجیب[1]. سلام گرم من به تمام ملت عزیز و برادران کُرد و رحمت خداوند بر همه.

ـ مورخه ۵۸/۷/۲۹: ما نمی‌خواهیم که برادرکشی بشود. ما می‌خواهیم با مسالمت،

---

۱ ـ به درستی که خدایا تو به همه نزدیکی، و دعای خلق را اجابت می‌کنی.

با ملایمت ، با برادری کارها درست بشود . شما این عده فاسدی که نمی‌گذارند زندگی شما ، زندگی صحیح باشد و می‌خواهند کُردستان را به خون بکشد ، بعد هم هر جا [را] توانستند ، شما خودتان این‌ها را تصفیه کنید . نگذارید که کسی دیگر بیاید و تصفیه کند .

ـ مورخه ۵۸/۸/۱۷ : خود جمعیت کُرد باید اشخاص خرابکار را کنار بگذارند تا تمام جهات حاصل بشود .

ـ مورخه ۵۸/۸/۱۷ : ما با کُرد هیچ اختلافی نداریم . کُردها هم با ما اختلافی ندارند . این‌ها که قضیه کُردستان را ایجاد کردند ، دسته‌ای هستند که از خارج ارتزاق می‌شوند و الهام می‌گیرند .

ـ مورخه ۵۸/۸/۲۶ : شما برادران غرب کوشش کنید و آرامش را حفظ کنید و بدانید که با آرامش کارها اصلاح می‌شود .

ـ مورخه ۵۸/۸/۲۶ : سلام بر خواهران و برادران کُرد که وفاداری خود را به اسلام و جمهوری اسلامی از توطئه خائنین به کشور جلوگیری کردید .

ـ مورخه ۵۸/۹/۱۰ : برادران کردستان ، بلوچستان ، ترکمن و سایر برادران اهل سنت آنچه مرقوم شده است در تقاضای تأخیر رفراندوم برای تجدید نظر در بعضی اصول ، باید تذکر دهیم که امروز با وضعی که کشور ما دارد ـ که اساس اسلام در معرض کفر است ـ تعویق و تأخیر ، ولو برای چند روز ، خطر عظیم برای کشور است و اسلام عزیز است . شما مطمئن باشید که خواسته‌های شما از جمله خواسته‌های قومی و ملی ، همچون خواسته‌های سایر قشرهای کشور مورد توجه است و انشاءالله تعالی موجبات آسایش خاطر شما فراهم می‌شود . از شما مسلمانان عزیز تقاضا می‌شود که به این قانون اساسی رأی مثبت بدهید که موجب رضای خداوند متعال است .

ـ مورخه ۵۹/۱/۱۲ : من از برادران و خواهران کُردستانی می‌خواهم که برادرانه با سایر برادران مسلمان خود و در کنار هم از کشور خود دفاع کنید و ارتش و سایر قوای انتظامی را که خدمت‌گزاران به کشور [هستند] و برای امنیت و رفاه ملت تحمل زحمت و مشقت می‌کنند ، چون برادران خود پذیرا شوید و به منحرفین که به اسم کُرد و ملت کُرد می‌خواهند کشور شما را به دامن قدرت‌های شیطانی بیندازند و گرفتاری‌ها

و رنج‌های سابق را اعاده کنند و از اسلام عزیز و احکام آن اطلاعی ندارند و با آن دشمن هستند ، گوش فرا ندهید که با استقرار حکومت اسلامی ، همه قشرهای ملت در کنار یکدیگر با امن و امان و رفاه ، به خواست خدای متعال ، ادامه زندگی می‌دهند . برادران من ! اگر خدای ناخواسته نهضت اسلامی به شکست گراید ، نه کُردستان باقی می‌ماند و نه خوزستان و نه استان‌های دیگری . بیایید برای رضای خداوند دست از اختلاف بردارید ، و با برادران دیگر خود با صلح و صفا رفتار کنید و با تمسک به قدرت الهی از کشور خودتان دفاع نمایید که در این صورت خدا با شماست و هیچ قدرتی نخواهد توانست بر شما غلبه کند . از خداوند متعال پیروزی اسلام و مسلمین و هدایت منحرفین را خواستارم .

ـ مورخه ۵۹/۲/۲۱ : کُردستان مال خود شماست و مردم دیدند گروه‌های سیاسی با مردم چه کردند . به مردم سفارش کنید که خودشان آنها را از منطقه بیرون کنند ، هم آنها و هم خود شما کمک کنید . انشاءالله وضع درست می‌شود و موفق باشید .

ـ مورخه ۵۹/۴/۲۱ : من از این جوان‌های پیشمرگ که به راستی اثبات کردند که فداکار اسلام هستند و لشگر پیغمبر اسلام هستند ، تشکر می‌کنم . من به شما علاقه دارم ... من از شما با تمام قوا پشتیبانی می‌کنم و هم دعا کردم خداوند شما را انشاءالله برای اسلام حفظ کند .

ـ مورخه ۶۱/۹/۳ : من یک کلمه به شما و اهالی کُردستان عرض می‌کنم که شما اهالی کُردستان و دیگرانی که در آن نواحی هستند ، گول این گروهک‌ها را نخورید ! این‌ها نغمه‌ای بلند کردند برخلاف قرآن مجید و برخلاف اسلام ، نغمه نژادپرستی ، طرح این‌که کُرد ، لر ، فارس این‌ها باید از هم جدا باشند و هر یک مستقلاً برای خود چیزی داشته باشند . این آن است که اسلام آمده است که بردارد از میان . این دیوارها را اسلام آمده است که خراب کند . همه شما و همه ما و همه مسلمین ، در تحت لوای لااله‌الاالله و توحید ، هم مقدم باشیم و هم نفس باشیم و اسلام را به پیش ببریم .

ـ مورخه ۶۲/۳/۱۴ : کُرد ایران و کُرد عراق و کُرد ترکیه همه کُرد هستند . تفاوت این است که در کُردهای ایران اکثریت‌شان با جمهوری اسلامی موافقند و با این چند دسته فاسدشان مخالفند. الآن در سرتاسر کُردستان ائمه جمعه‌شان ، علمای آنجا ، مردمشان با

جمهوری اسلامی موافقند . آنی که فساد می‌کنند ، عبارت از یک ، دو تا دسته‌ای است که بعضی‌شان کمونیستند و بعضی‌شان بدتر از کمونیست . چی شد که تمام رسانه‌های گروهی عالم راجع به کُردهای ایران این‌قدر حساس هستند که از خود کُرد هم حساس‌ترند ؟ خود کُردها می‌گویند که ما می‌خواهیم که این فاسدها از بین بروند ، لکن رسانه‌های گروهی همیشه ایران را محکوم می‌کنند و لحنشان نسبت به ورود ترکیه در عراق برای سرکوبی کُردها یا هم‌فکری عراق با آنها اگر راست باشد ، این دیگر مسأله‌ای نیست . خوب ، آنها آمده‌اند ، می‌خواهند مملکتشان را نگذارند که چیز بشود . آنی که مسأله است ، این است که کُرد ایران چرا؟ اگر مسأله‌ای است که آنها می‌گویند تجزیه طلبند ، خوب ، کُردهای فاسد ما بیشتر هستند ؛ چی شد که همه عالم سنگینی‌شان را انداخته‌اند روی ایران که این ایران است که کُردها را چه می‌کند و چه [و] چقدر می‌کُشد . این فاسدهایی که در خارج نشسته‌اند و نسبت به کُردهای ایران سینه چاک می‌کنند ، این‌ها چطور شد که راجع به قضیه کُردهای عراق و کُردهای ترکیه صحبتی این قدرها ندارند ، اگر باشد هم یک کلمه‌ای می‌گویند و می‌گذرند .

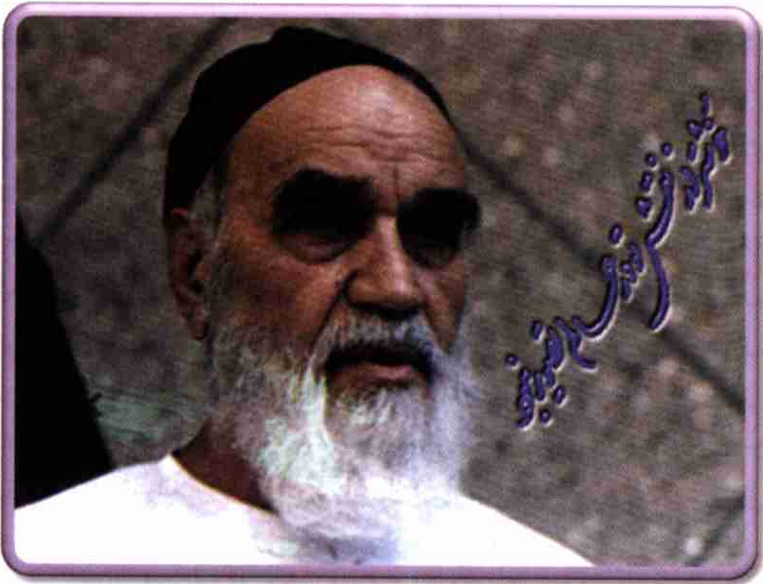
۲ ـ سخنان ، پیام‌ها و دیدارهای معظم‌له در مورد تهاجم عراق

(الف) صدام و ارتش بعث :

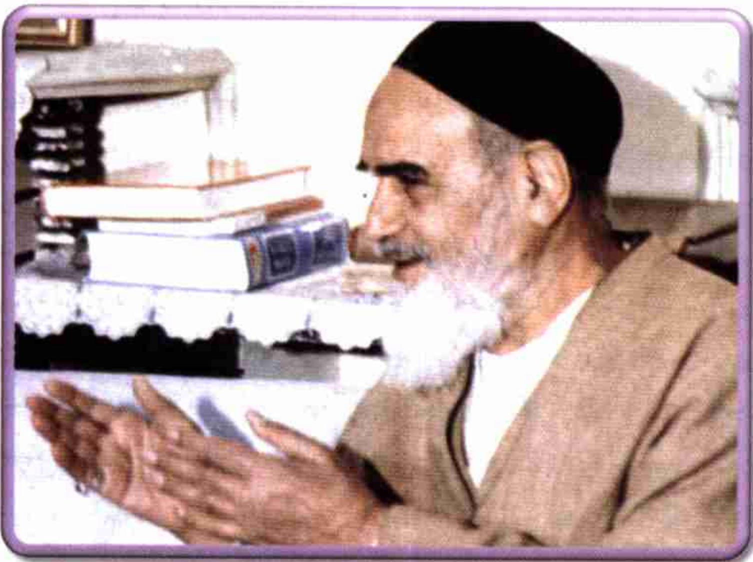
ـ مورخه ۵۹/۷/۵ : ارتش عراق که مسلمان هستند ، کعبه قبله آنهاست و قرآن ، کتاب آنهاست و پیغمبر اکرم رسول آنهاست ، آنها برای چه جنگ می‌کنند ؟ با کی جنگ می‌کنند ؟ روی چه انگیزه‌ای جنگ می‌کنند ؟ مقابل آنها مسلمان‌ها هستند .

ـ در تاریخ ۵۹/۷/۵ : ارتش عراق برای چه انگیزه‌ای خون خودشان را می‌دهند ؟ خون خودشان را هم که دادند ، چه تحویلشان می‌دهند ؟

ـ در تاریخ ۵۹/۷/۵ : این‌ها برای چه خون خودشان را می‌دهند ؟ روی چه انگیزه‌ای خونشان را می‌دهند ؟ این‌ها می‌توانند بگویند ما برای خدا داریم کار می‌کنیم ؟ صدام حسین به خدا چه کار دارد ؟ میشل عفلق به خدا چه کار دارد ؟ حزب بعث ، حزبی است که به خدا کار ندارد ، مأنوس به خدا نیست .

یا مُعز المؤمنین روحی فداک

بزرگ پرچمدار اسلام ناب محمدی حضرت امام خمینی
در کنار جمعی از علماء و مسئولین کشوری

ـ مورخه ۵۹/۷/۵ : برگردید به اسلام ای ارتش عراق ! ای قوای مسلحه عراق برگردید به اسلام تا وقت نگذشته . آن روزی که وقت گذشت ، دیگر نمی‌توانید بر گردید . الان که وقت باقی است ، توبه کنید . همان طوری که از برادران شما بسیاری توبه کردند و آمدند این جا و جزو لشگر اسلام شدند . شما برگردید و ملحق بشوید به کشور اسلامی و لشگر اسلامی هم برای دنیا و هم برای آخرتتان ، این صلاحتان است . دنبال یک کافر ، یک ملحد که هم مسلکش الحادی است و هم خودش ملحد است ، دنبال این نروید . دنبال یک مسلکی بروید که می‌گوید من اسلام مسلکم است . دنبال رسول خدا شما باشید ، نه دنبال صدام و رها کنید این‌ها را ... اگر می‌توانید بکشید این‌ها [را] . سلاح‌ها را در مقابلشان قرار دهید و بکشید این‌ها را و اگر هم دستتان هم نمی‌رسد به این‌ها ، رها کنید و اعراض کنید از ایشان . بیایید در ایران جای شما در ایران باز است و کشور ایران خانه خود شماست .

ـ در تاریخ ۵۹/۷/۵ : [مردم عراق] قیام کنید ! اعتصاب کنید ! راهپیمایی کنید ... اقتصادش را فلج کنید ، ندهید مالیات به او . حرام است دادن مالیات به این . از گناهان کبیره است . برای این که اعانت بر یک کسی دارد که برخلاف اسلام است و پول آب و برق را ندهید ، ... محکوم کنید او را . نمی‌تواند با یک ملت طرف بشود .

ـ مورخه ۵۹/۷/۵ : این مطلب را باید ملت عراق بداند که امروز جنگ بین اسلام و کفر است و بر همه مسلمین واجب است که دفاع کنند از اسلام .

ـ مورخه ۵۹/۱۱/۱ : کسانی که از ارتش بازی خورده عراق به ایران پناهنده شوند ، مورد عفو و محبت و اغماض هستند و با آنان چون برادران خودمان رفتار می‌شود و کسی حق ندارد به غیر از رفتار انسانی ـ اسلامی با آنان رفتار کند .

ـ مورخه ۵۹/۱۱/۱ : این‌جانب به عموم ارتش عراق نصیحت می‌کنم که گول حزب بعث را نخورند و با برادران اسلامی خود جنگ نکنند و متوجه باشند تا صدام کافر آنان را در خدمت آمریکا به برادرکشی اغوا نکند .

ـ مورخه ۵۹/۱۱/۱ : برادران عراقی‌ام ! [تا] وقت نگذشته و عذاب الهی نازل نشده است ، به دامان اسلام پناهنده شوید که اسلام دین عفو و رحمت و اغماض است.

ـ مورخه ۶۰/۹/۱۱ : من نصیحت می‌کنم به ارتش عراق که بی‌خود برای طاغوت ،

خودتان را به جهنم نفرستید!من نصیحت می‌کنم به کسانی که پشتیبانی از صدام می‌کنند.

ـ مورخه ۶۰/۹/۱۱ : صدام هم برود به پاریس و آنجا پیش رفقایش یک دولت تشکیل بدهد.

(ب) دفاع مقدس :

ـ شکست ما در این جنگ تنها یک شکست نظامی نیست، بلکه شکست ایدئولوژیک است و شکست اسلام از کفر است.

ـ پیروزی ما در این نیست که چند کیلومتر در خاک عراق برویم، پیروزی ما این است که به تکلیف خودمان عمل کنیم.

ـ یادتان باشد آن روزی که شما هیچ سلاحی نداشتید، با قدرت ایمان آن پیروزی‌ها به دست آمد و آن ایمان است که شما را به پیروزی می‌رساند.

ـ ملت بزرگ ما ثابت کرد که کسی نمی‌تواند به این کشور آسیب برساند.

ـ مورخه ۵۸/۷/۱۰ : مادامی که نیت ما خالص است و برای خدا است، خدای تبارک و تعالی با ماست، پیروز خواهیم شد.

ـ مورخه ۵۹/۷/۵ : ما برای خدا جنگ می‌کنیم، و خدا به ما همه چیز داده و ما از او هستیم.

ـ مورخه ۵۹/۷/۵ : ملت ما یک ملتی است که از ضعف به قدرت متحول شده است و آرزوی شهادت می‌کند. یک همچو ملتی که آرزوی شهادت می‌کند، این ملت خوف ندارد. خوب پیروز است انشاءالله.

ـ مورخه ۵۹/۷/۵ : دفاع از اسلام یک چیز واجبی است. یک چیز لازمی است.

ـ مورخه ۵۹/۷/۵ : امروز روزی است که بر تمام ملت واجب است با سربازان و پاسداران اسلام و ایران همکاری لازم و نزدیک داشته باشند ... امروز روزی است که ملت ما باید دست در دست سپاه و ارتش نجیب و دلیر گذاشته و به دشمنان بفهمانند که بر فرض اگر وارد شهری شدند، تازه با مردمی مسلح و جنگجو مواجه خواهد شد که از وجب به وجب شهرشان دفاع می‌نمایند.

ـ مورخه ۵۹/۷/۱۲ : ملت و قوای مسلح ما تا پیروزی نهایی و انتقام جنایت حزب خونخوار بعث از پا نخواهد نشست و به نبرد خود دلاورانه ادامه خواهند داد.

ـ مورخه ۵۹/۱۰/۲۵ : اگر یک روز پیشروی می‌شود ، یک روز عقب‌روی می‌شود ، نباید این را در مجلس و یا در بازار و یا در نطق‌ها طرح بکنند که چرا این‌طور شد . شما مطلع نیستید از کیفیت جنگ و کیفیت جنگ ، یک روز جلو رفتن هست ، یک روز عقب رفتن هست، و این‌ها همه از مسائلی است که آنهایی که تشخیص می‌دهند ، باید این امر را انجام بدهند .

ـ مورخه ۵۹/۱۱/۱ : بار دیگر به دوستانی که پشت جبهه هستند ـ چه دولت‌مردان و چه سایر قشرهای مختلف ملت ـ اکیداً توصیه می‌کنم که از کارهایی که ممکن است جنگنده‌های عزیز از جان گذشته را ـ که خدا یارشان باد ـ در جبهه‌ها دلسرد کند ، احتراز نمایید و بدانید که اگر آسیبی به آنان و به کشور عزیز اسلامیمان به واسطه اقوال و افعال ما برسد ، مسئول هستیم و در پیشگاه عدل الهی و ملت‌های اسلامی معذور نخواهیم بود .

ـ مورخه ۵۹/۱۱/۱ : متحد شوید که در سایه اتحاد ، پیروزیتان برابر قدرت‌ها حتمی است .

ـ مورخه ۵۹/۱۲/۱۳ : تمام کشور ما یکپارچه به جنگ مشغولند .

ـ مورخه ۶۰/۱/۱۶ : همه این خلبان‌ها و همه این پاسدارها و همه این ژاندارمری و ارتش همه آنها ، همه از این طبقه [طبقه محروم] هستند پس انقلاب ما مرهون این طبقه هست . این طبقه هستند که این نهضت را به پا کردند و قیام کردند و به پیش بردند و همین طبقه هستند که الآن در سرحدات مشغول فداکاری هستند و همین طبقه هستند که برای ملت ما ارزش ایجاد می‌کنند و شجاعت آنها به همه دنیا ثابت می‌کند که این طبقاتی که مشغول به فعالیت هستند ، در شجاعت فوق آن چیزی است که تصور می‌کنند.

ـ مورخه ۶۰/۱/۱۶ : در دنیا شاید بی‌نظیر باشد و شاید در طول تاریخ هم نظیری برایش نتوانیم پیدا کنیم که بچه‌های کوچک و جوان‌های نیم‌سال و زن‌ها ، پیرزن‌ها ، عروس‌ها ، دامادها ، همه با هم در این جبهه حاضرند و صحنه جنگ ، صحنه‌ای است که ملت همه در آن حاضر هستند .

ـ مورخه ۶۰/۹/۱۱ : امروز ایران یکپارچه تحرک است ، یکپارچه فعالیت است ، یکپارچه عشق به شهادت و هوای عالم غایب است .

ـ مورخه ۶۱/۹/۳ : شما آبروی اسلام را و آبروی رسول خدا را در پیشگاه مقدس حق تعالی حفظ کردید وشما برادران موجب سرافرازی حضرت امام زمان (سلام الله علیه) در پیشگاه خدای تبارک و تعالی شدید .

ـ مورخه ۶۱/۹/۳ : حماسه‌هایی که شما [رزمندگان] در کُردستان و نیز دوستان شما در جاهای دیگر از قبیل جبهه مسلم و محرم و سایر جبهه‌ها آفریدید ، قابل توصیف نیست وشما مستعد این باشید که امام زمان (سلام‌الله علیه) از شما توصیف کند و خدای تبارک و تعالی به شما عنایات خاصه خودش را بکند و انشاءالله خواهد کرد .

ـ مورخه ۶۱/۹/۳ : شماها موجب سرافرازی همه ملت شدید . ما به وجود شما افتخار می‌کنیم و من از خداوند تعالی سعادت شما را در این دنیا و آن دنیا و سلامت شما را و رحمت بر شهیدان شما را خواستارم .

ـ مورخه ۶۱/۹/۳ : خداوند تمام رزمندگان ما را در همه جبهه‌ها از بلیات حفظ کند و پیروزی آنها را که پیروزی اسلام است ، پیروزی قرآن مجید است ثبت کند در لوح محفوظ .

ـ مورخه ۶۱/۹/۳ : شما بحمدالله الگو هستید برای تمام کشورهایی که هستند و مسلم بدانید که چشم همه کشورها یعنی مسلمان‌های کشورها و مستضعفان کشورها به شما دوخته است و دعای ما بدرقه شما است . خدایا ! تو را به اولیائت قسم می‌دهیم که این عزیزان ما را حفظ کن و این دوستان خدا و دوستان امام زمان را پیروز کن ! .

ـ مورخه ۶۲/۱/۲۱ : بر همه ما واجب است که دفاع کنیم از کشور خودمان . دفاع این است که ما دشمن را تا آن‌جا برسانیم و برانیم که نتواند با موشک‌های خودش شهرهای ما را بکوبد ، رفتن در خاک عراق نه هجمه به عراق است ، دفاع از اسلام و کشورهای اسلامی است .

ـ مورخه ۶۲/۶/۱ : بحمدالله شما [رزمندگان] آن سیلی ای که در اول ، در اول حمله به صدام وعده داده شد که به صورتش بزنید ، شما زدید و الان او یک موجود سیلی خورده است.

ـ مورخه ۶۲/۶/۱۰ : دفاع ما ، دفاع از مبانی و ارزش‌های مکتب برخاسته از حرکت توحیدیمان است .

ـ مورخه ۶۲/۶/۱۰ : اهداف ما از دفاع ، ریشه انسان دوستی ، صلح‌طلبی و امنیت خواهی دارد .

ـ متن پیام حضرت امام خمینی مبنی بر تبریک پیروزی‌های رزمندگان اسلام در جبهه گیلان‌غرب در تاریخ ۶۰/۹/۲۱ : بسم‌الله الرحمن‌الرحیم ـ سرکار، سرهنگ صیادشیرازی، فرمانده نیروی زمینی ـ جناب آقای محسن رضایی، فرمانده سپاه پاسداران ـ تلگراف شما مبنی بر پیروزی بزرگ در محور گیلان‌غرب و سرپل‌ذهاب واصل شد. بحمدالله تعالی نیروهای رزمنده ایران که با اعتقاد به خدای بزرگ و انگیزه محافظت اسلام عزیز و دفاع از کیان کشور اسلامی ایران در تمام جبهه‌های نبرد با نیروهای شیطانی به پیروزمندی غرورآفرینی دست یافتند، موجب سرافرازی امت اسلامی و قشرهای ملت عظیم‌الشان ایران، سرزمین فضیلت و پایگاه دلیران، پیروزمند در دو جبهه معنوی و ظاهری گردید.

این بار جلوه عظمت الهی در جبهه گیلان‌غرب و سرپل‌ذهاب درخشیدن گرفت و کشور را در آن محور از لوث وجود وابستگان آمریکا تطهیر فرمود "و مارمیت اذ رمیت و لکن‌الله رمی".

اسلام بزرگ و اسلامیان و تاریخ کشور، این فداکاری‌ها و جوانمردی‌های دلیران نظامی و انتظامی و مردمی را فراموش نمی‌کند و افتخار بزرگ فرماندهان و سربازان و پاسداران و نگهبانان کشور حضرت مهدی (ارواحنا لمقدمه الفدا) در تارک ایران ثبت است، چنانچه ننگ و عار و ذلت و رذالت برای آمریکاییان داخل و خارج ـ که برای خدمت‌گزاری به ابرجنایت‌کار جهان به روی اسلام و مسلمانان آتش می‌گشایند ـ ثبت خواهد شد.

بگذار تا تبهکاران بین المللی و بوق‌های مزدور جناح‌های جنایت کار، این پیروزی‌های عظیم را به حساب نیاورند و با تبلیغات انحرافی بر ننگ صدامیان آمریکایی پرده‌پوشی کنند.

این‌جانب به پیروی از ملت عظیم الشان ایران این پیروزی بزرگ را به رزمندگان و فرماندهان محور غرب و سرپل‌ذهاب تبریک عرض نموده و از خداوند متعال پیروزی نهایی اسلام را بر کفر جهانی خواستارم.

سلام و درود بر همه رزمندگان در تمام جبهه‌ها و آفرین بر رزمندگان محور غرب و سرپل‌ذهاب.

(ج) شهدا و خانواده معظم آنان :

ـ مورخه ۵۸/۷/۲۹ : من به همه شهدایی که در راه اسلام ، جان خودشان را فدا کردند سلام می‌فرستم و از خدای تبارک و تعالی برای همه رحمت و آمرزش از خدا طلب می‌کنم . به همه بازماندگان آنها تسلیت عرض می‌کنم . من شریکم در غم همه و من خدمتگزار به همه هستم و دعاگو . البته مصیبت برای بازماندگان زیاد است ، لیکن چون در راه خداست و شما خودتان را با صاحب‌شرع ،با ولی اعظم ، با رسول اکرم (ص) ، در بین آنها خودتان را وارد کردید . آنها هم عزیزان خودشان را در راه اسلام داده‌اند و شما هم عزیزان خودتان را داده‌اید . خواهرها هم همین طور و آن چیزی که مصیبت‌ها را آسان می‌کند ، این است که همه انسان‌ها رفتنی هستند . همه ماها رفتنی هستیم و چه بهتر که در راه خدا فدا بشویم و فدا شدند آنهایی که رفتند به جوار رحمت خدا و من امیدوارم این نهضت تا این‌جا آمده است و با همت جوان‌های برومند ما و با همت ملت بزرگ ما به این‌جا رسیده است ، از این به بعد هم با همت آنها ، این راه را طی بکنیم و انشاءالله اسلام آن طوری که هست ، به آن مترقی که هست ، در ایران تحقق پیدا بکند .

ـ مورخه ۵۹/۲/۲۳ : اشخاصی که الان در این کُردستان کشته شده‌اند ، و مع‌الاسف زیاد هم هستند ، از سپاه پاسداران ، از ژاندارمری ، از لشگری‌ها و آنها و از سایر مردم ، این بسیار موجب تأسف من است.

ـ مورخه ۵۹/۵/۲۵ : سلام بر شهدای پاسداران انقلاب اسلامی و تمامی نیروهای مسلح متعهد اسلامی . سلام بر خانواده‌های عزیز و قهرمان‌پرور آنان . درود خداوند بر خانواده‌های شهدایی که با صبر و شکیبایی و مقاومت و با تقدیم عزیزان خود به خدا و اسلام بزرگترین حماسه‌های تاریخ معاصر را ترسیم کرده و می‌کنند .

ـ مورخه ۵۹/۵/۲۵ : ملت شریف ایران از شما خانواده‌های عزیز شهدای پاسدار قدردانی می‌کند و بالاتر از این ، تقدیری است که از بارگاه مقدس خداوند متعال نصیب شما و همه شهدای اسلام و وابستگان به آنان خواهد شد .

ـ مورخه ۵۹/۵/۲۵: شهدای این انقلاب بزرگ ، چون شهدای صدر اسلام در پیشگاه مقدس ربوبی ارزشمند و مورد عنایت حق تعالی و اولیای اسلام ارزشمند خواهند بود . این جانب به عنوان یک خدمتگزار و دعاگوی حقیر ، خود و ملت را مرهون این عزیزان می‌دانم.

۳ ـ فرمان‌ها، دستورات و سخنان معظم‌له در ارتباط با نیروهای مسلح

(الف) ترغیب و تقدیر:

ـ مورخه ۵۸/۱۲/۱ : با اتکال به خدای قادر، مجهز شوید به سلاح و صلاح که خدای بزرگ با شماست.

ـ مورخه ۵۹/۱/۲۸ : نیروهای مسلح نظامی و غیرنظامی از هر قشر که هستند، لازم است انضباط را دقیقاً حفظ کرد و از کارهایی که مخالف انضباط است، اجتناب نمایند ... تخلف از انضباط مطلوب موجب مسئولیت و تعقیب است.

ـ مورخه ۵۹/۲/۲۵ : من از ارتش و سپاه پاسداران و ژاندارمری و سایر نیروهایی که برای اسلام زحمت کشیده‌اند به‌خصوص در کُردستان فعالیّت کردند تا کفار را شکست دادند، تشکر می‌کنم.

ـ مورخه ۵۹/۲/۲۵ : تخلف از دستور فرمانده جایز نیست، باید نظم کامل رعایت شود باید فرماندهان به سربازان بفهمانند که همه با هم برداریم.

ـ مورخه ۵۹/۲/۲۵ : شما الان سرباز اسلام هستید. درست مثل سرباز زمان حضرت رسول با شما عمل می‌کنند و مقامتان عالی است و پیش خدای تبارک و تعالی ارجمند هستید. این مملکت مال شماست.

ـ مورخه ۵۹/۲/۲۵ : من به همه سربازهایی که در کُردستان برای اسلام سربازی کرده‌اند و همه پاسدارانی که برای اسلام پاسداری و فداکاری کرده‌اند، دعا می‌کنم و از همه آنها متشکرم. من خود را منفعل می‌دانم که چرا نمی‌توانم بروم و همراه آنان جنگ بکنم. برای این‌که من ضعیف هستم.

ـ مورخه ۵۹/۵/۲۵ : درود بر تمام نیروهای مسلح و متعهد اسلامی که با گرایش به انقلاب مقدس ایران و پشتوانه ملت عزیز کاخ ستمگری را واژگون کردند.

ـ مورخه ۵۹/۲/۲۶ : مسأله مهم این است که ارتش و پاسداران و ژاندارمری ما با یکدیگر هم‌زبان و هم‌پیمان باشند و مهمتر این که در عمل با هم هماهنگی داشته باشند زیرا در هماهنگی که پیروزی میسر می‌شود.

ـ مورخه ۵۹/۲/۲۶ : من امیدوارم که به خواست خدا و همت ارتش و پاسداران، کُردستان به زودی تصفیه و درست شود.

ـ مورخه ۵۹/۲/۲۶: من از فداکارهای شما برای کشور خود و برای اسلام تشکر می‌کنم.

ـ مورخه ۵۹/۲/۲۸ : الحمدالله ارتش و سپاه و ملت با هم هستند و اجازه نمی‌دهند کسی علیه خودشان قیام کند .

ـ مورخه ۵۹/۴/۱ : همه ما و همه شما و همه ملت و همه کسانی که در سپاه ، ارتش و ژاندارمری و در شهربانی و ادارات هستید و دولت و همه ، باید همشان این باشد که نهضت را اسلامی پیش ببرند .

ـ مورخه ۵۹/۴/۲۸ : باید ظواهر در این پادگان‌های ارتش و در مراکز که شما هستید و پاسدارها هستند ، ظواهر باید محفوظ باشد ، یعنی امروز که ماه مبارک رمضان است ، همه این‌ها روزه‌دار باشند . در آنجا آنهایی که واجب است به ایشان روزه بگیرند، روزه‌دارباشند، نماز بخوانند در آنجا ، و کارهای منکر در آنجا به هیچ وجه نباشد.

ـ مورخه ۵۹/۴/۲۸ : همکاری قوای انتظامیه از واجبات شرعیه است و متفرق شدن‌شان خلاف شرع است .

ـ مورخه ۵۹/۶/۱۱ : شما باید توجه به این معنا داشته باشید که باید خدمت به این کشور بکنید و باید خدمت به این ملت بکنید .

ـ مورخه ۵۹/۷/۵ : قوای انتظامی و نظامی و سپاه پاسداران ما مجهز به قوه الهی هستند ، سلاحتان الله‌اکبر است و هیچ سلاحی در عالم مقابل همچو سلاحی نیست و ملت ما هم همین‌طور است .

ـ مورخه ۵۹/۷/۵ : جوانمردی ارتش و سایر قوای مسلحه مثل سپاه پاسداران و دیگران ، ما را به یاد جوانمردی‌های صدر اسلام انداخت .

ـ مورخه ۵۹/۱۰/۲۵ : باید قوای ما در سرحدات که الان جانفشانی می‌کنند ، اتکال به خدا کنند و توجه داشته باشند که در تمام دنیا یک ارتشی که این طور ملت با آنها موفق باشد ، نیست .

ـ مورخه ۵۹/۱۱/۱ : هماهنگی جمیع قوای نظامی و غیرنظامی از مهمات آینده‌ساز است ، اگر فرد یا افرادی در این امر حیاتی اخلال نمایند ، باید معرفی شوند تا به دادگاه تسلیم گردند .

ـ مورخه ۵۹/۱۱/۱ : بار دیگر به ارتش و سپاه پاسداران و ژاندارمری و بسیج و

همه نیروهای مسلح نظامی و غیرنظامی تأکید می‌کنم که با هماهنگی هر چه بیشتر بر دشمن بتازید و از اختلاف که از وسوسه‌های شیطان و به سود شیاطین است ـ بپرهیزید و از فرماندهان اطاعت کنید .

ـ مورخه ۵۹/۱۲/۴ : از اموری که من برای قوای مسلح لازم می‌دانم ، عدم دخالت در امور سیاسی است .

ـ مورخه ۵۹/۱۲/۷ : تذکری به ارتش ، به ژاندارمری و به سایر قوای مسلحه ، پاسدارها، عشایر که همه این‌ها فرزندان اسلام هستند ، و همه این‌ها فداکاری دارند می‌کنند در راه‌اسلام،سفارش می‌کنم ،تقاضامی‌کنم که همه با هم یک آهنگ داشته باشند .

ـ مورخه ۵۹/۱۲/۷ : ما باید همه سرباز اسلام باشیم و همه با هم هماهنگ و همان‌طور ، می‌بینید که سرتاسر کشور ما جوان‌ها ، زن‌ها ، پیرزن‌ها و پیرمردها با هم دارند به شما خدمت می‌کنند و به ارتش و قوای مسلحه دارند خدمت می‌کنند و همه با هم هستند . همه مقصدشان این است که این ارتش و این سپاه و سایر قوای مسلح در آن‌جا آرامش داشته باشند .

ـ مورخه ۶۰/۳/۲۸ : شما ارتشیان و پاسداران و بسیج و ژاندارمری و شهربانی و تمامی نیروهای مردمی مسلح و تمامی مردمی که جانتان را برای اسلام و ایران فدا می‌کنید به هوش باشید که اسلام را معیار حرکت‌های خود قرار دهید .

ـ مورخه ۶۰/۹/۱۱ : شما را این وحدت کلمه در زیر سایه توحید زیر پرچم اسلام به این فتح‌ها و پیروزی‌ها می‌رساند .

ـ مورخه ۶۲/۱/۲۱ : ما یک ارتش جدای از سپاه و سپاه جدای از کمیته و کمیته جدای از بسیج و همه این‌ها جدای از عشایر نداریم ، ما یک برادرهایی هستیم که اسمهاشان مختلف است : لکن ارواحشان یکی است . چند تا برادر که هر کدام اسم دارند ، اسمشان مختلف است ، اما گروه‌های مختلف نیستند ، برادرند . گروه‌های ما اسمشان مختلف است : بسیج است ، سپاه است ، ارتشی است ، کمیته است و امثال این‌ها ، لکن روح آنها یکی است ، وحدت عقیدتی ، وحدت ایمانی دارند و این سبب شده است که شماها توانستید این همه قدرت‌های بزرگ را بشکنید و در مقابل تمام قدرت‌ها در عالم بایستید .

ـ مورخه ۶۲/۱/۲۱ : ما واجب است بـر ایمـان دفـاع کنـیم ، از نـوامیس اسـلام و نوامیس خودمان و دفاع کنیم ، از کشور اسلامی خودمان و مـادامی کـه در حـال دفـاع هستیم با هر قدرتی که بخواهد هجمه بکند بر ما ، مقابله می‌کنیم و هیچ هراسی نداریم.

(ب) سپاه پاسداران انقلاب اسلامی :

ـ سپاه هر چه زودتر تجهیز و در تمام نقاط بحران زده منطقه بسیج گردد .

ـ این‌جا نقطه حیاتی کفر و اسلام است ، یعنی نقطه شکست و پیروزی یا اسلام یا کفر است و باید متر به متر بجنگید و هیچ چیزی از هیچ کس پذیرفته نیسـت . ایـن‌جـا نقطه‌ای است که یا موجب می‌شود سپاه حیات پیدا کنـد دوبـاره در کشـور و یـا بـرای همیشه سپاه یک سپاه ذلیل مرده بشود .

ـ شما پاسداران اسلام هستید . پاسدار اسلام باید خودش هم اسلامی باشد .نروید دنبال آمال و آرزوها و مسائل دیگر که پست و شیطانی است . باید علـو همـت داشـته باشید . همان‌طوری که می‌خواستید جان خود را فدا کنید ، بـالاترین علـو همـت بـود . حالا هم علو همت داشته باشید و از این‌که یک نفر جلو است و یک نفـر عقـب ، ابـداً اعتنایی به این مسائل نکنید . همه در محضر خدا با هم هستیم و همه انشاءالله از جانب خدای تبارک و تعالی از انواع ظلمات خارج می‌کند و به نور مطلق می‌رساند و خداوند همه شما را تأیید می‌کند .

ـ ای پاسدارهای عزیز و ای سربازهای اسلام ! در هر جا هسـتید از خودتـان هـم پاسداری کنید تا به پیروزی بر نفس خودتان ، پیروزی بر همه شیاطین نایل شوید .

ـ تمام سپاه پاسداران در سرتاسر کشور باید به قدرت خودش باقی باشد .

ـ خداوند چهره نورانی شما پاسداران را به نور جمال خویش روشن‌تـر فرمایـد ! من همیشه دعاگوی شماها ، دعاگوی تمام اقشـار ملـت ، دعـاگوی پاسـداران انقـلاب بوده‌ام و انشاءالله خواهم بود .

ـ چقدر من از این صورت‌های نورانی ، ایمانی ، اسلامی ، خوشم می‌آید ! چقـدر من این برادرها و فرزندانم را دوست دارم ! شماها امروز فرزندان اسلام هستید ، شماها امروز فرزندان رسول خدا هستید ، خدمت به دیانت اسلام می‌کنید و در راه خـدا قیـام کردید ، پاسداران قرآن کریم هستید ، پاسداران اسلام مقدس هستند .

ـ مورخه ۵۸/۹/۲۵ : شما پاسداران اسلام هستید . خلاف یک پاسدار ، باعث لکه‌دارشدن حیثیت پاسداران و رژیم اسلامی است .

ـ مورخه ۵۹/۱/۱ : بار دیگر پشتیبانی خود را از سپاه پاسداران اعلام می‌نمایم و به آنان و فرماندهان آنان گوشزد می‌نمایم که کوچکترین تخلف موجب تعقیب است .

ـ مورخه ۵۹/۲/۲۵ : هرگز درسپاه اسلام ، تحمیل نیست . یعنی درست یک عده برادر هستندکه‌درکنار هم‌برای‌خدا می‌جنگند ، که یکی فرمانده و دیگری فرمانبردار است .

ـ مورخه ۵۹/۲/۲۷: من به همه سربازانی که در کُردستان برای اسلام سربازی کردند و همه پاسدارانی که برای اسلام پاسداری و فداکاری کردند،دعا می‌کنم و از همه آنها متشکرم.

ـ مورخه ۵۹/۳/۸ : شما آقایان که در رأس سپاه پاسداران هستید ، خودتان را ، توجه کنید به خودتان . توجه کنید ببینید که در این خدمت اخلاص دارید برای خدا ، برای خدا خدمت می‌کنید ، برای احکام خدا خدمت می‌کنید ، برای جمهوری اسلام خدمت می‌کنید یا این‌که نه مقصدتان چیزهای دیگری است و اینِ بهانه است . این محک را در خودتان آزمایش کنید .

ـ مورخه ۵۹/۳/۸ : شمایی که می‌روید در کُردستان فداکاری می‌کنید ، این فداکاری در دنیا عوض ندارد که شما عوض بگیرید .

ـ مورخه ۵۹/۵/۲۵ : درود بر تمام پاسداران اسلام که با خون خود و مشت‌های گره کرده خویش انقلاب اسلامی را به ثمر رساندند .

ـ حکم حضرت امام خمینی به آقای محسن رضایی ، فرمانده کل سپاه مبنی بر تشکیل و تجهیز نیروهای سه‌گانه در سپاه مورخه ۶۴/۶/۲۶ : جناب آقای محسن رضایی ، فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ـ با توجه به این که در اصل ۱۵۰ قانون اساسی ادامه نقش سپاه در نگهبانی از انقلاب و دستاوردهای آن تصریح شده است و نظر به این که انجام این نقش بدون آمادگی کامل سپاه از جهت تجهیزات و آرایش جنگی و فنون دریایی و زمینی و هوایی امکان‌پذیر نیست ، شما مأموریت دارید هر چه سریعتر سپاه پاسداران را مجهز به نیروهای زمینی ، هوایی و دریایی قوی نمایید تا در موارد لازم با همکاری و هماهنگی ارتش جمهوری اسلامی ایران از مرزهای زمینی ، دریایی و هوایی کشور حفاظت نمایید .

(ج) ارتش جمهوری اسلامی ایران :

ـ حکم حضرت امام خمینی به رئیس ستاد مشترک ارتش در مورد تقویت نیروهای انتظامی در کردستان[1] در سال ۵۸ : با مشورت با شورای انقلاب ، هر طور مصلحت است عمل شود و حتی‌الامکان از درگیری منتهی به کشتار احتراز شود .

ـ فرمان حضرت امام خمینی به بنی‌صدر[2] برای رفع محاصره از افراد ارتشی در کُردستان در سال ۱۳۵۸ (تلفن از آقای بنی‌صدر) : یک گردان تقریباً سیصد نفر از ارتش ایران ، اکنون در یک گردنه کُردستان در محاصره‌اند و تا به حال شصت و پنج نفر زخمی شده‌اند . دو راه وجود دارد یا باید بمب ناپالم بزنیم ـ که تقریباً عواقب تبلیغاتی سویی دارد ـ و یا این‌که در محاصره باشند ـ و احتمال از بین رفتن همه این گردان وجود دارد ـ تکلیف چیست؟ . . . » ـ (انصاری)

باسمه‌تعالی ـ باید این محاصره‌شدگان را نجات داد . هر عواقبی دارد مانع ندارد .

ـ مورخه ۵۸/۸/۲ : حالا که ارتش اسلامی است ، وظایفشان با آن وقت که ارتش ، ارتش طاغوتی بود ، فرق دارد . همان‌طوری که موظفند سلسله مراتب را حفظ کنند ، بزرگترها ، صاحب منصب‌ها و افسرهای ارشد ، موظفند که با سایر طبقات به طور سلامت و به طور اسلامیت رفتار بکنند .

ـ مورخه ۵۹/۱/۱ : من دیگر بی‌نظمی در ارتش را به هیچ‌وجه تحمل نمی‌کنم و هر کس که در کار ارتش اخلال نماید بلافاصله به عنوان ضدانقلاب به ملت معرفی می‌شود.

ـ مورخه ۵۹/۱/۱ : بار دیگر پشتیبانی کامل خود را از ارتش نجیب ایران اعلام می‌دارم ولی ارتش جمهوری اسلامی ایران باید ضوابط و مقررات را کاملاً رعایت نماید.

ـ مورخه ۵۹/۱/۱ : برادران عزیز ارتشی‌ام ! ای کسانی که به شاه پلید و ایادی چپاولگرش پشت نمودید و به ملت پیوستید ! امروز ، روز خدمت به ملت و ایران عزیز است . سعی کنید با تلاش پی‌گیر خویش این مرز و بوم را از دست دشمنان اسلام و

---

۱ ـ مجوز فوق از سوی امام بنا به درخواست محمدحسین شاکر ، رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران ، درباره واگذاری پرسنل ارتشی به منظور تقویت نیروهای انتظامی در کُردستان صادر شده است .

۲ ـ ابوالحسن بنی‌صدر ، در این زمان رئیس جمهور و جانشین فرمانده کل قوا بود . پیغام تلفنی ایشان را آقای محمدعلی انصاری ، عضو دفتر امام خمینی ، به استحضار امام رسانید .

ایران نجات دهید .

ـ مورخه ۵۹/۲/۲۵ : امروز ارتش ، پشتیبان بسیار قوی دارد و آن ملت است . ملت با ارتش است .

ـ مورخه ۵۹/۲/۲۵ : ملت با ارتش است و با ارتش عزیز ما همراه است.

ـ مورخه ۵۹/۲/۲۸ : مردم ایران باید بدانند که حتی فکر کودتا در مغز احدی امکان ندارد وارد شود زیرا به محض این‌که خیال در سرش بیاید ، اول خودش نابود می‌شود . مگر ملت ما خواب است ؟ کودتا مقدماتی می‌خواهد که یکی از آنها خواب بودن ملت است و دیگر این‌که ارتش می‌خواهد که آلت دست باشد . نه ، ارتش ایران که اکثریت قریب به اتفاقش همراه و همدل ملت است با چهار نفر مخالف که نمی‌شود کودتا کرد . این از شایعات دشمن است و عده‌ای هم ساده‌اند و گول خورده‌اند ، ملت ما تمام خائنین رژیم سابق را به جزایش رسانده و یا آنها را بیرون کرد .

ـ مورخه ۵۹/۴/۱۵ : اسلام اگر چنانچه ارتش دارد برای این دارد که این ارتش ، مردم را بیاورد برای هدایت ، نه اینکه ارتش برود یک جایی را بگیرد . ارتش می‌خواهد قلوب را جلب کند .

ـ مورخه ۵۹/۵/۳ : من بسیار متأسفم از این‌که گاهی به واسطه خیانت یا ندانم کاری‌های بعضی از ارتشی‌ها این بهانه به دست اشخاص فاسد می‌افتد که ارتش را تضعیف کنند . ما امروز در همه ارگان‌های دولتی و ملی احتیاج به تقویت داریم .

ـ مورخه ۵۹/۵/۳ : کراراً من گفته‌ام که اگر چنان‌چه مثلاً در ارتش اشخاصی هستند که برخلاف موازین هستند یا توطئه‌ای در کار دارند یا از طاغوت هستند یا اعتقادات آنها مضراست یا عمل آنها عمل فاسد است ، خود ارتش باید آنها را پاکسازی بکند .

ـ مورخه ۵۹/۵/۳ : باید ارتش با کمال قدرت کار بکند .

ـ مورخه ۵۹/۷/۸ : در این جنگ تحمیلی ثابت شد که ارتش نیرومند است و ارتش با سایر قوای مسلحه با هم هستند ، تفاهم دارند ، با هم می‌جنگند .

ـ مورخه ۵۹/۱۲/۱۳ : ما در این جنگی که ناگهان به ما تحمیل شد و آنها گمان می‌کردند که با یک ارتش ، مقابل هستند ، آن هم به خیال خودشان یک ارتش ضعیف و آشفته ، دیدند که اشتباه کرده بودند و حساب‌های آنها صحیح نبود .

(د) ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران :

ـ من از زحمات همه آقایان ژاندامری در همه جا ، که الان برای اسلام فداکاری می‌کنند تشکر و تقدیر می‌کنم و برای همه آنها دعا می‌کنم .

ـ مورخه ۵۹/۶/۱۱ : شما آقایان که از پرسنل ژاندارمری هستید و اینجا آمدید ، مدت‌ها باید زحمت بکشید تا اثبات بکنید که ژاندارمری این‌جور نبود [مانند رژیم سابق] . ژاندارمری وقتی که در خدمت طاغوت بود و می‌دید که خود آن آدمی که در رأس واقع شده ، سرکرده دزدهاست ، قهراً این اشخاص هم تبعیت می‌کردند و به خیال خودشان " الناس علی دین ملوکهم " بودند . نه شما تنها ، این شهربانی و پاسبان‌ها که با مردم تماس‌شان در شهرها زیاد بود ، این‌ها طوری معرفی شده بودند پیش مردم که اگر اسم این‌ها را می‌بردند یا شخص آنها را می‌دیدند چندش به آنها دست می‌داد و این طور با آنها مخالف بودند .

ـ مورخه ۵۹/۱۰/۹ : شمایی که در ژاندارمری هستید ، کار ژاندارمری را به همان نظم که درآن جا مقررات انجام بدهید ، برای مقصد واحد و آن حفظ کشورتان [است].

ـ مورخه ۶۲/۳/۱ : از فرماندهان ژاندارمری که در این‌جا حضور دارند ، تشکر می‌کنم. تشکر می‌کنم که آنها هم در حد توان خودشان دارند به این کشور خدمت می‌کنند. کشور امروز از خود شماهاست و دست شرق و غرب از کشور کوتاه شده است و شما خودتان هستید که باید کشور خودتان را اداره کنید و حفظ کنید .

۴ ـ حمایت‌ها و پیام‌های ارسال شده به محضر رهبر کبیر انقلاب از مناطق غرب و شمال‌غرب

ـ مورخه ۱۳۵۸/۱۱/۱۱ ، جامعه روحانیت مهاباد با ارسال تلگرامی به محضر حضرت امام خمینی(ره) از خداوند متعال خواستار سلامتی و رفع کسالت از ایشان شدند .

ـ قسمتی از پیام رزمندگان جبهه پاوه : ما رزمندگان جبهه‌های غرب ضمن تأیید و حمایت از رهبری حضرت امام تمام کوشش خود را می‌کنیم تا هر چه زودتر جنگ را پایان بخشیم . ما از ترور و بمب‌گذاری وحشت نداریم . کوشش ما بر این است که با پیروزی در جبهه‌های جنگ مستقیم با آمریکا ، راهی شهرها شویم و ایادی داخلی آمریکا را نیز نابود کنیم . ما فرزندان امامیم و به این قول امام پایبندیم که آمریکا هیچ

غلطی نمی‌تواند بکند ، چه در جبهه و چه در پشت جبهه .

ـ قسمتی از تلگرام تبریک مردم شهر سردشت : با کمال مسرت از جانب علما و گروه‌های مختلف شهرستان مرزی سردشت به مناسبت پانزدهمین قرن هجرت رسول اکرم(ص)، به رهبر عظیم‌الشان انقلاب اسلامی و هادی مقام بشریت به طرف کمال علمی و اخلاقی و هدایت و حمایت مستضعفین جهان ، تبریک لازم را حضور مبارک عرض [می‌کنم] و نوید توفیق آن رهبر بصیر را در خدمت به اسلام و مسلمین از خداوند متعال خواستارم و از عنایت خاص که به حق مسلم ملت کُرد مبذول گردید ، کمال تشکر را معروض می‌داریم .

ـ قسمتی از نامه دانش‌آموزان پاوه در ارتباط با کم‌کاری هیأت حسن‌نیت : آیا حکومت به راستی جمهوری اسلامی است ؟ اگر اسلامی است چرا در منطقه کُردستان پیاده نمی‌شود ؟ ... آیا هیأت حسن نیت که به دستور حضرت امام تعیین شده فقط برای تأمین خواسته‌های احزاب و گروه‌های چپ‌گرا است یا برای پیشبرد اسلام و قوانین « الله » ؟ مگر مسلمانان این منطقه چه گناه کبیره‌ای را مرتکب شده‌اند که باید شکنجه و مجازات شوند ؟! ... ما مسلمانان منطقه اورامانات پاوه اعلام جهاد کرده و اجازه ورود به هیچ حزب و گروهی ـ چه مسلحانه و چه غیرمسلحانه ـ نداده و نمی‌دهیم .

ـ قسمتی از تلگرام جامعه اهل حق غرب در تاریخ ۵۹/۱/۲۴ : طبق وظیفه مذهبی و ملی و به نمایندگی از طرف مرزنشینان ـ که هیچ‌گاه فریب اعمال اجنبی را نخورده و همچنان در راه حق و دفاع از میهن قدم برمی‌دارند ـ یعنی عشایر اهل حق گوزوان ، قلخانی ، سنجابی و الهیارخانی مراتب جانبازی و پشتیبانی خود را از اهداف مقدس و ضدامپریالیستی آن رادمرد بزرگ اعلام [می‌کنیم] و اطمینان می‌دهیم تا قطره خونی در رگ‌های مرزنشینان اهل حق وجود دارد ، در برابر دشمنان ایران و اسلام چون کوه‌های زاگرس سربلند و مغرور خواهیم ایستاد .

ـ مورخه ۱۳۵۹/۲/۱۷ ، اتحادیه روحانیون اشنویه و جبهه ، با ارسال تلگرامی به محضر حضرت امام خمینی(ره) ، خواستار جلوگیری از خون‌ریزی و برادرکشی در کردستان شدند .

ـ مورخه ۱۳۵۹/۳/۸ ، روحانیون مهاباد طی تلگرامی به محضر رهبر انقلاب ،

خواستار آزادشدن بخشداران و فرمانداران دستگیر شده در مناطق کُردنشین شدند .

ـ قسمتی از تلگرام نمایندگان مهاجرین بخش باینگان : منطقه ما بخش باینگان از توابع شهرستان پاوه بیشتر از شش ماه است در دست عده‌ای خودفروش و بیگانه‌پرست تغذیه شده و از طرف حزب بعث عراق و سیاسی جنایتکار آمریکا قرار گرفته است و علی‌رغم این‌که جو منطقه را کفر و شکنجه پر کرده است ، خانواده‌های بی‌گناه را نیز اسیر کرده‌اند . این از خدا بی‌خبرها جاده ما را مین‌گذاری کرده و مانع از رفتن ارزاق و مایحتاج می‌شوند . مرزها در این منطقه باز است و خودفروشان مسلح آزادانه رفت و آمد دارند . ما مهاجرین در این مدت ، واقعاً ناراحتی را در هر لحظه گذرانده ، می‌گذرانیم و برای پاکسازی منطقه مسلح شده‌ایم ، ولی در عین حال ، دست به دامن مقامات مسئول شده‌ایم ، ولی تاکنون هیچ اقداماتی صورت نگرفته . حضرت امام ! ما مظلومان و از جان گذشتگان تا کی باید در زجر باشیم ؟ ... امیدواریم با دستور شفابخش امام امت با روحی زنده و جانی تازه مردم مسلمان این منطقه برای جانبازی در راه اسلام آماده‌تر شوند .

ـ قسمتی از تلگرام سازمان پیشمرگان مسلمان کُرد شاخه سنندج : ما پیشمرگان مسلمان کُرد شاخه سنندج اعلام می‌داریم ، همچنان‌که خداوند سبحان مؤمنان را سفارش می‌کند و به امر مبارک آن سرور همگام و همراه با برادران سپاه پاسدار ، ارتش جمهوری اسلامی و کلیه نهادهای انقلابی ، حاضر و آماده هرگونه جانفشانی و جانبازی در راه دین مبین اسلام و مملکت آیینی بوده و هم‌صدا فریاد برمی‌آوریم که تا آخرین قطره خون از بلاد اسلامی ایران دفاع کنیم و همچنان‌که اثبات کرده‌ایم با تمام قوا و توان در مقابل حرکت نیروهای ضداسلام و انقلاب کومله ، دموکرات ، فدایی و کلیه مزدوران سرسپرده امپریالیسم شرق و غرب مقابله کرده و خون خود را نثار پرچم پرافتخار اسلام می‌کنیم .

ـ شورای روحانیت ارومیه با ارسال تلگرامی به محضر حضرت امام خمینی (ره) مورخه ۱۳۵۹/۸/۷ ، جنایات صدام عفلقی در موشک‌باران شهر دزفول را محکوم کرد و این حادثه ناگوار را به محضر ایشان تبریک و تسلیت گفت .

ـ قسمتی از تلگرام اهالی ترگور و مرگور آذربایجان‌غربی : محضر مبارک حضرت

امام خمینی (ره)، رهبر عالی‌قدر انقلاب اسلامی و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران ما مردم مسلمان رنجیده و مستضعف کُرد مناطق ترگور و مرگور واقع در استان آذربایجان‌غربی ، ضمن ابراز پشتیبانی خود از انقلاب اسلامی ، رهبری آن حضرت و نهادهای جوشیده از انقلاب ، اعلام می‌داریم که تحت رهبری حضرت امام برای دفاع از انقلاب اسلامی و مبارزه با امپریالیسم آمریکا و صهیونیسم آماده هرگونه جانبازی بوده و خواهیم بود .

حضرت امام! اکنون که بر اثر رشادت برادران پاسدار ، ارتشی و پیشمرگان وفادار به جمهوری اسلامی مناطق ما از لوث وجود ضدانقلابیون وابسته به باند قاسملوی بعثی و دیگر ایادی آشکارا و نهان امپریالیسم و ضدانقلابیون پاک شده است و می‌رود تا حاکمیت جمهوری اسلامی ایران در منطقه استقرار کامل یابد ، ما مردم مسلمان این منطقه توجه آن حضرت را که همیشه حامی مستضعفان و منافع کوخ‌نشینان در مقابل کاخ‌نشینان و مستکبران بوده‌اید ، به نکاتی که در زیر آمده است جلب می‌کنیم تا طبق فرمان و رهنمودهای آن حضرت خواست‌های مردم مستضعف این منطقه هر چه زودتر جامعه عمل بپوشد :

ـ اعزام هیأت هفت نفری واگذاری زمین برای اجرای بند ج و قانونی اصلاحات ارضی ، جهت کوتاه کردن دست فئودال‌هایی که در طول تاریخ بر مردم روستاها ظلم و زور روا داشته‌اند ، بازگشایی مدارس در سطح منطقه برای تربیت جوانانی که با درک انقلاب اسلامی انرژی خود را تحت رهبری آن حضرت به بستری بدل سازند و برسینه امپریالیسم و صهیونیسم نشانه روند ، خلع‌سلاح فئودال‌هایی که در زمان دولت وقت آقای بازرگان به نام جوانمرد مسلح شده‌اند به شهادت همگان به نام اسلام و مستضعفان ، علیه اسلام و مستضعفان مسلمان منطقه چه کارها که نکرده‌اند ، لذا ما خواستار برگرداندن زارعین و مسلح‌شدن آنها تحت فرماندهی سپاه پاسداران و بسیج مستضعفان می‌باشیم ، اعزام برادران جهادسازندگی برای ایجاد عمران و آبادی منطقه ، استقرار پایگاه دائمی سپاه پاسداران در منطقه برای جلوگیری از هرگونه توطئه ضدانقلاب ، ایجاد شوراهای اسلامی و دهقانان تحت نظر سپاه پاسداران ، اجرای بدون وقفه پیام تاریخی ۲۶ آبان ماه ۵۸ حضرت‌عالی و مفاد قانون اسلامی تا اجرای این پیام زمینه

هرگونه رشد حرکات ضدانقلابی را در منطقه مسدود [کند] و به محرومیت‌های تاریخی ما مردم کُرد یکبار و برای همیشه در جمهوری اسلامی پایان داده شود .

ـ قسمتی از تلگرام سرپرست حوزه علمیه کرمانشاه : محضر شریف آیت العظمی امام خمینی (دام‌ظله‌العالی) حوزه علمیه و روحانیت کرمانشاه به جهت اعاده سلامتی وجود شریف ، خداوند تعالی را شکرگزار بوده و دام تأییدات و مزید توفیقات حضرت عالی را برای کوتاه کردن دست امپریالیسم جهانخوار وحمایت مستضعفان از درگاه احدیت مسئلت دارند .

ـ قسمتی از تلگرام اتحادیه روحانیون کُردستان به محضر حضرت امام (ره): حضرت آیت‌الله العظمی‌امام خمینی (ره)با درود و سلام ، اتحادیه روحانیون مذهبی کُردستان ایران برای جلوگیری از هرگونه اقدامی که خدای ناخواسته به دستاوردهای انقلاب اسلامی ضرر برساند ، مسائلی را به شرح زیر حضور مبارک اعلام می‌کند و مصراً خواستاراست ، رسیدگی عاجل فرمایند .

در این تلگرام همچنین آمده : راه حل مسأله کُردستان از راه نظامی نیست و بهتر است با توجه به پیام ۲۶ آبان‌ماه حضرت‌عالی ، مسأله کُردستان از طریق مذاکره سیاسی حل و فصل گردد و جنگ و برادرکشی در کُردستان به سود انقلاب اسلامی ایران نبوده بلکه به نفع دشمنان داخلی و خارجی تمام می‌شود . در پایان این تلگرام آمده : دستور فرمایید عده‌ای از روحانیون کُرد جهت مذاکره و صحت عرایض به خدمت شما شرفیاب شوند تا حقیقت معلوم گردد .

ـ قسمتی از تلگرام نمایندگان جامعه روحانیت کرمانشاه : جامعه روحانیت کرمانشاه بر حسب وظیفه شرعی و انسانی خود به عرض می‌رساند ، در خط مرزی کشور ، جنگ تمام عیاری به وسیله ارتش مزدور بعث و همکاری گروه‌های ضدانقلاب علیه جمهوری اسلامی ایران درگرفته است . برای آشنا شدن با وضعیت منطقه و مشکلات آن ، هیأتی از طرف جامعه روحانیت کرمانشاه در تاریخ ۱۹ /۵۹/۶ به نقاط جنگ زده عازم شد و کمال تشکر و امتنان خود را از نیروهای نظامی موجود در منطقه و جانفشانی آنها در قبال انقلاب و وطن اعلام می‌کنیم ، ولی باز هم برای روشن‌تر شدن وضع و مشکلات موجود ، نظر خود را ابراز می‌نماییم : نقصان متناسب با وضع و

وسعت منطقه جنگ چه از نیروی انسانی و چه از نظر تسلیحات سنگین و مهمات موجود و مواد غذایی و دارویی ، مخصوصاً وضع درمانی و بهداری منطقه جنگی و عدم تقویت قوای موجود به مقدار کافی از طرف مسئولین امر و مرکز ؛ مشکلات منطقه جنگ موجب مهاجرت دسته جمعی ساکنین مناطق مذکور گردیده و نیاز مبرم به تهیه مسکن و مواد غذایی و بهداری برای مهاجرین می‌باشد . نبودن نظارت کامل و عدم بسیج و هماهنگی شایسته نیروها که گه‌گاه موجب نگرانی و ناراحتی این جان‌فشانان در سنگر می‌گردد. در خاتمه تقاضامی‌شود فوراً برای جبران این نواقص ، اقدام جدی به عمل آمده و نمایندگانی از دفتر مبارک و نیروهای نظامی و مجلس شورای اسلامی نظارت کامل بر وضع موجود نمایند .

ـ قسمتی از تلگرام روحانیون بیجار : ما روحانیون شهرستان بیجار ضمن پیمان با امام امت عزیز ، تنفر و انزجار خود را از عوامل کودتای اخیر ابراز نموده و با تقدیر از افشاگری صادقانه مدرسین حوزه علمیه قم ، آقای شریعتمداری را فاقد صلاحیت مرجعیت می‌دانیم .

ـ قسمتی از تلگرام حجت‌الاسلام محمدباقر عراقی : بسمه‌تعالی ـ محضر مبارک رهبرکبیر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران ، حضرت امام خمینی (مدظله‌العالی) با عرض تحیات ، ضمن شکرگزاری به درگاه خداوند متعال به خاطر تفضل از افشای خطر توطئه و سازش ، بدین‌وسیله پشتیبانی قاطع خود را از اعلامیه مدرسین محترم حوزه علمیه قم (سلام الله تعالی) اعلام نموده ، مراتب تبری خود و اهالی کنگاور بالاخص نهادهای انقلابی را از اعمال آشکار و پنهان استکبار جهانی اعلام می‌دارم . دوام ظل مستطاب عالی را در رهبری امت شهیدپرور ایران ، تحت عنایات خاصه حضرت ولی عصر(عج) از خداوند متعال خواستارم .

ـ قسمتی از تلگرام امام‌جمعه و شورای روحانیون اشنویه : با کمال احترام و عرض سلام ، فرمان القای قوانین غیر اسلامی و برقراری احکام قرآنی و اجرایی دستورات شرعیه آن مقام و رهبری ولی فقیه مسلمین که به قضات کشور صادر گردید ، واقعاً ارواح مسلمین را احیا و چشم بدخواهان را کور کرد . ضمن پشتیبانی از رهنمودهای سرنوشت ساز آن بزرگوار ، از خداوند تبارک و تعالی خواستارم که

حضرت عالی را تا ظهور امام زمان (ع) برای عزت اسلام مستدام و محفوظ فرماید، آمین.

ـ قسمتی از تلگراف روحانیون اهل تسنن ارومیه : ما اعضای شورای روحانیت اهل تسنن ارومیه ضمن تأیید جدی این پیام، اجرای دقیق و بدون تعلل و تسامع رهنمودهای حضرت امام امت، خمینی کبیر را از مسئولان اجرایی خواستاریم و اعتقاد داریم که این پیام روح تازه‌ای در کالبد انقلاب اسلامی ایران دمیده و آن را در این مقطع تاریخی از آسیب‌های احتمالی تبلیغات زهرآگین دشمنان اسلام مصون خواهد داشت.

ـ قسمتی از تلگرام امام‌جمعه، فرماندار و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهرستان نقده : بسم‌الله الرحمن الرحیم ـ محضر رهبر، مرجع و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، حضرت امام خمینی (مدظله العالی) ـ اماما ! پیام وحدت آفرین و رهنمودهای پیامبرگونه شما به منظور اجرای دقیق قوانین و عدالت اسلامی از دل جماران به سمع ما رسید. ما ضمن پشتیبانی از تمامی فرامین و دستورات آن مرجع و رهبر تا آخرین قطره خون خود در اجرای قوانین اسلامی خواهیم کوشید. سلامت آن مرجع و رهبر بزرگوار را تا ظهور بقیه‌الله الاعظم (عج) از درگاه پروردگار توانا خواستاریم.

ـ قسمتی از تلگرام امام‌جمعه گیلان‌غرب : محضر مبارک بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران رهبر انقلاب و زعیم بزرگ جهان اسلام، حضرت امام خمینی، سلام علیکم ـ حادثه خونبار بمباران شهر مقاوم گیلان‌غرب را که موجب به شهادت رسیدن حدود پنجاه نفر از مردم بی‌دفاع ـ اعم از کودک و پیر و جوان ـ و مجروح شدن بیش از ۴۵۰ نفر از امت حزب الله این شهر گردید به محضر امام زمان (عج) و حضرت عالی تبریک و تسلیت عرض می‌نمایم. دشمنان باید بدانند همان‌طور که ما در طول تاریخ با شهادت‌ها پیروزمندتر شده‌ایم، امروز نیز با این شهادت‌ها ما منسجم تر در راه هدف خود پیش خواهیم رفت. از خدای بزرگ سلامتی و طول عمر حضرت عالی و پیروزی برای تمامی رزمندگان و امت اسلام و صبرجمیل و اجرجزیل برای بازماندگان شهدا و نیز مجروحین مسألت دارد.

ـ هیأت علمی مرکز بزرگ اسلامی کردستان شاخه مریوان مورخه ۱۳۶۰/۶/۲۲ با ارسال تلگرام به محضر حضرت امام خمینی (ره) شهادت آقایان رجایی، باهنر، قدوسی و دستگردی را تبریک و تسلیت گفتند.

ـ مورخه ۱۳۶۰/۶/۲۹ تلگرامی از سوی علمای اهل تسنن استان آذربایجان‌غربی با عنوان تبریک و تسلیت شهادت رئیس جمهور و نخست‌وزیر جمهوری اسلامی ایران به محضر امام و بازماندگان آن شهدا ارسال شد .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۷/۱۲ به مناسبت شهادت سران نظامی از سوی جامعه روحانیت اهل سنت باباجانی تلگرامی به محضر حضرت امام خمینی (ره) ارسال گردید .

ـ سازمان روحانیت اهل تسنن آذربایجان‌غربی و مرکز بزرگ اسلامی شیعه ، ارومیه با مخابره تلگرامی در تاریخ ۱۳۶۰/۹/۴ به محضر امام امت ، پیروزی‌های رزمندگان اسلام را در جبهه تبریک گفتند . در قسمتی از این تلگرام آمده است : در سپیده دم پنجم مهرماه از لوله‌های تفنگ دوستداران حق ، آتش بر جان مزدوران صدامی فرو ریخت و سپاهیان کفر را به هلاکت و اسارت کشاند .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۹/۱۵ شورای روحانیت کردستان در سنندج با مخابره تلگرامی به پیشگاه حضرت امام خمینی (ره) پیروزی رزمندگان اسلام در خوزستان را تبریک و تهنیت گفتند .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۱۰/۱۰ تلگرامی از سوی جامعه روحانیت شهرستان سردشت با عنوان تسلیت شهادت حضرت رسول اکرم (ص) و امام حسن مجتبی (ع) به محضر حضرت امام خمینی (ره) مخابره شد.

ـ مورخه ۱۳۶۱/۲/۲۲ تلگرامی با عنوان تبریک به مناسبت پیروزی رزمندگان اسلام در جبهه‌های حق علیه باطل در منطقه جنوب توسط ائمه جمعه استان کرمانشاه به محضر حضرت امام خمینی (ره) مخابره شد .

ـ شورای روحانیت اهل تسنن شهرستان ارومیه مورخه ۱۳۶۱/۳/۶ با ارسال تلگرامی فتح خرمشهر توسط رزمندگان اسلام را به محضر حضرت امام خمینی (ره) تبریک گفتند .

ـ مورخه ۱۳۶۱/۴/۹ شورای روحانیت اهل تسنن شهرستان ارومیه طی تلگرامی به محضر مبارک امام امت ، فرا رسیدن روز حماسه و خون هفتم تیرماه را به ایشان تبریک و تسلیت گفتند .

ـ مورخه ۶۱/۴/۳۰ : ارسال تلگرامی تبریک عید سعید فطر از طرف روحانیت اهل تسنن ارومیه به محضر امام خمینی (ره).

ـ اعلام حمایت بی‌دریغ شورای روحانیت اهل تسنن کردستان از پیام تاریخی حضرت امام خمینی (ره) با مخابره تلگرامی در تاریخ ۱۳۶۱/۱۰/۴ به محضر ایشان . در قسمتی از این تلگرام آمده است : پیام پر بار و ملکوتی آن حضرت ، بار دیگر میهن اسلامی را غرق شور و شوق الهی ساخت و قلوب امت مسلمان و ایثارگر را مالامال از نور امید نمود . صدور این بیانیه تاریخی و سرنوشت‌ساز را در چنین شرایط حساسی که می‌رفت تا کارهای اشتباه و ندانم‌کاری‌های بعضی افراد ناآگاه ابزار تبلیغ و توطئه دشمنان کینه‌توز اسلام و جمهوری اسلامی قرار گیرد را نمی‌توان بی‌ارتباط با الهامات غیبی و الطاف خفیه خداوندی دانست .

ـ مورخه ۱۳۶۱/۱۱/۲۱ پیام تبریکی از سوی شورای روحانیت اهل تسنن مرکز بزرگ اسلامی غرب کشور و هیأت مدرسین و طلاب علوم دینی شلتوت به مناسبت پیروزی‌های اخیر رزمندگان به محضر حضرت امام خمینی (ره) ارسال شد .

ـ در قسمتی از تلگرام مورخه ۶۲/۸/۴ ، امام‌جمعه و جامعه روحانیت شهرستان سردشت به محضر امام‌امت ، جنایات اخیر صدام عفلقی در بمباران شهرهای قهرمان مسجد سلیمان و دزفول را محکوم کرده و این فاجعه را به امام و امت ، خانواده‌های شهدا تسلیت گفتند . در قسمتی از این تلگرام آمده است : صدام یزید بداند با این جنایت‌ها ، مسلمانان ایران زیر بار این صلح ننگین نمی‌روند . جمهوری اسلامی ایران تصمیم قاطع دارد تا سرنگونی صدام یزید خائن جنگ را ادامه دهد و مردن با عزت را از زندگانی با ذلت بهتر می‌داند .

ـ جامعه روحانیت شهرستان ارومیه با مخابره تلگرامی در تاریخ ۱۳۶۲/۹/۲۹ به محضر مبارک رهبر کبیر انقلاب، حمایت خود را از دولت جمهوری اسلامی اعلام داشتند.

ـ قسمتی از پیام مرکز بزرگ اسلامی اشنویه : محضر مبارک حضرت آیت‌الله العظمی خمینی (مدظله العالی) ضمن تقدیم سلام خالصانه مرکز بزرگ اسلامی اشنویه و کلیه روحانیون این مرکز ، از سخنان قاطع و پیامبرگونه و در عین حال افشاگرانه آن رهبر عزیز ، قاطعانه پشتیبانی و قدردانی نموده و به آن امام بزرگوار قول می‌دهیم که تا زنده‌ایم ، سر تسلیم به شرق و غرب فرو نخواهیم آورد و خطوط انحرافی و زمزمه‌های تفرقه افکن را در جهت به انحراف کشاندن انقلاب اسلامی

شناخته و آنان را محکوم می‌کنیم و با تمام وجود از دولت مکتبی و خدمتگزار برادر موسوی ، پشتیبانی و از زحمات طاقت فرسای آنان قدردانی می‌نماییم و همواره گوش به فرمان شما رهبر عزیز و کبیرمان بوده و هستیم .

ـ قسمتی از تلگرام امام‌جمعه کنگاور از توابع کرمانشاه:محضر مبارک حضرت مستطاب آیت‌الله العظمی امام خمینی ، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران (دامه‌ظله‌العالی). با ابلاغ تحیات وافر از طرف خود و اهالی این سامان معروض می‌دارد ، اطلاع و ایمانْ به ولایت فقیه ، وظیفه هر مسلمان است . ما اهالی کنگاور ، آمادگی خود را در انجام وظایف و اطاعات از دولت مکتبی و محبوب اعلام می‌داریم .

ـ قسمتی از تلگرام امام‌جمعه خوی : محضر مبارک امام خمینی ، رهبر عظیم الشأن انقلاب اسلامی ، لبیک لبیک ! رهنمودهای آن امام عزیز یک بار دیگر نقشه‌ها و دسیسه‌های حساب شده دشمنان اسلام را برای ایجاد تفرقه و متلاشی کردن جمهوری اسلامی نقش بر آب و دشمنان را ناامید و شعله امید را در دل امت حزب الله افروخته‌تر ساخت . بدین‌وسیله ضمن اعلام ادامه همه‌گونه حمایت و همکاری با دولت خدمت‌گزاز، پشتیبانی خود را از قوای سه گانه و کلیه خدمت‌گزاران جمهوری اسلامی اعلام داشته و توطئه خفاشان حیله‌گر و دشمنان مکار را در تضعیف نظام اسلامی محکوم می‌کنیم و از همه ائمه جماعات و مسئولین و مردم می‌خواهیم در حالی‌که تمام دنیا بر ضد مکتب ما بسیج شده‌اند ، دست در دست هم ، همچنان به دنبال امام امت در مقابل همه توطئه‌ها تا پیروزی نهایی استوار باشیم و مقاومت نماییم .

ـ قسمتی از تلگرام تبریک استاندار کُردستان به مناسبت عید قربان : محضر مبارک امام امت ، حضرت آیت‌الله العظمی خمینی ـ ضمن تبریک و دست بوسی با کمال احترام از طرف خود و اهالی مسلمان کُردستان ، عید سعید قربان را که یادگار جهاد و ایثار انسان در راه خدا است ، به حضورتان صمیمانه تبریک عرض می‌کنم . امید است در تحت توجهات حضرت احدیت و راهنمایی شما رهبر عزیز ، انقلاب اسلامی ما راه پیروزی را طی کرده و اسلام بر همه طاغوت‌های جهان پیروز گردد .

ـ قسمتی از پیام تبریک زندانیان (نادمین) دادگاه انقلاب اسلامی کردستان به مناسبت پیروزی‌های رزمندگان اسلام : این پیروزی‌ها را به پیشگاه امام امت تبریک

می‌گوییم و اعلام می‌داریم که ما نیز به همراه جان برکفان اسلام تا نابودی کفار از پای نخواهیم نشست .

ـ قسمتی از تلگرام تبریک دایره سیاسی ـ ایدئولوژیک ستاد عملیات شمال‌غرب : امام ، ای رهبر بزرگ ! ای اسطوره استقامت ! ای قلبت چو کوه استوار ! ای سلاله پاک حسین ! درود و تبریک این فرزندان کوچک و مخلصت را به مناسبت پیروزی بزرگ رزمندگان اسلام در جبهه آبادان بپذیر .

ـ قسمتی از تلگرام تبریک و تسلیت سید کمال نیک روش ، وزیر وقت کشور : بسم‌الله الرحمن الرحیم ـ اناالله و اناالیه راجعون ـ محضر مبارک امام امت خمینی بت‌شکن ، رهبر بزرگ انقلاب ، شهادت جانگداز سرداران سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در جنوب و برادر شهید مهندس مجید حداد عادل سرپرست سابق استانداری کرمانشاهان را ـ که درسنگر دفاع از اسلام و انقلاب درجبهه جنوب شربت شهادت را نوشید ـ به امام زمان (عج) ونایب بزرگوارش وامت شهید پرور ایران وخانواده‌های این شهیدان ، تبریک و تسلیت می‌گویم .

ـ قسمتی از پیام امام‌جمعه سنندج ، شورای روحانیت کُردستان و مرکز بزرگ اسلامی غرب به مناسبت شهادت آیت‌الله صدوقی امام‌جمعه یزد : اناالله و اناالیه راجعون ـ شهادت پر افتخار و جانگداز عالم ربانی و عارف مجاهد حضرت آیت‌الله صدوقی (رضوان‌الله تعالی علیه) را که عمری در خدمت به اسلام و مسلمین و حوزه‌های مقدس علمیه سپری نمود و در سخت‌ترین مراحل و حساس‌ترین فرازهای تاریخ خونبار انقلاب اسلامی‌مان همچون کوه در برابر مشکلات و موانع و توطئه‌ها ایستادگی و مقاومت نمود و در راه اعتلای « کلمه‌الله » و افشای چهره‌های کریه و منافقانه گروهک‌های وابسته به شرق و غرب لحظه‌ای درنگ نکرد و سرانجام پس از اقامه نماز وحدت بخش و دشمن شکن جمعه ، در محراب عاشقان شهادت با زبان روزه و در ماه مبارک رمضان ، ماه میهمانی خداوند به دست مزدوران پلید امپریالیسم جهانی به شهادت رسید و به میهمانی حضرتش شتافت ، به امام زمان (عج) و امام امت و امت شهید پرور و مقاوم ایران و حوزه‌های علمیه ، تبریک و تسلیت عرض می‌نماییم .

ـ قسمتی از تلگرام جامعه روحانیون کرمانشاه به مناسبت شهادت حضرت

آیت‌الله اشرفی اصفهانی ، امام‌جمعه کرمانشاه : بار دیگر صحنه خونین محراب نمازجمعه در تداوم راه سرخ اولین شهید محراب ، مولای متقیان ، علی‌بن‌ابیطالب (ع) به خون مطهر یکی دیگر از یاران ، شهید متقی آیت‌الله اشرفی اصفهانی ، امام‌جمعه کرمانشاه به دست ناپاک منافقین مزین گشت و روح آرامش به جماعت آیات بزرگ ، مدنی ، دستغیب و صدوقی پیوست . این عروج را به محضر مبارک رهبر عزیزمان و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران تسلیت عرض نموده ، از پیشگاه حق تعالی خواستاریم که سایه جناب‌عالی را بر سر امت شریف و شهیدپرور ایران مستدام داشته و خواری را نصیب منافقین جیره‌خوار کند.

ـ قسمتی از تلگرام تبریک کارکنان شهر بوکان به مناسبت آزادسازی محور پیرانشهر ـ سردشت : ما کارگزاران جمهوری اسلامی ، مسئولین و کارمندان ادارات دولتی بوکان ، پیروزی بزرگ و شکوهمند رزمندگان اسلام در جاده مهم و حساس آلواتان را به پیشگاه امام خمینی ، رهبر عزیز انقلاب اسلامی و ملت مسلمان ایران ، علی‌الخصوص به امت مسلمان کُرد تبریک و تهنیت عرض می‌کنیم . باشد که تمام دشمنان به دست توانای رزمندگان اسلام تار و مار شده و سایه شوم این از خدا بی‌خبران از منطقه برچیده شود .

ـ قسمتی از پیام تبریک شورای روحانیت اهل تسنن ، مرکز بزرگ اسلامی غرب کشور و هیأت مدرسین به مناسبت پیروزی رزمندگان اسلام : بسم‌الله الرحمن الرحیم ـ محضر مبارک حضرت امام خمینی ، رهبرکبیرانقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران . در اواخر دهه فجر و اوایل سالگرد پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی رزمندگان سلحشور و جان بر کف ما ثابت کردند ، هیچ نیرویی در مقابل سلاح ایمان نمی‌تواند مقاومت کند. این پیروزی اخیر را که نشانه‌ای از پیروزی‌های چشمگیر آینده ما ـ انشاءالله ـ خواهد بود به امام زمان ، امام امت و ملت غیور و شهیدپرور ایران تبریک عرض می‌نماییم .

ـ قسمتی از پیام تبریک امام‌جمعه ، شورای روحانیت و فرمانداری شهرستان پیرانشهر در پی پیروزی رزمندگان اسلام در عملیات والفجر ۴ : پاکسازی محورهای استراتژیک در عملیات والفجر ۴ را ـ که منجر به آزادسازی منطقه وسیعی از دست

بعثیون و گروهک‌های الحادی و آزادی بیش از ۲۰۰ تن از فرزندان برومند اسلام از اسارت وابستگان به استکبار جهانی شد ـ به پیشگاه آن حضرت تبریک و تهنیت عرض نموده وضمن تشکر از ایثار و فداکاری‌های رزمندگان اسلام از پروردگار بزرگ برای آن حضرت‌طول عمر و صحت و عافیت و برای رزمندگان اسلام پیروزی و ظفر خواستاریم .

ـ قسمتی از پیام تسلیت به مناسبت سالگرد شهادت آیت‌الله اشرفی اصفهانی از طرف ارگان‌ها و نهادهای انقلاب اسلامی ، ائمه جمعه و جماعات و جامعه روحانیون کرمانشاه : محضر مبارک رهبرکبیر انقلاب ،حضرت آیت‌الله العظمی امام‌خمینی (مدظله العالی). با تأسف و تأثرسالگرد شهادت عالم ربانی مرحوم آیت‌الله اشرفی اصفهانی راکه عمر پر ثمرش در خدمت به اسلام و مسلمین گذشت و مظلومانه در محراب عبادت به شهادت رسید و با خون خود چهره رسوای منافقان پلید را سیاه‌تر کرد به محضر بقیه‌الله‌الاعظم (ارواحنا الفداه) و حضرت عالی و جامعه معظم روحاینت تسلیت عرض می‌نماییم .

ـ پیام تسلیت ائمه‌ی‌جمعه و جماعات ، استانداری ، روحانیون ، اعضای ارگان‌ها و نهادهای انقلاب اسلامی به مناسبت سالگرد آیت‌الله مصطفی خمینی : محضر مبارک رهبر انقلاب امام خمینی (مدظله العالی) سالروز شهادت جانسوز و رحلت دردناک فرزند عالی‌قدرتان را ـ که از ذخایر ارزنده اسلام و روحانیت بوده ـ به حضرت‌عالی و جهان اسلام تبریک و تسلیت عرض می‌نماییم .

ـ قسمتی از پیام تسلیت ائمه‌ی‌جمعه آذربایجان‌غربی به مناسبت رحلت آیت‌الله العظمی خوانساری: محضر مبارک رهبرکبیر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران ، حضرت آیت‌العظمی امام خمینی (مدظله‌العالی) ، رحلت عالم متقی و مرجع تقلید حضرت آیت‌الله العظمی حاج سیداحمد خوانساری را که فقدان وی ضایعه‌ای بود به عالم اسلام وحوزه‌های علمیه به پیشگاه امام زمان (عج) و حضرت مستطاب‌عالی تسلیت عرض نموده ، ثبات و طول عمر آن حضرت و عزت و نصرت مسلمین را از خداوند متعال خواستاریم .

ـ ارسال پیام تبریک، از سوی مسئولان و ائمه‌جمعه و جماعات کرمانشاه به مناسبت هفته وحدت که در قسمتی از آن ، بر وحدت مسلمین جهان در مقابله با ترفندهای استکبار جهانی و ابرقدرت‌ها برای رهایی مستضعفین از سلطه مستکبرین تأکید شد .

ـ قسمتی از نامه مولوی عبدالعزیز ، رهبر مذهبی اهل تسنن سیستان و بلوچستان ، برای پایان جنگ در کُردستان : من اطمینان دارم که آتش فتنه و نفاق و برادرکشی در هر جای ایران که اتفاق می‌افتد ، قلب شما را عمیقاً متأثر می‌کند. هم اکنون در کُردستان این برادرکشی مدام جریان دارد . اگرچه ممکن است جنگ را ضدانقلاب و دشمنان اسلام به ما تحمیل کرده باشند ، ولی نتیجه آن ، که برادرکشی مسلمانان محترم و هتک اعراض آنان است ، به نفع اسلام و مملکت نمی‌باشد . مخصوصاً در زمان حاضر که در محاصره امپریالیست‌ها و دشمنان خارجی هستیم ، باید همه با یکدیگر متحد بوده و متفقاً علیه بیگانگان مبارزه کنیم . مسلمین ، چه شیعه و چه سنی ، چه فارس یا کُرد و بلوچ و ... ، باید در یک سنگر برای دفاع از اسلام پیکار کنند . من از شما ، رهبر عزیز درخواست می‌نمایم تا دستور فرمایید به هر وسیله که ممکن است ، راه حلی پیدا شود تا این برادرکشی ـ که برای آینده ایران بدفرجام خواهد بود ـ پایان یابد .

ـ قسمتی از نامه امام‌جمعه و استاندار همدان در مورد بازسازی مناطق جنگ‌زده و عرض تبریک پیروزی رزمندگان اسلام در عملیات‌های فتح‌المبین و بیت‌المقدس : پیروزی‌های شگرف عملیات فتح‌المبین و بیت‌المقدس را که موجب آزادسازی خرمشهر عزیز و خونین گردیده به محضر مبارک آن رهبر بزرگ و تداوم بخش راه انبیاءالهی واولیای عظام ، تبریک و تهنیت عرض می‌کنیم . در آستانه این پیروزی بزرگ که دلاوران ما تحت رهبری آن رهبرکبیر زمینه فتح قدس و پیروزی نهایی بر امپریالیسم و صهیونیسم جهانی را آماده ساخته‌اند ، از حضور مبارک تقاضا می‌کنیم اجازه بفرمایید که افتخار بازسازی یکی از مناطق خونبار در منطقه شهید پرور غرب کشور ـ که در حدود ۲۰ ماه است علی الدائم برآن آتش می‌بارد و از آن دود بر می‌خیزد ـ در اختیار مردم استان همدان قرار بگیرد .

ـ پیام امام‌جمعه سنندج و خانواده معظم شهدای روحانی اهل تسنن کُردستان ، در ارتباط با اعلام آمادگی جهت اعزام به جبهه جنوب لبنان که در آن ضمن آمادگی جهت اعزام به جبهه‌های جنوب لبنان آمده است : چگونه است که حکام منحوس و دست نشانده به اصطلاح اسلامی منطقه که از ابتدای انقلاب اسلامی تاکنون به بهانه دفاع از تسنن و اسلام از هرگونه توطئه علیه این انقلاب مقدس خودداری ننموده‌اند ، در مقابل

صهیونیسم و قتل عام فرزندان اسلام و اشغال اراضی اسلامی خفقان گرفته و لال گشته‌اند ؟! اگر ارتش‌های مجهز مصر و آل‌سعود و اردن و مراکش و عراق ، از فلسطین و لبنان مظلوم دفاع نمی‌کنند ، پس پاسدار منافع چه کسانی هستند ؟ آواکس‌های عربستان برای چه روزی است ؟

۵ ـ فرمان « ۸ ماده‌ای » حضرت امام (ره)

(الف) این فرمان در تاریخ ۶۱/۹/۲۴ صادر شده است . متن فرمان :

« بسم‌الله الرحمن الرحیم ـ در تعقیب تذکر به لزوم اسلامی نمودن تمام ارگان‌های دولتی به ویژه دستگاه‌های قضایی و لزوم جانشین نمودن احکام الله در نظام جمهوری اسلامی به جای احکام طاغوتی رژیم جبار سابق ، لازم است تذکراتی به جمیع متصدیان امور داده شود . امید است ـ انشاءالله تعالی ـ با تسریع در عمل ، این تذکرات را مورد توجه قرار دهند :

(۱) تهیه قوانین شرعیه و تصویب و ابلاغ آنها با دقت لازم و سرعت انجام گیرد و قوانین مربوط به مسائل قضایی که مورد ابتلای عموم است و از اهمیت بیشتر برخوردار است ، در رأس سایر مصوبات قرار گیرد ، که کار قوه قضاییه به تأخیر یا تعطیل نکشد و حقوق مردم ضایع نشود و ابلاغ و اجرای آن نیز در رأس مسائل دیگر قرار گیرد .

(۲) رسیدگی به صلاحیت قضات و دادستان‌ها و دادگاه‌ها با سرعت و دقت عمل شود تا جریان امور شرعی و الهی شده و حقوق مردم ضایع نگردد و به همین نحو رسیدگی به صلاحیت سایر کارمندان و متصدیان امور ، با بی‌طرفی کامل بدون مسامحه و بدون اشکال تراشی‌های جاهلانه ـ که گاهی از تندروها نقل می‌شود ـ صورت گیرد تا در حالی که اشخاص فاسد و مفسد تصفیه می‌شوند ، اشخاص مفید و مؤثر با اشکالات واهی کنار گذاشته نشوند . میزان ، حال فعلی اشخاص است ، با غمض عین از بغض لغزش‌هایی که در رژیم سابق داشته‌اند ، مگر آن‌که با قرائن صحیح معلوم شود که فعلاً نیز کارشکن و مفسدند .

(۳) آقایان قضات واجد شرایط اسلامی ـ چه در دادگستری و چه در دادگاه‌های انقلاب ـ باید با استقلال و قدرت ، بدون ملاحظه از مقامی ، احکام اسلام را صادر کنند

و در سراسر کشور بدون مسامحه و تعویق به کار پر اهمیت خود ادامه دهند . مأمورین ابلاغ و اجرا و دیگر مربوطین به این امر باید از احکام آنان تبعیت نمایند تا ملت از صحت قضا و ابلاغ و اجرا و احضار ، احساس آرامش قضایی نمایند و احساس کنند که در سایه احکام عدل اسلامی ، جان و مال و حیثیت آنان در امان است . و عمل به عدل اسلامی مخصوص به قوه‌ی‌قضاییه و متعلقات آن نیست ، که در سایر ارگان‌های نظام جمهوری اسلامی از مجلس و دولت و متعلقات آن و قوای نظامی و انتظامی و سپاه پاسداران و کمیته‌ها و بسیج و دیگر متصدیان امور نیز به طور جدی مطرح است و احدی حق ندارد با مردم رفتار غیراسلامی داشته باشد .

(۴) هیچ‌کس حق ندارد کسی را بدون حکم قاضی ـ که از روی موازین شرعیه باید باشد ـ توقیف کند یا احضار نماید ، هر چند مدت توقیف کم باشد . توقیف یا احضار به عنف جرم است و موجب تعزیر شرعی است .

(۵) هیچ‌کس حق ندارد در مال کسی ، چه منقول و چه غیرمنقول و در مورد حق کسی دخل و تصرف کند یا توقیف و مصادره نماید ، مگر به حکم حاکم شرع ، آن هم پس از بررسی دقیق و ثبوت حکم از نظر شرعی .

(۶) هیچ‌کس حق ندارد به خانه یا مغازه و یا محل کار شخصی کسی بدون اذن صاحب آنها وارد شود یا کسی را جلب کند یا به نام کشف جرم یا ارتکاب گناه تعقیب و مراقبت نماید و یا نسبت به فردی اهانت نموده و اعمال غیرانسانی ـ اسلامی مرتکب شود یا به تلفن یا نوار ضبط صوت [فرد] دیگری ، به نام کشف جرم یا کشف مرکز گناه گوش کند و یا برای کشف گناه و جرم ـ هر چند گناه بزرگ باشد ـ شنود بگذارد و یا دنبال اسرار مردم باشد و تجسس از گناهان غیر نماید یا اسراری که از غیر به او رسیده ولو برای یک نفر ، فاش کند . تمام این‌ها جرم [و] گناه است و بعضی از آنها چون اشاعه فحشا و گناهان از کبایر بسیار بزرگ است . مرتکبین هر یک از امور فوق ، مجرم و مستحق تعزیر شرعی هستند و بعضی از آنها موجب حد شرعی می‌باشد .

(۷) آنچه ذکر شد و ممنوع اعلام شد در غیر مواردی است که در رابطه با توطئه‌ها و گروهک‌های مخالف اسلام و نظام جمهوری اسلامی است که در خانه‌های امن و تیمی برای براندازی نظام جمهوری اسلامی و ترور شخصیت‌های مجاهد و مردم

بی‌گناه کوچه و بازار و برای نقشه‌های خرابکاری و افساد فی‌الارض اجتماع می‌کنند و محارب خدا و رسول می‌باشند که با آنان در هر نقطه که باشند و همچنین در جمیع ارگان‌های دولتی و دستگاه‌های قضایی و دانشگاه‌ها و دانشکده‌ها و دیگر مراکز با قاطعیت و شدت عمل، ولی با احتیاط کامل باید عمل شود، لکن تحت ضوابط شرعیه و موافق دستور دادستان‌ها و دادگاه‌ها، چرا که تعدی از حدود شرعیه حتی نسبت به آنان نیز جایز نیست، چنانچه مسامحه و سهل‌انگاری نیز نباید شود. در عین حال مأمورین باید خارج از حدود مأموریت که آن هم منحصر است به محدوده سرکوبی آنان، حسب ضوابط مقرره و جهات شرعیه عملی انجام ندهند. موکداً تذکر داده می‌شود که اگر برای کشف خانه‌های تیمی و مراکز جاسوسی و افساد علیه نظام جمهوری اسلامی از روی خطا و اشتباه به منزل شخصی یا محل کار کسی وارد شدند و در آنجا با آلت لهو و یا آلات قمار و فحشا و سایر جهات انحرافی مثل مواد مخدره برخورد کردند، حق ندارند آن را پیش دیگران افشا کنند، چرا که افشای فحشا از بزرگترین گناهان کبیره است و هیچ‌کس حق ندارد هتک حرمت مسلمان و تعدی ضوابط شرعیه نماید. فقط باید به وظیفه نهی از منکر به نحوی که در اسلام مقرر است، عمل نمایند و حق جلب یا بازداشت یا ضرب و شتم صاحبان خانه و ساکنان آن را ندارند. تعدی از حدود الهی ظلم است و موجب تعزیر و گاهی تقاص می‌باشد. اما کسانی که معلوم شود شغل آنان جمع مواد مخدره و پخش بین مردم است، در حکم مفسد فی‌الارض و مصداق ساعی در ارض برای فساد و هلاکت حرث و نسل است و باید علاوه بر ضبط آنچه از این قبیل موجود است، آنان را به مقامات قضایی معرفی کنند. همچنین هیچ یک از قضات حق ندارند ـ ابداً ـ حکمی صادر نمایند که به وسیله آن، مأموران اجرا اجازه داشته باشند به منازل یا محل‌های کار افراد وارد شوند که نه خانه امن و تیمی است و نه محل توطئه‌های دیگر علیه نظام جمهوری اسلامی، که صادر کننده و اجرا کننده چنین حکمی مورد تعقیب قانونی و شرعی است.

(۸) جناب حجت‌الاسلام آقای موسوی اردبیلی، رئیس دیوان عالی کشور و جناب آقای نخست وزیر [آقای میرحسین موسوی] موظفند شرعاً از امور مذکوره با سرعت و قاطعیت جلوگیری نمایند. لازم است در سراسر کشور، در مراکز

استانداری‌ها و فرمانداری‌ها و بخشداری‌ها هیأت‌هایی را که مورد اعتماد و وثوق می‌باشند ، انتخاب نمایند و به ملت ابلاغ شود که شکایات خود را در مورد تجاوز و تعدی مأمورین اجرا که به حقوق و اموال آنان سر می‌زند ، بدین هیأت‌ها ارجاع نمایند و هیأت‌های مذکور نتیجه را به آقایان تسلیم و آنان با ارجاع شکایات به مقامات مسئول و پی‌گیری آن ، متجاوزین را موافق با حدود و تعزیزات شرعی مجازات کنند .

باید همه بدانیم که پس از استقرار حاکمیت اسلام و ثبات و قدرت نظام جمهوری اسلامی با تأیید و عنایات خداوند قادر کریم و توجه حضرت خاتم الاوصیا و بقیه‌الله (ارواحنالمقدمه الفدا) و پشتیبانی بی‌نظیر ملت متعهد ارجمند از نظام و حکومت ، قابل قبول و تحمل نیست که به اسم انقلاب و انقلابی بودن ـ خدای نخواسته ـ به کسی ظلم شود و کارهای خلاف مقررات الهی و اخلاق کریم اسلامی از اشخاص بی‌توجه به معنویات صادر شود .

باید ملت از این پس که حال استقرار و سازندگی است ، احساس آرامش و امنیت نمایند و آسوده خاطر و مطمئن از همه جهات به کارهای خویش ادامه دهند و اسلام بزرگ و دولت اسلامی را پشتیبان خود بدانند و قوه قضاییه را در دادخواهی‌ها و اجرای عدل و حدود اسلامی در خدمت خود ببینند و قوای نظامی و انتظامی و سپاه پاسداران و کمیته‌ها را موجب آسایش و امنیت خود و کشور خود بدانند . این امور بر عهده همگان است و کار بستن آن موجب رضای خداوند و سعادت دنیا و آخرت می‌باشد و تخلف از آن موجب غضب خداوند قهار و عذاب آخرت و تعقیب و جزای دنیوی است . از خداوند کریم خواهانم که همه ما را از لغزش‌ها و خطاها حفظ فرماید و جمهوری اسلامی را تأیید فرموده و آن را به حکومت عالمی قائم آل محمد صلی الله علیه و اله متصل فرماید ؛ انه قریب مجیب. (۶۱/۹/۲۴)

(ب) احکام صادره حضرت امام خمینی (ره) در ارتباط با فرمان ۸ ماده‌ای :

ـ حکم تعیین اعضای ستاد پی‌گیری فرمان هشت ماده‌ای : مورخه ۶۱/۱۱/۱۳

حضرات آقایان حجج اسلام آقایان موسوی اردبیلی رئیس دیوان‌عالی کشور ، میرحسین موسوی نخست وزیر ، امامی‌کاشانی رئیس دیوان عدالت اداری ، محقق رئیس بازرسی کل کشور ، ناطق نوری وزیر کشور و آقازاده وزیر مشاور، با اکثریت آرا حق دارند متخلف یا متخلفین را پس از تشخیص ، عزل نمایند . توفیق آقایان را از خداوند متعال خواستارم.

ـ ۶۱/۱۱/۱۳ : نامه رئیس دیوان عالی کشور و نخست وزیر درمورد عملکرد دستگاه‌ها ، مغایر با فرمان ۸ ماده‌ای و حکم حضرت امام (ره)مبنی بر ضرورت اجرا و پی گیری این فرمان درباره برخورد با متخلفین و متجاوزین به حقوق مردم. متن نامه به این شرح است : بسم‌الله الرحمن الرحیم ـمحضر مبارک آیت‌الله العظمی حضرت امام خمینی ، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران . به عرض عالی می‌رساند ، بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد که اموال منقول و غیرمنقول بعضی افراد به عناوین مختلف که مستند به احکام کلی بعضی از حکام محترم شرع می‌باشد ، توقیف و گاهی ضبط می گردد. بنابر آنچه گفته می‌شود ، بعضی از احکام یاد شده را به حضرت‌عالی نسبت می‌دهند که به تشخیص این ستاد با فرمان اخیر مغایر است. نظر مبارک را بیان فرمایید .

بسم الله الرحمن الرحیم ـ درباره توقیف‌ها مطلب همان است که در بیانیه ۸ ماده‌ای آمده است و پیش از تعیین تکلیف شرعی در محاکم ، هرگونه دخل و تصرف ، خلع ید ، سرپرست گذاشتن و غیره مشروع نیست و اگر حکمی و یا دستوری مخالف آن باشد ، اعتبار ندارد و ستاد در جلوگیری از آن اقدام قاطع نماید . در صورت نسبت [دادن] چیزی به این‌جانب ، تا از شخص این جانب سؤال نشده است ، باید ترتیب اثر ندهند ، زیرا بسیاری از امور که به این‌جانب نسبت داده می‌شود ، برخلاف واقع است.

ـ نامه رئیس دیوان‌عالی و نخست‌وزیر به حضرت امام (ره)در رابطه با محول نمودن کار ستاد پی گیری فرمان ۸ ماده‌ای به یکی دیگر از ارگان‌ها ، مورخه ۶۲/۳/۸ و حکم حضرت امام خمینی(ره) به آنها ، مبنی بر ادامه کار ستاد پی گیری فرمان ۸ ماده‌ای توسط قوه قضاییه مورخه ۶۲/۳/۱۵ :

بسمه‌تعالی ـ حضرت آیت‌الله العظمی امام خمینی ، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران ـ دامت برکاته ـ حدود پنج ماه است به دنبال فرمان ۸ ماده‌ای ستاد پیگیری تشکیل گردیده و در این مدت علی‌رغم مشکلات زیاد با تلاش پیگیر و شبانه‌روزی به انجام وظایف و مسئولیت خود مشغول شده و مقداری از عملکرد خود و نتایج به دست آمده طی دفتری ، تقدیم خدمت نموده و بقیه شکایات به مراجع صلاحیت‌دار ارجاع شده تا به نوبت رسیدگی شود . از آنجا که کلیه این امور جنبه قضایی دارد و فعلاً هم همه ارگان‌های قضایی ، شورای عالی قضایی ، دیوان‌عالی کشور ،

محکمه انتظامی ، سازمان بازرسی کل کشور و محاکم و دادسراها کاملاً آمادگی دارند مسئولیت محوله را به عهده گرفته و انجام دهند . اگر حضرت مستطاب‌عالی صلاح می‌دانید و امر می‌فرمایید ، رسیدگی به کارهای ستاد و ادامه این کار به عهده قوه قضاییه باشد و برادرانی که در کارهای اجرایی مشاغل و مسئولیت‌های اجرایی دارند ، با فراغت بیشتر به آنها برسند . ضمناً از روحانیت مبارز و تمام بازرسان قضایی و اجرایی که تاکنون زحمات زیادی را متحمل شده‌اند ـ به طوری که اگر همکاری بی‌شائبه آنها نبود ، ستاد نمی‌توانست این کار را با حجم بسیار بزرگش [به انجام] برساند ـ تشکر و تقدیر می‌کنیم ؛ اطال الله بقائکم .

باسمه تعالی ـ بحمدالله تعالی با جدیت و زحمات طاقت فرسای هیأت پی‌گیری ، به طور چشمگیری از هرج و مرج‌ها ـ که لازمه هر انقلابی است ـ جلوگیری شده و کسی به خود اجازه نمی‌دهد که به منازل یا مغازه‌ها تجاوز نماید و بدون مجوز شرعی و قانونی ، تقریباً کاری به طور عمد انجام نمی‌گیرد . دادگاه‌ها و دادسراها بدون مجوز شرعی عملی انجام نمی‌دهند و گزینش‌ها به روال اسلامی عمل می‌کنند و بالاخره اصول امور با زحمت ستاد اصلاح شده است و این جانب از این هیأت و زحمات آنان تشکر می‌کنم و چون مسائل به قوه قضاییه مربوط است و جناب آقای نخست وزیر و بعضی از وزرای دیگر به کارهای مهم دیگر باید اشتغال داشته باشند ، با قدردانی از آنان با پیشنهاد مذکور موافقت می‌شود . انشاءالله تعالی موفق و مؤید باشند .

(ج) اقدامات هیأت پی‌گیری فرمان حضرت امام خمینی (ره) :

ـ تشکیل کلاس‌های توجیهی برای نیروهای سپاه مستقر در مناطق غرب و شمال‌غرب در خصوص فرمان ۸ ماده‌ای امام (ره) ؛

ـ تشکیل جلسات متعدد برای تشریح فرمان ۸ ماده‌ای حضرت امام در مناطق غرب و شمال‌غرب ؛

ـ رسیدگی به شکایات مردم مناطق غرب و شمال‌غرب [استان‌های کُردستان ، آذربایجان‌غربی و کرمانشاه] که در این خصوص بیش از ده هزار مورد شکایت به دست اعضای هیأت پی‌گیری فرمان حضرت امام در ستادهای این استان‌ها رسید و اقدامات لازم جهت رسیدگی به شکایات مردم صورت گرفت و با متخلفین برخورد قانونی شد .

(د) حمایت و پشتیبانی از فرمان ۸ ماده‌ای امام خمینی (ره) :

ـ مورخه ۶۱/۱۱/۱ هیأت علمی و شورای روحانیت مرکز بزرگ اسلامی مریوان پشتیبانی خود را از پیام ۸ ماده‌ای امام اعلام داشتند .

ـ مدیر کل آموزش و پرورش استان کرمانشاه طی گفتگویی اعلام داشت که فرمان۸ ماده‌ای حضرت امام خمینی (ره) از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است .

ـ حجت‌الاسلام ایمانی در رابطه با فرمان ۸ ماده‌ای امام طی سخنانی گفت : فرمان حضرت امام حقیقتاً به‌موقع و عالی بود و در ا فکار جهانیان تأثیر بسزایی داشت و دشمنان اسلام را به وحشت انداخت .

ـ حجت‌الاسلام پوراکبر دادستان انقلاب اسلامی کرمانشاه در مورد فرمان ۸ ماده‌ای حضرت امام خمینی (ره) طی سخنانی گفت : پیام امام امت روح تازه‌ای در کالبد انقلاب دمید و هشداری‌بود به مزدوران و خودفروختگان بیگانه وابسته به شیطان بزرگ.

۶ ـ انتصاب نمایندگان توسط حضرت امام خمینی (ره)

ـ انتصاب آقای معادیخواه به نمایندگی ایشان برای رسیدگی به وضع عمرانی کُردستان در تاریخ ۵۸/۶/۱۰ : بسم‌الله الرحمن الرحیم ـ جناب حجت‌الاسلام آقای معادیخواه (دامت افاضاته)

جنابعالی به اتفاق نماینده وزارت کشور و نماینده جهادسازندگی و گروهی که انتخاب شده‌اند برای رسیدگی به وضع عمرانی کُردستان ، به آن منطقه بروید و از احتیاجات برادران عزیز کُرد اطلاع پیدا کرده و گزارش تفصیلی از کار این گروه را بدهید .

ـ انتصاب حجت‌الاسلام حسین کرمانی به عنوان نماینده ایشان در کُردستان در تاریخ ۱۳۵۸/۶/۶ : بسمه‌تعالی ـ جناب مستطاب حجت‌الاسلام آقای حاج شیخ‌حسین کرمانی ـ دامت افاضاته . با توجه به آشنایی و سابقه‌ای که جنابعالی نسبت به منطقه کُردستان دارید ، متقضی است مسافرتی بدانجا نموده و با همکاری و مشورت با آقایان علمای اعلام و روحانیون محل و همچنین ارتش و ژاندارمری و سپاه پاسداران و کلیه افراد ذی‌صلاح ، در رفع مشکلات و کمبودهای منطقه ، سعی کافی مبذول دارید و به هر نحو به نظر جنابعالی و آقایان مصلحت بود در آرامش منطقه اقدام نمایید . مقصود

آن نیست که با جنایتکاران ـ که سران هستند ـ مذاکره کنید ، آنان باید سرکوب شوند . از خدای تعالی موفقیت همگان را در راه خدمت به اسلام و مسلمین خواستارم .

ـ انتصاب حضرت حجت‌الاسلام آقای سیدموسی موسوی در دو مرحله انجام گرفته است . مرحله اول در تاریخ ۱۳۵۹/۴/۲۴ و مرحله دوم مورخه ۶۱/۶/۲ :

بسمه تعالی ـ جناب مستطاب حجت‌الاسلام آقای سیدموسی موسوی (دامت افاضاته) مقتضی است جناب‌عالی مسافرتی به کردستان نموده و از نزدیک به وضع علمای اعلام آن منطقه رسیدگی و نتیجه را به بدین‌وسیله به حضرت امام خمینی (مدظله) گزارش کنید تا چنانچه کمبودی احساس شد ، در رفع آن اقدام شود . از خدای تعالی ادامه توفیقات جناب‌عالی را مسئلت داریم[1] .

بسم الله الرحمن الرحیم ـ جناب حجت‌الاسلام آقای حاج‌سیدموسی موسوی (دامت افاضاته) همان‌گونه که قبلاً مأموریت داشتید تا به مشکلات مذهبی و اجتماعی اهالی محروم و مستضعف منطقه کُردستان رسیدگی نموده و در رفع آنها کوشش نمایید ، مقتضی است ـ انشاءالله تعالی ـ همان مأموریت را با قاطعیت و تلاش بیشتری پیگیری کرده و با تدبیر و کاردانی خاصی که دارید در رفع نابسامانی‌های منطقه که معلول بی‌توجهی و یا دشمنی رژیم منفور گذشته با خلق کُرد و ویرانگری‌های فرقه‌های گمراه و خائن و ویرانگر می‌باشد ، سعی کافی را مبذول دارید . امید است ارگان‌ها و نهادهای دولتی و اهالی محترم آن منطقه (ایدهم الله تعالی) با شما همکاری‌های لازم را بنمایند . از خدای تعالی موفقیت جنابعالی را در این راه مسئلت دارم .

ـ انتصاب آیت‌الله عطاءالله اشرفی اصفهانی به امامت جمعه کرمانشاه مورخه ۵۸/۷/۱۴ : بسمه‌تعالی ـ جناب مستطاب شیخ الاعلام و حجت‌الاسلام حاج‌آقای عطاء الله اشرفی اصفهانی (دامت افاضاته) ـ امید است وجود شریف از بلیات محفوظ و به انجام وظایف الهی مشغول باشید. ضمناً طوماری به امضای آقایان محترم علمای اعلام کرمانشاه واصل گردید که درخواست نموده بودند ، جنابعالی فریضه نمازجمعه را در آن شهر اقامه فرمایید . با توجه به وضع زمان و احتیاج مسلمانان به این‌گونه اجتماعات

---

۱ ـ پس از این تاریخ (۱۳۵۹/۴/۲۴) مأموریت ایشان در منطقه ، استمرار و از طرف حضرت امام (ره) به سمت نماینده معظم‌له در کردستان منصوب گردید که در ادامه شرح آن آورده می‌شود .

مذهبی ، مناسب است دعوت آقایان محترم را بپذیرید و بدین‌وسیله جنابعالی به امامت نمازجمعه منصوب می‌شوید تا انشاءالله تعالی هر چه با شکوه‌تر این فریضه الهی را در آن شهر اقامه نمایید . از خدای تعالی ادامه توفیقات جنابعالی را در راه خدمت به اسلام و مسلمین خواستارم .

ـ انتصاب جناب حجت‌الاسلام آقای شیخ هاشم تقدیری به امامت نمازجمعه سنقر مورخه ۵۹/۲/۳۰ : بسم‌الله الرحمن الرحیم ـ اهالی محترم شهرستان سنقر[۱] (ایدهم‌الله تعالی) طومار ارسالی اهالی محترم واصل گردید ، پس از مذاکره با جناب حجت‌الاسلام آقای حاج‌شیخ هاشم تقدیری (دامت افاضاته) قرار شد ایشان بدانجا بیایند و به همین منظور ایشان را به سمت امامت جمعه در آن شهرستان منصوب نموده تا ضمن انجام سایر وظایف اسلامی و تبلیغی ، این فریضه بزرگ الهی را برگزار کنند و اهالی محترم را به وظیفه خطیر و حساسی که دارند آشنا سازند . امید است مردم نیز فرصت را مغتنم شمرده ، کمال همکاری را در انجام وظایف محوله با ایشان داشته باشند و در هر حال اتحاد و همبستگی خود را در برابر دشمنان حفظ نموده ، از اختلاف و تفرقه بپرهیزند . از خدای تعالی موفقیت همگان را مسئلت دارم .

ـ انتصاب جناب حجت‌الاسلام حاج‌شیخ محمدعلی موحدی کرمانی[۲] به امامت

---

۱ ـ سنقر کلیایی ، از شهرهای استان کرمانشاهان

۲ ـ محمد علی موحدی کرمانی در سال ۱۳۱۱ هجری شمسی در شهرکرمان به دنیا آمد و پس از تحصیلات مقدماتی در حوزه علمیه این شهر به حوزه علمیه قم وسپس به حوزه علمیه نجف عزیمت نمود و از محضر اساتیدی چون آیت الله صالحی ، آیت الله بروجردی ، آیت الله داماد ، حضرت امام خمینی (ره) ، آیت الله خوئی ، آیت الله سید محمود شاهرودی و آیت الله میرزا باقر زنجانی بهره برد . حجت‌السلام موحدی کرمانی پس از بازگشت از نجف و قم چند سالی را درکرمان و سپس تهران به تربیت جوانان جهت مبارزه با رژیم ستمشاهی سپری و در سال ۱۳۵۷ در عتبات عالیات با حضرت امام خمینی (ره) دیدار و گفتگو کرد .

پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایشان در مسئولیت‌های مختلفی از جمله : پنج دوره نمایندگی مجلس شورای اسلامی ، نایب رئیس مجلس ، عضو شورای مرکزی حزب جمهوری اسلامی،امام جمعه و نماینده امام در استان کرمانشاه ، عضویت در جامعه روحانیت مبارز تهران انجام وظیفه نمود و مدت چهارده سال به عنوان نماینده مقام معظم رهبری در سپاه پاسداران بود و هم‌اکنون نیز عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام می‌باشد .

قابل ذکر است ایشان در تاریخ ۶۱/۸/۲۷ در پی به شهادت رسیدن آیت‌اله حاج آقا عطاءالله اشرفی اصفهانی ، امام جمعه وقت کرمانشاه به دست تروریست‌های منافق ، به عنوان امام جمعه این شهر منصوب گردید .

جمعه کرمانشاه مورخه ۶۱/۸/۲۷ : بسم الله الرحمن الرحیم - جناب مستطاب حجت‌الاسلام آقای حاج‌شیخ‌محمدعلی موحدی کرمانی (دامت افاضاته) - به دنبال شهادت جانگداز حجت‌الاسلام و المسلمین آقای حاج‌عطاءالله اشرفی (رحمت‌الله علیه) جناب‌عالی را به سمت امام جمعه باختران منصوب می‌نمایم که انشاءالله تعالی ضمن انجام این فریضه بزرگ، مردم را به وظایف دیگری که در رابطه با اسلام عزیز و انقلاب خونبار ملت شریف ایران دارند، آشنا سازند. امید است اهالی محترم، عموماً و حضرات علمای اعلام، خصوصاً و نهادهای انقلابی فرصت را مغتنم شمرده همکاری‌های لازم را در انجام هر چه با شکوهتر نماز وحدت آفرین جمعه با جناب‌عالی داشته باشند. موفقیت همگان را از خدای تعالی مسئلت دارم.

- انتصاب جناب حجت‌الاسلام حاج‌آقا مجتبی حاج‌آخوند و جناب حجت‌الاسلام شیخ‌حسین آقا زرندی به سمت سرپرستی حوزه علمیه کرمانشاه[1] در تاریخ ۱۳۶۱/۱۱/۶ : جناب حجت‌الاسلام آقای حاج‌آقا مجتبی حاج‌آخوند و جناب حجت‌الاسلام آقای حاج‌شیخ‌حسین آقا زرندی (دامت افاضاته) - لازم است شما آقایان محترم حوزه علمیه باختران (کرمانشاه) را سر پرستی نموده و طلاب محترم و مدارس علوم دینی آنها را تحت نظر قرار دهید و برای رفع نیازمندی‌ها در این باره مجازید از وجه شرعیه محل، به هر نحو صلاح می‌دانید به مصرف برسانید. ضمناً در رفع مشکلات و انجام کارها با امام جمعه محترم باختران، جناب حجت‌الاسلام آقای موحدی کرمانی (دامت توفیقاته) مشورت نمایید. از خدای تعالی ادامه توفیقات همگان را مسئلت دارم.

- انتصاب جناب حجت‌الاسلام حاج‌شیخ حسین زرندی[2] به امامت جمعه

---

۱ - بعد از پیروزی انقلاب اسلامی به پیشنهاد چند تن از نمایندگان استان کرمانشاه، نام استان و مرکز آن به باختران تغییر یافت و در دوره چهارم مجلس شورای اسلامی، مجدداً بنا به پیشنهاد نمایندگان مجلس، نام سابق خود را باز یافت.

۲ - محمد حسین زرندی در سال ۱۳۱۱ هجری شمسی در قریه امیرآباد زرند کرمان متولد شد و پس از تحصیلات ابتدایی با توجه به هوش و علاقه سرشار به علوم دینی به شهر مقدس قم عزیمت و از محضر اساتیدی چون حضرت امام (ره)، آیت الله بروجردی، آیت الله اراکی، آیت الله رضا صدر، آیت الله محمد حسین طباطبایی و حضرات آیات عظام؛ زرندی، فکور، سلطانی و اشعری استفاده نمود. ایشان در جریان شروع نهضت اسلامی درسال ۱۳۴۲ در قم بازداشت و پس از مدتی آزاد شد، سپس به تشویق تعدادی از علما به ←

کرمانشاه در تاریخ ۱۳۶۴/۳/۲۱ : بسم‌الله الرمن الرحیم ـ جناب حجت‌الاسلام آقای حاج‌شیخ‌حسین زرندی (دامت افاضاته) ـ به دنبال کسالت ممتد جناب حجت‌الاسلام آقای محمدعلی موحدی کرمانی (دامت توفیقه‌العالی) که منجر به استعفای ایشان از امامت جمعه باختران گردید ، ضمن تقدیر از زحماتی که ایشان که در این مدت در انجام این وظیفه مقدس متحمل شدند ، اینک بدین‌وسیله جناب عالی را به سمت امام جمعه باختران و نماینده خویش در آن استان منصوب می‌نمایم که ان‌شاءالله‌تعالی ضمن انجام این فریضه الهی ، مردم را به وظایف خطیر و حساسی که به‌خصوص در این برهه تاریخی انقلاب اسلامی دارند آشنا ساخته و به استقامت و پایداری و وحدت و یکپارچگی در برابر توطئه‌های دشمنان اسلام دعوت نمایید .

بدیهی است حضرات محترم علمای اعلام و روحانیون عظام و اهالی مقاوم و متدین باختران و نهادها و ارگان‌های دولتی همکاری‌های لازمه را در برگزاری هر چه باشکوهتر این نماز وحدت بخش با جناب عالی داشته باشند. امید است با همکاری آنان وظایف محوله را به نحو احسن انجام دهید . از خدای تعالی موفقیت همگان را مسألت دارم.

← کرمانشاه عزیمت نمود و با مشارکت مرحوم آیت الله مجتبی حاج آخوند , در سال ۱۳۵۱ مدرسه علمیه حاج شهبازخان کرمانشاه را تأسیس و به تربیت طلاب علوم دینی پرداختند .

آیت الله محمد حسین زرندی حدوداً دو سال بعد (۱۳۵۳) با حمله ساواک به مدرسه علمیه به همراه مرحوم آیت الله حاج آخوند و تعدادی از طلاب به جرم طرفداری از حضرت امام خمینی (ره) دستگیر و مدرسه علمیه نیز تعطیل و ایشان به مدت سیزده ماه در زندان‌های رژیم ستمشاهی محبوس گردید که بعد از آزادی معظم‌له در منزل شخصی خود به تدریس دروس رسائل و مکاسب و کفایه مشغول شدند .

پس از پیروزی انقلاب اسلامی حضرت آیت الله محمد حسین زرندی به عنوان سرپرست مدارس علمیه کرمانشاه منصوب و در سال ۱۳۶۴ با حکم حضرت امام خمینی (ره) به سمت امامت جمعه کرمانشاه منصوب شد که تاکنون ادامه دارد .

از دیگر مسئولیت‌های این عالم متدین می‌توان به نمایندگی مجلس خبرگان رهبری در دوره های اول و سوم ، تأسیس و مسئولیت سازمان تبلیغات اسلامی کرمانشاه تا سال ۱۳۶۳ ، عضویت در هیئت امنای کمیته های انقلاب اسلامی کرمانشاه و نمایندگی بنیاد بین المللی غدیر استان کرمانشاه اشاره کرد ، همچنین از اقدامات ماندگار ایشان در استان کرمانشاه ، ساخت ، تعمیر و تجهیز دهها مسجد ، مدرسه ، نمازخانه ، کمک به افراد بی‌بضاعت ، تهیه جهیزیه ، کمک به محصلین و دانشجویان ، حضور در جبهه‌های جنگ ، احداث درمانگاه ، واگذاری زمین مسکونی و ساخت مدارس علمیه قابل ذکر است .

۷ ـ فرازهایی از وصیت نامه الهی وسیاسی حضرت امام خمینی(ره) در خصوص مناطق غرب و شمال‌غرب

ـ نصیحت و وصیت من به گروه‌ها و گروهک‌ها و اشخاصی که در ضدیت با ملت و جمهوری اسلامی و اسلام فعالیت می‌کنند ، اول به سران آنها در خارج و داخل آن است که تجربه طولانی به هر راهی که اقدام کردید و به هر توطئه‌ای که دست زدید و به هر کشور و مقامی که توسل پیدا کردید ، به شماها که خود را عالم و عاقل می‌دانید ، باید آموخته باشد که مسیر یک ملت فداکار را نمی‌شود با دست زدن به ترور و انفجار و بمب و دروغ‌پردازی‌های بی سر و پا و غیر حساب منحرف کرد و هرگز هیچ حکومت و دولتی را نمی‌توان با این شیوه‌های غیرانسانی و غیرمنطقی ساقط نمود ، به ویژه ملتی مثل ایران را که با بچه‌های خردسالش تا پیرزن‌ها و پیرمردهای بزرگسالش در راه هدف و جمهوری اسلامی و قرآن و مذهب جانفشانی و فداکاری می‌کنند . شماها که می‌دانید ـ و اگر ندانید بسیار ساده لوحانه فکر می‌کنید ـ که ملت با شما نیست و ارتش با شماها دشمن است و اگر فرض بکنید با شما بودند و دوست شما بودند ، حرکات ناشیانه شما و جنایاتی که با تحریک شما رخ داد ، آنان را از شما جدا کرد و جز دشمن تراشی کار دیگری نتوانستید بکنید .

ـ من وصیت خیرخواهانه در این آخر عمر به شما می‌کنم که اولاً با این ملت طاغوت زده رنج کشیده که پس از دو هزار و پانصد سال ستم شاهی با فدادادن بهترین فرزندان و جوانانش خود را از زیر بار ستم جنایتکارانی همچون رژیم پهلوی و جهانخواران شرق و غرب نجات داده ، به جنگ و ستیز برخاسته‌اید ، چطور وجدان یک انسان ـ هر چه پلید باشد ـ راضی می‌شود برای احتمال رسیدن به یک مقام یا میهن خود و ملت خود این‌گونه رفتار کند و به کوچک و بزرگ آنها رحم نکند ؟ من به شما نصحیت می‌کنم دست از این کارهای بی‌فایده و غیرعاقلانه بردارید و گول جهانخوران را نخورید و در هر کجا هستید، اگر به جنایتی دست نزدید ، به میهن خود و دامن اسلام برگردید و توبه کنید که خداوند ارحم‌الراحمین است و جمهوری اسلامی و ملت از شما ـ انشاءالله ـ می‌گذرند و اگر دست به جنایتی زدید که حکم خداوند تکلیف شما را معین کرده، باز از نیمه راه برگشته و توبه کنید و اگر شهامت دارید ، تن را به مجازات داده و با این عمل ، خود را از عذاب الیم خداوند نجات دهید والا در هر جا هستید ،

عمر خود را بیش از این هدر ندهید و به کار دیگر مشغول شوید که صلاح در آن است.

ـ وصیت من به چپ گرایان مثل کمونیست‌ها و چریک‌های فدایی و دیگر گروه‌ها[ی] متمایل به چپ آن است که شماها بدون بررسی صحیح از مکتب‌ها و مکتب اسلام نزد کسانی که از مکتب‌ها و خصوص اسلام اطلاع صحیح دارند ، با چه انگیزه خودتان را راضی کردید به مکتبی که امروز در دنیا شکست خورده ، رو آورید و چه شده که دل خود را به چند « ایسم » که محتوای آنها پیش اهل تحقیق پوچ است ، خوش کرده‌اید و شما را چه انگیزه‌ای وادار کرده که می‌خواهید کشور خود را به دامن شوروی یا چین بکشید و با ملت خود به اسم«توده دوستی » به جنگ برخاسته یا به توطئه‌هایی برای نفع اجنبی به ضد کشور خود و توده‌های ستمدیده دست زدید ؟ شما می‌بینید که از اول پیدایش کمونیسم مدعیان آن ، دیکتاتورترین و قدرت‌طلب و انحصارطلب‌ترین حکومت‌های جهان بوده و هستند . چه ملت‌هایی زیر دست و پای شوروی مدعی طرفدار توده‌ها ،خرد شدند و از هستی ساقط گردیدند ! ملت روسیه ـ مسلمانان و غیر مسلمانان ـ تاکنون در زیر فشار دیکتاتوری حزب کمونیست دست و پا می‌زنند و از هرگونه آزادی محروم‌اند و در اختناق بالاتر از اختناق‌های دیکتاتورهای جهان به سر می‌برند . استالین که یکی از چهره‌های به اصطلاح درخشان حزب بود ، ورود و خروجش را و تشریفات آن و اشرافیت او را دیدم . اکنون که شما فریب خوردگان در عشق آن رژیم جان می‌دهید ، مردم مظلوم شوروی و دیگر اقمار او چون افغانستان از ستمگری‌های آنان جان می‌سپارند و آنگاه که شما مدعی طرفداری از خلق هستید بر این خلق محروم در هرجا که دستتان رسیده چه جنایاتی انجام دادید و با اهالی شریف آمل که آنان را به غلط طرفدار پر و پا قرص خود معرفی می‌کردید و عده بسیاری را به فریب به جنگ مردم و دولت فرستادید و به کشتن دادید ، چه جنایت‌ها که نکردید . شما « طرفدار خلق محروم » می‌خواهید خلق مظلوم و محروم ایران را به دست دیکتاتوری شوروی دهید و چنین خیانتی را با سرپوش فدایی خلق و طرفدار محرومین در حال اجرا هستید ؛ منتهی ، حزب توده و رفقای آنان با توطئه و زیر ماسک طرفداری از جمهوری اسلامی و دیگر گروه‌ها با اسلحه و ترور و انفجار . من به شما احزاب و گروه‌ها ، چه آنان که به چپ‌گرایی معروف ـ گرچه بعضی شواهد و قرائن دلالت دارد

که اینان کمونیست آمریکایی هستند ـ و چه آنان که از غرب ارتزاق می‌کنند و الهام می‌گیرند و چه آنها که با اسم خودمختاری و طرفداری از کُرد و بلوچ دست به اسلحه برده و مردم محروم کُردستان و دیگر جاها را از هستی ساقط نموده و مانع از خدمت‌های فرهنگی و بهداشتی و اقتصادی و بازسازی دولت جمهوری در آن استان‌ها می‌شوند ؛ مثل حزب دموکرات و کومله ، وصیت می‌کنم که به ملت بپیوندند و تاکنون تجربه کرده‌اند که کاری جز بدبخت کردن اهالی آن مناطق نکرده اند و نمی‌توانند بکنند. پس مصلحت خود و ملت خود و مناطق خود آن است که با دولت تشریک مساعی نموده و از یاغیگری و خدمت به بیگانگان و خیانت به میهن خود دست بردارند و به ساختن کشور بپردازند و مطمئن باشند که اسلام برای آنان ، هم از قطب جنایتکار غرب و هم از قطب دیکتاتور شرق بهتر است و آرزوهای انسانی خلق را بهتر انجام می‌دهد.

ج : عملکرد نمایندگان حضرت امام خمینی (ره) و ائمه جمعه در مناطق غرب و شمال‌غرب

در این قسمت به معرفی تعدادی از نمایندگان حضرت امام خمینی (ره) و شرح کوتاهی از رسالت آنان در رسیدگی به وضع مردم ، به وجودآمدن آسایش و امنیت ، راهنمایی و ارشاد ، برگزاری نمازجمعه ، دعوت نمازگزاران و عموم به تقوا ، رسیدگی به وضع علما ، روحانیون ، ادارات و نهادهای دولتی ، بسیج مردم برای دفاع از انقلاب و کشور در برابر دشمنان داخلی و خارجی ، بازدید از مناطق عملیاتی و جبهه‌ها ، بیمارستان‌ها ، حوزه‌های علمیه ، دانشگاه و مدارس ، از بین بردن تفرقه ، ایجاد روحیه همکاری ، تقویت انگیزه‌های معنوی مردم و بالابردن روحیه آنها در برابر مشکلات ، افزایش سطح آگاهی‌های سیاسی ، اجتماعی و فرهنگی مردم ، مقابله با استکبار و احزاب از طریق حضور در بین مردم و سخنرانی در اجتماعات ، پی‌گیری بعضی موضوعات خاص پیش آمده و تلاش برای حل و یا رفع آنها می‌باشد که به صورت خلاصه ارائه می‌گردد [1].

---

۱ ـ شرح کامل اقدامات و فعالیت‌های این عزیزان در دو جلد کتاب ، توسط کمیته تدوین نبرد دوم ارائه شده است.

۱ ـ چهارمین شهید محراب حضرت آیت‌الله حاج عطاءالله اشرفی اصفهانی

حضرت آیت‌الله عطاءالله اشرفی‌اصفهانی در تاریخ ۵۸/۸/۲ از سوی رهبرکبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (ره) به عنوان نماینده آن حضرت و امام جمعه کرمانشاه منصوب گردیدند و در تاریخ ۶۱/۷/۲۳ ساعت ۱۲:۱۵ ظهر در مسجد جامع کرمانشاه به دست یکی از اعضای گروهک منافقین به درجه رفیع شهادت نایل آمد .[۱]

(الف) سخنان مهم ایشان در خطبه‌های نمازجمعه :

ـ مورخه ۵۸/۹/۲ : تمام کسانی که می‌توانند اسلحه به دست بگیرند ، باید آموزش نظامی ببینند تا هر لحظه آماده باشند که از کشور و میهن خود دفاع نمایند . ... در حال حاضر هیچ قدرتی نمی‌تواند در برابر قدرت به پاخواسته ملت ایران بایستد و ما نه از محاصره اقتصادی ترس داریم و نه از دخالت نظامی .

ـ اینک ما در مبارزه با امپریالیسم جهانی به سرکردگی آمریکا هستیم . آنها باید بدانند ، ما از مکتب حسین که مکتب شهادت است پیروی می‌کنیم و دسیسه‌های آنها هر چه وسیعتر باشد ، خدشه‌ای در این مبارزات ما وارد نمی‌کند .

ـ ضدانقلابیون با گذاشتن بمب در منازل و حمله به مساجد با خمپاره ، قصد متشنج‌کردن شهرمان را دارند .

ـ ملت جان بر کف آماده اشاره رهبرند تا به پاکسازی همه مرزها اقدام کند .

ـ نه پاسدار ما و نه ارتش ما هرگز از مقابله با دشمن انقلاب اسلامی عقب نخواهند نشست ، زیرا مکتب ما شهادت است .

ـ در قبال این جهاد ، خداوند بزرگ به شهدا و بازماندگان شهدا بهترین پاداش‌ها را خواهد داد .

ـ وحدت و همبستگی و جمع‌شدن در زیر یک پرچم جهت سرکوب توطئه‌های داخلی و خارجی وظیفه هر فرد مسلمان است .

ـ شما رزمندگان ، سربازان اسلام هستید و این کشور اسلامی به دست شما به امانت سپرده شده است .

---

۱ ـ حکم انتصاب ایشان در بند شش نقش حضرت امام (ره) آورده شده و زندگی‌نامه کامل این شهید معزز در انتهای این فصل و در قسمت « اسوه‌ها » به صورت خلاصه تدوین شده است .

ـ پس از گذشت یک سال از جنگ با این که کشورهای دوست عراق اسلحه و پول در اختیار عراق قرار می‌دادند ، دیدند نمی‌توانند با ما بجنگند . از راه دور موشک و توپ به خانه‌های مسکونی می‌اندازند ، ولی بحمدالله از راه زمین و هوا و دریا رزمندگان ما پیروز هستند .

ـ شعار ما شعار سیدالشهدا (ع) است .

ـ امام ، بنیانگذار جمهوری اسلامی ، رهبر ، مرجع تقلید و ولی‌فقیه هستند .

ـ جنگ تحمیلی به همت شما مردم قهرمان هر روز به پیروزی نزدیکتر می‌شود و به یاری خداوند ، تجاوز عراق را درهم خواهیم شکست .

ـ این بر مردم عراق است که مانند مردم مسلمان ایران خود را از قید حکومت دست نشانده صدام تکریتی برهانند و سرنوشت کشور خویش را به دست گیرند .

ـ ما دیدیم رهبرکبیر انقلاب چگونه با حکومت خودکامه طاغوتیان و سلطه‌جویان به ستیز پرداخت و مانند ابراهیم خلیل‌الله و پیامبر بزرگ اسلام ، بت‌شکن زمان ما شد .

ـ آنان‌که با اسلام و خدا در ستیزند ، دیری نخواهد پایید که غضب الهی آنان را نابود خواهد ساخت .

ـ ملت شریف فلسطین ! هوشیار باشید و مانند مردم ایران به نهضت خود تداوم بخشید و از هیچ قدرتی نهراسید !

ـ من از دور ، دست شما [رزمندگان] را می‌بوسم و می‌دانم دست خداوند بالای دست شماست.

ـ رزمندگان اسلام ، پیروان مکتب علی (ع) ثابت کردند که خصم ظالمان و دادخواه مظلومان هستند .

ـ مرتجعین منطقه ، هر کشوری را که به حمایت از انقلاب اسلامی بر می‌خیزد ، هدف توطئه‌های خود قرار می‌دهند .

ـ پایه‌های انقلاب اسلامی در قیام خونین ۱۵ خرداد استتار شد و این باید در تاریخ بماند تا دیگران از آن درس عبرت بگیرند .

ـ اگر تمام ابرقدرت‌ها تمام سلاح‌ها و کمک‌های خود را به صدام بدهند ، ما به نام خدا و کلمه یا زهرا (س) آنها را شکست خواهیم داد .

ـ در این زمان شاخص و رأس همه علما ، امام امت می‌باشد که اطاعت از او اطاعت از امام عصر (عج) است .

ـ جرم ما از نظر [دشمنان] این است که ما مسلمان موحد خدا پرستیم و گفته‌ایم نه شرقی و نه غربی ، جمهوری اسلامی .

ـ امام (ره) فرموده است که صهیونیسم باید از بین برود ، لذا مسلمین باید از فرصت را که پیش آمده مغتنم بشمارند و با حرکتی همه جانبه در برکندن ریشه‌های این غده سرطانی بکوشند .

(ب) برگزیده سخنان حضرت آیت‌الله اشرفی اصفهانی :

ـ مردم کرمانشاه به رهبری قاطعانه امام خمینی (ره) ایمان راسخ دارند .

ـ هنوز هم خوانین و فئودال‌ها در نقاط مختلف به کشاورزان ضعیف ، ظلم می‌کنند .

ـ برادران اهل سنت در خط انقلاب هستند و ما با آنها هیچ‌گونه اختلافی نداریم .

ـ مردم باید به فکر برادران و خواهران جنگ‌زده خود که از هستی ساقط شده‌اند باشند. این وظیفه‌ای است که خداوند به عهده ما گذاشته است .

ـ امام حسین (ع) با اطلاع و اختیار و با ایثار به نبرد با یزید پرداخت و همه چیز خود را در راه خدا داد و ما نیز اکنون با این روحیه به نبرد با یزدیان جهان پرداخته‌ایم .

ـ پیام من به صدام و صدامیان این است که با جنایاتی که مرتکب می‌شوند لعن ابدی را برای خود خریده‌اند و فرجام عبرت‌آموزی در دنیا خواهند داشت .

ـ جمهوری اسلامی یکی از محسناتش ، قراردادن تمامی توده‌های جامعه در صف واحد است ، لذا باید همه ما تلاشمان و عملمان در خط انقلاب و خدمت به محرومان جامعه خوبمان باشد .

ـ ما روحانیون ، هرگاه اتحاد خود را با برادران دانشگاهی حفظ کنیم ، صددرصد دشمن را نابود خواهیم کرد .

ـ ما در فتوحات هر چه دیدیم فقط خدا را دیدیم ، یعنی معلوم بود فقط نیروی غیبی و نیروی الهی و حمایت امام عصر (ارواحنا له فداه) پشتیبان رزمندگان ما بوده است .

(ج) تلگراف‌ها ، اطلاعیه‌ها و پیام‌های صادره توسط آیت‌الله‌اشرفی اصفهانی :

ـ قسمتی از تلگراف ایشان برای سیدکاظم شریعتمداری : این‌جانب ضمن محکوم

نمودن حمله به منزل جناب‌عالی و توطئه در تبریز، انتظار دارد حضرت‌عالی انحلال حزب خلق مسلمان را اعلام نمایید .

ـ قسمتی از پیام ایشان به کسبه و اصناف کرمانشاه در تاریخ ۵۹/۵/۳۱ : از گران‌فروشی دست بردارید و به مردم مستضعف اجحاف نکنید و اجناس را به مستضعفان ارزان بفروشید .

ـ قسمتی از اطلاعیه ایشان خطاب به مردم کرمانشاه : اکنون که زمستان آغاز شده و اولین برف زمستانی در این منطقه شروع به باریدن کرده است ، عده‌ای از برادران و خواهران شما و اطفال معصومشان بدون مسکن و در زیر چادر و بدون وسایل اولیه زندگی در این سرما به سر می‌برند . در این موقعیت هر فرد مسلمانی موظف است در حد توانایی خود به حکم وظیفه الهی و انسانی به آوارگان کمک کند .

ـ قسمتی از پیام معظم‌له به مردم اصفهان مورخه ۵۹/۹/۲۵ : ای همشهریان متعهد و مؤمن که همیشه حامی و پاسدار دین مبین و در خط رهبرکبیر انقلاب و روحانیون راستین بوده و هستید و استان شما معروف به دارالمؤمنین بوده و می‌باشد ـ حقیر از شما جداً می‌خواهم که با عکس‌العمل خود ، جواب توطئه‌گران معلوم‌الحال و وابستگان به شیطان بزرگ را به وجه ممکن بدهید و شرف افتخار خود را برای همیشه حفظ کنید.

ـ قسمتی از تلگرام ایشان به امام جمعه پاوه مورخه ۶۰/۲/۱ : حمله ناجوانمردانه نیروهای ضدانسانی و ضداسلامی صدام کافر را به مردم بی‌دفاع و مسلمان پاوه محکوم می‌نمایم . سلام گرم این‌جانب و جامعه روحانیت مبارز و ملت مسلمان کرمانشاه را به عموم برادران و خواهران به‌خصوص بازماندگان شهدای اخیر و مجروحین حمله ناجوانمردانه صدام ابلاغ فرمایید .

ـ قسمتی از اطلاعیه ایشان در خصوص حمایت از آقای محمدعلی رجایی در تاریخ ۶۰/۴/۲۵ : بر حسب تشخیص این‌جانب و تحقیقاتی که به عمل آورده‌ام ، [در] شایستگی برادر متعهد و مسئول آقای رجایی (دام عمره) برای مقام ریاست جمهوری جای هیچ‌گونه تردیدی نیست و این‌جانب به ایشان رأی می‌دهم .

ـ قسمتی از تلگرام تبریک ایشان به ریاست جمهوری آقای محمدعلی رجایی : امت مسلمان و قهرمان ایران ، در انتخابات روز دهم مهرماه ، به دنیا ثابت کردند که

برای همیشه در صحنه بوده ، در راه اسلام و اهداف انقلاب و یاری امام امت و پاسداری از خون شهیدان تا سر حد جان ایستاده‌اند . این جانب و جامعه‌ای روحانیت مبارز و شهیدپرور این استان ، انتخاب شایسته آن جناب را صمیمانه تبریک عرض نموده و موفقیت جنابعالی و دولت جمهوری اسلامی و رزمندگان عزیز را در اعتلای کلمه حق و حمایت مستضعفین در ظل توجهات حضرت ولی عصر (عج) و رهنمودهای امام امت از خدای متعال مسئلت می‌نمایم .

ـ قسمتی از تلگرام ایشان به محضر امام خمینی (ره) در خصوص تبریک عید سعید فطر و تنفیذ حکم ریاست جمهوری آقای محمدعلی رجایی : محضر مقدس رهبرکبیر انقلاب اسلامی ، حضرت آیت‌الله‌العظمی نایب الامام ، امام خمینی مدظله‌العالی ... عید سعید فطر و تقارن آن را با تنفید حکم ریاست جمهوری مکتبی و معتقد به ولایت فقیه از سوی آن رهبر بزرگوار صمیمانه به محضر مقدس تهنیت و تبریک عرض می‌نمایم .

ـ قسمتی از تلگرام معظم‌له در خصوص محکوم‌کردن بمب‌گذاری پاساژ کویتی‌های کرمانشاه مورخه ۶۰/۵/۱۶ : در این حادثه که توسط گروه ضدخلقی منافقین و خودفروختگان آمریکایی در مرکز شهر و محل عبور مردم بی‌دفاع انجام گرفت ، تعداد ۱۴ نفر ـ که اکثر آنها مسافر و اطفال شیرخوار و معصوم بودند ـ شهید و ۲۴ تن مجروح شدند .

ـ مورخه ۶۰/۸/۶ : اطلاعیه ایشان خطاب به مردم سراسر کشور ، جهت کمک رسانی به رزمندگان در فصل سرما .

ـ قسمتی از تلگرام تبریک ایشان به محضر امام خمینی(ره) به مناسبت پیروزی رزمندگان اسلام : رزمندگان اسلام حماسه آفریدند و یادآور رشادت‌هایی شدند که جز در صدراسلام سراغ نداریم . ما از استانی جنگی ، میلاد امام محمدباقر (ع) و شکست طرح آمریکایی فهد و فتح عظیم سپاهیان اسلام را به امام عصر (عج) و نایب آن حضرت و امت اسلام تبریک و تهنیت عرض می‌نماییم .

ـ قسمتی از اطلاعیه معظم‌له در رابطه با توطئه بر ضد جمهوری اسلامی و سوء قصد به جان امام امت مورخه ۶۱/۲/۱ : توطئه سوء قصد به قلب تپنده ملت مسلمان و

امید مستضعفان جهان ، رهبرکبیر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ، نایب بر حق امام زمان (عج) ، حضرت آیت‌الله امام خمینی (مدظله) را به‌وسیله عوامل خودفروخته آمریکا و روحانی نماهای فاسد ـ که همواره در زمان طاغوت پشتیبان قانون اساسی و رژیم طاغوتی بوده و هم اکنون در براندازی جمهوری اسلامی و پایمال نمودن خون ده‌ها هزار شهید و صدها هزار معلول، با مزدوران آمریکایی همکاری داشته ـ محکوم می‌نماییم.

ـ قسمتی از پیام تبریک ایشان به محضر امام خمینی (ره) در خصوص فتح غرورآفرین خرمشهر : فتح خرمشهر ، شهر خون و ایثار و مقاومت و شهادت ، شهری که مدت بیست ماه در اشغال عمال کثیف آمریکا و خودباختگان و جنایتکاران و مزدوران صدام کافر قرار داشت و امروز به دست نیرومند و توانای لشگریان اسلام فتح شد ، چنان سیلی بر صورت صدام نواخت که از جای بر نخواهد خواست .

ـ قسمتی از اطلاعیه ایشان در خصوص هفته بسیج همگانی مردم کرمانشاه در تاریخ ۶۱/۳/۱۶ : از امروز تا یک هفته دیگر به عنوان « هفته بسیج همگانی » از داوطلبان پیوستن به صفوف رزمندگان اسلام در سراسر کرمانشاه ثبت نام به عمل خواهد آمد .

ـ قسمتی از تلگرام ایشان به محضر امام امت در خصوص محکوم کردن بمب‌گذاری در خیابان ناصر خسرو تهران مورخه ۶۱/۷/۱۲ : همزمان با پیروزی رزمندگان اسلام در عملیات مسلم‌بن‌عقیل (ع) منافقین که تاب شنیدن این پیروزی را نداشتند با انفجار بمب، جمعی از مردم مستضعف و اطفال معصوم رابه خاک و خون کشیدند.

(د) دیدارها و بازدیدهای ایشان :

ـ مورخه ۵۸/۱۲/۲۷ حضرت آیت‌الله اشرفی اصفهانی به حضور امام رسید و با ایشان دیدار و گفتگو کرد .

ـ ساعت ۹/۳۰ صبح مورخه ۵۹/۲/۲۶ حضرت آیت‌الله اشرفی اصفهانی به اقامتگاه موقت امام خمینی (ره) رفت و با رهبر انقلاب اسلامی دیدار و گفتگو کرد .

ـ حضرت آیت‌الله اشرفی اصفهانی ، امام جمعه کرمانشاه ،به اتفاق حجت‌الاسلام والمسلمین نوری همدانی به حضور حضرت امام خمینی (ره) رسید و گزارش‌هایی از منطقه کرمانشاه تقدیم معظم‌له نمود .

ـ مورخه ۱۴ و ۱۵ مهرماه ۱۳۵۹ حضرت آیت‌الله اشرفی اصفهانی از مجروحین جنگی درگیری‌های‌اخیر در بیمارستان ۵۲۰ارتش عیادت کرد و با آنان به گفتگو پرداخت .

ـ حضرت آیت‌الله اشرفی اصفهانی طی دیداری به خدمت حضرت امام خمینی (ره) رسید و در مورد پاوه فرمودند : در شهر پاوه من به مسجد رفتم و با برادران سنی صحبت کردم و برادران اهل سنت پاوه در خط انقلاب هستند و ما با آنان هیچ‌گونه مشکلی و اختلافی نداریم .

ـ حضرت آیت‌الله اشرفی اصفهانی در رأس هیأتی مورخه ۶۰/۲/۲۳ از جبهه میمک دیدار کرد . در این دیدار معظم‌له کمک‌های جنسی مردم کرمانشاه را بین رزمندگان اسلام توزیع نمود .

ـ مورخه ۶۰/۷/۲۹ حضرت آیت‌الله اشرفی اصفهانی از جبهه‌های پاوه دیدار و از نزدیک مسائل و مشکلات آنان را بررسی کردند .

ـ مورخه ۶۰/۸/۵ حضرت آیت‌الله اشرفی اصفهانی از پادگان ابوذر درجبهه سرپل‌ذهاب بازدید کرد و پس از اقامه نماز به ایراد سخن پرداخت .

ـ حضرت آیت‌الله اشرفی اصفهانی در رأس هیأتی از منطقه عملیاتی دشت‌ذهاب دیدن کرد و پس از اقامه نماز جماعت ظهر و عصر در کنار سنگرهای رزمندگان اسلام در منطقه سیدصادق از نزدیک با آنان به گفتگو پرداخت .

ـ حضرت آیت‌الله اشرفی اصفهانی مورخه ۶۱/۴/۲۴ از مجروحین حاضر در بیمارستان کرمانشاه عیادت کرد و از نزدیک با آنان به گفتگو پرداخت .

ـ مورخه ۶۱/۵/۳ حضرت آیت‌الله اشرفی اصفهانی به اتفاق جمعی از فرماندهان از شهرهای سرپل‌ذهاب ، قصرشیرین و گیلان‌غرب بازدید کرد . لازم به ذکر است معظم‌له در بازدید از قصرشیرین و گیلان‌غرب برای رزمندگان اسلام به سخنرانی پرداخت و در گیلان‌غرب از این منطقه به عنوان « کربلای ایران » یاد کرد .

ـ مورخه ۶۱/۵/۶ حضرت آیت‌الله اشرفی اصفهانی از ویرانی‌های منطقه سومار دیدن کرد و با رزمندگان اسلام در این منطقه به گفتگو پرداخت و نیازهای آنها را بررسی کرد .

ـ ۶۱/۶/۲۲ : تعداد ۱۱۰ تن از روحانیون اهل تسنن از شهرهای ارومیه ، اشنویه ،

پیرانشهر ، نقده ، سلماس ، خوی و ماکو پس از بازدید از جبهه‌های نبرد حق علیه باطل با آیت‌الله اشرفی اصفهانی دیدار کردند . در این دیدار حضرت آیت‌الله اشرفی اصفهانی طی سخنانی گفت : آنچه که ما را در ابتدای انقلاب به پیروزی رسانید ، همین اتحاد و اتفاق بود و بر اثر این اتحاد ملت شریف ایران با اینکه سلاحی نداشتند ، توانستند با سلاح ایمان ، رژیم منفور پهلوی را با آن همه ادعا و کمک‌هایی که به آنان می‌شد ، به زباله‌دان تاریخ بیفکنند .

(هـ) پیام‌های ارسال شده به محضر ایشان :

ـ مورخه ۶۰/۵/۹ از سوی استاندار کرمانشاه ، استاندار ایلام ، امام جمعه ایلام ، سپاه پاسداران و کمیته انقلاب اسلامی کرمانشاه پیام‌های جداگانه‌ای با عنوان محکوم کردن حادثه سوءقصدبه‌جان حضرت آیت‌الله اشرفی اصفهان به حضور ایشان ارسال شد.

ـ از سوی حجت‌الاسلام و مسلمین مهدوی‌کنی جوابیه تبریکی برای حضرت آیت‌الله اشرفی اصفهانی ارسال گردید . در قسمتی از این پیام آمده است : تلگرام تبریک جناب عالی واصل و موجب مسرت و تشکر این جانب گردید .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۸/۱۶ مهندس میرحسین موسوی طی پیامی از حضرت آیت‌الله اشرفی اصفهانی به مناسبت ارسال پیام تبریک سپاسگزاری نمود و از ایشان درخواست نمود با دعای خیر و ارشادات آنان را بهره‌مند نمایند .

ـ مورخه ۶۱/۱/۲۱ نخست‌وزیر جمهوری اسلامی ایران در پاسخ به پیام تبریک حضرت آیت‌الله اشرفی اصفهانی به مناسبت پیروزی رزمندگان اسلام و حلول چهارمین بهارآزادی تقدیر و تشکر نمود و از خداوندمتعال آرزوی سلامت و موفقیت ایشان را نمود.

(و) شهادت :

ـ زمان شهادت و نحوه شهادت : حضرت آیت‌الله حاج‌عطاءالله اشرفی اصفهانی ساعت ۱۲:۱۵ظهر روز جمعه مورخه ۶۱/۷/۲۳ در مسجد جامع کرمانشاه به دست یکی از تروریست‌های‌عضوسازمان منافقین به شهادت رسید و به آرزوی دیرینه خود دست‌یافت.

ـ قسمتی از پیام حضرت امام خمینی (ره) به مناسبت شهادت ایشان : چه سعادتمندند آنان که عمری را در خدمت به اسلام و مسلمین بگذرانند و در آخر عمر فانی به فیض عظیمی که دلباختگان به لقاءالله آرزو می‌کنند ، نایل آیند ... چه سعادتمند

و بلند اخترند آنان که در طول زندگانی خود کمر همت به تهذیب نفس و جهاداکبر بسته و پایان زندگانی خویش را در راه هدف الهی با سرافرازی به خیل شهدای در راه حق پیوستند ... چه سعادتمند و خوشبختند آنان که به دنیا و زخارف آن پشت پا زده و عمری را به زهد و تقوا گذرانده و آخرین درجات سعادت را در محراب عبادت و در اقامه جمعه با دست یکی از منافقین و منحرفین شقی، فائز و به والاترین شهید محراب که به دست خیانتکار اشقی‌الاشقیا به ملا اعلا شتافت، ملحق شدند... . شهید عزیز محراب این جمعه ما از آن شخصیت‌هایی بود که این جانب یکی از ارادتمندان این شخص والامقام بوده و هستم. این وجود پر برکت متعهد را قریب شصت سال است می‌شناختم. او در جبهه دفاع از حق از جمله افرادی بود که مایه دلگرمی جوانان مجاهد بود و از مصادیق بارز« رجال صدقوا ما عاهدواالله علیه » بود و رفتن او ثلمه بر اسلام وارد کرد و جامعه روحانیت را سوگوار نمود.

ـ مراسم تشییع و مراسم یادبود: مورخه ۶۱/۷/۲۴ استان کرمانشاه همانند سایر نقاط ایران اسلامی در غم از دست دادن چهارمین شهید محراب حضرت آیت‌الله اشرفی اصفهانی یکپارچه سوگوار و عزادار بود و به صورتی که از اولین ساعات بامداد ده‌ها هزار نفر از مردم مسلمان کرمانشاه، قم، خمینی‌شهر، اصفهان، ایلام، کردستان و دیگر نقاط کشور به همراه تعداد زیادی از فرماندهان و مسئولین کشوری و لشگری، وزرا، نمایندگان حضرت امام، نمایندگان مجلس و ... دست به راهپیمایی زدند و با شعارهای مرگ بر آمریکا و مرگ بر اسرائیل، در مسجد آیت‌الله بروجردی کرمانشاه تجمع کردند و پیکر مطهر این شهید والامقام را تا میدان آزادی تشییع کردند، سپس با آمبولانس به فرودگاه انتقال دادند تا از آنجا به شهر اصفهان منتقل گردد و طبق وصیتش در کنار قبور مطهر شهدای اصفهان به خاک سپرده شود.

ـ نامگذاری پادگان به نام شهید: پادگان سراب نیلوفر کرمانشاه طی مراسمی در تاریخ ۱۳۶۱/۸/۲۹ به نام پادگان حضرت آیت‌الله اشرفی اصفهانی، چهارمین شهید محراب، نامگذاری گردید.

۲ـ حضرت حجت‌الاسلام و المسلمین سیدموسی موسوی

حضرت حجت‌الاسلام سید موسی موسوی در تاریخ‌های ۵۹/۴/۲۴ و ۶۱/۶/۲ در دو مرحله به سمت نمایندگی حضرت امام (ره) در کردستان منصوب شده‌اند.[1]

(الف) سخنان :

ـ شما خودتان ناظر بودید که از نقاط مختلف ایران گروه‌هایی جهت فعالیت برای خدا و برای شما به این‌جا آمدند و شهید شدند و شهید دادند ، در حالی که هنوز هم برای خدمت به شما مشغول فعالیت هستند .

ـ وظیفه دادگاه‌های انقلاب در مرحله اول ، نابود ساختن این ریشه‌های فساداست . متأسفانه گاهی دیده می‌شود همین خائنان ، آزادانه مشغول ادامه زندگی ننگین خود هستند و این وظیفه شماست که دادگاه‌های انقلاب را در جریان شیطنت‌های آنان قرار دهید .

ـ ایران در قیام علیه ستمکاران است ، پیرزن و پیرمرد ، کوچک و بزرگ ، زن و مرد همه و همه در حال قیامند ، برخیزید که فردا و نسل آینده و تاریخ فردای آن مرز و بوم بهترین گواه و شاهد خواهد بود . پیروزی فرا خواهد رسید . نیروهای رزمنده اسلام ، سرافراز این جنگ را پشت سر خواهند گذاشت و این دلاوری‌ها در تاریخ ثبت خواهد شد ، همان‌طور که در حال حاضر در قلوب بسیاری از انسان‌های کشورهای دیگر ثبت شده است . برخیزید و به کافران حزب بعث عراق یورش برید که فردا و تاریخ و نسل آینده به قضا خواهد نشست .

ـ در اوایل آزادشدن سنندج و کردستان من وارد منطقه شدم و در کنار کارهای نظامی با همکاری برادران روحانی و غیرروحانی ، کارهای فرهنگی را شروع کردیم و با برنامه‌ریزی دقیق و با تفاهم روحانیون منطقه ، مردم و مسئولان ، یک سازمان مرکزی به نام مرکز بزرگ اسلامی دایر شد .

ـ اگر در کل مناطق ایران بتوانیم روحانیت را احیا و بیدار و مراکز آموزش ایجاد کنیم ، کمک بزرگی در حل مشکلات مناطق سنی‌نشین خواهد بود .

ـ گروه‌های ضدانقلاب شایع کرده‌اند که این‌ها آمده‌اند شما را شیعه کنند ، شما را از

---

۱ ـ حکم انتصابات ایشان در بند ۶ نقش حضرت امام (ره) آمده است .

نمایندگان حضرت امام (ره) ، شهید محراب حضرت آیت الله اشرفی اصفهانی (ره) و حجت الاسلام سید موسی موسوی در حال بازدید از مناطق عملیاتی

بازدید علماء و مسئولین کشوری از مناطق عملیاتی غرب و شمال‌غرب

دینتان برگردانند ، اما این شایعه را نپذیرفتند . ما نیز گفتیم آمده‌ایم دین شما را ، همان فقه شافعی را احیا کنیم .

ـ مورخه ۶۰/۱/۳۰ ، این کسانی که مسأله شیعه را مطرح می‌کنند ، نه طرفدار شیعه هستند و نه طرفدار سنی ، بلکه خصم هردواند .

ـ قسمتی از سخنان ایشان قبل از خطبه‌های نمازجمعه ارومیه مورخه ۶۰/۵/۲۴ : برشماست که برای سرکوبی ضدانقلاب هوشیار باشید و مبارزه کنید . همان‌طوری که می‌دانید ضدانقلابیون می‌خواهند از کردستان ، اسرائیلی دیگر بسازند که شما وظیفه خویش را انجام دادید ، و عرصه را بر آنان تنگ ساختید .

ـ در مجالس عزای حسین (ع) نفس کشیدن عبادت است . اشک ریختن ، تلاش کردن که هیچ ، انسان‌هایی که در مجالس عزای حسین شرکت می‌کنند ، نفس کشیدنشان هم عبادت است .

ـ در روایات دارد حتی شب‌های جمعه ارواح انبیا و اولیای خدا کربلا می‌روند و قبر حسین(ع) را زیارت می‌کنند .

ـ دشمن هنوز انگیزه‌های الهی ما را نیافته ، چرا که عزیزان و دلیران و پاکان و مخلصان در این چهار و پنج سال ، علی‌رغم همه سختی‌هایی که در کردستان داشته‌اند ، مانده‌اند. مقاوم مانده‌اند و به عشق و اشتیاق شهادت و پیروزی، راهشان را ادامه می‌دهند.

ـ کسی که قطره خونی از بدنش ریخت ، آن کسی که پاهایش در عملیات پینه زد، آن کسی که در عملیات خسته شد ، آن کسی که ـ بالاتر از همه ـ در عملیات به شهادت رسید ، مگه ما می‌توانیم مقام این‌ها را اندازه‌گیری کنیم ؟

ـ در میدان‌های جهاد ، نامه‌های عمل ما به گونه‌ای پر می‌شود که گاهی یک عمر تلاش ، نمی‌تواند آن گونه نامه عمل را پر کند و این‌ها را باید قدرش را داشته باشید . این امید را حسین (ع) از شما حسینی‌ها دارد که در میدان‌های نبرد که قرار می‌گیرید ، حسین‌وار نور حسین (ع) را نشان بدهید .

ـ برادران کُرد مسلمان ، کلیه تحریکات و توطئه‌های دشمنان اسلام و جهانخواران را که می‌خواستند به وسیله گروهک‌های وابسته ، بین امت مسلمان ایجاد اختلاف کنند و از این طریق خدمتی به اربابان خود کرده باشند ، نقش بر آب کردند .

ـ در دو سال گذشته طی عملیات نظامی پیگیر ، شهرها و بسیاری از محورهـای ، کردستان از وجود ضدانقلابیون پاکسازی شد ، در شهرها ثبات و امنیت برقرار گردید و فعالیت‌هایی در جهت رفاه مردم انجام گرفت .

ـ از ابتدای تشکیل مرکز بزرگ اسلامی ـ که به امر امام امت و در جهت تشـکیل روحانیت کردستان صورت گرفت ـ روحانیون صادق با طیب خاطر از این امر اسـتقبال کرده و در جهت تقویت آن کوشش‌های فراوانی به عمل آورده‌اند .

ـ حسـین (ع) کسی است که به انسانیت معنا داد و به انسـان معنـا داد و درس‌آمـوز شهادت بود .

ـ بر پیروزی‌های انقلاب ما در مقابل گزند شرق و غرب ، جز نام « اعجاز » چیـز دیگری نمی‌توان گذاشت .

ـ همه شاهد هستند که جمهوری اسلامی چه فرصت‌های گران‌بهایی را برای آنان که نادم بشوند و بخواهند خدمت کنند ، فراهم آورده . جمهوری اسلامی [نماد] مهر و عطوفت است .

ـ قسمتی از سخنان ایشان در سمینار ائمه جمعـه و روحـانیون کردسـتان مورخـه ۶۳/۳/۲ : امروز در انقلاب اسلامی ما مسأله روحانیت مسأله‌ای سرنوشـت‌سـاز اسـت ، زیرا رسالتی سنگین بر عهده این قشر ، به ویژه ائمه جمعه قرار دارد .

ـ قسمتی از سخنان ایشان به مناسبت بمباران بانه در ۱۵ خـرداد : مـردم مسـلمان بانه به چه جرمی باید این چنین به خاک و خون کشیده شوند ؟ آیا جز اعتقاد بـه امـت اسلام ؟ و این نشانه حرکات دشمن و رژیم حاکم بر بغداد می‌باشد .

ـ قسمتی از سخنان ایشان در جمع خانواده شهدا مورخه ۱۳۶۳/۷/۱۸ : فرصتی که انقلاب اسلامی برای شیفتگان خودش به وجود آورده تا به خدمت بیشتر مردم بپردازند ، بی‌سابقه است (در پایان ، حضرت حجت‌الاسلام سیدموسی موسوی لوح‌هـای یـادبود شهدای کردستان را که از سوی کمیته برگزاری مراسم چهـارمین سـالگرد هفتـه جنـگ تحمیلی آماده شده بود ، به خانواده شهدا اهدا نمود .)

(ب) مصاحبه‌ها :

ـ مصاحبه صدا و سیما ، مورخه ۵۹/۱۱/۱ : اگـر مـا بخـواهیم روحانیـت در ایـن

منطقه احیا بشود ، زنده بشود و برنامه‌ریزی‌هایی در این جهت انجام شود ، یکی از کارهای مهم ، ایجاد مدرسه‌های علوم دینی و دانشگاه اسلامی که مورد نظر امام امت هم هست می‌باشد .

ـ مصاحبه صدا و سیما ، مورخه ۵۹/۱۱/۱ : هوشیار باشید و گول آنهایی که ادعای رهبری خلق کُرد را دارند ، نخورید ، چرا که غائله هرگز به ضرر ما تمام نخواهد شد و آن کس که در این میان ضرر خواهد دید و فنا خواهد شد ، خلق کُرد است .

ـ مصاحبه صدا و سیما ، مورخه ۵۹/۱۱/۱ : این روزها برای همه ما محسوس است که جمعی به عنوان پیشمرگ حزب منحله دموکرات یا گروهک کومله یا به هر عنوان دیگر که یک روز گول خورده‌اند و علیه دولت و انقلاب جبهه گرفته‌اند و امروز پشیمان شده‌اند و به هر شکلی سعی دارند خود را به آغوش مردم برگردانند و با توجه به پیام‌های امام امت‌مان که همیشه گفته‌اند به دامن اسلام باز گردید ، من نیز اگر آنها این حقایق را درک کنند و واقعاً پشیمان شده باشند ،با آغوش باز پذیرایشان خواهم بود.

ـ مصاحبه صدا و سیما ، مورخه ۵۹/۱۱/۱ : تجربه تلخ گذشته نشان داد که مذاکره با افرادی که خودشان را رهبر این مردم می‌دانند ، ولی خائن به این مردم هستند ، هرگز امکان‌پذیر نیست . این بار دولت فهمیده است که فقط با مردم رابطه داشته باشد .

ـ مصاحبه صدا و سیما ، مورخه ۵۹/۱۱/۲ : من به مردم کردستان ایمان دارم و با آگاهی‌هایی که سالیان دراز از نزدیک از این منطقه داشته‌ام ، یقین دارم و لمس می‌کنم که مسلمانان بیدار و پاک و عاشق انقلاب در منطقه کم نیستند ولی براساس اختناق و با شرایط خاصی که در زمان طاغوت در این منطقه حکمفرما بوده است ، این‌ها ناشناخته مانده‌اند . این مسئولیت بردوش ماست که این افراد پاک و عاشق انقلاب را بیابیم . طبیعی است که حفظ منطقه و حفظ اسلام باید بر دوش آنها باشد .

ـ مورخه ۵۹/۱۲/۲۰ : ما در زمینه فرهنگی قدم‌های مؤثری برداشته‌ایم که از آن جمله ایجاد دانشگاه‌های اسلامی و تشکیل مدارس علوم دینی برای جوانان متعهد و مسلمان و تبلیغات سالم و صحیح اسلامی ، هماهنگی بین کلیه ارگان‌های انقلابی و نیروهای متعهد و مسلمان است . علاوه بر این ، مدرسه علوم دینی خواهران را در سنندج به وجود آورده‌ایم که فعالیت‌های چشمگیری دارد . حجت‌الاسلام موسوی

افزود : در مرکز بزرگ اسلامی بیش از یک هزار روحانی فعالیت دارند و با یاری آنان موفق شده‌ایم محیطی سالم برای رشد فرهنگ اسلامی و توسعه تبلیغات مذهبی در روستاها و محیط خانواده ، توسط روحانیون متعهد اهل تسنن فراهم آوریم .

ـ مورخه ۶۰/۱/۲۲ : آنچه به مشکلات مناطق کُردنشین افزوده ، خط مشی غلطی بود که دولت موقت در رابطه با مسائل کردستان در پیش گرفت و مردم نسبت به مسئولین دچار بی‌اعتمادی شدند .

ـ مورخه ۶۰/۱/۲۲ : در بررسی فتنه‌ها در کردستان و یا مناطق دیگر به این نتیجه رسیده‌ایم که زمینه مستعد فتنه‌انگیزی‌های دشمنان انقلاب این نیست که چون این مناطق از نظر مذهبی با دیگر مناطق تفاوت دارد ، دشمن توانسته است فتنه به راه بیندازد ، بلکه مسأله اساسی که باعث موفقیت دشمن شده است ، فقر فرهنگی مردم است و راه حل نظامی یک راه دراز مدت است که در کنار آن باید کارهای بنیادی از نظر فرهنگی انجام شود .

ـ مصاحبه صدا و سیما ، مورخه ۶۰/۶/۲ : دولت باید به فریب‌خوردگان که بر اثر رفتارهای غلط گذشته و فقر فرهنگی به دامن ضدانقلاب سقوط کرده‌اند ، فرصت بازگشت بدهد و امکانات لازم را برای زندگی آنها فراهم بیاورد .

ـ در بودجه بیشترین اعتبار به جهادسازندگی و نهادهای انقلابی مناطق کردستان اختصاص یافته .

ـ به استثنای سران گروه‌ها بقیه افراد فریب‌خورده در صورت توبه از عطوفت و گذشت اسلام برخوردار خواهند شد .

ـ مصاحبه صدا و سیما در تاریخ ۶۰/۶/۲ : طرح تربیت روحانیون مؤمن و متعهد در مناطق کُردنشین ـ که به وسیله مرکز بزرگ اسلامی غرب پیاده می‌شود ـ مردم مسلمان کُرد را بیشتر از گذشته با ایدئولوژی انسانی اسلام آشنا خواهد ساخت .

ـ مصاحبه صدا و سیما مورخه ۶۰/۶/۲ : اخیراً در مناطقی از روستاهای پیرانشهر ، خود مردم برای بیرون کردن گروه‌های ضدانقلاب از آبادی‌های خود اقدام کرده‌اند .

ـ مردم مناطق کُردنشین باید از تجربه تلخ گذشته خود بهره بگیرند و عوامل مزدور را که بر مردم کردستان تحمیل شده‌اند از خود برانند .

ـ دولت مشکل کردستان را به‌خوبی درک می‌کند و با روشی که در پیش گرفته است امید فراوانی می‌رود در آینده مشکل این منطقه به نیکی حل شود .

ـ اگر مردم و رسانه‌های گروهی و مسئولان و دست اندرکاران کشور توجیهات و پیام‌ها ، رهنمودها و سفارش‌های حضرت امام خمینی (ره) را نسبت به اهالی این منطقه با تأکیدات ایشان در مورد استان‌های دیگر مقایسه کنند ، به عمق توجه خاص امام نسبت به آسایش مردم و احترام کامل به سنن و آداب و رفاه و امنیت اهالی مسلمان مناطق کُردنشین ـ که علی‌الخصوص در رژیم منفور گذشته زجرهای مختلفی را به صورت گوناگون به تمام معنای کلمه چشیده و کشیده‌اند ـ به‌خوبی در خواهند یافت .

ـ این‌جانب با توجه به فرمان اخیر امام ، قاطعانه از هرگونه انحراف در نهادها و سازمان‌ها جلوگیری و از مردم صادق و خوش‌قلب کردستان به طور کلی حمایت خواهیم کرد .

ـ هدف اساسی انقلاب اسلامی ما ، عزت نهادن به اسلام و گسترش و تقویت شعائر مذهبی است ، زیرا امام امت ، امام همه مسلمین است ، نه امام مذهب خاص .

ـ قسمتی از مصاحبه ایشان در آستانه تشکیل سمینار روحانیون اهل تسنن استان‌های کردستان و آذربایجان‌غربی : استکبار جهانی یک درگیری ناخواسته را به مردم کردستان و مسلمان منطقه تحمیل کرده و امروز وقت آن است که برادران مسلمان با ایجاد الفت و هماهنگی و اخوت بین خود ، مزدوران استکبار جهانی را هر چه بیشتر مأیوس سازند .

(ج) دیدارها و بازدیدها :

ـ مورخه ۱۳۵۹/۶/۹ نماینده امام در غرب کشور ، ضمن بازدید از شهرداری سنندج طی سخنانی در جمع کارمندان و کارگران این شهرداری گفت : کردستان برخلاف آنچه که دیگران فکر می‌کنند ، منطقه‌ای است که اسلام عمیقاً در دورترین نقاطش نفوذ دارد و این طبیعی است که در سرلوحه خواست‌های شما ، اسلام قرار داشته باشد .

ـ مورخه ۵۹/۶/۱۱ حجت‌الاسلام سیدموسی موسوی ضمن بازدید از بیمارستان توحید سنندج و قدردانی از زحمات شبانه‌روزی پرسنل این بیمارستان اظهار داشت : شما بیش از هر قشری در مقابل این [رزمندگان] مسئولیت دارید . به‌خصوص که شما

در این بیمارستان شاهد شهید شدن پاسداران و شنیدن آخرین کلمات آنها بوده‌اید و حتماً به یاد دارید که در همین بیمارستان پاسداران مجروح ما را با آمپول هوا شهید کردند.

ـ مورخه ۵۹/۶/۱۶ نماینده حضرت امام در غرب کشور از محله دره‌حاجی‌نصرالله ـ که از محله‌های فقرنشین سنندج است ـ دیدن کرد و با مردم این منطقه به گفتگو پرداخت. در پایان این بازدید حضرت حجت‌الاسلام موسوی خطاب به مردم گفت: خواسته‌هایتان را شنیدم و با مسئولین در میان می‌گذارم.

ـ مورخه ۵۹/۶/۸، حضرت حجت‌الاسلام سیدموسی موسوی با اهالی حاجی‌آباد سنندج دیدار کرد و طی سخنانی اعلام داشت: دشمنان تنها با تفرقه میان ما و شما می‌توانند پیروز شوند. همه ما برای محبت یک خدا قلبمان می‌تپد و همه، دشمنان یک گروه و آن‌هم کفر و شرک هستیم، پس چرا متشکل نشویم؟

ـ مورخه ۶۰/۲/۲۳، نماینده حضرت امام در غرب کشور به همراه امام‌جمعه سنندج از جبهه دزلی در مریوان بازدید کرد. در این بازدید همچنین مشکلات اهالی این منطقه مورد بررسی‌قرار گرفت و تصمیماتی برای رفع نیازهای مردم منطقه اتخاذ شد.

ـ حجت‌الاسلام موسوی برای بازدید از شهرستان‌ها و ملاقات با مردم و بررسی وضع استان آذربایجان‌غربی به آن استان سفر کرد و ابتدا وارد شهر مهاباد شد و پس از بازدید از سپاه با گروه‌های مختلف ملاقات نمود.

ـ مورخه ۶۰/۷/۲۰، نماینده حضرت امام در غرب کشور به مریوان سفر کرد و در دفتر بزرگ اسلامی این شهرستان با روحانیون دیدار و ملاقات کرد و چگونگی گسترش و توسعه هر چه بیشتر مدارس علوم دینی و نیز مسائل مربوط به روحانیون منطقه مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

ـ مورخه ۶۰/۸/۲۰، حجت‌الاسلام موسوی ضمن بازدید از اشنویه در جلسه مشترک روحانیون، بخشدار و مسئولین ارگان‌ها و نهادهای انقلابی این شهر حضور یافت و مسائل و مشکلات منطقه را مورد بررسی قرار داد و در جلسه دیگری که با شرکت اقشار مختلف مردم اشنویه در مسجد بازار این بخش تشکیل شد، به ایراد سخن پرداخت و به سؤالات حاضرین پاسخ گفت.

ـ مورخه ۶۰/۸/۲۵ نماینده حضرت امام در غرب کشور که جهت بازدید، به

بوکان سفر کرده بود در مراسم نمازجمعه این شهر حضور پیدا کرد و پس از اقامه نماز طی سخنانی تلاش ضدانقلابیون را در جهت ایجاد رعب و وحشت در میان مردم مسلمان کُرد محکوم کرد و از خانواده‌های شهدای حمله وحشیانه عناصر آمریکایی دلجویی نمود.

ـ مورخه ۶۰/۱۱/۱۴ ، حضرت حجت‌الاسلام سیدموسی موسوی طی سه روز سفر خود در سردشت ، ضمن بازدید از زندان و پایگاه‌های عملیاتی این منطقه ، در جمع فرماندهان نظامی و انتظامی و مسئولین این شهرستان حضور پیدا کرد و مسائل مختلف منطقه را مورد بحث و بررسی قرار داد .

ـ مورخه ۶۰/۱۱/۲۱ ، نماینده امام در غرب کشور ضمن بازدید از روستای دیزج مرگور ارومیه ، در مراسم جشن دهه فجر این روستا شرکت کرد و در مورد نتایج و ثمرات انقلاب اسلامی و لزوم وحدت ، سخنانی ایراد فرمود . ایشان در مراسم مشابهی که در روستای کُردنشین اسلام‌آباد برگزار شده بود نیز شرکت نمود .

ـ مورخه ۶۱/۶/۲۴ ، حجت‌الاسلام موسوی جهت رسیدگی و بررسی مسائل استان آذربایجان‌غربی وارد ارومیه شد و ضمن بازدید از قرارگاه حمزه‌سیدالشهدا (ع) ، در جلسه‌ای که با حضور فرماندهان نظامی و انتظامی استاندار و مقامات محلی تشکیل شد ، حضور پیدا کرد و پیرامون ضرورت تشکیل قرارگاه حمزه سیدالشهدا به ایراد سخن پرداخت . سپس ضمن بازدید از مدرسه شیخ‌شلتوت ، در جمع مدرسین و اعضای مرکز بزرگ اسلامی در زمینه مسائل منطقه به گفتگو پرداخت .

ـ نماینده حضرت امام در غرب کشور مورخه ۶۱/۸/۲۶ در رأس هیأتی وارد شهر قروه شد و طی دیدار با نماینده مجلس ، فرمانده سپاه ، فرمانده ژاندارمری و شهربانی مسائل مختلف این شهرستان را مورد بررسی قرار داد .

ـ مورخ ۶۰/۱۰/۲۱ ، حضرت حجت‌الاسلام موسوی با ورود به مریوان به همراه فرماندار این شهرستان از مناطق جنگی و جنگزدگان منطقه دزلی دیدار کرد و مشکلات و مسائل آنان را در مورد بررسی قرار داد .

ـ حجت‌الاسلام موسوی پس از دیدار با حضرت امام (ره) و بازگشت به سنندج گفت: جهت عرض گزارش‌های مبسوطی از منطقه غرب ، به‌ویژه روحانیت و ایثارها و کمک‌های بی‌دریغ این حامیان انقلاب اسلامی در جریان‌های مختلف انقلاب و

چگونگی حفاظت از روستاهای کردستان توسط خود مردم به هنگام مقابله با دشمنان داخلی و خارجی و همچنین طرح مسائل و مشکلات موجود به خدمت امام رسیدم و امید محرومان و مستضعفان جهان ، همچون همیشه ، سفارش نمودند که در برنامه‌ریزی‌ها سعی در جلب رضایت و خشنودی مردم شود ، برنامه‌ریزی‌ها در جهت رفع مشکلات و موانع و ایجاد امنیت منطقه باشد و برای حفاظت کردستان ، مسئولین باید از خود مردم کمک بگیرند .

ـ مورخه ۱۳۶۱/۱۲/۲ ، نماینده امام در غرب کشور از سقز دیدار و سپس به ارومیه عزیمت کرد .

ـ حجت‌الاسلام موسوی در رأس هیأتی وارد شهرستان سردشت شد و ضمن ملاقات با روحانیون و مسئولین ادارات و مردم این شهرستان ، مسائل و مشکلات سردشت را مورد بررسی قرار داد .

ـ مورخه ۶۲/۱۱/۵ ، حضرت حجت‌الاسلام موسوی جهت بازدید از مریوان وارد این شهرستان شد و در مراسم نمازجمعه ، به سخنرانی پرداخت .

ـ مورخه ۶۲/۱۲/۲ ، حجت‌الاسلام موسوی ضمن حضور در تکاب در سمینار شورای روحانیت این شهرستان حضور پیدا کرد و در قسمتی از سخنان خود گفت : دولت جمهوری اسلامی تمامی تلاش و توان خود را در رفع این محرومیت‌ها و خدمت به محرومان و مستضعفان به کار برده و خواهد برد ، چون این محرومان بودند که با رهبری امام خمینی رژیم طاغوت را سرنگون کردند و انقلاب اسلامی را به پیروزی رساندند .

ـ حجت‌الاسلام موسوی ، نماینده امام در غرب کشور ، ضمن بازدید از بانه در مسجد جامع این شهر حضور پیدا کرد و در جمع مردم بانه به ایراد سخن پرداخت . سپس از بازسازی مناطق مسکونی و تجاری شهر شهیدپرور و مقاوم بانه که در جریان بمباران رژیم سفاک بعث عراق در پانزدهم خرداد ویران شده بود ، بازدید کرد .

(د) اقدامات انجام شده توسط ایشان :

ـ اولین مدرسه علوم دینی خواهران توسط حضرت حجت‌الاسلام موسوی افتتاح گردید و خواهران با شرکت در کلاس‌های متنوع این مدرسه به فراگیری علوم دینی مشغول شدند .

ـ مورخه ۵۹/۸/۱۱ بنا به پیشنهاد نماینده امام در غرب کشور، جهت استفاده خواهران و برادران، کلاس‌هایی در زمینه‌های تدریس زبان عربی و تفسیر، شناخت انقلاب اسلامی و جهان برگزار گردید. حدود دویست نفر از برادران و خواهران کُرد در آن شرکت نمودند. هدف از تشکیل این کلاس‌ها توسط حجت‌الاسلام موسوی، زمینه‌سازی جهت دایر نمودن دانشگاه بزرگ اسلامی غرب کشور بیان شد.

ـ مورخه ۶۰/۱/۲۷، جلسه جامعه شورای روحانیت کردستان افتتاح و تشکیل گردید.

ـ دفتر هیأت پی‌گیری فرمان امام خمینی (ره) در کردستان توسط نماینده امام در غرب کشور افتتاح شد و مورد بهره‌برداری قرار گرفت.

ـ مدرسه علوم دینی وابسته به مرکز بزرگ اسلامی مهاباد، طی مراسمی با حضور حجت‌الاسلام موسوی افتتاح شد. در مراسم افتتاح این مدرسه، ایشان طی سخنانی اهمیت احکام اسلام را یادآور شد.

ـ در تاریخ ۶۰/۶/۲، نماینده امام در غرب کشور در مصاحبه صدا و سیما، از افتتاح مدارس علوم دینی برادران اهل تسنن در شهرهای ارومیه، مهاباد و پیرانشهر خبر داد و گفت: با شروع فعالیت برادران روحانی اهل تسنن در جهت گسترش اسلام انقلابی در مناطق کُردنشین، گروهک‌های منحرف و ضدانقلاب مرگ و نابودی خود را نزدیکتر دیدند. به همین جهت چند تن از روحانیون متعهد را ترور کردند.

ـ مورخه ۶۰/۸/۲۰ با حضور حجت‌الاسلام موسوی و روحانیون و مسئولین محلی شهرستان اشنویه، دفتر مرکز بزرگ اسلامی این شهر گشایش یافت.

(هـ) پیام‌ها، نامه‌ها و اطلاعیه‌ها:

ـ قسمتی از نامه حجت‌الاسلام سیدموسی موسوی به محضر امام امت، خمینی کبیر: به دنبال فرمان بسیج شما یار مستضعفان، هر روز گروه‌های زیادی از اقشار مختلف مردم کردستان، به‌خصوص عشایر غیور به اینجانب و مقامات مسئول مراجعه می‌کنند و با شور و شوق فوق‌العاده‌ای خواستار اعزام به جبهه می‌شوند، ولی چون متأسفانه به موجب وضع خاص منطقه، اعزام آنها هنوز میسر نشده است، بدین‌وسیله از شما و ملت رزمنده و مسلمان ایران نهایت عذر خواهی را نموده و امیدوارم که در آینده نزدیکی [این عزیزان] بتوانند خاطره مرزداری شرافتمندانه اسلاف غیور خود را در این

روزها که روزهای اسلام است تجدید نمایند .

ـ قسمتی از تلگرام ایشان خطاب به جامعه روحانیت متعهد شهرستان مهاباد : آرزوی موفقیت در ارشاد و تبلیغ مسائل اسلامی را برای کلیه علمای اهل تسنن آذربایجان‌غربی و به‌خصوص مهاباد دارم و از پشتیبانی شما که در این برهه سرنوشت‌ساز برای حمایت از تمام اسلام در مبارزه با تمام کفر است تشکر می‌نمایم .

ـ قسمتی از تلگرام ایشان به محضر مبارک حضرت امام به مناسبت شهادت سرگرد خلبان احمد کشوری : سرگرد خلبان ، احمد کشوری ، سرباز پیشتازی بود که در زمان طاغوت دعوت الهی شما را لبیک گفت و در راه آگاهی و پرورش برادران خلبان خود از هیچ‌گونه تلاشی فروگذار ننمود و از اولین خلبان‌های جانبازی بود که به هنگام محاصره پادگان‌های کردستان به نجات آنها شتافت و بالاخره در روزهای آخرین زندگی پر بارش در غرب کشور در برابر تهاجم بعث کافران عراق باز حماسه‌ها آفرید و در اوج آسمان معنویت به ملاقات محبوبش شتافت .

ـ قسمتی از تلگرام ایشان به محضر امام خمینی (ره) به مناسبت شهادت ملاعلی جلالی‌زاده : اماما ! گروه‌های وابسته و ضداسلام ، به نقش روحانیت شیعه و سنی ، این آخرین سنگرهای مقاوم و جبهه سازش ناپذیر در مبارزه حق علیه باطل پی برده‌اند ، لذا مأیوس از ترور شخصیت آنان،سعی در قتل و شهادتشان دارند ، غافل از اینکه شهادت این عزیزان ثمره‌ای جز آگاهی بیشتر مردم و رسوایی بیشتر دشمن نخواهد داشت .

ـ قسمتی از تلگرام تبریک ایشان به ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران : انتخاب شایسته شما را به ملت قهرمان ایران تبریک و تهنیت گفته ، امیدواریم با توجه به شناخت عمیقی که آن حضرت از روحانیت و مردم محروم و مستضعف کردستان دارند ، باعث رفع نیازها و محرومیت‌های منطقه شود .

ـ قسمتی از اطلاعیه ایشان در جهت محکوم کردن حمله ضدانقلاب به مردم بوکان: توجه فوق‌العاده و استقبال شایان شما از نیروهای اسلام ، چنان این وابستگان به شیطان بزرگ را دیوانه ساخته که این روزها به جای درگیر شدن با نیروهای مسلح ، به جان شما مردم مستضعف و بی‌دفاع افتاده و می‌خواهند قصاص شکست و رسوایی خود را کشتار مشتی زن و بچه بی‌دفاع قرار دهند ، غافل از این‌که حضور امروز مردم کردستان

در صحنه انقلاب و آگاهی عمیق آنان از گروهک‌های وابسته ، زمینه هرگونه فتنه انگیزی را از آنان گرفته است .

ـ قسمتی از تلگرام تسلیت ایشان به حضرت امام خمینی در ارتباط با شهادت ملامحمد رئوف حسین‌زاده : از آنجا که منافقین آمریکایی از اسلام و روحانیون در خط امام سیلی خورده‌اند، وحشیانه تلاش می‌کنند که دژ مستحکم و ضربه‌ناپذیر را درهم شکنند.

ـ قسمتی از اطلاعیه ایشان در ارتباط با شهادت ملامحمدسلیم کاظمیان : ایادی کوردل کفر جهانی ، مزدوران ملحد گروهک کومله پس از شکست‌های مفتضحانه خود در همه سوی کردستان و پیروزی‌های لشگریان اسلام در پاکسازی منطقه و به‌ویژه نصرت‌های عظیم سپاهیان اسلام ، با به شهادت رساندن ملامحمد سلیم کاظمیان دست به جنایت بزرگ دیگری زدند و به خیال خام خود ، تقاص شکست‌های مفتضحانه خود را [از] رزمندگان پیروز اسلام گرفتند .

ـ قسمتی از تلگرام ایشان به محضر حضرت امام خمینی (ره) در ارتباط با فرمان اخیر ایشان مبنی بر تقویت دولت : این‌جانب و روحانیت متعهد و مردم در خط امام منطقه کردستان که بیش از هر منطقه‌ای شاهد اثرات عظیم فرامین قاطع امام در دفع و رفع فساد و فتنه‌های دشمنان خدا و استکبار جهانی بوده‌اند و ثمره عظیم رهنمودهای آن مظهر حبل‌الله را در پیوند اقشار مخالف ملت اسلامی ، به‌خصوص دو برادر شیعه و سنی لمس نموده‌اند به شما اطمینان می‌دهیم که با تقویت بیش از پیش دولت مکتبی و انقلابی و دیگر نهادهای جمهوری اسلامی و با مبارزه همه جانبه با گروهک‌های مزدور و با هوشیاری کامل در حفظ ارزش‌ها و شخصیت‌های انقلاب ، وظیفه خود را در برابر انقلاب و رهبر کبیرش ایفا نماییم .

ـ قسمتی از پیام ایشان به مسئولین بازسازی شهر بانه : بدین‌وسیله از جانب امید مستضعفان جهان و پیشوای به حق مسلمین ، حضرت امام خمینی (ارواحناله‌الفدا) ، نسبت به مسئولین محترم استانداری کردستان و شهرستان بانه ، به‌ویژه دفتر فنی استانداری و بنیاد مسکن ،بنیاد شهید، جهادسازندگی ، بنیاد مهاجرین جنگی ، هلال‌احمر و سایر نهادها و ارگان‌ها که در امر کمک‌رسانی و بازسازی شهرستان بانه [که] نهایت سعی خود را مبذول داشته‌اند و علی‌رغم مشکلات در فرصتی کوتاه و به نحوی مطلوب بازسازی

آن منطقه مصدوم را به پایان برده‌اند ، مراتب تشکر و قدردانی را اعلام می‌دارم .

(و) تمدید حکم :

ـ متن حکم حضرت امام خمینی (ره) : بسم الله‌الرحمن‌الرحیم ـ جناب حجت‌الاسلام آقای سیدموسی موسوی ـ دامت افاضاته ـ همان‌گونه که قبلاً مأموریت داشتید تا به مشکلات مذهبی و اجتماعی اهالی محروم و مستضعف منطقه کردستان رسیدگی نموده و در رفع آنها کوشش نمایید ، مقتضی است ـ انشاءالله ـ همان مأموریت را با قاطعیت و تلاش بیشتری پیگیری کرده و با تدبیر و کاردانی خاصی که دارید ، در رفع نابسامانی‌های منطقه ـ که معلول بی‌توجهی و یا دشمنی رژیم منفور گذشته با خلق کُرد و ویرانگری‌های فرقه‌های گمراه و خائن و ویرانگر می‌باشد ـ سعی وافی را مبذول دارید . امید است ارگان‌ها و نهادهای دولتی و اهالی محترم آن منطقه (ایدهم‌الله تعالی) با شما همکاری‌های لازم را بنمایند . از خدای تعالی موفقیت جناب‌عالی را در این راه مسألت دارم .

ـ مراسم استقبال : مورخه ۶۱/۶/۴ شهر سنندج شاهد استقبال پرشور و کم‌نظیر اقشار مختلف مردم ، رزمندگان و اعضای نهادهای انقلابی و مسئولین محلی از حجت‌الاسلام حاج‌سید موسی موسوی ، نماینده امام در غرب کشور بود . در این مراسم ، مردم مسلمان سنندج با شعارهای خود مراتب اطاعتشان را از اوامر و فرامین امام امت با فداکاری‌وجانبازی در راه به ثمر رسیدن اهداف انقلاب اسلامی اعلام داشتند .

ـ قسمتی از پیام مرکز بزرگ اسلامی کردستان در ارتباط با بازگشت ایشان : ما مسلمانان متعهد به اسلام و جمهوری اسلامی ، پشتیبانی خود را از کلیه فرامین امام و دستورات نمایندگان آن حضرت مخصوصاً نماینده معظم امام ، حجت‌الاسلام حاج‌سیدموسی موسوی در کردستان که تمام اوقات گرانبهای خود را وقف امور مسلمین و محرومین کرده‌اند ، اعلام می‌داریم و آماده هستیم به فرمان ایشان لبیک گوییم و علیه دشمنان داخلی و خارجی ، مخصوصاً آمریکای جنایتکار و نوکران جیره‌خوارش ـ که در لباس‌های دروغین خلقی بودن می‌خواهند به پیکر مقدس اسلام و انقلاب اسلامی خدشه وارد نمایند ـ با تمام قدرت ایستاده و ریشه‌های پوسیده را از بیخ بر می‌کنیم .

(ز) دیدارهای مسئولین با ایشان :

ـ مورخه ۶۱/۱۰/۶ فرمانده قرارگاه حمزه سیدالشهدا ، فرمانده سپاه پاسداران و جمعی از مسئولین سپاه با نماینده امام در غرب کشور دیدار و گفتگو کردند .

ـ مورخه ۶۲/۸/۳ مدرسین و مسئولین و طلاب مدرسه علوم دینی اهل تسنن مدرسه با حجت‌الاسلام موسوی ، نماینده امام در غرب کشور دیدار و گفتگو کردند . در این دیدار ایشان در مورد اهمیت فرا گرفتن علم و دانش به‌خصوص علوم‌الهی سخن گفت.

ـ مورخه ۶۲/۸/۳ گروهی از خبرنگاران و عکاسان خبرگزاری جمهوری اسلامی و فیلمبرداران ستاد تبلیغات جنگ که برای پوشش اخبار عملیات پیروزمندانه والفجر ۴ به کردستان آمده بودند با حجت‌الاسلام موسوی ، دیدار کردند . در این دیدار ایشان خطاب به جمع حاضر فرمودند : باید رویدادها را خوب بیان و نگهداری کرد .

ـ مورخه ۶۲/۱۲/۱ مسئولین مراکز بزرگ اسلامی شهرهای ارومیه ، اشنویه و نماینده امام در ستاد انقلاب فرهنگی با حجت‌الاسلام موسوی دیدار و گفتگو کردند . در این دیدار وضعیت شهرها و مراکز تحت پوشش و وضعیت کلی فرهنگی منطقه ، مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت .

ـ مورخه ۶۳/۱۰/۲ اعضای شورای مرکزی مرکز بزرگ اسلامی غرب کشور و جمعی از روحانیون سنندج به همراه تعدادی از روحانیون مهاجر استان‌های سلیمانیه و کرکوک عراق ـ که در سنندج به سر می‌برند ـ با نماینده امام در غرب کشور دیدار و گفتگو کردند . در این دیدار پس از ارائه گزارش فعالیت‌های این مرکز، حضرت حجت‌الاسلام موسوی طی سخنانی اظهار داشت : اساسی‌ترین هدف رسالت و تلاش روحانیت ، اعتلای فرهنگ مردم منطقه است ، چرا که یقین داریم اگر مسلمین به اسلام عمل کنند ، مشکلاتشان حل خواهد شد ... تمام علمای اسلام در طول تاریخ ـ از شیعه و سنی ـ همه در فکر اسلام و وحدت بوده‌اند و امروز هم اگر همه بزرگان دم از وحدت می‌زنند ، این یک واقعیت لازم الاجرا است و روحانیون نقش بسیار عظیمی را در این رابطه بر عهده دارند .

ـ مورخه ۶۴/۱/۱۸ گروهی از برادران اداره اطلاعات ناحیه کردستان با حجت‌الاسلام موسوی دیدار کردند . در این دیدار ، ایشان ضمن تشکر از حضور برادران اطلاعات در

قسمتی از سخنان خود خطاب به حاضرین گفتند : سازمان‌های اطلاعاتی و سیاسی جاسوسی دنیا ، شیادترین و پلیدترین مهره‌های خود را در این سازمان‌ها قرار داده‌اند ولی ما ، معتقدیم که باید پاک‌ترین و ظریف‌ترین روحیه‌ها را در زمینه اطلاعات به کار گرفت و اساس ، تقوی و معنویت باشد .

ـ حاج‌ملاعبدالکریم مردوخی ، امام‌جمعه مریوان با نماینده امام در غرب کشور دیدار کرد و گزارشی از وضعیت شهرستان مقاوم و شهیدپرور مریوان به ایشان ارائه داد . حجت‌الاسلام موسوی ضمن تشکر از امام‌جمعه مریوان ، خشنودی خود را از صبر و مقاومت و تلاش مسئولین و مردم آن شهرستان ابراز نمود و خواستار رساندن سلام و تشکر وی به مردم شهیدپرور مریوان شد .

ـ مورخه ۶۴/۲/۴ اعضای شورای مرکزی هیأت واگذاری زمین در استان کردستان با نماینده امام دیدار کردند . در این دیدار بر لزوم حل مسائل زمین به عنوان تنها راه رفع محرومیت در منطقه کردستان تأکید شد . سپس حجت‌الاسلام موسوی طی سخنانی اظهار داشت : گرچه علی‌رغم مشکلات ناشی از جنگ اقدامات زیادی در جهت رفاه مستضعفین در جامعه انجام گرفته ، لیکن هنوز ریشه فقر و محرومیت در مملکت از بین نرفته و تنها [راه] حل ، مسأله تجارت خارجی و زمین است که می‌تواند به طور بنیادی مشکل فقر را حل کند.

ـ مورخه ۶۴/۲/۱۳جانشین شهربانی کل کشور ، مسئول حفاظت اطلاعات و مسئول دایره عقیدتی سیاسی کل کشور به همراه فرماندهان شهربانی آذربایجان‌غربی و کردستان با حجت‌الاسلام موسوی ، نماینده امام در غرب کشور دیدار و گفتگو کردند . در این دیدار پیرامون وضعیت کلی شهربانی در استان‌های کردستان و آذربایجان‌غربی بحث و گفتگو شد .

(ح) پیام‌های اصناف به ایشان :

ـ مورخه ۶۱/۸/۳۰ در خصوص پیروزی‌های اخیر لشگریان اسلام ، پیام تبریکی از طرف اعضای جامعه روحانیون بوکان برای نماینده حضرت امام در غرب کشور ارسال شد . در قسمتی از این پیام آمده است : ما اعضای جامعه روحانیون بوکان ، پیروزی‌های اخیر لشگریان اسلام در جبهه‌های جنگ حق علیه باطل ، بالاخص در جاده

پیرانشهر ـ سردشت را که از چنگال مزدوران آمریکایی رها و پاکسازی شد ، تبریک و تهنیت عرض می‌نماییم .

ـ امام‌جمعه کرمان طی پیامی حادثه جانخراش بمباران شهر بانه ـ که توسط جنایتکاران بعثی صهیونیستی عراق صورت پذیرفت و عده‌ای از هموطنان مسلمان کُرد را شهید و مجروح ساخت ـ به نماینده امام در غرب کشور و مردم قهرمان و شهیدپرور بانه تبریک و تسلیت گفت .

ـ اعضای حوزه علمیه و اصناف منطقه خواف طی پیامی به نماینده امام در غرب کشور ، حادثه بمباران تظاهرات کنندگان یوم‌الله ۱۵ خرداد بانه را که ورقی ننگین در پرونده صدام جنایتکار است و طی آن ۶۰۰ تن از مردم بی‌دفاع بانه به شهادت رسیدند ، تبریک و تسلیت گفتند .

۳ ـ حجت‌الاسلام حاج شیخ محمدعلی موحدی کرمانی

حضرت حجت‌الاسلام حاج‌شیخ محمدعلی موحدی کرمانی به دنبال شهادت جانگداز چهارمین شهید محراب ، حضرت آیت الله حاج عطاء الله اشرفی (ره) در تاریخ ۶۱/۸/۲۷ توسط حضرت امام (ره) به سمت امام‌جمعه باختران (کرمانشاه) منصوب شد[1].

(الف) خطبه‌ها

ـ این عنایت و رحمت خداوند است که در جبهه‌ها رزمندگان ما را بر ستمگران پیروز می‌کند و این نسیم غیبی و عنایات خداوند است که ملت غیور ایران توانست رژیم شاهنشاهی را نابود کند .

ـ نظام جمهوری اسلامی در دنیا، یک نظام استثنایی است، زیرا ما در یک طرف هستیم و در طرف دیگر، دنیای استکبار و کفر جهانی و ظلم و ستم و نظام زور قرار دارد .

ـ در جبهه مخالف ما نیروهای زیادی هستند که اگر چه از پشتوانه الهی و مردمی برخوردار نیستند ، ولی از نظر قدرت مادی بالاخره جمع قابل توجهی محسوب می‌شوند و برای مقابله با چنین جمعی کافی نیست که تنها حکومت بایستد و گرچه نظام اسلامی پشتوانه قوی دارد ، اما در این خصوص باید حکومت و مردم دست به

---

۱ ـ حکم انتصاب ایشان در بند ۶ نقش حضرت امام (ره) آمده است .

دست هم دهند تا از عهده دنیای استکبار و کفر جهانی برآیند.

ـ در یک سخن کوتاه ، مردم موظف هستند در کنار دولت باشند و با دولت همکاری کنند و اگر انتقادی دارند ، باید انتقادی سازنده باشد ، نه تخریب کننده . اما وظیفه‌ای که دولت بر عهده دارد ، این است که احساس کند بار سنگینی را بردوش گرفته است ، حتی وقتی به یک فرد پیشنهاد وزارت می‌شود ، آن شخص باید محاسبه کند که آیا از عهده این کار سنگین بر می‌آید یا نه . همین‌طور سایر مسئولین ـ اعم از استاندارها ، فرماندارها و مدیران کل باید این مسأله را مد نظر داشته باشند و طبعاً بعد از آن‌که مسئولیت را پذیرفتند ، باید با تمام امکانات و توان بکوشد که در اختیار نظام قرارگیرد و مانند رزمندگان اسلام که خواب و غذا و استراحت برایشان مطرح نیست و فقط می‌گویند ما برای خدمت آماده‌ایم، مسئولین دولت هم دارای چنین روحیه‌ای باشند .

ـ هدف اصلی جهادسازندگی ، توجه به احیای روستاها است . همان‌جای که در نظام گذشته اصلاً به آن توجه نمی‌شد .

ـ مورخه ۶۱/۹/۱۴ : ای ننگ و ذلت بر این سران پست و وابسته به آمریکا ! این‌ها همه دست به دست هم داده‌اند ، اما در جهان فقط یک قدرت تجلی کرده و آن قدرت انقلاب اسلامی است . این قدرت حق در مقابل همه این‌ها ایستاده و مطمئناً بر استکبار جهانی پیروز می‌شود .

ـ ۶۱/۹/۱۴ : خواهشمندم که گروه‌گرایی‌ها را کنار بگذارید ! ما همه یک گروه هستیم . یک هدف ، یک خط و یک رهبر داریم . این نامگذاری‌های انشعابی ، محصولی جز تشتت و بدبختی برای این منطقه به دنبال ندارد . این اسم‌ها را حذف کنید .

ـ باید ستمدیدگان جهان برخیزند و قیام کنند و بدانند که به دنبال قیام خون ، شهادت و فداکاری است .

ـ ۶۱/۱۰/۱۳ : راه نجات از تفرقه و تشتت و رسیدن به وحدت ، چنگ‌زدن به ریسمان الهی است . مهم‌ترین مسأله از میان برداشتن تفرقه در میان مردم است .

ـ ۶۱/۱۰/۱۳ : در نمازهای جمعه ، دوستان و دشمنان امت اسلام باید شناخته شوند و باید حرکت‌های رهایی بخش و توطئه‌های امپریالیسم ، صهیونیسم ، کمونیسم ، منافقین و حرکت‌های ضدانقلاب برای مردم روشن شود .

ـ در تاریخ ۶۱/۱۰/۲۶ : ما در کنار یهودیان ، مسیحیان و زردتشتیان می‌نشینیم و می‌گوییم یک انقلاب نجات‌بخش آمده و آنها را دعوت می‌کنیم که برای پیروی از یک خط و یک هدف که آزادی و ایمان وکوباندن هرگونه استثمار و استعمار است ، در کنار ما قرار گیرند . بحمدالله آنانی که حتی اسلام ما را قبول ندارند ، کنار ما قرار گرفته‌اند . ما که این همه دم از وحدت می‌زنیم ، خدای ناکرده اختلاف‌های کوچک ایجاد نکنیم و همچنان با دید وسیع متحد باشیم .

ـ ۶۱/۱۰/۲۶ : ما هر قدمی که برداشته‌ایم ، موفق بوده‌ایم ، چرا که به خدا دل‌خوش کرده‌ایم . این ملت شهیدپرور ، خط خود را شناخته است و با حضور کامل خود در جبهه‌های مختلف ـ انشاءالله ـ تمام قدرت‌ها را از پا در می‌آورد .

ـ اگر دشمنان ما سنگرهای نمازجمعه را خالی ببینند ، خوشحال می‌شوند و اگر سنگرهای‌نمازجمعه ما با حضور گسترده این مردم پر باشد ، دشمنان ما مأیوس می‌شوند .

ـ در تاریخ ۶۱/۱۲/۸ : این ایثارگری‌ها و حضور شما برادران و خواهران در جبهه‌ها و پشت جبهه‌ها است که صدام را به زانو درخواهد آورد و به صورت ابرقدرت‌ها سیلی می‌زند .

ـ در تاریخ ۶۲/۱/۶ : در نظامی که با خون و شهادت پیروز شده باشد ، تلقی مسئولین از مسئولیت‌ها و پست‌ها ، بر اساس خدمت است .

ـ علت تمام پیروزی‌های رزمندگان ، عواملی چون ایمان ، امدادهای غیبی ، وحدت سپاه و ارتش ، تلاش ایثارگران و جهادگران جهادسازندگی و کمک‌های بی‌دریغ مردم می‌باشد .

ـ نبرد ملت مسلمان ایران با ملت عراق نیست ، بلکه این صدام دست نشانده آمریکا است که جنگ را تحمیل کرده .

ـ [دشمنان] باید بدانند که ملت رزمنده ما ، آمادگی پذیرش همه گونه مصائب و مشکلات و کمبودها را دارد و همان‌گونه که از مولایش حسین‌بن‌علی (ع) آموخته است ، تن به ذلت نمی‌دهد .

ـ در تاریخ ۶۲/۴/۵ : ای مسلمانان ! ای مستضعفین ! ای ارتشیان عراق ! اگر ایمان دارید ، اسلام به شما اجازه حمایت از رژیم صدام عفلقی را نمی‌دهد . بپاخیزید و

بدانید که خداوند بر دل و قلب دشمنانتان رعب و وحشت ایجاد می‌کند و پیروزی از آن شماست .

ـ در تاریخ ۶۲/۹/۱۴ : این ملت از برکت انقلاب اسلامی و رهبری امام خمینی (ره) به نور رسیده و از ظلمت رها و به استقلال دست یافته و در مسیر عزت ، حرکتش قاطعانه پیش می‌رود .

ـ به آن دسته از کسانی که خواستار پایان دادن به جنگ هستند می‌گوییم ، ما بیشتر از صدام در فکر آن هستیم که به جنگ پایان دهیم ، منتهی صلحی که به ما می‌خواهند تحمیل کنند جنگ را طولانی می‌کند .

(ب) سخنان :

ـ مورخه ۶۱/۸/۲۹ : انقلاب آمده است تا جان مستکبرین را بگیرد و جان عده‌ای از مستکبران را گرفته و تا جان عده‌ای دیگر را نگیرد ، از حرکت باز نمی‌ایستد .

ـ خطر عمده ، عدم انجام وظیفه در قبال پذیرش مسئولیت ، جهل است .

ـ مسئولان امر باید با شناخت و آگاهی از خواسته‌های مردم در جهت خدمت به مردم و انقلاب بکوشند و در غیر این صورت بدانند ، چنانچه بخواهند با معیارهای شاهنشاهی در دستگاه‌های اداری کار کنند ، حذف خواهند شد .

ـ ۶۱/۱۲/۱۶ : دین اسلام است که با حمایت مستضعفین جهان برابر قدرت‌های شرق و غرب فایق خواهند آمد و حق بر باطل پیروز خواهد شد .

ـ ۶۲/۷/۹ : دشمنان ما در گذشته کوشش کردند از کردستان مسأله‌ای بسازند و خیلی سعی کردند منعکس کنند که بخشی از مردم ایران از انقلاب جدا هستند ، ولی ـ بحمدالله ـ الآن این انقلاب به ما نشان داد که مردم کردستان و مسلمان کُرد ـ بحمدالله ـ با انقلاب و همراه انقلاب و در خدمت انقلابند .

ـ ۶۲/۸/۱۰ : ما با تجربیاتی که از انقلاب خود کسب کرده‌ایم ، به این نتیجه رسیدیم که اگر تصمیم بگیریم کاری حسینی بکنیم ، پیروز خواهیم شد و خدا نیز ما را یاری می‌کند .... حرکت ما تداوم انقلاب عاشورا و کربلاست و خون شهیدان ما متصل به خون امام حسین (ع) است و خانواده‌های عزیز شهدا به خود ببالند که فرزندانشان کاری را که حسین‌بن‌علی(ع) کرده ، ادامه دادند و به دیدار معبود شتافتند .

ـ ۶۳/۳/۱۶ : این شما ائمه جماعات هستید که باید مُبلغی قوی برای اسلام انقلابی باشید و مسلمین جهان را به حرکت واداشته و از هیچ قدرتی نهراسید .

ـ ۶۳/۳/۱۱ : سیاست نمی‌تواند از فرهنگ جدا باشد و پایه‌های سیاست جمهوری اسلامی ایران را باید از طریق فرهنگ اجتماعی بنا نهاد و تقویت کرد .

ـ ۶۳/۳/۱۱ : این انقلاب مقدس ، محصول خون شهیدان ، شکنجه انسان‌های مظلوم و به زندان رفتن انسان‌های بی‌گناه و ثمره زجرها و مصیبت‌ها و تلخی‌هایی است که انسان‌ها در زیر آتش‌ها ، دودها ، بمباران‌ها و فشارها تحمل کردند تا بالاخره دارای حکومت و دولت و مجلس اسلامی و قوانین مطابق با شرع اسلام و جامعه به دور از آلودگی‌ها شدند که در آن، زنان حدود عفت و مردان حدود غیرت دینی را رعایت نمایند .

ـ اگر چنانچه یک امت تلاش و فداکاری کرد و چیزی را به دست آورد و عزتی را نصیب مردم زمانش کرد ، باید بدانیم این عزت ، محصول تلاش و خون فداکاران و جانبازانی است که با ایثار خود آن را به دست آورده‌اند و به جامعه ارائه داده‌اند . اما چیزی که در این بین مهم است ، این است که جامعه زنده باید محصول تلاش آنها را به عنوان یک امانت بشناسد و ببیند .

ـ دیدیم که صدام و مزدورانش قادر نیستند در جبهه‌ها به موفقیتی دست یابند ، لذا دستور دادند که مسأله را به خلیج‌فارس بکشانند و با به موشک بستن کشتی‌ها در خلیج‌فارس ، حادثه‌آفرینی کنند تا میدان به آمریکا داده شود که دخالت مستقیم نماید . مگر آمریکا در ویتنام و لبنان چه غلطی کرده است که حالا بتواند در درگیری با ملت توفنده و کوبنده انقلابی ایران بنماید ؟

ـ مورخه ۱۳۶۳/۶/۱۲ : امروز به برکت خون شهدا است که ما آزاد هستیم وگرنه ، هنوز اسیر آمریکا و شوروی بودیم .

ـ به خدا اگر خوب انقلابمان را بشناسیم ، حاضر نمی‌شویم خودمان را به دنیا بفروشیم و دنیا در مقابل ما کوچک می‌شود و راه صدور انقلاب [هم] همین است . امت ما می‌تواند با کسب فضیلت‌ها و با رسیدن به مراحل عالیه انسانی ، بوی عطر این انقلاب را نه تنها به مشام عراقی‌ها و ملت‌های خواهان آزادی قدس ، بلکه به مشام [همه] مستضعفین جهان برساند .

ـ ۱۳۶۳/۶/۱۳ : در این شرایط باید نیروی مردمی تا آن‌جایی که از نظر مالی توان دارد ، در خدمت دولت باشد ، زیرا ما اگر بخواهیم برای انجام کارها فقط چشم به دولت بدوزیم و بگوییم دولت باید این کار را بکند ، کار به پیش نخواهد رفت .

ـ مسأله جنگ و سرنوشت جنگ برای ملت ما روشن است ، مخصوصاً با توجه به پیروزی‌های چشمگیری که رزمندگان ما در عملیات والفجر۲ و ۳ داشتند و پیروزی‌هایی که در سرکوب ضدانقلاب داخلی در کردستان و مرز کردستان و کرمانشاه داشتند . مسأله برای مردم روشن است . الآن صددرصد ابتکار عمل در جنگ ، با رزمندگان ماست .

(ج) پیام‌ها :

ـ قسمتی از پیام ایشان به مردم مبارز و رزمنده پاوه مورخه ۶۱/۵/۲۷ : در دقایق پر هول و هراس و دغدغه و لحظاتی که سقوط شهر پاوه و مدافعانش قطعی می‌نمود ، فقط تکیه به الله و نیروی ایمان و اعتقاد به پشتیبانی امت شهیدپرور ایران ، آخرین شعله‌های امید و مقاومت را در قلب‌های مبارز زنده نگه داشته بود .

ـ قسمتی از پیام ایشان به رهبر عالی‌قدر انقلاب اسلامی امام خمینی (ره) : فرمان انقلابی آن حضرت که همراه با اجرای قوانین قرآن و پیاده‌شدن مقررات اسلام ، زیباترین امنیت قضایی و شغلی و جانی و مالی را برای امت انقلابی ایران به ارمغان می‌آورد ، یکی دیگر از آیه‌های امید مستکبرین جهان ، خاصه آمریکای جنایتکار را به یأس تبدیل کرد .

ـ قسمتی از پیام ایشان به مردم کرمانشاه به مناسبت بمباران مسکونی این شهر توسط هواپیماهای عراقی مورخه ۶۲/۱۲/۱۰ : این‌جانب ضمن طلب رحمت از درگاه خداوند متعال برای شهدا و درخواست اجر برای بازماندگان ، این مصیبت وارده را به شما مردم شهیدپرور به ویژه خانواده‌های محترم شهدا تسلیت و پیروزی‌های در انتظار را تبریک می‌گوییم .

ـ قسمتی از پیام ایشان به حضور ریاست محترم جمهوری اسلامی : حضرت حجت‌الاسلام والمسلمین آقای خامنه‌ای ، ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران ، پیام تاریخی حضرت‌عالی که تعیین کننده سرنوشت جنگ و آرامش دهنده قلوب مظلومین

است ، مژده بزرگی برای ملت ایران و عراق می‌باشد .

(د) دیدارها و بازدیدها :

ـ حضرت حجت‌الاسلام موحدی کرمانی برای بازدید از جبهه‌های حق عازم این مناطق شد و از قرارگاه نجف ، پادگان ابوذر و شهر سرپل‌ذهاب و مجروحان جنگ دیدن کرد ودر جمع مسئولان سپاه به ایراد سخن پرداخت .

ـ نماینده امام و امام‌جمعه کرمانشاه به مناسبت دهه فجر انقلاب اسلامی از مجروحان جنگی بستری در بیمارستان طالقانی این شهر عیادت به عمل آورد و در جمع پزشکان و داروسازان استان پیرامون نقش پزشک در جامعه سخن گفت .

ـ نماینده امام و امام‌جمعه استان کرمانشاه ، صبح روز ۶۲/۲/۳ به حضور رهبرکبیر انقلاب حضرت امام خمینی (ره) رسیدند و با ایشان دیدار و گفتگو کردند .

(هـ) پیام‌های مردمی :

ـ قسمتی از پیام نماینده مردم کنگاور ، هرسین و صحنه ، در مجلس شورای اسلامی به مناسبت انتصاب حجت‌الاسلام موحدی کرمانی به امامت جمعه کرمانشاه مورخه ۶۱/۹/۱ : انتصاب حضرت‌عالی را به امامت جمعه کرمانشاه ــ که از جانب مرجع عظیم‌الشأن تقلید و بنیانگذار جمهوری اسلامی ، امام خمینی مدظله الشریف ، و به دنبال شهادت عالم بزرگوار مرحوم آقای اشرفی (رضوان‌الله علیه) انجام شد ـ حضور شما و مردم شریف و متعهد آن سامان تبریک عرض می‌کنیم . امید است پرچم مقدس اسلام ، همواره در اهتزاز [باشد] و مردم محترم غرب از برکات وجودی شما کاملاً بهره‌مند شوند .

ـ قسمتی از پیام تبریک برادران اسلامیت به محضر امام‌جمعه کرمانشاه مورخه ۶۱/۹/۱ : اکنون که به امر مبارک رهبر عظیم‌الشأن انقلاب اسلامی ایران به امامت جمعه استان کرمانشاه منصوب گردیده‌اید ، ضمن تبریک ، آرزومندیم پیش از پیش در پیشبرد اهداف عالی انقلاب علیه استکبار جهانی موفق باشید .

(و) دیدارها :

ـ در تاریخ ۶۱/۹/۶ ، تعدادی از فرماندهان نظامی و مسئولان عقیدتی سیاسی قرارگاه مقدم نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی با امام‌جمعه کرمانشاه دیدار و گفتگو کردند . در این ملاقات ، حجت‌الاسلام موحدی کرمانی در مورد رزمندگان

اسلام و جنگ سخنانی ایراد داشت .

ـ در تاریخ ۶۱/۹/۱۰ حجت‌الاسلام موسوی ، نماینده امام در غرب کشور به اتفاق فرمانده سپاه کردستان ، اطلاعاتی در خصوص استان کردستان و برنامه‌های جاری آن در اختیار نماینده امام در کرمانشاه گذاشته شد .

ـ در تاریخ ۶۱/۹/۱۰ ، عده‌ای از کارگران کارخانجات کرمانشاه و مدیر کل کار و امور اجتماعی استان با نماینده‌امام و امام‌جمعه کرمانشاه دیدار کردند. در این دیدار مدیرکل کار و امور اجتماعی ، پیرامون ارزش کار و کارگری و اهمیت تولید سخنانی ایراد کرد .

ـ در تاریخ ۶۱/۹/۱۰ استاندار کرمانشاه ، فرمانداران ، بخشداران و تنی چند از معاونین استانداری کرمانشاه با حجت‌الاسلام موحدی کرمانی ملاقات کردند . در این ملاقات نماینده امام طی سخنانی فرمودند : در برخورد با مراجعه کنندگان ، اخلاق اسلامی را رعایت نمایید و به کارهای آنان برای پیشبرد انقلاب و خدمت به مستضعفین و توده مردم رسیدگی کنید .

ـ امام‌جمعه پاوه ، ائمه‌ی‌جمعه جوانرود و قصرشیرین و عده‌ای از روحانیت اهل سنت و مدرسین حوزه‌های علمیه اورامانات با حجت‌الاسلام والمسلمین محمدعلی موحدی کرمانی دیدار کردند . در این ملاقات ، درباره نقش نمازجمعه و جماعات و پیشبرد امکانات حوزه‌های علمیه و نقش جوامع روحانیت و ارشاد و هدایت مردم بحث و تبادل نظر به عمل آمد.

ـ طی مراسمی ، اعضای انجمن اسلامی ادارات و کارخانجات کرمانشاه با نماینده امام در استان دیدار کردند . در این دیدار امام‌جمعه استان کرمانشاه طی سخنانی فرمود : انجمن‌های اسلامی از عده‌ای چهره‌های صادق ، شایسته ، انقلابی و آگاه پرسنل ادارات به وجود آمد و در حقیقت ، اعضای انجمن‌های اسلامی ادارات باید عهده‌دار پیاده‌کردن برنامه‌های اسلامی در ادارات و امر به معروف و نهی از منکر باشند.

ـ در تاریخ ۶۱/۱۰/۲۲ ، گروهی از مربیان آموزش عقیدتی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی کرمانشاه با حجت‌الاسلام موحدی کرمانی ملاقات کردند . در این دیدار ، امام‌جمعه کرمانشاه ضمن بیان رسالت یک مربی شایسته گفت : اگر مربی شناخت نسبتاً خوبی از اسلام نداشته باشد ، نمی‌تواند برنامه‌های اسلامی را در مقام عمل پیاده کند و

در این میان یکی از عوامل ملی که باعث پیشرفت اسلام شد و دشمنان اسلام را جذب می‌کرد اخلاق بود و شما که مربی آموزش عقیدتی هستید، بایستی دارای اخلاق اسلامی و بصیرت‌های اسلامی باشید .

ـ در تاریخ ۶۱/۱۲/۸ عده‌ای از روحانیون ، ائمه جمعه و جماعات و مدرسین اهل سنت جوانرود ، روانسر و ثلاث باباجانی با امام‌جمعه کرمانشاه دیدار کردند . در این نشست پس از ارائه گزارش پیرامون رویدادهای منطقه و فعالیت‌های مذهبی ـ سیاسی ، حضرت حجت‌الاسلام موحدی کرمانی اعلام داشت : برپایی چنین جلساتی تحکیم وحدت و اتفاق نظر هرچه بیشتر و نزدیک شدن به اهداف عالیه اسلام است .

ـ در تاریخ ۶۱/۱۲/۱۷ ائمه‌ی‌جمعه ، معاونین استانداری ، فرمانداران ، بخشداران ، شهرداران ، مدیران کل و رؤسای سازمان‌های اداری کرمانشاه با نماینده امام و امام‌جمعه این استان دیدار کردند. دراین دیدار حضرت حجت‌الاسلام موحدی کرمانی اظهار داشت : مسئولین نباید جز خدمت در راه خدا هدفی داشته باشند و [باید] به مشکلات مردم رسیدگی کنند و بدانند که خداوند در روز قیامت از آنها باز خواست خواهد کرد .

ـ در تاریخ ۶۱/۱۲/۲۴ فرمانده ژاندارمری کل کشور به اتفاق مسئول عقیدتی ـ سیاسی این نیرو و تعدادی از فرماندهان ژاندارمری و شهربانی با حجت‌الاسلام موحدی کرمانی ، دیدار و گفتگو کردند .

ـ در تاریخ ۶۱/۱۲/۲۴ قائم مقام وزیر آموزش و پرورش به همراه مدیر کل آموزش و پرورش استان کرمانشاه با امام‌جمعه این استان دیدار و گفتگو کردند .

ـ رئیس دانشگاه رازی به اتفاق جمعی از اساتید این دانشگاه با حجت‌الاسلام موحدی کرمانی دیدار و گفتگو کردند . در این دیدار پیرامون مسائل دانشگاه گفتگوهایی به عمل آمد .

ـ بخشدار کرند با نماینده امام در استان کرمانشاه دیدار و گفتگو کرد .

ـ اعضای شورای مرکزی سپاه منطقه هفت با حجت‌الاسلام موحدی کرمانی دیدار و درباره مسائل مختلف بحث و گفتگو کردند .

ـ در تاریخ ۶۳/۶/۱۲ به مناسبت هفته دولت طی مراسمی جمعی از روحانیون ، معاونان سیاسی ، اداری و عمرانی استانداری ، نماینده مردم کرمانشاه در مجلس شورای

اسلامی ، فرمانداران ، بخشداران و جمعی از فرماندهان نظامی و انتظامی ، کارگران کارخانجات و اعضای شورای مرکزی اصناف با امام‌جمعه و نماینده امام در کرمانشاه دیدار کردند . در این دیدار حضرت حجت‌الاسلام موحدی کرمانی طی سخنانی به بررسی مسأله اهانت، از دیدگاه قرآن پرداخت .

(ز) استعفا :

حضرت حجت‌الاسلام حاج‌شیخ محمدعلی موحدی کرمانی که طی حکم مورخه ۶۱/۸/۲۷ حضرت امام خمینی به سمت امامت‌جمعه و نمایندگی ایشان در استان کرمانشاه منصوب شده بودند ، به علت کسالت از این سمت استعفا دادند ، به همین جهت حضرت امام خمینی (ره) در تاریخ ۶۴/۳/۲۱ طی حکمی حجت‌الاسلام حاج شیخ حسین زرندی را به عنوان امام‌جمعه کرمانشاه منصوب نمودند . در قسمتی از حکم رهبر معظم انقلاب آمده است : به دنبال کسالت ممتد جناب حجت‌الاسلام آقای موحدی کرمانی (دامه توفیق العالی) که منجر به استعفای ایشان از امامت جمعه کرمانشاه گردید ، ضمن تقدیر از زحمات ایشان که در این مدت در انجام این وظیفه مقدس متحمل شده‌اند ، [جناب‌عالی را به سمت امامت جمعه کرمانشاه ، منصوب می‌نمایم] .

۴ ـ آیت‌الله حسین کرمانی[1]

با توجه به آشنایی و سابقه‌ای[2] که حضرت آیت الله حاج‌شیخ حسین کرمانی در

---

۱ ـ حکم انتصاب ایشان در بند ۶ نقش حضرت امام (ره) آمده است .

۲ ـ حضرت آیت الله حسین کرمانی در پاییز سال ۱۳۴۲ از طرف حضرت آیت الله گلپایگانی جهت تبلیغ به شهر قروه واقع در نزدیکی شهر سنندج اعزام می‌شوند و با توجه به جو حاکم بر منطقه و تحمل سختی‌های زیاد تا سال ۱۳۴۸ در آن جا می‌مانند و فعالیت‌های چشمگیری را در آن سامان به انجام می‌رسانند . با پیروزی انقلاب اسلامی و توطئه دشمنان درگیری‌هایی در قروه صورت می‌گیرد به صورتی که تعدادی از مغازه‌ها به آتش کشیده می‌شود و اجناس آن به غارت می‌رود، لذا ایشان به توصیه حضرت آیت الله گلپایگانی و با حکم حضرت امام (ره) به آن شهر اعزام و با توجه به شناخت قبلی شروع به فعالیت می‌کنند و مؤفق می‌گردند غائله قروه را خاموش کنند . پس از آن حضرت امام (ره) طی حکمی ایشان را به عنوان نماینده‌اش در کل کردستان معرفی می‌نمایند . در هرحال با توجه به این‌که عمده فعالیت حضرت آیت‌الله حسین کرمانی مربوط به مقطع نبرد اول می‌باشد ، تنها مختصری از فعالیت ایشان در این مقطع آورده شده است .

کردستان داشتند، در تاریخ ۱۳۵۸/۶/۶ به سمت نمایندگی حضرت امام (ره) منصوب شدند و در مقاطع مختلف طی مسافرت به مناطق غرب و شمال‌غرب، اقداماتی انجام دادند که در ادامه به اختصار به آنها پرداخته می‌شود:

(الف) سخنان:

ـ در تاریخ ۵۸/۶/۲۷: به عنوان یک وظیفه شرعی و ملی به تمام ملت ایران اخطار می‌کنم که غائله کردستان را پایان یافته تلقی نکنند و هر کس در هر پست و مقامی هست، باید به هر نحو که می‌تواند در حفظ این منطقه از کشورمان از نظر نظامی کمک کند.

ـ در تاریخ ۵۸/۷/۹: آتشی که در کردستان روشن شد، نه خواست مردم کُرد و نه خواست ما بود. قدرت‌های خارجی هم که با [وقوع] انقلاب، وطن را ترک کردند. این آتش را بیشتر دوستان نادان ما روشن کردند، دوستان نادانی که مانند موریانه در داخل، این اعمال را دامن زدند.

ـ ۵۸/۹/۵: برای تأمین امنیت منطقه، باید همه محققاً اقدام کنید و پاسداران انقلاب را یاری دهید تا دزدان و سارقان مسلح هرچه زودتر دستگیر شوند و به کیفر اعمال زشت خود برسند.

ـ آنجا (کردستان) کُردها نیستند که در مقابل ما قرار دارند، خیر این‌طور نیست. این‌ها برادران کُرد ما نیستند بلکه گروه‌های مختلفی هستند که حاضرم را معرفی کنم. پیشنهاد می‌کنم هیأتی از طرف مجلس معرفی شود که حقایق را ببینند و آن‌گاه[هر] تصمیمی که این‌ها می‌گیرند، دولت باید قاطعانه آن را عمل کند، چرا که نمی‌توانیم تصمیمات متخذه را در تمام مناطق به طور یکنواخت عمل کنیم.

(ب) دیدارها و بازدیدها:

ـ مورخه ۵۸/۷/۴ حجت‌الاسلام حاج شیخ‌حسین کرمانی و استاندار کرمانشاه برای دیداربا حضرت امام خمینی، رهبرکبیر انقلاب اسلامی، وارد اقامتگاه ایشان شدند. در این دیدار استاندار کرمانشاه و نماینده حضرت امام گزارشی از اوضاع منطقه غرب کشور به امام خمینی (ره) تسلیم کردند. حضرت امام (ره) دستور دادند که سپاه پاسداران مستقر در غرب کشور، برای جلوگیری از هرگونه نا امنی در سطح منطقه و

سرکوب تهاجم افراد مسلح کاملاً تجهیز شود .

ـ مورخه ۵۸/۷/۲۴ ، نماینده حضرت امام و استاندار کرمانشاه و مسئولان منطقه در مسجد سرپل‌ذهاب حضور یافتند . در این دیدار ، ابتدا استاندار کرمانشاه و سپس حضرت حجت‌الاسلام حسین کرمانی به ایراد سخن پرداختند .

ـ مورخه ۵۸/۷/۲۹ حضرت حجت‌الاسلام حاج‌شیخ‌حسین کرمانی ، نماینده امام خمینی (ره) در غرب کشور به قصرشیرین و سرپل‌ذهاب رفت. نماینده امام قبل از عزیمت به آن مناطق اعلام کرد : مردم هیچ‌گونه امنیتی ندارند و من می‌روم تا شاید راه چاره‌ای بیابم. اطلاعاتی که به من رسیده ، حاکیست که مهاجمان تدارک حمله‌ای تازه را می‌بینند .

ـ مورخه ۵۸/۹/۶ ، حجت‌الاسلام شیخ حسین کرمانی ، نماینده حضرت امام خمینی (ره) در رأس هیأتی به اتفاق فرمانده سپاه پاسداران غرب برای بررسی مشکلات گیلان‌غرب به این شهرستان مسافرت نمود و به مشکلات این منطقه رسیدگی کرد .

ـ مورخه ۵۸/۱۰/۳ حجت‌الاسلام کرمانی به اتفاق نمایندگان استانداری و شهربانی آذربایجان‌غربی ، وارد خوی شدند و با اعضای کمیته انقلاب این شهر در ارتباط با خواسته‌ها و مشکلات مردم به گفتگو نشستند . سپس با حضور در مسجد سیدالشهدا با مردم دیدار کردند و طی سخنانی گفتند : ما در انقلاب خود تمام معیارها را بر هم زده‌ایم و این قیام به عنوان نهضت پا برهنه‌ها تاکنون بی‌نظیر بوده است و من آن روز را می‌بینم که مسضعفان بر تمام جهان مسلط خواهند شد .

(ج) مذاکرات :

ـ مورخه ۵۸/۸/۲ ، حضرت حجت‌الاسلام حسین کرمانی در منطقه منظریه با مرزبان عراق به مذاکره پرداخت . در این مذاکرات نماینده امام در غرب چهار سؤال مطرح کرد و از طرف عراقی خواست در این موارد پاسخ گو باشد :۱ـ محافظت طرفین از مرز و همکاری مرزبانی ایران و عراق ۲ـ مسأله کسانی که از ایران به عنوان پناهنده به عراق پناه می‌برند . ۳ ـ مسأله خرابکارانی که از داخل ایران به عراق رفته و از آنجا نقشه‌های خرابکارانه در داخل ایران پیاده می‌کنند. ۴ ـ موضوع سرقت‌هایی که در داخل ایران می‌شود و اجناس به سرقت رفته به عراق برده می‌شود . در پایان این مذاکرات ،

طرف عراقی قول داد تا جایی که بر ایشان امکان دارد در جهت حل تمام این موارد بکوشند .

ـ حجت‌الاسلام کرمانی مورخه ۵۸/۹/۱۳ به منظور مذاکره و پی‌گیری گفتگوهای قبلی با مقامات مرزی کشور عراق به همراه فرماندار قصر شیرین و سرپرست مرزبانی این شهر ، رهسپار منظریه شد .

ـ مورخه ۵۹/۱/۱۱ ، حجت‌الاسلام کرمانی برای مذاکره با سران حزب منحله دموکرات وارد شهر مهاباد شد و سه ساعت با مسئولین این حزب به مذاکره پرداخت . در پایان این مذاکره ، نماینده حضرت امام در مصاحبه با صدا و سیما نتیجه مذاکرات را ثمر بخش اعلام کرد .

ـ مورخه ۵۹/۱/۱۶ ، نماینده امام در غرب کشور در جریان دومین سفر خود جهت مذاکره با سران حزب منحله دموکرات وارد مهاباد شد و با شیخ‌عزالدین حسینی ، از سران این حزب به مذاکره نشست . محور اصلی این مذاکرات رفع بحران نگران کننده آذربایجان غربی بود .

ـ مورخه ۵۹/۱۲/۱۴ حضرت حجت‌الاسلام شیخ حسین کرمانی با دکتر قاسملو به مذاکره پرداخت . محور اصلی این مذاکرات متوقف کردن درگیری‌ها و طرح مسائل اساسی مشکل کردستان و تأمین حقوق مردم کردستان بود .

۵ ـ شرح زندگانی و عملکرد هیات شش نفره نمایندگان امام در غرب و شمال‌غرب

(الف) آیت‌الله حسین نوری همدانی :

ـ حضرت آیت‌الله نوری در سال ۱۳۰۴ هجری شمسی در خانواده‌ای روحانی در همدان به دنیا آمدند . در سال ۱۳۲۱ وارد مدرسه مرحوم آخوند همدانی شدند و سپس به شهر قم عزیمت فرمودند . در آنجا به تحصیل علوم دینی پرداختند و از محضر اساتید بزرگی همچون آیت‌الله آخوند ملاعلی همدانی ، مرحوم آیت‌الله العظمی سیدمحمد داماد ، آیت‌الله علامه طباطبایی ، آیت‌الله العظمی سیدمحمد کوه کمره‌ای ، حضرت آیت‌الله العظمی بروجردی و حضرت امام خمینی (ره) بهره‌های فراوانی بردند . آیت‌الله نوری به لحاظ این‌که شاگرد امام خمینی (ره) بودند ، در حد عشق به ایشان دلبسته [گی] داشتند و از هر حیث به ویژه از جهت سیاسی به شدت تحت تأثیر

آموزه‌های ایشان قرار داشتند و به همین جهت چندین بار توسط ساواک دستگیر ، زندانی و تبعید گردیدند . پس از پیروزی انقلاب در سال‌های ۵۸ و ۵۹ ، به عنوان نماینده امام در اروپا به کشورهای مختلفی همچون انگلستان ، فرانسه ، آلمان ، اتریش ، ایتالیا ، سوئد ، بلژیک ، هلند ، دانمارک ، سوئیس ، نروژ ، فنلاند ، اسپانیا ، یونان و ترکیه مسافرت کردند و طی آن با تشکیل مجالس مختلف حقایق اسلام و عظمت انقلاب اسلامی را برای حاضرین بیان می‌داشتند و به سؤالات علمی و مذهبی آنان پاسخ می‌گفتند . از دیگر مسئولیت‌های این روحانی مبارز ، می‌توان به نمایندگی حضرت امام در غرب کشور از نیمه دوم سال ۱۳۵۷ اشاره کرد و طی آن در مقاطع مختلف از مناطق جنگی ، به‌ویژه خطوط مقدم نبرد با متجاوزین بعثی بازدید می‌نمودند و در قلب مردم و رزمندگان اسلام جایگاه ویژه‌ای داشتند .

معظم‌له در یکی از بازدیدهایی که در مورخه ۵۹/۷/۲۷ به همراه چندتن از فرماندهان نظامی از جبهه‌های جنگ در مناطق غرب داشتند، با استقبال با شکوه مردم و رزمندگان مواجه شدند . ایشان ضمن قدردانی فرمودند: نیروهای اسلام برخلاف متجاوزین بعث عراق همیشه سعی داشته و دارند که به مردم مستضعف عراق کوچکترین صدمه‌ای وارد نشود ، زیرا ملت عراق با ما برادرند و به امید خدا در آینده‌ای بسیار نزدیک این ملت محروم و ستمدیده از زیر یوغ جباران بعثی عراق خارج خواهد شد .

(ب) آیت‌الله مهدوی‌کنی :

حضرت آیت‌الله مهدوی‌کنی ، سرپرست ستاد مرکزی کمیته‌های امام در رأس هیأتی متشکل از آقایان سیدعبدالکریم موسوی اردبیلی ، آیت‌الله امامی کاشانی و فرمانده سپاه پاسداران در تاریخ ۵۸/۸/۲۱ رهسپار استان‌های آذربایجان‌شرقی و غربی شدند . این هیأت مأموریت داشت با تماس و مشاوره با علمای اعلام و سایر شخصیت‌های انقلابی و مبارز و مقامات مسئول این دو استان مسائل کمیته‌ها ، پاسداران ، دادگاه‌های انقلاب و زندان‌ها را رسیدگی کنند و سامان دهند تا موجبات آسایش و رفاه مردم به پاخاسته و غیور آذربایجان فراهم شود و توطئه عناصر ضدانقلاب خنثی گردد . این هیأت با اختیارات کامل از سوی امام و دادستان کل انقلاب اسلامی به مدت یک هفته ، رسیدگی به شکایات و اعتراضات مردم در استان‌های مذکور را به عهده داشت .

(ج) آیت‌الله اشراقی :

ـ مورخه ۵۸/۱۰/۲۶ ، حضرت آیت‌الله اشراقی و اعضای هیأت ویژه در جلسه شورای انقلاب حضور یافتند . در پایان این جلسه آیت‌الله اشراقی گفتند : شرکت من در جلسه شورای انقلاب ، به منظور گزارش مسافرتی بود که به کردستان کرده بودیم و بحث در مورد مسائل کردستان بود . من پیشنهادهایی داشتم که آنها را به شورا دادم . آیت‌الله اشراقی در پاسخ به این سؤال که شما چقدر به حل مسائل امیدوار هستید ، اظهار داشت : باز هم ادامه مذاکرت مفید است و از رفتن من به این سفر ، حسن استقبال زیاد بود. این مسافرت من از طرف حضرت امام ، نوید خوبی برای مردم کردستان بود که فکر می کنم باز هم اگر به شهرهای مختلف کردستان مسافرت کنیم ، مسأله به خوبی حل می‌شود .

ـ مورخه ۶۰/۱/۳۱ هیأت بررسی وضعیت آذربایجان‌غربی که اواخر سال پیش به دستور امام خمینی (ره) و به سرپرستی آیت‌الله اشراقی تشکیل شده بود ، در جلسه رسمی خود در ارومیه تصمیم گرفت برای بررسی وضع امنیتی و رفاهی مردم در آذربایجان‌غربی ، نیرویی رهسپار این منطقه گردد .

ـ مورخه ۶۰/۲/۱۳ آیت‌الله اشراقی ، نماینده امام در حل مشکلات آذربایجان غربی و کردستان ، وارد ارومیه شد و با مقامات محلی و مسئولین دولتی دیدار و گفتگو کرد . در پایان این دیدار آیت‌الله اشراقی گفت : پس از جلسات متعددی که در این استان داشتیم ، مسائل کردستان را در دیدارهای جداگانه‌ای با نمایندگان دولت و ریاست جمهوری مورد بررسی و پی‌گیری قرار دادیم .

(د) آیت‌الله عبدالجلیل جلیلی :

ـ آیت‌الله جلیلی[1] کرمانشاهی ، طی نامه‌ای از حضرت امام (ره) درخواست اعزام چندتن از علما را به کرمانشاه نمودند که امام در جواب مرقومه ایشان جوابی بدین شرح ارسال نمودند : خدمت جناب مستطاب عمادالاعلام و حجت‌الاسلام حاج‌شیخ‌عبدالجلیل جلیلی کرمانشاهی (دامت برکانه) به عرض می‌رساند ، مرقومه شریفه واصل و از مضمون آن اطلاع حاصل گردید . راجع به اعزام چند نفر از آقایان اهل علم به کرمانشاه و امر به اقامت آنان در آنجا که مرقوم فرموده بودید ، حقیر تا به

---

۱ ـ ایشان در آن زمان ریاست حوزه علمیه کرمانشاه را بر عهده داشتند .

حال آنچه تجربه کرده‌ام ، آقایان اهل علم اگر اهل محل نباشند ، توقف آنها در آن محل بسیار مشکل است و غالباً توقف آنها ادامه ندارد . انشاءالله حضرت‌عالی کوشش فرمایید از آقایان محلی اشخاصی را انتخاب و نگهداری فرمایید و چنانچه احتیاجی به تأیید حقیر داشت ، مضایقه ندارم . از خداوند تعالی عظمت اسلام را خواستارم .

ـ آیت‌الله جلیلی مورخه ۵۸/۱۲/۸ در مورد تجاوزهای مرزی عراق به ایران گفتند: دولت بعث عراق مسلماً از مخالفان رژیم فعلی ایران است و به عناوین مختلف در مرزهای غربی ایران با تحریک عوامل خود اغتشاش نموده و مرتب در رادیو و رسانه‌های گروهی مطالب زننده و تحریک‌آمیز انتشار می‌دهد ، البته تا آن‌جایی که اطلاع دارم، ملت عراق ـ که مسلمان و هم کیش با ایرانیان هستند ـ از اعمال دولت خود ناراضی[اند] و چون در زیر سلطه و اقتدار رژیم بعثی نمی‌توانند عقاید خود را ابراز کنند، چنانچه ملت صاحب قدرتی شوند، بلافاصله رژیم بعثی را سرنگون خواهند نمود.

ـ مورخه ۵۸/۱۲/۸ آیت‌الله جلیلی برای پایان دادن به جنگ و برادرکشی در کردستان گفتند: ریشه ناآرامی‌ها را باید جستجو کرد و تا آن‌جا که قانون و شرع اجازه می‌دهد خواسته‌های آنان را از راه مذاکره و تفاهم و مسالمت‌آمیز ، مورد نظر قرار داد و در آبادانی منطقه و ایجاد کار برای آنان که جداً مستحق هستند اقدام نمود .

(ه)حجت‌الاسلام عبدالنبی نمازی :

عبدالنبی نمازی در سال ۱۳۲۴ در شهر بوشهر و در خانواده‌ای روحانی به دنیا آمد و پس از طی دوره دبستان وارد حوزه علمیه شد . پس از طی دروس ادبیات عرب در آبادان ، در سال ۱۳۴۱ به نجف‌اشرف عزیمت کرد و پس از چند سال به قم مراجعت نمود و در درس خارج بسیاری از بزرگان راه یافت . حجت‌الاسلام نمازی طی سالیان متمادی خدمات علمی و فرهنگی بسیاری به انجام رساند . در کارنامه زندگانی این روحانی مبارز ، فعالیت‌های سیاسی بیش از همه می‌درخشد . او از نخستین سال‌های نهضت حضرت امام خمینی (ره) همواره پشتیبان ایشان بود و از هیچ کوششی دریغ نورزید . بخشی از فعالیت‌های سیاسی حجت‌الاسلام نمازی پس از انقلاب اسلامی به قوه قضاییه مربوط می‌شود . وی کار خود را در دستگاه قضایی با قبول سمت حاکم شرع در مناطق سرپل‌ذهاب و قصرشیرین آغاز کرد و در آن مناطق سرچشمه خدمات

بسیاری شد . از دیگر مسئولیت‌های وی می‌توان به نمایندگی امام و فرماندهی سپاه منطقه ۲ کشور ، مسئول آموزشی عقیدتی ـ سیاسی سپاه ، نمایندگی مجلس خبرگان رهبری دوره دوم و سوم استان بوشهر ، عضویت در جامعه مدرسین حوزه علمیه قم و دادستان کل کشور اشاره کرد .

۶ـ ائمه جمعه مناطق غرب و شمال‌غرب

در ۲۶ آبان‌ماه سال ۱۳۵۸ با توجه به توطئه‌های استکبار شرق و غرب و ایادی آنها با فرمان تاریخی حضرت امام (ره) قرار شد نمازجمعه در سراسر استان‌های کشور برگزار شود . در استان‌های آذربایجان‌غربی ، کردستان و کرمانشاه با توجه به اوضاع حساس امنیتی منطقه و احساس مسئولیت اسلامی ، جهت تحکیم مبانی وحدت و اخوت اسلامی و حمایت همه جانبه از رهبری قاطعانه رهبر کبیر انقلاب ، قوای سه‌گانه ، نهادها و ارگان‌های جمهوری اسلامی به‌ویژه جهادسازندگی ، سپاه و ارتش ضرورت برپایی این آیین دشمن‌شکن در راستای نشر اسلام ناب محمدی (ص) ، علی‌رغم تهدیدات دشمنان انقلاب ، احساس شد . اولین نمازجمعه در شهر سنندج با همت والا و تلاش نماینده محترم امام حاج آقا موسوی و آقایان شهید بروجردی ، رسول یاحی ، رحیم صفوی ، مصطفی ایزدی و جواد استکی برپا و در سایر شهرها نیز پی‌گیری گردید .

در ادامه این قسمت ، تاریخ برپایی رسمی نمازجمعه و اسامی ائمه‌جمعه شهرها به تفکیک استان و به اجمال همراه با موضوعات عمده‌ای که توسط این بزرگواران در خطبه‌های نمازجمعه ایراد گردیده ذکر می شود .

(الف) ائمه جمعه استان آذربایجان غربی :

ـ از تاریخ ۵۸/۱۰/۷ در شهر ارومیه نمازجمعه توسط حجت‌الاسلام حسنی[1] ،

---

۱ ـ غلامرضا حسنی ، در مرداد ماه ۱۳۰۶ هجری شمسی در ارومیه به دنیا آمد و پس از سپری کردن دوران کودکی تا کلاس ششم به تحصیلات کلاسیک خود ادامه داد ، سپس وارد مدرسه علوم دینی شد . ایشان در حین تحصیل اقدام به ازدواج نمود و در سال ۱۳۲۸ هجری شمسی به مدیریت حوزه علمیه ارومیه انتخاب شد و در سال ۱۳۳۰ برای ادامه تحصیل به قم رفت و از کلاس درس نزد اساتید بزرگی نظیر علامه طباطبایی ، ملا هادی سبزواری ، دکتر مفتح ، امام خمینی (ره) و محقق داماد بهره برد .

مشارکت وی در فعالیت‌های انقلابی و کمک به حل مشکلات مردم ارومیه ، سبب ممنوع‌المنبر شدن وی و منع ←

حجت‌الاسلام محمدسعید حسامی و حجت‌الاسلام قریشی برگزار می‌شد.

ـ از مورخه ۶۰/۱/۷ در شهر مهاباد نمازجمعه توسط حجت‌الاسلام احمدیان[1] و ملاعزیز برگزار می‌شد.

ـ از تاریخ ۶۰/۷/۴ در پیرانشهر نمازجمعه توسط حجت‌الاسلام واژی، حجت‌الاسلام رسول فتحی‌راد، ملاعبدالقادر کُردی و جناب آقای طاهری برگزار می‌شد.

ـ از اواخر سال ۱۳۵۸ در شهر سردشت نمازجمعه توسط ملامحمد عظیمی[2] برگزار می‌شد.

← فعالیت‌های ایشان در منطقه شد، اما وی محکم و استوار به فعالیت‌های خود ادامه داد. و چند بار به ملاقات حضرت امام خمینی (ره) رفت و از رهنمودهای معظم‌له استفاده نمود و پس از پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۹ از طرف حضرت امام به سمت امام جمعه ارومیه منصوب شد. وی در مبارزه با گروهک‌های ضد انقلاب، منافقین و تجزیه طلب‌ها فوق العاده جانفشانی کرد و چندین بار مورد هجوم مسلحانه تروریست‌های منافق قرار گرفت و مجروح گشت به طوری که در آخرین ترور تا مرز شهادت پیش رفتند.

ساده زیستی و روحیه مردمی از حجت‌السلام حسنی چهره‌ای محبوب در ارومیه ساخت، به صورتی که مردم این خطه و کسانی که ایشان را می‌شناسند علاقه ویژه‌ای به ایشان دارند.

از جمله اقدامات و فعالیت‌های مهم عمرانی امام جمعه ارومیه می‌توان به ساخت بنای مصلای بزرگ امام خمینی (ره) در شهر ارومیه و ساخت مساجد و مدارس فراوان در روستاها و ایجاد حوزه‌های علمیه اشاره کرد.

۱ ـ ملا محمود احمدیان در سال ۱۳۳۳ در شبستر متولد شد و پس از طی مراحل تحصیلات ابتدایی و فراگرفتن بخشی از مقدمات علوم دینی، وارد حوزه علیمه گردید و در سال ۱۳۴۵ برای تکمیل تحصیلات خود وارد حوزه علمیه قم شد و پس از تکمیل تحصیلات به زادگاهش بازگشت و به نشر و تبلیغ دینی پرداخت. وی پس از پیروزی انقلاب اسلامی طی حکمی از طرف حضرت امام خمینی (ره) به سمت امام جمعه مهاباد منصوب ،که تاکنون در این سمت به انجام وظیفه می‌پردازند.

۲ ـ ملا محمد عظیمی در سال ۱۳۲۰ در شهرستان سردشت به دنیا آمد و پس از طی تحصیلات ابتدایی و دروس مقدماتی علوم دینی در سال ۱۳۳۱ عازم حوزه علمیه قم گشت. با شروع نهضت اسلامی، از سال ۱۳۴۲ به بعد پیوسته با رژیم پهلوی در ستیز بود به صورتی‌که چندین بار توسط ساواک دستگیر و دائم زیر نظر این سازمان مخوف قرار داشت و به دفعات از منبر رفتن محروم و گاهی حتی تا یک سال ممنوع منبر بود.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایشان با حکم حضرت امام (ره) به امام جمعه سردشت منصوب شد و در اوج غائله کردستان نقش رهبری مبارزات مردم سردشت بر ضد گروهک‌های ضدانقلاب را برعهده داشت، به صورتی که می‌توان از ملا محمد عظیمی به عنوان یک روحانی انقلابی و مدافع نظام یاد کرد. قابل ذکر است این روحانی متدین و مبارز در سال ۱۳۶۶ توسط گروهک کومله به شهادت رسید و پیکر مطهرش پس از تشییع با شکوه مردم سردشت، در گلزار شهدای این شهر به خاک سپرده شد.

ـ از تاریخ ۶۲/۱/۱۴ در شهر بوکان نمازجمعه توسط ملاذوالفقاری و ملاعبدالرحمن خلیفه‌زاده[1] برگزار می‌شد.

ـ از تاریخ ۶۰/۲/۲۲ در شهر میاندوآب نمازجمعه توسط حجت الاسلام حسن مجد ارومیه‌ای، حجت‌الاسلام مجتبی موسی، حجت‌الاسلام رازینی و حجت‌الاسلام حریفی برگزار می‌شد.

ـ از تاریخ ۶۱/۱۲/۲ در شهر نقده نمازجمعه توسط حجت‌الاسلام رحیمی برگزار می‌شد.

ـ از تاریخ ۶۰/۸/۳ در شهر اشنویه نمازجمعه توسط قاضی محمد خضری برگزار می‌شد.

ـ از تاریخ ۶۱/۴/۱۴ در شهرسلماس نمازجمعه توسط حجت‌الاسلام نجفی، حجت‌الاسلام حاج شیخ حسن پرهیزگار و حجت‌الاسلام بنیادی برگزار می گردیده است.

ـ از تاریخ ۶۲/۱/۲۷ در شهر خوی نمازجمعه توسط حجت‌الاسلام شیخ عباس محمدی، آیت الله محمد صادق نجمی[2] برگزار می‌شد.

ـ از تاریخ ۵۹/۸/۲ در شهر تکاب نمازجمعه توسط حجت‌الاسلام خسروی، حجت‌الاسلام مالک امیری برگزار می‌شد.

ـ از تاریخ ۶۲/۹/۲۱ در شهرشاهین‌دژ نمازجمعه توسط حجت‌الاسلام شیخ حسین

---

۱ ـ ملا عبدالرحمان خلیفه زاده در سال ۱۳۲۲ هجری شمسی در بوکان دیده به جهان گشود و پس از طی مراحل تحصیلات ابتدایی، وارد مدرسه علوم دینی بوکان گردید. وی در سال ۱۳۳۹ برای تکمیل تحصیلات خود وارد حوزه علمیه قم گردید و پس از سپری کردن تحصیل به شهر خود بازگشت و به نشر و تبلیغ علوم دینی پرداخت. ایشان پس از پیروزی انقلاب اسلامی با صدور حکمی توسط حضرت امام خمینی (ره) به سمت امامت جمعه بوکان انتخاب شد که هم اکنون نیز ادامه دارد.

۲ ـ محمد صادق نجمی در سال ۱۳۱۵ در روستای هریس از توابع شبستر و در یک خانواده روحانی متولد گردید. وی پس از طی تحصیلات ابتدائی وارد مدرسه طالبیه تبریز گردید و در سال ۱۳۳۲ وارد حوزه علمیه قم شد و طی ۲۸ سال علوم متداول در حوزه را نزد اساتیدی چون محقق داماد، حاج شیخ مرتضی حائری و حضرت آیت‌الله گلپایگانی فراگرفت. ایشان در سال ۱۳۴۲، همزمان با قیام مردم به خاطر فعالیت‌های انقلابی، از سوی ساواک دستگیر شد و در مبارزات بر ضد رژیم ستم‌شاهی، تا سال ۱۳۵۷ محور مبارزات مردم انقلابی شبستر بود. وی در سال ۱۳۶۰ به دستور حضرت امام خمینی (ره) به امام جمعه شهر خوی منصوب و در طی بیست سال، علاوه بر ایفای وظیفه امامت جمعه، به حل مشکلات اجتماعی، پاسخگویی به نیازهای مردم، تأسیس دانشگاه آزاد اسلامی، تدریس و مدیریت حوزه علمیه، تألیف ده‌ها اثر علمی، تأسیس چند مرکز خیریه و توانبخشی همت گمارد و در دوره‌های دوم و سوم به نمایندگی از طرف مردم آذربایجان‌غربی وارد مجلس خبرگان رهبری شد.

قاسمی برگزار می‌شد .

ـ از تاریخ ۶۰/۸/۱۴ در شهر ماکو نمازجمعه توسط حجت‌الاسلام ارجمندی برگزار می‌گردید .

(ب) ائمه‌جمعه استان کردستان

ـ از تاریخ ۵۹/۳/۲ در شهرسنندج نمازجمعه توسط ملا محمد سعید خسامی ، ملا محمدامین حسنی ، ملاصلاح الدین حسامی ، ملاامین منبری و ملاحیدر مصطفوی برگزار می‌شد .

ـ از تاریخ ۵۹/۱۱/۱۱ در شهر مریوان نمازجمعه توسط سیدمحمد ابراهیمی ، ملامحمد گردویی ، ملاعبدالکریم مردوخی و ملاعثمان کریمی برگزار می‌شد .

ـ از تاریخ ۶۱/۲/۱۰ در شهر بانه نمازجمعه توسط عبدالله سوری ، ملا عارفی و ملا رحمان خدایی[۱] برگزار می‌شد .

ـ از تاریخ ۵۹/۵/۲۸ در شهرسقز نمازجمعه توسط ملاعبدالله محمدی ، ملا علی خرم طایی و ملا محمد فرقانی برگزار می‌شد .

ـ از تاریخ ۵۹/۸/۲۴ در شهردیواندره نمازجمعه توسط ملاعلی امام‌زاده برگزار می‌شد.

ـ از تاریخ ۵۹/۷/۳ در شهر قروه نمازجمعه توسط شیخ‌محمد تقی طاهری ، حجت‌الاسلام قدرتی ، حجت‌الاسلام سوادی برگزار می‌شد .

ـ از تاریخ ۶۰/۸/۱۱ در شهر بیجار نمازجمعه توسط حجت‌الاسلام انواری و حجت‌الاسلام صفیاری برگزار می‌شد .

ـ از تاریخ ۵۹/۳/۸ در شهر کامیاران نمازجمعه توسط ملاحسینی برگزار می‌شد .

---

۱ ـ ملا عبدالرحمن خدایی در سال ۱۳۲۰ هجری شمسی در روستای بوئین سفلی در نزدیکی بانه دیده به جهان گشود. پس از تحصیلات ابتدایی جهت فراگیری علوم و معارف دینی، رهسپار شهرهای سقز ، سنندج و مریوان گردید و با اجازه مرحوم ملا محمد باقر مدرسی ، به تدریس علوم دینی پرداخت . ایشان در سال ۱۳۶۵ در مرکز تربیت معلم بیجار به تدریس مشغول بود و پس از پیروزی انقلاب اسلامی به امامت جمعه بانه منصوب و در ایجاد وحدت اسلامی و دفاع از حقوق مردم مسلمان کرد این خطه تلاش چشمگیری داشت . ملا عبدالرحمن خدایی در طول دوران پس از انقلاب ضمن مسؤلیت امامت جمعه شهر بانه در سمت‌های دیگری از جمله ، نمایندگی مردم این شهر در مجلس شورای اسلامی ، ریاست و عضو هیئت مدیره هلال احمر شهر بانه (۶۲ تا ۷۳) و دبیر شورای روحانیت شهر بانه (۱۳۷۱ تاکنون) مشغول خدمت بوده و می‌باشد .

(ج) ائمه جمعه استان کرمانشاه

ـ از بدو پیروزی انقلاب در شهر کرمانشاه نمازجمعه برگزار می‌شد لکن در تاریخ ۱۳۵۸/۷/۴ با حکم پررنگ حضرت امام (ره)، حضرت آیت‌الله شهید اشرفی اصفهانی به امامت‌جمعه این شهر منصوب و پس آن نیز این آیین مهم عبادی ـ سیاسی توسط آیت‌الله موحدی کرمانی، حجت‌الاسلام عبدالخالق عبدالهی و حجت‌الاسلام زرندی دنبال گشت.

ـ از تاریخ ۵۹/۳/۲۷ در شهر پاوه نمازجمعه توسط ملاقادر قادری[1]، ملاعبدالله حیدری و ملامحسن نعمتی برگزار می‌شد.

ـ از تاریخ ۵۹/۵/۲۳ در شهرگیلان‌غرب نمازجمعه توسط حجت‌الاسلام عبداللهی و حجت‌الاسلام عسگری برگزار می‌شد، لکن با توجه به وضعیت مرزی بودن شهر و وضعیت جنگی آن، در زمان هجوم متجاوزین بعثی در مقطع نبرد دوم، نمازجمعه به صورت مستمر برپا نمی‌گردید.

ـ از تاریخ ۵۹/۵/۲۳ در شهر باینگان نمازجمعه برگزار می‌گردید، لکن در مقطع کوتاهی با توجه به اشغال شهر توسط ضدانقلاب نمازجمعه برپا نمی‌شد. پس از پاکسازی شهر توسط رزمندگان اسلام، این فریضه عبادی ـ سیاسی استمرار یافت.

ـ از تاریخ ۵۹/۵/۲۳ در شهر صحنه نمازجمعه برگزار می‌شد.

ـ از تاریخ ۵۹/۵/۲۳ در شهر سرپل‌ذهاب نمازجمعه توسط ملامحمد محمدی و

---

۱ ـ ملا قادر قادر در سال ۱۳۳۲ ه.ش در روستای نوریاب در حومه پاوه به دنیا آمد. در سال ۱۳۳۹ تحصیل ابتدایی متداول آموزش و پرورش را در زادگاهش آغاز کرد و سپس به مدارس علوم دینی راه یافت. وی پس از چهار سال تحصیل به علت سخت‌گیری مأموران امنیتی رژیم شاهنشاهی به عراق هجرت کرد و درشهرهای سلمانیه و حلبچه ادامه تحصیل داد و در سال ۱۳۵۰ به ایران بازگشت و در سال ۱۳۵۵ موفق به دریافت گواهی‌نامه تدریس و تبلیغ علوم دینی، از دست استاد شهید ملا محمود محمدی گردید. ملا قادر در سال ۱۳۵۶ به همراه عده ای از علما، مدرسه قرآن پاوه را تأسیس نمود و در کنار آن اقدام به فعالیت‌های انقلابی و ضد رژیم ستمشاهی کرد. ایشان در سال ۱۳۵۹ به درخواست اهالی پاوه به عنوان امامت جمعه پاوه انتخاب گردید و در عمران و آبادی و رشد فرهنگی منطقه تأثیر به‌سزایی داشت. وی از چهره‌های بارز مبارزه با گروهک‌های ضدانقلاب، ایجاد وحدت اسلامی، دفاع از حقوق مردم مسلمان کرد به شمار می‌رود. تسلط عمیق ایشان بر اوضاع منطقه و نیز دانش دینی‌شان چشمگیر است.

جناب آقای احسان‌بخش برگزار می‌شد ، لکن در مقاطع کوتاهی با توجه به مرزی بودن شهر و اقدامات متجاوزین بعثی ، نمازجمعه به صورت مستمر برپا نمی‌شد .

ـ از تاریخ ۶۰/۲/۱۱ در شهر نودشه نمازجمعه توسط روحانیت محترم آقایان حیدری ، قادری و ملامحسن نعمتی برگزار می‌شد .

ـ از تاریخ ۵۹/۵/۲۳ در شهر اسلام‌آباد نمازجمعه توسط حجت‌الاسلام شیخ فضل الله رشیدی ، حجت‌الاسلام محمدرضا موحدی قمی و حجت‌الاسلام احمدی برگزار می‌شد .

ـ از تاریخ ۵۹/۵/۲۳ در شهرجوانرود نمازجمعه توسط ملااحمد فخری و جناب آقای رشیدی برگزار می‌شد .

ـ از تاریخ ۵۹/۳/۴ در شهرسنقر نمازجمعه توسط حاج‌شیخ‌قاسم تقدیری ، حاج‌شیخ مجتبی یعقوبی ، حجت‌الاسلام صفدری و حجت‌الاسلام قرایی برگزار می‌شد.

ـ از تاریخ ۵۹/۵/۲۳ در شهرکنگاور نمازجمعه توسط حجت‌الاسلام حاج‌شیخ‌محمد باقری عراقی برگزار می‌شد .

ـ از تاریخ ۵۹/۵/۲۳ در شهر هرسین نمازجمعه توسط حجت‌الاسلام محمد حصاری و حجت‌الاسلام موسوی و حاج شیخ غلامعلی محفوظی نیشابوری برگزار می‌شد.

ـ از تاریخ ۵۹/۵/۲۳ درشهر روانسر نمازجمعه توسط ملامحمود فتاحی برگزار می‌شد.

ـ از تاریخ ۵۹/۵/۲۳ در شهر کرند نمازجمعه برگزار می‌گردید .

ـ از تاریخ ۵۹/۵/۲۳ در شهر قصرشیرین نمازجمعه برگزار می‌شد ، لکن با توجه به مرزی بودن شهر و وضعیت جنگی آن ، در زمان هجوم متجاوزین بعثی در مقطع نبرد دوم نمازجمعه به صورت مستمر برپا نمی‌گردید .

ـ از تاریخ ۵۹/۵/۲۳ در شهر سومار نمازجمعه برگزار می‌شد ، لکن با توجه به مرزی بودن شهر و وضعیت جنگی آن در زمان هجوم متجاوزین بعثی در مقطع نبرد دوم ، نمازجمعه به صورت مستمر برپا نمی‌گردید .

(د) موضوع خطبه‌ها از ۵۸/۱۰/۷ تا ۶۴/۶/۳۰ :

ـ عبادی (عقیدتی) :

سخنرانی پیرامون اهمیت حفظ حجاب و نکوهش بدحجابی ، ارزش شهادت و

مقام و جایگاه شهید ، اهمیت خدمت رسانی به مستضعفان ، پرداخت خمس و زکات و مالیات ، وحدت میان شیعه و سنی و رد اختلاف میان آنها ، نکوهش تجمل‌گرایی و دعوت مردم به ساده‌زیستی و صرفه‌جویی در بیت‌المال ، مقایسه دنیای کفر با اسلام ، ماه مبارک رمضان و اثرات روزه بر تعالی و رشد روحی و معنوی فرد ، اهمیت نمازجمعه به عنوان یک پایگاه عبادی ، سیاسی و اثرات آن در زندگی فردی ، شخصیت ائمه اطهار (ع) به‌خصوص پیامبر عظیم‌الشأن اسلام ، ماه پرفیض و برکت ذی‌الحجه و اعمال حج ، گناه و اثرات آن بر انسان و جامعه ، تاریخ اسلام ، قرآن و فیوضات قرائت آن ، دعوت مردم به اخلاق و رفتار اسلامی ، امر به معروف و نهی از منکر ، وظیفه والدین برفرزندان و بالعکس ، قیام امام حسین (ع) و اهمیت ماه‌های محرم و صفر ، تجلیل از شهدا به‌ویژه شهدای محراب ، مراحل پیشرفت اسلام در زمان پیامبر (ص) ، ارج نهادن به افراد محروم و مستضعف ، تنبیه و تشویق در اسلام ، اعتکاف مردم به مناسبت ایام البیض رجب و مانند آن انجام می‌شد .

ـ سیاسی و اجتماعی :

سخنرانی پیرامون اهمیت ولایت فقیه ، توطئه‌های ابرقدرت‌های شرق و غرب (آمریکا ، شوروی ، فرانسه ، چین ، اسرائیل) در دنیا و نقش آنان در ایجاد بحران در مناطق غرب و شمال‌غرب ، وابستگی گروهک‌ها به عراق ، جنگ تحمیلی و جنایت‌های رژیم بعث ، دعوت مردم به وحدت و یکپارچگی ، افشا نمودن جنایات گروهک‌های ضدانقلاب در منطقه ، تکذیب شایعات بی‌اساس که توسط ضدانقلاب در منطقه پخش می‌شد ، دعوت مردم عراق به مبارزه بر ضد صدام ، انقلاب اسلامی و ثمرات آن ، فلسطین اشغالی و بیت‌المقدس اولین قبله مسلمین ، برگزاری انتخابات و دعوت مردم به شرکت در آنها ، لبنان و فجایع صهیونیست‌ها ، ترور شخصیت‌های سیاسی و مذهبی نظام و تأکید بر حفاظت از آنان ، افغانستان ، خصوصیات رهبر جامعه اسلامی و لزوم دوری از گروه‌گرایی ، توطئه ششم بهمن ، کودتای نوژه ، محکوم کردن بمباران مناطق غیرنظامی توسط جنگنده‌های عراقی ، محکوم نمودن بمباران شیمیایی مناطق نظامی و غیرنظامی جمهوری اسلامی ایران توسط متجاوزین عراقی ، قدرت جمهوری اسلامی در منطقه و دنیا ، تبلیغات رادیوهای بیگانه و اسرائیل ، اعلام پشتیبانی از نظام و

ارگان‌های دولتی ، دستگیری روحانیون مبارز عراقی ، معرفی ماهیت گروه‌های ضدانقلاب فعال در منطقه مانند حزب توده و منافقین ، نقش عشایر در جبهه‌ها ، سوء قصد به ائمه جمعه ، مناسبت‌های مختلف مانند روز کارگر ، روز ارتش ، شهادت استاد مطهری و روز معلم ، هفتم و هشتم تیرماه ، روز قدس ، میلاد آقا امام زمان (عج)، کودتای ۲۸ مرداد ، عید مبعث ، قیام ۱۵ خرداد ، ۲۲ بهمن و تحریم تنباکو ، اهمیت برقراری نظم و آرامش در منطقه ، تأکید بر مبارزه با گران‌فروشی و احتکار ، مشکلات مردم در شهرها و روستاها ، اساسنامه ائمه جمعه ، فعالیت‌های جهادسازندگی در منطقه ، اهمیت سوادآموزی و نقش نهضت سوادآموزی ، دعوت مردم به ارسال کمک‌های نقدی و جنسی به جبهه‌ها ، تأکید بر حضور همه‌جانبه مردم در صحنه ، عملیات رزمندگان اسلام در جبهه‌ها و پیروزی‌های آنان در مقابل متجاوزین بعثی و گروه‌های ضدانقلاب ، صرفه جویی در مصرف آب ، مضرات مهریه‌های سنگین ، چگونگی توزیع ارزاق و مایحتاج عمومی و مانند آن بحث می‌شد .

د : عملکرد حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله العالی) در خصوص مناطق غرب و شمال‌غرب

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله العالی) در مقطع نبرد دوم با توجه به مسؤولیت‌های مختلف از جمله نماینده حضرت امام (ره) در شورای عالی دفاع ، امام‌جمعه تهران ، عضویت در شورای عالی انقلاب ، ریاست جمهوری و ریاست شورای عالی دفاع ، دستورات فراوانی صادر و بارها به مناطق جنگی غرب و شمال‌غرب و خطوط مقدم جبهه عزیمت کردند و از نزدیک با مردم ، رزمندگان ، علما و روحانیون ، فرماندهان نظامی و انتظامی و مسئولین سیاسی و اداری این مناطق دیدار و گفتگو داشتند .

دستورات و یا ارائه رهنمودهای معظم‌له نسبت به مسائل مختلف مناطق غرب و شمال‌غرب ، گام‌های مؤثری در برقراری امنیت ، رفع مشکلات و کمبودها در این مناطق در پی داشته است . ضمن این که مسئولین ، علما و روحانیون ، مردم و رزمندگان اسلام نیز بارها در تهران به دیدار ایشان مشرف می‌شدند و از نزدیک به بیان مسائل مهم می‌پرداختند .

از نکات مهم ارائه شده در دیدارها ، بازدیدها ، پیام‌ها و سخنان معظم‌له می‌توان

به هوشیاری در برابر توطئه استکبار جهانی ، حفظ وحدت و انسجام و دوری از اختلافات قومی ـ قبیله‌ای و مذهبی ، برقراری امنیت و مردمی کردن آن ، رجحان کار فرهنگی نسبت به کار اقتصادی در مناطق غرب و شمال‌غرب اشاره کرد . در ادامه خلاصه‌ای از نقش ایشان در این مناطق ارائه می‌گردد .

۱ ـ دیدارها

ـ قسمتی از سخنان حضرت آیت‌الله خامنه‌ای ریاست جمهوری وقت در جمع نمایندگان نهادهای انقلابی و اصناف جوانرود در تاریخ ۱۳۶۰/۸/۲۶ : لطف الهی با این انقلاب بوده و هست و خواهد بود و هرکاری که دشمنان انقلاب خواستند بکنند به فضل الهی و کمک مردم دانا و هوشمند ، عکس آن انجام شد . یکی از آنها اختلاف بین برادران مسلمان بود که دشمن در این راه زحمت کشید و مزدوران خود را وادار کرد تا به این مسئله دامن بزنند . من الان می‌بینم که علمای مناطق مختلف کردستان و بلوچستان و دیگر مناطق ـ چه حنفی و چه شافعی ـ دوستان ما هستند و دل‌های ما با هم است . دشمن هر کاری می‌کند ، نمی‌تواند بین این دل‌ها جدایی بیندازد . ایشان سپس خطاب به حاضران گفت : شما قدر این یگانگی را بدانید و هر صدایی حامی این اختلاف بود ، بدانید که صدای شیطان است . عوامل مخرب در غرب کشور نگذاشتند به آبادانی آن منطقه بپردازیم ، ولی خوشبختانه ضدانقلاب نفس‌های آخر را می‌کشد و ما با کمک شما و مخصوصاً علما و فرهنگیان و عناصر مؤمن ، دست به آبادانی در این منطقه خواهیم زد .

ـ قسمتی از سخنان حضرت آیت‌الله‌خامنه‌ای در دیدار نماینده مردم سلماس با ایشان در تاریخ ۱۳۶۱/۵/۳۱ : یقیناً اگر عامه مردم این مناطق ـ چه ترک و کُرد ، چه شیعه و سنی ـ دلشان با جمهوری اسلامی همراه نبود، مطمئناً نه فقط جمهوری اسلامی ، بلکه هر قدرت دیگری هم بود ، در مقابل این همه اخلال‌گری ـ که از سوی دشمنان هم تقویت می‌شد ـ دوام نمی‌آورد . تنها چیزی که موجب شکست ضدانقلاب و یأس او در آن مناطق شد و سبب شد انقلاب و جمهوری اسلامی ایران با کمال قدرت و قوت بر پا باقی بماند ، همدلی و علاقه مردم به مسئولان این انقلاب و جمهوری

اسلامی است . این برای همه مردمی که در آن مناطق زندگی می‌کنند ، افتخار بزرگی است . سپس در بخشی از سخنان خود به این نکته مهم اشاره نمودند : کسانی که در سنگرهای کردستان و آذربایجان غربی با پاسداران عزیز ما درافتاده و اکثراً نیز به هلاکت رسیدند ، غالباً نه ترک بودند ، نه کُرد ؛ بلکه ضدانقلاب بودند . در این دیدار آقای خامنه‌ای با اشاره به پیروزی‌های رزمندگان اسلام فرمودند : دشمن چون می‌بینند مردم ما در میدان جنگ و برخوردهای نظامی توانسته‌اند از عهده انقلاب برآیند ، در میدان سیاست مشغول اخلال‌گری شده است . رئیس جمهور تأکید کرد : هرکس نغمه‌ای که در آن تفرقه و شکاف بین امت اسلامی و مردم مسلمان ایران است را بلند کند ، خائن به این انقلاب و این مردم و این جمهوری اسلامی است .

ـ قسمتی از سخنان حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در دیدار امام‌جمعه و مسئولین پاوه با ایشان : ما واقعاً باید مسئله اختلاف مذهبی را به صورت پخته و پرحوصله و دراز مدت حل کنیم . ما هرگونه حرکت و اظهاری که برادران مسلمان را به یکدیگر بدبین می‌کند ، محکوم می‌کنیم .

ـ قسمتی از سخنان حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در دیدار با استانداران و فرمانداران شهرهای استان کردستان : دشمنان در این منطقه مطامع زیادی دارند و تصورشان آن است که با به آشوب کشیدن این منطقه ، مردم ما به آنها می‌پیوندند و حاکمیت دولت در آنجا مخدوش می‌شود . ولی دیدیم که این طور نشد و خدای متعال مردم را هدایت کرد ! آنها نیز برحسب طینت‌های پاکشان حقیقت را درک کرده و از ضدانقلابیون حمایت نکردند و این ، باعث شکست سیاست‌های بزرگ جهانی آن منطقه شد .

ـ قسمتی از بیانات آیت‌الله خامنه‌ای در جمع نمایندگان مجلس شورای اسلامی کردستان : اگر چه کارهای عمرانی یک فریضه واجب است ، ولی بیش از هر چیز کار فرهنگی لازم است . کار فرهنگی و گسترش فرهنگ انقلاب باید به وسیله همه کسانی که مسئولیت اداری و دولتی دارند و جزو این نظام هستند ـ به‌خصوص شما نمایندگان مردم مسلمان کُرد که از علما هستید در کردستان ـ با قدرت انجام گیرد .

ـ قسمتی از سخنان حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در دیدار استانداران کردستان و آذربایجان‌غربی با ایشان : مردم کُرد طی سالیان متمادی زیر شلاق محرومیت به

شدیدترین رنج‌ها مبتلا بودند و جمهوری اسلامی برای رفع رنج و محرومیت آنها در منطقه تلاش می‌کند.

ـ قسمتی از سخنان حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در جمع فرماندهان قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع): استقلال واقعی این ملت و قاطعیت این انقلاب در صورتی است که دست متجاوز قطع شود که مطمئناً ما برای دفاع از ارزش‌های اسلام و انقلاب اسلامی، آن دست را قطع خواهیم کرد.

ـ قسمتی از بیانات حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در دیدار گروهی از پیشمرگان مسلمان کُرد با ایشان: به فضل الهی به دست شما رزمندگان عزیز، تمام ریشه‌های فساد را در کردستان قلع و قمع خواهیم کرد. شما برادران کُرد آنچنان ضربه‌ای به استکبار جهانی و طراحان توطئه‌های استکبار وارد ساختید که در اثر آن، هنوز هم مغزهای استکبار جهانی گیج می‌خورد و هنوز زود است که ما بتوانیم اهمیت این ضربه را ارزیابی کنیم.

ـ ضدانقلاب و گروهک‌ها که به عنوان میکروب‌های استکباری عمل می‌کنند، مثل حشرات موذی و میکروب‌ها در محیط‌های متعفن رشد می‌کنند. آنان در محیطی به رشد می‌پردازند که صفا و برادری و وحدت و یکرنگی نباشد. لذا استکبار جهانی به سرکردگی آمریکا از اولِ این انقلاب، سعی کرد محیط و صفایی را که انقلاب در میان مردم ایجاد کرده بود، از بین ببرد.

ـ قسمتی از سخنان حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در دیدار امام‌جمعه پاوه به همراه جمعی از روحانیون اهل تسنن مناطق اورامانات، نوسود و پاوه با ایشان: دولت امروز برای رفع مشکلات تلاش بسیاری می‌کند و شما باید در مورد برخورد با مشکلات به مردم آگاهی دهید. شما باید به مردم شناخت لازم را بدهید تا بدانند آنهایی که به اسم تسنن می‌خواهند علم تفرقه را بلند کنند، دلشان به حال تسنن نسوخته است، بلکه برای مقاصد سیاسی [است] که این تلاش‌های مذبوحانه را می‌کنند.

۲ـ بازدیدها

ـ مورخه ۵۹/۱/۱۸، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای به اتفاق معاون سیاسی اداری استانداری کرمانشاه عازم یکی از جبهه‌های غرب کشور شد.

ـ مورخه ۶۰/۱/۶ ، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای از جبهه‌های مریوان بازدید کردند .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۱/۱۰ ، حضرت آیت الله خامنه‌ای وارد کرمانشاه شد و مورد استقبال مسئولین و مردم این شهر قرار گرفت .

ـ مورخه ۶۰/۱/۱۲ ، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای به اتفاق جمعی از فرماندهان سپاه و ارتش و مسئولین سیاسی اداری و نمایندگان مجلس وارد پاوه شدند و در جمع مردم پاوه اظهار داشتند : یکی از اساسی‌ترین فنون و فریب‌های شیطان ایجاد اختلاف است . کوتاه کنم ، از همه راحت‌تر و بهتر ایجاد اختلاف مذهبی شیعه و سنی است . [دشمنان] شیعه و سنی این کار را دارند می‌کنند ، ولی ما باید هوشیار باشیم . معظم‌له پس از ایراد سخن در پاوه از مقرهای سپاه و ژاندارمری پاوه و روانسر دیدن کردند .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۱/۱۷ ، حضرت آیت الله خامنه‌ای پس از راهپیمایی در اجتماع مردم کرمانشاه در مسجد آیت الله بروجردی به ایراد سخن پرداخت .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۱/۳۰ ، حضرت آیت الله خامنه‌ای از جبهه‌های غرب کشور بازدید کرد. در این بازدید رزمندگان اسلام روی مواضع دشمن بعثی آتش گشودند و یک انبار مهمات را به آتش کشیدند .

ـمورخه ۱۳۶۰/۱/۳۰ ، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای وارد کرمانشاه شد و از جبهه‌های گیلان‌غرب و سومار و ریجاب دیدن کرد . در این دیدار حضرت آیت‌الله خامنه‌ای خطاب به پاسداران انقلاب اسلامی فرمودند : شما بالقوه می‌توانید زبده‌ترین انسان‌های روی زمین باشید . شما وقتی از جبهه نبرد حق بر ضد باطل باز می‌گردید ، آلیاژ انقلاب خواهید بود و می‌توانید پیامبرگونه ، پیام انقلاب را به دیگران منتقل کنید . این مستلزم آن است که از این فرصت‌ها استفاده کنید .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۱/۳۰ ، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای از جبهه گیلان‌غرب ، سومار ، منطقه پالان کرند غرب ، ریجاب و دالاهو بازدید کردند .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۲/۲ ، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای وارد سنندج شد و طی سخنرانی خود در این شهر اعلام نمود : دشمنی که جنگ را تحمیل کرده ، دشمن تشیع و تسنن نیست ، دشمن اسلام است .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۲/۶ ، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای از جبهه مریوان و دزلی بازدید

کرد. در هنگام بازدید معظم‌له از جبهه دزلی ، این مکان توسط هواپیماهای عراق بمباران گردید . ایشان همچنین از پاسگاه های محور مریوان – سنندج و مجروحین بیمارستان الله اکبر دیدن فرمود .

۳ ـ پیام‌ها و سخنان

ـ تلاش‌های مخرب گروهک‌ها را دنباله توطئه‌های جهانی مستکبرین بر ضدانقلاب اسلامی می‌دانیم .

ـ ۱۳۵۹/۲/۲۶ : ملت اسلام باید بداند که در کردستان ، جنگ میان کفر و اسلام است . کفر مارکسیستی و آمریکایی با اسلام می‌جنگد .

ـ ۱۳۵۹/۲/۲۶ : شهیدان کردستان در شمار شهدای اسلام هستند و نتیجه شهادت برادران پاسدار و نظامی این بود که دست دشمن از مهم‌ترین مرکز کردستان قطع شد .

ـ ۱۳۵۹/۲/۲۶ : دولت جمهوری اسلامی باید به کردستان برسد . برادران پاسدار ما باید با مردم کردستان با عطوفت و مهربانی رفتار کنند .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۱/۱۴ : توطئه دومی که امروز پا به پای پیشرفت‌های این ملت دارند به راه می‌اندازند یا قبلاً به راه انداخته بودند امروز می‌خواهند توسعه بدهند ، جنگ افروزی میان شیعه و سنی است . جنگ افروزی میان برادرانی که در جبهه‌های خون و شرف ، خونشان با هم مخلوط شد .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۱/۱۴ : هرکس از هر دسته و گروهی و از هر فرقه و مذهبی سعی کند میان برادران شیعه و سنی اختلاف بیندازند ، خائن به اسلام و قرآن و پیامبر اسلام است .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۱/۱۴ : توصیه می‌کنم به گویندگان ، نویسندگان و مخصوصاً به نویسندگان روزنامه و نویسندگان مطالب صدا و سیمای جمهوری اسلامی ، شما را به خدا بهانه به دست مفسده‌انگیزان ندهید ! نگذارید که مفسده‌انگیزان بتوانند با تمسک به گفته‌ها و نوشته‌های شما ، مطالب باطل خودشان را حق جلوه بدهند .

ـ ۱۳۶۰/۲/۲۳ : گروهک‌ها اسلحه را زمین بگذارند و اگر حرفی دارند ، بزنند .

ـ مورخه ۱۳۶۱/۶/۱۰ ، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای طی پیامی شهادت ملاعلی ذوالفقاری را به روحانیت اهل سنت آذربایجان‌غربی تسلیت گفت . در قسمتی از این

بازدید حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی) **از مناطق عملیاتی غرب و شمال‌غرب**

سرکشی مداوم حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)
از مناطق عملیاتی غرب و شمال‌غرب و رسیدگی به مشکلات رزمندگان اسلام

حضرت آیت الله خامنه ای و شهید رسول هلالی

پیام آمده است : شهادت روحانی متعهد و شخصیت انقلابی بوکان ، مرحوم ملاعلی ذوالفقاری یک بار دیگر پرده از چهره پلید گروهک‌های وابسته و مزدور برگرفت و ثابت کرد ، آنان فریب‌کارانه مدعی طرفداری از خلق‌ها هستند .

ـ ۱۳۶۲/۶/۱۰ : پاسداران باید همچون مالک اشتر نخعی ، امین و سرباز امیرالمؤمنین باشند .

ـ مورخه ۱۳۶۲/۶/۱۲ ، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای طی پیامی شهادت خواهران و برادران بی‌گناه کُرد را در بمباران مریوان به وسیله هواپیماهای متجاوز بعثی صهیونیستی عراق تسلیت گفت . در قسمتی از این پیام آمده است : با بمباران شهر قهرمان و مقاوم مریوان توسط رژیم خودفروخته عراق که در آن جمعی از خواهران و برادران بی‌گناه و بی‌دفاع کُرد شهید و مجروح شدند ، یک بار دیگر از چهره‌های پلید حکام خونخوار عراق ، این دشمنان خدا و بشریت ، پرده برگرفته شد .

ـ مورخه ۱۳۶۳/۳/۱۶ ، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در پیامی شهادت خواهران و برادران بی‌گناه کُرد در راهپیمایی ۱۵ خرداد بانه را ـ که توسط هواپیماهای متجاوزین عراقی به وقوع پیوست ـ به خانواده‌های داغدار و عموم مردم این شهر تسلیت گفت . در قسمتی از این پیام آمده است : ما بدون شک انتقام این حمله ناجوانمردانه را خواهیم گرفت .

۴ ـ پیام‌های ارسال شده به محضر معظم‌له

ـ قسمتی از پیام امام‌جمعه پاوه به محضر حضرت آیت‌الله خامنه‌ای : لازم می‌دانم در برابر علاقه و محبت‌های آن جناب نسبت به مسلمانان پاوه و زنده کردن حس اخوت و برادری در بین مسلمین ، از طرف خود و مسلمانان پاوه تشکر نمایم . به شما اطمینان می‌دهم مسلمانان این منطقه سربازان رهبر انقلاب بوده و تا آخرین قطره خون به انقلاب وفادار بوده و هرگونه توطئه و اختلاف و حرکتی را از طرف هرگروه و فردی و زیر هر عنوانی[که] در این برهه از زمان ، خلاف مصالح اسلام و مسلمین باشد ، شدیداً محکوم می‌کنیم .

ـ قسمتی از پیام شورای روحانیت اهل تسنن ارومیه به محضر آیت‌الله خامنه‌ای :

حلول عید سعید فطر را ـ که یکی از اعیاد اسلامی است ـ همزمان با پیروزی رزمندگان اسلام در جبهه‌های غرب و جنوب به ریاست جمهوری و تمامی خانواده شهدا تبریک عرض می‌نماییم .

ـ قسمتی از تلگرام استاندار کردستان به محضر آیت‌الله خامنه‌ای به مناسبت شهادت جمعی از مردم بانه : در آستانه تاسوعای شهیدان کربلا ، یزید قرن به دستور اربابان آمریکایی و روسی و فرانسوی ، روزی نیست که حادثه شومی نیافریند و مناطق مرزی را بمباران نکند .

ـ قسمتی از پیام امام‌جمعه تبریز از طرف ائمه‌ی‌جمعه آذربایجان‌شرقی و غربی به محضر آیت‌الله خامنه‌ای به مناسبت بمباران شهرها توسط متجاوزین بعثی : ائمه‌جمعه استان‌های آذربایجان‌شرقی و غربی ضمن محکوم کردن جنایات بی‌شمار صدام عفلقی ، این مزدور شرق و غرب در تخریب اماکن مسکونی و شهرهای بی‌دفاع کشور اسلامیمان به وسیله موشک و بمباران‌های هوایی ، اقدام شما را در مورد مقابله به مثل ـ که همچون خواست تمامی مردم ایران ، خواست مردم شجاع آذربایجان نیز می‌باشد ـ تأئید می‌کنند . امیدواریم که خداوند متعال توانایی هرچه بیشتر در این راه عطا فرموده تا متجاوز محو و آثار فتنه‌اش از روی زمین کنده شود .

ه: عملکرد حضرت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی در مناطق غرب و شمال‌غرب

حضرت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی (مدظله العالی) در مقطع زمانی نبرد دوم ، بارها به عنوان نماینده شورای عالی دفاع، ریاست مجلس شورای اسلامی و امام جمعه موقت تهران از مناطق جنگی غرب و شمال‌غرب بازدید داشتند و در دیدارهای مختلف با مردم ، علما ، روحانیون ، رزمندگان و مسئولین و فرماندهان ضمن ارائه نظرات ارزنده و راه‌گشا ، به مشکلات پیش آمده نیز رسیدگی می‌فرمودند و در خطبه‌های نمازجمعه و دیدار با مردم و مسئولین در تهران به بیان مسائلی می‌پرداختند که در ادامه خلاصه‌ای از آنها ارائه می‌گردد .

۱ ـ دیدارها

ـ قسمتی از سخنان حضرت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی در دیدار مسئولین و شورای اطلاعات پایگاه حمزه (ع) با ایشان : عدم استفاده از منابع اقتصادی و منابع انسانی مردم کُرد آنان را در فقر فرهنگی و فقر اقتصادی نگه داشته و ما باید برای جبران این کمبودها اولویت خاصی در نظر بگیریم .

ـ قسمتی از سخنان حضرت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی در دیدار با اعضای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی : مردم کردستان واقعاً مظلوم هستند . این‌ها اکنون که انقلاب شده باید از ثمرات انقلاب بهره‌برداری کنند تا ظلم‌های زمان شاه جبران شود . با اتکال به خداوند به راهتان ادامه دهید و مردم کردستان را که در مظلومیت مضاعف به سر می‌برند ، از شر این جنایتکاران نجات دهید و با مردم خوش رفتاری کنید .

ـ قسمتی از سخنان حضرت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی در دیدار با تعدادی از خانواده‌های شهدا و جانبازان مریوان : اگر توان نیروهایی که در کردستان صرف تخریب ، توطئه و تباه کردن شد ، برای عمران و آبادی منطقه به کار می‌رفت ، امروز کردستان یکی از آبادترین مناطق کشور بود .

ـ قسمتی از سخنان حضرت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی در دیدار با معلمین اعزامی به کردستان : نیاز فرهنگی خطه مظلوم کردستان بسیار شدید است و سم‌پاشی‌های زیادی که دشمنان اسلام در غیاب جمهوری اسلامی در کردستان کرده‌اند ، این وظیفه را برای همه ما به وجود آورده است که حقایق و واقعیت را برای مردم کردستان بیان کنیم . حضور شما خواهران و برادران در آن جا به عنوان خدمت فرهنگی و ارشاد،کار مهمی است که تا به حال اگر هم شده ، ناقص بوده است .

ـ قسمتی از سخنان حضرت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی در جمع معلمین امور تربیتی سراسر کشور و جمعی از خانواده‌های شهدای کوهدشت لرستان و گروهی از اعضای واحد آموزش عقیدتی استان مازندران : مردم کردستان از مظلوم‌ترین مردم این مملکت هستند . این‌ها در گذشته مورد بغض رژیم شاه بودند و بعد از پیروزی انقلاب هم عده‌ای عامل اجنبی گمراه ملحد و جاه‌طلب حرکت فریبکارانه‌ای در منطقه آغاز کردند و به خاطر این که منطقه در مرز عراق بود و عمال مارکسیست‌ها در آنجا قوی

بودند، این‌ها در ابتدای پیروزی انقلاب پادگان‌ها را غارت کردند و سه تا چهار سال است که این منطقه را به خاک و خون کشیده‌اند و نگذاشتند ما به داد مردم محروم این منطقه برسیم. مردم کردستان هم از نظر فرهنگی و هم از نظر مادی و آموزشی و هم از نظر امنیت محروم هستند.

ـ قسمتی از سخنان حضرت آیت‌الله‌هاشمی رفسنجانی در دیدار با روحانیون کردستان: امیدواریم بتوانیم یک نظام کامل اسلامی که تمام فرق در آن شریک و راضی باشند ایجاد کنیم.

ـ قسمتی از بیانات حضرت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی در جمع علما و روحانیون پاوه و اورامانات: کُردهایی که امروز با جمهوری اسلامی می‌جنگند، آیا ایده‌ای غیر از این می‌توانند ارائه کنند؟ خودشان هم که می‌گویند ما تجزیه طلب نیستیم ـ که دروغ هم می‌گویند ـ و ما هم اعلام کرده‌ایم کردستان از محروم‌ترین نقاط ایران و وظیفه ایران است و وظیفه جمهوری اسلامی است که امکانات بدهد و عقب ماندگیش را جبران کند.

ـ وزیر کشور، وزیر جهادسازندگی، کشاورزان نمونه، تعدادی از رزمندگان گردان ضربت سپاه، جمعی از مسئولین و فرماندهان سپاه کردستان، معلولین قروه، تعدادی از اعضای تیم ملی کشتی آزاد، تعدادی از پیشمرگان مسلمان کُرد مریوان، جمعی از جانبازان، گروهی از آموزشیاران نهضت سواد آموزی، جمعی از مربیان امور تربیتی، تعدادی از اعضای انجمن‌های اسلامی دانش‌آموزان و جمعی از معلمان جداگانه با حضرت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی دیدار کردند و طی این دیدارها ایشان سخنانی ایراد نمودند.

۲ـ بازدیدها

ـ قسمتی از سخنان حضرت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی در بازدید از مناطق کرمانشاه: دشمنان همه تلاششان این بوده که از هر راه ممکن روحیه مردم را تضعیف کرده و انقلاب را در نزدشان بی‌رونق نشان دهند و به این وسیله انقلاب را به سقوط بکشانند.

ـ قسمتی از سخنان حضرت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی در بازدید از منطقه سنقر کلیایی: امروز یکی از توطئه‌های دشمن این است که در دل مردم ترسی ایجاد کند و

پشتوانه مردمی را از انقلاب بگیرد. این خواست دشمن ما ،آمریکا، است و متأسفانه گاهی در داخل کشور حتی مسئولان سطح بالای کشور نیز این مطالب را عنوان می‌کنند.

ـ قسمتی از سخنان حضرت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی در بازدید از اسلام‌آبادغرب: دشمنان اسلام تصور نمی‌کردند که در پشت جبهه جنگ در نقاطی که هر روز غرش توپ‌ها و صدای انفجار گلوله‌ها و عبور بمب افکن‌ها شنیده می‌شود ، مردم این چنین در زادگاه خود باقی مانده و از شهر خویش در مقابل دشمنان محافظت کنند .

ـ قسمتی از سخنان حضرت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی در بازدید از کرمانشاه و در جمع پرسنل ژاندارمری و شهربانی این استان : در حکومت اسلامی ، استثمارها و استثناها و عزیز بودن‌ها بی‌جهت و مردود است . اسلام استفاده‌های شخصی از مقام و پست و عنوان را رد می‌کند . و آنچه که ما را می تواند محفوظ بدارد ، صادقانه خدمت کردن است .

ـ بازدید حضرت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی از جبهه سرپل‌ذهاب و ایراد سخن توسط ایشان در جمع رزمندگان : در اسلام امور شخصی باعث ارزش انسان می‌شود . این ارزش‌ها از دیدگاه قرآن برای انسان‌هایی است که متصف به این چند موضوع ارزش‌ساز باشند . یکی از آن امور سربازی و فداکاری و روحیه گذشت از منافع شخصی برای احیای جامعه است و دیگری ، آگاهی و تخصص برای اجرای صحیح امور است و سومین ارزش ، تقوی و روحیه سلامت نفس است که انسان را در خط حق و حقیقت و دور از انحراف نگاه می‌دارد .

ـ قسمتی از سخنان حضرت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی در بازدید از استان کردستان: یک عده تحت نام قومیگری و ناسیونالیسم و همچنین کمونیسم ، علمای اهل سنت را به شهادت رسانیدند .

۳ ـ پیام‌ها و سخنان

ـ من تصور می‌کنم مردم کردستان باید بپذیرند که از برخورد مسلحانه خودداری شود و اسلحه خود را به زمین بگذارند و به دولت امکان بدهند که مشکلات آن منطقه را حل بکنند.

ـ در کردستان آن‌قدر حقایق روشن شده است که علمای کردستان را در مجلس می‌بینید که حرف‌هایشان را چگونه در نطق‌های قبل از دستور می‌زنند .

ـ موقعی که عراق به ما تجاوز کرد و چهار ـ پنج استان ما را فلج کرد و تقریباً قسمت عمده آنها یا در دست عراق و یا در دست عمال عراق بود، ارتش ما هیچ انسجامی نداشت، سپاه فعالیت جنگی نداشت و تازه تشکیل شده بود و مردم اصلاً آشنا به اسلحه نبودند. از لحاظ میدان عمل، آن موقع پشت شهر کرمانشاه بودند و در کردستان، ما اصلاً حاکمیت نداشتیم. در تمامی این نقاط رفتیم و اکنون نقاط سوق‌الجیشی حساسی را نیز گرفتیم.

ـ مردمی که الان سه تا چهار سال است از کرمانشاه و کردستان آواره‌اند و زندگی‌هایشان متلاشی شده و در وضع رقت‌باری زندگی می‌کنند، این‌ها خیلی صدمه دیدند و خیلی قهرمانی کردند. مایه اصلی جنگ، این‌ها بودند. اگر این‌ها بی‌تابی می‌کردند، امکان نداشت جنگ به این خوبی اداره شود. ما از این‌ها خیلی متشکریم.

ـ شما [خانواده شهدا و رزمندگان] باید بدانید که شرافتی را که کسب کرده‌اید و می‌کنید و عظمتی که خودتان به دست آورده‌اید و نصیب جامعه اسلامی و انقلابی کرده‌اید، آن قدر بالاست که چیزی نمی‌تواند آن را تحت‌الشعاع بگیرد.

ـ جانبازان نمونه‌های مجسمی از آثار جنایات اشرار و گروهک‌های ضدانقلاب هستند.

ـ قاسملو و دیگر سران اشرار که مدت‌ها در اروپا به خوشگذرانی مشغول بودند، وقتی مردم با ساقط کردن رژیم ستم‌شاهی انقلاب را به پیروزی رساندند به ایران برگشتند و ادعای رهبری ملت مسلمان کُرد را کردند.

ـ ما هفته جنگ داشتیم. منافقین و ضدانقلاب هم آمدند، هفته جنگ درست کردند. به اصطلاح یک هفته درست کردند که در جنگ اخلال کنند! چه کار کردند؟ در داخل کشور مثلاً پنج ماشین جهادسازندگی را در صحرا آتش زدند. این یک کار انقلابی می‌شود؟ ماشینی که برای مردم کردستان راه درست می‌کند یا برایشان معلم می‌برد آن را در صحرا آتش زدن، یک عمل قهرمانانه برایشان محسوب می‌شود؟

ـ در غرب کشور تمامی تپه‌ها و گردنه‌های حساس را ارتش بعث اشغال کرده بود، به‌علاوه گلوله چندانی مصرف نکرده و انبارهایش کاملاً پر بود در حالی که ما همه چیزمان متلاشی بود، ولی در همان شرایط، همان‌طور که می‌دانید آنها را شکست داده و به عقب راندیم.

ـ خانواده شهدا و جانبازان انقلاب، صاحبان اصلی انقلاب هستند.

ـ شهدا و جانبازان موجب افتخار نسل‌های آینده این کشور هستند و جمهوری اسلامی را برای همیشه بیمه کردند .

ـ مردم سراسر کشور به خاطر استقلال و آزادی کردستان و کوتاه کردن شر اشرار و دست دزدانی که به اسم مبارزه در میان مردم نفوذ کرده بودند ، فرزندان خود را به میدان فرستاده و انشاءالله با تصرف کامل باقی مانده پایگاه‌های ضدانقلابیون ، زمینه برای جبران خرابی‌ها به دست توانای همین رزمندگان مسلمان سلاح به دوش فراهم خواهد شد .

ـ ما اولویت را در بازسازی به کردستان خواهیم داد .

و : دیدگاهها ، نظرات و بیانات ائمه جمعه سایر نقاط کشور در مورد بحران غرب و شمال‌غرب

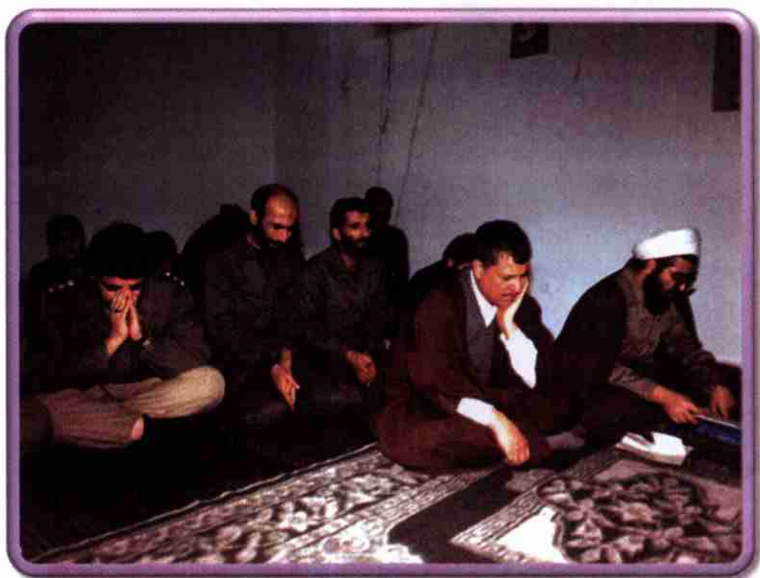
۱ ـ قم

ـ مورخه ۶۲/۸/۳ ، آیت الله مشکینی امام‌جمعه قم و دبیر شورای مرکزی ائمه جمعه ، ضمن تبریک و تسلیت سالروز شهادت آیت الله حاج آقا مصطفی خمینی و شهادت مردم مظلوم بانه و مریوان و نیز جنایت ابر جنایتکاران را که توسط رژیم فاسد و متجاوز بعثی صهیونیستی عراق انجام گرفت ، محکوم کرد.

ـ مورخه ۶۲/۱۰/۲۵ روحانیون و ائمه جمعه و جماعات اهل تسنن استان باختران به اتفاق فرزند شهید محراب ،آیت الله اشرفی اصفهانی ، با آیت‌الله مشکینی امام‌جمعه قم و رئیس مجلس خبرگان دیدار کردند . در این دیدار آیت‌الله مشکینی با اشاره به نقش وحدت اسلامی در پیشبرد اهداف انقلاب اسلامی اظهار داشتند : ما به درگاه خداوند متعال شکر می‌کنیم که الفت و برادری صدراسلام را به ما اعطا کرده است . این افتخار را با عنایت به فرموده صدای عظیم قرآن به دنیا اعلام خواهیم کرد و امیدواریم در سایه همت مسلمین و قرآن کریم بتوانیم افکار و اخلاق و اعمال والای انسانیت را زنده کنیم . ایشان در ادامه افزودند : تاکنون ایادی مرموز استعمار، مسلمین را به جان هم می‌انداختند و ما به جای اینکه یدواحده متحد و متشکل باشیم و با دشمنان اسلام و منکرین خدا و کعبه بجنگیم ، به جان هم می‌افتادیم و اکنون متحد شده‌ایم . آیت الله مشکینی درخاتمه از مقام علمی و مبارزاتی چهارمین شهید محراب آیت الله اشرفی اصفهانی تجلیل کرد .

بازدید و سرکشی مسئولین رده اول کشور از مناطق غرب و شمال‌غرب

بازدید شهید محمد علی رجایی نخست وزیر وقت از جبهه های میمک

ـ آیت الله مشکینی ، امام‌جمعه قم ، در پایان خطبه‌های خود در نمازجمعه مورخه ۶۳/۶/۱۶ خواستار سفر هر چه بیشتر طلاب به منطقه کردستان و توجه و رسیدگی بیشتر دولت به مردم این منطقه محروم و مظلوم شد .

۲ ـ تهران

ـ مورخه ۶۰/۳/۲ ، امام‌جمعه تهران خطاب به گروهک‌ها گفت : شما آن‌قدر گفتید بیایید بحث کنیم که بالاخره از شما دعوت هم کردند . ما از صدا و سیمای جمهوری اسلامی درخواست می‌کنیم بحث‌های آزادی را که به وسیله برادران عالی‌قدر ما انجام گرفته در معرض اطلاع مردم بگذارند .

ـ در تاریخ ۶۰/۳/۹ امام‌جمعه تهران گفت : با شناخت دشمن داخلی و مبارزه با آن ، می‌توانید به اندازه شرکت در جبهه‌های نبرد مؤثر باشید .

ـ در تاریخ ۶۰/۶/۱۰ ، امام‌جمعه تهران اعلام کرد : با هوشیاری مردم و همکاری مسئولان ، مرحله مبارزه منافق زادیی را نیز با پیروزی به پایان خواهیم برد .آخرین امید آمریکا در ایران برای حفظ منافع خود و ایجاد یک گروهک داخلی به همین عناصر منافق بسته شده است . جهاد با آمریکا از جهاد با منافقین و فساد داخلی جدا نیست .

ـ مورخه ۶۱/۱۲/۷ حجت‌الاسلام عبائی ، سخنران قبل از خطبه‌های نمازجمعه تهران طی سخنانی با اشاره به جنایات بی شمار صدامیان در جنوب و غرب کشور گفت : این صدامیان هستند که هر روز با ترفندها و توطئه‌های جنایتکارانه خود ، مناطق مسکونی مردم مسلمان جنوب و غرب کشور را مورد هجوم و تهاجم سلاح‌های اربابان خود قرار می‌دهند .

۳ ـ اصفهان

ـ گروهی از شرکت کنندگان در اردوهای هجرت ـ که به مناسبت دهه فجر از کردستان به اصفهان سفر کرده بودند ـ مورخه ۶۱/۱۰/۲۵ با امام‌جمعه اصفهان دیدار کردند . در این دیدار پیرامون بهبود وضعیت سیاسی کردستان با توجه به پیروزی‌های رزمندگان اسلام در جبهه‌های حق بر ضد باطل مذکراتی صورت گرفت . در این دیدار

امام‌جمعه اصفهان ضمن سپاس از هوشیاری برادران مسلمان کرد در برخورد با ضدانقلاب گفت : در این مقطع حساس که ابرقدرت‌ها برای جدا کردن کردستان از ایران اسلامی سرمایه‌گذاری وافری نموده‌اند ، مقاومت شما پشتوانه محکمی برای تثبیت هرچه بیشتر نظام جمهوری اسلامی است و این را در عمل نشان داده‌اید .

ـ بعد از ظهر مورخه ۶۱/۱۱/۹ ، اعضای شوراهای اسلامی روستاهای کردستان و جمعی از پیشمرگان مسلمان کرد به اصفهان سفر و با نماینده امام و امام‌جمعه این شهر دیدار کردند . در این دیدار امام‌جمعه اصفهان با اشاره به ستم‌هایی که قبل از پیروزی انقلاب اسلامی در مناطق محروم مانند سیستان و بلوچستان و کردستان به مردم مستضعف شده و با تأکید بر اینکه ـ انشاء الله ـ بزودی محرومیت‌ها جبران شود ، عملکرد ضدانقلاب بعد از پیروزی انقلاب در کردستان را تقبیح نمود و از ایثارگری‌های پیشمرگان مسلمان کرد و برادران پاسدار و ارتش جمهوری اسلامی در پاکسازی آن منطقه قدردارنی نمود . وی همچنین با تجلیل از عملکرد جهاد سازندگی در کردستان ، اظهار امیدواری نمود که با پایان گرفتن جنگ تحمیلی به نفع اسلام و مسلمین و توجه هر چه بیشتر دولت به مناطق محروم در آینده‌ای نزدیک ، مردم ایثارگر و متعهد به انقلاب اسلامی کردستان ، شاهد آبادانی و ایجاد امکانات مورد نیاز خود باشند .

ـ مورخه ۶۲/۶/۱۱ ، امام‌جمعه موقت اصفهان در خطبه‌های نمازجمعه این شهر گفت : بمباران شهرهای بی‌دفاع غرب کشورمان که منجر به شهید شدن جمعی از خواهران و برادران شیعه و سنی‌مان شده است ، نشانه ضعف صدام است و رزمندگان ما حقوق تضییع شده ملت مسلمان ایران را از صدام صهیونیست خواهند گرفت .

ـ مورخه ۶۲/۸/۱۲ ، امام‌جمعه اصفهان در خطبه‌های نمازجمعه این شهر به تشریح توطئه‌های دشمنان انقلاب اسلامی در کردستان پرداخت و گفت : دشمنان ما از ابتدا هدفی جز جدایی کردستان از پیکر ایران نداشتند . حتی قبل از انقلاب در ساواک مطرح شده بود که اگر رژیم سقوط کرد ، کردستان فدا خواهد شد . این یک طرح حساب شده بود و اگر آنها به هدف شومشان می‌رسیدند ، انقلاب نیز نابود می شد . ولی با رهنمودهای رهبری انقلاب در زمینه وحدت و تلاش رزمندگان اسلام و جهادگران ، کردستان به دامان انقلاب برگشت و انقلاب در آنجا خانه کرد .

۴ـ تبریز

ـ مورخه ۵۸/۱۱/۱۹، نمازجمعه در تبریز به امامت اولین شهید محراب، حضرت آیت الله مدنی و با شرکت دکتر چمران، وزیر دفاع، استاندار آذربایجان شرقی، رئیس دادگاه انقلاب اسلامی تبریز و با شرکت عده کثیری از قشرهای مختلف مردم در میدان امام خمینی برگزار شد. معظم‌له در خطبه‌های جمعه ضمن اشاره به اتحاد و یگانگی، مردم را به وحدت کامل دعوت کرد. ایشان در ادامه فرمودند: اگر ما مسلمانان دشمن را قوی‌تر از خود بدانیم، پس بدانیم که نقص از خود ما است. آیت الله مدنی سپس به احسان و صدقه اشاره کرد و گفت: اهدای خون از تمام صدقه‌ها بالاتر است، زیرا مردمی که خون خود را به بیمارستان‌ها اهدا می‌کنند، بدانند که خون آنها شفابخش مجروحین و مصدومین و بیماران است.

ـ مورخه ۵۹/۹/۲۶ امام‌جمعه تبریز، آیت الله سید اسدالله مدنی، در خطبه‌های نمازجمعه گفتند: دشمن بدبخت باید متوجه باشد که تعداد افراد ستون پنجم و منافقین اندک و انگشت شمارند. چرا که من با دلیل قطعی می‌توانم نشانشان دهم. این افراد یک روز خواستند حمله مسلحانه کنند و غوغای کردستان را به پا کردند و بعد معلوم شد که سردمداران آنهایی که در کردستان این غوغاها را به پا کردند، در گنبد دستگیر و به جهنم واصل شدند.

ـ مورخه ۶۲/۵/۲۳ امام‌جمعه تبریز، آیت الله ملکوتی، درباره فاجعه گیلان‌غرب گفتند: حزب بعث کافر که ادعای مسلمانی و صلح طلبی دارد، با به خاک وخون کشیدن ۶۰۰ تن از مردم بی دفاع گیلان‌غرب دشمنی خود را با اسلام و صلح اثبات کرد.

ـ مورخه ۶۲/۰۶/۱۲ آقای ملکوتی، امام‌جمعه تبریز، در خطبه‌های نمازجمعه این شهر فرمودند: احزاب دموکرات، کومله و بعث عراق با همکاری همدیگر شهر مریوان را به خاک و خون کشانده و ده‌ها تن از مردم بی‌گناه را شهید و مجروح کردند، اما اینان بدانند که جوانان غیور اسلام، قصاص خون یکایک این شهیدان را از صدامیان کافر و دشمنان انقلاب خواهند گرفت.

۵ـ مشهد

ـ مورخه ۶۲/۸/۱۳ ، امام‌جمعه شهر مشهد در خطبه‌های نمازجمعه در مورد جنایات و وحشی‌گری‌های گروهک‌های ضد اسلام در کردستان و سایر نقاط کشور گفتند : جنایاتی که این گروهک‌ها در سرزمین اسلامی ما مرتکب شده‌اند ، اوج جنایات کفار و منافقین علیه مسلمین می‌باشد .

۶ـ شیراز

ـ مورخه ۶۱/۱۰/۲۴ ، امام‌جمعه شیراز در مراسم عبادی ـ سیاسی نماز جمعه این شهر فرمودند : مسأله گنبد و کردستان مانند میکروب آبله بود ، که بر بدن وارد شد و مصونیت ایجاد کرد تا ما برای مبارزه با تجاوز عراق آماده باشیم .

۷ـ یزد

ـ مورخه ۶۰/۲/۲۶ ، امام‌جمعه یزد در خطبه‌های نمازجمعه این شهر فرمودند : مردم و مسئولین با هوشیاری و بینش انقلابی از توطئه گروهک‌های ضدانقلاب باید جلوگیری کنند .

ـ امام‌جمعه یزد در خطبه‌های نمازجمعه روز ۶۰/۳/۱ گفتند : حزب منحله دموکرات برای تحویل اجساد بمباران شدگان مطالبه پول کرده است .

ـ آیت الله خاتمی ، نماینده امام و امام‌جمعه یزد در رابطه با روحانیت اظهار داشتند: من معتقدم روحانیت کردستان باید شاخه‌ای ازحوزه علمیه باشد و همانطوری که روحانیت اهل تشیع از جامعه ملی و از طریق مراجع اداره می‌شود ، روحانیت اهل سنت نیز از همان طریق اداره بشود . با یک قیاس اجمالی بین کیفیت موجود روحانیون اهل تسنن در بلوچستان ـ که مرکز خاص برای تشکیل ندارند ـ و روحانیون اهل تسنن در کردستان و میزان تمایل هر یک به جمهوری اسلامی و پشتیبانی از اهداف اسلامی ، ضرورت تشکیل و فعالیت این مرکز به‌وضوح احساس می‌شود . شهادت بیش از ۲۵ تن از این روحانیون در منطقه کردستان ، خود شاهدی بر این مدعاست . چنانچه با هدایت علمای بزرگ و مسئولین کشور و حوزه‌های علمیه در این مورد اقدامی جدی

نشود و همکاری و تفاهم کامل بین کلیه مسئولین و ارگان‌ها به وجود نیاید، بدون تردید انسجام نسبی به وجود آمده از هم می‌پاشد و آنان را متفرق و به شکاف غیر قابل درمانی مبدل می‌سازد.

۸ـ بوشهر

ـ مورخه ۶۲/۵/۲۱، حجت‌الاسلام مدنی، امام‌جمعه بوشهر، در خطبه اول نمازجمعه این شهر، بمباران اخیر شهر قهرمان پرور گیلان‌غرب توسط دیوسیرتان رژیم بعثی ـ صهیونیستی عراق را محکوم کردند و گفتند: ما از سازمان‌های به اصطلاح بین‌المللی و جوان‌های بیدار می‌پرسیم، گناه کسانی که در گیلان‌غرب زندگی می‌کنند، چیست؟ آیا آنها نظامی بودند، سلاح داشتند که اینگونه توسط بعثیون جانی به خاک و خون کشانده شدند؟ وی افزودند: مردم گیلان‌غرب همچون مردم سایر نقاط کشور مسلمان، آزاد و معتقد هستند و صدام صهیونیست و مزدورانش که توان مقاومت در جبهه‌های نبرد در مقابل رزمندگان اسلام را ندارند با حالت جنون، مردم این شهر را به خاک و خون می‌کشند.

۹ـ نور

ـ در تاریخ ۶۲/۷/۲۹، حجت‌الاسلام انصاری، امام‌جمعه نور از توابع مازندران، گفت: رزمندگان اسلام در عملیات والفجر ۴ ثابت کردند، آنچه در جبهه‌ها می‌جنگد ایمان است. مردم باید بدانند با چه کسی درگیر جنگند، با صدام و حامیانش که خواستار نابودی آنها هستند. این پیروزی در مریوان پیروزی ایمان بود.

۱۰ـ نهاوند

ـ مورخه ۶۲/۶/۱۱، حجت‌الاسلام مغیثی، امام‌جمعه نهاوند در خطبه دوم نمازجمعه به بمباران مریوان اشاره کرد و گفت: بعثیون کافر از مقابله و رویارویی عاجزند به همین دلیل، دست به بمباران مناطق مسکونی می‌زنند. این بمباران‌ها در روحیه امت‌ما نهایت نتیجه مثبت را داشته است و مکر دشمن به خودش بازخواهد گشت. ما حسابمان را با دشمن در میدان رزم تسویه خواهیم کرد، نه با بمباران مناطق مسکونی.

۱۱ ـ آزادشهر

ـ مورخه ۶۴/۲/۶ ، امام‌جمعه آزادشهر ، حجت‌الاسلام حاج عیسی خدابخشی در خطبه‌های نمازجمعه گفتند : امروز بلندگوهای حامی صدام به صدا درآمده و سعی دارند که کشور ایران را ماجراجو معرفی کنند و اعلام می‌کنند که نیروهای ایران در کشورهای نیکاراگوئه ، افغانستان و لبنان در حال نبردند ! باید در جواب به اصطلاح ناجیان صدام گفت ، اینها نه نیروهای ایران در این کشورند ، بلکه روشنگری انقلاب اسلامی است که با آنان در حال جنگ است .

ـ حجت‌الاسلام عیسی خدا بخش ، امام‌جمعه آزاد شهر در تاریخ ۶۴/۲/۶ خطاب به مسوؤلین اداری گفت:به هوش باشید و مردمی عمل کنید،چون همین مردم ، شما را به این مسند رساندند . کاری نکنید ـ خدای نکرده ـ همین مردم شما را از صحنه خارج کنند .

۱۲ ـ ابهر

ـ مورخه ۶۴/۲/۲۲ حجت‌الاسلام مصطفوی ، امام‌جمعه ابهر ، کنفرانس به اصطلاح اسلامی را که توسط صدام عفلقی با استفاده از وجود آخوندهای درباری به منظور تحمیل صلح به ایران در بغداد ترتیب یافته بود ، محکوم کرد .

۱۳ ـ بناب

ـ مورخه ۶۰/۷/۲۰ ، نمازجمعه این هفته ـ که مصادف با عید سعید قربان بود ـ با حضور بی‌نظیر مردم متعهد و حزب‌الله بناب برگزار شد . حجت‌الاسلام یوسف‌علی باقربنابی در خطبه اول نمازجمعه ، ضمن حمله به لیبرال‌ها و بخصوص با اشاره به سخنان مهدی بازرگان در مجلس گفت : این آقا که قبلاً به نام مجتهد مشهور شده بود ، حالا از ترور و کشتار رهبران مذهبی به دست منافقین آمریکایی طرفداری می‌کند و کسانی راکه در مقابل اسلام و قرآن ایستاده و طبق حکم صریح قرآن به جزای اعمالشان رسیدگی می‌شود ، آن را محکوم می‌نماید . وی ادامه داد : مهمترین عاملی که باعث تحکیم و استواری جمهوری اسلامی است ، خط نه شرقی نه غربی فقط انقلاب اسلام است . وی در خاتمه افزود : این منم منم‌ها را که دسیسه شیطان است ، کنار بگذارید .

این منم منم‌ها هستند که انسان را در ورطه نابودی و انحراف از خط اصیل اسلام قرار داده و باعث می‌شود که انسان به فکر مادیات و مقام وشهرت باشد و انسان را از آخرت که آغاز زندگی نوین همیشگی انسان است ، باز دارد .

۱۴ ـ اردبیل

ـ در تاریخ ۶۰/۲/۲۶ امام‌جمعه اردبیل در خطبه‌های نماز این شهر گفت : ما اهالی شهرستان اردبیل به دولت اعلام می‌داریم که بیش از این قدرت تحمل در مقابل توطئه‌های گروه‌ها را نداریم .

ـ در تاریخ ۶۰/۳/۲ ، امام‌جمعه اردبیل در خطبه‌های نماز این شهر از گروه‌ها خواست که به دامان امت باز گردند .

۱۵ ـ ورامین

ـ مورخه ۶۰/۳/۲ ،امام‌جمعه ورامین در خطبه‌های نماز این شهر از مردم خواست در مقابل توطئه‌های شرق و غرب و گروهک‌های داخلی وحدت خود را حفظ کنند .

۱۶ ـ آغاجاری

ـ مورخه ۶۰/۲/۲۶ ، امام‌جمعه آغاجاری در خطبه‌های نمازجمعه این شهر از مسئولین کشور خواست با اعمال ضدانقلابی گروهک‌ها قاطعانه برخورد شود .

۱۷ ـ دزفول

ـ مورخه ۶۰/۰۲/۲۶ ، امام‌جمعه دزفول در خطبه‌های نمازجمعه این شهر گفت : حسن آزادی و دموکراسی گروه‌ها ادعایی بیش نیست .

ـ مورخه ۶۲/۶/۱۲ : هواپیماهای عراقی شهر مریوان را بمباران کردند ، اما این جنایت تازگی ندارد ، چرا که صدام هر زمان شکست بخورد ، ملت مقاوم و سلحشور ما را به رگبار گلوله می‌بندد تا شاید ملت از صحنه خارج شوند ، ولی او بداند جواب این جنایت را در میدان نبرد خواهیم داد .

۱۸ــ رشت

ــ مورخه ۶۲/۰۶/۱۱ حجت‌الاسلام احسان بخش ، امام‌جمعه رشت در خطبه‌های نمازجمعه این شهر گفت : صدام جنایتکار باید بداند این ملت اهل سازش و تسلیم نیست و راه قدس را پس از نابودی رژیم صدام خواهیم گشود .

ز : مرکز بزرگ اسلامی در مناطق غرب و شمال‌غرب

قبل از انقلاب روحانیون اهل تسنن حدود پنج تا بیست سال در حوزه‌های علمیه مشغول تحصیل بودند و پس از اتمام تحصیل به دلیل این‌که مردم و حکومت به آنها توجه نمی‌کردند ، به جای تبلیغ و نشر احکام اسلام به‌ناچار سرگرم کارهای دیگر می‌شدند . در این میان عده‌ای به کارگری و عده‌ای نیز به خدمت رژیم طاغوت در می‌آمدند و حرکت عمده‌ای به دلیل عدم وحدت از طرف آنها صورت نمی‌گرفت .

ارتباط روحانیت منطقه با هم ، با جامعه و با روحانیون اهل تشیع در حد صفر بود. روحانی یک روستا ، روحانی روستای همجوار خود را نمی‌شناخت ، مضاف بر این که رژیم سفاک پهلوی همیشه سعی بر آن داشت تا روحانیت را از مسائل سیاسی ، اجتماعی ، فرهنگی ، اقتصادی دور بدارد تا این قشر از جامعه در یک نوع بی‌خبری غوطه‌ور شوند و نتوانند وظیفه اصلی خود را که آگاه‌سازی جامعه است ، ادا کنند .

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی نیز به دلیل وضعیت ناگواری که از زمان طاغوت به جای مانده بود و بحرانی که توسط ایادی استکبار در منطقه ایجاد شده بود ، چند سالی طول کشید تا روحانیت اهل تسنن این مناطق بتوانند جایگاه خود را پیدا کنند . در مقطع زمانی نبرد دوم،گروهک‌ها به‌ویژه حزب منحله دموکرات و کومله سعی داشتند از پایگاه روحانیت با تطمیع و ترساندن آنان ، در جهت پشتیبانی مالی ، تدارکاتی و بعضاً نیروی انسانی استفاده کنند ، ولی کمتر کسی بود که با پذیرش تفکرات التقاطی و اعتقاد قلبی به آنان کمک نماید . تنها به خاطر ترسی که گروهک‌ها به وجود آورده بودند ،کمک اندکی به آنها می‌کردند . بسیاری از این خدا جویان مورد خشم ضدانقلاب واقع شده و بعضاً تا مرز شهادت پیش می‌رفتند . به همین جهت ، مسئولین نظام مقدس جمهوری‌اسلامی‌برای‌برطرف‌کردن‌مشکلات و ضعف‌ها شروع به سازماندهی

روحانیون کُرد نمود که در ادامه به تشکیل مرکز بزرگ اسلامی و بعضی از اقدامات آن می‌پردازیم . در این قسمت مطالبی در خصوص سمینارها ، گردهمایی‌ها و جلسات ائمه‌جمعه و مرکز بزرگ اسلامی ـ که بعضاً به صورت مشترک برگزار می‌شد و یا از نظر موضوعی شباهت زیادی به‌هم داشت ـ ارائه می گردد . همچنین پیام‌ها و تلگرام‌های این عزیزان در حمایت و پشتیبانی از حضرت امام (ره) در اول همین فصل آورده شده است .

۱ ـ تشکیل مرکز بزرگ اسلامی و گشایش مدارس علوم دینی در مناطق غرب و شمال‌غرب

مرکز بزرگ اسلامی در سال ۱۳۵۹ با همت والای نماینده امام در غرب کشور و جمعی از روحانیون متعهد ، فعالیت خود را آغاز کرد . این مرکز به جهت سازماندهی و تعلیم و تربیت روحانیون و طلاب اهل تسنن بر مبنای نیازمندی‌های منطقه و آشکار کردن واقعیت‌های انقلاب اسلامی اقدام به افتتاح مدارس علوم دینی ، دانشسرا ، دانشگاه و تشکیل کلاس‌های آموزش قرآن و مباحث دینی نمود . از دیگر فعالیت‌های این مرکز می توان به تلاش جهت ایجاد وحدت و هماهنگی ، بسط تفکر اسلامی ، تعیین خط مشی و نظارت بر کلیه امور فرهنگی و تبلیغاتی ، رفع مشکلات مذهبی در مناطق اهل سنت کشور ، برقراری ارتباط با مراکز علمی و اندیشمندان و متفکرین اسلامی در سطح جهانی ، حمایت و همکاری متقابل در جهت اتخاذ امت اسلام ، برطرف نمودن مشکلات مادی طلاب اشاره کرد . تا پایان مقطع نبرد دوم حدود سی شعبه فعال از این مرکز در مناطق مختلف سنی‌نشین غرب و شمال‌غرب تأسیس شد که به تعدادی از آنها در زیر اشاره می‌شود .

لازم به توضیح است عمده فعالیت این مراکز در سه بخش تبلیغات و فرهنگی ، مطالعه و برنامه‌ریزی و سازماندهی روحانیت پایه‌ریزی گردیده بود :

ـ افتتاح مدرسه علوم‌دینی در سنندج مورخه ۱۳۵۹/۶/۱۸ ؛
ـ افتتاح مدرسه علوم دینی در سقز مورخه ۱۳۵۹/۷/۱۴ ؛
ـ افتتاح مدرسه علوم دینی ویژه خواهران در سنندج مورخه ۱۳۵۹/۱۰/۲۶ ؛
ـ گشایش مدارس علوم دینی در شهرهای مریوان ، پاوه و بانه مورخه ۱۳۵۹/۱۲/۱۷ ؛
ـ گشایش حوزه علمیه حضرت امام خمینی (ره) کرمانشاه مورخه ۱۳۶۰/۱/۲۳ ؛

ـ گشایش حوزه علوم دینی در اشنویه مورخه ۱۳۶۰/۸/۲۴ ؛
ـ افتتاح مدرسه علوم دینی جوانرود مورخه ۱۳۶۱/۲/۱ ؛
ـ افتتاح مدرسه علوم دینی در بوکان مورخه ۱۳۶۱/۸/۲ .

۲ ـ اقدامات روحانیون و مراکز بزرگ اسلامی غرب و شمال‌غرب[1]

ـ مورخه ۱۳۵۹/۵/۸ از سوی جامعه روحانیت و حکام شرع دادگاه‌های انقلاب اسلامی کرمانشاه تلگرامی به علمای جامعه‌الزهرا و امت مسلمان مصر در رابطه با مرگ محمدرضا پهلوی به قاهره مخابره شد . در قسمتی از این تلگرام آمده : همچنان که شما مسلمانان را از سرزمین عزیزتان فلسطین و قدس بیرون کردند ، شما نیز نوکران و سرسپردگان کفار ، محمدرضا پهلوی و انورسادات را از سرزمین اسلام بیرون برانید .

ـ مورخه ۱۳۵۹/۸/۷ ، جامعه روحانیت کرمانشاه با اعلام شماره حسابی از عموم مردم خواست کمک‌های خود را جهت مصرف در جبهه و مناطق جنگی به این حساب واریز نمایند.

ـ در تاریخ ۱۳۵۹/۱۰/۲ ، جلسه شورای محله‌های مختلف سنندج با حضور نماینده حضرت امام در غرب کشور ، حجت‌الاسلام سید موسی موسوی در مرکز بزرگ اسلامی تشکیل گردید و مشکلات معضلات آن شهر مورد بررسی قرار گرفت .

ـ جلسه شورای محله‌های مختلف سنندج مورخه ۱۳۵۹/۱۰/۲۰ در مرکز بزرگ اسلامی تشکیل شد .دراین جلسه مشکلات مردم از جمله سوخت مورد بررسی قرار گرفت.

ـ در تاریخ ۱۳۵۹/۱۰/۱۸ مرکز بزرگ اسلامی غرب کشور از خواهران متعهد و مسلمان خواست به برادران جان بر کف خود در مرزها کمک کنند .

ـ مورخه ۱۳۵۹/۱۰/۱۸ ، روحانیون دیواندره به مناسبت پیروزی رزمندگان اسلام ، طی اطلاعیه‌ای این پیروزی‌ها را به حضرت امام و رئیس جمهور تبریک گفتند .

ـ جلسه شوراهای مساجد با حضور مسئولین مورخه ۱۳۵۹/۱۱/۱۰ در محل سالن

---

۱ ـ موارد ذکر شده در این قسمت ، خاص نقش مرکز بزرگ اسلامی در مناطق غرب و شمال‌غرب می‌باشد ، لذا به منظور جلوگیری از تکرار مطالب سمینارها ، گردهمایی‌ها و جلسات ائمه جمعه و مرکز بزرگ اسلامی که به صورت مشترک در استان‌ها و شهرستان‌ها برگزار می‌شد ، این موضوع در ادامه ی همین فصل به صورت یک قسمت مستقل ارائه می‌گردد .

مرکز بزرگ اسلامی تشکیل گردید .

ـ مورخه ۱۳۵۹/۱۱/۱۳ در جلسه شورای اسلامی مریوان ، گروه‌های غیرقانونی ضدانقلاب محکوم گردیدند .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۷/۹ ، دفتر شورای روحانیت اهل تسنن آذربایجان‌غربی با صدور اطلاعیه‌ای از عموم مردم درخواست کرد ، فعالانه در انتخابات ریاست جمهوری شرکت نمایند .

ـ سازمان روحانیت کردستان ، شاخه ارومیه ، مورخه ۱۳۶۰/۸/۱۹ در اطلاعیه‌ای کشتار مردم بوکان به وسیله ضدانقلاب را محکوم کرد .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۹/۱۲ ، شورای روحانیت اهل تسنن آذربایجان‌غربی به مناسبت بازپس‌گیری بستان و تپه‌های الله‌اکبر از متجاوزین بعثی ، جشن گرفتند .

ـ مورخه ۱۳۶۱/۴/۱۰ ، جلسه عمومی نظارت بر شوراهای اسلامی مساجد در کرمانشاه برگزار شد .

ـ مورخه ۱۳۶۱/۷/۱۱ ، شورای روحانیت اهل تسنن مرکز ارومیه با صدور اطلاعیه‌ای از استقرار قرارگاه حمزه سیدالشهدا در ارومیه پشتیبانی کرد . در قسمتی از این اطلاعیه آمده است : ما روحانیون غرب کشور ، پشتیبانی بی‌دریغ خود را از اهداف عالیه قرارگاه حمزه‌سیدالشهدا اعلام می داریم .

ـ مرکز بزرگ اسلامی غرب کشور مورخه ۱۳۶۱/۷/۱۲ ، عاملین بمب‌گذاری خیابان ناصرخسرو تهران را محکوم کردند .

ـ مورخه ۱۳۶۱/۹/۱ ، جامعه روحانیت بوکان پیروزی‌های اخیر رزمندگان اسلام را در جبهه‌های جنگ ، بالاخص جاده پیرانشهر ـ سردشت ، تبریک گفتند .

ـ در جلسه شورای روحانیت بخش بوکان ، مورخه ۱۳۶۱/۹/۱۳ بر لزوم مشارکت همه جانبه مردم مسلمان و متعهد در انتخابات مجلس خبرگان تأکید شد .

ـ طی جلسه‌ای در تاریخ ۱۳۶۱/۹/۲۳ با حضور امام‌جمعه و مسئولین شهر کرمانشاه ، مقرر شد ائمه جماعت مساجد ، پنج نفر از افراد مورد اعتماد خود را برای تشکیل شوراهای مساجد معرفی نمایند .

ـ مورخه ۱۳۶۱/۹/۲۶ در همایشی ، اعضای شوراهای اسلامی شهر سلماس گرد

هم آمدند و به بررسی مشکلات و نیازمندی‌های مردم پرداختند .

ـ مورخه ۱۳۶۱/۱۰/۱۳ ، حجت‌الاسلام حاج ملاخلیل آدابی در جمع ۳۰۰ نفر از علما و طلاب دینی کردستان اعلام کرد : عده‌ای تحصیل کرده نظام طاغوت ، ساواکی‌ها و منافقین آمده‌اند و داعیه رهبری خلق کُرد را دارند .

ـ جامعه روحانیت ارومیه با ارسال تلگرامی در تاریخ ۱۳۶۱/۱۰/۱۹ از وزیر نفت خواست سوخت مورد نیاز مردم را تأمین نماید .

ـ سمینار شوراهای اسلامی شهرهای باختران ، همدان ، ایلام و کردستان از تاریخ ۱۳۶۲/۱/۳۰ به مدت دو روز تشکیل شد . در این سمینار خط مشی و برنامه‌های آتی شوراها مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت .

ـ مورخه ۱۳۶۲/۱۰/۱۱ از سوی امام‌جمعه و شورای روحانیت شهرستان سنندج در تلگرامی به ریاست دیوان عالی کشور، بر توجه هر چه بیشتر به منطقه کردستان و اعزام حکام شرع آگاه به مسائل خاص منطقه تأکید شد .

ـ سیمنار شوراهای اسلامی روستاهای پیرانشهر مورخه ۱۳۶۲/۱۰/۱۱ تشکیل شد. شرکت کنندگان در پایان این سمینار با صدور قطعنامه‌ای شش ماده‌ای به کار خود پایان دادند . در قسمتی از این قطعنامه از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) درخواست شد تا در مقابله با مزدوران و جنایتکاران ، شدت عمل بیشتری به خرج دهد .

ـ مورخه ۱۳۶۳/۳/۴ اطلاعیه‌ای از سوی شورای روحانیت ارومیه و استاندار این شهر در مورد توطئه‌های اخیر شیطان بزرگ در منطقه خلیج‌فارس انتشار یافت .

ح : سمینارها ، گردهمایی‌ها و جلسات ائمه جمعه و روحانیون مناطق غرب و شمال‌غرب

برگزاری سمینارها و گردهمایی‌های مشترک میان ائمه جمعه و مرکز بزرگ اسلامی ، نقش مهمی در ابعاد معنوی ، سیاسی ، علمی ، فرهنگی و روانی به‌ویژه در افزایش آگاهی مردم و هماهنگی بین روحانیت محترم مناطق غرب و شمال‌غرب ایفا نمود . در این قسمت به زمان و موضوعات مطرح شده ، اشاره‌ای مختصر می‌شود :

ـ مورخه ۱۳۵۹/۵/۳۱ ، سمینار روحانیون اورامانات در مدرسه قرآن پاوه با حضور فرماندار اورامانات ، ناصر کاظمی و روحانیون پاوه ، نوسود ، جوانرود ،

روانسر، باینگان و ثلاث‌باباجانی به مدت سه روز برگزار شد . در پایان این سمینار قطعنامه‌ای در هفت بند قرائت شد که اهم آن حمایت از رهبر انقلاب ، پاکسازی نوسود ، ترمیم اصل ۱۲ قانون اساسی و جلوگیری از چاپ کتب و نشریه های تفرقه‌انگیز بود . همچنین در خطبه دوم نمازجمعه شهر پاوه مورخه ۱۳۵۹/۶/۵ ، آقای ملاقادر قادری ، امام‌جمعه این شهر به تشریح سمینار روحانیون منطقه اورامانات که در هفته گذشته برگزار شده بود ، پرداخت . ایشان در این مورد گفتند : با توافق آرای روحانیون منطقه و مسئولین اجرایی ، قرار شد از اولیا و روحانیون دفتران و سردفتران اسناد رسمی خواسته شود که در اجرای حکم قرآن در بر چیدن نظام طاغوتی و جایگزین نمودن نظام عدل الهی ، وظیفه اسلامی و انقلابی خود را نشان داده و از [ثبت] مهریه‌های گزاف و کمرشکن که مقام زن را تا حد کالا پایین می‌آورد ، دوری شود .

ـ مورخه ۵۹/۶/۲۳ ، جلسه ستاد اخوت مسلمانان کردستان در مسجد جامع روانسر با حضور روحانیون متعهد و مؤمن به انقلاب اسلامی ، بخشدار و جمع زیادی از مردم برگزار شد .

ـ مورخه ۱۳۵۹/۷/۲ ، سمینار دو روزه روحانیون اهل تسنن و تشیع آذربایجان‌غربی آغاز به کار کرد . در پایان این سمینار قطعنامه‌ای در ده بند قرائت شد که اهم آن عبارت است از : حمایت از امام خمینی(ره) ، محکوم نمودن حمله عراق ، تأئید رزمندگان سپاه و ارتش ، محکوم نمودن تمامی گروه‌های ضدانقلاب ، بازسازی مدارس ، بیمارستان‌ها و تأمین ارزاق عمومی و برخورد اسلامی با توابین توسط دولت .

ـ مورخه ۱۳۵۹/۷/۱۲ ، جلسه مرکز بزرگ اسلامی کردستان با حضور جمع زیادی از روحانیون ، فرهنگیان ، بازاریان ، نمایندگان نهادهای انقلابی ، معاون استاندار و نماینده حضرت امام در غرب کشور برگزار شد .

ـ در تاریخ ۱۳۵۹/۱۰/۲ ، جلسه شورای محله‌های مختلف سنندج با حضور نماینده حضرت امام در غرب کشور ، حجت‌الاسلام سیدموسی موسوی در مرکز بزرگ اسلامی تشکیل گردید و مشکلات معضلات آن شهر مورد بررسی قرار گرفت .

ـ در پایان سمینار ائمه جمعه که مورخه ۱۳۵۹/۱۰/۶ در قم برگزار شد ، ملاقادری امام‌جمعه پاوه در گفتگویی پیرامون وضع منطقه و تشکیل سمینار ائمه جمعه در سراسر

کشور مطالبی عنوان کرد . امام‌جمعه پاوه گفت : در این سمینار برادران ائمه جمعه ـ اعم از شیعه و سنی ـ در محیطی مساعد به تبادل نظر پرداختند ، چنانکه در طول تاریخ اسلام چنین گردهمایی بی‌سابقه است و می‌توان گفت از هزار سال پیش تاکنون چنین اتحاد و اخوتی بین برادران تشیع و تسنن سابقه نداشته است . وی آنگاه در رابطه با رهبری امام خمینی اظهار داشت : پس از این تصور نمی‌کنم این کشور اسلامی رهبری چون امام به خود ببیند و امیدوارم که وحدت بین مسلمانان شیعه و سنی مذهب در زمان رهبری این امام کبیر تحقق یابد . ایشان در باره فعالیت‌های مذبوحانه عناصر ضدانقلاب در پاوه گفت : آنها به ما می‌گویند ، شما کُردفروش هستید ! به ما می‌گویند که این مسلمانان به عایشه و عمر توهین می‌کنند و ما هم در جواب می‌گوییم : شماها بروید مواظب باشید که به لنین و مارکس توهین نکنند ؛ کاری به عایشه و عمر نداشته باشید ! ضمناً وی از صدا و سیمای کرمانشاه انتقاد کرد و گفت : رادیو و تلویزیون کرمانشاه در برنامه‌های کُردی خود نمازجمعه پاوه را منعکس نمی‌کند . در صورتی که پخش آن از رادیو و تلویزیون برای منطقه از لحاظ ارشاد بسیار مفید است . وی پیشنهاد کرد از برنامه‌های کُردی رادیوهای کرمانشاه و تهران خطبه‌های نمازجمعه شهرهای کردستان پخش شود و به جای پخش بیش از اندازه سرود ، قرآن نیز پخش کنند . امام‌جمعه پاوه در مورد احمد مفتی‌زاده گفت : وی شخص مسلمانی است که می‌خواهد حکومت اسلامی طی ۲۴ ساعت تحقق پیدا کند ! وی در مورد وضعیت کنونی شهر پاوه نیز گفت : هم اکنون شهر پاوه به وسیله پاسداران بومی و سایر رزمندگان جمهوری اسلامی ایران حفاظت می‌شود و تاکنون مردم این شهر ۱۱۰ نفر شهید داده‌اند و ۱۱۵ نفر مجروح و معلول شده‌اند . وی افزود شهر پاوه هم اکنون مهاجرین نوسود را نیز پذیرا شده است و برای آنها اردوگاهی در این شهر برپا و امکانات لازم برای آنها فراهم شده است . همچنین از لحاظ ارشادی و فرهنگی نیز تاکنون برای آنها گام‌های مؤثری برداشته شده است .

ـ دومین جلسه سمینار ائمه جمعه استان کرمانشاه و استان ایلام مورخه ۱۳۵۹/۱۰/۹ در تالار شهرداری کرمانشاه با حضور علما و روحانیون ، استاندار کرمانشاه ، معاون سیاسی ـ اداری و عمرانی استانداری ، حکام شرع ، دانشگاهیان ، مدیران کل و مسئولان

نهادها ، ارگان‌ها و سازمان‌های اجرایی تشکیل شد . در این سمینار ائمه جمعه شهرهای کرمانشاه ، ایلام ، استاندار کرمانشاه ، مدیر کل آموزش و پرورش استان کرمانشاه و جمعی دیگر از ائمه‌جمعه سخنانی ایراد کردند . در پایان سمینار قطعنامه‌ای ۹ ماده‌ای به شرح زیر قرائت شد و به تصویب رسید :

(۱) ما ائمه جمعه بار دیگر پشتیبانی کامل خود را از رهبر کبیر انقلاب و ریاست محترم جمهوری اسلامی و دولت انقلابی برادر رجایی اعلام داشته ، در اجرای مقاصد عالی اسلام و رهنمودهای پدرانه امام امت تا سر حد شهادت از هیچ گونه جانبازی و فداکاری دریغ نخواهیم ورزید .

(۲) ما ائمه جمعه ـ که به نام خطیب در سنگر همیشه مقاوم مسجد ، می‌کوشیم تا سرزمین ملت به پاخاسته و انقلابی ایران را به عنوان یک جامعه توحیدی به جهان و سایر بلاد اسلامی معرفی کنیم ـ طرح هر گونه مسائل و نکات تفرقه انگیز را به شدت محکوم و مردود می‌دانیم .

(۳) اختلاف سلیقه و نحوه برخورد دلسوزان در سطح کشور با مسائل موجود انقلاب که امروز باعث موضع گیری‌های گوناگون و خسته کننده و موجب تعدد تصمیم‌گیری و آشفتگی افکار رزمندگان در جبهه‌ها شده ، به مصلحت انقلاب نیست . ما ائمه جمعه ادامه چنین شیوه‌ای را موافق با اسلام ندانسته ، خواهانیم که مسئولین کشور برابر موازین اسلام و رهنمودهای امام بزرگ عمل کنند تا به وحدت نظر برسند .

(۴) ما ائمه‌ی‌جمعه ضمن پشتیبانی قاطعانه از نیروهای جمهوری اسلامی ارتش ، سپاه ، ژاندارمری ، نیروهای بسیج ، پاسداران محلی و پیشمرگان مسلمان کرد ، تجاوز ارتش مزدور بعث عراق را به سرزمین اسلامی ایران نه تنها یک تجاوز تلقی نموده بلکه نبرد موجود را مبارزه حق علیه باطل دانسته و روش مزدورانه صدام را محکوم می‌نماییم.

(۵) با توجه به آمادگی رزمی همه رزمندگان اسلام و دلسوزی و قاطعیت فرماندهان و مسئولان منطقه ، تقویت بیشتر جبهه نوسود را از استاندار و سایر مسئولین لشکری و کشوری خواستاریم .

(۶) ما ائمه جمعه خواهانیم در پناه اسلام و برابر فرامین مکرر امام ، صرف‌نظر از نژاد و قومیت ، روح اخوت و برادری و برابری در جامعه اسلامی ایران حکمفرما شود

و با اعتماد کامل به مجاهدین و متعهدین کردستان ، فرمان یزدان و آیه « انما المؤمنون اخوه » را عملاً اجرا و ثابت نمایند تا برای همیشه دست تحریک اجابت از سرزمین آسیب پذیر کردستان کوتاه شود .

(۷) ما ائمه جمعه استان در حفظ نهال نوبنیاد انقلاب و دستاوردهای آن و حمایت از مستضعفین جهان ، با تمامی مستکبرین به مبارزه برخاسته و از هیچ‌گونه ایثار و از خود گذشتگی دریغ نخواهیم نمود .

(۸) ما ائمه‌ی‌جمعه در این موقعیت حساس و تاریخ ساز از رئیس جمهور و نخست وزیر و مجلس خواستاریم افراد مؤمن و متعهد را معرفی نمایند .

(۹) ما ائمه‌ی‌جمعه استان از فرماندهان ارتش می‌خواهیم قاطعانه با توسعه نقشه‌های تهاجمی خود ، ارتش مزدور عراق را در سرزمین ایران سرکوب کنند و تامتواری نمودن آنها به زمین خود ، هر گونه مذاکره و طرح مصالحه را مردود و محکوم می‌نماییم .

ـ مورخه ۱۳۵۹/۱۱/۲ ، جلسه جامعه روحانیون مریوان با شرکت روحانیون و هیأت سه نفره مرکز بزرگ اسلامی در مریوان برگزار گردید .

ـ جلسه شوراهای مساجد با حضور مسئولین مورخه ۱۳۵۹/۱۱/۱۰ در محل سالن مرکز بزرگ اسلامی در سنندج تشکیل گردید .

ـ مورخه ۶۰/۱/۱۶ ، سمینار یک روزه علمای اهل تسنن آذربایجان‌غربی و شرقی برگزار گردید . در این جلسه یکی از علمای اهل تسنن سلماس طی سخنانی اعلام کرد : امام امت کشتی پرتلاطم مسلمانان را به ساحل نجات رهبری می‌کند .

ـ آیت‌الله صدوقی در سفر اخیر خود به کرمانشاه ، پیشنهاد تأسیس یک مدرسه علوم دینی مشترک بین اهل سنت و تشیع را ارائه و ملا قادر قادری ، امام‌جمعه پاوه در مورخه ۱۳۶۰/۱/۱۹ در مراسم نمازجمعه در تأیید این پیشنهاد و تقویت رزمندگان دلاور اسلام در مناطق نبرد سخنانی ایراد نمودند .

ـ روحانیون و ائمه جمعه استان‌های کردستان ، آذربایجان غربی و کرمانشاه در اجرای مفاد پیام تاریخی امام در مورد کردستان در سمینار سنندج مورخه ۱۳۶۰/۱/۲۲ ، قطعنامه‌ای ۱۳ ماده‌ای صادر کردند . در قسمتی از این قطعنامه آمده است : با توجه به اوضاع حساس کشور و انقلاب و احساس مسئولیت اسلامی جهت تحکیم مبانی

وحدت و اخوت اسلامی به رهبری امام خمینی و کوبیدن مشت متحد به دهان دشمنان و منافقین ، روحانیون و صاحب نظران اهل سنت به ابتکار نماینده امام در غرب کشور در این سمینار گرد آمده و ضمن بیعت مجدد خویش با رهبر کبیر نهضت ، خواسته‌های خود را در این قطعنامه اعلام کرده ، از رهبری قاطعانه امام خمینی پشتیبانی می نماید و در اجرای فرامین ایشان، آماده جانبازی هستیم . در ادامه این قطعنامه ضمن محکوم کردن تجاوز رژیم آمریکایی بعث عراق اعلام شده است : تا بیرون راندن آخرین سرباز دشمن از خاک ایران از پای ننشسته و هرگونه صلح و مذاکره را محکوم می‌کنیم . علاوه بر آن قطعنامه از مقامات و ارگان‌ها خواستار تقویت و تشویق روحانیت اصیل شده‌اند و خاطرنشان ساخته‌اند : نباید گذاشت ضد انقلاب به ساحت مقدس روحانیت اسائه ادب کنند . روحانیون در این قطعنامه ضمن حمایت از نهادها و ارگان‌های جمهوری اسلامی ریاست جمهوری ، دولت انقلابی و مکتبی ، مجلس شورای اسلامی ، ارتش ، سپاه و جهاد هر گونه توطئه را که باعث تضعیف این نهاد شود ، خیانت به اسلام و امت مسلمان دانسته‌اند . در این قطعنامه از نهضت‌های رهایی بخش پشتیبانی شده و از مسئولین مملکت تقاضا شده است ، مفاد پیام تاریخی امام در ۲۶ آبان‌ماه ۵۸ درباره کردستان اجرا شود . به گروهک‌های ضد انقلاب به خصوص در کردستان هشدار داده‌اند که دست از توطئه بردارند ، و گرنه دچار غضب الهی و خشم مردم خواهند شد . در ماده ۸ قطعنامه آمده است : همچنان که امام تأکید فرموده‌اند که اصل ۱۲ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران باید ترمیم شود ، ما هم تأکید بر ترمیم این اصل می‌کنیم تا مجالی برای فرصت طلبان و منافقان بهانه‌جو باقی نماند . در ماده ۱۳ نیز اجرای بند (ج) درخواست شده است . این قطعنامه همچنین خواستار اعزام هیأتی از طرف امام به منظور رسیدگی به جنایات منافقین شده است . شرکت کنندگان دراین سمینار همچنین از خانواده‌های شهدای مسلمان کُرد دیدار کردند و از آنان دلجویی نمودند .

ـ جلسه‌ای با حضور آیت‌الله صدوقی ، حجت‌الاسلام موسوی و روحانیون سنندج مورخه ۶۰/۱/۲۶ برگزار شد و در آن بر ایجاد وحدت بین علمای اهل تسنن و تشیع تأکید گردید .

ـ مورخه ۶۰/۱/۳۱ ، جلسه شورای روحانیت سنندج به منظور انتخاب اعضای

شورا در سالن مرکز بزرگ اسلامی سنندج برگزار گردید .

ـ سمینار ائمه جمعه و جماعت شهرستان‌ها و بخش‌های استان کرمانشاه با صدور یک قطعنامه ۸ ماده‌ای در مورخه ۱۳۶۰/۲/۲۷ به کار خود پایان داد . در این قطعنامه ایستادگی و پایداری ائمه جمعه در برگزاری نمازجمعه ، پایداری و کوشش برای اجرای طرح‌ها و تحقق آرمان‌های انقلاب اسلامی در حمایت از مستضعفین جهان تا پیروزی کامل مورد تأکید قرار گرفت . شرکت کنندگان در سمینار ، ضمن محکوم ساختن توطئه‌ها و اقدامات عوامل تفرقه‌انداز ، پشتیبانی کامل خود را از رهبری امام خمینی به عنوان رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران اعلام داشته و بار دیگر از نیروهای رزمنده ارتش ، سپاه ، ژاندارمری و نیروهای نامنظم مردمی حمایت و جانبداری نموده و تلاش آنها را تا بیرون راندن آخرین نفر دشمن از میهن اسلامی خواستار شدند . در این قطعنامه از محضر امام امت و علمای اعلام برای فراهم ساختن امکانات هر چه بیشتر ترویج و اشاعه احکام دین مبین اسلام و برپا داشتن سمیناری تحت عنوان وحدت تشیع و تسنن به منظور کوتاه ساختن دست عوامل تفرقه انداز از دامن جمهوری اسلامی ایران استمداد کردند.

ـ در باره گروگان‌گیری بخشدار صومای برادوست و عده‌ای از همراهانش توسط ضدانقلابیون ، از سوی جامعه روحانیت اهل تسنن آذربایجان غربی و طلاب مدرسه علوم دینی شهید شلتوت در تاریخ ۱۳۶۱/۲/۳۰ اطلاعیه‌ای انتشار یافت . در این اطلاعیه خطاب به مردم غیور صومای برادوست آمده است : بار دیگر عده‌ای ضدخلق و وابستگان به اجانب ، بخشدار محترم و خدمتگزار منطقه را به گروگان گرفته و موجب وقفه در امور مردم شده‌اند . بدین‌وسیله ما جامعه روحانیت اهل تسنن آذربایجان غربی، این عمل ضداسلامی و ضدانسانی را محکوم کرده و خواستار آزادی ایشان و همراهانشان هستیم . بر مردم منطقه است که آزادی بخشدار صومای برادوست را مصرانه پی‌گیری کنند .

ـ مورخه ۶۰/۴/۷ ، سمینار روحانیون دیواندره در این شهر برگزارشد .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۵/۲۷ ، سمینار روحانیون اهل تشیع و تسنن سلماس در یکی از مساجد این شهر تشکیل شد و با صدور قطعنامه‌ای به کار خود پایان داد.مفاد این قطعنامه

عبارت بودند از : ایجاد امنیت راه‌ها ، احداث مساجد ، مدارس علوم دینی و کتابخانه .
ـ مورخه ۱۳۶۰/۵/۲۹ ، جلسه هیأت علمی و شورای روحانیت اهل تسنن مریوان ، برای حل مشکلات حقوقی ، سیاسی و اخلاقی جامعه اهل تسنن تشکیل گردید .
ـ مورخه ۱۳۶۰/۸/۲۰ ، جلسه روحانیون بوکان برگزار شد .
ـ مورخه ۱۳۶۰/۱۰/۱۱ ، سمینار وحدت استان‌های همدان و کرمانشاه با حضور علما و مسئولین کشوری و لشگری به منظور ایجاد وحدت بیش از پیش ارگان‌ها و نهادهای انقلابی و بررسی مسائل و مشکلات دو استان برگزار گردید .
ـ سمینار دو روزه روحانیون و ائمه‌ی‌جمعه و جماعت اهل تسنن و تشیع استان آذربایجان‌غربی ، بعدازظهر مورخه ۶۰/۱۰/۲۲ با صدور قطعنامه‌ای ۸ ماده‌ای پایان یافت . در این قطعنامه بر تأئید رهبرکبیر انقلاب ، محکوم نمودن فتوای مفتی سعودی مبنی بر شرک بودن برگزاری جشن برای پیامبر اکرم (ص)، محکوم نمودن سازمان‌ها و دسته‌های آمریکایی ضدانقلاب ، تشکیل مدارس علوم دینی ، برقراری امنیت و رسیدگی به وضع کشاورزان و روستاییان تأکید گردید .
ـ مورخه ۱۳۶۱/۱/۱۲ ، سمیناری با شرکت روحانیون مناطق بوکان ، سردشت ، مهاباد ، اشنویه ، پیرانشهر و نقده در شهرستان مهاباد تشکیل شد .
ـ مورخه ۱۳۶۱/۱/۲۸ ، جلسه شورای روحانیت شهر بوکان برگزار شد .
ـ مورخه ۱۳۶۱/۲/۱۷، سمینار روحانیون اهل تسنن و تشیع استان‌های آذربایجان‌غربی و کردستان به مدت چهار روز برگزار شد و با صدور قطعنامه‌ای ۷ ماده‌ای به کار خود پایان داد . مفاد این قطعنامه شامل پشتیبانی از ولایت فقیه ، جامه عمل پوشاندن به رهنمودهای حضرت امام ، مسئله جنگ تا پیروزی نهایی ، برقراری امنیت ، ایجاد دارالتقریبی با شرکت روحانیون متعهد از فرق مختلف در قم و تشکر از هماهنگی‌های انجام شده بین مسئولین و روحانیون .
ـ مورخه ۱۳۶۱/۴/۱۰ ، جلسه عمومی شورای نظارت بر شوراهای اسلامی مساجد در کرمانشاه برگزار شد .
ـ مورخه ۶۱/۵/۱۷ ، سمینار ائمه‌ی‌جمعه و روحانیون اهل تسنن منطقه اشنویه در مسجد امام صادق (ع) این شهر برگزار شد و با صدور قطعنامه‌ای مبنی بر پشتیبانی و

اطاعت از رهبرکبیر انقلاب به کار خود پایان داد .

ـ سمینار یک روزه ائمه جمعه و جماعات و روحانیت اهل تسنن و تشیع استان‌های باختران و ایلام در تاریخ ۱۳۶۱/۵/۱۹ در محل سپاه منطقه هفت باختران با حضور حجت‌الاسلام جمارانی و نظام‌زاده نمایندگان امام در سازمان اوقاف ، برادر اعتمادیان معاون نخست وزیر و سرپرست سازمان اوقاف ، برادر علی اکبر رحمانی استاندار باختران ، فرماندهان قرارگاه مقدم نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران در غرب ، لشکر ۸۱ زرهی و ناحیه ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران ، رئیس شهربانی و چندتن از مسئولان سپاه پاسداران ، فرمانداران و دیگر مقامات استان باختران برگزار شد. در شروع این سمینار پس از تلاوت آیاتی چند از کلام‌الله مجید آیت‌الله اشرفی اصفهانی ، امام‌جمعه باختران در مورد نقش رهبری و اثرات سیاسی نمازجمعه و ایجاد وحدت و یکپارچگی بین اقشار مختلف مردم صحبت کردند و فرمودند : بسیج و رزمندگان اسلام چون کوهی استوار در برابر دشمنان انقلاب ایستاده‌اند . آنگاه مسئول دفتر روحانیون اهل سنت در گزارشی ، ضمن اعلام این مطلب که در سطح استان باختران ۲۱۰ نفر از ائمه جمعه و روحانیت اهل تسنن تحت پوشش مذهبی و مالی این دفتر قرار دارند ، برخی از فعالیت‌های دفتر را به شرح زیر برشمرد : تشکیل شورای روحانیت اهل تسنن ، تأسیس مدرسه امام خمینی در جوانرود با ظرفیت سی نفر طلبه علوم دینی و توسعه حوزه علمیه پاوه .

در ادامه این سمینار ، چند تن از ائمه جمعه ، از جمله امام‌جمعه پاوه ، اسلام‌آباد و کنگاور پیرامون وحدت هر چه بیشتر بین مسلمانان اهل تسنن و تشیع، نقش نمازجمعه در جامعه ، پیروزی‌های غرور آفرین رزمندگان اسلام و عملیات رمضان سخن گفتند . در پایان قطعنامه‌ای در حمایت از رهبری انقلاب ، عملیات رزمندگان اسلام و تلاش در ایجاد هر چه بیشتر وحدت بین مسلمانان صادر شد .

ـ سمیناردوازده روزه روحانیون منطقه اورامانات مورخه ۶۱/۶/۲۰ با حضور آیت‌الله اشرفی اصفهانی نماینده امام و امام‌جمعه باختران ، ملاقادر قادری امام جمعه پاوه ، ائمه جمعه و روحانیون منطقه اورامانات و فرماندار پاوه در محل مدرسه علوم دینی امام محمد غزالی پاوه تشکیل شد . در اولین روز جلسه ملاقادر قادری ، امام‌جمعه

پاوه در مورد انگیزه و هدف از تشکیل این سمینار گفت : رسالت خطیری که برای پیشبرد انقلاب اسلامی تاکنون بر عهده روحانیت بوده ، رسالتی است دشوار و باید سعی کنیم ـ انشاءالله ـ با آموزش و نشان دادن برنامه‌های اسلام به جامعه ، این وظیفه خطیر را به نحو احسن انجام دهیم .اهداف اصلی این سمینار ، تبادل نظر و هماهنگی هر چه بیشتر بین روحانیون محترم منطقه ، آشنایی این عزیزان با مسائل سیاسی و اجتماعی روز و دسیسه های دشمنان اسلام ، انسجام عملی در جهت مبارزه پی‌گیر و مستمر در جهت نشر فرهنگ اصیل اسلام ، زدودن تمام ناخالصی‌های حاکم بر منطقه ، وحدت عملی با مسئولان دلسوز و تعامل فرهنگی بوده است .

ـ مورخه ۱۳۶۱/۸/۱۴، سمینار دو روزه روحانیون منطقه دیواندره آغاز به کار کرد و با صدور قطعنامه ۸ ماده‌ای به کار خود پایان داد . در این قطعنامه جنایات گروهک‌های ضدانقلاب به شدت محکوم گردید .

ـ سمینار ائمه جمعه تشیع و تسنن شهرستان‌ها و بخش‌های استان باختران مورخه ۶۱/۹/۱۰ با حضور حجت‌الاسلام و المسلمین حاج‌شیخ محمد علی موحدی کرمانی ، نماینده امام و امام‌جمعه باختران ، تشکیل شد . در این سمینار چگونگی نشر معارف اسلامی، اهمیت نمازجمعه و کیفیت آن از نظر طرح مسائل گوناگون در رابطه با روند انقلاب اسلامی توسط ائمه‌ی‌جمعه ، برگزاری با شکوه‌تر هفته وحدت که در سال گذشته نتایج پرباری در اخوت و محبت بیشتر بین برادران تشیع و تسنن داشته است و تشکیل دبیرخانه‌ای به عنوان رابط ائمه جمعه با مرکز استان و مرکز استان با دبیرخانه شورای مرکز، از مسائلی بود که مورد بررسی قرار گرفت . در این سمینار بر لزوم مبادله افکار و هماهنگی ائمه جمعه و جماعات تاکید شد.

ـ شورای روحانیت بخش بوکان مورخه ۱۳۶۱/۹/۱۳ تشکیل جلسه داد و بر لزوم مشارکت همه جانبه مردم مسلمان و متعهد در انتخابات مجلس خبرگان تأکید کرد .

ـ سمینار یک روزه روحانیون شهرستان سقز با حضور فرماندار ، فرمانده سپاه و مسئولین دوایر دولتی و نهادهای انقلابی در تاریخ ۱۳۶۱/۹/۱۴ تشکیل شد و بر لزوم شرکت گسترده در انتخابات مجلس خبرگان تأکید گردید .

ـ در تاریخ ۱۳۶۱/۹/۲۳ در جلسه‌ای با حضور امام‌جمعه و مسئولین شهر کرمانشاه ،

مقرر شد ائمه جماعت مساجد پنج نفر از افراد مورد اعتماد خود را برای تشکیل شوراهای مساجد معرفی نمایند.

ـ مورخه ۱۳۶۱/۹/۲۶ در همایش اعضای شوراهای اسلامی شهر سلماس گردهم آمدند و به بررسی مشکلات و نیازمندی‌های مردم پرداختند.

ـ مورخه ۱۳۶۱/۱۰/۶، سمینار دو روزه روحانیون و مسئولین آذربایجان‌غربی در آستانه هفته وحدت در شهرستان ارومیه شروع به کار کرد و پس از سخنرانی فرمانده سپاه و یکی از روحانیون مهاباد و یکی از نمایندگان مجلس خبرگان، با صدور قطعنامه‌ای ۹ ماده‌ای به کار خود پایان داد. مفاد این قطعنامه عبارتند از: پشتیبانی از هفته وحدت، دعا برای طول عمر امام، تشکر و قدردانی از مسئولین نظام، تدریس فقه اهل سنت، پیام ۸ ماده‌ای امام، برقراری امنیت، فراهم کردن تسهیلات جهت بازگشت افرادی که توبه کرده‌اند.

ـ امام‌جمعه باختران در خطبه دوم نمازجمعه مورخه ۱۳۶۱/۱۱/۱۰ به سمینار ائمه جمعه استان‌ها ـ که در شهر قم برگزار شد ـ اشاره کرد و افزود: آیات عظام از جمله حضرت آیت‌الله مشکینی تأکید داشتند که مردم باید در نماز جمعه‌ها بیشتر شرکت کنند و از ائمه‌ی‌جمعه خواستند با مردم باشند و مشکلات مردم را حل کنند.

خطیب نمازجمعه در ادامه گفتند: اگر دشمنان ما سنگرهای نمازجمعه را خالی ببینند، خوشحال می‌شوند و اگر سنگرهای نمازجمعه با حضور گسترده مردم برپا شود، دشمنان ما مأیوس خواهند شد.

ـ سمینار مشترک روحانیون اهل تسنن و تشیع آذربایجان و کردستان با صدور قطعنامه‌ای در تاریخ ۱۳۶۱/۱۲/۲۵ به کار خود پایان داد.

ـ سمینار اعضای شوراهای اسلامی شهرهای باختران، همدان، ایلام و کردستان در تاریخ ۱۳۶۲/۱/۳۰ به مدت دو روز تشکیل شد. در این سمینار خط مشی و برنامه‌های آتی شوراها مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت.

ـ مورخه ۱۳۶۲/۲/۱۸، سمینار دو روزه روحانیت اهل تسنن آذربایجان در مسجد صاحب‌الزمان پیرانشهر فعالیت خود را آغاز کرد و با صدور قطعنامه‌ای در تاریخ ۱۳۶۲/۲/۲۰ به کار خود پایان داد. در قسمتی از قطعنامه پایانی این سمینار آمده است:

ما روحانیون اهل سنت خواهان تقویت نیروهای مسلح جمهوری اسلامی جهت سرکوبی ضدانقلاب هستیم و پشتیبانی خود را از کلیه نیروهای مسلح به ویژه قرارگاه حمزه‌سیدالشهدا (ع) اعلام می‌داریم .

ـ مورخه ۱۳۶۲/۴/۲۶ گردهمایی روحانیون شهرهای بوکان و شاهین‌دژ با حضور روحانیون این دو شهر به مدت دو روز برگزار شد .

ـ مورخه ۱۳۶۲/۵/۲۳، سمینار دو روزه ائمه‌جمعه و جماعات شهرها و بخش‌های کُردنشین استان‌های آذربایجان‌غربی در سالن اجتماعات فرمانداری پیرانشهر آغاز به کار کرد. در این سمینار که به منظور هماهنگی و وحدت هر چه بیشتر بین روحانیون اهل سنت و شیعه برگزار شد ، پس از اتمام سمینار از مناطق آزاد شده حاج‌عمران و خط مقدم جبهه بازدید نمودند و با رزمندگان اسلام از نزدیک دیدار و گفتگو کردند .

ـ دومین سمینار ائمه جمعه استان کردستان و دیگر مناطق کُردنشین استان‌های آذربایجان غربی و باختران با حضور حجت‌الاسلام سید موسی موسوی ، نماینده امام در کردستان ، برادر فخرالدین حجازی نماینده مردم تهران ، حجت‌الاسلام هاشمی نماینده مردم قروه در مجلس شورای اسلامی و فرماندار سنندج در مورخه ۱۳۶۲/۷/۲۰ در شهر سنندج تشکیل شد . در جلسه افتتاحیه این سمینار ابتدا نماینده امام در منطقه کردستان سخنانی ایراد کرد . او ضمن تجلیل از شهدای روحانیت اهل تسنن و حضور روحانیون متعهد کردستان در کلیه صحنه‌ها با تأکید بر این که امروز مردم مسلمان کرد خالصانه با انقلاب و جمهوری اسلامی همراه و همگام هستند گفت : روحانیت اسلام امروز در موقعیتی قرار گرفته است و وضع دیروز خود را نمی‌تواند دنبال کند . اگر بخواهد رسالت سنگینی را که بر دوش دارد به نحو مطلوب ایفا کند ، باید خود را با این رسالت‌ها هماهنگ نماید .

ـ سمینار روحانیون اهل تسنن استان‌های کردستان و آذربایجان‌غربی که به مناسبت بزرگداشت هفته جنگ تحمیلی و ایجاد وحدت هر چه مستحکم‌تر بین مسلمین و همچنین بررسی نحوه مقابله با اشرار وابسته به بیگانگان و دادن عفو به فریب خوردگان نادم ، مورخه ۶۲/۷/۱۲ در شهرستان ارومیه با حضور بیش از ۵۰۰ تن از روحانیون اهل تسنن و مسئولان سیاسی و نظامی برگزار شد ، با صدور قطعنامه‌ای

به کار خود پایان داد . در قسمتی از این قطعنامه آمده است : ما روحانیون اهل تسنن ضمن تجدید میثاق ناگسستنی با رهبرکبیر انقلاب اسلامی ، سوگند می‌خوریم برای حفظ تمامی دستاوردهای آن تا سرحد امکان کوشا باشیم .

ـ در مورخه ۱۳۶۲/۸/۱۱ ، دبیرخانه شورای مرکزی ائمه‌جمعه کردستان اطلاعیه‌ای صادر کرد . در این اطلاعیه آمده است : دگربار آسمان خون رنگ کردستان با خون ستاره‌ای درخشان از علم و تقوی سرخ رنگ گردید و دست مفسده جوی کفر و الحاد با رهنمودهای شیطان بزرگ از آستین خودفروختگان چته بیرون آمده و شبانگاه در کمین نشسته ، روحانی اعظم و استاد بزرگوار قرآن حاج حیدرفهیم ، امام‌جمعه آویهنگ را به اسارت گرفته و پس از چند هفته آزار و شکنجه ، این مرد خدا را به شهادت رساندند . آری با گلوله‌های آمریکایی و بعثی می‌خواستند جبران شکست‌های اربابشان ، صدام را بنمایند ؛ غافل از اینکه ملت ما پس از شهادت هر یک از دلسوزانش ، مصمم‌تر و قاطع‌تر از پیش به مبارزه بی‌امان خود با کفر و ظلم پرداخته است . سران خود فروخته ضدانقلاب و چته‌های راهزن ، دیوانه‌وار از اقدام مکتبی جمهوری اسلامی ، مبنی بر عفو عمومی فریب خوردگان به وحشت افتاده و با دست و پازدن‌ها در لحظات آخر عمر ننگینشان ، در صدد دستیابی به زندگی چند صباح دیگرند ، اما جواب ملت ما از گلوله‌های آتشین رزمندگان قرارگاه حمزه سیدالشهدا داده خواهد شد و مردم محروم روستاها این اقدام رذیلانه چته‌ها را با بسیج عمومی ـ همچون گذشته ـ بی پاسخ نخواهند گذاشت و فرموده رهبر که بکشید ما را ، ملت ما بیدارتر می‌شود ! هر روز بیش از پیش محقق خواهد شد . ما ضمن تبریک و تسلیت شهادت این استاد بزرگوار و چهار تن از مسلمانان آویهنگ به امام امت و خانواده‌های آن شهیدان ، دگر باره با شهیدانمان میثاق می‌بندیم که تا صدای « لااله الاالله » و « محمد رسول‌الله » در تمام جهان طنین انداز نشود ، مبارزه ما در تداوم راهشان ادامه خواهد داشت .

ـ سیمنار شوراهای اسلامی روستاهای پیرانشهر مورخه ۱۳۶۲/۱۰/۱۱ تشکیل شد. این سمینار با صدور قطعنامه‌ای ۶ ماده‌ای به کار خود پایان داد . در قسمتی از این قطعنامه از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) درخواست شد تا در مقابله با مزدوران و جنایتکاران ، شدت عمل بیشتری به خرج دهد .

ـ سمینار یک روزه وحدت ، مورخه ۱۳۶۲/۱۱/۲۶ به منظور بررسی مسائل اعزام به جبهه‌های نبرد و بسیج مردمی در شهرستان تکاب تشکیل شد .

ـ سمینار ائمه‌جمعه و مسئولین مرکز بزرگ اسلامی مناطق کُردنشین آذربایجان‌غربی مورخه ۱۳۶۳/۲/۱ در ارومیه برگزار شد و در تاریخ ۱۳۶۳/۲/۲ با صدور قطعنامه‌ای در ۴ ماده به کار خود پایان داد . در بخشی از این قطعنامه ضمن تقدیر و قدردانی از مسئولین جمهوری اسلامی از دولت درخواست شد ، جهت گسترش هرچه بیشتر مراکز بزرگ اسلامی غرب کشور و مدارس علوم دینی ، توجه لازم را از نظر مادی و معنوی مبذول دارد .

ـ مورخه ۱۳۶۳/۲/۱۱ مصادف با سالروز بعثت رسول‌اکرم (ص)، سمینار روحانیون اهل تسنن شهرهای مهاباد ، بوکان ، شاهین‌دژ ، سردشت ، پیرانشهر و ارومیه در مهاباد برگزار شد .

ـ سومین سمینار ائمه جمعه مناطق کُردنشین غرب کشور با حضور ائمه جمعه استان‌های کردستان ، آذربایجان غربی و باختران در مورخه ۱۳۶۳/۳/۲ در سنندج آغاز به کار کرد .

در جلسه افتتاحیه این سمینار سه روزه ، پس از تلاوت آیاتی از کلام‌الله مجید و تشریح اهداف برگزاری این سمینار توسط مسئول دبیرخانه ائمه جمعه کردستان ، حاج‌ملاعبدالله محمدی امام‌جمعه سقز و نماینده مردم کردستان در مجلس خبرگان به عنوان اولین سخنران با اشاره به رسالت انبیا از سوی خداوند برای دعوت به وحدت و یکتاپرستی و هدایت انسان‌ها به سوی سعادت گفت : پیامبران به همه بشریت تعلق دارند و از میان طایفه و ملیت به‌خصوصی برگزیده نشده‌اند . وی در بخش دیگری از سخنانش قطعه قطعه شدن سرزمین‌های اسلامی را ناشی از عدم وحدت لازم میان مسلمین دانست و گفت : اگر مسلمانان دنیا به پیروی از دستورات قرآن کریم ، یکپارچگی و انسجام خود را حفظ کنند ، در هر گوشه‌ای از جهان حاکم مستبد و غاصبی بر آنان مسلط نخواهد شد . سپس آقای مهندس تابش ، سرپرست استانداری کردستان و کلیه ائمه جمعه شهرهای بزرگ مناطق کُردنشین سخنانی در مورد مسائل منطقه ، لزوم هماهنگی مسئولین اجرایی و روحانیون در امر برنامه‌ریزی ، مشکلات اقتصادی و کمبودها ، مسائل رفاهی مردم ، بودجه‌های عمرانی ، هماهنگی سیاست‌های

دولت و توان کاری مجریان ، مبارزات مسلمین جهان ، جریانات مرموز در کردستان و تلاش دشمنان در منزوی ساختن خط اسلام ، بررسی جنایات فکری و فرهنگی امپریالیسم خبری و اثرات سازنده خون شهدای پاسدار و پیشمرگان مسلمان کرد در به صحنه کشاندن مردم سخنان مبسوطی ایراد کردند . در پایان این سمینار (۱۳۶۳/۳/۶) قطعنامه‌ای در ۱۴ ماده صادر شد که به بخش‌هایی از آن در زیر اشاره می‌گردد :

ـ ما ائمه جمعه ضمن ارج نهادن به کنگره جهانی ائمه جمعه و جماعت ـ که اخیراً در تهران برگزار شده ـ لزوم تقویت مراکز بزرگ اسلامی را در منطقه کردستان خواستاریم.

ـ با اشاره به رهنمودهای رهبر انقلاب مبنی بر ایجاد تسهیلات خدماتی و رفاهی برای روستاییان ، از مسئولین مملکتی خواسته می‌شود ، سطح امکانات خدماتی و فرهنگی روستائیان عزیز را ـ که موجب بازگشت آنان به روستاها می‌شود ـ اعتلا بخشند .

ـ از تلاش‌های بی‌وقفه نماینده امام در منطقه کردستان تقدیر می‌شود و از پیشنهاد ایشان در تشکیل دانشگاه آزاد اسلامی در کردستان پشتیبانی می‌گردد ، همچنین از مسئولین ستاد انقلاب فرهنگی کشور درخواست می‌شود در پی‌گیری این مهم اقدام فرمایند.

ـ با توجه به بیانات حضرت امام و مسائل اخیر مملکتی و اینکه جریان‌ها و حرکات مشکوک در صدد تضعیف روحانیت است ، ما این توطئه‌ها را از دسیسه‌های استکبار جهانی دانسته و آنها را به شدت محکوم می‌نماییم .

ـ از مسئولین صدا و سیما درخواست می‌شود در تقویت شبکه‌های رادیو و تلویزیون شهرستان‌های سنندج ، مهاباد و کرمانشاه اقدام فرمایند .

ـ اخیراً مشاهده شده است دست‌های مرموزی با وارد کردن و توزیع کتب تفرقه افکن در تلاش‌اند به وحدت برادران شیعه و سنی در این منطقه ضربه بزنند . از مسئولین محترم کشور تقاضامندیم با برخوردهای جدی با این گونه حرکت‌ها ، توطئه دشمنان اسلام را خنثی کنند . در پایان این قطعنامه ضمن جلب نظر مسئولین به امر بازسازی بیش از پیش مناطق بمباران شده شهرهای کردستان ، از فریب خوردگان گروهک‌های محارب دعوت شده است که به دامن پر عطوفت اسلام بازگردند .

ـ مورخه ۱۳۶۳/۴/۲۴ ، سمینار سراسری روحانیون اهل تسنن استان‌های آذربایجان‌غربی و کردستان در مهاباد برگزار شد . در این سمینار سه روزه حجت‌الاسلام موسوی ،

نماینده امام در کردستان ، در سخنانی از افراد فریب خورده خواست بدون در نظر گرفتن سوابق شوم خود صادقانه به دامن اسلام باز گردند . در این سمینار ، روحانیون با صدور قطعنامه‌ای وابستگی و همکاری با حزب منحله دموکرات و سازمان کمونیستی کومله را حرام دانستند و از مردم مسلمان خواستند تا از برقراری هرگونه ارتباط با این تفاله‌های امپریالیسم شرق و غرب بپرهیزند .

ـ ائمه جمعه استان آذربایجان‌غربی در پایان سمینار دو روزه خود مورخه ۱۳۶۳/۸/۵ به افراد ناآگاه و فریب خورده گروهک‌ها در منطقه آذربایجان‌غربی توصیه کردند که با استفاده از فرصت و اظهار ندامت به آغوش پر مهر اسلام باز گردند و از قوای نظامی و انتظامی نیز خواستند باقی‌مانده ریشه‌های گروهک‌های وابسته و محارب را در منطقه قطع کنند . همچنین در این سمینار ائمه‌ی‌جمعه ضمن تقدیر از شرکت مردم در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل ، آمادگی کامل خود را جهت حضور در صحنه نبرد با صدامیان کافر اعلام کردند .

ـ مورخه ۱۳۶۳/۹/۲۴ ، گردهمایی روحانیون و بازاریان سنندج در مورد جنگ تحمیلی و مسائل پیرامون آن برگزار شد .

ـ گردهمایی علما و روحانیون اهل تسنن شهرستان سلماس مورخه ۱۳۶۴/۳/۱۵ برگزار گردید . در این گردهمایی روحانیون سلماس از زحمات نماینده حضرت امام ، حجت‌الاسلام موسی موسوی قدردانی به عمل آوردند .

ـ مورخه ۱۳۶۴/۵/۸ ، سمینار وحدت بین روحانیون اهل تسنن و سپاه پاسداران نقده با شرکت جمعی ازروحانیون اهل تسنن در محل سپاه برگزار شد . در پایان این سمینار نماز وحدت به امامت ملاعلی یونسی ، امام‌جمعه اهل تسنن نقده در مسجد جامع این شهرستان اقامه گردید .

ط : اسوه‌ها (شهدای روحانی مناطق غرب و شمال‌غرب)

اسوه‌ها ، برجستگان تاریخ بشرند و حکایت آنها یادآور ایمان ، علم ، جهاد ، زهد و کوشش مقربان درگاه احدیت است . اینان در پرتو خورشید وحی در قرآن مجید و هدایت پیامبر اعظم ، حضرت محمد (ص) راه را شناختند و شیوه حرکت را به دیگران

آموختند . شهدای روحانی مناطق غرب و شمال‌غرب در مقطع نبرد دوم از جمله نیکان و پاکان قافله مقربان هستند . در زیر اسامی این شهیدان در جدولی ارائه و پس از آن ، جهت آشنایی بیشتر ، زندگی‌نامه بعضی از عزیزان به صورت مختصر شرح داده می‌شود . لازم به توضیح است تدوین کامل زندگی این بزرگواران توسط پروژه شهید بروجردی (ره) در دست تهیه می‌باشد . (جدول شماره ۱-۷-۶)

جدول شماره ۱-۷-۶ اسامی تعدادی از شهدای روحانی مناطق غرب و شمال‌غرب کشور

ردیف	نام‌خانوادگی و نام	نام پدر	تاریخ شهادت
۱	عباسی محمد	میرحسین	۱۳۵۹/۲/۲
۲	عزیزپور رحمان	محمود	۱۳۶۰/۱/۱۲
۳	جلالی‌زاده علی	جلال‌الدین	۱۳۶۰/۴/۱۹
۴	جلالی‌زاده مسلم	علی	۱۳۶۰/۴/۱۹
۵	پاوه هاشم کریم	خان	۱۳۶۰/۴/۲۰
۶	محمدی عراقی بهاءالدین	محمدباقر	۱۳۶۰/۴/۲۰
۷	پروینی حسینی سیدمحمود	سیدمحمد	۱۳۶۰/۵/۲۱
۸	خسروی محمدصالح	لطف‌الله	۱۳۶۰/۵/۲۴
۹	فیروزی فتاح	-	۱۳۶۰/۵/۲۶
۱۰	دلوی ابراهیم	جلیل	۱۳۶۰/۸/۱۵
۱۱	قاسمی بخش مراد	حیدر	۱۳۶۰/۸/۲۳
۱۲	ملکی عبدالکریم	محمود	۱۳۶۰/۹/۲۶
۱۳	ذوالفقاری احمد	علی	۱۳۶۰/۱۰/۱
۱۴	افغانی احمد	علیقلی	۱۳۶۰/۱۰/۵
۱۵	غیاثی علی‌حیدر	-	۱۳۶۰/۱۰/۱۵
۱۶	عابدی‌مند ولکانی سراج‌الدین	امین	۱۳۶۱/۱/۱
۱۷	مصطفی‌بورکندی عبدالکریم	قادر	۱۳۶۱/۱/۲
۱۸	حسینی سیدمحمد سلمان	سیدباقر	۱۳۶۱/۱/۲۰
۱۹	عبداللهی فائق	عبدالرحمان	۱۳۶۱/۲/۴

ردیف	نام‌خانوادگی و نام	نام پدر	تاریخ شهادت
۲۰	دلداده علیجان	اسماعیل	۱۳۶۱/۲/۹
۲۱	غفاری‌آذری حمید	ابراهیم	۱۳۶۱/۲/۲۴
۲۲	رستملو حسین	شهباز	۱۳۶۱/۴/۲۶
۲۳	دانش‌پایه حسین	حمید	۱۳۶۱/۴/۲۷
۲۴	پورمبین حسین	حسن	۱۳۶۱/۷
۲۵	حسین‌زاده محمدرئوف	محمدامین	۱۳۶۱/۷/۱۳
۲۶	اشرفی اصفهانی عطاءالله	میرزا محمد جعفر	۱۳۶۱/۷/۲۳
۲۷	رفیعی محمدعلی	سلیمان	۱۳۶۱/۸/۱۲
۲۸	احمدی احمد	طه	۱۳۶۱/۹/۱۹
۲۹	احمدی احمد	محمدعلی	۱۳۶۱/۹/۱۹
۳۰	خزائی محمد	علی‌اکبر	۱۳۶۱/۹/۲۸
۳۱	جنگلی ناناسی عزیز	اسماعیل	۱۳۶۱/۱۰/۳۰
۳۲	ترابی محمدصالح	محمدامین	۱۳۶۱/۱۱/۱
۳۳	محمدی محمدحسین	قربان	۱۳۶۱/۱۱/۶
۳۴	خزائی سلطان‌آبادی حمیدرضا	ابراهیم	۱۳۶۲/۱/۲۱
۳۵	زنگنه کانی عبدالرحیم	صدرالدین	۱۳۶۲/۶/۷
۳۶	شیری محمد	احمد	۱۳۶۲/۷/۲
۳۷	کاظمیان محمدسلیم	عیسی	۱۳۶۲/۷/۵
۳۸	شریف زاده رحیم	مصطفی	۱۳۶۲/۸/۱۰
۳۹	عزیزی خالد	علی	۱۳۶۲/۸/۱۶
۴۰	شاهین عمر	-	۱۳۶۲/۱۲/۳
۴۱	قهرمانی غلامحسین	-	۱۳۶۲/۱۲/۴
۴۲	ظفرکیش رضا	نقی	۱۳۶۲/۱۲/۵
۴۳	علیایی حسین	محمد	۱۳۶۳/۱/۱۰
۴۴	ممکانی محمدرشید	حسین	۱۳۶۳/۲/۱۹

ردیف	نام‌خانوادگی و نام	نام پدر	تاریخ شهادت
۴۵	امینی عمر	عبدالله	۱۳۶۳/۳/۱۵
۴۶	رسولی عبدالکریم	فرج	۱۳۶۳/۳/۱۵
۴۷	فرجی رحیم	فرج	۱۳۶۳/۳/۱۵
۴۸	رحمتی محسن	-	۱۳۶۳/۴/۲۹
۴۹	فرقانی عبدالحمید	کریم	۱۳۶۳/۶/۱۷
۵۰	فتاحی یوسف	معروف	۱۳۶۳/۷/۲۵
۵۱	ارجمندنیا محمدرضا	اکبر	۱۳۶۳/۷/۲۷
۵۲	شیخ رشیدی رضا	محمد	۱۳۶۳/۸/۲۵
۵۳	محمدی محمدعلی	-	۱۳۶۳/۱۲/۱۶
۵۴	عزیزی ابوبکر	حسین	۱۳۶۳/۱۲/۱۹
۵۵	حسن‌زاده بیت‌الله	سیف‌الله	۱۳۶۳/۱۲/۲۲
۵۶	حاجی زاده رسول	قاسم	۱۳۶۳/۱۲/۲۳
۵۷	قاسمی قراحسنلو کمال	جلیل	۱۳۶۳/۱۲/۲۵
۵۸	بهرامی علی	محمدکریم	۱۳۶۴/۱/۱۰
۵۹	قادرزاده احمد	علی	۱۳۶۴/۱/۲۴
۶۰	رسولی عبدالرحیم	-	۱۳۶۴/۳/۸
۶۱	رشیدی عبدالباقی	مصطفی	۱۳۶۴/۳/۲۲
۶۲	پاشامهدی همپا علی	نقدعلی	۱۳۶۴/۴/۱۲
۶۳	کشفی محسن	-	۱۳۶۴/۶/۱۷
۶۴	امیری محمد	-	۱۳۶۴/۶/۱۸

(الف) چهارمین شهید محراب، حضرت آیت‌الله عطاءالله اشرفی اصفهانی :

شهید آیت‌الله اشرفی اصفهانی در سال ۱۲۷۹ هجری شمسی در خمینی‌شهر (سده) اصفهان چشم به جهان گشود. پدر ایشان مرحوم حجت‌الاسلام میرزامحمدجعفر و جد بزرگوارشان یکی از علمای بزرگ جبل‌عامل محسوب می‌شد. مادرشان نیز بانوی سیدی بود. وی از ابتدای کودکی به مسائل مذهبی حساسیت عجیبی نشان می‌داد. از چهار سالگی نماز می‌خواند و در هفت سالگی روزه می‌گرفت.

او که از همان آغاز زندگی، روحش با معنویت و روحانیت انس گرفته بود تا سن دوازده سالگی در زادگاهش نزد میرزا مصطفی به فراگیری معارف اسلامی همت گمارد و پس از کسب آمادگی لازم برای تحصیل علوم دینی، رهسپار اصفهان شد. ابتدا در یکی از مدارس قدیمی اصفهان به نام نوریه به تحصیل مشغول شد. دروس ادبیات و سطح را نزد اساتیدی چون مرحوم آیت‌الله حاج‌سید محمد نجف‌آبادی، آیت‌الله فشارکی و آیت‌الله سید مهدی درچه‌ای تلمذ کرد و در حالی که به علت فقر مالی، حتی قادر نبود کتابی بخرد، با حداقل امکانات و کم‌ترین توقع ده سال به فراگیری علوم پرداخت و به سرعت از بند مقدمات رست. پس از ازدواج و تشکیل خانواده درسال ۱۳۰۱ رهسپار حوزه علمیه قم شد و بدون دریافت شهریه چند ماهی را در محضر پُر بار مرحوم آیت‌الله شیخ عبدالکریم حائری، مؤسس حوزه قم به تحصیل نشست. پس از آن ده سال پای درس اساتید بزرگوار و مراجع ثلاث، مرحوم آیت‌الله حجت کوه‌کمره‌ایی، مرحوم آیت‌الله صدر و مرحوم آیت‌الله حاج‌سید محمدتقی خوانساری به کسب علم پرداخت. سپس به مدت دوازده سال به افتخار شاگردی مرحوم آیت‌الله بروجردی نایل گشت. ایت الله بروجردی شخصاً به حجره ایشان تشریف می‌آورد و جزواتشان را مطالعه و غلط‌گیری می‌فرمود. آیت الله اشرفی در حقیقت تمام دروس فقه را نزد ایشان فرا گرفت. منظومه سبزواری و اسفار اربعه را نیز در محضر امام امت، حضرت آیت‌الله‌العظمی خمینی (ره)، تلمذ کرد. ایشان پیوسته درس را با تهذیب می‌آراست و نفس لوامه را به قید فضایل به سوی نفس مطمئنه رهسپار می‌کرد. بر خواهش دل پیروز می‌شد و با کلام وحی، احادیث معصومین (ع) و گفتار شیرین اساتید، باغ جان را به گل‌های معطر دانش و عمل، دلپذیر می‌ساخت. مدتی را در

حوزه علمیه به تدریس دروس عالیه ، دو جلد کفایه ، رسایل و مکاسب پرداخت . از آنجا که حوزه علمیه مورد توجه خاص مراجع بزرگ ، فضلا و دانشمندان قم بود ، به دستور آیت‌الله بروجردی (قدس‌سره) همراه با چند تن دیگر از مدرسین حوزه ، مأمور رسیدگی به دروس طلاب و محصلین حوزه شد و به عنوان ممتحنین ممتاز رسایل و مکاسب حوزه محسوب گردید . همواره قناعت و پرهیز و سلوک ایشان الگوی طلاب و به ویژه فرزندانشان بود . سرانجام مقام علمی و معنوی ایشان تا به حدی رسید که در سن چهل سالگی ، توسط مرحوم آیت‌الله سید محمدتقی خوانساری و هشت تن از علمای بزرگ دیگر حوزه‌ها ، برای ایشان گواهی و مجوز (اجتهاد) صادر شد . درسال ۱۳۳۵ که حوزه علمیه کرمانشاه تأسیس شد ، حضرت آیت‌الله بروجردی فرمان دادکه این فقیه شریف ، همراه با آیت‌الله سدهی ، عبدالجوادجبل‌آملی ، آقای فلسفی و حدود سی وپنج طلبه دیگر به کرمانشاه عزیمت کند و در نشر فرهنگ و معارف اسلامی همت گمارد . با رحلت آیت‌الله بروجردی آن آقایان به قم مراجعت کردند ولی مردم کرمانشاه مانع از حرکت ایشان به سوی قم شدند . او نیز بنا به وظیفه و خواست مردم رحل اقامت افکند و مشکلات و مصائب را به دیده جان خرید . او در پاسخ فرزندش که پرسید شما چه خواهید کرد ؟ بدون معطلی و با قاطعیت فرمود : من حاج‌آقا خمینی را مجتهد اعلم و تقلید از او را واجب می‌دانم . پس ازآن نیز مردم را در امرتقلید به امام امت رجوع می‌داد . تا سال ۱۳۴۲ برای این که به دشمنان اسلام بفهمانند که علمای برجسته ، ارادتی خاص به امام (ره) دارند ، تمام وجوهات را به حساب ایشان واریز می‌کرد و از ابراز این علاقه علنی ، هیچ هراسی به دل راه نمی‌داد .

شبی که امام (ره) از عراق به پاریس هجرت کرد ، مأموران ساواک به منزل آیت‌الله اشرفی ریختند و پس از دستگیری ، شبانه او را به تهران منتقل نمودند . ایشان در پی آزار و شکنجه چند روزه در زندان شهربانی ، به شدت بیمار شد و ساواک به دلیل هراس از شهادت وی و فشار بی‌اندازه علما ، مجبور به آزادکردن ایشان گردید . به دنبال شهادت فرزند برومند امام (ره) و اوج‌گیری حرکت‌های انقلابی به پیروی از زعیم بزرگوار ، رهبرکبیر انقلاب ، همراه با سایر مراجع در جهت بسیج امت مسلمان اقدام به راه‌اندازی تحصن‌ها و راهپیمایی‌هایی - که اکثراً در مسجد مرحوم آیت‌الله بروجردی

برگزار می‌شد ـ نمود. همراه علمای بزرگی چون آیت‌الله مدنی، آیت‌الله دستغیب و آیت‌الله صدوقی ـ که هر سه از شهدای محراب‌اند ـ اطلاعیه‌های مشترک مبنی برخلع شاه خائن صادر کرد و در مسجد دانشگاه به تحصن نشست.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۸ از سوی امام (ره) به سمت نمایندگی آن حضرت و امامت‌جمعه کرمانشاه منصوب شد. از آن به بعد در سنگر نمازجمعه به پاسداری از دستاوردهای انقلاب و حمایت از ولایت‌فقیه پرداخت و در حل مشکلات مردم و مبارزه با تمام خطوط انحرافی لحظه‌ایی از پای ننشست.

با شروع جنگ تحمیلی در افشای ماهیت پلید بنی‌صدر خائن، اطلاعیه‌ای مشترک با سایر علما به‌ویژه شهدای محراب، مبنی بر خلع بنی‌صدر و عدم صلاحیت مرجعیت شریعتمداری صادر کرد. بارها و بارها به خط مقدم جبهه رفت ـ که حدود سی وشش ساعت از حضور او در جبهه فیلم و عکس وجود دارد ـ و با حضور مکرر خود، در تقویت روحیه رزمندگان سهم به‌سزایی داشت. بسیاری از رمزهای عملیات به‌ویژه رمز یا زهرا (س) در عملیات فتح‌المبین از ابتکارات اوست. ایشان در جواب شهید صیادشیرازی که گفته بود: امام بسیار سفارش شما را کرده‌اند. حاج‌آقا شما امانت هستید و نماینده امام. مراقب باشید مبادا که صدامیان مشکلی ایجاد کنند. فرمود: به خدا که رستگاری در شهادت است.

تأسیس حوزه علمیه امام خمینی(ره) در کرمانشاه و حوزه علمیه برای خواهران، بازسازی مسجد جامع کرمانشاه و مدرسه آیت‌الله بروجردی و توسعه کتابخانه آن مدرسه، افتتاح شماره حساب‌های متعدد به نام‌های مهاجرین جنگی، جبهه و جنگ، کمک به سیل‌زدگان خوزستان و زلزله‌زدگان طبس و کرمان و تحقق وحدت کامل بین روحانیت شیعه و سنی از اقدامات و خدمات بی‌شمار آن روحانی گرانقدر بود که هنوز آثار ارزشمند آن در جامعه وجود دارد.

سرانجام این اسوه تقوا، دیانت و مقاومت پس از بارها تهدید از سوی منافقین در تاریخ ۶۱/۷/۲۳ در سنگر نمازجمعه در مسجد جامع کرمانشاه در محراب عشق، جام شهادت نوشید و پیکر مطهرش در گلستان شهدای اصفهان در جوار دیگر شهیدان به خون غلطیده در خاک آرمید.

ـ خبر شهادت ، قبل از تولد :

پدر شهید آیت‌الله اشرفی اصفهانی می‌گوید : دخترانی داشتم و فرزند پسری خدا به ما نمی‌داد . در سفری خدمت حضرت رضا (ع) رسیدیم و برکت وجود پسری را خواهش کردیم که نسل عالم پدری را زنده و متداوم نگه دارد . شب در عالم خواب امام رضا (ع) ما را نوید پسری دادند و فرمودند : افضل العلماء و افضل الشهدا خواهد شد ، او را عطاء الله بنامید . دو ماه پس از بازگشت به خمینی‌شهر عطاءالله به دنیا آمد .

ـ ویژگی‌ها :

ـ عشق به عبادت : عشق او به انجام فرایض دینی نه تنها در واجبات بلکه در مستحبات نیز ، جلوه‌ای خاص داشت .در طول زندگی پر ثمرش حتی یک شب هم نماز شبش ترک نمی‌شد . حتی در زمستان‌ها که آب حوض مدرسه فیضیه قم یخ بسته بود ، ساعت یک بامداد با قند شکن یخ را شکسته و برای عبادات شبانه وضو می‌گرفت. وقتی به حجره باز می‌گشت ، بدون اغراق یخ بر محاسنش بود و می‌فرمود ، با آب سرد وضو گرفتن لذتی دارد و فقط پوستینی را به دور خور می‌پیچید تا گرم شود.

ـ ساده زیستی و قناعت : خوراک و پوشاکش بسیار ساده بود . صبح‌ها فقط دو بند انگشت نان و یک چای ، ظهرها کمی برنج با هر خورشتی که موجود بود و شب‌ها همیشه غذای حاضری مثل نان و پنیر یا ماست می‌خورد . اگر به منزل یکی از فرزندانش دعوت می‌شد ، با این شرط می‌پذیرفت که فقط یک نوع غذا در سفره باشد . قند را همیشه خودش می‌شکست ، بسیار کوچک و ریز به انداز ه یک نقل و معتقد بود که بیش از این ، هم اسراف است و هم بیماری زا . در منزل ایشان هیچ‌گاه خوراک زیادی پیدا نمی‌شد و در جواب اعتراض فرزندان که می‌گفتند : در منزل یک امام جمعه ـ آن هم با عظمت شما ـ درست نیست که مواد خوراکی نباشد ، می‌فرمود : خدا و امام زمان (عج) راضی هستند ، بگذار دیگران ناراضی باشند . او معتقد بود که تن‌پروری مانع پرورش روح می‌شود . مخالف اسراف بودند . هر کدام از کفش‌هایشان را چندین بار تعمیر می‌کردند و اگر گفته می‌شد که این کفش دیگر قابل تعمیر نیست ، می‌فرمود : مگر در احوال حضرت امیرمؤمنان نخوانده‌اید که کفش‌هایشان را با دست مبارک تعمیر می‌کردند ؟ ما اگر از پیروان راستین او هستیم ، باید از حرف فراتر برویم و عمل کنیم .

ـ مساوات : در تربیت و ابراز علاقه هیچ‌گاه احساس نشد که حرامی را بر پسران حلال و بر دخترانشان حرام بدانند . همواره طبق اسلام رفتار می‌کردند و برای دختران و عروسان به طور مساوی و برای پسران و دامادان نیز به طور یکسان عمل می‌کردند .

ـ ذکر : ایشان تا بیدار بودند ذکر از زبانشان نمی‌افتاد . بیشترین ذکری که به پیروی از امام (ره) بر زبان جاری می‌کردند ، سبحان‌الله ، الحمدلله ، لااله‌الاالله و الله‌اکبر بود . وقتی می‌خواستند زیارت عاشورا بخوانند ، تلفن را می‌کشیدند ، در اتاق را می‌بستند و خانواده از صدای گریه ایشان می‌فهمیدند که زیارت عاشورا می‌خوانند . سجده‌پایان این زیارت را گاهی نیم ساعت طول می‌دادند . انگشتری در دست داشتند که وصیت کردند در دستشان بماند تا گواهی و شهادت بدهد که او از سال ۱۳۶۰ هر روز زیارت عاشورا خوانده است .

ـ خلوص : در سفر مشهد مقدس مقید بود که نماز جعفرطیار را بر بالای سر آن حضرت بخواند و به همه نیز توصیه می‌کرد که از خواندن آن غافل نشوند . هر وقت کسی برای زیارت امام هشتم (ع) می‌رفت و خداحافظی می‌کرد ، ایشان می‌فرمود : خدمت آقا سلام مرا برسانید و بگویید یکی از نوکرهایتان سلام رسانده است .

ـ عشق به اهل بیت (ع) : در سفری به حرم حضرت رضا (ع) برای غبارروبی به داخل ضریح رفته بود و مقداری از خاک روی قبر مطهر ایشان را با خود آورده بود و وصیت کرده بود : کمی از این خاک را در قبر بپاشید و بقیه را روی سینه‌ام بگذارید که شب اول قبر بگوید که من به اهل بیت (ع) عشق می‌ورزیدم .

ـ آماده مرگ : از مکه خلعتی آورده بود که در هر سفری در ساک همسر و یا همراهش می‌گذاشت و می‌فرمود : اجل که خبر نمی‌کند ، نمی‌دانم مرگم در کجاست ، در مدینه ، در نجف ! »

ـ تقید به روزه : ماه رجب و شعبان را روزه‌دار بود ، بدون این که سحری بخورد . در ماه مبارک رمضان تا صبح بیدار می‌ماند و به راز و نیاز می‌پرداخت . چهارده ختم قرآن به نیت چهارده معصوم (ع) و یک ختم به نیت پدر و مادرش در ماه مبارک رمضان می‌خواند .

ـ احترام به همسر : ایشان احترام خاصی برای همسرش قایل بود و با وی به

مهربانی رفتار می‌نمود . در شستن لباس ، جارو کردن اتاق و چیدن سفره او را همراهی می‌کرد و همواره در حضور فرزندان بر دستان او بوسه می‌زد . حتی یک بار هم در مقابل ایشان ـ که بانویی سیده بود ـ پایش را دراز نکرد و به او می‌فرمود : شما از اولاد فاطمه زهرا (س) هستید و ما هر چه داریم از این خاندان است و افتخار می‌کنم که شما از اولاد رسول الله (ص) در خانه من هستید .

ـ ابراز آمادگی دفاعی : در اوج درگیری‌ها در مناطق غرب کشور به‌ویژه کردستان به دستور وی هفتصد متر پارچه سفید تهیه شد و در نمازجمعه به مردم اعلام کرد : ما تجزیه‌طلبی را نمی‌پسندیم و تا زنده‌ایم اجازه نمی‌دهیم که یک سانتی‌متر از خاک وطنمان در اختیار دشمن قرار گیرد . سپس خودش به عنوان اولین نفر روی این طومار هفتصد متری را امضا کرد و بسیاری از رزمندگان نیز با خون خود امضا نمودند و به دفتر حضرت امام (ره) فرستادند . برای تشکیل سپاه محمد رسول الله (ص) در یک جمعه ، لباس رزم پوشید و در یکی از میادین بزرگ شهر نمازجمعه را برپا کرد و در خطبه‌های نماز به مردم فرمود : اولین کسی هستم که برای پیوستن به گروه محمد رسول الله(ص) ثبت نام می‌کنم . لباس رزم پوشیده‌ام و بر این لباس افتخار می‌کنم . صدای گریه شان بلند شد و هیچ کس به خانه‌اش بازنگشت . در عرض چند ساعت ۵۰۰۰ نفر از مردم کرمانشاه ثبت نام کردند و آماده رزم شدند .

ـ احساس مسئولیت : حدود ۸۰۰۰۰ آواره از ایلام ، کرندغرب ، قصرشیرین ، مهران در فصل سرما به کرمانشاه آمدند . خبر آوردند که مردم در سرما پناهی ندارند . ایشان بلافاصله به همسرشان فرمود : اگر رختخواب ، وسیله گرمازا ، ظروف در خانه اضافه باشد و هموطنان ما در مساجد و کوچه‌ها با مشکل روبه‌رو شوند ، بنده پاسخی برای امام زمان (عج) ندارم ، مراقب باشید . همسر ایشان هم بجز چهار قاشق و بشقاب و دو دست رختخواب چیزی در خانه نگه نداشت . ایشان با سخنرانی در صدا و سیما مدارس را یک هفته تعطیل اعلام کرد ، تا محل برای اسکان آوارگان باشد و به نانواها امر کرد در سه شیفت نان بپزند تا مردم گرسنه نمانند . در ارتباط با وزیر نفت سوخت مصرفی مردم را تأمین نمود .

ـ اصرار در انجام وظیفه : تا قبل از جنگ ، مرتب شب‌های جمعه دعای کمیل را

در مسجد مرحوم بروجردی می‌خواند ، ولی با آغاز جنگ فرمود : از هفته بعد دعای کمیل را در پادگان ابوذر برگزار خواهیم کرد . این در حالی بود که از کرمانشاه تا پادگان ابوذر حدودصد و هشتاد کیلومتر راه بود . نه آسمان امنیت داشت و نه بالگردی اجازه پرواز . با وجود کهولت سن و بیماری ، با یک اتومبیل معمولی ، این مسیر را طی می‌کرد و حدود چهل دعای کمیل در آن محل برگزار نمود !

ـ تشکر از خدا : با آزادسازی بُستان ، ایشان اولین کسی بود که مسیر هشتصد کیلومتری را طی کرد و در آن مکان نماز شکر خواند . با آزادسازی آبادن و پادگان حمید ، اولین روحانی بود که نماز شکر و وحدت در آن منطقه اقامه کرد .

ـ آخرین دیدار : عشق ایشان به امام (ره) باعث می‌شد که حتماً دو ماه یک بار به ملاقات امام بروند و امام (ره) نیز علاقه و ملاطفتی خاص به وی داشت . بیست و چهار ساعت قبل از شهادت آیت‌الله اشرفی ، امام دستور دادند : اتاق خلوت شود با آقای اشرفی سخنی دارم . همه بیرون رفتند و پس از مدتی امام (ره)در اتاق را گشودند و از مرحوم حاج‌احمدآقا دوربین خواستند که عکس یادگاری بگیرند و هردو قصد داشتند دست یکدیگر را ببوسند و در عین حال ، هیچ کدام هم موفق به این کار نشدند. آیت الله اشرفی در بازگشت به فرزندانشان گفته بودند : این آخرین دیدار من با حضرت امام (ره)بود . گویی پس از شهادت سومین شهید محراب ، آیت‌الله صدوقی ، به ایشان الهام شد که به زودی به دیار رفیق اعلی خواهد پیوست زیرا وقتی که خبر شهادت آیت‌الله صدوقی از رادیو پخش شد ، تبسمی کرد و گفت : انشاءالله پس از آیت‌الله صدوقی نوبت من است . سپس وصیت کرد : مرا در کنار شهیدان عملیات بیت‌المقدس ، فتح‌المبین و رمضان به خاک بسپارید تا شاید این جوانان به خون خفته دست من پیرمرد را هم بگیرند و در درگاه الهی شفیع من شوند .

(ب) شهید ملامحمد کریمیان ، امام جماعت مسجد حاجی‌آباد سنندج :

ملامحمد که یکی از روحانیون مبارز و فداکار در راه اسلام بود ، در تاریخ ۱۳۵۹/۲/۲۷ توسط گروهک کومله به شهادت رسید . مزدوران کومله بعد از محاصره منزلش ، در حالی‌که کتاب‌های وی را بر روی سینه‌اش گذاشته بودند ، به آتش کشیدند و این روحانی هفتاد ساله را به شهادت رساندند .

(ج) شهید ملاعلی جلالی‌زاده :

ملاعلی جلالی یکی از روحانیون متعهد و مبارز سنندج بود که به خاطر رسوا نمودن ضدانقلاب و آگاه کردن مردم ، مورد خشم و غضب ضدانقلاب قرار گرفت و سرانجام در تاریخ ۱۳۶۰/۴/۱۹ در حالی که منزلش توسط ضدانقلاب محاصره گردیده بود ، به همراه پسرش، مسلم ، ناجوانمرانه به شهادت رسید .

(د) شهید ملاصالح خسروی ، امام‌جمعه سنندج :

ملاصالح از جمله روحانیون مبارزی بود که به عنوان امام‌جمعه سنندج سال‌ها خدمت کرد ، سپس به صورت ناجوانمردانه به دست عوامل آمریکایی به همراه فرزندش، محمد خسروی در محله آقا زمانی سنندج درتاریخ ۱۳۶۰/۵/۲۴به شهادت رسید.

(ه) شهید ملااحمد ذوالفقاری ، امام‌جمعه بوکان :

ملااحمد در بوکان به دنیا آمد و تحصیلات حوزوی را به سرعت پشت سرنهاد و به عنوان امام‌جمعه در زادگاهش به ارشاد و راهنمایی مردم پرداخت . سرانجام به خاطر فعالیت‌های ارزنده و مثمر ثمرش در راستای استقرار نظام جمهوری اسلامی در تاریخ ۱۳۶۰/۱۰/۱ حین اقامه نماز ، توسط مزدوران ضدانقلاب به ملکوت اعلی پیوست .

(و) شهید ملاحیدر فهیم ، از مدرسین بزرگ اسلامی در غرب کشور :

ملاحیدر فهیم در سنندج متولد شد . تحصیلات حوزویش را پشت سرگذاشت و به درجه استادی رسید . در دوران بحران شمال‌غرب و جنگ تحمیلی در مناطق جنگی حضور فعال داشت و به عنوان مدرس مرکز بزرگ اسلامی غرب کشور خدمات ارزنده‌ای انجام داد. سرانجام در تاریخ ۱۳۶۲/۸/۱۰ پس از اسارت و شکنجه‌های فراوان توسط ضدانقلاب به آرزوی همیشگی‌اش که شهادت در راه خدا بود ، دست یافت .

(ز) شهید ملامحمد ذبیحی ، امام‌جمعه بیساران مریوان :

ملامحمد در سال ۱۳۲۵ در روستای بیساران درخانواده‌ای روحانی به دنیا آمد . در پنج سالگی علوم دینی را نزد پدرش ملانجم‌الدین فرا گرفت و روانه مدرسه شد . در سال ۱۳۴۲ در جریان اصلاحات اراضی رژیم خائن پهلوی به افشاگری و آگاه‌سازی مردم پرداخت . پس از پیروزی انقلاب همچنان به تبلیغات اسلامی خود ادامه داد و به افشاگری علیه ضدانقلاب مشغول شد . در یکی از خطبه‌هایش قاسملو و عزالدین را

نوکران حلقه به گوش بیگانه معرفی کرد و به همین دلیل ، حکم اعدام وی از طرف ضدانقلابیون صادر گشت . یک بار منزلش محاصره و به رگبار بسته شد . ملامحمد در تاریخ ۱۳۶۰/۱۰/۲۵ در مسجد جامع شهر آخرین نماز جمعه را برگزار نمود و در خطبه‌هایش ضمن افشای ماهیت پلید گروهک‌ها با مردم وداع کرد . سرانجام در تاریخ ۱۳۶۰/۱۰/۲۶ هنگام ادای نماز صبح به رگبار بسته شد و مجروح گردید و با این که زخمی شده بود ، توانست یکی از ضدانقلابیون را به درک واصل کند . سپس با شلیک گلوله یکی دیگر از آن جنایتکاران به قلبش ، به ملکوت اعلی پیوست .

(ح) ملاعزیز جنگلی ، سرپرست روحانیون سلماس :

ملاعزیز در سال ۱۳۲۲ در روستای آبگرم از توابع سلماس متولد شد . در سه سالگی بر اثر ابتلا به بیماری آبله بینایی خود را از دست داد . از شش سالگی به فراگیری علوم دینی پرداخت و با تلاش وافر و تحمل سختی‌ها پس ازدوازده سال تحصیل ، به عنوان مدرس حوزه علمیه خانقاه انتخاب شد . با پیروزی انقلاب و شروع فعالیت‌های گروهک‌های ضدانقلاب به راهنمایی و ارشاد مردم پرداخت و همواره ماهیت پلید آنان را برای مردم تشریح می‌کرد . از دیگر فعالیت‌های وی می‌توان به ارشاد عوامل ضدانقلاب اشاره کرد ؛ به صورتی که موفق شد تعدادی از آنها را به دامن اسلام برگرداند . وی به خاطر فعالیت‌های چشمگیرش ، به عنوان سرپرست روحانیون و مردم اهل سنت سلماس برگزیده شد و چندین بار در محضر مبارک حضرت امام خمینی(ره) حضور یافت . از دیگر فعالیت‌های وی می‌توان به شرکت در مسابقات قرائت و حفظ قرآن مجید و کسب مقام اول در مسابقات کشوری و مقام سوم در مسابقات بین‌المللی می‌توان اشاره کرد . سرانجام این روحانی مبارز در تاریخ ۱۳۶۱/۱۰/۳۰ توسط مزدوران ضدانقلاب برسر سفره شام ودر مقابل مادر، همسر و فرزندانش پس از شکنجه و آزار و اذیت‌های فراوان به شهادت رسید و به ملکوت اعلی پیوست.

(ط) شهید سید محمدسلمان حسینی :

سیدمحمد سلمان حسینی ازروحانیون بیدار دل سنندج بود که‌درشب ۲۱ فروردین‌ماه به دست گروهک ملحد کومله در حاجی‌آباد سنندج دستگیر شد و پس از شکنجه و آزار و اذیت‌های فراوان در تاریخ ۱۳۶۱/۱/۲۲ به فجیع‌ترین وضع به شهادت رسید .

(ی) شهید ملاعبدالکریم شهرکندی :

ملاعبدالکریم یکی از روحانیون اهل تسنن مهاباد بود که پس از طی‌مراحل مختلف در حوزه علمیه مهاباد و دانشکده الزهرای مصر به مقام استادی رسید و به تدریس علوم دینی در حوزه علمیه مهاباد پرداخت . در جریان انقلاب اسلامی با توجه به دفاع همه جانبه از حکومت اسلامی و دیدار با حضرت امام ، مورد غضب گروهک‌های ضدانقلاب قرار گرفت . در تاریخ ۱۳۶۱/۱/۲۰ بعد از اقامه نماز جماعت در محراب مسجد مولوی به دست مزدوران وابسته به غرب و شرق به درجه رفیع شهادت نایل آمد.

(ک) شهید ملا کامل نقشبندی :

ملاکامل یکی از روحانیون مبارز و متعهد سقز بود که به جرم جانبداری از نظام نوپای اسلامی مورد غضب گروهک‌های ضدانقلاب قرار گرفت و در تاریخ ۱۳۶۲/۲/۲۱ به دست ایادی کفر به درجه رفیع شهادت نایل آمد .

(ل) شهید ملاخالد عزیزی :

ملاخالد یکی از روحانیون مبارز اهل سنت مهاباد بود . او به دلیل پایبندی به جمهوری اسلامی مورخه ۱۳۶۲/۸/۱۶ شب هنگام از منزلش ربوده شد و توسط ایادی کفر از حزب دموکرات به درجه رفیع شهادت نایل آمد .

(م) شهید ملامحمود محمدی :

ملامحمود یکی از روحانیون متعهد روستای تیله‌گوی ـ از توابع سقز ـ بود . او نیز به جرم جانبداری از نظام مقدس جمهوری اسلامی در روز شنبه مورخه ۱۳۶۳/۳/۱۵ در پی هجوم ضدانقلابیون به منزل مسکونیش ، همراه همسرش هدف گلوله قرار گرفت و به شهادت رسید . این عمل جنایتکارانه ضدانقلابیون در مقابل چشم فرزندان آن مرحوم صورت گرفت .

(ن) شهید ملااحمد جمعه‌خانی افغانی :

ملااحمد یکی از روحانیون و استادان متعهد و مبارز مدرسه علوم دینی شیخ شلتوت ارومیه بود که به علت بر ملاکردن ماهیت ضدانقلابیون ، در تاریخ ۱۳۶۰/۱۰/۵ به طرز فجیعی به دست ایادی استکبار جهانی به دیدار حق شتافت و شهادت را عاشقانه در آغوش کشید .

(س) شهید ملامصطفی مردوخی ، فرمانده و مؤسس سپاه مریوان و اورامانات:

ملامصطفی در سال ۱۳۳۵ در روستای دزلی سروآباد ـ از توابع شهرستان مریوان ـ به دنیا آمد . پس از سپری کردن دوران کودکی ، الفبای فارسی و عربی را نزد استادان محلی فرا گرفت و سپس برای فراگیری مقدمات علم فقه به سقز هجرت کرد . در سن هیجده سالگی علوم اثنی‌عشر را به صورت کامل فرا گرفت و اجازه نامه تدریس گرفت. وی در سال ۱۳۵۲ با حضرت امام خمینی (ره) ارتباط پیدا کرد و از ایشان خط می‌گرفت و آنچنان شیفته آن حضرت شده بود که اعلامیه‌ها و تصاویر ایشان را در بین مردم توزیع می‌کرد و برای مردم از امام سخن می‌گفت . در پی بازگشت حضرت امام خمینی (ره) ، این شهید عزیز به تهران و قم سفر کرد و در آنجا با دکتر چمران و تعدادی از روحانیون مبارز آشنا گردید . در بازگشت ، سپاه پاسداران مریوان و اورامانات را تأسیس کرد و به عنوان فرمانده مشغول به کار شد . با شروع فعالیت‌های ضدانقلاب از تمام جهات اعم از فکری ، فرهنگی ، سیاسی و نظامی به مقابله با نیروهای ضدانقلاب پرداخت . سرانجام این سردار خستگی ناپذیر برای پی‌گیری امور سپاه ، ابتدا به کرمانشاه و سپس به سنندج سفر کرد . هنگامی که برای استراحت به منزل یکی از دوستانش رفته بود ، به محاصره تعداد زیادی از ضدانقلابیون درآمد و به خاطر تهدید ضدانقلابیون مبنی بر به آتش کشیدن خانه و خانواده دوستش ، خود را تسلیم آنان کرد . پس از هفت روز شکنجه و آزار و اذیت ، در تاریخ ۱۳۵۸/۷/۲۶ هنگامی که پانزده روز بیشتر از ازدواجش نگذشته بود ، در زیر پل سنته سقز به دست شقی‌ترین مردم به شهادت رسید .

(ع) شهید ملارئوف حسین‌زاده :

ملارئوف یکی از روحانیون مبارز اهل تسنن نقده بود که به جرم پایبندی به نظام جمهوری اسلامی ایران به همراه فرزندش توسط ایادی کفر در تاریخ ۱۳۶۱/۷/۱۵ در روستای مهماندار نقده به شهادت رسیدند .

(ف) شهید ملاعبدالحمید فرقانی :

ملاعبدالحمید ، یکی از روحانیون متعهد و مبارز اهل تسنن سقز بود که به دلیل برملاکردن ماهیت ضدانقلابیون در تاریخ ۱۳۶۳/۶/۱۷ در حالی که در منزلش استراحت

می‌کرد ، پس از محاصره ، به طور وحشیانه‌ای مورد هجوم ایادی کفر قرار گرفت و عاشقانه جام شیرین شهادت نوشید .

(ص) شهید ملایوسف فتاحی :

ملایوسف یکی از مدرسین و روحانیون مبارز و آگاه اهل تسنن روستای گرگول پیرانشهر بود که به خاطر جانبداری از نظام نوپای جمهوری اسلامی ، مورد غضب ضدانقلابیون قرار گرفت و چون آنان وی را سدی در مقابل خود می‌دیدند ، مورخه ۱۳۶۳/۷/۲۴شب هنگام وارد منزل وی شدند و او را به طرز وحشیانه‌ای به شهادت رساندند.

(ق) شهید ملارضا شیخ رشیدی ، امام‌جمعه روستای سیلوه :

ملارضا یکی از روحانیون مبارز روستای سیلوه از توابع پیرانشهر بود که به دلیل هدایت مردم و روشن کردن ماهیت گروهک‌های ضدانقلاب و دست رد زدن بر سینه آنان ، در تاریخ ۱۳۶۳/۸/۲۵ ناجوانمردانه به شهادت رسید .

ملارحیم شریف زاده
(۱۳۲۳-۱۳۶۲)
محل شهادت : روستای بادمجان
مدفن : روستای گشکسه

شهید ملا حیدر فهیم
(۱۲۸۱- ۱۳۶۲)
محل شهادت : روستای گوریچه مریوان
مدفن :بهشت محمدی سنندج

شهید ملا مصطفی مردوخی
(۱۳۳۵-۱۳۵۸)
محل شهادت : پل سنته شهر سقز
مدفن : روستای دزلی مریوان

شهید ملا صالح خسروی
(۱۳۰۰ - ۱۳۶۰)
محل شهادت : مسجد آقا زمان سنندج
مدفن : بهشت محمدی

فصل هشتم

انتخابات مجلس خبرگان رهبری، ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی[1]

---

۱ ـ جزئیات این موضوع در کتابی با همین عنوان تدوین شده و توسط کمیته تدوین نبرد دوم موجود می باشد .

الف : مقدمه

انتخابات یکی از مسلم‌ترین حقوق قانونی کلیه افراد جهان به شمار می‌رود که به اشکال مختلف انجام می‌شود . از مهمترین همه‌پرسی‌های کشورمان پس از پیروزی انقلاب اسلامی ، می‌توان به انتخابات ریاست جمهوری ، خبرگان رهبری و مجلس شورای اسلامی اشاره کرد .

اولین انتخابات که در سطح کشور به عمل آمد ، همه‌پرسی جمهوری اسلامی بود که مردم با رأی قاطع خود به تشکیل آن رأی آری دادند . اما همزمان جو متفاوتی در مناطق غرب و شمال‌غرب حکم‌فرما بود . گروهک‌های ضدانقلاب با شعارهایی از قبیل کردستان آزاد ، آزادی خلق کُرد و شعارهایی نظایر آن ، مسمومیت‌های فکری زیادی ایجاد می‌کردند . همه با جمهوری اسلامی ایران موافق بودند ، لیکن گروهک‌ها که با این دولت نوپا اهدافشان عملی نمی‌گردید، دم از مخالفت زدند و ترفندهای زیادی به کار بردند.

با توجه به حساسیت و موقعیت خاص منطقه ، همچنین اعتراض‌ها و کارشکنی‌های گروهک‌ها در مناطق غرب و شمال‌غرب ، می‌توان گفت حساس‌ترین و سنگین‌ترین دوره‌های انتخاباتی در مقطع نبرد دوم بوده است . خواسته‌ها و توقعات مردم این مناطق با توجه به تبلیغات سوء ضدانقلاب در بدو پیروزی انقلاب اسلامی از حکومت جدید فراتر از توان طبیعی آن بود زیرا دولت نوپا ، وارث خرابی‌های فراوانی از رژیم قبل بود و می‌بایستی با مشارکت همگانی به رفع مشکلات می‌پرداخت . برگزاری انتخابات با توجه به حق مسلم مردم ، یکی از گام‌های اساسی در حضور مردم در دفاع از آرمان‌های و خواسته‌های آنان بود.

ب : شرح اوضاع حاکم بر منطقه در حین انتخابات

۱ـ تأثیرات و اقدامات ضدانقلاب در جلوگیری از شرکت مردم در انتخابات

سیاست اولیه ضدانقلابیون این بود که با مخالفت و کارشکنی در انتخابات شرکت نمی‌کردند . در دوره‌های بعد با توجه به استقبال کم نظیر مردم و ناکام ماندن حیله‌های آنها.، نمایندگانی از طرف این احزاب پیشنهاد شد و قصد داشتند با حیله و ترفند در مجلس راه یابند .

آنها در هر دوره از انتخابات با کارشکنی‌های مختلف که در ادامه توضیح داده خواهد شد ، مشکلات زیادی به وجود می‌آوردند . به طور مثال انتخابات دوره اول مجلس در مهاباد تحت فشار و اختناق گروهک‌های کومله ، دموکرات و چریک‌های فدایی خلق اجرا گردید . این گروه‌ها به طوری یا با شرکت مردم در این انتخابات ممانعت می نمودند یا آنها را مجبور به رأی دادن به غنی بلوریان ، کاندیدای حزب منحله دموکرات ، می‌کردند . در همین راستا با ترفندهای مختلف ، غنی بلوریان حائز اکثریت آرا در مهاباد گردید . ولی از سوی آیت الله خلخالی این انتخاب طی اطلاعیه‌ای باطل اعلام گردید . در قسمتی از این اطلاعیه چنین آمده بود :

آقای غنی بلوریان در عملیات کُشت و کُشتار نیروهای سپاه پاسداران و ارتشیان در سردشت و بانه همراه با قارون کیخسروی و سایر سران کومله و گروهک فداییان خلق شرکت داشت و از نظر دادگاه‌های انقلاب ، مجرم درجه یک می‌باشد و مانند قاسملو ، عزالدین و جلال‌الدین باید به کیفر اعمال خود برسد .

در این قسمت برخی کارشکنی‌ها و اقدامات خرابکارانه ضدانقلاب در دوره‌های انتخاباتی به شرح زیر ارائه می‌گردد :

- تهدید مردم مبنی بر شرکت نکردن در انتخابات .
- اعمال فشار بر مردم مَبنی بر رأی دادن به کاندیداهای مورد نظر آنها .
- شهید، مجروح و به گروگان بردن برخی از مسئولین برگزاری انتخابات و رأی دهندگان.
- ترور داوطلبان مجلس خبرگان و مجلس شورای اسلامی (به طور مثال عباس عباسی‌فرد در بوکان) .
- تبلیغات رادیویی حزب دموکرات در تحریم انتخابات .

ـ کنترل شناسنامه‌های مردم (در صورت ممهور بودن ، صاحب شناسنامه به جریمه نقدی محکوم می‌شد .

ـ تقلب در برخی رأی‌گیری‌ها .

ـ اغتشاش ، آشوب ، تشنج و درگیری برای بر هم زدن انتخابات .

ـ بمب‌گذاری ، حمله ، اجرای کمین جهت انهدام و به آتش کشیدن صندوق‌های رأی .

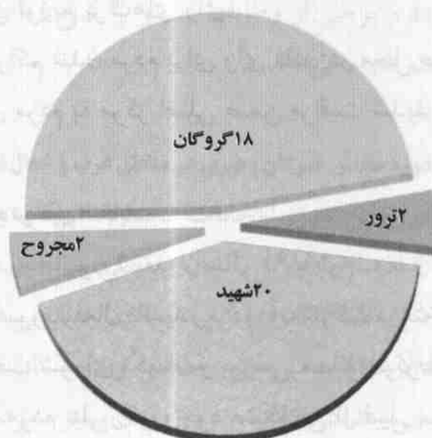
ـ ایجاد حریق به وسیله مواد آتش‌زا در حوزه‌های اخذ رأی و بانک‌ها .

ـ نصب و پخش پوستر بعضی از رهبران گروه‌ها در مناطق مختلف و آتش زدن و پاره کردن عکس مسئولین مملکتی .

ـ راهپیمایی در گروه های ۷۰ ـ۸۰ نفری .

ـ به آتش زدن وسایل دولتی و آزار مأمورین انتظامی . (نمودار شماره ۱ ـ ۸ ـ ۶).

نمودار ۱–۸–۶ تلفات وارده به کاندیداها ، مردم و نیروهای جمهوری اسلامی توسط ضد انقلاب در راستای برگزاری انتخابات مختلف در مناطق غرب و شمال غرب

۲ ـ اقدامات نیروهای خودی

نیروهای خودی در مقابله با اقدامات ناجوانمردانه ضدانقلابیون که در صدد بودند مردم محروم منطقه را از حقوق حقه خود باز دارند ، تلاش‌هایی انجام دادند تا ضمن خنثی‌سازی اقدامات و فعالیت‌های گروهک‌های وابسته به غرب و شرق، انتخاباتی سالم و به دور از هرگونه تقلب برگزار گردد . گوشه‌ای از این اقدامات به شرح زیر می‌باشد :

ـ حفاظت از کاندیداها برای جلوگیری از ترور آنان .

ـ تأمین و حفاظت مکان‌های مناسب جهت سخنرانی و اعلام برنامه‌های کاندیداها.

ـ کنترل اطراف و محل اخذ رأی وگماردن نگهبان به صورت محسوس و غیرمحسوس.

ـ به کارگیری افراد متخصص جهت خنثی‌سازی بمب و مواد منفجره در اطراف مکان‌های رأی‌گیری .

ـ ایجاد موانع جلوی محل اخذ رأی به منظور ممانعت از نزدیکی وسایل نقلیه و موتورسیکلت‌ها به محل رأی‌گیری .

ـ هماهنگی کامل نیروهای نظامی و انتظامی و برقراری ارتباط مستمر مخابراتی .

ـ آماده کردن وسایل آتش نشانی و کمک‌های اولیه در محل اخذ رأی .

ـ ایجاد فاصله بین توزیع برگ‌های رأی .

ـ جلوگیری از متراکم شدن مردم برای رأی دادن در محل صندوق .

ـ تحویل رأی‌های مردم به مرکز اصلی ضمن مراقبت شدید از صندوق‌های رأی .

۳ ـ نکات مثبت و ویژه در حین انتخابات

ـ شرکت گسترده روحانیون (بعد از سال ۶۱ با توجه به روشن شدن اهداف ضدانقلاب)این افراد به صورت فعال کاندیدو مردم را به شرکت درانتخابات تشویق می کردند.

ـ سفر هیأت منتخب شورای نگهبان و بررسی مسائل مربوط به انتخابات.

ـ حضور گسترده مردم علی‌رغم وجود مشکلاتی از قبیل بارش برف سنگین و کنترل شناسنامه‌ها توسط ضدانقلاب (با وجود این که می‌دانستند ، گروه‌ها برای آنان ایجاد مزاحمت می‌کنند .)

ـ سرخوردگی مردم از گروهک‌ها و بدبین شدن نسبت آنها .

ـ برداشت مثبت از اعمال نیروهای انقلابی و اقدامات عمرانی دولت .
ـ افزایش تعداد آرا در هر دوره نسبت به دورهای قبل .

ج : انتخابات مجلس خبرگان رهبری در مناطق غرب و شمال‌غرب

ولایت امر و زعامت امت از زمان غیبت حضرت ولی عصر (عج) بر عهده فقیه عادل ، با تقوا ، آگاه به زمان ، شجاع ، مدیر ، مدبر می‌باشد . بر این اساس ، در نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران ولایت فقیه با اختیارات و ویژگی‌های خود در رأس حکومت جای دارد و به موجب اصل ۱۰۷ قانون اساسی ، تعیین رهبر پس از رحلت بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی[1] بر عهده مجلس خبرگان رهبری که اعضای آن منتخب مردم و از فقهای بزرگ هر استان هستند ، گذاشته شده است .

همچنین طبق اصل ۱۱ قانون اساسی ، عزل رهبر نیز بر عهده خبرگان است و در صورت ، فوت ، کناره‌گیری ، استعفا و یا عدم توان انجام وظایف ، مجلس خبرگان موظف است رهبر جدید را در نخستین فرصت تعیین کند و تا هنگام معرفی رهبر جدید ، شورایی مرکب از رئیس جمهور ، رئیس قوه قضاییه و یکی از فقهای شورای نگهبان تشکیل می‌گردد و برخی از وظایف رهبر را که در اصل ۱۱۱ قانون اساسی بدان‌ها اشاره شده است انجام می‌دهد .

۱ ـ انتخابات اولین دوره مجلس خبرگان رهبری در مناطق غرب و شمال‌غرب

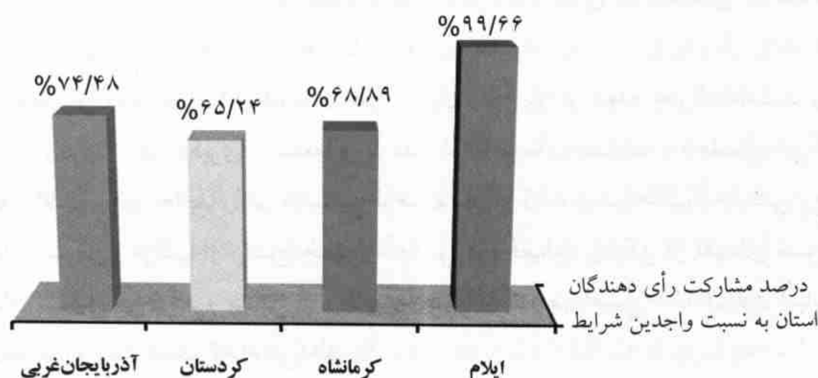
مورخه ۶۱/۹/۱۹ در اولین دوره انتخابات مجلس خبرگان رهبری در مناطق غرب و شمال غرب ، در استان آذربایجان‌غربی آقایان مرتضی بنی‌فضل (با ۴۴۵۵۴۳ رأی) ، سیدعلی اکبر قریشی (با ۴۲۶۹۸۱ رأی) و علی‌احمد میانجی (با ۳۴۹۴۴۷ رأی) و در استان کردستان حجت‌الاسلام حسین‌علی رحمانی و در استان کرمانشاه حجت‌الاسلام مجتبی آخوندی با کسب حداکثر آرای مردم از میان سایر نامزدهای انتخاباتی برگزیده

---

۱ ـ رهبری بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (ره) با توجه به نقش اصلی معظم‌له در پیروزی انقلاب با قبولی قطعی اکثریت مردم کشورمان پذیرفته شده بود و رسماً ایشان از ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ تا مورخ ۱۳۶۸/۳/۱۴ رهبر کشور محسوب می‌شدند .

شدند . در این دوره ، انتخابات در دو استان کردستان و کرمانشاه برای انتخاب دو نماینده به مرحله دوم کشیده شد که در نتیجه انتخابات روز جمعه مورخه ۱۳۶۳/۱/۱۷ ملاسیدعلی حسینی با کسب ۱۲۴۰۱۷ رأی به عنوان نماینده مجلس خبرگان در استان کردستان حائز اکثریت آراء گردید . (جدول شماره ۱ ـ ۸ ـ ۶) و (نمودار شماره ۲ ـ ۸ ـ ۶)

نمودار ۲-۸-۶ مقایسه درصد مشارکت رأی دهندگان انتخابات اولین دوره مجلس خبرگان رهبری در مناطق غرب و شمال غرب به تفکیک استانی

جدول شماره ۱ ـ ۸ ـ ۶ آمار انتخابات اولین دوره مجلس خبرگان رهبری در مناطق غرب و شمال‌غرب

استان	واجدین شرایط	کل آرای مأخوذه	درصد مشارکت رأی‌دهندگان در استان	متوسط مشارکت رأی دهندگان در سطح کشور
آذربایجان‌غربی	۹۲۸،۴۳۱	۶۹۱،۵۰۴	٪۷۴،۴۸	٪۷۷/۳۸
کردستان	۵۰۰،۵۶۰	۵۷۹،۳۲۶	٪۶۵،۲۴	٪۷۷/۳۸
کرمانشاه	۶۸۷،۹۹۶	۴۷۳،۹۷۹	٪۶۸،۸۹	٪۷۷/۳۸
ایلام	۱۵۹،۱۲۶	۱۵۸،۵۸۸	٪۹۹،۶۶	٪۷۷/۳۸

د : انتخابات ریاست جمهوری در مناطق غرب و شمال‌غرب

قوه مجریه از نظر اصطلاحی به کلیه افراد و دستگاه‌ها و سازمان‌هایی اطلاق می‌شود که فعالیتشان جنبه اجرایی دارد و رئیس جمهور بالاترین رده آن است .

بعد از پیروزی انقلاب ، چند سال در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مقام نخست‌وزیر پس از ریاست جمهوری وجود داشت . طبق این قانون ، رئیس جمهور دارای اختیارات اجرایی کمتری نسبت به حال بود . ولی با حذف مقام نخست‌وزیر در بازنگری قانون اساسی ، اختیارات بیشتری به رئیس جمهور واگذار گردید .

رئیس جمهور در جایگاه بالاترین مقام اجرایی کشور و دومین مقام رسمی پس از رهبری قرار دارد و مسئولیت هیأت دولت به وی واگذار می‌شود . البته نامزدی ریاست جمهوری دارای شرایط خاصی می‌باشد که برخی از این شرایط عبارتند از : از رجال مذهبی و سیاسی ، ایرانی الاصل (ازلحاظ نژاد ، ریشه و اعقاب ، ایرانی باشد) ، تابع ایران باشد ، مدیر و مدبر ، امانتدار و دارای حسن سابقه ، مؤمن و معتقد به مبانی جمهوری اسلامی ایران باشد .

رئیس جمهور نقش حساس و مهمی در پاسداری از قانونِ اساسی ، حفظ نظام ، دین ، میهن ، تضمین حقوق و آزادی‌های مردم و حراست از استقلال کشور دارد . این تکالیف مهم مستلزم اختیارات لازم است . بر همین اساس تدوین کنندگان قانون اساسی اختیارات گسترده‌ای به رئیس جمهور واگذار نمودند که در اینجا به مهم‌ترین آنها اشاره می‌شود :

عالی‌ترین مقام رسمی کشور پس از رهبری ، مسئول اجرای قانون اساسی ، پاسدار مذهب رسمی نظام جمهوری اسلامی و قانون اساسی ، ریاست قوه مجریه (جز مواردی که مستقیم به رهبری مربوط می‌شود) ، ریاست هیأت وزیران ، امضای مصوبات مجلس و همه پرسی‌ها ، امضای عهدنامه‌ها ، مقاوله نامه‌ها ، موافقت نامه‌ها و قراردادهای دولت ایران با سایر دولت‌ها ، عزل و نصب وزیران ، تعیین سرپرست برای وزارتخانه‌ها ، تصویب و تعیین سفیران و امضای استوارنامه‌های آنان و پذیرش سفیران خارجی ، مسئولیت مستقیم امور برنامه و بودجه و امور اداری و استخدامی کشور ، ریاست شورای عالی امنیت ملی و شورای انقلاب فرهنگی ، مسئول تشکیل شورای بازنگری قانون اساسی ، اعطای نشان‌های دولتی ، عضویت در شورای موقت رهبری ، انتخاب دو نماینده برای نظارت بر صدا و سیما و مانند آن است .

۱ ـ دومین دوره انتخابات ریاست جمهوری [1]

دومین دوره انتخابات ریاست جمهوری مورخه ۶۰/۵/۳ با تعیین قریب به ۳۰۰ حوزه اخذ رأی در مناطق غرب و شمال‌غرب برگزار شد . فعالیت‌های تبلیغاتی و نظامی ضدانقلاب از جمله تحریم انتخابات و تهدید مردم به عدم شرکت در آن ، به آتش کشیدن عکس‌های تبلیغاتی نامزدها ، اذیت ، آزار و شکنجه مردم ، حمله به اماکن و وسایل دولتی ، بمب‌گذاری ، ایجاد جو رعب و وحشت در منطقه ، مردم با استقبال کم‌نظیری به پای صندوق‌های رأی رفتند و از میان نامزدهای انتخاباتی این دوره (آقایان محمدعلی رجایی ، پرورش ، شیبانی و عسگر اولادی) با رأی قاطع مردم آقای محمدعلی رجایی به ریاست جمهوری اسلامی ایران برگزیده شد .

۲ ـ سومین دوره انتخابات ریاست جمهوری

این دوره از انتخابات ریاست جمهوری در روز جمعه دهم مهرماه ۱۳۶۰ و پس از پاکسازی سطح وسیع‌تری از منطقه و برقراری نسبی امنیت و آرامش در مناطق و روستاهای مناطق غرب و شمال‌غرب برگزار شد که نسبت به دوره قبل با استقبال بیشتری از سوی مردم روبه‌رو بود ، یک بار دیگر مردم مسلمان و غیور کُرد با حضور پرشور و کم‌نظیر خود در پای صندوق‌های رأی وفاداری خود را به نظام و رهبری ثابت کردند و با تنفر از اعمال ننگین ضدانقلابیون انزجار خود را نسبت به آنان اعلام نمودند.

آقایان سید علی خامنه‌ای ، پرورش ، زواره‌ای و غفوری فرد از نامزدهای سومین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری‌بودند که از میان آنان حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله العالی) با اختصاص ۹۵ درصد آرا به خود از سوی مردم به عنوان رئیس جمهور برگزیده شد .

۳ ـ چهارمین دوره انتخابات ریاست جمهوری

چهارمین دوره انتخابات ریاست جمهوری در شهرها ، بخش‌ها ، روستاها و مناطق جنگی غرب و شمال‌غرب کشور ، علی رغم تهدیدات ، حملات هوایی و زمینی نیروهای عراقی و افزایش میزان تبلیغات مسموم و فعالیت‌های نظامی ضدانقلابیون بر

---

۱ ـ اولین دوره قبل از مقطع نبرد دوم برگزار شده است .

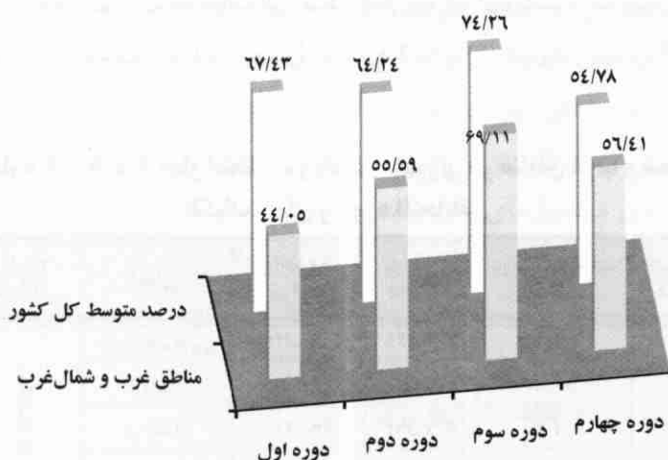
ضد نظام در روز جمعه ۶۴/۵/۲۵ با افزایش ده درصدی حضور مردم پای صندوق‌های رأی نسبت به دوره‌های گذشته در بیش از ۱۸۸۰ حوزه اخذ رأی برگزار شد. در این دوره از انتخابات نیز حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله العالی) به عنوان ریاست جمهوری اسلامی ایران از سوی مردم انتخاب گردیدند. (جدول شماره ۲ ـ ۸ ـ ۶) و (نمودار شماره ۳ ـ ۸ ـ ۶).

جدول شماره ۲ ـ ۸ ـ ۶ آمار انتخابات ریاست جمهوری در مناطق غرب و شمال‌غرب به تفکیک استان و دوره انتخاباتی

دوره	تاریخ انتخاباتی	استان	واجدین شرایط	کل آرای مأخوذه	درصد مشارکت استانی	درصد متوسط در کل کشور
اول	۱۳۵۸/۱۱/۵	آذربایجان‌غربی	۸۹۶،۶۴۳	۳۳۵،۵۶۹	٪۴۰/۱۱	٪۶۷/۴۳
		کردستان	۴۶۰،۷۷۵	۵۹،۱۰۰	٪۱۲/۸۳	
		کرمانشاه	۶۳۰،۹۰۳	۳۳۷،۵۹۱	٪۵۴/۳۷	
		ایلام	۱۴۱،۰۴۷	۹۷،۲۰۲	٪۶۸/۹۱	
دوم	۱۳۶۰/۵/۲	آذربایجان‌غربی	۸۹۶،۷۶۷	۴۱۱،۰۸۸	٪۴۵/۸۴	٪۶۴/۲۴
		کردستان	۴۸۶،۹۳۱	۲۱۲،۸۸۴	٪۴۳/۷۲	
		کرمانشاه	۶۶۴،۸۶۲	۳۵۲،۳۲۲	٪۵۳/۹۹	
		ایلام	۱۵۲،۸۵۶	۱۲۰،۴۸۰	٪۷۸/۸۲	
سوم	۱۳۶۰/۷/۱۰	آذربایجان‌غربی	۸۹۶،۷۶۷	۵۲۶،۶۷۱	٪۵۸/۷۳	٪۷۴/۲۶
		کردستان	۴۸۶،۹۳۱	۲۳۵،۹۸۰	٪۴۸/۴۶	
		کرمانشاه	۶۶۴،۸۶۲	۴۱۳،۵۸۶	٪۶۲/۲۱	
		ایلام	۱۵۲،۸۵۶	۱۶۳،۶۵۵	[1]٪۱۰۷/۰۶	
چهارم	۱۳۶۴/۵/۲۵	آذربایجان‌غربی	۱،۰۳۰،۲۸۹	۵۵۲،۴۲۴	٪۵۳/۶۲	٪۵۴/۷۸
		کردستان	۵۴۳،۷۸۰	۲۸۰،۴۵۱	٪۵۱/۵۷	
		کرمانشاه	۷۶۲،۳۴۰	۳۵۰،۱۸۷	٪۴۵/۹۴	
		ایلام	۱۷۹،۵۲۳	۱۳۳،۷۵۹	٪۷۴/۵۱	

۱ ـ علت افزایش مشارکت رأی دهندگان حضور همزمان رزمندگان اسلام در مناطق عملیاتی استان ایلام می‌باشد.

نمودار شماره ۳-۸-۶ مقایسه متوسط مشارکت کنندگان انتخاب ریاست جمهوری مناطق غرب و شمال غرب با آرای کل کشور به تفکیک دوره انتخابی

ه: انتخابات مجلس شورای اسلامی

مجلس شورای اسلامی ریشه در آرای عمومی مردم دارد.[1] این مجلس طبق قانون اساسی، سهم قابل توجهی از حاکمیت را در نظام کشور اعمال می‌کند. مجلس، مظهر اراده عموم ملت است که در آن سرنوشت اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، حقوقی و قضایی مردم رقم می‌خورد و برنامه زندگی آنها پس از برخورد اندیشه‌ها، نظرها، بحث، مذاکره، تبادل افکار و سرانجام کسب اکثریت آرا به صورت قانون در کشور جاری می‌شود.

با توجه به این که مجلس شورای اسلامی از قوای حاکم و از ارکان نظام جمهوری اسلامی ایران به شمار می‌رود، تعطیل و توقیف آن نقصان و اختلال در حاکمیت محسوب می‌شود. بنابراین طبق اصل ۶۳ قانون اساسی انتخابات هر دوره باید پیش از پایان دوره قبل برگزار شود، تا کشور هیچ‌گاه بدون مجلس نباشد.

از آغاز انتخابات مجلس شورای اسلامی تاکنون، دوره نمایندگی ۴ سال و انتخاب

---

۱ ـ قانون اساسی ـ بخشی از اصل ششم

هر فرد برای دوره‌های متعدد مانعی ندارد . تعداد نمایندگان مجلس شورای اسلامی نیز طبق اصل ۶۴ قانون اساسی درمقطع نبرد دوم ۲۷۰ نفر بود.[۱] پس از گذراندن مراحل انتخاباتی یعنی مرحله ثبت‌نام ،مرحله بررسی صلاحیت‌ها مرحله تبلیغات و مرحله رأی‌گیری به مجلس راه می‌یابند .

۱ ـ انتخابات مجلس شورای اسلامی دوره اول (۱۳۵۸/۱۲/۲۴)

(الف) استان آذربایجان‌غربی :

در این دوره از انتخابات مجلس شورای اسلامی در استان آذربایجان‌غربی آقایان غلامرضا حسنی بزرگ‌آباد ، میراکبر غفاری قره‌باغی ، علی حقیقت افشار و واعظ موسوی در شهرستان ارومیه ، آقای محمد جسیم سعادتی در شهرستان مهاباد ، آقای احمد علیپور در شهرستان‌های سردشت و پیرانشهر ، آقای ملامحمد شاورانی در شهرستان بوکان ، آقای محسن رایی در شهرستان میاندوآب ، آقای علی رستمی در شهرستان‌های نقده و اشنویه ، آقای عابدین‌زاده در شهرستان خوی ، آقای محمد غفاری در شهرستان سلماس ، آقای محمدعلی خسروی در شهرستان‌های تکاب و شاهین‌دژ ، آقای هاشم حجازی در شهرستان ماکو با رأی مردم به مجلس شورای اسلامی راه یافتند.

(ب) استان کردستان :

در این دوره از انتخابات در استان کردستان آقایان حسینی و حسنی نماینده شهرستان‌های سنندج ، کامیاران و دیواندره ، آقای ناری‌زاده در شهرستان مریوان ، آقای ملاعبدالله سوری در شهرستان‌های سقز و بانه ، آقای نصرت‌الله هاتفی در شهرستان قروه و آقای حسینعلی رحمانی در شهرستان بیجار به مجلس شورای اسلامی راه یافتند.

(ج) استان کرمانشاه :

در این دوره از انتخابات در استان کرمانشاه آقایان سید جلیل سیدزاده ، دکتر حسین جعفری و آقای ارسلان صفایی در شهرستان کرمانشاه ، آقای ملا احمد بهرامی

---

۱ ـ اما از تاریخ همه پرسی سال ۶۸ ، پس از هر ده سال با در نظر گرفتن عوامل انسانی ، سیاسی ، جغرافیا و نظایر آنها ، حداکثر ۲۰ نفر نماینده به تعداد آنها اضافه می‌شود . البته این افزایش شامل اقلیت‌های مذهبی نمی‌شود و طبق همین اصل تعداد نمایندگان آنها در مجلس ثابت است .

در شهرستان پاوه ، آقای لطیف صفری در شهرستان اسلام‌آباد ، آقای مرتضی محمودی در شهرستان‌های گیلان‌غرب و قصرشیرین و آقای محمدحسین رحیمی در شهرستان سنقر به مجلس شورای اسلامی راه یافتند .

۲ ـ انتخابات مجلس شورای اسلامی دوره دوم (۱۳۶۳/۱/۲۶)

(الف) استان آذربایجان‌غربی :

در دوره دوم انتخابات در استان آذربایجان‌غربی آقایان صاحب‌الزمانی ، علی کامیار و علی عبدالعلی‌زاده در شهرستان ارومیه ، آقای انجیری در شهرستان مهاباد ، آقای قادری در شهرستان‌های پیرانشهر و سردشت ، آقای محمد شاورانی در شهرستان بوکان ، آقایان رائی و سلیمی در شهرستان‌های میاندوآب ، شاهین‌دژ و تکاب ، آقای علی پیرزاده در شهرستان‌های نقده و اشنویه ، آقای حجازی‌فر در شهرستان خوی ، آقای مهرزاد صدیقی در شهرستان سلماس و آقای عزیز حجتی در شهرستان ماکو به عنوان نمایندگان این استان برگزیده شدند .

(ب) استان کردستان :

در دوره دوم انتخابات مجلس شورای اسلامی در استان کردستان ، آقایان عطایی و حسینی نماینده شهرستان‌های سنندج ، کامیاران و دیواندره ؛ آقای عبدالله تاتلی در شهرستان مریوان ، آقای ملاعلی خرمتایی در شهرستان‌های بانه و سقز ، آقای محمدرضا رحیمی در شهرستان قروه و آقای حسینعلی رحمانی در شهرستان بیجار به مجلس شورای اسلامی راه یافتند .

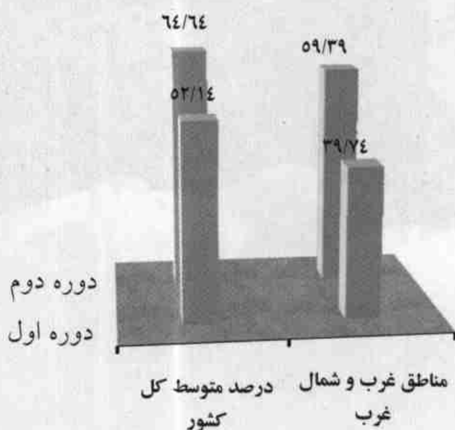
(ج) استان کرمانشاه :

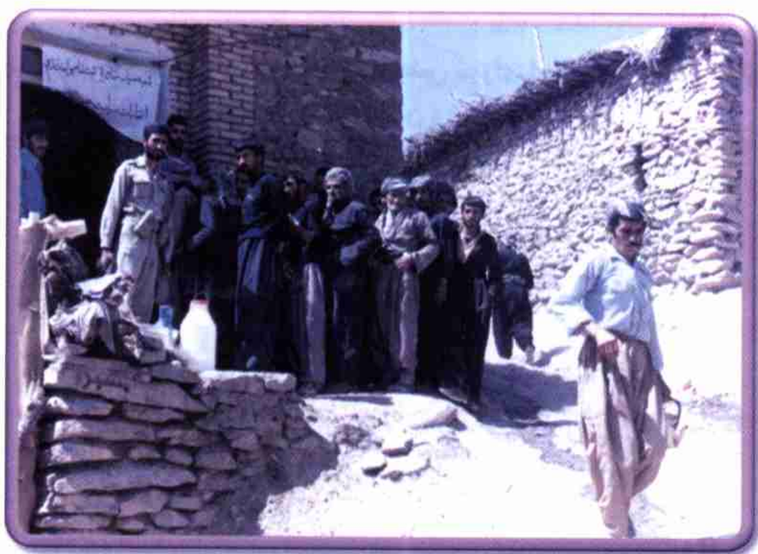
در دوره دوم انتخابات مجلس در استان کرمانشاه آقایان سیدجلیل سیدزاده ، محمد اشرفی اصفهانی و ارسلان صفایی‌پور در شهرستان کرمانشاه ، آقای رحمان رحیمی در شهرستان پاوه ، آقای لطیف صفری در شهرستان اسلام‌آباد ؛ آقای مرتضی شیرزادی در شهرستان‌های گیلان‌غرب و قصرشیرین و آقای مرادعلی احمدی در شهرستان سنقر به مجلس شورای اسلامی راه یافتند . (جدول شماره ۳ ـ ۸ ـ ۶) و (نمودار شماره ۴ ـ ۸ ـ ۶) .

جدول شماره ۳ ـ ۸ ـ ۶ آمار انتخابات مجلس شورای اسلامی در مناطق غرب و شمال‌غرب به تفکیک استان و دوره انتخاباتی

دوره	تاریخ انتخابات	استان	واجدین شرایط	کل آرای مأخوذه	درصد مشارکت استانی	درصد متوسط در کل کشور
اول	۱۳۵۸/۱۲/۲۴	آذربایجان‌غربی	۸۳۶،۶۴۳	۳۷۸،۷۱۸	٪۴۵/۲۷	٪۵۲/۱۴
		کردستان	۴۶۰،۷۷۵	۱۰۳،۶۴۱	٪۲۲/۴۹	
		کرمانشاه	۶۲۰،۹۰۳	۶۷۵،۲۳۴	٪۳۷/۰۸	
		ایلام	۱۴۱،۰۴۷	۷۶،۳۸۱	٪۵۴/۱۵	
دوم	۶۳/۱/۲۶	آذربایجان‌غربی	۹۶۱،۲۱۲	۶۲۳،۲۷۹	٪۶۴/۸۴	٪۶۴/۶۴
		کردستان	۵۱۴،۵۷۱	۲۴۶،۵۱۲	٪۴۷/۹۱	
		کرمانشاه	۷۱۱،۹۳۵	۳۷۲،۷۴۳	٪۵۲/۳۶	
		ایلام	۱۶۵،۶۵۴	۱۲۰،۰۱۴	٪۷۲/۴۵	

نمودار شماره ۴-۸-۶ مقایسه متوسط مشارکت کنندگان انتخاب مجلس شورای اسلامی مناطق غرب و شمال غرب با آرای کل کشور به تفکیک دوره انتخابی

حضور حماسی مردم غیور مناطق غرب و شمال‌غرب در پای صندوق‌های رأی

حضور گسترده مردم مناطق غرب و شمال‌غرب در پای صندوق‌های رأی علی‌رغم تبلیغات وسیع ضدانقلاب برای عدم شرکت مردم در انتخابات

و : عملکرد نمایندگان مجلس شورای اسلامی مناطق غرب و شمال‌غرب در مقطع نبرد دوم

نمایندگان برگزیده مردم مناطق غرب و شمال‌غرب در دو دوره انتخاباتی مجلس، علاوه بر انجام مسئولیت اصلی خود که تصویب طرح‌ها ، لوایح ، تحقیق و تفحص در امور کشور بود ، هر کدام در حوزه انتخابیه خود فعالیت‌هایی داشتند که اهم آن عبارت بود از : دیدار ، بازدید ، سرکشی ، صدور پیام ، اعلامیه ، اطلاعیه ، پاسخ به سؤالات خبرنگاران ، سخنرانی در این قسمت ، عناوین مهم تعدادی از سخنرانی‌های نمایندگان و درخواست‌های مردم از آنان را اشاره می‌کنیم .

۱ ـ سخنرانی‌ها

در نطق پیش از دستور مجلس قبل از خطبه‌های نمازجمعه ، اجتماعات مردمی .

ـ اظهار نظر در مورد عملکرد هیئت حسن نیت .
ـ رسیدگی به وضع روستاییان خسارت دیده در اثر حوادث و بلایای طبیعی .
ـ تأمین اعتبارات عمرانی برای مناطق غرب و شمال غرب .
ـ ایجاد سدهای مخزنی .
ـ رفع کمبود نفت سفید ، گازوییل و نفت کوره .
ـ تقویت تولید کنندگان محصولات کشاورزی .
ـ ساخت بیمارستان و تأمین پرسنل و امکانات درمانی و بهداشتی .
ـ شرح عملکردهای منفی گروهک‌های ضدانقلاب در کردستان .
ـ شرح جنایات ابرقدرت‌ها و صدام بر ضد انقلاب اسلامی .
ـ تقدیر از ایثارگری‌ها و فداکاری‌های رزمندگان اسلام .
ـ استخدام دیپلمه‌های متعهد در وزارت آموزش و پرورش .
ـ جلوگیری از مهاجرت روستاییان به شهرها .
ـ تبدیل تکاب و شاهین‌دژ به شهرستان .
ـ تقویت نیروهای نظامی برای سرکوبی عوامل ضدانقلاب .
ـ جلوگیری از اسراف و تبذیر در بیت المال .
ـ بررسی اعمال وحشیانه گروهک ملحد کومله ، حزب منحله دموکرات و منافقین.

ـ رفع کمبود تیرآهن در مناطق غرب و شمال‌غرب .
ـ تذکر به وزارتخانه‌ها ، سازمان‌ها و ادارات در خصوص کمبودها و مشکلات امنیتی ، اقتصادی ، فرهنگی و اجتماعی حوزه انتخابیه خود .
ـ بازسازی مناطق جنگ‌زده .
ـ رفع کمبودهای آموزشی در منطقه .
ـ تأمین بودجه راه‌های ترانزیتی منطقه .
ـ تکمیل پروژه‌های آب‌رسانی توسط وزارت نیرو .
ـ احداث کارخانه نساجی و نظایر آن در مناطق مختلف .
ـ توسعه گمرگ و ارائه امکانات به مسافرین .
ـ دستگیری سران خائن حزب ملحد توده توسط رزمندگان دلیر اسلام .
ـ درخواست پاکسازی منطقه از وجود ضدانقلاب .
ـ رسیدگی به حقوق بازنشستگان و معلمین .
ـ رسیدگی به وضع مستضعفین .
ـ ایجاد مرکز خدمات کشاورزی .
ـ بررسی وضعیت کردستان .
ـ مبارزه جدی و قاطع با مواد مخدر و اعتیاد .
ـ رسیدگی به وضع راه‌های کردستان .
ـ رسیدگی به شکایات و تأمین نیازهای کارگران معدن‌های سنگ و روی .
ـ رسیدگی به مشکلات اجتماعی ، سیاسی و اقتصادی در کردستان .
ـ رسیدگی به وضع خانواده‌های افراد بمباران شده .
ـ تعدیل مالیات کسبه ضعیف .
ـ رسیدگی به وضع اسفناک اردوگاه‌های جنگزدگان و مهاجرین جنگ تحمیلی.

۲ ـ درخواست مردم از نمایندگان

ـ برقراری نظم و امنیت درکل منطقه .
ـ بر طرف کردن مشکلات اقتصادی .

ـ بر طرف کردن مشکلات کم آبی .
ـ راه‌سازی و تکمیل جاده‌های ناتمام و آسفالت جاده‌های روستایی .
ـ تعیین و تثبیت نرخ‌های خرید محصولات کشاورزی .
ـ محور قراردادن کشاورزی در منطقه .
ـ پی‌گیری و رسیدگی به نیازهای رزمندگان در مناطق جنگی .
ـ رفع گرانی ، تورم و احتکار .
ـ تأمین سوخت مورد نیاز .
ـ شهرسازی و ارائه خدمات از طریق وزارت مسکن .
ـ احداث جاده بین دریاچه ارومیه جهت اتصال آذربایجان‌غربی به شرقی .

فصل نهم

سازمان‌ها، نهادها و ارکان‌های دولتی
در مناطق غرب و شمال‌غرب

۱ ـ مقدمه

برنامه‌ریزی ، سازماندهی ، هدایت ، نظارت ، کنترل و بسیج منابع و امکانات سازمان‌ها ، نهادها و ادارات دولتی در جهت رفع مشکلات و برآوردن نیازهای مردم ، تأمین آسایش و رفاه عمومی ، ارائه راه‌کارهای مناسب در برخورد با مشکلات ، مقابله با عوامل و دسیسه‌های ناامنی از مهمترین وظایف مجموعه‌های دولتی و مسئولین مناطق غرب و شمال‌غرب ، پس از خارج شدن هر منطقه از اشغال ضدانقلاب و متجاوزین بعثی بوده است که به اجرا در می‌آمد [۱].

جلب رضایت مردم و انجام وظایف در بدترین شرایط ناامنی با اتکا به خدا و اعتقاد اسلامی ، تبعیت‌پذیری از اوامر رهبر کبیر انقلاب اسلامی ، پرکاری و دلسوزی از شاخصه‌های مهم عملکرد این ارگان‌ها در راستای اهداف مقدس جمهوری اسلامی بود و قلم ناتوان از ارائه همه این تلاش‌ها و مجاهدت‌هاست [۲] بنابراین ضمن ادای احترام به عملکرد آنان ، در ادامه این فصل به معرفی تک تک ادارات و سازمان‌های دولتی به اختصار با شرح وظایف و اختیارات ، اقدامات و فعالیت‌های آنان و ذکر مصادیق آن می‌پردازیم.

---

۱ ـ مطالب ارائه شده در این فصل خلاصه اطلاعات جمع‌آوری شده در منابع اختصاصی تدوین نبرد دوم در کتاب‌های عملکرد استانداری‌های آذربایجان غربی ، کردستان و کرمانشاه ، ۳ جلد ؛ جهاد سازندگی ، ۱ جلد ؛ کشاورزی ، ۱ جلد ؛ آموزش و پرورش ، ۱ جلد ؛ آموزش عالی ، ۱ جلد ؛ بهداشت و درمان ، ۱ جلد و سایر سازمان‌ها ، ۲ جلد می‌باشد که در زمستان ۱۳۸۳ انتشار یافته و اصلاحاتی بر روی آن انجام گرفته است .

۲ ـ در این فصل هدف ما اشاره به نقش سازمان‌ها ، نهادها و ارگان‌های دولتی در مناطق غرب و شمال غرب در مقطع نبرد دوم بوده است و همان‌گونه که اشاره شد با توجه به محدودیت‌های مختلف بهتر است رده‌های مربوطه شرح کاملی از تلاش‌های انجام گرفته را رأساً تدوین نمایند .

۲ ـ استانداران

استانداران در قلمرو مأموریت خویش به عنوان نماینده عالی دولت ، مسئولیت اجرای سیاست‌های عمومی کشور در ارتباط با وزارتخانه‌ها ، مؤسسات و شرکتهای دولتی و سایر دستگاه‌هایی را که به نحوی از بودجه عمومی دولت استفاده می‌نمایند ، عهده‌دار هستند و در برابر رئیس جمهور و هیأت وزیران مسئول می‌باشند و به عنوان نمایندگان وزارت کشور مسئولیت اجرای وظایف و اختیارات این وزارتخانه را در استان تحت مأموریت به عهده دارند [۱]. انتصاب و عزل استانداران به پیشنهاد وزیرکشور و تصویب هیأت وزیران با حکم نخست وزیر و بعدها با حکم رئیس جمهور انجام می‌شد . در صورت استعفا ، فوت و یا سایر مواردی که مانع از انجام وظایف استانداران می‌گردید ، سرپرست استانداری موقتاً از سوی وزیر کشور تعیین می‌شد و ایشان (وزیر کشور) موظف بود حداکثر ظرف یک‌ماه استاندار جدید معرفی نماید .

در ادامه به خلاصه‌ای از شرح وظایف و عملکرد استانداری‌های آذربایجان‌غربی ، کردستان و کرمانشاه ، همچنین رده‌های تابعه آن ، ازجمله معاونین استاندار ، فرمانداری‌ها ، بخشداری‌ها و شهرداری‌ها و ذکر مصادیق آن می‌پردازیم .

الف : وظایف و اختیارات

پس از پیروزی انقلاب اسلامی ، شورای انقلاب و بعد از آن مجلس شورای اسلامی و هیأت دولت ، وظایف و اختیارات استانداران و معاونین آنان را تصویب کردند و به مرور این وظایف و اختیارات تکمیل گردید . در زیر به مواردی از این وظایف که در مقطع نبرد دوم بیشتر مورد وثوق بود ، به تفکیک مسئولیت اشاره می‌شود (چارت شماره ۱ سازمان استانداری‌ها).

ـ **وظایف و اختیارات استانداران** : حفظ و حراست از ارزش‌های نظام مقدس جمهوری اسلامی ، گسترش فرهنگ اصیل اسلامی ، فراهم آوردن زمینه عدالت اجتماعی و فقر زدایی ، برقراری نظم و حفظ امنیت استان طبق وظایف ، هدایت و تشکیل مرتب جلسات شورای تأمین و نظارت برحسن اجرای مصوبات آن ، پیش‌بینی

---

۱ ـ مصوبه شورای عالی اداری سال ۱۳۷۷ ـ روزنامه جمهوری اسلامی .

و پیشگیری معضلات امنیتی استان ، تعیین و تدوین اولویت‌ها و سیاست‌های امنیتی و تعیین حدود و وظایف ، نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات ، پیشگیری و مقابله با مشکلات مرزی و نظارت و مراقبت از مرزها به منظور جلوگیری از هرگونه تردد و نقل و انتقالات غیرمجاز ، بررسی و تعیین مناطق ممنوع و محدود برای اسکان و تردد و تعیین گذرهای مرزی مجاز ، بررسی زمینه‌های مشترک همکاری با استان‌های کشورهای همجوار و انعقاد یادداشت تفاهم همکاری محلی ، برنامه‌ریزی ، هدایت و ایجاد هماهنگی‌های لازم در خصوص مبارزه با مواد مخدر ، قاچاق سلاح ، مواد منفجره ،کالا و ارز ، نظارت بر همه پرسی و کلیه انتخاباتی که به موجب قانون برگزار می‌گردد ، ایجاد زمینه‌های مناسب جهت تأسیس ، رشد ، پیشرفت ، گسترش و ارتقای مسائل فرهنگی ، سیاسی ، اقتصادی و اجتماعی به‌ویژه در ابعاد آموزش و پرورش ، ورزش همگانی ، بهداشت عمومی ، آموزش عالی ، تحقیقات و امور بانوان ، اتخاذ تدابیر و اعمال هماهنگی لازم به منظور پیشگیری ، کنترل و مهار بحران‌های ناشی از حوادث و بلایای طبیعی از قبیل سیل ، زلزله ، نظارت بر امور ایثارگران و خانواده‌های معظم شهدا ، ارزشیابی عملکرد مدیران ، فراهم آوردن زمینه همکاری و ایجاد هماهنگی بین فعالیت دستگاه‌های دولتی ، سازمان‌های محلی و نهادهای انقلاب اسلامی در چهارچوب قوانین و مقررات ، نظارت و مراقبت در اجرای برنامه‌های عمرانی (ملی ، استانی) ، تلاش در جهت کسب منابع درآمدی مقرر در قوانین مربوطه در محدوده استان.

در ضمن انتصاب و عزل فرمانداران و بخشداران با پیشنهاد استاندار و حکم وزیر کشور صورت می‌گرفت و در مواردی ، وزیرکشور این اختیار را به استانداران تفویض می‌کرد . همچنین نصب مدیران کل و یا بالاترین مقامات اداری ارگان‌ها ، نهادها و سازمان‌ها ، مدیران پروژه‌های ملی در استان‌ها ، فرماندهان ژاندارمری ، شهربانی و کمیته انقلاب اسلامی و مدیران صدا و سیمای استانی توسط وزرا یا بالاترین مقام دستگاه ذی‌ربط با هماهنگی استاندار صورت می‌گرفت . از دیگر وظایف و اختیارات استانداران می‌توان به تشکیل شورای اداری استان به منظور فراهم ساختن زمینه‌های مناسب جهت هماهنگی بین فعالیت‌های مختلف در افزایش قابلیت‌ها و کارایی دستگاه‌های اجرایی و تحقق سیاست‌های عمومی و برنامه‌های توسعه‌ای و انجام مراسم

تشریفات (استقبال ، پذیرایی و مشایعت) برای مقامات عالی‌رتبه داخلی و خارجی که رسماً به استان‌ها سفر می کردند ، اشاره نمود .

ـ وظایف و اختیارات معاون سیاسی و امنیتی : ایجاد هماهنگی فعالیت‌های واحدهای تابعه با برنامه‌ها و هدف‌های مورد نظر با توجه به خط‌مشی کلی تعیین شده ، دبیری شورای تأمین استان[1] ، نظارت و رسیدگی به امور گروه‌های سیاسی ، انجمن‌ها ، شوراها و نحوه فعالیت آنها طبق ضوابط و مقررات ، مراقبت در انجام امور سیاسی مربوط به ورود و اقامت بیگانگان و تردد آنان ، مراقبت در انجام امور مربوط به اتباع خارجی و پناهندگان ، مراقبت و رسیدگی به شکایات مردم از مسئولین ، مأمورین و کارمندان سازمان‌های دولتی ، نظارت و مراقبت در انجام امور مربوط به انتخابات در سطح استان، ارائه گزارش‌های اداری از اوضاع سیاسی و اجتماعی و انتظامی حوزه استان به مقامات ذی‌صلاح ، انجام بررسی‌ها و ارائه پیشنهادهای لازم در امور تقسیمات کشوری ، نظارت بر مسائل عشیره‌ها از وظایف و اختیارات معاون سیاسی و امنیتی استانداری بود . دفتر سیاسی و انتظامی ، دفتر امور اجتماعی و انتخابات ، دبیرخانه شورای تأمین و دفتر اتباع و مهاجرین خارجی از واحدهای تحت پوشش این معاونت محسوب می‌شدند .

ـ وظایف و اختیارات معاون برنامه‌ریزی اداری و مالی : برنامه‌ریزی ، هدایت و نظارت بر ابلاغ مصوبات و بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های اداری به واحدهای ذی‌ربط ، نظارت بر انجام کلیه امور اداری ، رفاهی و استخدامی کارکنان استانداری و واحدهای تابعه ، دبیری شورای اداری استان[2]، نظارت بر انجام کلیه امور مالی اعم از نگهداری دفاتر اعتبارات و هزینه‌ها و تهیه و تنظیم و صدور اسناد مالی و اقدام در وصول

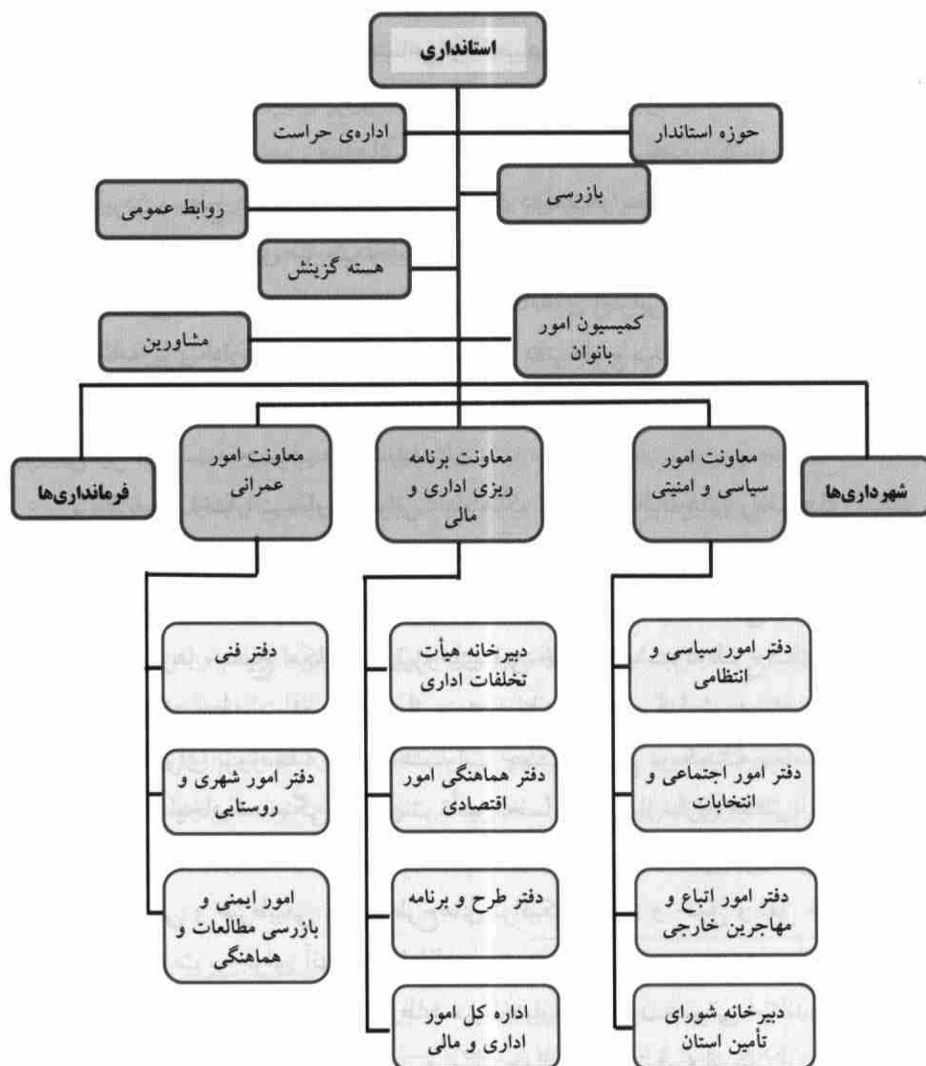
۱ ـ جمع‌بندی و بررسی اخبار و گزارش‌ها و تجزیه و تحلیل‌های مربوط به امور حساس امنیتی ، سیاسی و اجتماعی استان ، گزارش وضعیت موجود به شورای امنیت کشور و ایجاد هماهنگی با آن شورا ، تبین حدود وظایف و اختیارات هر یک از ارگان‌ها و نهادها در رابطه با امنیت استان و برقراری ارتباط مستقیم با شورای تأمین شهرستان‌ها و بخش‌های تابعه از وظایف دبیر شورای تأمین استان بود .

۲ ـ هماهنگی ادارات و سازمان‌ها در برنامه‌های جاری و طراحی برنامه‌های آینده استانی ، پی‌گیری ، بررسی و ارزیابی اقدامات و فعالیت‌های در دست انجام بر اساس استانداردها ، هدایت برنامه‌ها و وظایف ، کمیته‌ها و گروه‌های تابعه شورا و تصمیم گیری مشارکتی بین ادارات و سازمان‌ها در خصوص مسائل روز از وظایف دبیر شورای اداری استان بود .

اعتبارات تخصیصی ، نظارت بر کلیه امور مربوط به تدارکات و خدمات استانداری و واحدهای تابعه ، پی‌گیری و فراهم نمودن موجبات هماهنگی بین طرح‌ها و برنامه‌های استان با عنایت به ابعاد سیاسی ، اجتماعی و اقتصادی ، توزیع اعتبارات و نظارت بر امر برنامه‌ریزی تا مرحله تصویب پروژه‌ها و عقد قراردادهای مربوطه ، مطالعه و بررسی استعدادهای بالقوه استان در زمینه‌های اقتصادی ، تولیدی ، صنعتی ، کشاورزی و نظایر آن ، بالابردن سطح دانش و مهارت کارکنان دولت و بخش خصوصی از طریق سازماندهی و آموزش‌های مناسب و ایجاد تدابیر روش‌های اجرایی مناسب به منظور ایجاد هماهنگی در فعالیت‌های سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی از وظایف و اختیارات معاون برنامه‌ریزی اداری و مالی استانداری بود و دفتر طرح برنامه ، دفتر هماهنگی امور اقتصادی و اداره کل اداری ـ مالی و کمیسیون تعزیرات آرد و نان از واحدهای تحت پوشش این معاونت محسوب می‌شدند .

ـ **وظایف و اختیارات معاون عمرانی :** هماهنگ نمودن فعالیت‌های واحدهای تابعه با برنامه‌ها و هدف‌های مورد نظر با توجه به خط‌مشی کلی تعیین شده ، مراقبت در تهیه و تنظیم طرح‌های هادی و تفصیلی شهرها و نظارت بر اجرای طرح‌های عمرانی روستاها و شهرها ، بسیج امکانات و نیروهای فنی جهت پیشبرد طرح‌های عمرانی استان با توجه به خط‌مشی تعیین شده از سوی استاندار ، تهیه گزارش در زمینه پیشرفت و چگونگی اجرای پروژه‌ها ، جذب اعتبارات جهت طرح در کمیته برنامه‌ریزی و توسعه استان ، ایجاد هماهنگی در جهت تأمین خسارات و بازسازی مناطق آسیب دیده و نظارت در پرداخت خسارت ، انجام مطالعات و تحقیقات به منظور بررسی حوادث غیرمترقبه طبیعی و غیرطبیعی ، تهیه طرح‌های ترافیک شهری و حمل و نقل جاده‌ای و تصویب و نظارت براجرای آنها ، اظهارنظر درمورد فروش اراضی شهرها و انجام سایر امور مربوطه طبق دستور مقامات از وظایف و اختیارات معاون عمرانی استانداری بود . دفتر فنی ، دفتر امور شهری و روستایی و ستاد حوادث غیرمترقبه استان از واحدهای تحت پوشش این معاونت محسوب می‌شدند .

چارت شماره ۱ ـ سازمان استانداری‌ها

استاندار کردستان آقای مهندس اصغرنیا در مراسم روز قدس پس از برقراری امنیت نسبی در شهر سنندج

ـ **وظایف و اختیارات فرمانداران** : کلیه وظایف و اختیاراتی که بر عهده استانداران محول گردیده بود ، فرمانداران نیز در مقیاس کوچک‌تر در شهرستان محل مأموریت خود به عهده داشتند .

ـ **وظایف و اختیارات بخشداران** : حفظ سیاست عمومی دولت در حوزه مأموریت ، مراقبت در بهبود و پیشرفت اوضاع اجتماعی و اقتصاد محلی و ایجاد و حفظ هماهنگی بین ادارات و سازمان‌های دولتی ، اخذ گزارش از مقامات انتظامی محلی درباره وقایع و اتفاقات روزانه و صدور دستورهای قانونی ، گزارش وقایع بخش به فرمانداری به طور منظم ، نظارت بر تأمین و فراوانی و مرغوبیت خوارو‌بار و مایحتاج عمومی با جلب همکاری بخش خصوصی ، تشویق و ترغیب مردم به امر خودیاری و مشارکت در امور محلی ، نظارت در امر کشاورزی و دامپروری ، بهداشت و درمان ، ساختن راه‌ها ، تأسیس پارک‌ها و باشگاه‌ها ، حفظ ابنیه و آثار تاریخی ، حمل نقل شهری و بین روستایی ، امور جهانگردی و جلب سیاحان ، امور شوراهای شهر و روستا ، شهرداری‌ها ، ثبت اسناد و احوال ، امور مربوط به اتباع بیگانه ، سرکشی منظم به کلیه دهات واقع در حوزه بخش و اطلاع از نیازمندی‌های ساکنان روستاها و کوشش در تأمین خواسته‌های آنان ، انجام امور انتخابات طبق وظایف ، قوانین و آیین‌نامه‌ها و ده‌ها مورد دیگر ، از وظایف و اختیارات بخشدار بود .

ب : مسئولین

ـ استانداران آذربایجان غربی به ترتیب جمشید حقگو ، مهندس حسین طاهری ، سید مجتبی هاشمی ، مهندس اصغر ابراهیمی و مهندس عطایی و معاونین آنها دکتر اتابک (معاون سیاسی) ، سید مجتبی هاشمی (معاون سیاسی) ، مهندس فائزی (معاون فنی) ، سلیمانی (معاون سیاسی) ، غلامرضا انصاری (معاون سیاسی) وآقای تلسطلی (معاون عمرانی) بودند .

ـ استانداران کردستان به ترتیب آقای شکیبا ، مهندس شاه ویسی ، محمدرضا مهرآسا ، ناصر ارسطو ایرانی ، مهندس هاشمی ثمره ، مهندس شیخ عطار ، حسن اصغر نیا و مهندس تابش و معاونین آنها مهندس هاشمی‌ثمره (معاون سیاسی)،مهندس شیخ عطار

(معاون عمرانی)، مهندس سپهری (معاون فنی) و مهندس تابش (معاون عمرانی) بودند.

ـ استانداران کرمانشاه به ترتیب آقای محمد سپهری ، بهروز ماکویی ، علی اکبر رحمانی ، مهندس زارع ، مجید حداد عادل و آقای کهزادی و معاونین آنها اسکویی ، میر شاه‌ولد، امینی ، مجید حداد عادل ، صادق کیائی و مهندس فخرالدین مهدوی بودند .

ج : گوشه‌ای از عملکرد استانداری‌ها

(۱) استانداران و معاونین :

ـ صدور اطلاعیه‌های مختلف مبنی بر افشای جنایات گروهک‌ها ، آشکارکردن ماهیت وابسته ضدانقلاب ، ترغیب مردم در استقبال و همکاری با نیروهای مسلح جمهوری اسلامی در پاکسازی مناطق اشغال شده ، مسائل جاری استان و کشور ، هشیار کردن مردم در برابر توطئه‌ها و شایعات ، اخطار به گروهک‌ها و اشرار .

ـ سخنرانی درمورد مسائل مختلف استان و کشور در مناسبت‌های مختلف مذهبی و ملی مانند هفته وحدت ، روز قدس ، پیش از خطبه‌های نمازجمعه .

ـ تشکیل سمینار ، جلسات و کمیسیون‌های متعدد با مسئولین کشوری ، مسئولین ادارات و ارگان‌های مختلف دولتی به منظور هماهنگی در اقدامات و فعالیت‌ها ، ارائه خدمات بهتر و بیشتر به مردم ، ریشه‌یابی بحران‌ها ، بالابردن تولیدات و تلاش در جهت رفع معضلات مردم .

ـ دیدار با مسئولین کشوری ، مقامات مذهبی و مردم ، در میان گذاشتن مسائل استان ، بررسی مشکلات .

ـ بازدید از مناطق مختلف استان ، سازمان‌ها و ادارات دولتی ، مناطق محروم و آسیب‌دیده جنگ و خطوط مقدم جبهه ، ملاقات با رزمندگان .

ـ دعوت از مسئولین کشور جهت سفر به استان و استقبال از آنان و در میان گذاشتن مشکلات با آنان .

ـ تشکیل گروه‌ها و ستادهای گوناگون مانند کمیته‌های تحقیقاتی ، ایجاد ستاد کمک‌رسانی به محرومان ، ایجاد دفتر ویژه جهت رفع نیازها و مشکلات اقشار مختلف مردم .

ـ شرکت در مراسم مختلف ملی و مذهبی به‌ویژه شرکت در راهپیمایی‌ها و نمازجمعه.

ـ نظارت دقیق و مستمر بر پاکسازی ادارات در سالم‌سازی آنها و استخدام افراد شایسته به منظور قطع ریشه‌های طاغوت و افراد وابسته به گروهک‌ها .

ـ تأکید بر رعایت واجبات و احکام شرعی و مسائل انسانی .

ـ مبارزه با معضلات اجتماعی ، اقتصادی و سیاسی مانند مبارزه با احتکار و گران‌فروشی ، شایعه‌پردازی ، مشاغل کاذب ، اعتیاد و مواد مخدر و رفع بیکاری و ایجاد اشتغال ، تعیین و پرداخت حقوق کارمندان مناطق جنگ زده .

ـ احیای کشاورزی منطقه ، براندازی نظام تک محصولی و گسترش و افزایش تولیدات کشاورزی .

ـ تأمین مایحتاج عمومی ، ثابت کردن قیمت اجناس ، اتخاذ سیستم صحیح عرضه و تقاضای کالا ، افزایش سهمیه مواد اولیه کارخانجات و کارگاه‌ها ، تأمین مصالح ساختمانی ، توزیع خودرو و سوخت ، اعطای وام .

ـ اعلام وضعیت و چگونگی امنیت در نقاط مختلف استان ، اعلام مسائل جاری استان و تشریح اقدامات استانداری و سیاست‌ها و برنامه‌های کوتاه و بلند مدت با اولویت‌بندی .

ـ توجه به اقدامات عمرانی و بودجه و اعتبارات استانی .

ـ رشد استعدادهای فردی و اجتماعی جامعه در جهت اهداف مقدس جمهوری اسلامی ایران .

ـ مصاحبه‌های مطبوعاتی و رادیو و تلویزیونی در مناسبت‌های مختلف با اهداف ارتباط با مردم و ارائه نظرات ، دیدگاه‌ها و عملکردها .

ـ تشکیل جلسات مختلف شورای تأمین ، برنامه‌ریزی و اداری استان به صورت منظم در طول ماه و پی‌گیری مصوبات این جلسات .

لازم به توضیح است ، بعضی از استانداران و معاونین آنها علاوه بر فعالیت در زمینه‌های مختلف مسئولیتی ، در مناطق بحرانی و جبهه‌های نبرد حق علیه باطل حضور می‌یافتند و جان بعضی از آنان نیز مورد تهدید واقع می‌شد . در این باره می‌توان سوء قصد به جان جمشید حقگو استاندار آذربایجان‌غربی یا حمله مهاجمان مسلح به خودرو حامل سیدمجتبی هاشمی و همراهانش در جاده نقده و پیرانشهر و یا شهادت

مهندس مجید حدادعادل ، استاندار کرمانشـاه ، در جبهـه کـه برگـی زریـن در کارنامـه درخشان این مسئولین است اشاره کرد . افرادی نیز بودند که در انجـام وظیفـه کوتـاهی می‌کردند و کارشکنی و توطئه‌های آنان زبانزد مردم و دلسوزان انقـلاب بـود و خیانـت آنها چه زود آشکار می‌شد .

(۲) فرمانداران و معاونین :

ـ اعلام وضعیت شهرستان از لحاظ امنیت ، باز و بسته بودن راه‌ها ، درگیری .

ـ بازدید از روستاهای محروم و اقدام فوری در رفع مشکلات مانند توسـعه آب و برق و توزیع گازوییل بین کشاورزان .

ـ اقدام در جهت رفع‌گرانی و احتکار : اقداماتی چون ضـبط کالاهـای محتکـران ، اخطار به بازاریان در عدم استفاده از بر چسب قیمت کالا ، تشکیل شورای نظـارت بـر قیمت‌ها و چگونگی توزیع ارزاق و سوخت .

ـ اعطای وام به مجریان طرح‌های عمرانی .

ـ تقسیم و توزیع موادغذایی و سوخت بین مردم با ایجاد فروشگاه‌های اسـلامی ، استخدام کارگر .

ـ تشکیل جلسات و بررسی مسائل مختلف .

ـ اسکان دکه‌داران و اختصاص مکانی برای آنان .

ـ توزیع بذر گندم بین هیأت هفت نفره تقسیم زمین جهت توزیع بین کشاورزان .

ـ سخنرانی درمورد موضوعات جاری استان و شهرستان .

ـ تشکیل ستاد بسیج جهت رفع نارسایی‌ها .

ـ هشدار و آگاهی دادن به مردم جهت جلـوگیری از نفـوذ ضـدانقلاب در امـاکن عمومی و شخصی .

ـ تلاش جهت تهیه ارزاق و مایحتاج عمومی مردم و رفع مشکل کمبود سوخت .

ـ حل مشکل تهیه و توزیع نان از طریق برخورد با نانوایان مختلف ، افزایش تولید نان و افزایش ساعات پخت نان .

ـ تشکیل ستاد امنیـت در شـهرها و بازدیـد از منـاطق مختلـف اسـتان و بررسـی وضعیت منطقه از لحاظ امنیتی .

ـ ریشه‌یابی مسائل کُردها از نظر قومی ، مذهبی ، اقتصادی و فرهنگی .
ـ تأکید بر ایجاد اشتغال و بازسازی بعد از پاکسازی و ایجاد امنیت در شهرها .
ـ ارائه گزارش در رابطه با وَضعیت شهر یا منطقه تحت مسئولیت ، عملیات رزمندگان ، حملات هوایی عراق و درگیری‌ها .
ـ صدور اطلاعیه ، اخطاریه و اعلامیه مانند اخطار به افراد مسلح غیرقانونی به منظور استقرار ارتش در منطقه و تسلیم و بازگشت آنان به دامان اسلام ، اخطار به ادارات درمورد عملکرد منفی آنها ، صدور اعلامیه تعیین مهلت برای مالکین اراضی موات شهری جهت رسیدگی به وضعیت اراضی خود .
ـ اقدامات رفاهی و حفاظتی ، ایجاد تعاونی‌های محلی و رفع کمبودها ، ایجاد کمربند حفاظتی در اطراف شهرها .

(۳) بخشداران :

ـ اعلام وضعیت بخش تحت مسئولیت به‌ویژه درمورد افراد نظامی و فعالیت‌های عمرانی.
ـ اقدامات عمرانی و رفاهی مانند احداث بیمارستان ، تشکیل کمیته بخشداری جهت بررسی مشکلات اهالی روستاهای پاکسازی شده ، توزیع کوپن ارزاق ، تأمین سوخت و فراهم آوردن امکانات کشاورزی و دامپروری .
ـ اخطار به مالکین اراضی قولنامه‌ای و دست‌نویس جهت رسمی کردن آن .
ـ بازدید از مناطق مختلف به‌ویژه روستاها .
ـ تأسیس نمایندگی بخشداری در روستاها به منظور رسیدگی سریع به مراجعات و مشکلات مردم منطقه .
ـ سخنرانی درمورد مسائل اقتصادی ، امنیتی ، سیاسی و اجتماعی منطقه .
ـ حل مشکل ترافیک شهرها و انتقال بنگاه‌های مسافربری به خارج از شهر .
ـ تلاش در جهت اجرای طرح‌های عمرانی .

(۴) شهرداران :

عملکرد شهرداری‌ها در قبل از انقلاب قابل مقایسه با دوران بعد از انقلاب نیست، زیرا شهرداری‌ها در رژیم گذشته بیشتر جنبه تشریفاتی و تبلیغاتی برای دستیابی به منافع خاص بعضی افراد داشت . بعد از انقلاب عملکرد هر شهرداری منطبق با اهداف

نظام جمهوری اسلامی شد و با وجود مشکلات متعددی مانند طرح‌های ناصحیح شهری باقیمانده از زمان گذشته ، مشکل طرح جامع شهر ، فرسودگی شبکه آب ، کمبود بودجه ، مشکلات مربوط به فاضلاب و مخابرات و عدم هماهنگی لازم ادارات دیگر با این سازمان ، جنگ تحمیلی ، ناامنی ، کمبود نیروی انسانی متخصص ، مهاجرت روستاییان توانست گام‌های مؤثری در راستای اهداف انقلاب بردارد که از جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد .

ـ اقدامات عمرانی و رفاهی مانند اجرای طرح‌های عمرانی (آسفالت خیابان‌ها و کوچه‌ها) جدول‌کشی خیابان‌ها ، احداث بلوار و فضای سبز ، ایجاد نهالستان ، تقسیم زمین بین کارکنان شهرداری،خریداتوبوس و مینی‌بوس و تعمیر اتوبوس‌های مستعمل برای رفاه مسافرین، بازسازی شبکه‌های آب، فاضلاب، برق و راه‌اندازی تصفیه‌خانه فاضلاب .

ـ تشکیل شوراهای صنفی .

ـ اولویت‌بندی امور عمرانی و دیگر برنامه‌های شهرداری با توجه به بودجه و امکانات محدود و فراوانی محل‌های محتاج به امکانات .

ـ مبارزه با دست‌فروشی و تعطیل کردن بنگاه‌های معاملاتی ملکی و مشاورین املاک بدون پروانه و مجوز قانونی .

ـ دفع بهداشتی زباله‌ها و الگوپذیری از طرح شهرداری‌های موفق در کشور .

ـ کمک به اهالی شهرک‌های اطراف شهر و جلوگیری از مهاجرت روستاییان و گسترش بی‌رویه شهرها .

ـ مبارزه با گران‌فروشی و احتکار با انجام اقداماتی مانند تعیین قیمت انواع نان ، تعیین بازرسین سیار در شهر و کنترل قیمت‌ها .

ـ سالم‌سازی و نظافت شهر و جمع‌آوری آوار ناشی از جنگ .

ـ پاکسازی شهرداری از کارکنانی که به رژیم قبل و یا ضدانقلاب وابسته بوده‌اند .

ـ تأمین سوخت مورد نیاز مردم .

ـ جمع‌آوری دکه‌های کنار خیابان و تعیین بازاری جدید برای دکه‌داران .

ـ تعیین سازماندهی و تشکیلات جدید برای شهرداری مانند شهرداری مرکزی و شهرداری مناطق در شهرهای بزرگ .

ـ آموزش مردم برای اطفای حریق و چگونگی پیشگیری از بروز حوادث ناگوار بر اثر جنگ تحمیلی یا موارد دیگر .

ـ شناسایی اراضی بایر در محدوده شهر و واگذاری آنها به اشخاص فاقد مسکن .

ـ نظارت بر چگونگی ساختمان‌سازی ، جلوگیری از احداث ساختمان‌های بدون مجوز قانونی و مسأله بساز بفروش‌ها .

ـ رفع مشکل ترافیک و انجام اقداماتی مانند توسعه خیابان‌ها و انتقال بنگاه‌های مسافربری به خارج از شهر .

ـ تهیه آگهی نحوه خرید و تملک اراضی .

ـ اعزام کارکنان شهرداری به میادین نبرد حق علیه باطل .

د : مصادیق

ـ مورخه ۵۸/۱۰/۱۵ طی ملاقات و مذاکره جمشید حق‌گو و توتکرچین‌لار ، پروتکل مبادلات مرزی در شهر دوقو بایزید ترکیه به امضا رسید که طی آن مقرر شد تحویل مواد سوختی به استان‌های همجوار ترکیه توسط ایران و گوشت و سایر مواد مورد نیاز آذربایجان‌غربی به وسیله ترکیه انجام گیرد . با ذکر این نکته که مبادلات مرزی به‌صورت پایاپای خواهد بود . در این دیدار نماینده ایران گفت : ملت ایران حاکم بر سرنوشت خویش است و تمام قدرتهای امپریالیستی را که سرنوشت ملت ایران را تعیین می‌کردند ، از کشور خود می‌راند .

ـ مورخه ۵۸/۱۰/۲۵ ، محمد سپهری استاندار کرمانشاه از سمت خود استعفا داد وآقای بهروز ماکویی ، معاون سیاسی و اداری استانداری به جانشینی وی انتخاب شد .

ـ مورخه ۵۹/۱/۱۱ ، مهندس حسین شاه‌ویسی از قبول استعفای خود توسط هیأت دولت خبر داد .

ـ مورخه ۵۹/۲/۱ ، استاندار آذربایجان‌غربی از صدورگندم در صورت افزایش تولید خبر داد .

ـ مورخه ۵۹/۲/۱۷ ، علی‌اکبر باکری ، شهردار ارومیه طی سخنانی درمورد بودجه شهرداری گفت : بودجه امسال شهرداری ارومیه در صورت پرداخت عوارض از سوی

مردم ، حدود ۶۰ میلیون تومان پیش‌بینی شده است .

ـ مورخه ۵۹/۲/۲۰ محمد علی کورمی ، فرماندار کرمانشاه استعفا داد .

ـ در تاریخ ۵۹/۲/۳۱ مردم از فرماندار (ناصر کاظمی) خواستند برای استقرار ارتش در باینگان پاوه و برقراری امنیت در منطقه اقدام کند .

ـ مورخه ۵۹/۳/۱۳ مهندس حسین طاهری ، استاندار آذربایجان‌غربی ، پیرامون برنامه‌ها و سیاست‌های کاری خود و ایجاد امنیت در منطقه گفت : اولویت برنامه‌ها به این منطقه بسیار غنی از نظر منابع طبیعی [این است که] امکانات مختلف کشاورزی می‌تواند در آن گسترش پیدا کند . مسئله دیگری که در درجه اول اهمیت دارد [اینکه] باید در عملکرد سازمان‌های دولتی ، همچنین سازمان‌های نظامی و انتظامی و نهادهای انقلابی هماهنگی به وجود آید . در زمینه راه‌سازی علاوه بر راه‌های روشنایی که توجه خاص به آنها می‌شود ، اصولاً تمام دهات منطقه باید راه ارتباطی داشته باشند . درمورد امنیت ، بازگرداندن امنیت به منطقه دو جنبه می‌تواند داشته باشد : تمام گروه‌هایی که در منطقه وجود دارند از روش مسالمت‌آمیز پیروی کنند ، گروه‌ها و دسته‌های مختلف به حسن‌نیت و تفاهم عقیده داشته باشند و در منطقه به هر نحوی که می‌خواهند ، عمل نکنند .

ـ مورخه ۵۹/۳/۱۴ ، بخشدار تکاب از ادارات دولتی خواست طرح‌های عمرانی خود را به جهادسازندگی واگذار کنند .

ـ مورخه ۵۹/۳/۱۴ ، استاندار کرمانشاه برای بررسی اوضاع منطقه اورامانات به پاوه و باینگان سفر کرد . مردم باینگان و پاوه خواستار استقرار ارتش و برقراری امنیت شدند .

ـ مورخه ۵۹/۳/۲۲ ، دکتر اتابک ، معاون سیاسی استاندارآذربایجان‌غربی ، پیرامون سفر خود به شهرستان خوی گفت : این سفر در رابطه با مسائل بهداشتی و خواسته‌های مردم خوی بود . همچنین درمورد پاکسازی ادارات گفت ، هیأت پاکسازی ادارات در ۲۳ اردیبهشت در این استان تشکیل شده است .

ـ مورخه ۵۹/۳/۳۱ ، استاندار که برای بازدید از نقده و اشنویه عازم این منطقه شده بود ، از نزدیک به خواسته‌های مردم رسیدگی کرد . او همچنین از واحدهای ارتش در منطقه دیدن کرد و درمورد تأمین امنیت با مسئولان لشکری به گفتگو پرداخت .

ـ مورخه ۵۹/۴/۱ ، از سوی فرماندار از کلیه کارمندان دولت در منطقه نوسود

خواسته شد ظرف یک هفته خود را به فرمانداری معرفی کنند .

ـ مورخه ۵۹/۴/۱ ، فرماندار اورامانات از تدریس فقه شافعی در مدارس کردستان خبر داد .

ـ مورخه ۵۹/۴/۲ ، برادر اسکویی ، معاون عمرانی استانداری کرمانشاه در یک مصاحبه مطبوعاتی اعلام کرد : از گسترش بی‌رویه شهر جلوگیری می‌شود .

ـ دکتر مهرآسا ، استاندار کردستان مورخه ۵۹/۴/۱۸ ، درمورد امور عمرانی نیمه تمام سال گذشته اعلام کرد : به علت تعطیلی برنامه و بودجه در کردستان متأسفانه قادر به اجرای کارهای عمرانی نیستیم .

ـ مورخه ۵۹/۴/۲۰ ، استاندار آذربایجان‌غربی پیرامون تجاوز جنگنده‌های عراقی به اطراف شهرستان سردشت گفت : هواپیماهای ایرانی دائم مناطق مرزی را کنترل می‌کنند و پادگان پیرانشهر و جلدیان در آمادگی کامل به سر می‌برند .

ـ مورخه ۵۹/۵/۶ ، دکتر مهرآسا درمورد پاکسازی ادارات این استان پس از بازگشت هیأت پاکسازی وزارت کشاورزی به سنندج خبر داد .

ـ مورخه ۵۹/۵/۹ ، مهندس حسین طاهری از سوی وزیر کشور ، به عنوان استاندار آذربایجان‌غربی منصوب شد . وی قبلاً نیز به عنوان مدیر اداری دانشگاه علم و صنعت انجام وظیفه کرده است .

ـ مورخه ۵۹/۵/۹ ، استاندار کردستان در گفتگویی درمورد نتایج سفرش به مریوان گفت : فرماندار جدید مریوان را مأمور کردم تا به کار جبران خسارت‌های وارده به مردم مریوان و رفع مشکلات آنان (آذوقه و سوخت) رسیدگی کند . معلمان را راهنمایی کردم و علت بیکاری را زورگویی کومله و پذیرش مردم دانسته و خاطرنشان گشتم بعد از پاکسازی کامل ، این مشکل برطرف می‌شود .

ـ مورخه ۵۹/۵/۱۴ ، مهندس سید مجتبی هاشمی ، استاندارآذربایجان‌غربی ، گفت: از ساعت یک تا چهار بامداد ، مهاجمین با سلاحهای سبک و سنگین از جمله توپ و آر.پی.جی ، منطقه کردنشین نقده را مورد حمله قرار دادند و تعداد ۵ خمپاره به این منطقه پرتاب کردند. در مقابل پاسداران‌نقده‌نیز وارد عمل شدندو مهاجمین را عقب راندند.

ـ مورخه ۵۹/۵/۲۰ ، علی‌اکبر رحمانی[1] ، استاندار کرمانشاه درمورد حل مشکلات این منطقه گفت : آرد مورد نیاز شهر تأمین شده و گروه بازرسی برای کنترل کار نانوایان تشکیل گردیده و مشکل قطع برق نیز حل شده است .

ـ مورخه ۵۹/۵/۲۳ ، استاندار آذربایجان‌غربی درمورد اوضاع مهاباد گفت : این شهر در دست مهاجمان است [و] به طور کلی دولت هیچ اختیاری در آنجا ندارد .

ـ مورخه ۵۹/۶/۱۱ ، فرماندار بیجار درخواست بازگشایی مجدد دادگستری را که یکسال تعطیل بود ، مطرح نمودند .

ـ مورخه ۵۹/۶/۱۲ ، مهندس مجتبی هاشمی ، معاون سیاسی استاندار کردستان در مصاحبه صدا و سیما به تشریح علت مقابله با ضدانقلاب‌های شهرهای کردستان و چگونگی وضعیت امنیتی شهرهای استان پرداختند .

ـ مورخه ۵۹/۶/۲۵ ، آقای محمد سعید نیلوفری ، شهردار سقز شد .

ـ فرماندار اسلام‌آباد مورخه ۵۹/۶/۲۵ ، اعلام کرد : طایفه‌های رمضانی ، علیمردانی و خاوگه جهت مقابله با تجاوزات بعث عراق اعلام آمادگی کرده‌اند و اوضاع شهر اسلام‌آباد نیز عادی است .

ـ مورخه ۵۹/۷/۱۳ ، آقای محمد حسین مظفری ، فرماندار سنندج درمصاحبه و گفتگو با رسانه‌ها درمورد آذوقه و خواربار در سنندج ، توقیف کالاهای سودجویان ، انفجار اخیر ، تشکیل ستاد بسیج و کمک به خانواده‌های مستضعف سخنانی ابراز داشتند .

ـ مورخه ۵۹/۷/۱۹ ، آقای عابدینی ، فرماندار قروه درمورد معادن سنگ شهرستان ، عمران راه ، آذوقه و نبود پیمانکار در قروه مصاحبه مطبوعاتی داشتند .

ـ مورخه ۵۹/۷/۱۹ ، آقای محمود طاهرپور ، فرماندار بیجار درمورد حقوق کارمندان ، کمک به جنگ‌زدگان ، بهبود خدمات شهری ، پاکسازی ادارات و آمار این پاکسازی ، کمبود آب بیجار و تقسیم اراضی در بین مسئولین و کارمندان این شهرستان سخنرانی کردند .

ـ مورخه ۵۹/۷/۱۹ ، مهندس زارع استاندار کرمانشاه شدند .

ـ مورخه ۵۹/۸/۱۲ ،مهندس فائزی،معاون فنی استاندارآذربایجان‌غربی ، اعلام کرد:

---

۱ ـ آقای علی‌اکبر رحمانی در دو مقطع زمانی به سمت استانداری کرمانشاه (کرمانشاه) منصوب شدند .

مطالعات احداث سد باران روی رودخانه زنگما در شهرستان ماکو پایان یافته و در آینده نسبت به احداث آن اقدام خواهد شد. برای ایجاد این سد ۲ میلیارد ریال هزینه پیش‌بینی شده است.

ـ در تاریخ ۵۹/۹/۲ ، دکتر مهرآسا ، استاندار کردستان در مصاحبه‌ای از انتصاب آقای حاج مظفر به عنوان شهردار جدید و برادر طیاره به عنوان سرپرست جدید سازمان پیشمرگان مسلمان کرد خبر داد و نتایج سفرش را به تهران به طور خلاصه بیان کرد.

ـ مورخه ۵۹/۹/۳ ، فرماندار سنندج با حفظ سمت ، شهردار این شهر نیز شد.

ـ مورخه ۵۹/۹/۵ ، بنا به حکم صادره از وزارت کشور ، آقای صادقی به عنوان فرماندار جدید ارومیه انتخاب شد.

ـ مورخه ۵۹/۱۰/۳ ، بخشدار گیلان‌غرب توسط استاندار کرمانشاه منصوب گردید.

ـ مورخه ۵۹/۱۰/۱۱ ، آقای اسدالله ساعدپناه شهردار کامیاران شد.

ـ در جلسه هیأت دولت آقای ناصر ارسطو به عنوان استاندار جدید کردستان معرفی و در تاریخ ۵۹/۱۱/۲ ، وارد این استان شد و مورخه ۵۹/۱۱/۵ ، در اولین جلسه آشنایی با مدیران و مسئولان استان در استانداری شرکت کرد. ایشان در ۵۹/۱۱/۱۵ ، به همراه مدیران کل بهداری ، بازرگانی ، راه و ترابری و معاون عمرانی استانداری از مریوان و همچنین روستای دزلی دیدن کرد. ایشان در یکی از سفرهای مهم خود به تهران در تاریخ ۶۰/۵/۱۸ به تشریح مسائل و مشکلات کردستان برای مقامات مملکتی پرداخت و نتایج را به اطلاع مردم رساند.

ـ مورخه ۵۹/۱۱/۷ ، آقای شعبانی گیلانی ، فرماندار مریوان درمورد اشتغال به کار رانندگان ، فقر و آوارگی مردم ، مشکلات و اقدامات عمرانی و آمادگی روحی رزمندگان ، در مصاحبه مطبوعاتی مطالبی بیان کرد.

ـ مورخه ۵۹/۱۱/۱۳ ، آقای محمد رضا رحیمی به عنوان فرماندار قروه انتخاب گردید.

ـ مورخه ۵۹/۱۱/۲۸ ، استاندار آذربایجان‌غربی در رابطه با اخلالگران در نظم اجتماعی و مسائل رفاهی مردم در این استان و همکاری اشرار با دولت‌های غیراسلامی در جهت پیشبرد اهداف شیطانی‌شان ، احتکار ، گران‌فروشی ، تظاهرات غیرقانونی و پخش شایعات بی‌اساس هشدار داد و از مردم متعهد استان ، تحکیم و وحدت کامل و همکاری بیشتر را خواستار شد.

ـ مورخه ۵۹/۱۲/۳ ، مهندس مکفی ، شهردار کرمانشاه ، از اجرای ۴۴ طرح عمرانی توسط شهرداری و تقسیم ۹۴ قطعه زمین بین کارکنان این سازمان خبر داد .

ـ مورخه ۶۰/۱/۸ برادر میرشاه ولد ، معاون سیاسی ـاداری استانداری کرمانشاه گفت: رزمندگان در ارتفاعات پاوه مستقر شده‌اند و کلیه مناطق مرزی را تحت کنترل دارند .

ـ مورخه ۶۰/۲/۳۱ از سوی آیت‌الله مهدوی کنی (وزیر کشور) ، اصغر ابراهیمی به عنوان استاندار آذربایجان‌غربی انتخاب شد .

ـ مورخه ۶۰/۳/۱۲ سید مجتبی هاشمی ، معاون سیاسی استانداری آذربایجان‌غربی طی حکمی از سوی وزیر کشور تا انتخاب استاندار جدید ، به عنوان سرپرست استانداری انتخاب شد .

ـ مورخه ۶۰/۶/۳ احداث فاضلاب شهرستان سردشت به طول یک کیلومتر و ۱۵ میلیون ریال اعتبار آغاز شد .

ـ مورخه ۶۰/۶/۵ آقای مجید حدادعادل از سوی آیت‌الله مهدوی کنی (وزیر وقت کشور) به عنوان سرپرست استانداری کرمانشاه انتخاب شد .

ـ مورخه ۶۰/۶/۲۵ آقای مهندس مجید حداد عادل ، استاندار کرمانشاه با حضرت آیت‌الله اشرفی اصفهانی در خصوص مسائل جاری استان دیدار و گفتگو کرد .

ـ مسئولین استان طی تلگرامی مورخه ۶۰/۷/۱۱ شهادت سرباز پرتلاش اسلام ، برادر حدادعادل‌رابه حضور نخست‌وزیر جمهوری اسلامی ایران تبریک و تسلیت گفتند .

ـ مورخه ۶۰/۷/۱۴ ، مهندس حسین طاهری ، استاندارآذربایجان‌غربی با ارسال تلگرافی به تهران بازپس‌گیری شهر بوکان را از دست گروهک‌های آمریکایی به امام خمینی(ره) تبریک گفت . آمار شهدای رزمنده در عملیات آزادسازی بوکان ۱۰ تا ۲۵ نفر و مجروحین‌نیز در همین حدود بوده است . نکته قابل توجه در آزادسازی شهر بوکان هماهنگی کامل ارتش و سپاه پاسداران و سایر نیروهای مردمی بویژه پیشمرگان مسلمان کُرد بود .

ـ مورخه ۶۰/۸/۱۹ حمیدرضا جلایی‌پور ، فرماندار سابق نقده سمت فرمانداری مهاباد را عهده‌دار شد .

ـ مورخه ۶۰/۹/۹ برادر علی‌اکبر رحمانی ، استاندار کرمانشاه از سپاه پاسداران ، ژاندارمری و شهر روانسر بازدید کردند .

ـ مورخه ۶۰/۹/۱۴ آقای علی‌اکبر رحمانی، استاندار، به‌اتفاق نماینده مجلس و معاون عمرانی استانداری از خط مقدم جبهه‌ها و اردوگاه مهاجران جنگی در گوار دیدن کردند.
ـ مورخه ۶۰/۹/۲۱ آقای حسن اصغرنیا به سمت استانداری کردستان منصوب گردید.
ـ مهندس ابراهیمی، استاندار آذربایجان‌غربی در مصاحبه روز ۶۰/۹/۲۳ گفت: بزرگترین نقطه اتکا و مرکز ثقل درست در منطقه، تقویت روحانیت متعهد به‌ویژه روحانیت اهل‌سنت خواهد بود و تلاش بر این است [که بواسطه] روحانیون، محورهای مذهبی قدرتمندی در مناطق کردنشین به وجود آوریم.
ـ مورخه ۶۰/۱۰/۲۷ مهندس علیرضا شیخ‌عطار استاندار آذربایجان‌غربی شد.
ـ شهرداری کرمانشاه مورخه ۶۰/۱۱/۱۴ گفت: دو ترمینال در کرمانشاه احداث می‌شود که با یک ترمینال موجود جمعاً سه ترمینال دراین شهر وجود خواهد داشت. از این تعداد، دو ترمینال، درون شهری است، همچنین با ۱۵ میلیون تومان یک مجتمع اتوبوسرانی در کرمانشاه تأسیس خواهد شد.
ـ مورخه ۶۰/۱۲/۱۵ آقای حسن اصغرنیا، استاندار کردستان قبل از خطبه‌های نمازجمعه به سخنرانی و بررسی اوضاع کردستان از لحاظ سیاسی، اقتصادی و نظامی پرداختند.
ـ مورخه ۶۱/۲/۲۶ آقای مهندس تابش، معاون عمرانی استانداری در مصاحبه رسانه‌ها درمورد اولویت برنامه‌های سال ۶۱، احداث ۲ بیمارستان در دیواندره و کامیاران با ظرفیت ۲۵ تخت، کمبود بودجه عمرانی و اقدامات انجام شده صحبت کردند.
ـ مورخه ۶۱/۳/۹ آقای حسن اصغرنیا، استاندار کردستان از شهرستان بانه بازدید کردند.
ـ مورخه ۶۱/۴/۲۴ فرماندار میاندوآب اعلام کرد: با آزاد شدن راه شاهین‌دژ ـ تکاب که ۸۵ کیلومتر طول دارد، اهالی محروم روستاهای واقع در مسیر، بزودی از امکانات رفاهی بیشتری برخوردار خواهند شد.
ـ مورخه ۶۱/۴/۲۹، جلسه ستاد بسیج اقتصادی استان کرمانشاه تشکیل شد و نتایج آخرین فعالیت‌های اداره امور اصناف و اداره کل بازرگانی در رابطه با برگزاری انتخابات شوراهای صنفی در مرکز استان و شهرهای تابعه بررسی شد.
ـ مورخه ۶۱/۵/۲۵، فرمانداری شهر سردشت تعطیل شد. فرماندار علت را مراجعین کم و جلوگیری از سوء استفاده ضدانقلاب اعلام کرد و گفت: این اقدام تا

برقراری امنیت نسبی ادامه خواهد داشت .

ـ مورخه ۶۱/۶/۲۱ ، استاندارآذربایجان‌غربی در مراسم نماز جمعه ارومیه گفت : شب گذشته با همت رزمندگان کفرستیز اسلام با سازمان‌دهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا ۴۰ کیلومتر از جاده پیرانشهر به سردشت پاکسازی شد .

ـ مورخه ۶۱/۷/۱۳ ، سید ابراهیم سید عربی به عنوان بخشدار ارومیه انتخاب شد .

ـ مورخه ۶۱/۹/۱۸ ، استاندارآذربایجان‌غربی با اشاره به انتخابات مجلس خبرگان و شورای اسلامی از امت قهرمان و شهیدپرور دعوت کرد تا در جهت برگزاری هرچه باشکوه‌تر انتخابات بکوشند .

ـ مورخه ۶۱/۱۰/۹ در جلسه‌ای میان آقای میرحسین موسوی و استاندار کرمانشاه ، درمورد بازسازی و نوسازی مناطق جنگی و تقسیمات کشوری صحبت شد .

ـ آقای عزیزالله سهرابی مورخه ۶۲/۲/۲۱ از سوی استاندار به عنوان بخشدار سرپل‌ذهاب انتخاب شد .

ـ بخشداری بوکان مورخه ۶۲/۳/۱ در یک تماس تلفنی ، بار دیگر با اشاره به سیل بوکان گفت : از سوی هلال‌احمر بوکان تا حد امکان پتو و موادغذایی در اختیار سیل‌زدگان قرارگرفته است ، ولی کافی نیست . به نقل از بخشدار بوکان شدت ریزش تگرگ و باران به حدی بود که شیشه‌های چندین واحد مسکونی در شهر شکست و بر اثر جاری شدن سیل ۱۰ خانه ویران شد و نزدیک به هزار خانه آسیب دید .

ـ مورخه ۶۲/۴/۲ ، برادر علی رجایی از طرف معاون سیاسی استاندار به عنوان بخشدار جوانرود انتخاب شد .

ـ مورخه ۶۲/۵/۱۹ ، آقای رحمانی ، استاندار کرمانشاه ، به اتفاق هیأت همراه از مناطق بمباران شده گیلان‌غرب بازدید کردند .

ـ به منظور رسیدگی سریع به مراجعات و مشکلات مردم منطقه میرآباد ، از توابع سردشت ، نمایندگی بخشداری سردشت در روستای میرآباد در تاریخ ۶۲/۸/۲۴ تأسیس و افتتاح شد .

ـ مورخه ۶۲/۹/۲۰ ، آقای تلسطلی ، معاون عمرانی استان ، اعلام کرد : با سرمایه‌گذاری دولت ۷۵۰ هکتار از اراضی پلدشت و ۳۰۰۰ هکتار از اراضی شیبلو و

اراضی دست‌زنگه در شمال استان با استفاده از آب دریاچه سد ارس به زیر کشت خواهد رفت . در سال ۶۲ اعتبارات ناحیه‌ای استان بالغ بر ۱۶۰میلیون تومان بود که با افزودن ۵۰۰ میلیون اعتبار مربوط به بازسازی مناطق جنگ‌زده و ۱ میلیارد تومان اعتبار طرح‌های ملی ، رقمی در حدود ۲۹۶۰۰۰۰۰۰۰ تومان موجود است .

ـ مورخه ۶۲/۱۲/۸ ، آقای علی‌رضا تابش از سوی وزیر کشور به عنوان استاندار کردستان انتخاب شد .

ـ مورخه ۶۳/۲/۱۳ برادر حمد ملائنی از طرف معاون عمرانی استاندار به عنوان شهردار اسلام‌آباد انتخاب شد .

ـ مورخه ۶۳/۴/۱۱ از سوی حجت‌السلام ناطق‌نوری ، وزیر کشور آقای جعفر فیروزی به عنوان بخشدار مرکزی ماکو انتخاب شد .

ـ در تاریخ ۶۳/۴/۱۹ آقای گل‌محمدی از سوی وزیر کشور به سمت فرمانداری سنقر منصوب شد .

ـ مورخه ۶۳/۴/۲۵ استاندار کرمانشاه برادر مهدوی را به عنوان معاون عمرانی خود معرفی کرد .

ـ مورخه ۶۳/۵/۱ ، برادر کهزادی ، استاندار کرمانشاه در جلسه شورای استان درمورد مسأله کمبود آب در این شهر ، اجرای طرح‌های تولیدی و صنعتی ، ریشه‌های مهاجرت و شغل‌های کاذب ، نقش مردم استان در روند جنگ ، خدمات بازرگانی ، بازسازی ونوسازی مناطق جنگی ، طرح احداث ۱۰ سد و حفر ۱۳۶ حلقه چاه برای کشاورزان ، مبارزه با گرانفروشی و احتکار بحث و گفتگو کردند .

ـ مورخه ۶۳/۹/۲۲ ، در حکمی ازسوی استانداری آذربایجان‌غربی ، خلیل مقبلی به عنوان شهردار سلماس انتخاب شد .

ـ مورخه ۶۴/۲/۲۲ ، آقای صادق کیانی معاون اداری استاندار کرمانشاه گفت : ۱۲ میلیارد ریال اعتبار عمرانی برای اجرای پروژه فرهنگی اختصاص یافته است .

ـ مورخه ۶۴/۴/۱۸ ، آقای داوود مددی توسط حجت‌الاسلام ناطق نوری به سمت فرمانداری سقز منصوب شد .

ـ در تاریخ ۶۴/۴/۲۳ ، آقای کهزادی از طرف آقای ناطق نوری به سمت

استانداری کرمانشاه منصوب شد .

ـ مورخه ۶۴/۴/۲۷ ، استاندار آذربایجان‌غربی در جلسه‌ای ، بابایی را به عنوان فرماندار جدید پیرانشهر انتخاب کرد .

ـ مورخه ۶۴/۵/۲۱ فعالیت‌های عمرانی شهرداری سلماس در سال ۶۳ به این صورت اعلام شد : آسفالت خیابان‌ها به مساحت ۹۴۶۴۰ مترمربع ، جدول‌گذاری ۲۲۸۴ متر مربع ، احداث پله ۳۴۸ متر و خاکبرداری و شن‌ریزی ۸۵۰۰ متر .

ـ مورخه ۶۴/۵/۲۸ ، آقای میرمحمدعلی ، شهردار سابق مریوان ، به عنوان شهردار سقز انتخاب شد .

ـ مورخه ۶۴/۶/۳ ، استاندارآذربایجان‌غربی با اشاره به نزدیک بودن هفته دولت و خدمات انجام شده در استان گفت : بی‌تردید برقراری امنیت در استانی با این حساسیت، بدون همکاری مردم مقدور نبوده است .

۳ ـ جهاد کشاورزی[1]

برنامه‌ریزی ، نظارت و اجرای سیاست‌های توسعه کشاورزی و دامی ، در زمینه تولید و توزیع و صادرات آنها ، تهیه استانداردهای لازم جهت تأسیسات و زیر ساخت‌های مورد نیاز تولید ، تحقیق در زمینه آب و خاک ، اصلاح بذر و نهال ، پرورش دام و آبزیان ، جنگل و مراتع ، آبخیزداری ، آفات و بیماری‌های گیاهی و دامی، افزایش بهره‌وری ، کاهش ضایعات و بهبود کیفی محصولات ، حمایت و بهره‌برداری صحیح از جنگل‌ها و مراتع ، توسعه ، تجهیز و نوسازی مزارع و باغ‌ها ، تأمین همه‌جانبه بهداشت دام‌ها و فراورده‌های دامی ، تولید و توزیع سموم مورد نیاز ، حمایت از تولیدات و تأسیسات ، سرمایه‌گذاری و استفاده از تسهیلات بانک‌ها ، ارتقای فناوری ماشین‌آلات و ادوات کشاورزی ، پیشنهاد تنظیم بازار محصولات کشاورزی و فرآورده‌های دامی .

---

۱ ـ سازمان جهاد سازندگی و سازمان کشاورزی ، در طول مقطع نبرد دوم دو نهاد مجزا از هم بودند که بعدها در هم ادغام شدند . در این بخش وظایف و اختیارات این دو نهاد به صورت مشترک و عملکرد آنها مستقل از هم آورده شده .

الف : جهاد سازندگی

فعالیت‌های جهاد سازندگی در مناطق غرب و شمال‌غرب را می‌توان به فعالیت‌های عمرانی ، اقتصادی ، کشاورزی ، دامداری ، خدماتی ، مهندسی و رزمی تقسیم کرد . شهید محراب ، حضرت آیت الله اشرفی اصفهانی در خطبه‌های نماز جمعه کرمانشاه ، مورخه ۵۹/۳/۹ ، درمورد جهاد سازندگی فرمودند : هدف اصلی جهاد سازندگی احیای روستاهاست ، یعنی برقراری حاکمیت الله و برقراری قسط و عدالت اسلامی در روستاها ، خدمت در جهت رشد و بالندگی روستاییان و بالا بردن میزان رفاه این قشر که واقعاً مولد و تولیدکننده اصلی هستند .

در زیر به فعالیت‌های کشاورزی و دامداری ، اقتصادی و عمرانی ، خدماتی و مهندسی رزمی جهاد سازندگی در طول مقطع نبرد دوم و ذکر مصادیق آن می‌پردازیم .

(۱) فعالیت‌های کشاورزی و دامداری :

(الف) ادوات و ماشین آلات کشاورزی :

ـ واگذاری ماشین‌آلات کشاورزی (تراکتور ، کمباین) ۱۷۹۰۱ دستگاه .

ـ واگذاری ادوات کشاورزی (گاوآهن، دیسک ، دروگر ، تریلر ، سمپاش) ۱۱۶۳۲ .

ـ واگذاری لاستیک ماشین‌آلات‌کشاورزی ۲۰۴۷ حلقه .

ـ تعمیر انواع ماشین‌آلات‌کشاورزی ۳۲۰۷۰ دستگاه .

ـ احداث تعمیرگاه ماشین آلات و ادوات کشاورزی ۱۵ واحد .

ـ احداث کارگاه ریخته‌گری وسایل و تجهیزات کشاورزی ۲ واحد .

(ب) دامداری :

ـ احداث ۱۴۵۳ واحد مرغداری ، گاوداری ، گوسفندداری و زنبورداری .

ـ توزیع ۲۳۸۴۱۰۰ دام و طیور .

ـ اصلاح نژاد ۳۶۴ رأس دام .

ـ پرورش ۱۵۴۵۰۰۰۰ قطعه مرغ .

ـ ایجاد ۹۲۹۵ کندو زنبور عسل .

ـ معاینه و واکسیناسیون ۵۱۸۱۸۷۰دام و طیور .

ـ اختصاص ۷۰۰ هکتار زمین جهت چرای دام .

ـ معاینه ۲۴/۱۰۰ رأس گاو برای مقابله با طاعون گاوی .
ـ کالبد شکافی ۲۴۸۰۰ رأس دام جهت کشف بیماری .
ـ مبارزه با بیماری‌های انگلی ۵۶۴۰۰۰ رأس دام .
ـ تأسیس ۴ واحد اصلاح نژاد گوسفند و بز .
ـ احداث ۵ واحد ساختمانی دامپزشکی .
ـ احداث کشتارگاه .
ـ تولید هزاران تن شیر ، ماست ، کره و روغن به صورت روزانه .
ـ توزیع ۶/۴۴۲/۸۰۰ تن مرغ .
ـ پرورش ۴۵۰/۰۰۰ مورد لارو ابریشم .
(ج) متفرقه :
ـ احداث کارخانه تولید آبمیوه ، سرکه ، پنیر .
ـ احداث ۸۸ حمام روستایی ، ۱۲ واحد کتابخانه .
ـ توزیع ۵۲۴۶ دارقالی و گلیم در میان زنان روستایی .
ـ تولید هزاران تن قند و شکر .
ـ اجرای چندین برنامه سمعی و بصری در رابطه با آموزش بهداشت و نحوه درمان .
ـ تهیه ۱۶۸۲۶ قوطی شیر خشک جهت نوزادان روستایی .
ـ دفع زباله‌های منازل روستایی .
ـ توزیع ۲۲۴۷ مورد لوازم بهداشتی .
ـ تجهیز لوازم بهداشتی و درمانی ۲۰ مدرسه .
ـ آمارگیری شناسنامه‌ای ۱۸۲۳ روستا .
ـ توزیع آرد و برنج در بین روستاییان نیازمند .
ـ رسیدگی به شکایات کشاورزان و دامداران .
ـ تقسیم بیش از ۱۰۰۰۰ برگ کوپن روستایی .
ـ واگذاری تانکر آب ، پتو ، وسایل خواب ، چادر ، مواد غذایی ، ظروف غذا ، گونی ، موتور سیکلت ، دارو و مواد بهداشتی .

توسعه کشاورزی با واگذاری ادوات لازم توسط جهاد سازندگی ، ادارات کشاورزی و سازمان تعاون روستایی در مناطق غرب و شمال‌غرب

نمونه محصولات کشاورزی مناطق غرب و شمال‌غرب صادر شده به کشورهای همسایه و استان‌های همجوار

(۲) فعالیت‌های اقتصادی و عمرانی :

ـ **احداث راه** : راهسازی به طول ۱۵۲۲ کیلومتر ، مرمت و بازسازی جاده به طول ۸۴۰ کیلومتر و زیرسازی برای ۶ جاده اصلی .

ـ **احداث پل**: احداث ۵۱۰ دهنه پل و بازسازی صدها پل .

ـ **احداث ساختمان** : احداث ۸۷ مسجد ، ترمیم ۱۵۲ زیارتگاه و امامزاده ، احداث ۷۸۱ مدرسه ، احداث ۹۷۸ خانه با قیمت ارزان ، مرمت و بازسازی ۱۶۲۱ کانال انحرافی ، احداث ۸۲ حمام ، احداث ۲۲۰ ساختمان اداری ، احداث ۱۲ کتابخانه ، احداث ۲۸ منبع آب ، احداث ۷ کارخانه ، احداث ۶ کوره آجرپزی ، احداث ۶۹ مورد سرویس بهداشتی ، احداث ۲۴ آسایشگاه و استراحتگاه ، احداث ۶ خانه سرایداری ، احداث ۱ ایستگاه تلویزیونی ، احداث ۷ پست برق ، احداث ۵ غسالخانه ، احداث ۱۱ کارگاه تولیدی بوده است .

ـ **عملیات آب‌رسانی و برق‌رسانی**[۱] :

ـ **آب‌رسانی** : لایروبی ۱۱۰ استخر و ۴۸ قنات به طول ۱۴۶۷ کیلومتر ، ایجاد ۶۴ مورد سد انحرافی ، ۱/۵۲۸/۴۵۰ متر کانال کشی ، نصب ۳ الکتروپمپ ، احداث ۱۵۲چاه و قنات ، ۱۶۴ مورد لوله‌کشی آب به طول ۲۳۹ کیلومتر ، احداث ۴۸ منبع آب ، ۳ آب‌نما ، ۶ساختمان موتور آب ، تهیه ۱۶۳ موتور آب، ۳ موتورخانه ، ۲۵ تن پلی‌اتیلن ، ۲۲ مورد طرح آب‌رسانی به مناطق شهری ، احداث ۴۸ آب‌بند انحرافی و ۲۳ استخر ، حوض و آبشخور دام ، نصب ۷۰ کیلومتر لوله آب و ۵۹۶ کیلومتر زهکشی.

ـ **برق‌رسانی** : نصب ۲۵ ترانس و ۱ دینام ، ۲۶ سیم‌کشی به طول ۴۰۲ کیلومتر ، نصب کنتور برق برای ۱۵۰ روستا ، سیم‌کشی ۸۰۰ خانه روستایی ، ۲۵۰ کیلومتر کابل‌کشی برق ، نصب ۸۹۰ تیر برق ، برق‌رسانی ۶۶۰ روستا ، تعمیر ۲ دستگاه ترانسفورماتور و صدها مورد دیگر .

(۳) فعالیت‌های خدماتی :

ـ **فرهنگی** : برگزاری ۴۵۰ کلاس آموزشی ، تهیه ۷۷۹۲ جلد کتاب ، نمایش

---

۱ ـ با توجه به اینکه آب‌رسانی و برق‌رسانی از خدمات ویژه ارائه شده به مردم بوده است ، در انتهای این فصل گزیده‌ای از این فعالیت‌های ارزشمند ارائه می‌گردد .

۸۰۶ فیلم ، دعوت ۶۵۶ سخنران ، برپایی ۶۸ نمایشگاه ، ایجاد ۱۵۸ کتابخانه ، توزیع ۱۱۶۱۹۸ جلدکتاب ، چاپ بیش از ۲۰۰۰۰۰ پوستر و نشریه ، برپایی ده‌ها اردوی فرهنگی و صدها مورد دیگر .

ـ **بهداشتی و درمانی** : واکسیناسیون ۱۹۰۲۰ نفر ، درمان ۵۸۸۱۰ نفر ، ارائه خدمات دندانپزشکی به ۳۹۴ نفر ، تزریقات و پانسمان ۱۳۰۲۰ نفر ، عمل جراحی ۸۱۰ نفر ، احداث ۱ بیمارستان و ۱۱ درمانگاه ، معاینه ۳۲۲۱۱۰ نفر ، اعزام ۴۴ پزشکیار ، ایجاد ۲ داروخانه ، اعزام ۳۹ اکیپ پزشکی ، اعزام ۲۱۵۷ بیمار به مراکز درمانی ، تهیه ۱۶۸۳۳ کارتن دارو ، بکارگیری ۴۹۸۶۰ نسخه‌چی ، اجرای ۶ برنامه سمعی و بصری در رابطه با بهداشت و درمان ، تهیه ۱۶۸۲۶قوطی شیرخشک ، دفع بهداشتی زباله و فضولات از ۸۱ روستا ، توزیع ۲۲۴۷ مورد لوازم بهداشتی ، برگزاری دوره‌های آموزشی در ۷۰۰ روستا ، تجهیز لوازم بهداشتی و درمانی ۲۰ مدرسه ، احداث ۲۱۲۲۵ متر فاضلاب و دهها مورد دیگر بوده است .

ـ **اعطای وام** : پرداخت وام به مبلغ ۸۱۵۲۶۲۱۶۸۲ ریال به تعداد ۷۳۱۶۳ نفر ، پرداخت وام خرید ماشین‌آلات ۵۵ مورد و پرداخت ۱۶ مورد وام جهت حفر چاه آب .

ـ **کمک‌های متفرقه به مردم روستاها** : احداث ۱ پارک ، ۲۲۲ کارگاه آموزشی ، آموزش ۳۵۰۰کارآموز ، آمارگیری شناسنامه‌ای از ۱۸۲۳ روستا ، احداث ۴۴ کارگاه تیرچه بلوک ، برپایی ۳۱۰۰ دار قالی برای اشتغال به کار۹۲۰۰ نفر قالی‌باف ، تهیه ۳۴۳۰۰۰ بطری الکل صنعتی و طبی ، تأمین ۲۰۰۰۰ تن آرد ، تأمین ۶۰۰۰ تن برنج ، رسیدگی به شکایات ۲۶۰ نفر درمورد دام و کشاورزی ، اعزام ۳۰۰ پیک برای تحویل کالا ، تقسیم بیش از ۱۰۰۰۰ برگ کوپن روستایی .

(۴) فعالیت‌های مهندسی رزمی :

فعالیت‌ها در این زمینه عبارت بود از : احداث ۷۳۷۸ کیلومتر جاده نظامی ، احداث ۶۲۵پل و ترمیم ۴۰ پل ، احداث ۳۵۰ کیلومتر خاکریز ، ۳۵ کیلومتر راه سازی ، مرمت ۷۴۳۸ کیلومتر جاده ، آب‌رسانی با تانک به جبهه‌های نبرد ، احداث ۸۰۶۲۵ مورد سنگر بلوکی و کیسه‌ی‌شن ، برف‌روبی ۱۳۲۸۰ کیلومترجاده ، احداث ۱۱۱۵ مسجد و حسینیه ، احداث ۹۵ باند هلی‌کوپتر ، احداث ۸۲ بیمارستان صحرایی ، تهیه هزاران در

و پنجره برای سنگرها ، احداث ۱۲۱ پایگاه و پاسگاه (مرزی و مواصلاتی) ، احداث بیش از ۱۴۰ برج دیده‌بانی ، ساخت ۱۲۵۹ ساختمان ، ساخت ۱۵۰۱ سرویس بهداشتی احداث ۲۴ آسایشگاه ، احداث ۲۹ انبار نگهداری تجهیزات و تأمین صدها اقلام دیگر از جمله ، میوه ، آرد ، نان ، لباس و پوشاک ، اعزام پزشک ، ارسال وجه نقد ، تانکر آب ، آشپزخانه صحرایی ، پتو و وسایل خواب ، چادر صحرایی ، مواد خوراکی ، ظروف غذا و آب ، گونی ، موتورسیکلت و خودرو ، دارو و مواد بهداشتی ، کنسرو و کمپوت ، قطعات یدکی ، گوسفند و بز ، طلا و نقره ، انواع ماشین آلات مهندسی و پشتیبانی .

(۵) مصادیق :

ـ مورخه ۵۹/۵/۹ ، از سوی شورای‌عالی مرکز گسترش خدمات تولیدی با اجرای این طرح‌ها در استان کرمانشاه موافقت شد : اجرای طرح تولید تخم مرغ با سرمایه‌ای بالغ بر ۲۲۰۰۰۰۰۰ریال و ۱۵ نفر عضو ، ایجاد کارگاه نمک‌کوبی در اسلام آباد غرب با سرمایه‌ای به میزان ۱۶۵۰۰۰۰ ریال و ۵۰ نفر عضو ، تأسیس گروه راهسازی با سرمایه‌ای‌به اندازه‌ی ۱۶۰۰۰۰۰ریال و ۹ نفر عضو و ایجاد ۱ واحد تولید مرغ مادر و جوجه یک روزه با سرمایه‌ای بالغ بر ۱۰۰ میلیون ریال و ۱۵ نفر عضو .

ـ مورخه ۵۹/۹/۲۶ ، مسئول مرکز گسترش خدمات تولیدی و عمرانی استان کردستان در ارتباط با فعالیت‌های این مرکز گفت : به یاری خدا با بودجه‌ای معادل ۱۴۴ میلیون ریال تاکنون ۲۱ طرح را در شورای عالی مرکز گسترش و خدمات تولیدی به تصویب رسانده‌ایم و حدود ۲۳۲ نفر که اکثریت آنها را جوانان فعال و علاقه‌مند تشکیل می‌دهند ، جذب طرح‌های این مرکز کرده‌ایم و برای آینده حدود ۱۵ طرح در نظر گرفته شده که در صورت تصویب به مرحله اجرا در خواهد آمد .

ـ مورخه ۵۹/۱۰/۲۹ ، اداره دامداران متحرک امور عشایری استان کرمانشاه اعلام کرد به‌سبب جنگ تحمیلی رژیم مزدور عراق علیه ایران و عدم امکان کوچ ۷۰۰۰۰۰ رأس دام ، این اقدامات در جهت کمک به دامداران صورت گرفته است : استقرار حدود ۵۰.۰۰۰ رأس دام و ۹۷ خانوار در اماکن و انبارهای خالی اطراف کرمانشاه و اسلام‌آباد ، حمل و استقرار ۱۰.۰۰۰ دام دامداران بی پناه ایل ترکاشوند و زوسه در مجتمع گوشت لرستان ، حمل ۳۰۰۰ تن جو به استان و توزیع آن بین دامداران ،

خریداری و حمل مقدار ۷۰۰ تن یونجه از استان‌های همدان و زنجان و توزیع آن بین دامداران ، توزیع ۵۵ دستگاه چادر بین دامداران و اختصاص مبلغ ۵۰ میلیون ریال اعتبار، از طریق استانداری کرمانشاه برای کمک به آنان .

ـ مورخه ۶۰/۲/۲۴ توسط مرکز گسترش خدمات تولیدی و عمرانی آذربایجان‌غربی ، ۳۸ واحد صنعتی ، ۲۵۰۰ واحد کشاورزی و دامداری ، ۶ واحد عمرانی و خدماتی با هزینه‌ای بالغ بر ۶۴۴ میلیون ریال احداث شده است . این مراکز تاکنون با پیشرفت ۴۰ درصد کار توانسته‌اند ۷۳۶ نفر را جذب واحدهای تولیدی و خدماتی کنند .

ـ مورخه ۶۰/۹/۱۹ در زمینه فعالیت‌های مرکز گسترش خدمات تولیدی و عمرانی استان کرمانشاه سرپرست این مرکز گفت : تاکنون ۱۲۰ طرح در کرمانشاه به تصویب رسیده و در رابطه با کارهای کشاورزی ، ۹۰۰ هکتار زمین از طریق هیأت هفت نفره بین تعاونی‌ها تقسیم شده است .

ـ مورخه ۱۳۶۱/۲/۲ ، سرپرست مرکز گسترش خدمات تولیدی و عمرانی استان آذربایجان غربی اعلام کرد : ۵۶ شرکت تعاونی تولیدی آذربایجان غربی به مرحله تولید رسیده‌اند و ۶ واحد دیگر در مراحل نزدیک به تولید هستند .

ـ مورخه ۶۱/۴/۲ ، جهادسازندگی استان کرمانشاه به مناسبت هفته جهادسازندگی ، ضمن ارائه برنامه‌های ویژه‌ای از قبیل راهپیمایی ، سخنرانی و دیدار با خانواده‌های شهدا ، نمایشگاه عکسی از فعالیت‌های جهاد در این استان افتتاح کرد. در این نمایشگاه که سه روز در پارک شهرداری کرمانشاه برپا بود ، پلاکارت‌هایی از سخنان امام امت ، عکس‌هایی از شهدای انقلاب و جنگ تحمیلی و فعالیت‌های کمیته‌های پزشکی ، عمرانی ، فرهنگی پشت جبهه به نمایش گذارده شد .

ـ مورخه ۶۱/۶/۱۵ سرپرست مرکز عشایری استان کرمانشاه در گفتگویی اعلام کرد : به برکت انقلاب شکوهمند اسلامی ایران به رهبری امام خمینی و با عنایت پروردگار و مساعدت و همیاری مقامات مسئول ، روز به روز وضع زندگی جامعه عشایری سر و سامان می‌گیرد و خوشبختانه گام‌های مؤثری در جهت رفاه و آسایش آنان برداشته شد .

ـ مورخه ۶۱/۹/۹ ، یک گاوداری روستای گلی که توسط مرکز گسترش خدمات تولیدی و عمرانی استان کرمانشاه در زمینی به مساحت ۱۲ هکتار و با هزینه‌ای بالغ بر

۹ میلیون ریال احداث شده بود با ۵ عضو افتتاح گردید .

ـ مورخه ۶۱/۱۱/۱۴ به مناسبت دهه فجر ، نمایشگاهی از تولیدات تعاونی‌های وابسته به مرکز گسترش خدمات تولیدی و عمرانی کردستان در سنندج گشایش یافت . در این نمایشگاه ۸۰ واحد تولیدی ، نمونه کارهای خود را به نمایش گذاشته‌اند .

ـ مورخه ۶۱/۱۲/۱۸ ، استاندار آذربایجان غربی در سمینار بررسی مسائل عشایری استان آذربایجان غربی درمورد فلسفه تشکیل مراکز عشایری استان‌های کشور گفت : مراکز عشایری وظایفی بس خطیر جهت تأمین آسایش اجتماعی ، اقتصادی ، بهداشتی و آموزش عشایر به عهده دارند .

ـ مورخه ۶۲/۱/۱۰ مرکز عشایری کرمانشاه جهت توسعه دامداری عشایر کوچ رو استان جمعاً ۳۷۱.۵۰۰ ریال وام پرداخت کرده است .

ـ مورخه ۱۳۶۲/۶/۳۰ مقدار ۱۳۵۰۱۰۰ کیلو آرد از سوی مرکز عشایری بین عشایر آذربایجان غربی توزیع شد . همچنین از سوی این مرکز ۹۷۰۲ رأس دام در۲۳ روستای عشایرنشین در مقابل بیماری‌های دامی واگیردار مایه‌کوبی شدند. علاوه بر آن کمک‌های جنسی مرکز عشایری این استان به روستاییان در مناطق پاکسازی شده سلماس و ماکو بدین شرح می‌باشد : توزیع ۱۸۵۰۵۰۰ کیلو آرد ، ۵۰۰۰۰ کیلو برنج ، ۴ دستگاه تراکتور ، ۱۰۰ حلقه لاستیک تراکتور ، قند ، چای ، صابون ، روغن و نفت به مقدار مورد نیاز .

ـ مورخه ۶۲/۷/۱۸ ، مرکز گسترش خدمات تولیدی و عمرانی آذربایجان غربی اعلام کرد ، برای تأسیس صد شرکت تعاونی تولیدی و عمرانی در سطح استان ۴۴۰۰۵۳۰۰۰ ریال وام پرداخت کرده است .

ـ مورخه ۱۳۶۲/۸/۲۸ ، سرپرست مرکز گسترش خدمات تولیدی و عمرانی استان کرمانشاه در گفتگویی اعلام کرد ، برای احداث واحدهای صنعتی و تجاری ۱۰۳۵۰۰۰۰۰۰ ریال اعتبار تصویب و به اجرا گذاشته شده است .

ـ مورخه ۶۳/۴/۵ ، یازده واحد صنعتی کشاورزی جدید ، وابسته به مرکز گسترش خدمات تولیدی و عمرانی استان کرمانشاه در سه ماه اول سال ۱۳۶۳ وارد خط تولید شد . تعاونی‌های راه اندازی شده شامل ۶ واحد گاوداری با ظرفیت نگهداری ۲۱۰ رأس و قابل افزایش تا ۴۰۰ رأس ، ۱ واحد پلاستیک سازی با ظرفیت روزانه

۴۰۰۰ قطعه انواع کشف قطعات صنعتی، ۱ واحد تزریقی آلومنیوم با ظرفیت روزانه ۵۰۰۰ قطعه صنعتی ، ۲ واحد مرغداری مرغ تخم‌گذار با ظرفیت ۲۴۰۰۰ قطعه و تولید روزانه ۱۱۰۰کیلوگرم تخم‌مرغ می‌باشد . همچنین فاز دوم یک واحد صنایع غذایی نیز با ظرفیت تولید روزانه هزار لیتر مخمرهای دامی و هزار کیلوگرم انواع ترشی طی این مدت مورد بهره برداری قرار گرفت .

ـ مورخه ۶۴/۴/۱۴ ، آقای زنگنه وزیر جهادسازندگی در اجتماع جهادگران استان کرمانشاه گفت: ما آینده بهتر را درآموزش بچه‌های حزب‌الله مستقر در جهاد می‌دانیم .

ب : اداره کشاورزی

پس از پیروزی انقلاب اسلامی در جهت اقتدار و سربلندی ملت بزرگ ایران ، اداره کشاورزی استان‌های آذربایجان‌غربی ، کردستان و کرمانشاه همسو با سایر استان‌های کشور ، مردم را تشویق به فعالیت‌های کشاورزی و دامداری کرد تا جامعه ایران اسلامی از وارد کردن این محصولات از کشورهای بیگانه بی‌نیاز گردد و به مرحله خودکفایی برسد . انشاءالله روزی بیاید که این محصولات به کشورهای دیگر صادر شود .

در ادامه به ساختار فعالیت و عملکرد اداره‌های کشاورزی در طول مقطع نبرد دوم و ذکر مصادیق آن می‌پردازیم .

(۱) ساختار فعالیت‌ها :

(الف) دام و طیور : توزیع خوراک دام و طیور و نژادهای اصلاح شده بین کشاورزان ، واکسیناسیون و درمان دام‌ها و طیور ، پرورش دام و طیور ، توسعه ساختمان‌ها و ایجاد مراکز دامپروری و تولیدات آنها .

(ب) خدمات کشاورزی : توزیع کود ، سم ، بذر اصلاح شده ، سوخت و ماشین‌آلات ، خرید محصولات مازاد بر مصرف کشاورزی ، مبارزه با آفات ، کاشت درخت و نهال ، ارائه خدمات مختلف به کشاورزان .

(ج) زراعت (سطح زیر کشت و محصولات) .

(د) اقدامات آموزشی : انجام اقدامات مختلف آموزشی در زمینه‌های دامپزشکی ، کشاورزی ، اصلاح و تهیه نهال و بذر .

(ه) مرتع و جنگل

(۲) عملکرد :

(الف) توسعه کشاورزی و رسیدن به خودکفایی در تولیدات کشاورزی ، زیر کشت بردن اراضی زراعی ، تهیه و توزیع کود بین باغداران ، راه‌اندازی پروژه ادوات کشاورزی ، توسعه دامداری ، پاداش به کشاورزان ، کمک به اجرای کشت و برداشت محصولات ، تأمین تغذیه دام‌های دامداران و مرغداران ، تشخیص بیماری‌های دام و پیشگیری از شیوع بیماری‌های واگیردار توسط اکیپ‌های ثابت و سیار دامپزشکی ، واکسیناسیون دام و طیور ، ریشه‌کن کردن بیماری‌ها ، آموزش تکنسین‌های دامپزشکی ، احداث ساختمان دامپزشکی ، تأسیس ایستگاه‌های اصلاح نژاد گوسفند و بز ، ساخت اصطبل‌های بهداشتی دامداری ، اجرای فعالیت‌های عمرانی ، رشد فکری و بالا بردن سطح آگاهی عمومی کشاورزان و دامداران ، افزایش و بهبود کمی و کیفی محصولات کشاورزی ، جلوگیری از تخریب مراتع ، تأمین آب بهداشتی و پیشگیری از ابتلای آبزیان به بیماری‌های انگلی ، تأمین تغذیه دام‌های دامداران و مرغداران ، راه‌اندازی تعاونی‌ها و مراکز خدمات ، ترویج جنگل‌کاری و مرتع‌داری ، اصلاح و تهیه بذر و نهال، احداث مراکز خرید دام ، ترویج زنبورداری مدرن ، اجرای طرح آبیاری بارانی ، اجرای طرح افزایش تولید ، انجام طرح خاکشناسی ، آزمایش بذرها ، حفرچاه‌های عمیق ، لایروبی نهرها ، احداث و تعمیر سدهای مخزنی و آبگیر ، توزیع گازوئیل ، روغن موتور ، نفت و بنزین بین کشاورزان و دامداران ، سم پاشی باغات و مزارع ، واگذاری ماشین آلات کشاورزی .

(ب) واگذاری ۲۴۹۶ دستگاه انواع تراکتور و کمباین، احداث ۴۹ واحد مرغداری ، گاوداری ، گوسفندداری و زنبورداری ، احداث ۶ باب حمام روستایی ، ایجاد ۴ کیلومتر کانال آب‌رسانی ، زیر کشت بردن بیش از ۱ میلیون هکتار زمین ، معاینه و واکسیناسیون ۴۸۱۴۶۱ رأس دام ، احداث ۱۱ واحد اصطبل بهداشتی ، احداث ۵ ساختمان دامپزشکی ، تأسیس ۴ ایستگاه‌های اصلاح نژاد گوسفند و بز ، واکسینه کردن ۳۱۵۶۲۰۳ قطعه طیور ، تأمین ۳۷۶۳۴۸۹۰۰۰ ریال اعتبار جهت توسعه فعالیت‌های کشاورزی ، زیر کشت بردن ۱۵۸۸۶۴۴ هکتار زمین ، مبارزه با علف‌های هرز پهن برگ در ۱۶۲۶ هکتار از اراضی ،

مبارزه با بیماری‌های انگلی ۵۶۴۰۰۰ دام ، واگذاری ۴۵۰۰۰۰ هکتار زمین ، کالبد شکافی ۲۴۸۰۰ رأس دام با هدف کشف بیماری در آنها ، توزیع ۲۶۰۰۰۰ کیلوگرم سم ضدعفونی بذرها ، توزیع ۸۱۶۰۰۰ کیلوگرم کود شیمیایی ، مقابله با طاعون گاوی برای ۲۴۱۰۰ رأس گاو ، جنگل‌کاری ۱۵۲۰ هکتار زمین ، توسعه ۱۸۶۰ هکتار از مراتع ، آموزش ۱۸۲۲۴۰ نفر در زمینه‌های کشاورزی و دامداری ، نقشه برداری از ۵۷۲۰۴ هکتار جنگل ، مبارزه با آفت ملخ بومی در ۱۵۰۰۰ هکتار ، مبارزه با موش صحرایی در ۶۱۴۸۹۶ هکتار ، توزیع بیش از ۱۴ میلیون لیتر گازوئیل ، توزیع بیش از ۱ میلیون لیتر روغن موتور ، مبارزه با آفت ۱۵۹۶۷۰۵۰ اصله درخت ، کاشت نزدیک به ۱ میلیون اصله درخت ، اختصاص ۷۰۰۰۰۰ هکتار زمین جهت چرای دام و صدها فعالیت دیگر از این قبیل .

(۳) مصادیق :

ـ مورخه ۵۹/۳/۵ ، مأموران حفاظت نباتات اداره کل کشاورزی استان کرمانشاه ، ۲۴۰۰۰۰ هکتار اصله از درختان سیب این استان را سم‌پاشی کردند . این عملیات با استفاده از تجهیزات دولتی ، سم رایگان و خودیاری باغداران صورت گرفت .

ـ مورخه ۵۹/۷/۸ ، از سوی اداره کل کشاورزی استان آذربایجان غربی تعداد ۳۵۴.۹۹۷ کیلو جو و ۱.۹۱۹.۰۰۰ کیلو ذرت و ۲۹۳.۶۹۷ کیلو کنجاله بین دامداران و مرغداران این استان توزیع شد . از دیگر فعالیت‌های این اداره واکسینه کردن تعداد ۴۵۵۹۵ رأس دام و ۶۰۰۰۰ قطعه طیور در مقابل بیماری‌های واگیردار ، معاینه ۴۸۰۱۴ رأس دام و گردپاشی ۲۳۰ رأس دام می‌باشد .

ـ از آغاز خرداد ماه ۵۹ تا پایان آبان ماه این سال ، برای توسعه کشت گندم و بهبود آن ، مقدار ۱۵۴۸۰۱ کیلوگرم بذر گندم در مناطق سنندج ، قروه ، سقز ، بانه ، کامیاران و دیواندره در اختیار کشاورزان قرار گرفت . همچنین ۵۸.۰۰۰ اصله درخت بین کشاورزان توزیع شد .

ـ اداره کل کشاورزی و عمران روستایی استان کرمانشاه در تاریخ ۵۹/۱۱/۲۵ ، اعلام کرد : به منظور تأمین قسمتی از خوراک دامی مورد نیاز دامداران مناطق مرزی در سه ماه اول سال جمعاً ۴۸۲۱ تن جو و ۱۴۲۲ تن تفاله چغندر قند بین آنان توزیع شده

است . در همین مدت به منظور تأمین مواد اولیه کارخانجات تولید دانه ، ۲۵۸۷ تن سویا و ۹۱۵۳ تن ذرت در استان توزیع شد . از دیگر فعالیت‌های این اداره واکسینه کردن تعداد ۳۳.۹۷۰ رأس دام و ۱۲۰.۴۱۲ قطعه طیور در مقابل بیماری‌های مسری و درمان ۶۵۰۰ دام بیمار می‌باشد .

ـ مدیر کل کشاورزی استان کرمانشاه در تاریخ ۶۰/۷/۲۴ اعلام کرد : سطح زیر کشت چغندر قند به ۸۲۵۳ هکتار رسید . وی همچنین پیش بینی کرد در این سال تولید قند تا ۵۰۰۰۰ تن و شکر تا ۶۰۰۰ تن افزایش یابد .

ـ طی مرداد ماه سال ۶۱ برای رشد فکری و بالا بردن سطح آگاهی عموم کشاورزان و دامداران ارومیه ، ۲۰ حلقه فیلم آموزشی توسط اکیپ‌های سیار اداره کل کشاورزی و عمران روستایی استان آذربایجان غربی در روستای تابع شهرستان ارومیه برای ۲۶۸۰ کشاورز و دامدار به نمایش در آمد .

ـ طی فروردین ماه سال ۱۳۶۳ هشتصد و هفتاد نفر از کشاورزان روستاها در استان کرمانشاه توسط گروه‌های سیار اداره کل کشاورزی استان کرمانشاه در زمینه کشت با بازده بیشتر و مبارزه با آفات نباتی آموزش دیدند .

ـ در تاریخ ۶۳/۴/۴ با صرف هزینه‌ای بالغ بر ۱.۰۹۸.۰۰۰.۰۰۰ ریال ،۳۳ واحد گاوداری ، ۱۲ واحد گوسفند داری ، ۳ واحد زنبورداری و ۵ طرح کشت علوفه در کردستان به مرحله اجرا درآمد .

ـ در شهریور ماه سال ۱۳۶۳ بیش از ۱.۲۷۸.۰۰۰ رأس دام و متجاوز از ۲۸.۰۰۰ قطعه طیور از سوی واحد دامپزشکی اداره کل کشاورزی استان آذربایجان غربی در مقابل بیماری‌های واگیردار مایه‌کوبی و معالجه شدند .

ـ مورخه ۶۳/۸/۶ به منظورافزایش تولید بیشتر علوفه و بالابردن راندمان کار ، ازسوی سرجنگل‌داری کل آذربایجان غربی درشش ماه اول سال۶۳ ، بیش از ۵۲۰ هکتار از مراتع در نقاط مختلف استان از طریق کشت بذر ، کودپاشی و کاشتن بوته اصلاح و احیا شده است .

ـ مورخه ۱۳۶۴/۳/۲۸ به علت شیوع بیماری طاعون گاوی در کشور عراق ، تعداد ۲۴۱.۰۰۰ رأس از دام‌های استان کرمانشاه توسط اداره کشاورزی این استان علیه

این بیماری واکسینه شدند .

ـ مورخه ۱۳۶۴/۴/۳ گزارش شد که با اجرای طرح بهبود کشت گندم دیم توسط اداره کشاورزی استان کرمانشاه، تولید گندم نسبت به سال قبل حدود ۳۰٪ افزایش یافته است.

۴ ـ تعاون

در اوایل مقطع نبرد دوم با توجه به ناامنی‌های به وجود آمده توسط ضدانقلاب ، تهاجم عراق و کمبود مایحتاج عمومی مهاجرت مردم روستاها و مناطق مرزی به شهرهای بزرگ از جمله مراکز استان‌ها افزایش یافت و این ازدیاد جمعیت ، مشکلاتی برای مهاجرین و ساکنین دربرداشت و مسئولین می‌بایست در جهت رفع آنها تدابیری می‌اندیشیدند.

ایجاد و گسترش تعاونی‌ها به‌ویژه تعاونی‌های روستایی یکی از تصمیمات اساسی بود . مهمترین هدف از تشکیل آنها توزیع عادلانه کالا در کل مناطق استان‌ها بود . بعدها این تعاونی‌ها به جهت درخشش و عملکرد بارز ، پایه‌گذار وزارت تعاون گردیدند.

تعاونی‌ها در آن زمان با آموزش‌های مختلفی که توسط مراکز گوناگون داده می‌شد ، توسعه یافتند و وظایفی مانند توزیع ارزاق عمومی و کالاهای اساسی ، جمع‌آوری ، خرید و نگهداری از محصولات تولیدی شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی روستایی ، برپایی نمایشگاه‌های مختلف ، احداث تأسیسات مورد نیاز را انجام می‌دادند که بعدها نظم و قالب جدیدی به خود گرفت .

مصادیق :

ـ سازمان تعاون روستایی استان کرمانشاه در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲ اعلام کرد : در شش ماه گذشته ۲۴۲۹۲ فقره وام ، جمعاً به مبلغ ۱۰۷۲۹۵۰۰۰ ریال توسط این تعاونی پرداخت شده است .

ـ در تاریخ ۱۳۵۹/۹/۲۰ از سوی سازمان تعاون روستایی آذربایجان غربی مبلغ ۵۸۸۷۰۰۰۰۰ ریال وام به کشاورزان پرداخت شد .

ـ مورخه ۶۰/۲/۱۶ از سوی سازمان تعاون روستایی آذربایجان غربی مبلغ ۲۳۰۰۰۰۰۰ ریال وام به ۳۳۱۶ تن از کشاورزان استان پرداخت شد . این وام به منظور توسعه امور کشاورزی و دامپروری بین کشاورزان توزیع شده است .

ـ تا مورخه ۶۰/۴/۱۴ مقدار ۱۳۳۴ تن گندم مازاد بر مصرف مناطق جنگی کرمانشاه توسط سازمان تعاون روستایی استان خریداری شده است .

ـ از ابتدای سال ۱۳۶۰ تا مورخه ۱۳۶۰/۵/۲۶ حدود ۴۴ هزار تن گندم مازاد بر مصرف کشاورزان روستایی ایلام توسط سازمان تعاون روستایی خریداری شده است .

ـ مورخه ۶۰/۶/۱۵ از سوی سازمان تعاون امور روستایی استان ایلام وامی به مبلغ ۵۴۰۰۰۰۰ تومان جهت مصارف جاری روستاییان بخش ایوان به تصویب رسید و در اختیار آنان قرار گرفت .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۶/۳۰ در اجرای برنامه خرید محصولات کشاورزی و قطع منافع عوامل واسطه ، توسط سازمان تعاون روستایی پیرانشهر ، ۳۵۰۰۰کیلو نخود سیاه از کشاورزان منطقه خریداری شد و در اختیار کارخانه لپه سازی نقده قرار گرفت .

ـ از ابتدای برداشت محصول تا تاریخ ۱۳۶۰/۸/۲۵ حدود ۶۶۰۰۰تن گندم مازاد بر احتیاج کشاورزان استان کردستان توسط سازمان تعاون روستایی این استان خریداری شده است.

ـ مورخه ۱۳۶۰/۸/۲۹ ، توسط مراکز تعاونی‌های روستایی استان آذربایجان‌غربی به میزان ۲۲۸۰ تن سیب درختی از کشاورزان خریداری شد .

ـ از شروع فصل برداشت تا تاریخ ۱۳۶۰/۹/۱۵ از طرف سازمان تعاون روستایی آذربایجان‌غربی میزان ۱۳۶۸۹۰۰۰ کیلو گندم از کشاورزان این استان خریداری شد . این مقدار نسبت به سال قبل ، هزار برابر افزایش نشان می‌دهد .

ـ مورخه ۱۳۶۱/۱/۸ مسئول سازمان تعاون روستایی استان کرمانشاه اعلام کرد : هم اکنون در سطح استان ۱۱۷شرکت تعاونی روستایی وجود دارد که ۱۰۹۳۰۰ نفر در آنها عضو هستند و پنج اتحادیه نیز در سطح استان وجود دارد . در حال حاضر ۳۹۱۸۰۷۱۰۰ ریال سرمایه این شرکت‌هاست . شرکت‌های تعاونی روستایی کرمانشاه به میزان ۱۲۱۰۷۷۰۰۰ریال ذخیره قانونی دارند و ۲۳۵۴روستا حوزه عملکرد آنهاست . در سطح استان ۴۱۰ فروشگاه مصرف روستایی و ۲۶۵ فروشگاه در سطح روستاها داریم .

ـ مورخه ۶۱/۶/۱۱ از سوی سازمان تعاون روستایی آذربایجان غربی طی پنج ماه اول سال کالاهایی از قبیل روغن نباتی ، برنج ، انواع پودر لباسشویی ، صابون ، قند ، شکر ، دخانیات ، پمپ و سمپاش و ۱۰۴۴۹۰۰ کیلوگرم انواع کود شیمیایی و ۳۴۵۷۹کیلوگرم

سموم دفع آفات نباتی بین باغداران و کشاورزان منطقه توزیع شده است ، همچنین به منظور سوخت رسانی در امور کشاورزی به مقدار ۱۹۹۵۹۰۰ لیتر نفت سفید و ۱۱۸۶۰۰۰ لیتر نفت گاز در اختیار کشاورزان قرار گرفته است .

ـ مورخه ۶۱/۷/۱۱ توسط سازمان تعاونی روستایی استان آذربایجان غربی مقدار ۳۱۰۷۸۲۴۲ کیلو گندم از کشاورزان این استان خریداری گردید .

ـ از اول سال ۶۱ تا تاریخ ۶۱/۱۱/۱۰ از سوی سازمان تعاون روستایی استان کرمانشاه ۱۶۸۰ تن کود شیمیایی ، ۱۲۹۰۸۲۴ لیتر نفت سفید ،۱۴۳۰۰۰ لیتر نفت گاز ، ۱۱۰۰ روغن موتور ، ۸۹۰۱۳۸ کیلوگرم قند و شکر و ۲۹۱۳۰۰ کیلوگرم انواع برنج ، ۲۲۸۱۶۴ کیلوگرم انواع روغن نباتی ، ۵۴ تن آرد ، ۲۳۵۵۶ کیلو سیب زمینی ، ۶۸۸۲۰ کیلو پودر لباسشویی ، ۲۶۲۱۸۱ قالب صابون ، ۱۴۶۶ متر پارچه و اجناس متفرقه دیگر به ارزش ۱۸۱۴۲۵۳۵ ریال که خارج از سهمیه‌بندی بوده ، در جهت رفاه روستاییان جنگ‌زده در اختیار آنان قرار گرفته است .

ـ مورخه ۱۳۶۱/۱۱/۱۰ از سوی سازمان تعاون روستایی وبانک کشاورزی استان کرمانشاه‌درسال‌های جاری جهت‌احیا و پیشبرد کشاورزی مناطق جنگی استان ، ۸۸۰ فقره وام به مبلغ ۲۳۷۹۲۰۰۰۰ریال به روستاییان منطقه قصرشیرین پرداخت شده است.

ـ از شروع فصل برداشت تا تاریخ ۶۱/۱۱/۱۱ توسط سازمان تعاون روستایی استان کرمانشاه معادل ۶۲۳۵۵۳۹ کیلو گندم استاندارد شده به ارزش ۱۸۶۷۶۶۰۸۰ ریال از کشاورزان منطقه خریداری گردید .

ـ مورخه ۶۲/۵/۱۰ سازمان تعاون روستایی آذربایجان غربی اعلام کرد : به منظور کمک به کشاورزان در امر برداشت محصولات کشاورزی ، از سوی سازمان تعاونی روستایی شهرستان ماکو ۱۵ میلیون ریال وام کوتاه مدت در اختیار ۱۰۱۹ نفر از اعضای شرکت تعاونی روستایی قرار گرفت .

ـ از ابتدای سال ۶۲ تا مورخه ۶۲/۸/۵ ، سازمان تعاونی روستایی شهرستان مهاباد کالاهای اساسی شامل روغن نباتی ، برنج ، پودر لباسشویی ، صابون ، قند ، شکر و سایر کالاهای مورد نیاز را به ارزش ۶۵۷۴۹۷۶۹ ریال در اختیار کشاورزان روستاهای پاکسازی شده قرار داده است .

ـ مورخه ۶۲/۸/۲۳ از سوی سازمان تعاون روستایی استان کرمانشاه مقدار ۲۴۷۷ تن انواع کود شیمیایی ، ۱۶۶۱۲۳۰ لیتر مواد نفتی و تعداد زیادی کالاهای اساسی به ارزش ۱۱۳۷۰۲۱۴۳ ریال بین کشاورزان مناطق جنگی قصرشیرین ، گیلان‌غرب و سرپل ذهاب توزیع شده است .

ـ از آغاز فصل برداشت تا تاریخ ۱۳۶۳/۲/۳۱ توسط مرکز خرید سازمان تعاون روستایی استان کردستان ۳۵۰۰ تن گندم مازاد از کشاورزان این استان خریداری گردید.

ـ مورخه ۱۳۶۳/۴/۳ به منظور کمک به کشت بهاره و پیشبرد برنامه‌های توسعه کشاورزی و دامپروری از طریق سازمان تعاون روستایی به ۱۲۵۹ نفر از کشاورزان جمعاً مبلغ ۴۸۴۷۴۰۰۰ ریال وام پرداخت شد .

ـ از بدو برداشت محصول تا تاریخ ۱۳۶۳/۵/۱ سازمان تعاون روستایی استان کرمانشاه ۲۱۵۸۰۰ تن گندم از کشاورزان این استان خریداری کرده .

ـ از ابتدای سال جاری تا تاریخ ۱۳۶۳/۱۰/۱۳ مجموعاً ۶۷۸۱۴۵۰۰۰ ریال وام به بیش از ۱۱۰۰۰ نفرازکشاورزان‌عضوشرکت تعاونی روستایی استان کردستان پرداخت شد.

ـ مورخه ۶۴/۵/۳ از طریق سازمان تعاون روستایی استان کرمانشاه مبلغ ۱,۶۷۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال اعتبار بین کشاورزان استان توزیع شد تا به مصرف توسعه کشاورزی و دامداری برسد .

ـ مورخه ۶۴/۶/۱۶ توسط شرکت های تعاونی روستایی استان کرمانشاه مبلغ ۴۱۲۰۰۰۰۰۰ ریال محصولات کشاورزی از کشاورزان این استان خریداری گردید.

۵ ـ آموزش و پرورش

در نظام مقدس جمهوری اسلامی مسئولیت آماده ساختن نسل نوجوان و جوان برای اداره بهتر فردای جامعه به دوش آموزش و پرورش نهاده شده است . سیاست رژیم شاهنشاهی وحاکمیت غصبی گروهک‌ها بعد از پیروزی انقلاب ، ظلم مضاعفی بر پیکر آموزش و پرورش در مناطق غرب و شمال‌غرب بود . پس از آزادسازی این مناطق توسط رزمندگان اسلام ، به دستور شهید بزرگوار محمد علی رجایی ، وزیر وقت آموزش و پرورش ،گروهی از برادران و خواهران با هدف بررسی آموزش و پرورش به

این مناطق اعزام شدند . آنها به این نتیجه رسیدند که با ترکیب فعلی آموزش و پرورش ، نمی‌توانند اهداف انقلاب اسلامی را در این مناطق به ویژه منطقه کردستان پیاده کنند . بلافاصله به دستور شهید رجایی آموزش و پرورش بعضی مناطق و نواحی منحل و نیروهای مؤمن آموزش و پرورش جدید با تکیه بر اسلام عزیز شروع به کار کردند و در اوایل نیمه دوم سال ۵۹ دبستان‌ها وسپس مدارس راهنمایی و نهایتاً دبیرستان‌ها در شهرهای مختلف با توجه به وضعیت خاص هر شهرستان بازگشایی شد.خوشبختانه بعد از راه اندازی مجدد آموزش و پرورش در منطقه، حرکت‌های بسیار اساسی در این سازمان صورت گرفت. در ادامه به وظایف، عملکرد و مصادیقی در این خصوص می‌پردازیم .

الف : وظایف و اختیارات

نظارت کامل بر کار واحدهای تابعه و تأمین نیروی انسانی مورد نیاز ، گردآوری ، پردازش ، تجزیه و تحلیل و انتشار اطلاعات آموزش و پرورش ، ارائه طرح‌های مفید برای تنظیم و تأمین بودجه واحدها ، تبیین شاخص‌ها و موضوعات مختلف آموزشی و پیشنهاد به مرکز ، تدوین نشریات آماری بر حسب نیاز ، بهبود روش‌های آموزش و پرورش ، ارتقای سطح مهارت‌های حرفه‌ای کارکنان ، ساخت و تجهیز مدارس ، تعمیر و نگهداری صحیح اماکن و وسایل .

ب : عملکرد کلی

تأسیس و تجهیز حدود ۹۰۹ واحد آموزشی ، تعمیر ۷۰۳ مدرسه ، پاکسازی کادر آموزشی و غیر آموزشی وابسته به گروهک‌ها و رژیم طاغوت ، استخدام دبیر و کادر خدماتی ، ساخت ۲۵۴ خانه سازمانی برای کادر آموزشی ، ایجاد صندوق تعاون آموزش و پرورش در سه استان ، واگذاری زمین و پرداخت وام مسکن به معلمین ، تأسیس شرکت تعاونی مصرف و تأمین مسکن ، انجام ده‌ها میلیون ریال کمک نقدی و جنسی به دانش آموزان بی‌بضاعت ، تفکیک اداره آموزش و پرورش مراکز استان‌ها از ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها ، انتقال فرهنگ انقلاب اسلامی به میان دانش‌آموزان و نونهالان ، اعزام راهنمایان تربیتی به بسیاری از روستاها و آشنا کردن

عزیزان روستایی با مسائل اجتماعی ، سیاسی ، فرهنگی و انقلابی جامعه ، نمایش فیلم و چاپ نشریه ، بازدید دانش‌آموزان شهری از مناطق روستایی و بالعکس ، ایجاد مسابقات قرآن ، مقاله نویسی و نقاشی به مناسبت‌های مختلف ، انجام مسابقات ورزشی ، آموزش ضمن خدمت معلمین و اساتید دلسوز در جهت بالا بردن بنیه علمی و تخصصی ، برپایی سمینارهای متعدد در طول سال ، تدوین و تهیه طرح درس برای معلمین ، اعزام کاروان‌هایی از معلمین و دانش‌آموزان به مناسبت‌هایی به دیگر نقاط کشور و بالعکس ، جذب معلمین متعهد ، دلسوز و مسلمان ، تأسیس و توسعه انجمن اولیا و مربیان ، راه‌اندازی ده‌ها کتابخانه در مدارس ، پاکسازی کلیه کتابخانه‌ها و پربارکردن آنها از نظر فضای مطالعاتی و کتاب‌های مفید ، به‌ویژه دقت در انتخاب کتاب‌هایی که موجب خدشه‌دار شدن وحدت دینی و ملی نشود ، تهیه سرود و فیلم محلی به مناسبت‌های مختلف ، فعال کردن کانون‌های تربیتی در همه شهرستان‌ها ، تهیه تقویم کاری کتاب‌های درسی ، دقت در کیفیت برگزاری امتحانات ، تشویق دانش‌آموزان به انتخاب رشته‌های هنرستانی ، تجربی و ریاضی ، تقویت دانش‌سراها و مراکز تربیت معلم ، احداث ستاد تجهیزات و ساخت وسایل کمک آموزشی ، هماهنگی با نهضت سواد آموزی در اجرای طرح آموزش ضربتی جهت جبران عقب افتادگی درسی مناطقی که چندین سال در اشغال گروهک‌ها بود و امکان درس خواندن در آنها وجود نداشت . اجرای طرح راهنمایی و بازدید از کلاس‌های آموزشی ، اعزام معلمین و دانش‌آموزان داوطلب به جبهه‌ها ،ارسال کمک‌فرهنگیان به جبهه به مبلغ ۷۴۴۶۰۸۲۶۴ ریال ، دریافت کمک نقدی و غیرنقدی مردم به آموزش و پرورش و تلاش در رفع مشکلات.[1]
(جدول شماره های ۱-۹-۶ تا ۴-۹-۶)

ج : مصادیق

ـ مورخه ۵۹/۳/۳ ، طرح احداث ۵۴ مدرسه در شهر ارومیه در جلسه‌ای با دکتر اتابک ، معاون سیاسی و اداری استانداری و مدیران کل ادارات استان ، بررسی و به

---

۱ ـ کمبود فضای آموزشی ، دبیر ، کلاس ، کتب درسی ، و استیجاری بودن مدارس ، از جمله مشکلات آموزش و پرورش در مناطق غرب و شمال‌غرب بود .

جدول شماره های ۱-۹-۶ دانش‌آموزان و امکانات دوره آموزش آمادگی در مناطق غرب و شمال‌غرب در پایان مقطع نبرد دوم

استان	جمع دانش‌آموزان	دانش‌آموز پسر	دانش‌آموز دختر	آموزشگاه	کلاس
آذربایجان‌غربی	۱۲۵۸۶	۶۵۷۹	۶۰۰۷	۱۴۷	۳۴۰
کردستان	۸۵۵	۴۳۶	۴۱۹	۱۲	۳۲
کرمانشاه	۲۲۶۱	۱۱۴۵	۱۱۱۶	۳۳	۹۱
ایلام	۶۵۸	۳۶۲	۲۹۶	۲	۱۸

جدول شماره های ۲-۹-۶ دانش‌آموزان و امکانات دوره آموزش ابتدایی در مناطق غرب و شمال‌غرب در پایان مقطع نبرد دوم

استان	جمع دانش‌آموزان	دانش‌آموز پسر	دانش‌آموز دختر	آموزشگاه	کلاس
آذربایجان‌غربی	۲۸۸۶۹۴	۱۷۸۵۱۹	۱۱۰۱۷۵	۲۲۶۶	۹۷۴۱
کردستان	۱۶۸۹۲۸	۱۱۱۷۲۰	۵۷۲۰۸	۱۶۳۸	۵۴۳۹
کرمانشاه	۲۳۴۹۷۳	۱۳۵۰۸۷	۹۹۸۸۶	۲۱۱۶	۷۱۱۷
ایلام	۶۷۴۱۹	۳۷۷۷۶	۲۹۶۴۳	۶۰۹	۲۴۲۶

جدول شماره های ۳-۹-۶ دانش‌آموزان و امکانات دوره آموزش راهنمایی در مناطق غرب و شمال‌غرب در پایان مقطع نبرد دوم

استان	جمع دانش‌آموزان	دانش‌آموز پسر	دانش‌آموز دختر	آموزشگاه	کلاس
آذربایجان‌غربی	۱۸۵۳۰۸	۱۱۶۵۰۹	۶۸۷۹۹	۸۷۱	۵۳۴۸
کردستان	۳۹۰۹۳	۲۸۳۱۴	۱۰۷۷۹	۱۸۶	۱۱۰۶
کرمانشاه	۸۱۹۲۴	۵۵۳۱۹	۲۶۶۰۵	۳۳۷	۲۳۰۹
ایلام	۲۳۵۲۵	۱۵۵۲۶	۷۹۹۹	۱۳۸	۷۹۹

جدول شماره های ۴-۹-۶ دانش‌آموزان و امکانات دوره آموزش متوسطه در مناطق غرب و شمال‌غرب در پایان مقطع نبرد دوم

استان	جمع دانش‌آموزان	دانش‌آموز پسر	دانش‌آموز دختر	آموزشگاه	کلاس
آذربایجان‌غربی	۴۳۹۵۷	۲۶۹۹۳	۱۶۹۶۴	۱۰۵	۱۳۷۵
کردستان	۱۶۷۳۴	۱۱۵۹۵	۵۱۳۹	۴۸	۵۰۵
کرمانشاه	۴۷۰۳۹	۳۱۵۶۰	۱۵۴۷۹	۱۱۳	۱۳۷۲
ایلام	۱۲۸۶۵	۸۹۹۴	۳۸۷۱	۵۱	۴۴۱

تصویب رسید و مقرر شد نسبت به احداث مدارس اقدام شود. مدیر کل آموزش و پرورش افزود : کار احداث این مدارس به زودی شروع می شود و از این طریق تعداد زیادی از بیکاران نیز جذب کار خواهند شد..

ـ مورخه ۵۹/۳/۶ ، فرمانداری پاوه درمورد امتحانات مدارس اطلاعیه‌ای منتشر کرد و از کلیه دانش‌آموزان خواست که حداکثر تا روز دهم خرداد جهت شرکت در امتحانات به مدارس خود مراجعه کنند .

ـ مورخه ۵۹/۴/۱۶ ، آقای سیدزاده ، مدیر کل آموزش و پرورش استان کرمانشاه، گفت : چون عوامل ضدانقلاب در آموزش و پرورش نوسود موجبات گمراهی دانش‌آموزان و اطفال معصوم را فراهم آورده بودند ، آموزش و پرورش نوسود تا اطلاع ثانوی منحل اعلام شد .

ـ مورخه ۵۹/۵/۱۵ ، بهرنگ ، فرماندار میاندوآب در پایان بازدید از منطقه محمودآباد شاهین‌دژ گفت : عملیات ساختمانی ۲ باب مدرسه با ۵۰ میلیون ریال اعتبار از محل اعتبارات گروه نوسازی مدارس استان آغاز شده است .

ـ رئیس آموزش و پرورش کرند مورخه ۵۹/۶/۱۷، اعلام کرد : ۳۱ مدرسه روستایی در روستاهای این بخش ساخته می شود . ۸۰٪ هزینه ساختمان مدارس از محل اعتبارات طرح‌های روستایی و ۲۰٪ از محل خودیاری اهالی تأمین و پرداخت شده است .

ـ مورخه ۵۹/۸/۹ ، اداره آموزش و پرورش مریوان در اطلاعیه‌ای اعلام کرد : در ادامه کار بازگشایی مدارس ، کلیه دبستان‌ها و مدارس راهنمایی مریوان در روز ۱۳آبان، روز دانش‌آموز ، سال تحصیلی ۶۰ ـ ۵۹ را آغاز خواهند کرد .

ـ مورخه ۵۹/۸/۱۷ ، اطلاعیه شماره ۳۵ آموزش و پرورش سنندج به این شرح منتشر شد : باسمه تعالی ـ درود بر ملت قهرمان پرور ایران ، سلام بر شهیدان زنده انقلاب اسلامی ایران ، اکنون که ملت قهرمان ایران با اتحاد خویش ، جان برکف ، علیه مزدوران داخلی و خارجی به مبارزه برخاسته است ، ضروری است کلیه نیروها برای استقلال بخشیدن به کشور اسلامی ایران در ایجاد سنگرهای مبارزه بسیج گردند . بر جوانان است تا همراه فراگیری علم به آمادگی خویش همت گمارند و مدارس را سنگر علم و مبارزه سازند. اداره آموزش و پرورش به دنبال ثبت نام محصلین به اطلاع

می‌رساند که به لطف خداوند و تلاش هیأت اعزامی ، امکان بازگشایی مدارس راهنمایی فراهم آمده و ضروری است کلیه محصلین دوره راهنمایی روز یکشنبه مورخه ۵۹/۸/۱۸ ، در مدارس حاضر باشند . ضمناً کلیه معلمین راهنمایی دعوت به کار شده با در دست داشتن حکم خود روز شنبه مورخه ۵۹/۸/۱۷ ، ساعت ۱۵ در دانشسرای راهنمایی حضور به هم رسانند. امید است همه مردم مسلمان کردستان ما را در خنثی کردن نقشه‌های ضدانقلاب و حفظ فرهنگ اسلامی یاری نمایند . در ضمن لازم به تذکر است که فرم لباس دخترانه از طریق مسئولین مدارس به اطلاع دانش آموزان خواهد رسید .

ـ مورخه ۵۹/۸/۱۷ ، در مراسمی که با حضور غلام‌عباس زارع ، استاندار کرمانشاهان ، اعضای شورای تأمین استان ، رئیس شهربانی استان کرمانشاه و جمعی از اولیای دانش‌آموزان در دبیرستان کزازی کرمانشاه برگزار شد و دبیرستان‌های این شهر کار خود را از سرگرفتند . مدارس از مورخه ۵۹/۰۷/۲۴ که شهر کرمانشاه توسط جنگنده‌های عراقی بمباران شد و طی آن عده‌ای از دانش‌آموزان در دبیرستان کزازی و دبستان رشیدی این شهر به شهادت نایل آمدند ، تعطیل اعلام شده بود تا اینکه هفته گذشته شورای تأمین استان تصمیم گرفت مدارس بتدریج کار خود را از سر گیرند .

ـ مدارس شهرستان مرزی سردشت از روز سه شنبه مورخه ۵۹/۸/۲۰ ، بازگشایی شدند . احمدزاده ، فرماندار سردشت ، با اعلام این مطلب گفت : تصمیم به بازگشایی مدارس سردشت ، در پی تأمین آرامش این شهرستان مرزی به اجرا در آمد .

ـ مدارس راهنمایی سنندج پس از ماه‌ها تعطیلی فعالیت مجدد خود را از روز ۵۹/۸/۲۱ ، آغاز کردند . دانش‌آموزان در کلاس درس حاضر شدند تا با فعالیت و کوشش بیش از پیش ، عقب‌ماندگی یک ساله را جبران کنند. سال گذشته مدارس راهنمایی سنندج در پی ناامنی حاصل از وجود ضدانقلاب مسلح غیرقانونی ، کار خود را تعطیل کرده بودند .

ـ مورخه ۵۹/۹/۱۹ ، یک دبیرستان و مدرسه راهنمایی برای ادامه تحصیل دانش‌آموزان نوسود در پاوه در نظر گرفته شد . به همین مناسبت آموزش و پرورش منطقه نوسود در پاوه ، اطلاعیه‌ای به این شرح منتشر کرد . باسمه تعالی ـ بدین‌وسیله به اطلاع کلیه دانش‌آموزان دبیرستانی و راهنمایی منطقه نوسود می‌رساند که برای ادامه

تحصیل آنها یک دبیرستان و مدرسه راهنمایی بطور مستقل در شهرستان پاوه دایر شده است . عموم دانش‌آموزان منطقه نوسود می‌توانند برای ادامه تحصیل تا ۵۹/۹/۲۵ ، به این دبیرستان و مدرسه راهنمایی در پاوه مراجعه و ثبت نام کنند .

ـ مورخه ۲۲ و ۲۵ آذرماه ۵۹ به ترتیب مدرسه روستای بیگم قلعه و مدرسه کاروانسرا به علت شیوع بیماری اوریون تا یک هفته تعطیل شد . تعطیلی این دو مدرسه به دستور رئیس بهداری نقده صورت گرفته است .

ـ آموزش و پرورش شهرستان مریوان اعلام کرد : دبیران مرد دبیرستان‌های مریوان که در مصاحبه پذیرفته شده‌اند ، باید روز ۵۹/۱۰/۱۶ ، در دبیرستان طالقانی مریوان حضور یابند . دبیرستان طالقانی مریوان از ۵۹/۱۰/۲۰ ، کار خود را از سر خواهد گرفت.

ـ مورخه ۵۹/۱۲/۲۱ ، اعلام شد مدارس ابتدایی شهرستان مهاباد به زودی بازگشایی می‌شوند . این تصمیم در نشستی با شرکت استاندار آذربایجان غربی و مسئولان آموزشی و اداری منطقه در اداره کل آموزش و پرورش گرفته شد . در این نشست مسائل و مشکلات آموزش و پرورش شهرستان‌های کردنشین جنوب استان آذربایجان غربی و وضع کارمندان آموزش و پرورش این مناطق مورد بررسی قرار گرفت و مقرر شد حکم آماده به خدمت کارمندان مازاد بر نیاز شهرستان‌های مهاباد ، پیرانشهر و بخش‌های بوکان و اشنویه که از تاریخ ۵۹/۷/۱ ، تا ۵۹/۱۲/۲۹ صادر شده بود ، شش ماه دیگر تمدید گردد . در این جلسه استاندار آذربایجان‌غربی ضمن سخنانی با اشاره به مشکلات آموزشی در مناطق جنوبی استان گفت : سعی می‌شود جو خفقان در این مناطق برطرف شود و ادارات ، فعالیت خود را به صورت عادی ادامه دهند . آقای طاهری گفت ، آموزش دانش‌آموزان ابتدایی مهاباد برای جبران عقب‌ماندگی‌های گذشته در تابستان آینده نیز ادامه خواهد داشت .

ـ مورخه ۵۹/۱۲/۲۲ ، گروه نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس استان کردستان اعلام داشت که کار ساختمانی ۲۳ مدرسه در این استان به پایان رسیده است . بر اساس قراردادهایی که گروه نوسازی مدارس کردستان و پیمانکاران منعقد کرده‌اند ، ۳۴ مدرسه دیگر با سطوح مختلف آموزشی در این استان در دست ساخت است .

ـ مورخه ۶۰/۱/۱۴ سمینار سه روزه مدیران کل اجرایی وزارت آموزش و پرورش

که با حضور وزیر آموزش و پرورش در سنندج تشکیل شده بود به کار خود پایان داد . یکی از مهمترین مسائلی که در این سمینار مورد بحث و بررسی قرار گرفت ، چگونگی جذب نیروهای متعهد بومی برای خدمت در استان‌ها از جمله استان کردستان بود .

ـ مورخه ۶۰/۷/۱۳ با شروع سال تحصیلی جدید آقای حسین داوودی ، مدیرکل آموزش و پرورش استان کرمانشاه در زمینه مشکلات این اداره گفت : کمبود فضای آموزشی به‌خصوص به خاطر جنگ و مسأله مهاجران جنگی برای ما بیش از پیش مطرح شده است و ازدیاد دانش آموزان مهاجر در مناطقی نظیر مجتمع مسکونی طاق بستان ، جعفرآباد ، میدان وزیری، دولت آباد، چاله چاله و۲۲ بهمن مشکلاتی ایجاد کرده است که امیدواریم هر چه زودتر برطرف شود . همچنین در سطح ابتدایی بیشتر مناطق با مازاد آموزگار روبرو هستیم و در سطح راهنمایی با کمبود دبیر مواجه می‌باشیم که از طریق دانشجویان و با پرداخت حق التدریس این کمبود برطرف می‌شود . در سطح آموزش متوسطه نیز به دبیران رشته‌های ادبیات فارسی ، اجتماعی ، تاریخ ، جغرافیا ، ادبیات عرب ، زبان انگلیسی و بینش دینی نیاز مبرم است که در این مورد از لیسانسه‌های آزاد و دانشجویانی که از طرف گزینش تأیید می‌شوند ، کمک می‌گیریم . در تابستان گذشته کلاس‌ها و دوره‌های عقیدتی اسلامی در استان دایر بود و با تأییدهایی که می‌شود و ویژگی‌های خاص انقلاب ، همکاران فرهنگی ما روز به روز به کیفیت آموزشی خود افزوده است و هر چه زمان می‌گذرد ، تدریس خود را با ماهیت اسلامی بهتر و بیشتری برای دانش‌آموزان همراه و هماهنگ می‌کنند .

ـ عملیات ساختمانی ۷ دبستان در ۷ روستای شهرستان سنقر توسط گروه نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس استان کرمانشاه در مورخه ۶۰/۷/۲۲ به انجام رسید . این مدارس در روستاهای چشمه قلعه ، ده الیاس ، ده مخزن ، الیاسان علیا ، بورک آباد، باوله ، خوشیار احداث و تحویل اداره آموزش و پرورش استان کرمانشاه شده است .

ـ مورخه ۶۰/۸/۵ ، سرپرست اداره کل آموزش و پروش استان کردستان اعلام کرد: ۲۵۰۰ دانش‌آموز پسر در دبیرستان‌های سنندج مشغول به تحصیل هستند که این تعداد نسبت به سال گذشته ۳۰ درصد افزایش داشته است .

ـ به دنبال استقرار نیروهای جمهوری اسلامی در شهر اشنویه ، کلیه دبیرستان‌های

این شهر و روستاهای تابعه از مورخه ۶۰/۸/۱۹ بازگشایی شد . اداره آموزش و پرورش بخش اشنویه در همین تاریخ با انتشار اطلاعیه‌ای از کلیه دانش‌آموزان دبیرستانی این بخش دعوت کرد هر چه زودتر خود را به آموزشگاه‌های مربوط معرفی کنند و مشغول به تحصیل شوند . دیگر سطوح تحصیلی بخش اشنویه نیز فعالیت خود را آغاز نموده‌اند. یادآور می‌شود در اواخر تابستان گذشته شهر اشنویه از لوث وجود ضدانقلاب پاکسازی شد و مسئولان منطقه و ارگان‌های انقلابی این شهر به منظور رفع ظلم فراوانی که بر مردم ستمدیده این منطقه در زمان رژیم گذشته و سلطه ضدانقلابیون در اوایل انقلاب روا شده بود ، تلاش گسترده‌ای را آغاز کرده‌اند .

ـ مورخه ۶۰/۸/۳۰ ، عملیات ساختمانی ۲ دبستان در روستاهای قاسم‌آباد و حسن‌آباد بید سرخ از توابع شهرستان کنگاور کرمانشاه پایان یافت و مورد بهره‌برداری قرارگرفت. این دو دبستان توسط گروه نوسازی ، تعمیر و تجهیز مدارس کرمانشاه و با هزینه‌ای بالغ بر ۳.۰۷۶.۰۰۰ ریال احداث شده است .

ـ در پی پیروزی چشمگیر رزمندگان اسلام در آزادسازی بخش بوکان از لوث وجود عناصر مسلح غیرقانونی و شروع فعالیت سازمان‌های اجرایی در این بخش ، مورخه ۶۰/۹/۱۰ روابط عمومی اداره آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی اعلام کرد : بنا به گزارش رئیس آموزش و پرورش بخش بوکان ، ثبت نام دانش‌آموزان مدارس ابتدایی این بخش از هم اکنون و ثبت نام دانش‌آموزان مدارس راهنمایی تحصیلی از هفته آینده شروع خواهد شد .

در پی بارش سنگین برف در کرمانشاه ، مورخه ۶۰/۱۱/۲ کلیه مدارس این استان تا اطلاع ثانوی تعطیل اعلام شد. حرکت وسایل نقلیه به علت یخبندان شدید سطح خیابان‌ها به کندی انجام می‌گیرد. به همین علت ۹۰ درصد تاکسی‌های شهر کرمانشاه متوقف مانده‌اند و اتوبوس‌های بنگاه‌های مسافربری به جابه‌جایی مسافرین داخل شهری پرداخته‌اند .

ـ مورخه ۶۱/۱/۱۶ ، وزیر آموزش و پرورش به همراه جمعی از مسئولان آموزش و پرورش وارد سنندج شد و در فرودگاه این شهر مورد استقبال استاندار ، نماینده امام جمعه در غرب کشور و معاونین استانداری قرار گرفت. آقای پرورش و همراهان بلافاصله دراستانداری حضور یافتند و با مسئولان استانداری به گفتگو نشستند . وزیر

آموزش و پرورش هدف از سفر به استان کردستان را بررسی مشکلات منطقه در زمینه آموزش و پرورش اعلام کرد و افزود ، برای این منظور از امروز در سنندج سمیناری تشکیل می‌شود که طی آن درباره مسائل آموزش و پرورش و چگونگی جذب نیروهای متعهد مردمی و اعزام نیروهای مؤمن از شهرهای دیگر استان کردستان بحث و تبادل نظر خواهد شد .

ـ در حال حاضر (۶۱/۳/۱۷) در شهرستان سردشت یک دبیرستان دخترانه با رشته‌های تحصیلی فرهنگ و ادب ، اقتصاد و علوم تجربی وجود دارد .

ـ هم اکنون (۶۱/۳/۱۸) تعداد ۲۱۵ نفر دانش‌آموز دختر در دبیرستان آزادی شهرستان بوکان تحصیل می‌کنند .

ـ تا مورخه ۶۱/۴/۱۱ تعداد کل دانش‌آموزان دختر در روستاهای بیجار ۱۱۵ نفر گزارش شده است .

ـ مورخه ۶۱/۷/۳ دانش آموزان شهرها و بخش‌های استان کرمانشاه پیش از برگزاری مراسم بازگشایی مدارس ، در خیابان‌های شهرها و بخش‌های این استان در راهپیمایی بر ضد آمریکا و اسرائیل شرکت کردند . در کرمانشاه دانش‌آموزان با شعارهای مرگ بر آمریکا واسرائیل پس از گذشتن از مسیر خیابان‌های شهر بر سر مزار شهدای کرمانشاه اجتماع کردند . و در ادامه مدیر کل آموزش و پرورش این استان در رابطه با بازگشایی مدارس و خط‌مشی آموزش و پرورش سخنرانی کرد .

ـ مدیرکل آموزش و پرورش آذربایجان غربی مورخه ۶۱/۱۰/۷ گفت ، تعداد دانش‌آموزان در سال تحصیلی ۶۰ ـ ۵۹ حدود ۲۴۶.۴۸۴ نفر بود که با بازگشت مهاجرین به استان ، در سال ۶۱ ـ ۶۰ این تعداد به ۲۹۳.۴۷۹ نفر رسید .

ـ مدیر کل آموزش و پرورش آذربایجان غربی مورخه ۶۱/۱۰/۷ اعلام کرد : ۵۲۵ نفر مربی پرورشی اخیراً به صورت حق التدریس انتخاب و به کار گرفته شدند.

ـ مورخه ۶۱/۱۱/۱۲ کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان اهم فعالیت‌های فرهنگی و هنری خود را در دهه فجر اعلام کرد . اجرای نمایشنامه « پرواز در خواب » کار گروهی اعضای کتابخانه سنندج در دهه فجر به همین مناسبت است . نمایش فیلم و تشکیل نمایشگاه‌های کتاب و عکس از فعالیت‌های این کانون است .

ـ مورخه ۶۱/۱۲/۹ وزیر آموزش و پرورش در نماز جمعه ارومیه خطاب به مردم گفت ما فضای آموزش و پرورش کم داریم که برای جبران آنها باید شما کمک کنید .

ـ مورخه ۶۱/۱۲/۹ ، وزیر آموزش و پرورش به اتفاق برادر شیخ عطار استاندار آذربایجان غربی ، حجت الاسلام محمدی ، مدیرکل آموزش و پرورش و تنی چند از مسئولین سازمان‌های اجرایی از چند مدرسه در شهر مهاباد دیدن کرد .

ـ مورخه ۶۱/۱۲/۱۸ ، از سوی گروه نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس کرمانشاه با صرف هزینه‌ای معادل ۵۷۰۰۲۳۰۰۰ ریال ساخت ۶ باب دبستان دو تا هشت کلاسه در روستاهای دایی ، سرخه شیره ، دولت آباد ، چشم کاوبندی درکه و یاران از توابع بخش صحنه به پایان رسید و برای بهره برداری تحویل اداره کل آموزش و پرورش استان کرمانشاه شد .

ـ مورخه ۶۲/۳/۲ از سوی امور تربیتی اداره آموزش و پرورش شهرستان بیجار معادل ۴.۴۷۰.۰۰۰ ریال کمک نقدی و جنسی به دانش‌آموزان مستضعف روستایی و معادل ۲.۲۷۰.۰۰۰ ریال کمک نقدی و جنسی به دانش‌آموزان مستضعف شهرستان بیجار تعلق گرفت .

ـ طی دو ماه گذشته مبلغ ۱/۹۱۳/۰۰۰ ریال صرف تغییرات اساسی و بازسازی ۹ باب دبستان در روستای گیلانه ، سراب قامیش ، حسن آباد ، نوره ، باباریز ، سرخ درزج ، دولت‌آباد و برازان از توابع سنندج شده است . هم‌اکنون (۶۲/۶/۱۲) بیش از ۳۰ دبستان روستایی دیگر شهرستان در دست تعمیر و بازسازی است .

ـ مورخه ۶۲/۷/۱۸ برادر خانی گفت : مدارس ۱۴ روستا از توابع بانه ، پس از پاکسازی کامل بازگشایی شد و ما توانستیم ظرف ۴ ماه درس یکسال تحصیلی را تدریس کرده و از آنها امتحان بگیریم .

ـ وزیر محترم آموزش و پرورش با موافقت نخست وزیر ، روز پنج شنبه ۶۲/۸/۱۲ را به یاد دانش‌آموزان ، معلمان و مربیان شهید به‌ویژه شهدای بانه و مریوان و دیگر کربلاهای ایران ، در مدارس سراسر کشور مراسم عزاداری برگزار شد ، تا انشاءالله محیط مقدس مدرسه برای فراگیری تعلیمات آن شهیدان عزیز آماده‌تر گردد .

ـ تاکنون (۶۲/۱۰/۱۱) پنجاه دبستان و ۴ مدرسه راهنمایی در روستاهای منطقه

جنگی سرپل ذهاب بازگشایی شده است و دانش‌آموزان در این مدارس تحصیل می‌کنند . رئیس آموزش و پرورش اسلام آباد در خصوص بازسازی و نوسازی مدارس این منطقه گفت : عملیات مرمت وتجهیز ۵۰ باب مدرسه در سرپل ذهاب به پایان رسیده است .

ـ مورخه ۶۲/۱۰/۱۹ ، گروهی از دانش‌آموزان دبیرستان امیرکبیر شهرستان سلماس با مراجعه به سازمان هلال احمر به مجروحین جنگ تحمیلی خون اهدا کردند .

ـ مورخه ۶۳/۳/۱۵ از سوی وزارت آموزش و پرورش ، برادر حسن نعمت در حکمی به عنوان مدیر کل آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی مشغول به کار شد. ایشان قبلاً ریاست آموزش و پرورش استان را بر عهده داشت و یکی از فرهنگیان فعال آذربایجان‌غربی به شمار می‌رود .

ـ مورخه ۶۳/۵/۱۴ برادر فانی ، مدیر کل آموزش و پرورش استان کردستان در گفتگویی وضعیت سازمان آموزشی و عملکرد این اداره را در چند سال اخیر به تفصیل تشریح کرد و گفت : آموزش و پرورش در نظام جمهوری اسلامی ایران اهدافی را دنبال می‌کنند که پیامبران در طول تاریخ به خاطر آنها مبعوث شده‌اند . یعنی در جهت رشد و شکوفایی و بارور کردن فطرت و استعداد انسان‌هایی که خلیفه خدا در روی زمین هستند .

ـ مورخه ۶۳/۶/۲ تعداد ۱۱۵۰ نفر از کارمندان آموزش و پرورش ، توسط ستاد امداد و پشتیبانی استان کرمانشاه به جبهه اعزام شدند. همچنین معادل ۴۴.۶۰۸.۲۶۴ ریال از سوی فرهنگیان استان به جبهه‌ها کمک شده است .

ـ برادر داوودی ، مدیر کل آموزش و پرورش کرمانشاه به تشریح نحوه توزیع کتاب‌های درسی و مشکلات آن پرداخت و گفت : در سال تحصیلی گذشته (۱۳۶۳) شهر کرمانشاه نه تنها با کمبود کتاب درسی مواجه نشد ، بلکه مقداری از کتاب‌ها به تهران برگشت داده شد . وی افزود : سنوات قبل تأمین کسری کتاب‌های راهنمایی و دبیرستانی تا اسفند ماه به طول می‌انجامید ، اما در سال گذشته تمامی کتاب‌ها تا پایان آبان ماه تحویل و توزیع شد. علت این همه تأخیر ، تغییر کلی و جزئی محتوای کتاب و احیاناً چاپ کتاب‌های جدید التألیف بود که تا مهرماه به طول انجامید . امسال با توجه

به صحبت وزیر محترم آموزش و پرورش ۹۰٪ از کتاب‌های درسی تا قبل از شروع سال تحصیلی از زیر چاپ خارج شد و آماده توزیع می‌باشد . از این تعداد ، تیراژی در حدود ۶۴.۶۳۰ جلد کتاب راهنمایی و متوسطه در سطح شهر کرمانشاه در کتابفروشی‌ها آماده توزیع است که ۱۶۰۰۰ جلد آن کتاب‌های اول راهنمایی ، ۱۲.۵۰۰ جلد کتاب‌های دوم و ۱۰۰۰۰ جلد مربوط به سوم راهنمایی است و ۲۶.۱۳۰جلد نیز کتاب‌های دوره متوسطه می باشد .

ـ مورخه ۶۳/۸/۵ آقای جعفری ، سرپرست اداره آموزش و پرورش پیرانشهر، گفت : بیش از ۵۷.۵۰۰ نفر دانش‌آموز در مقاطع مختلف تحصیلی در آموزشگاه‌های پیرانشهر مشغول به تحصیل‌اند که این تعداد نسبت به سال گذشته ۲۰ درصد افزایش نشان می‌دهد . (۵۵۵۰۰ نفر در سطح ابتدایی ، ۱.۵۰۰نفر در راهنمایی و ۵۵۰ نفر در مقطع دبیرستان)

ـ مورخه ۶۳/۸/۵ با حضور شخصیت‌های مذهبی ، سیاسی و مسئولان آموزشی ، بهره برداری از ساختمان دبیرستان امام خمینی شهرستان نقده آغاز شد. این دبیرستان توسط گروه نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس استان آذربایجان غربی با صرف مبلغ ۱۲۸.۰۰۰.۰۰۰ ریال هزینه در ۴.۷۰۰ متر مربع زیر بنا احداث شده است .

ـ بنابر اعلام مورخه ۶۴/۲/۱۱ در استان آذربایجان غربی ، کل کارکنان آموزش و پرورش در سال تحصیلی ۱۳۶۳ بالغ بر ۲۱.۵۱۴ نفر می‌باشد که شامل ۱۷.۹۵۰ نفر رسمی ۱.۰۵۹نفر حق التدریس و ۲.۵۰۵ نفر کارکنان خدماتی می‌شوند .

ـ آموزش عشایری استان در سال تحصیلی ۱۳۶۴ ، تعداد ۲۷ مدرسه عشایری در شهرستان ماکو و سایر مناطق شمالی استان با همکاری نهضت سوادآموزی دایر کرد . این نشان می‌دهد تاکنون به وضع عشایر مرزی شمال استان به دلیل عدم مهاجرت آنها به خاطر ناامنی ناشی از جنگ و ضدانقلاب رسیدگی نشده بود که به لطف خدا در سال جاری اقداماتی انجام گرفت . هم اکنون (۶۴/۲/۱۱) طرح‌های جدید مدارس پیش ساخته در دست تهیه است .

ـ در رابطه با هفته بسیج مورخه ۶۳/۵/۱۷ دانش‌آموزان به دیدار خانواده‌های شهدای دیواندره رفتند که تأثیر مثبتی در تفکر دانش آموزان داشت .

ـ اکرمی ، وزیر آموزش و پرورش ، مورخه ۶۴/۳/۳۱ در اجتماع فرهنگیان کرمانشاه که در تالار امام خمینی این شهر تشکیل شد ، گفت : حملات وحشیانه مزدوران رژیم بعثی و تهدیدهای مکرر موشکی و بمباران این رژیم نتوانست در اراده و روحیه مردم مقاوم این استان خللی وارد کند و دانش‌آموزان این استان ، امتحانات خود را در موقع مقرر آغاز کردند . وزیر آموزش و پرورش به اتفاق کهزادی ، استاندار کرمانشاه ، پس از بررسی مشکلات و مسائل استان و شرکت در اجتماع فرهنگیان از ویرانه‌های حملات موشکی دشمن بعثی دیدن کرد و در ادامه با حجت الاسلام شیخ حسین زرندی ، نماینده امام و امام جمعه کرمانشاه به گفتگو پرداخت .

۶ـ فرهنگ و آموزش عالی

پس از پیروزی انقلاب اسلامی به علت مشکلات عدیده که دانشگاه‌های سراسر کشور داشتند به تعطیلی کشیده شدند . دانشگاه‌های این مناطق نیز همانند سایر نقاط به منظور انجام انقلاب فرهنگی تعطیل شد و پس از مدتی با فرمان حضرت امام (ره) شروع به فعالیت نمود . در مقطع نبرد دوم در مناطق غرب و شمال‌غرب ۱۵ مرکز آموزش عالی وجود داشت که از شروع بحران با وجود مشکلات فراوان فعالیت‌های خود را ادامه داد و نقش به سزایی در تحولات منطقه داشت . در ادامه به وظایف و اقدامات این مراکز می‌پردازیم .

الف : وظایف و اختیارات

تعیین اصول و برنامه‌های آموزشی و توسعه برنامه‌های پژوهشی دانشگاه‌ها به منظور پرورش نیروی انسانی ماهر ،هماهنگ کردن ضوابط و اصول کلی ، تعیین چگونگی مقررات استخدام اعضای هیأت علمی و دیگر کارکنان با هماهنگی سازمان اداری و استخدامی کشور نظارت بر واحدهای آموزش عالی و توسعه ، تجهیز یا انحلال هریک از آنها طبق تصویب شورای گسترش آموزش عالی از وظایف این نهاد است .

ب : مراکز آموزش عالی در مناطق شمال‌غرب به تفکیک استان

(۱) استان آذربایجان‌غربی : دانشگاه ارومیه ، دانشگاه تربیت‌معلم ارومیه ، دانشسرای دخترانه ارومیه ، دانشگاه تربیت‌معلم خوی ، دانشگاه مرکز ارومیه ، دانشگاه علم و صنعت بوکان .

(۲) استان کردستان : دانشگاه آزاد اسلامی سنندج ، دانشگاه تربیت‌معلم سنندج ، دانشسرای تربیت‌معلم بیجار .

(۳) استان کرمانشاه : دانشگاه رازی کرمانشاه ، دانشگاه تربیت معلم کرمانشاه ، دانشسرای دختران کرمانشاه ، دانشگاه آزاداسلامی اسلام‌آباد ، دانشگاه پیام‌نور اسلام‌آباد ، مرکز فنون هواپیمایی کشوری کرمانشاه . (جدول شماره ۵-۹-۶)

جدول شماره ۵-۹-۶ دانشجویان و فارغ‌التحصیلان مؤسسات آموزش عالی در مناطق غرب و شمال‌غرب در پایان مقطع نبرد دوم

استان	دانشجو	فارغ‌التحصیل
آذربایجان‌غربی	۴۲۴۹	۵۲۶
کردستان	۵۶۸	۶۶
کرمانشاه	۳۷۲۸	۶۴۳

ج : مصادیق

ـ مورخه ۵۹/۱/۳۱ با ادامه درگیری گروه‌های سیاسی در ستادهای مختلف در دانشگاه رازی کرمانشاه ، گروهی از مردم برای برچیدن این ستادها به دانشکده علوم وارد شدند که منجر به درگیری شد و حدود ۱۵ نفر مجروح شدند .

ـ مورخه ۵۹/۲/۹ دکتر اسدی ، رئیس دانشگاه رازی کرمانشاه ، گفت : به پیروی از اوامر امام خمینی و بر اساس تصمیمات شورای انقلاب و رئیس جمهوری ، مسئولان هیأت علمی و کادر اداری دانشگاه رازی و دانشکده‌های مربوط ، در جهت برنامه‌ریزی و تغییرات بنیادی منطبق با انقلاب فرهنگی همچنان به کار خود ادامه می‌دهند .

ـ مورخه ۵۹/۲/۱۳ کلاس‌های درس دانشگاه ارومیه فعالیت مجدد خود را بر اساس تصمیم شورای دانشگاه آغاز کرد . دانشجویان از همان ابتدا خواستار تصفیه دانشگاه از استادان غیرمتعهد شدند . در همین راستا از سوی یکی از مسئولین دانشگاه

کمیته پاکسازی تشکیل شد و از سوی یکی از مسئولین دانشگاه ، روش‌های انقلاب فرهنگی در دستور کار قرار گرفت .

ـ مورخه ۵۹/۷/۲۳ دکتر مظفر اسدی ، سرپرست جدید دانشگاه رازی ، اعلام کرد : ۵ دانشکده در کرمانشاه ، سنندج و ایلام تأسیس خواهد شد . ۳ دانشکده دندانپزشکی و مهندسی و کشاورزی در کرمانشاه و دانشکده‌های الهیات و معارف اسلامی و منابع لبنی و غذایی به ترتیب در سنندج و ایلام .

ـ مورخه ۶۰/۱/۲۶ ، مرکز فنون هواپیمایی کشوری در کرمانشاه آغاز به کار کرد . در این مرکز از ابتدایی‌ترین تا پیشرفته‌ترین مراحل تربیت تکنسین و خلبان ، آموزش داده می‌شود . مجموعه آموزش‌های این مرکز در ایران بی‌نظیر است .

ـ مورخه ۶۰/۱۰/۸ ، مرکز تربیت معلم خوی با ۲۲۴ نفر هنرآموزکار خود را شروع کرد .

ـ مورخه ۶۰/۱۰/۸ دو مرکز تربیت معلم دختران و پسران در شهرستان ارومیه مستقر شد . براساس اعلام اداره کل آموزش و پرورش آذربایجان غربی ، در سال تحصیلی جاری در مرکز تربیت معلم پسران ۱۷۴ نفر و در مرکز تربیت معلم دختران ارومیه ۱۹۲ نفر در رشته آموزش ابتدایی به تحصیل اشتغال خواهند داشت .

ـ شورای موقت دانشگاه ارومیه در تاریخ ۵۹/۱۱/۶ جواد فرهودی را به عنوان سرپرست موقت دانشگاه معرفی کرد . در تاریخ ۶۱/۱/۲۸ نام این دانشگاه طی مراسمی با حضور حجت‌الاسلام سید علی اکبر قریشی ، سرپرست شورای روحانیت ارومیه به نام شهید بهادری تغییر یافت و آقای اخوان زادگان به عنوان رییس آن معرفی شد .

ـ مورخه ۶۱/۲/۲۰ سمینار اساتید علاقه‌مند به فیزیک در دانشگاه رازی برگزار شد. در این سمینار علامه محمد تقی جعفری ، استاد اسلام شناسی ، سخنرانی کرد . رئیس دانشگاه رازی در این سمینار گفت : همان‌گونه که نیروهای رزمنده اسلام مسیر پیشروی انقلاب را در جبهه‌های نبرد هموار می‌کنند ، دانشگاهیان باید در ارتقای سطح فرهنگ جامعه و نجات دانشگاه از وابستگی استعماری و انگلی ، اهتمام ورزند .

ـ مورخه ۶۱/۳/۲ عوامل ضدانقلاب یکی از دانشجویان دانشگاه علم صنعت بوکان به نام نادر سنجری را به شهادت رساند . در بخشی از اطلاعیه این دانشگاه آمده

است : در نظامی که پاسداران اسلام آخرین ضربات را بر پیکر صدام وارد آوردند مزدوران داخلی وقتی مردم قهرمان کرد را بیدار ، آگاه و طرفدار اسلام دیدند ، در هر فرصتی برای خنثی نمودن اثر این پیشرفت‌ها ، نیروهای انقلابی را آماج گلوله‌های آمریکایی و روسی خود قرار دادند و این بار یکی از دانشجویان را به شهادت رساندند و ننگی ابدی بر پیشانی خود گذاشتند و مردم مسلمان کرد را در فقدان او سوگوار کردند.

ـ مورخه ۶۱/۴/۱ دومین سمینار ریاضیدانان دانشکده علوم دانشگاه رازی کرمانشاه برگزار شد . آیت‌الله جوادی آملی درباره تأثیر وحی در شکوفایی علوم انسانی و نقش انبیا در علوم بشری سخنرانی کرد و گفت : انبیا برای شکوفایی استعدادهای بشری آمدند . آنها آمدند تا علوم دفن شده بشری را با هندسه وحی کشف کنند و قدرت خداوند را به مردم نشان دهند .

ـ مورخه ۶۱/۴/۱۱ به مناسبت هفته وحدت مراسمی با حضور حجت‌الاسلام انواری ، امام جمعه بیجار ، در محل دانشسرای تربیت معلم این شهر برگزار شد .

ـ مورخه ۶۱/۴/۱۹ ، اولین آزمون اعزام دانشجو به خارج از کشور در کرمانشاه برگزار شد . برادر خالدی ، نماینده اداره کل گزینش دانشجو ، گفت : امتحان اعزام دانشجو به خارج در سراسر کشور در دو رشته ریاضی فیزیک و علوم تجربی (طبیعی) برگزار شد . در کرمانشاه ، سنندج ، همدان ، کردستان و ایلام حدود ۴۷۲ نفر داوطلب اعزام بوده‌اند .

ـ مورخه ۶۱/۱۰/۴ در مراسمی مرکز تربیت معلم کرمانشاه بازگشایی شد . امام جمعه اسلام‌آبادغرب در این مراسم ، نقش عظیم معلم را در اصلاح ، انکار ناپذیر دانست و از دانشجویان تربیت معلم خواست تا در جهت تحقق اهداف الهی انقلاب تلاش کنند و فرزندان این مرز و بوم را افرادی متعهد برای جامعه پرورش دهند .

ـ مورخه ۶۲/۱/۳۰ ، دانشگاه رازی کرمانشاه ، طی مراسمی با تلاوت آیاتی از قرآن مجید و قرائت پیام نماینده امام و امام جمعه کرمانشاه بازگشایی شد .

ـ مورخه ۶۲/۲/۲۸ دوازده پروژه‌چ‌دانشکده علوم کرمانشاه با صرف مبلغ ۲۰۴۵۰۰۰۰۰ ریال اجرا گذاشته شد .

ـ مورخه ۶۲/۶/۹ برادر نجفی درمورد تشکیل دانشگاه اسلامی در کردستان گفت :

برنامه‌ریزی ساخت این دانشگاه آماده شده است و هر موقع احساس نیاز شود ، این کار انجام خواهد شد .

ـ مورخه ۶۲/۷/۱۸ مرکز تربیت معلم شهید کچویی خوی گشایش یافت .

ـ مورخه ۶۲/۷/۱۸ همزمان با گشایش مراکز تربیت معلم در سراسر کشور ، مراکز تربیت معلم ارومیه نیز با تلاوت آیاتی از کلام الله مجید گشایش یافت . با افتتاح این مراکز ۲۳۰ نفر دانشجوی پسر سال دوم در مرکز تربیت معلم شهید رجایی و ۶۵ نفر دانشجوی دختر سال دوم در مرکز تربیت معلم باهنر مشغول تحصیل شدند . مدیر کل آموزش و پرورش استان در این مراسم گفت : استقلال واقعی ما زمانی خواهد بود که بتوانیم استعدادهای دانش‌آموزان را بر پایه ایمان و تعهد تقویت کنیم .

ـ مورخه ۶۲/۹/۲۷ ، همزمان با آغاز هفته وحدت در مراسم با شکوهی ، کلنگ دانشگاه آزاد کردستان به زمین زده شد .

ـ مورخه ۶۲/۱۱/۱۷ ، مراکز تربیت معلم سنندج با پذیرش دانشجوی پسر و دختر در رشته‌های علوم اجتماعی ، ادبیات و آموزش گشایش یافت . همچنین در ۶۲/۱۲/۸ دانشکده تربیت معلم و دبیر سنندج کار خود را شروع کرد .

ـ مورخه ۶۲/۱۲/۸ ، اولین گروه دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی کردستان در رشته‌های زراعت و دام ، در مراسمی با حضور استاندار و سایر مسئولین سیاسی این استان مشغول تحصیل شدند .

ـ در گزارشی به تاریخ ۶۳/۳/۱۲ ، دانشگاه آزاد کردستان برای تکمیل کادر آموزشی ، در نظر دارد از میان دارندگان مدارک تحصیلی دکترا و فوق‌لیسانس در تخصص‌های دامپروری ، زراعت ، باغبانی ، خاک‌شناسی ، دفع آفات ، فرآورده‌های دامی ، ماشین‌آلات کشاورزی و حرف روستایی تعدادی را جذب و استخدام کند .

ـ مورخه ۶۳/۴/۲۳ با بازگشایی دانشکده آموزش از راه دور در اسلام‌آباد ، ۱۹۰ دانشجو در رشته‌های آموزش و پرورش ابتدایی از آموزگاران و کارکنان آموزش و پرورش استان‌های کرمانشاه ، ایلام ، همدان و کردستان پذیرش شدند .

ـ مورخه ۶۳/۵/۱۳ ، سمینار رؤسای دانشگاه‌های سراسر کشور با حضور دکتر محمدعلی نجفی ، وزیر فرهنگ و آموزش عالی در کرمانشاه برگزار شد . در این

سمینار پیرامون مشکلات و مسائل دانشگاه ، طرح تمام وقت شدن دانشگاه ، چگونگی استفاده اساتید از امکانات و فرصت‌های مطالعاتی ، نحوه اختصاص بورس تحصیلی و انتخاب دو نماینده رؤسای دانشگاه‌ها جهت عضویت در شورای مؤسسه مطالعاتی ، تحقیقاتی و فرهنگی بحث و تبادل نظر شد .

ـ مورخه ۶۳/۵/۱۵ برادر محمد علی کیانی ، مسئول روابط عمومی دانشگاه آزاد سنندج ، ضمن ارائه طرح‌های آموزشی آینده این دانشگاه گفت : در استان کردستان ، فقط در شهر سنندج ، دانشگاه آزاد اسلامی تأسیس گردیده و برای رشته‌های زراعی و دامی ، سال گذشته دانشجو پذیرفته شد و در سال آینده نیز در همین دو رشته دانشجو پذیرفته خواهد شد.

ـ مورخه ۶۳/۶/۳ در کرمانشاه علاوه بر یک مرکز تربیت معلم موجود ، دو مرکز دیگر گشایش یافت و ۷۶۵ نفر در رشته‌های آموزش ابتدایی ، ادبیات ، علوم اجتماعی ، ریاضی ، علوم تجربی و حرفه‌وفن مشغول به تحصیل شدند .

ـ مورخه ۶۳/۷/۴ دانشگاه آزاد اسلامی سنندج برای دوره شبانه کاردانی در رشته‌های ادبیات و ریاضی دانشجو می‌پذیرد .

ـ مورخه ۶۳/۸/۶ دکتر شمسایی ، رئیس دانشگاه ارومیه ، تأکید کرد : با ورود دانشجویان جدید ، تعداد دانشجویان دانشگاه ارومیه به ۱۷۶۰ نفر رسیده است . قبل از انقلاب دانشجویان این دانشگاه حداکثر ۳۰۰ نفر بودند .

ـ دانشگاهیان دانشگاه رازی کرمانشاه روز ۶۳/۹/۲۶ در آستانه روز وحدت روحانی و دانشجو با انتشار پیامی ، ضمن فراخواندن روحانیون و اساتید دانشگاه‌ها و دانشجویان به گسترش دادن فرهنگ اسلامی در شؤون مختلف ، از خدمات ارزشمند شهید دکتر مفتح تمجید کردند. در قسمتی از این پیام آمده‌است : آیت الله دکتر مفتح شهیدی دیگر از تبار هابیلیان است و در تاریخ خونبار روحانیت شیعه ، خوش می‌درخشد .

ـ مورخه ۶۴/۲/۱۰ ، بیمارستان ۲۰۰ تختخوابی امام خمینی کرمانشاه برای استفاده دانشجویان دانشکده پزشکی دانشگاه رازی انتخاب شد .

ـ مورخه ۶۴/۲/۱۶ ، سمینار یک روزه حجاب در دانشگاه ارومیه برگزار شد . مادر یکی از شهدا با اشاره به اینکه استعمار در نظر دارد با گسترش بی عفتی و شهوت

پرستی وجنگ تحمیلی ، در برابر اراده استوار این ملت مقاومت کند گفت : هر کس در هر موقعیتی باید در تحقق آرمان‌های انقلاب گام بردارد .

ـ مورخه ۶۴/۳/۲۳ ، توسعه مرکز آموزشی دانشگاه آزاد اسلام‌آباد غرب آغاز شد . در این دانشگاه در تابستان سال گذشته ۱۷۴ دانشجو ، در ترم مهرماه ۲۴۱ نفر و در ترم اسفندماه ۲۰۰ دانشجو ثبت نام کرده‌اند . برای توسعه تأسیسات این مرکز ۴ هکتارزمین، جنب تأسیسات فعلی در نظر گرفته شده است .

ـ مورخه ۶۴/۵/۱۰ ، مشکلات دانشکده پزشکی کرمانشاه در جلسه‌ای بررسی شد . در این جلسه مسئولین درخواست کردند طرح تمام وقت بودن در این دانشکده اجرا شود تا مشکل اعضای هیأت علمی تا حدودی برطرف گردد .

ـ مورخه ۶۴/۵/۱۵ ، راهپیمایی ۱۳۰ کیلومتری ۲۰۰ تن از دانشجویان شرکت کننده در اردوی سراسری دفتر مرکزی جهاد دانشگاهی کرمانشاه ـ سنندج به نشانه وحدت از مقابل مسجد معتضدی کرمانشاه آغاز شد و با بدرقه گرم اهالی این شهر تا سنندج ادامه یافت . سرپرست راهپیمایان گفت ،این دانشجویان به مدت ۵۰روز در نهادها و ارگان‌های مختلف استان کردستان به ارائه خدمات فرهنگی ، عمرانی و امدادی خواهند پرداخت .

۷ ـ نهضت سواد آموزی

نهضت سواد آموزی به فرمان حضرت امام (ره) و با سرپرستی شهید دکتر باهنر (ره) از هفتم دی‌ماه ۱۳۵۸ آغاز به کار کرد . این نهاد انقلابی مأموریت یافت بی سوادی و محرومیت‌های حاصل از فقر فرهنگی را در جامعه ایران به‌ویژه در روستاها از میان بردارد . رژیم طاغوتی مثل دیگر کارهای تشریفاتی در این مورد نیز داعیه‌های بسیاری داشت و به دروغ می خواست به دنیا بقبولاند که : " ما بی سوادی را ریشه کن کرده ایم و اکنون کشور در آستانه دروازه‌های تمدن بزرگ قرار دارد " ؛ در حالی که با استناد به آمار رسمی ، بیش از ۱۵ میلیون نفر بی‌سواد در سطح کشور وجود داشت . مسئولین جمهوری اسلامی بر این اعتقاد بودند که نداشتن سواد برای مسلمان ننگ است و محرومیت‌هایی را در بر دارد . بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی در هفتم دی ماه در یک پیام تاریخی از ملت ایران خواست این مملکت را بدون اتلاف وقت به صورت

مدرسه‌ای بزرگ درآورند . نهضت سواد آموزی بر مبنای این پیام امام تشکیل شد . (جدول شماره ۶-۹-۶)

جدول شماره ۶-۹-۶ تعداد سوادآموزان ، کلاس‌های مربوطه و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در مناطق غرب و شمال‌غرب در پایان مقطع نبرد دوم

استان	تعداد دانش آموز	تعداد کلاس	تعداد آموزشیار
آذربایجان‌غربی	۹۱۲۷	۶۸۴	۱۸۰۴
کردستان	۹۲۴۱	۶۴۰	۶۰۲
کرمانشاه	۱۱۸۵	۹۱	۱۰۳۳

الف : وظایف و اختیارات

آموزش بزرگسالان در حد خواندن و نوشتن و فراگیری حساب ؛ ارتقای فرهنگ سوادآموزان و نشر فرهنگ اسلامی ، از وظایف نهضت سوادآموزی بود .

ب : مصادیق

ـ مورخه ۶۰/۶/۸ ، نهضت سوادآموزی خوی ۳ کلاس ایدئولوژی اسلامی و زبان عربی برای خواهران دیپلمه و بالاتر تشکیل داد . هدف از تشکیل این کلاس‌ها بالا بردن سطح آگاهی خواهران در اصول عقاید و آموزش زبان عربی است .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۱۱/۱۵ ، حجت الاسلام محمد باقر سپهری ، سرپرست نهضت سواد آموزی استان آذربایجان غربی ، فعالیت‌های نهضت در استان را تشریح کرد . وی گفت : فعالیت‌های نهضت در امور فرهنگی و تعلیمی ، جهت دار و بیانگر مواضع انقلابی است . علاوه بر آن تدریس قرآن و ایدئولوژی اسلامی در روستاها در رأس برنامه‌های نهضت قرار دارد . نهضت سواد آموزی استان آذربایجان غربی حدود ۵۰۲ نفر آموزشیار جذب کرده است . این آموزشیاران در اکثر روستاها کلاس‌های نهضت را دایر کرده‌اند . تعداد کلاس‌ها بالغ بر ۶۷۱ کلاس است . در این کلاس‌ها ۷۱۵۶ نوآموز خواهر و ۶۸۷۹ نوآموز برادر مشغول سواد آموزی هستند . به دلیل نا امنی بعضی از نقاط شهری و روستایی این استان ،کلاس‌های نهضت در آنها برگزار نشده و انشاءالله به محض حصول امنیت در این مناطق ، فعالیت نهضت آغاز خواهد شد .

ـ مورخه ۶۰/۱۲/۲، نماز سیاسی ـ عبادی جمعه با امامت آیت الله اشرفی اصفهانی، امام جمعه کرمانشاه ، با شرکت فرماندهان نظامی ، مقامات استان ، جمعی از رزمندگان اسلام ، روحانیون و دیگر اقشار مردم در مسجد جامع این شهر اقامه شد . امام جمعه کرمانشاه در قسمتی از سخنانش درباره نهضت سواد آموزی ، تشویق جوانان در پیوستن به بسیج و پاسداران انقلاب اسلامی سخن گفت و از رزمندگان اسلام که در هفته اخیر در جنوب و غرب کشور صدمات و ضایعات و تلفات چشمگیری به صدامیان وارد آورده‌اند ، تجلیل کرد .

ـ ساعت ۱۷:۳۰ مورخه ۶۱/۸/۱۹ یک دستگاه لندرو متعلق به نهضت سواد آموزی در محور سنندج ـ کامیاران به کمین ضدانقلاب افتاد . دشمن خودرو را به آتش کشید ، اما راننده آن را آزاد نمود .

ـ مورخه ۶۱/۹/۱ ، شب هنگام عناصر گروهک کومله به روستای تازه‌آباد آصف دیواندره حمله بردند و ۱ خانه را آتش زدند ، همچنین ۱ روستایی ۳ خواهر معلم نهضت سوادآموزی را گروگان گرفتند .

ـ مورخه ۶۲/۱۰/۱۱ ، نماز وحدت بخش و دشمن شکن جمعه در بوکان به امامت ملا عبدالرحمن خلیفه زاده با شرکت مردم مسلمان و موحد این شهر با شکوه فراوان برگزار شد . امام جمعه بوکان در بخشی از خطبه‌های نماز با اشاره به هفته نهضت سوادآموزی و سالگرد صدور فرمان تشکیل این نهاد مردمی از سوی امام خمینی، مردم را به مشارکت وسیع در این امر و ریشه‌کن ساختن بی‌سوادی فراخواند .

ـ مورخه ۶۳/۶/۳ ، یکی از اعضای شورای نهضت سوادآموزی استان کرمانشاه اعلام کرد : در سال قبل ۶۶۴ روستا تحت پوشش نهضت سواد آموزی استان کرمانشاه قرار گرفت و نزدیک به ۲۰۰۰۰ نفر از اهالی این روستاها در کلاس‌های نهضت سواد آموزی شرکت کردند .

ـ مورخه ۶۳/۲/۱۸ نهضت سوادآموزی اسلام آباد غرب با تشکیل ۸۷ کلاس شهری و ۵۰ کلاس مقدماتی روستایی ، تعداد ۲.۵۸۶ نفر از خواهران و برادران مشتاق سوادآموزی را تحت پوشش قرار داد .

ـ مورخه ۶۳/۱۲/۱۸ در حمله نیروهای سپاه سلماس به مقر ضدانقلاب ، ضمن

کشته و زخمی شدن عده‌ای از عناصر گروهک‌ها ، تعداد ۷ نفر از برادران آموزشیار نهضت سوادآموزی که در سلماس به اسارت در آمده بودند ، آزاد شدند .

ـ مورخه ۶۴/۴/۱۳ ، اردوی عقیدتی ـ آموزشی نهضت سوادآموزی استان آذربایجان‌غربی با شرکت هزار نفر از خواهران و برادران آموزشیار در دبیرستان سمیه ارومیه افتتاح شد و مدت ۲۰ روز ادامه خواهد داشت . هدف از برگزاری اردو ، دادن آگاهی‌های عقیدتی و سیاسی و پرورش آنها ، تدریس احکام و اصول عقاید و روش‌های تدریس قرآن و اخلاق ، درس‌های تخصصی و ... می باشد .

۸ ـ فرهنگ و ارشاد اسلامی

بررسی روش تبلیغات ؛ گردآوری ، تنظیم و نشر کلیه مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی ، ایجاد زمینه گسترش فرهنگ انقلابی ، اشاعه زبان فارسی ، همکاری با ادارات و سازمان‌ها در خصوص مسائل فرهنگی ـ اسلامی ، انعکاس رویدادهای مختلف استان (سیاسی ، اقتصادی ، اجتماعی و ورزشی) در رسانه‌های استانی و کشوری ، تعیین ضوابط برگزاری جشنواره‌ها و نمایشگاه‌های داخلی ، نظارت بر ورود و خروج اقلام فرهنگی در منطقه تحت مسئولیت ، صدور مجوز چاپ و نشر روزنامه و کتاب ، نظارت بر فعالیت مطبوعات ، چاپخانه‌ها و مراکز نشر وسایل فرهنگی ، توسعه یا انحلال مؤسسات فرهنگی ، تشویق و حمایت فرهنگ دوستان و هنرمندان ، بزرگداشت فرهیختگان و نشر آثار آنان ، توسعه و تأمین امکانات ایرانگردی و جهانگردی و معرفی جاذبه‌های استان به دیگر نقاط کشور از وظایف این اداره در مناطق غرب و شمال‌غرب بود .
(جدول شماره ۷-۹-۶ الی ۹-۹-۶)

مصادیق

ـ مورخه ۵۹/۳/۲۵ ، سمینار بررسی مسائل فرهنگی منطقه در چهارچوب انقلاب فرهنگی اسلامی در شهر پاوه تشکیل شد . در این سمینار فرهنگیان ، اعضای مدرسه قرآن ،گروه فرهنگی جهادسازندگی و سپاه پاسداران شرکت دارند . نتایج این سمینار به صورت یک قطعنامه تصویب و پس از ارائه به دفتر امام امت به اطلاع عموم خواهد رسید .

جدول شماره ۷-۹-۶ تعداد کتابخانه‌های وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در مناطق غرب و شمال‌غرب در پایان مقطع نبرد دوم

استان	کتابخانه	کتاب‌های موجود (هزار جلد)	جمع عضویت (واحد: هزار)	عضویت مرد (واحد: هزار)	عضویت زن (واحد: هزار)	جمع مراجعین	مراجعین مرد	مراجعین زن
آذربایجان‌غربی	۱۴	۲۳۷	۱۱	۹	۲	۳۲۱	۲۶۴	۵۷
کردستان	۹	۱۶۸	۶	۵	۱	۵۵	۴۵	۱۰
کرمانشاه	۹	۱۵۴	۲۶	۲۲	۴	۱۱۷	۸۲	۳۶

جدول شماره ۸-۹-۶ تعداد مهمانخانه‌ها در مناطق غرب و شمال‌غرب تا پایان مقطع نبرد دوم

استان	تعداد مهمانخانه‌های یک و دو ستاره	تعداد اتاق	تعداد تخت
آذربایجان‌غربی	۱۵	۴۸۹	۹۴۹
کردستان	۱۰	۲۲۵	۴۲۲
کرمانشاه	۹	۲۴۴	۴۵۷

جدول شماره ۹-۹-۶ تعداد سینماها و تماشاچیان در مناطق غرب و شمال‌غرب در پایان مقطع نبرد دوم

استان	تعداد	گنجایش تعداد صندلی	تعداد تماشاچی‌ها
آذربایجان‌غربی	۱۴	۹۱۵۷	۴۰۰۷
کردستان	۱	۹۰۰	۶۴۶
کرمانشاه	۴	۳۶۱۴	۱۳۷۸

ـ مورخه ۵۹/۶/۱ ، اولین شماره هفته نامه « مام » در ارومیه منتشر شد . صاحب امتیاز این هفته‌نامه جعفر کاظم پور و مدیریت داخلی آن حسن مظلومی هستند . این نشریه در چهار صفحه دارای یک سرمقاله و چند خبر درمورد آذربایجان غربی و آگهی در دو رنگ به قیمت ۱۰ ریال در اختیار علاقه‌مندان گذاشته شد .

تشکیل کلاس‌های آموزشی ، برگزاری اردو و انجام دهها فعالیت فرهنگی ، مذهبی با همت اداره ارشاد و همکاری بسیج در مناطق غرب و شمال‌غرب

توسعه شبکه‌های ارتباطی با فعالیت‌های شبانه روزی کارمندان و کارگران متعهد شرکت مخابرات

ـ از مورخه ۵۹/۱۰/۲۹ به مدت ۵ روز نمایشنامه « تفنگ‌های باباحسن » ، حاصل کار بخش فرهنگی جهادسازندگی اصفهان ، پس از چندین اجرا در شهرهای جنوب در سالن آمفی تئاتر مرکز بزرگ اسلامی سنندج نیز نمایش داده شد و همزمان ضبط تلویزیونی گردید. نمایشنامه تفنگ‌های باباحسن در سنندج با استقبال بی نظیر اهالی شهر ، به‌ویژه دانش آموزان روبرو شد . درآمد حاصل از فروش این نمایشنامه به جنگ زدگان کشور اختصاص یافت . لازم به یادآوری است به خاطر استقبال زیاد مردم ، اجرای تلویزیونی این نمایشنامه از سیمای جمهوری اسلامی ایران در مرکز سنندج پخش خواهد شد .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۱/۷ ، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی کرمانشاه در رابطه با فراهم آوردن تسهیلات بیشتر برای مسافرین نوروزی ، اسامی و چارت فعالیت ادارات وسازمان‌هایی را که در تعطیلات عید آماده پذیرایی از مسافران ـ در جنبه‌های گوناگون هستند در اطلاعیه‌ای اعلام کرد .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۵/۹ ، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان آذربایجان‌غربی در اطلاعیه‌ای اعلام داشت : این اداره درنظر دارد با همکاری و همیاری افراد علاقه‌مند به امور هنری ، گروه‌های تئاتر و سرود و اجرای نمایشنامه و سرودهای حماسی ، ملی و مذهبی تشکیل دهد . بدین‌وسیله از کلیه علاقه‌مندان در سنین مختلف ، به‌ویژه دانش آموزان و دانشجویان عزیز که می‌توانند این اداره را در این امر یاری نمایند ، دعوت می‌شود برای ثبت نام در گروه‌های مورد علاقه خود به قسمت امور هنری مراجعه فرمایند .

ـ مورخه ۶۰/۵/۱۳ در مسابقه نهایی قرائت قرآن کرمانشاه با حضور آیت الله اشرفی اصفهانی ، امام جمعه کرمانشاه ، استاندار ، علما ، روحانیون و اقشار مختلف مردم به هر یک از شرکت کنندگان یک جلد کلام الله مجید هدیه شد . نفرات اول تا سوم برای شرکت در مسابقات کشوری انتخاب شدند .

ـ مورخه ۶۰/۹/۲ ، نخستین نمایشگاه عکس و پوستر و کتاب ، حدود دو ماه پس از آزادی اشنویه با همت برادران جان برکف پاسدار در مسجد امام صادق (ع) این شهر گشایش یافت . سپاه پاسداران اشنویه با انتشار اطلاعیه‌ای از عموم مردم مسلمان و متعهد این شهر دعوت کرد از این نمایشگاه دیدن کنند .

ـ مورخه ۶۱/۱/۸ ، موزه مردم شناسی سنندج به همت اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کردستان افتتاح شد .

ـ مورخه ۱۳۶۱/۱۰/۱۳ ، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در جمع بیش از ۳۰۰ نفر از علما و طلاب علوم دینی کردستان ، سخنانی درمورد هفته وحدت ایراد کرد . وی در پایان سخنانش ضمن تأکید بر لزوم رسیدگی هر چه بیشتر به مشکلات ، اظهار امیدواری کرد که برای همیشه ضدانقلاب خود فروخته در این منطقه ریشه کن و نابود شود و مردم قهرمان و مسلمان و متعهد کردستان در آینده‌ای نزدیک تبدیل به بازوان پرتوان نظام جمهوری اسلامی ایران گردند .

ـ مورخه ۱۳۶۲/۶/۲۲ ، مسئول اداره ارشاد اسلامی شهرستان مریوان گفت : در جهت مبارزه با ایادی استکبار و جلوگیری از هرگونه کمبود در شهر مریوان ، این اداره ضمن همکاری با سایر ارگان‌ها ، اقدام به پذیرایی صلواتی از رزمندگان و مردم کرده و هر روز گروه زیادی در محل این اداره پذیرایی می‌شوند .

ـ مورخه ۱۳۶۲/۱۱/۲۴ ، نمایشگاهی از دستاوردهای هنری (خط و نقاشی) جمعی از هنرمندان مرکز آموزش هنرهای تجسمی ، وابسته به اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمانشاه ، در محل این مرکز برپا شد .

ـ مورخه ۶۳/۱۲/۱۴ ، کمیسیون بررسی مسائل مناطق کردنشین هیأت دولت با حضور استانداران استان‌های آذربایجان غربی و کردستان در وزارت کشور تشکیل شد . در این جلسه که آیت الله جنتی مسئول سازمان تبلیغات اسلامی ، حجت اسلام موسوی نماینده حضرت امام و مسئول مرکز بزرگ اسلامی در غرب کشور و همچنین محمد هاشمی مدیر عامل صداوسیما حضور داشتند ، درباره سیاست‌های فرهنگی و تبلیغاتی جمهوری اسلامی در مناطق کردنشین و کیفیت هماهنگی دستگاه‌های ذی‌ربط بحث و تبادل نظر به عمل آمده و تصمیماتی گرفته شد . در ادامه این جلسه ، همچنین مشکل عدم پوشش کامل صدا وسیمای جمهوری اسلامی در منطقه غرب کشور بررسی و در این مورد تصمیماتی اتخاذ شد .

ـ مورخه ۶۴/۳/۱۲ ، مراسم شب شعر شاعران آذربایجان غربی با حضور جمعی از دوستداران شعر و ادب در سالن مرکز پرورش اسلامی جوانان هلال احمر ارومیه

برگزار شد . در این مراسم که به دعوت اداره کل ارشاد اسلامی استان آذربایجان غربی تشکیل شد ، محمد آغاسی ، جمشید واقف ، عابدی رضا شیخزاده ، فتح الله حکمتی و بیت الله جعفری سروده‌های خود را درباره سجایا و شجاعت‌های حضرت امام حسین(ع) ، هفته نیروهای مسلح و روز پاسدار قرائت کردند .

۹ ـ سازمان تبلیغات اسلامی

سیاستگذاری ، برنامه‌ریزی و هدایت تبلیغات دینی ، سازماندهی نیروها و اعزام مبلغ ، اشاعه معارف دینی با تأکید بر وحدت تمام مذاهب اسلامی ، تحقیق و بررسی در خصوص تبلیغات سوء و تهاجم فرهنگی و مقابله با آن ، تهیه و تنظیم محصولات فرهنگی ، فراهم نمودن زمینه فعالیت اقشار اجتماعی تأثیرگذار مانند روحانیون ، دانشگاهیان ، معلمان و هنرمندان در جهت رشد فرهنگ اسلامی ، افزایش و بهبود کیفیت مراسم مذهبی و فرهنگی ، تأسیس و اداره مؤسسات فرهنگی و مراکز اطلاع‌رسانی تخصصی تبلیغی و دینی ، مشارکت در برگزاری همایش‌ها ، جشنواره‌ها و نمایشگاه‌های فرهنگی ـ دینی و نظارت بر چاپ و نشر قرآن کریم و ادعیه از وظایف این اداره در مناطق غرب و شمال‌غرب بود .

مصادیق

ـ مورخه ۱۳۵۹/۸/۱۱ ، سازمان تبلیغات اسلامی استان کردستان اعلام کرد : کلاس‌هایی برای خواهران و برادران در زمینه‌های تدریس زبان عربی و تفسیر ، شناخت حرکت‌های انقلاب اسلامی ایران و جهان و دیگر مسائل اسلامی در این سازمان تشکیل شده و ۲۰۰ تن از برادران و خواهران مسلمان کرد در آن شرکت نموده‌اند .

ـ مورخه ۶۳/۳/۲۱ از سوی سازمان تبلیغات اسلامی بوکان مراکز آموزش قرآن کریم در این شهر دایر شد .

ـ مورخه ۶۳/۴/۲۳ به منظور بررسی و هماهنگی مسائل تبلیغی و نحوه انتشار و انعکاس اخبار و گزارش‌های فرهنگی و تبلیغی استان کرمانشاه ، جلسه‌ای با حضور سرپرست سازمان تبلیغات اسلامی این استان و دست اندرکاران این امر تشکیل شد .

ـ مورخه ۶۳/۷/۱ سازمان تبلیغات اسلامی استان آذربایجان غربی اعلام کرد ، از ابتدای تأسیس این سازمان تا کنون حدود ۱۹۸۹ نفر از علما و طلاب این استان در جبهه‌ها حضور یافته‌اند .

ـ صبح روز پنجشنبه مورخه ۱۳۶۴/۲/۲۶ با انجام مراسمی ، مجتمع فرهنگی هنری سازمان تبلیغات اسلامی مهاباد افتتاح شد . این مجتمع دارای واحد برادران ، خواهران ، نوجوانان ، کودکان و کتاب‌سرا می‌باشد .

ـ مورخه ۶۴/۴/۸ به مناسبت سالگرد تأسیس سازمان تبلیغات اسلامی مراسمی با حضور مسئولین ادارات ، نهادها و ارگان‌های انقلابی در مسجد سازمان تبلیغات اسلامی آذربایجان غربی برگزار شد . در این مراسم ، سرپرست سازمان طی سخنانی با اشاره به اهمیت تبلیغ در اسلام و سالگرد تأسیس این سازمان از حضور مسئولین در مراسم تقدیر و تشکر کرد .

۱۰ ـ صدا و سیما

تولید برنامه‌های مفید در رادیو و تلویزیون و عرضه آن در سطح استان و کشور ، تشکیل واحدهای فرهنگی ، هنری و تبلیغاتی ، توسعه شبکه استانی و سراسری صدا و سیما در کلیه نقاط استان ، برپایی نمایشگاه با همکاری سازمان فرهنگ و ارشاد اسلامی استان‌ها ، تربیت نیروی انسانی متخصص ، انجام فعالیت‌های صدا و سیما با همکاری نهادهای دولتی و غیردولتی از وظایف این سازمان در مناطق غرب و شمال‌غرب بود . (جدول شماره ۱۰-۹-۶)

جدول شماره ۱۰-۹-۶ تعداد ایستگاه‌ها و فرستنده‌های رادیویی ، تلویزیونی و اف ام در مناطق غرب و شمال‌غرب تا پایان مقطع نبرد دوم

استان	ایستگاه رادیویی	فرستنده شبکه اول	فرستنده شبکه دوم	ایستگاه تلویزیون	فرستنده شبکه اول	فرستنده شبکه دوم	ایستگاه اف . ام	فرستنده اصلی
آذربایجان‌غربی	۲	۲	۰	۳۲	۳۲	۱۳	۴	۷
کردستان	۳	۳	۱	۲۵	۲۵	۸	۲	۲
کرمانشاه	۴	۴	۱	۳۲	۳۲	۱۰	۱	۲

مصادیق

ـ مورخه ۵۹/۳/۵ ، تعمیر فرستنده تلویزیونی همچنان ادامه دارد ، ولی صدای جمهوری اسلامی مرکز سنندج به کار عادی خود ادامه می‌دهد .

ـ مورخه ۵۹/۹/۱۵، ساختمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران در مرکز سنندج از سوی عناصر ضدانقلاب هدف گلوله قرار گرفت و آسیب‌هایی به تأسیسات آن وارد شد.

ـ طبق گزارش فرمانده سپاه کردستان در تاریخ ۵۹/۱۰/۱۱ به صدا و سیمای مرکز، دو ماه است شبکه تلویزیونی منطقه دیواندره و حومه قطع شده و بارها به مسئولین استانی تذکر داده شد ولی اقدامی صورت نگرفته است ، لذا از مسئولین درخواست می‌گردد اقدام عاجل به عمل آورند .

ـ مورخه ۵۹/۱۰/۱۸ ، ضدانقلابیون به صدا و سیمای جمهوری اسلامی در مهاباد حمله کردند که در نتیجه خساراتی به تأسیسات آن وارد شد .

ـ فرستنده‌های تلویزیونی مناطق ترگور از توابع ارومیه و حیدرآباد از توابع نقده که چندی قبل به علت خرابکاری عناصر مسلح غیرقانونی از کار افتاده بود ، با استقرار امنیت و به کوشش گروه‌های فنی و تعمیرات صدا و سیمای جمهوری اسلامی مرکز ارومیه ، مورخه ۵۹/۱۲/۲۵ مجدداً آغاز به کار کرد .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۱/۱۵ به منظور انتخاب و گزینش گوینده و گزارشگر صدا و سیمای مرکز ارومیه ، یک دوره امتحان کتبی با شرکت ۶۲۳ نفر از متقاضیان شغل گویندگی و گزارشگری در سالن انستیتو تکنولوژی ارومیه برگزار شد .

ـ طبق گزارش فرمانده سپاه مریوان در مورخه ۶۱/۱/۳ ، صدا و سیمای مریوان هنوز دچار اشکال است و مردم آماج تبلیغات مسموم ضدانقلاب قرار گرفته‌اند . لازم است هرچه سریع‌تر صدا و سیمای این شهر بازسازی گردد .

ـ مورخه ۱۳۶۱/۱۰/۱۶ ، نخستین شب شعر کردستان به ابتکار صدا و سیمای مرکز سنندج در محل تربیت بدنی این شهر برگزار شد . در این مراسم شاعران حاضر ، آخرین سروده‌های خود را درباره وحدت ، انقلاب اسلامی و کردستان برای حضار خواندند.

ـ مورخه ۱۳۶۱/۱۲/۲۵ نماینده مردم شهرستان خوی در مجلس شورای اسلامی به صدا و سیمای جمهوری اسلامی درمورد نصب دکل و رفع نقص تلویزیونی

شهرستان خوی تذکر داد .

ـ در آستانه فرا رسیدن ماه محرم و آغاز سال ۱۴۰۵ هجری قمری ، روز پنجشنبه مورخه ۶۳/۷/۵ رادیو قرآن به منظور پخش نوای روح‌بخش قرآن کریم در مراکز صدا و سیمای سنندج ، ارومیه و کرمانشاه آغاز به کار کرد . طول موج و ساعات پخش برنامه‌ها از ساعت ۸ تا ۱۱ و از ۲۲ تا ۱ بامداد از فرستنده اف.ام می‌باشد .

ـ مورخه ۶۴/۶/۳۰ فرستنده ۲۰ کیلو واتی رادیو سنندج با ۱۶ ساعت برنامه در روز ، کار خود را آغاز کرد . این فرستنده که برنامه‌های خود را به زبان فارسی با گویش‌های کردی سورانی ، سنندجی و اورامانی پخش می‌کند ، قسمت عمده استان کردستان و نوار مرزی مریوان را زیر پوشش دارد .

۱۱ ـ مطبوعات

آگاه ساختن افکار عمومی در زمینه‌های گوناگون (سیاسی ،علمی ، فرهنگی) ، از میان برداشتن مرزبندی‌های کاذب و تفرقه‌انگیز در همه زمینه‌ها ، مبارزه با فرهنگ استعماری و حفظ فرهنگ اصیل ایرانی و اسلامی از وظایف مطبوعات در مناطق غرب و شمال‌غرب بود .

مصادیق

ـ مورخه ۵۸/۷/۵ ، انفجار نسبتاً شدیدی در باجه جنب مقر سپاه در کرمانشاه روی داد . در این حادثه به کسی آسیب نرسید و مأموران در جستجوی عاملین این حادثه هستند . انفجار دیگری نیز در باجه مطبوعات میدان آزادی کرمانشاه روی داد .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۳/۱۹ ، یک بمب در کنار باجه روزنامه اطلاعات واقع در خیابان امام ارومیه منفجر شد و خسارت‌های زیادی به آن وارد آمد شیشه‌های چندین مغازه شکست .

ـ ویژه‌نامه خبری «اطلاعات کرمانشاه» ، روزهای شنبه در چهار صفحه در سطح استان کرمانشاه و بطور همزمان در ۱۲ استان دیگر در مناطق شرقی و غربی کشور منتشر می‌شود . این ویژه‌نامه ضمیمه رایگان روزنامه اطلاعات است . (۱۳۶۳/۵/۱)

ـ مورخه ۶۴/۴/۱۸ ضرورت هماهنگی بیشتر رسانه‌های گروهی و مطبوعاتی کرمانشاه در انعکاس اخبار منطقه در نشستی با حضور حجت الاسلام نجفی ، نماینده

امام جمعه کرمانشاه و سرپرستان و نمایندگان رسانه‌های گروهی و مطبوعات مورد تأکید قرار گرفت . در این گرد همایی که به دعوت دفتر حجت الاسلام زرندی و نماینده امام و امام جمعه کرمانشاه در این دفتر برگزار شد . هر یک از نمایندگان حاضر در جلسه ، مسائل و مشکلات کار خود را مطرح کردند . حجت الاسلام نجفی در این گردهمایی گفت : در چنین شرایطی باید سعی شود رسانه‌های گروهی بر اساس وظایف و مسئولیت‌های سنگینی که بر عهده دارند ، در منطقه نسبت به جمع آوری و انعکاس اخبار تلاش کنند . این جلسه با گفتگو درباره چگونگی اتخاذ یک روش هماهنگ و منسجم به پایان رسید .

۱۲ ـ ستاد تبلیغات جنگ

ـ مورخه ۱۳۶۰/۹/۲۲ ، ستاد تبلیغات جنگ از خبرنگاران سراسر جهان به‌خصوص جهان سوم ، دعوت کرد از مناطق آزاد شده غرب در عملیات مطلع‌الفجر بازدید کنند تا همانگونه که اکاذیب صدام تکریتی درمورد انکار پیروزی‌های رزمندگان اسلام در بستان بر ملا شد ، خبرنگاران خود شاهد صحت بیانیه‌های نظامی ما در اخبار مربوط به جنگ در ایران باشند .

ـ سرپرست ستاد تبلیغات جنگ پیش از ظهر روز ۱۳۶۱/۱۲/۲ در مصاحبه‌ای گفت : هر روز چند شهر مسکونی مرزی جمهوری اسلامی در غرب کشور هدف آتش توپخانه ، خمپاره و حملات هوایی دشمن قرار می‌گیرد .

مورخه ۱۳۶۱/۵/۱۳ ستاد تبلیغات جنگ استان کرمانشاه نمایشگاه عکسی از جنایات مزدوران صدام در قصرشیرین بر پا نمود . این نمایشگاه با مقایسه وضع شهر قصرشیرین قبل از جنگ تحمیلی و پس از فرار مزدوران عراقی ، ویرانی‌ها و خرابی‌های به‌وجود آمده را به نمایش گذاشته است .

ـ مورخه ۶۲/۲/۱۸ دو گروه فیلمبردار از ستاد تبلیغات جنگ ، برای ثبت حوادث جنگی عازم کردستان شدند .

ـ مورخه ۱۳۶۲/۷/۳۰ ، ستاد تبلیغات جنگ اعلام کرد : با توجه به ضرورت ایجاد هماهنگی بیشتر در فعالیت نمایندگی رسانه‌های گروهی در جبهه‌های جنگ تحمیلی ،

تنها خبرنگارانی مجاز به ورود در منطقه نظامی و انجام مصاحبه و تهیه گزارش هستند که حکم مأموریت و کارت ستاد تبلیغات را به همراه داشته باشند .

ـ سرپرست ستاد تبلیغات جنگ مورخه ۶۳/۸/۲۰ به جهانیان و مجامع بین‌الملل نسبت به بمباران مناطق مسکونی و روستاهای مرزی ایران به دست رژیم صدام هشدار داد . وی گفت : هواپیماهای رژیم عراق در چند روز گذشته چندین بار مناطق مسکونی شهری و روستاهای ایران در مرزهای غرب کشور را مورد تهاجم قرار دادند که تعدادی از مردم غیرنظامی شهید و مجروح شدند .

۱۳ ـ تربیت بدنی

توسعه و تعمیم ورزش ، تربیت مربی و معلم ورزش ، تأسیس ، تجهیز ، تعمیر و نگهداری اماکن و اردوگاه‌های ورزشی ، صدور و لغو پروانه باشگاه‌ها ، نظارت بر عملکرد هیأت‌های ورزشی ، نظارت بر امور مربوط به ورزش مدارس ، دانشگاه‌ها و سازمان‌های دولتی از وظایف این اداره در مناطق غرب و شمال‌غرب بود . (جدول شماره ۱۱-۹-۶)

جدول شماره ۱۱-۹-۶ مکان‌های ورزشی بر حسب نوع تأسیسات در مناطق غرب و شمال‌غرب در پایان مقطع نبرد دوم

استان	جمع	زمین	میدان	سالن	استخر سرپوشیده	استخر روباز	پیست سرپوشیده	پیست روباز	زورخانه
آذربایجان‌غربی	۱۲۹	۲۹	۰	۸۱	۲	۲	۰	۸	۷
کردستان	۵۲	۲۱	۰	۲۳	۰	۲	۰	۲	۴
کرمانشاه	۸۱	۲۵	۱	۳۵	۲	۸	۱	۲	۷

الف : فعالیت‌های کلی

ـ برگزاری ۵۷ مسابقه ورزشی (آذربایجان غربی ۲۷ مورد ، کُردستان ۱۶ مورد و کرمانشاه ۱۴ مورد) .

ـ تخصیص ۱۰۷۷۵۰۰۰۰ ریال اعتبار جهت تکمیل ،ساخت و توسعه اماکن ورزشی (آذربایجان غربی ۲۱.۷۵۰.۰۰۰، کُردستان ۷۱.۰۰۰.۰۰۰ و کرمانشاه ۱۵.۰۰۰.۰۰۰ ریال) .

ب : مصادیق

ـ مورخه ۵۹/۱/۶ ، روابط عمومی تربیت بدنی استان آذربایجان غربی اطلاع داد ، یک مسابقه دوچرخه سواری برای جوانان زیر ۲۰ سال به مساحت ۲۰ کیلومتر به‌طور رفت و برگشت در جاده دریاچه ارومیه با شرکت ۱۹۰ نفر دوچرخه سوار برگزار شد و به نفرات اول تا ششم جوایزی اهدا گردید .

ـ مورخه ۱۳۵۹/۵/۹ ، استاندار کرمانشاه مبلغ ۳۷۰۰۰۰۰ ریال از محل اعتبارات استانداری را به‌عنوان کمک به جوانان ورزشکار در اختیار اداره کل تربیت‌بدنی استان کرمانشاه قرارداد .

ـ مورخه ۵۹/۹/۱۷ سرپرست اداره تربیت بدنی نقده اعلام کرد : به منظور کمک به جنگ زدگان ، یک مسابقه فوتبال در این شهر تربیت یافت و مبلغ ۹۵۹۸۰ ریال درآمد حاصله از فروش بلیط این مسابقه به حساب ۷۷۷۷۷ واریز شد .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۹/۱۱ رئیس اداره تربیت بدنی استان کردستان اعلام کرد : با اعتباری معادل ۲۰ میلیون ریال از محل طرح‌های خاص ناحیه‌ای ، عملیات تکمیلی استادیوم ورزشی«امین» سنندج به سرعت رو به اتمام است .

ـ مورخه ۱۳۶۲/۹/۱۶ ، مدیر کل اداره تربیت بدنی استان کرمانشاه اعلام کرد ، در سال جاری ۳۲۶ میلیون ریال به نوسازی و بازسازی تأسیسات ورزشی در مرکز استان ، شهرستان‌ها و مناطق جنگی اختصاص یافته است .

ـ مدیر کل اداره تربیت بدنی استان آذربایجان‌غربی در تاریخ ۱۳۶۳/۹/۱۱ ضمن تشریح فعالیت‌های انجام شده و برنامه‌های آتی این اداره در جهت توسعه ورزش این استان گفت : در سال جاری حدود ۲۳۰ میلیون ریال اعتبار ، صرف توسعه و ایجاد تأسیسات ورزشی در استان آذربایجان غربی شده است .

ـ در تاریخ ۶۴/۲/۱۵ مدیرکل اداره تربیت بدنی کرمانشاه اعلام کرد : تعداد ۴ سالن کشتی در نقاط مختلف این شهر ایجاد خواهد شد .

۱۴ ـ میراث فرهنگی و گردشگری

پس از پیروزی انقلاب اسلامی سازمان میراث فرهنگی کشور تأسیس شد و با در اختیار گرفتن تمامی زمینه‌های مربوط و تخصیص تجهیزات ، امکانات ، اعتبارات و

بودجه سالانه شروع به کار نمود . این سازمان نوبنیاد در بعد حفاظت از آثار ، ثبت فهرست آنها در ابعاد ملی و جهانی مسئولیتی بزرگ بر عهده داشت . شعب این نهاد در استان‌های آذربایجان ، کردستان ، کرمانشاه و ایلام با توجه به وجود آثاری مربوط به هزاره‌های چهارم و پنجم قبل از میلاد تا به امروز و احتمال خطر نابودی آنها توسط ارتش متجاوز بعثی ، تلاش‌های فراوانی به عمل آورد . قابل ذکر است ، مجموعه آثاری مربوط به دوره‌های ماد ، عیلامی ، هخامنشی ، اشکانی ، ساسانی ، سلجوقی ، اتابکان و صفوی در این مناطق وجود دارد که در طول دفاع مقدس گاه مستقیم و گاه به طور غیرمستقیم در معرض تعرض دشمن قرار داشت. حجاری‌های مربوط به هزاره سوم قبل از میلاد ، معروف به شیخ‌خان ، آثار متعدد دوران ماد در سرپل‌ذهاب ، کاخ ساسانی و چهارطاقی و نظایر آن در قصرشیرین سال‌های متمادی در اشغال دشمن بود و متأسفانه بسیاری از آنها به کلی نابود شده است .

مصادیق

ـ مورخه ۱۳۵۹/۲/۱۸ ، توسط تعدادی از ضد انقلابیون مسلح در بعد از ظهر پنجشنبه چند خمپاره به شهر پاوه شلیک شد و به محل مهمانسرای ایرانگردی و جهانگردی نیز خساراتی وارد آمد .

ـ مورخه ۱۳۵۹/۱۱/۱۲ ، هزاران نفر از ساکنان شهرهای سراسر کشور در دومین بهار آزادی به شهر سنندج مسافرت کردند . انبوه مسافران در خیابان‌ها ، باعث شد مردم سنندج ناراحتی‌های مربوط به درگیری‌های قبل این منطقه را فراموش کنند .

ـ مورخه ۶۳/۸/۹ ، تعداد ۳۸ عدد سکه طلا و نقره با ارزش بالا (تاریخی و ریالی) در شهرستان خوی کشف شد . اداره حفظ میراث فرهنگی آذربایجان غربی با اعلام این خبر افزود : سکه‌های مکشوفه با کارشناسی‌های به عمل آمده ، مربوط به دوره‌های تزاری روسیه ، عثمانی و قاجاریه است که پس از طی مراحل قانونی به موزه‌های ارومیه و خوی تحویل داده خواهد شد .

ـ مورخه ۶۳/۸/۱۶ ، گروه بررسی حفظ میراث فرهنگی استان آذربایجان غربی در پی مطالعات و بررسی‌های خود موفق به کشف و شناسایی اماکن تاریخی خرابه‌های دژ ،

معبد روباز و دخمه سنگی در روستای « ناناس دیزج » از توابع ارومیه شد . قدمت این آثار ، به هزاره اول پیش از میلاد می‌رسد . همچنین از طرف این گروه در مهرماه ۱۳۶۳ دژ « اوراتور » و ۸ دخمه سنگی تاریخی با ویژگی‌های معماری متفاوت که به صورت کمربندی دریاچه ارومیه را فرا گرفته بود ، شناسایی و کشف شد .

ـ مورخه ۶۳/۹/۲۲ ، مسئول موزه شهرستان ارومیه در سخنانی گفت : در این موزه مجموعه‌ای از کتاب‌های نفیس خطی شامل قرآن مجید ، کتب دینی و همچنین اشیایی از دوران ماقبل تاریخ ، اشیای تاریخی ، اسلامی ، هنرهای تزئینی و مردم شناسی به تعداد ۵۲۴ قلم موجود است که شامل اشیای سفالی ، فلزی ، پارچه‌ای ، انواع سکه‌ها و زری‌ها می‌باشد . این موزه در سال ۱۳۵۹ حدود ۱۸۰ قلم اشیاء عتیقه از گمرک مرز بازرگان تحویل گرفت و جهت غنی‌تر کردن سایر موزه‌های استان آذربایجان غربی اشیای مزبور را به موزه شهرستان خوی تحویل داد . این اشیاء اکنون در این موزه به نمایش گذاشته شده است . همچنین در همین سال با همکاری گمرک ارومیه تعداد ۱۳۰ قلم شیء عتیقه و هنری از کارمند شرکت سابق پاکدیس که تبعه آلمان بود ، کشف و ضبط شد . این اشیاء در موزه در قسمت اشیای مکشوفه نگهداری می‌شود . در سال ۱۳۶۰ نیز تعداد ۲۴۸ قلم شیءعتیقه و هنری و در سال ۱۳۶۲ تعداد ۴۳ قلم شامل اوراق خطی دارای مینیاتور و انواع عقیق‌ها ، سکه‌ها ، اشیای سفالی و فلزی و در اوایل سال جاری تعداد ۳۰ قلم شامل انواع سکه و عقیق و کتاب و اخیراً نیز تعداد ۷۲ قلم شامل انواع سکه و کتاب و اوراق خطی ، اشیای سفالی و عهدنامه ، از گمرک مرز بازرگان تحویل گرفته شده که در موزه ارومیه نگهدای می‌شود . علاوه بر اینها حدود ۱۰۰ قلم اثر تاریخی دیگر به موزه اهدا شد . در مجموع حدود ۸۰۰ قلم شیءعتیقه و هنری مکشوفه و اهدایی در این موزه موجود می باشد .

۱۵ ـ بهداشت و درمان [۱]

نظارت بر عملکرد واحدهای درمانی ، مدیریت مراکز بهداشت و درمان، عقد قرارداد

---

۱ ـ درسال ۱۳۶۴ ، با ادغام دانشگاه‌های علوم پزشکی و بیمارستان‌های وابسته به آنها وزارت بهداری سابق در قالب وزارت بهداشت ، درمان و علوم پزشکی ، فعالیت‌های بهداشتی را عهده‌دار شد .

با پزشکان و تصمیم‌گیری در خصوص میزان هزینه‌ها و درآمدها ، درمان بیماران ، پیشگیری از بیماری‌های واگیردار و عفونی ، تأمین دارو و تجهیزات پزشکی از وظایف سازمان بهداشت و درمان است . (جدول شماره ۱۲-۹-۶ ، ۱۳-۹-۶ و ۱۴-۹-۶)

الف : مشکلات پزشکی و درمانی و مقابله با آنها

از تاریخ ۵۸/۱۱/۱۱ تا ۶۴/۶/۲ در مناطق غرب و شمال‌غرب ، می‌توان به مشکلات زیر در خصوص بهداشت و درمان اشاره کرد : عدم رسیدگی به وضعیت مجروحان به خاطر کمبود پزشک متخصص به‌ویژه چشم پزشک و جراح ، تعطیلی بیمارستان و در نتیجه تعطیلی بعضی مراکز اورژانس و کمبود آمبولانس ، وجود مشکل در تأمین و ارسال دارو به خاطر نا امنی حاصل از وجود ضدانقلاب ، در نتیجه تمام شدن دارو در بعضی شهرها ، کمبود شیر خشک و بسته شدن داروخانه‌ها به علت

جدول شماره ۱۲-۹-۶ تعداد مؤسسات و مراکز درمانی و کادر پزشکی مناطق غرب و شمال‌غرب در آخرین سال مقطع نبرد دوّم

استان	تعداد مؤسسات درمانی دولتی	تعداد تخت مؤسسات درمانی دولتی	تعداد مؤسسات درمانی خصوصی	تعداد تخت مؤسسات درمانی خصوصی	تعداد پزشکان	تعداد پیراپزشکان	سایر کارکنان مراکز درمانی
آذربایجان‌غربی	۲۵	۲۴۷۶	۴	۴۵۳	۲۱۶	۳۲۶۸	۶۳۶
کردستان	۱۱	۱۷۳۷	۲	۶۲	۸۳	۱۷۷۳	۲۵۵
کرمانشاه	۱۶	۲۰۸۵	۷	۵۵۵	۱۳۷	۲۹۸۸	۳۹۸

جدول شماره ۱۳-۹-۶ تعداد دفعات واکسیناسیون انجام شده در مناطق غرب و شمال‌غرب در پایان مقطع نبرد دوّم

استان	دیفتری ، کزاز ، سیاه سرفه (ثلاثه)	دیفتری و کزاز (توأم)	کزاز	سرخک	فلج اطفال	سل ب ث ژ
آذربایجان‌غربی	۳۹۱۸۴۰	۱۰۰۷۶۸	۱۵۲۳۴۳	-	۳۸۵۷۰۳	۱۱۱۹۳۱
کردستان	۲۰۸۶۴۴	۴۰۴۶۳	۳۹۹۰۰	۹۳۳۴۱	۲۱۳۰۱۰	۷۲۹۶۸
کرمانشاه	۲۶۳۶۷۶	۸۳۴۷۷	۵۰۰۷۶	۱۰۱۲۹۳	۳۰۸۲۷۴	۱۸۹۰۰۵

جدول شماره ۱۴-۹-۶ تعداد بیماری‌های واگیردار دیده شده در معاینات بالینی و آزمایشگاه در مناطق غرب و شمال‌غرب ثبت شده در آخرین سال مقطع نبرد دوّم

استان	آبله‌مرغان	انواع اسهال	بیماری‌های عفونی	تراخم	انگل‌های روده‌ای	تب‌مالت	جزام	حصبه و شبه حصبه	سرخک	سیاه سرفه	کچلی	کزاز	هپاتیت‌های عفونی
آذربایجان‌غربی	۲۹۸	۱۷۳۱۲	۵۹۷۰	۲۱	۱۰۲۶	۲۹۵	۵	۲۴	۲۵۸	۳۵۹	۴۸۱	۰	۶۹۸
کردستان	۱۰۱۴	۳۲۶۹۳	۸۶۵۶	۳۶۱	۲۸۹۷	۲۸۵	۶۴	۳۶۲	۵۲۲۸	۶۲۵	۷۷۷۵	۱	۴۲۵
کرمانشاه	۶۴	۱۱۸۴	۴۷۴	۲۱۶	۲۱۳۲	۱۴۰۱	۹	۲۳۹۸	۴۷	۲۲	۲۷۶	۶	۱۹۱

مشکلات مالی ؛ کمبود دستگاه زباله‌سوز بیمارستانی ، عدم رعایت نظافت در مغازه‌های فروش مواد غذایی ، اغذیه و نانوایی‌ها ، شبانه‌روزی نبودن بعضی درمانگاه‌ها ، ویزیت بعضی پزشکان بدون پذیرش دفترچه و در نتیجه مرگ و میر کودکان به خاطر بیماری عفونی و سوء تغذیه شدید ، نبود سازمانی برای مبارزه با اعتیاد و صدها مورد مشابه دیگر.

در مقابل مشکلات بالا اقداماتی انجام گرفته است که به آنها اشاره می‌شود : وزارت بهداری با صدور بخشنامه‌هایی همه استان‌های کشور را موظف کرد نسبت به اعزام گروه ۱۲ نفری مرکب از پزشک عمومی ، پزشک متخصص و پرستار در بیست و پنجم هر ماه تا بیست و پنجم ماه‌بعدی به مناطق غرب و شمال‌غرب اقدام نمایند . بازرسی بهداشت از مراکز تولید و نگهبانی مواد غذایی ، داروخانه‌ها و مراکز دارویی مرتب انجام شد . درمانگاه و خانه بهداشت ، تحت پوشش طرح خودکفایی درمانگاه‌ها شبانه روزی شد . حداکثر استفاده از نیروهای متخصص پزشکی و بیمارستانی که با بهداری همکاری داشتند ، به عمل آمد . تخت‌ها و در نتیجه ظرفیت پذیرش بیمارستان‌ها افزایش یافت . برای تربیت پزشکان متخصص از استان‌های دیگر کشور استفاده شد . به‌کارگیری پزشکان هندی و پاکستانی ، ادغام بعضی مراکز با هم ، طرح ارسال دارو و تجهیزات پزشکی از طریق بالگرد به شهرستان‌ها و اعزام مجروحین با بالگرد به پشت جبهه به اجرا در آمد .

ب : مصادیق

ـ مورخه ۵۹/۲/۷ ، مدیر عامل سازمان بهداری و بهزیستی کرمانشاه گفت : بیمارستان‌های کرمانشاه برای معالجه مجروحان حوادث سنندج و سقز در آماده باش هسنند و تاکنون حدود ۱۰۰نفر مجروح در این بیمارستان‌ها مداوا شده‌اند .

ـ در تاریخ ۵۹/۳/۲۷ مهمانسرایی در آذربایجان‌غربی به یک بیمارستان صد تختخوابی تبدیل شد .

ـ مورخه ۵۹/۵/۱۶ بخش عمومی بیمارستان نظامی ۵۰ تختخوابی ولی‌عصر گشایش یافت و مقرر شد افراد مستضعف با ارائه نامه از نهادهای انقلابی به طور رایگان در آن درمان شوند . سایر بخش‌های بیمارستان ولی‌عصر در تاریخ ۵۹/۹/۱۶ گشایش یافت .

ـ مورخه ۵۹/۶/۲۹ بیست دو هزار متر مربع برای ساخت یک بیمارستان در پشت ساختمان بهداری جوانرود اختصاص داده شد .

ـ در شهر نقده روزانه از ۲۵۰۰ تا ۳۰۰۰ بیماری که به بیمارستان مراجعه می‌کنند ، ۲۵ تا ۳۰ نفر مبتلا به بیماری تیفوئید هستند و در این مدت ۲ نفر نیز فوت نموده‌اند . (تابستان ۱۳۵۹)

ـ مورخه ۱۳۵۹/۷/۹ ، کارکنان بیمارستان جدید التاسیس دکتر قاضی در سنندج ، طی اطلاعیه‌ای اعلام داشتند : با همت برادران سپاه پاسداران موفق به افتتاح مجدد بیمارستان دکتر قاضی شده‌ایم و هم اکنون درمانگاه و بخش تزریقات و پانسمان این بیمارستان به صورت رایگان در اختیار بیماران مستضعف سنندج است .

ـ مورخه ۱۳۵۹/۸/۱۵ ، مدیر عامل بهداری کرمانشاه اعلام کرد : یک بیمارستان صحرایی ۶۰ تختخوابی در اسلام آباد بر پا شده است که آماده خدمات رسانی به مجروحین جنگی می‌باشد .

ـ در تاریخ ۵۹/۸/۲۹ واکسناسیون در برابر بیماری‌های واگیردار در مناطق غرب شروع شد . تاکنون ۶۳۳۹۷ نفر توسط سازمان منطقه‌ای بهداری کردستان واکسینه شده‌اند .

ـ در تاریخ ۵۹/۱۱/۱۳ بهداری کردستان ۸۹ نفر کمک بهیار را پس از گذراندن یک دوره آموزشی ۳ ماهه استخدام کرد . از این افراد ۶۰ نفر برای سنندج (که ۴۰ نفر

زن و ۲۰ نفر مرد) و ۲۹ نفر برای مریوان در نظر گرفته شده اند .

ـ در تاریخ ۵۹/۱۱/۲۳ سازمان منطقه‌ای بهداری کردستان اقدامات یک ماه گذشته این اداره را بدین شرح اعلام داشت : بازرسی از مراکز تولید و نگهداری مواد غذایی مانند بستنی ، نوشابه ، ساندویچ ، کارخانه‌های تولید مواد غذایی ، کارگاه‌های شیرینی پزی ، سالن‌های غذاخوری ، قصابی‌ها و جگرپزی‌های سطح شهر ۲۷۶مورد ، بازرسی از فروشگاه‌های مواد غذایی و مراکز توزیع مرغ منجمد ۱۱۵ مورد ، بازرسی از منابع آب و دادن آموزش‌های لازم به مسئولین منابع آب ۱۶مورد ، بازرسی از داروخانه‌های سطح شهر ۲۴مورد ، بازرسی از مراکز دارویی و درمانی بخش دولتی به منظور کنترل و بررسی داروهای تاریخ گذشته ۱۶ مورد ، معدوم کردن تعداد ۳۸۸ گالن چهار لیتری مایع ظرفشویی و جمع آوری ۹۲شامپوی فاسد .

ـ در تاریخ ۶۰/۹/۵ پزشکان، دندانپزشکان و داروسازان کرمانشاه در یک گردهمایی که با حضور آیت الله اشرفی اصفهانی ، امام جمعه کرمانشاه ، تشکیل شد اعلام داشتند : پزشکان از این پس بیماران مستضعف را به طور رایگان در مطب‌های خصوصی خود معاینه و درمان خواهند کرد و به جهت پیروی از اهداف انقلاب اسلامی با پیشنهاد امام جمعه کرمانشاه موافقت نموده و نرخ ویزیت مطب‌های خود را برای هر نفر تا ۳۰۰ ریال کاهش می‌دهند .

ـ مورخه ۱۳۶۱/۱۰/۶ مدیر کل بهداری استان کرمانشاه اعلام کرد : در حال حاضر ده هزار کارمند اعم از فنی ، پرشکی ، اداری در سطح استان به مردم سرویس می‌دهند و بیمارستان‌های این استان ، حدود ۱۰۵۰ نفر ظرفیت پذیرش بیمار دارند .

ـ در تاریخ ۶۱/۱۰/۶ بهداری استان کرمانشاه اعلام کرد : بیشتر بیماران به ترتیب دچار یرقان و سل هستند و یک بیمارستان صد تختخوابی به مبتلایان این بیماری‌های واگیردار اختصاص داده شده است .

ـ مورخه ۱۳۶۲/۷/۷ ، رئیس بیمارستان ولی‌عصر (عج) گیلان‌غرب گفت : این بیمارستان در سال ۱۳۶۰ تأسیس شد و با ۶۰۰ متر زیربنا ، تونل زیرزمینی به مساحت ۸۰ متر و دو بخش با ظرفیت ۴۵ تخت دارای قسمت‌های اورژانس ، رادیولوژی ، آزمایشگاه ، بانک خون و آسایشگاه پزشکان می‌باشد .

ـ مورخه ۶۲/۹/۳۰ بیمارستان صد تختخوابی کودکان شهرستان ارومیه در سومین روز هفته وحدت در مراسمی با حضور استاندار آذربایجان غربی گشایش یافت .

ـ مورخه ۶۳/۳/۹ ، یک داروخانه شبانه‌روزی در سلماس افتتاح شد .

ـ مورخه ۱۳۶۳/۳/۲۸ ، ساخت بیمارستان سلماس همزمان با میلاد باسعادت حضرت امام حسن مجتبی (ع) در این شهرستان آغاز شد . این بیمارستان در زمینی به مساحت ۴۸۰۰متر مربع با ۱۰۸۰۰ متر مربع زیر بنا و صرف اعتباری به میزان ۱۰۰۳۰۰۰۰۰۰ ریال ـ از محل اعتبارات طرح‌های ملی وزارت بهداری ـ احداث می‌گردد . این بیمارستان با ظرفیت ۱۲۸ تخت و قابل افزایش تا ۱۶۰ تخت خواهد بود.

ـ مدیرعامل سازمان منطقه‌ای بهداری استان کرمانشاه گفت : گشایش بیمارستان امام خمینی با ۲۰۰ تختخواب ، بیمارستان شهدا با ۱۵۰تختخواب ، ساخت مرکز بهداشتی ـ اورژانسی جوانرود ، مرکز بهداشتی ودرمانی بهداری کنگاور ، ساختمان جدید بهداری ، بیمارستان صحنه ، بیمارستان اسلام آباد غرب ، گسترش مرکز پزشکی منزه از ۲۵ تختخواب به ۱۰۰ تختخواب و نیز احداث منازل سازمانی از اقدامات سازمان منطقه‌ای بهداری استان کرمانشاه تا مورخه ۱۳۶۳/۶/۱۳ است .

ـ مورخه ۶۴/۲/۳۱ دو تن از افرادی که بدون مجوز قانونی و پروانه کار از سازمان منطقه بهداری استان آذربایجان غربی ، کلینیک دندان پزشکی دایر کرده بودند ، به دادسرا معرفی شدند .

ـ مورخه ۱۳۶۴/۵/۲۹ رئیس بیمارستان ۲۵۰ تختخوابی امام خمینی مهاباد گفت : ساختمان این بیمارستان حدود ۱۵ سال پیش توسط جمعیت هلال احمر آغاز شد و به علل نامعلومی نیمه تمام باقی ماند . بعد از پیروزی انقلاب ، دولت جمهوری اسلامی اعتبارات لازم جهت تکمیل این بیمارستان را در اختیار وزارت بهداری قرار داد . تاکنون بالغ بر ۱ میلیارد ریال در این بیمارستان سرمایه گذاری شده است و تصور می‌شود ۱۲۰ میلیون ریال دیگر نیز صرف اتمام پروژه‌های جنبی آن گردد . ظرفیت نهایی این بیمارستان ۲۵۰ تختخواب پیش بینی شده که در حال حاضر به علت کمبود امکانات و نیروی انسانی متخصص ۱۳۰ تخت آن فعال می‌باشد . بیمارستان در حال حاضر دارای بخش‌های جراحی ، جانبازان ، کودکان ، زنان وزایمان و داخلی می‌باشد .

در کنار این بیمارستان درمانگاه‌های تخصصی جراحی ، داخلی ، چشم ، زنان ، کودکان وارتوپدی با بهره‌گیری از مدرن‌ترین دستگاه‌های تشخیصی ایجاد شده است و بیماران مراجعه کننده از شهرستان مهاباد و دیگر شهرهای منطقه مثل بوکان ، سردشت ، نقده و میاندوآب را سرویس می‌دهد .

۱۶ ـ جمعیت هلال احمر[1]

جمعیت هلال احمر به عنوان یک سازمان خیریه و عام‌المنفعه در جمهوری اسلامی وظیفه دارد جهت تسکین آلام دردمندان ، مجروحین و مصدومین حوادث طبیعی و غیر طبیعی ، مستمندان ، آوارگان ، پناهندگان و مستضعفان جهان با بهره‌گیری از حسن تفاهم و دوستی و بدون در نظر گرفتن ملیت ، نژاد ، جنسیت ، اعتقادات مذهبی و وضعیت اجتماعی در زمینه‌های امدادی ، بهداشتی ، درمانی ، پرورشی و اجتماعی تلاش نماید .

ارائه خدمات امدادی و کمک‌های اولیه به آسیب دیدگان جنگ ، حوادث و سوانح طبیعی و اعزام اکیپ پزشکی ـ امدادی ، عضوگیری از بین نوجوانان و جوانان داوطلب و آموزش و سازماندهی آنان جهت شرکت در فعالیت‌های امدادی و عام‌المنفعه ، ارائه خدمات اجتماعی به جوانان آسیب‌دیده از وظایف آنان است .

در طول مقطع نبرد دوم ، جمعیت هلال احمر در مناطق غرب و شمال‌غرب تلاش‌های بسیاری انجام داد . این خدمات عبارتند از : امداد و کمک رسانی به مجروحین و مصدومین در حملات ضدانقلاب و متجاوزین بعث عراق ، کمک به آسیب دیدگان بلایای طبیعی وآوارگان جنگی و اسکان آنها ، ایجاد مراکز درمانی و بهداشتی ، آموزش داوطلبانه مردم و اعزام آنان به مناطق عملیاتی در زمینه‌های امداد و نجات ، برپایی انواع نمایشگاه درمورد هلال احمر ، تشکیل انواع کلاس‌های آموزشی (امداد ، کمک رسانی ، هنری ، ورزشی ، درسی ، مذهبی و ...) و مانند آن .

---

۱ ـ این سازمان در سال ۱۳۰۲ با نام جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران تأسیس شد و در سال ۱۳۰۶ به طور رسمی فعالیت خود را آغاز کرد. پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی ، این سازمان با نام جمعیت هلال احمر فعالیت خود را ادامه داد .

مصادیق

ـ مورخه ۱۳۵۹/۲/۱۸ از طرف جمعیت هلال احمر کرمانشاه کاروان بیمارستان و درمانگاه صحرایی این جمعیت با اکیپ ۵۵ نفری مرکب از پزشک عمومی ، جراح ، متخصص بیهوشی ، تکنسین رادیولوژی ، آزمایشگاه ، بانک خون ، بهیار ، پرستار ، امدادگر ، آشپزخانه سیار ، بی سیم سیار و تانکر آب رهسپار منطقه جنگ‌زده اورامانات شد.

ـ مورخه ۵۹/۸/۱۹ ، توسط جمعیت هلال احمر استان اصفهان ۱۴۰ دستگاه چادر و وسایل زندگی ۳۰۰ خانوار و چندین کامیون مواد غذایی به کرمانشاه ارسال گردید .

ـ مورخه ۵۹/۹/۲۶ ، جمعیت هلال احمر ارومیه اسامی ۲۷ تن از اسرای جنگی منطقه آذربایجان‌غربی را که توسط صلیب سرخ جهانی از آنها آمار گرفته شده است، اعلام کرد.

ـ از آغاز جنگ تحمیلی تا تاریخ ۵۹/۱۱/۸ تعداد ۱۲۰۰ تن از معاودین و پناهندگان عراقی که از طریق مرز مریوان وارد ایران شده‌اند ، از طریق این جمعیت در سنندج به اردوگاه‌های مربوط اعزام شده‌اند .

ـ مورخه ۶۰/۵/۱۳ ، جمعیت هلال احمر آذربایجان غربی اعلام کرد : در تیرماه سال جاری ۱۵۴۵ کیلو برنج ، ۴۹۰ کیلو روغن نباتی ، ۶۷۰ کیلو قند ، ۲۰۰۰ کیلو آرد ، مقدار قابل توجهی حبوبات ، چای ، پودر لباس‌شویی ، کنسرو ، گوشت و دیگر لوازم خانگی در اختیار آوارگان اشنویه ، معاودین و پناهندگان عراقی و آوارگان دیگر مناطق جنگی قرار گرفته است .

ـ مورخه ۶۱/۱۱/۱۳ ، روابط عمومی جمعیت هلال احمر کرمانشاه فعالیت‌های این جمعیت را برای کمک به جنگزدگان بدین شرح اعلام کرد : توزیع ۳۳.۲۳۹ مورد پوشاک ، توزیع ۱۳.۵۰۰ دستگاه چادر ، توزیع ۱۵.۰۰۰ تخته پتو ، توزیع ۳۰۰۰ عدد وسایل خواب و توزیع مواد غذایی بین جنگ‌زدگان و آسیب دیدگان جنگ تحمیلی .

ـ مورخه ۶۲/۳/۲ با بارندگی‌های شدید چند روز اخیر در بخش شاهین‌دژ ، شهرستان نقده و روستاهای ارومیه سیل جاری شد که بر اثر آن خسارت‌های مالی فراوانی به بار آمد . در پی این جریان ، مأمورین امداد و هلال احمر در منطقه حضور یافت و ضمن اسکان اهالی این روستا در اردوگاه و مکانی امن‌تر ، جیره غذای یک ماه آنان را نیز توزیع کردند .

ـ یکی از مسئولین جمعیت هلال‌احمر کردستان اعلام کرد : از ابتدای بمباران شهرهای مریوان و بانه توسط هواپیماهای عراقی تا پایان سال ۱۳۶۲، هلال‌احمر این استان، ۴۱۰ چادر و کلیه مایحتاج مهاجرین جنگی مستقر در شهرهای بانه و مریوان را تأمین کرده است .

ـ مورخه ۶۳/۳/۵ از سوی بخش فرهنگی جمعیت هلال احمر شهرستان ارومیه نمایشگاهی از کتاب‌های مربوط به بمب شیمیایی ، عکس و پوسترهای انقلاب ، جبهه‌های نبرد و چگونگی کمک‌های عمده امداد امت همیشه در صحنه در معرض دید عموم قرار داده شد .

ـ مورخه ۶۳/۴/۹ ، ساخت ۲۰۳ مورد دست و پای مصنوعی در مرکز فنی ارتوپدی و انجام ۲۱۳ آزمایش در مرکز انتقال خون وابسته به جمعیت هلال احمر کردستان از دیگر فعالیت‌های جمعیت هلال احمر کردستان در سه ماه اول سال جاری است .

ـ مورخه ۶۳/۵/۱ ، برادر زمردیان ، سرپرست جمعیت هلال احمر کرمانشاه درمورد بانک خون این جمعیت گفت : تنها مرکز ذخیره و تأمین خون مورد نیاز استان و جبهه‌های جنگ غرب کشور ، بانک خون این سازمان است که از آغاز جنگ تاکنون با تلاش و کوشش شبانه روزی توانسته است علاوه بر تأمین خون مورد نیاز جبهه‌های جنگ ، احتیاجات مراکز درمانی استان را نیز به‌خوبی تأمین کند . وی همچنین در رابطه با فعالیت‌های واحد اسرای این جمعیت گفت : این واحد از آغاز جنگ تحمیلی تاکنون ، مبادله پیام‌های اسرا و خانواده‌های آنان را به عهده داشته است و تنها کانال ارتباطی به شمار می‌آید . آمار یک ساله اقدامات آن ، مبادله ۲۳۵۹۲ پیام را نشان می‌دهد . (میانگین نامه‌های ارسالی از طریق هر فرد ۶ نامه در سال بوده است .) در این واحد همچنین شکایت‌های اسرا از طریق مقامات صلیب سرخ ، پی‌گیری می‌شود و جهت مفقودین ، فرم مخصوص به منظور پی‌گیری در صلیب سرخ پر می‌شود .

ـ مورخه ۶۴/۶/۳ با کمکی که مردم شهرهای مختلف به هلال احمر کردند ، حدود ۱۲۰ میلیون تومان کمک جنسی به شهرهای بمباران شده مناطق غرب و شمال‌غرب ارسال شد .

۱۷ـ بهزیستی [1]

حمایت مادی و معنوی از افراد نیازمند ، خانواده‌های بی سرپرست یا بد سرپرست وافراد در معرض آسیب‌های اجتماعی ، درمان معتادان ، ایجاد مراکز مشاوره ، امور توانبخشی و نگهداری معلولان ، جلب مشارکت‌های مردمی ، صدور اجازه تأسیس مهدکودک‌ها ، مراکز نگهداری شبانه‌روزی از کودکان بی‌سرپرست ، خیابانی و سالمند از وظایف این نهاد است .

الف : اقدامات

ادارات بهزیستی در طول مقطع نبرد دوم در مناطق غرب و شمال‌غرب اقداماتی انجام داده‌اند که به مواردی از آنها اشاره می‌شود : تحت‌پوشش قراردادن ۴۳۴۲۰ نفر نیازمند و بی‌سرپرست ، ایجاد ۴۳ مرکز خدمات حمایتی شهری ، ۱۳۷۹ واحد روستایی تحت پوشش قراردادن کودکان عقب افتاده و نابینایان ، افتتاح مجتمع‌های توانبخشی ، بازسازی ، تجهیز و تکمیل ۹ درمانگاه ، تأسیس ۲۲ خانه بهداشت ، پرداخت ۱۱۷.۰۰۰.۰۰۰ ریال وام ، تحت پوشش قرار دادن ۲۱۸۹ روستا ، تشکیل ۴۰۰۰ پرونده برای معلولین ، ساخت و افتتاح ۵ مرکز نگهداری کودکان بدون سرپرست، ایجاد مراکز اورتوپدی ، فیزیوتراپی و مرکز بازپروری معتادین و ده‌ها موارد دیگر .

ب : مصادیق

ـ در شش ماه دوم سال ۱۳۵۹ ، هزار و ششصد خانوار شامل ۱۲۰۰۰ نفر در سطح کردستان زیر پوشش سازمان بهزیستی قرار گرفتند و حدود ۶.۳۰۰.۰۰۰ ریال به آنان وام بلاعوض پرداخت شده است .

ـ مورخه ۶۰/۸/۵ به گزارش واحد مرکزی خبر ، مسئول بهزیستی استان کردستان اعلام داشت : ظرف دو ماه گذشته مبلغ ۸۰۰ میلیون ریال مستمری توسط سازمان به

---

۱ ـ تا قبل از سال۱۳۵۹ ، واحدهای مختلفی عهده‌دار انجام خدمات مربوط به بهزیستی در سطح کشور بودند . پس از این سال با ادغام مؤسسه‌های رفاهی و توانبخشی از قبیل سازمان ملی رفاه ناشنوایان ، انجمن توانبخشی ایران ، بنگاه حمایت مادران و نوزادان و ... در سازمان بهزیستی ، این سازمان خدمات مربوطه را ارائه داد .

۷۵۰ خانوار مستضعف و بی سرپرست پرداخت شده است .

ـ در تاریخ ۶۰/۹/۱۶ رئیس سازمان بهزیستی استان کرمانشاه در ارتباط با عملکرد این سازمان گفت : مرکز توانبخشی این استان دارای بخش‌های فیزیوتراپی ، کارگاه دست و پا سازی ، کارگاه آموزشی ، آسایشگاه معلولین ، سالمندان و کودکان بدون سرپرست و سرای کودکان عقب مانده ذهنی است .

ـ مورخه ۶۱/۱۱/۱۳ در پی اجرای طرح شهید رجایی ۴۱۲ نفر از سالمندان ۲۵ روستای تازه پاکسازی شده سردشت زیر پوشش خدمات رفاهی اداره بهزیستی این شهرستان قرار گرفتند .

ـ مورخه ۶۲/۷/۲۹ ، یک دستگاه لندرور اداره بهزیستی به همراه سرنشینان آن در اطراف روستای خیرآباد توسط مزدوران آمریکایی ربوده و به آتش کشیده شد .

ـ در مورخه ۶۲/۹/۳۰ سرپرست بهزیستی استان کردستان درمورد اجرای طرح شهید رجایی در کردستان گفت : تاکنون حدود ۸ هزار تن از سالمندان بالای ۶۰ سال در ۶۵۶ روستا تحت پوشش قرار گرفته‌اند و بیش از ۲۰۳ میلیون ریال به آنها پراخت شده است.

ـ در سال ۱۳۶۲ از سوی اداره بهزیستی شهرستان اسلام آباد غرب جمعاً مبلغ ۲۲.۰۷۲۸۰۰ ریال به عنوان مستمری به ۳۸۰ خانوار تحت پوشش و واحد حمایت از خانواده‌های بی‌سرپرست این اداره پرداخت شده است . همچنین ۳۴۵۰ نفر سالمند در ۳۱۱ روستای اسلام آباد تحت پوشش طرح شهید رجایی قرار گرفته‌اند که برای سال جاری مبلغ ۳۳.۷۲۴.۲۰۰ ریال نقدی و معادل ۴۹.۵۷۹.۸۲۰ ریال به صورت غیرنقدی در اختیار ایشان قرار گرفته است .

ـ مورخه ۶۳/۵/۱۵ ، همزمان با هفته بهزیستی نمایشگاهی از فعالیت‌های این سازمان در کردستان در سالن اجتماعات دبیرستان شهید قصری برپا شد .

ـ عمده اقدامات سازمان بهزیستی استان کرمانشاه تا تاریخ ۶۳/۶/۱۲ عبارت است از :

ایجاد مرکز اورتوپدی و مرکز فیزیوتراپی خواهران در کرمانشاه ، تأسیس مراکز خدمات روستایی در چندین روستا و تأسیس مراکز بازپروری معتادین .

۱۸ ـ تأمین اجتماعی[1]

بیمه‌کردن کارگران (به طور اجباری) و دیگر مشاغل (به صورت اختیاری) و پرداخت وجه بیمه در هنگام وقوع حوادث ، بازنشستگی ، سرباری ، بیکاری ، غرامت دستمزد و بیماری ، هزینه وسایل کمک پزشکی ، کمک هزینه ازدواج و هزینه‌های کفن و دفن از جمله وظایف سازمان تأمین اجتماعی می‌باشد . (جدول شماره ۱۵-۹-۶)

جدول شماره ۱۵-۹-۶ بیمه شدگان تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی در مناطق غرب و شمال‌غرب در آخرین سال مقطع نبرد دوم

استان	دولتی	غیردولتی	اختیاری
آذربایجان‌غربی	۱۲۸۶۲	۲۰۹۰۶	۱۶
کردستان	۶۴۴۱	۷۸۳۲	۶۰
کرمانشاه	۱۴۴۶۵	۲۸۸۳۴	۲۳

مصادیق

ـ مورخه ۱۳۶۱/۱۱/۳۰ ، روابط عمومی سازمان تأمین اجتماعی استان آذربایجان غربی اعلام کرد : تعداد کارگاه‌های بیمه شده فعال این استان تا پایان سال گذشته ۳۳۰۹ کارگاه بود .

ـ مورخه ۱۳۶۳/۶/۱۲ ، شعبه شماره ۲ تأمین اجتماعی در کرمانشاه افتتاح گردید . از دیگر اقدامات سازمان تأمین اجتماعی این استان واگذاری بیمارستان شهدا به بهداری استان ، معاف کردن کارفرمایان از پرداخت حق بیمه جهت حمایت از صنایع دستی و کارهای فنی و تولیدی می‌باشد .

ـ مورخه ۱۳۶۳/۷/۲۵ آقای کاویان ، رئیس منطقه شش بیمه تأمین اجتماعی استان‌های کرمانشاه ، کردستان و ایلام اعلام کرد : ۴۷۸۸ نفر از بیمه‌شدگان اصلی که با احتساب اعضای خانواده‌هایشان جمعاً ۱۹۷۷۸ نفر می‌باشند ، در شش ماه اول سال در

---

۱ ـ اولین اقدام ، در مورد بیمه کارگران درقبال حوادث ناشی از کار در سال ۱۳۰۹ صورت پذیرفت و با تأسیس سازمان تأمین اجتماعی در سال ۱۳۵۴ ، قشرهای بیشتری از بیمه شدگان تحت حمایت قرار گرفتند و نوع حمایت‌های انجام شده نیز گسترش بیشتری یافت .

استان‌های غرب کشور تحت پوشش خدمات سازمان تأمین اجتماعی این منطقه قرارگرفته‌اند . با این حساب ، شمار بیمه شدگان اصلی تحت پوشش این منطقه ۶۶۵۹۱ نفر است که با احتساب اعضای خانواده‌هایشان به ۲۶۶۳۶۴ نفر رسیده‌اند . وی از کارفرمایان خواست با پرداخت به‌موقع حق بیمه و ارائه لیست دستمزد کارگران ، این سازمان را در انجام خدمات بهتر به بیمه شدگان یاری دهند .

ـ مورخه ۱۳۶۴/۴/۲۹، رئیس سازمان بیمه تأمین اجتماعی استان کردستان اعلام کرد ، ۸۰.۰۰۰ بیمه شده این سازمان در سطح استان ، می‌توانند از هر سیستم درمانی که مایل باشند ، برخوردار شوند . وی پیرامون عملکرد سال گذشته این سازمان گفت ، در سال گذشته بالغ بر ۲۵۸.۳۶۸.۶۸۹ ریال بابت بازنشستگی و از کارافتادگی پرداخت شده است . وی همچنین درمورد صدور دفترچه‌های بیمه در سال گذشته افزود : در سال ۱۳۶۳ تعداد ۱.۹۷۳ جلد دفترچه برای بیمه شدگان جدید صادر گردیده که با احتساب خانواده‌های آنان جمعاً تعداد ۷۸۹۳ نفر به بیمه شدگان این استان اضافه شده است .

۱۹ ـ ستاد هماهنگی امداد و درمان

پی‌گیری مسائل و مشکلات تشخیصی و درمانی در استان و ارائه راه حل‌های مناسب جهت رفع آنها ، برنامه‌ریزی طرح‌های بیمارستانی کوتاه مدت و دراز مدت و فعالیت‌های مراکز درمانی ، بررسی ضرورت گسترش واحدهای تشخیصی و درمانی در استان اعم از دولتی و غیر دولتی ، نظارت و کنترل مستمر بر نحوه ارائه خدمات تشخیصی ـ درمانی ، اعم از خدمات تخصصی ، اورژانس‌ها ، پرستاری ، مامایی ، آزمایشگاه‌ها و سایر مراکز تشخیصی و درمانی ، پی‌گیری و نظارت بر تأمین خدمات مربوط به امور بیماران خاص و تأمین تجهیزات پزشکی از جمله وظایف ستاد هماهنگی امداد و درمان می‌باشد .

مصادیق

ـ مورخه ۱۳۵۹/۷/۲۲ ، ستاد هماهنگی امداد جنگی منطقه غرب تعداد و نوع خودروهای مورد نیاز جبهه را بدین شرح به اطلاع هموطنان رساند : ۴۰ دستگاه کامیون

۵ تن ، ۱۰ دستگاه کامیون ۱۰ تن ، ۴۰ دستگاه جیپ شهباز و ۵ دستگاه تانکر سوخت.

ـ مورخه ۱۳۵۹/۸/۸ ، ستاد هماهنگی امداد جنگی منطقه غرب کشور اعلام کرد : از سوی مردم استان خراسان ۲ دستگاه کامیون ، ۱ دستگاه جیپ استیشن ، ۵۰۰ رأس گوسفند ، ۵۵۰۰ تخته پتو ، ۴۳۰ تخته چادر ، ۱۳ تن مربا ، ۴۰ کارتن پودر لباسشویی و صابون ، تعداد ۲۵۰ دستگاه چراغ خوراک پزی و ۱۰ کیسه پوشاک ، به مناطق جنگی فرستاده شده است .

ـ مورخه ۶۰/۱۱/۲۸ با تلاش ستاد هماهنگی امداد جنگی منطقه غرب کشور و همکاری هلال‌احمر ، فرمانداری ، شهرداری و بهداری اسلام‌آباد ، اقدامات اولیه برای تجسس پیکر شهدا و انتقال مجروحان به بیمارستان‌های کرمانشاه و امام‌خمینی اسلام‌آباد انجام گرفته و امکانات رفاهی برای بازماندگان شهدا در نظر گرفته شده است.

۲۰ ـ بیمه

تعیین مقررات اجرای بیمه ؛ نظارت همه جانبه بر عملکرد کلیه مؤسسات بیمه کشور و حمایت از آنها در جهت حفظ سلامت بازار بیمه و امور نمایندگی‌ها ، اجرای بیمه اجباری و واگذاری بیمه اختیاری به مؤسسات متقاضی ، اداره صندوق تأمین خسارت‌های مختلف از وظایف بیمه می‌باشد .

مصادیق

ـ مورخه ۱۳۵۹/۷/۱۷ ، کارکنان شرکت بیمه ایران در استان آذربایجان‌غربی ، شعبه ارومیه ، معادل یک روز حقوق خود را به برادران رزمنده در جبهه‌های غرب و شمال‌غرب اهدا کردند .

ـ مورخه ۵۹/۸/۲۶ رئیس شرکت سهامی بیمه ایران در سنندج در گفتگویی اعلام داشت : در ۷ ماه اول سال جاری این شرکت مبلغ ۲،۵۴۶،۸۸۵ ریال بابت بیمه آتش سوزی ، مبلغ ۵،۰۹۲،۰۳۹ ریال بابت بیمه شخص ثالث و مبلغ ۱،۱۰۸،۵۵۰ ریال بابت بیمه بدنه اتومبیل وصول داشته است . در برابر بیمه ایران ۷۹۷،۹۵۱ ریال برای بیمه بدنه و ۳۴۲۳۳۸۵ ریال بابت بیمه شخص ثالث بیمه شدگان پرداخت کرده است .

ـ در تاریخ ۶۳/۲/۳۱ قراردادی به منظور بیمه افراد اعزامی ستاد بازسازی و نوسازی به مناطق جنگ‌زده استان کرمانشاه با شرکت سهامی بیمه ایران منعقد شد . بر اساس این قرارداد بیمه‌شدگان از کلیه حوادث دوره مأموریت و مسافرت ، طبق شرایط عمومی بیمه حوادث اشخاص و حوادث ناشی از تصادف وسائل نقلیه و حوادث ناشی از رانندگی به شرط داشتن گواهینامه مجاز و مسافرت هوایی در زمان مأموریت داخل کشور از لحظه سوار شدن در وسیله نقلیه و از محل اقامت جهت مأموریت تا خاتمه آن و مراجعت به محل اقامت از مزایای این بیمه بهره‌مند خواهند شد .

۲۱ ـ کمیته امداد امام خمینی (ره) [1]

شناسایی افراد و خانواده‌های محروم و اختصاص کمک مادی و معنوی به آنها ، تأمین همه جانبه نیازهای محرومین جامعه و پرداخت مستمری و کمک هزینه ازدواج و تهیه مسکن به آنها ، فراهم آوردن شرایط خود اتکایی آنها از طریق ایجاد اشتغال ، اعطای وام و آموزش‌های فنی و حرفه‌ای ،ایجاد تسهیلات لازم جهت ارائه خدمات بهداشتی و درمانی؛ارائه خدمات آموزشی،مشاوره و مددکاری از وظایف این کمیته‌می‌باشد.

الف : اقدامات

کمیته امداد امام خمینی در مقطع نبرد دوم در مناطق غرب و شمال‌غرب ، اقداماتی انجام داد که به مواردی از آنها اشاره می‌شود : تأسیس شعبه در کلیه شهرها و شهرستان‌ها پرداخت مستمری ماهیانه به خانواده‌های تحت پوشش ، اجرای طرح شهید رجایی و دادن مستمری به افراد سالخورده ، احداث پل ، برق رسانی ، مسجد ، مدرسه، حمام و جاده برای مردم مناطق محروم ، احداث واحدهای تولیدی ، دامداری ، کشاورزی و صنعتی جهت اشتغال افراد بیکار ، واگذاری دفتر و کارت بیمه به افراد تحت پوشش و پرداخت هزینه‌های پزشکی ، تحویل ارزاق عمومی (برنج ، روغن ، آرد ، حبوبات ، قند و چای) به افراد تحت پوشش ، تأمین لوازم خانگی مورد نیاز افراد تحت پوشش مثل

---

۱ ـ این کمیته در سال ۱۳۵۷ به فرمان بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام (ره) به منظور رسیدگی به امور محرومان جامعه و کمک به آنان تأسیس شد .

گاز، یخچال ، تلویزیون ، ساخت ، تکمیل و بازسازی واحدهای مسکونی و پرداخت قسمتی از هزینه‌های تحصیلی .

ب : مصادیق

ـ مورخه ۶۰/۵/۱۸ بر اثر انفجار بمبی که افراد یک گروهک ضدانقلاب در زیر اتومبیل کمیته امداد شهرستان مهاباد جاسازی کرده بودند ، ۴ عابر پیاده مجروح شدند و شیشه‌های چند ساختمان و مغازه اطراف شکست .

ـ مورخه ۶۰/۷/۲۲ ، عناصر مسلح ضدانقلاب با حمله به کمیته امداد امام خمینی در روستای سنته سقز مبلغ ۲۵۰.۰۰۰ ریال وجه نقد را به سرقت بردند و خسارت‌هایی نیز به آنجا وارد آوردند .

ـ مورخه ۶۰/۵/۲۹ ، کمیته امداد امام خمینی در سنندج اعلام کرد : در هفته گذشته از سوی این کمیته ۹۴ تخته فرش ماشینی ، ۷۶ دستگاه پنکه ، ۱۸ دستگاه یخچال ، ۲۰۰ دستگاه تلویزیون ، ۵۰ دستگاه پلوپز و ۱۰ دستگاه اجاق گاز بین مستضعفین توزیع شده است .

ـ مورخه ۶۱/۹/۱۱ کمیته امداد امام خمینی سلماس اعلام کرد ، از ۱۶۹ روستای سلماس ۹۸ روستا تحت پوشش کمیته امام خمینی قرار دارند . همچنین ۴۹۴۰ نفر و ۱۲ خانواده از خانواده‌های افراد زندانی و ۵۴ خانواده از خانواده‌های سربازان تحت پوشش کمیته امام خمینی سلماس هستند و مستمری ماهیانه ، ارزاق دارد و دیگر امکانات درمانی ، رفاهی را از این کمیته دریافت می‌دارند .

ـ کمیته امداد امام خمینی کرمانشاه اعلام کرد : در بهمن ماه سال ۱۳۶۱ مبلغ ۱.۵۵۸.۵۰۰ ریال مستمری به ۱۰۲۶ خانواده مستضعف ، ۱۸۰۰۰۰ ریال وام خودکفایی ، ۶۰.۵۲۳ ریال هزینه درمان ، ۵۰۵۳ کیلو برنج ، ۳۶۰۵ کیلو حبوبات و مقادیر زیادی چای ، تعدادی پتو ، نوشت افزار و موکت بین خانواده‌های مستضعف این استان توزیع شد .

ـ مورخه ۶۲/۱۰/۲۵ واحد فرهنگی کمیته امداد امام خمینی پیرانشهر ضمن حضور در جبهه‌های عملیاتی والفجر ۲ ، هشتاد قلم کالای مصرفی و پوشاکی و ۱ دستگاه آمبولانس به جبهه‌های جنگ تحمیلی و رزمندگان اهدا کرد .

ـ دومین اردوی تابستانی دانش آموزان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی استان آذربایجان غربی با شرکت حدود ۱۷۰ دانش آموز مورخه ۶۳/۴/۲۵ در اردوگاه شهید بهشتی تهران آغاز شد .

۲۲ ـ سازمان اوقاف و امور خیریه

نظارت بر چگونگی انجام تحقیقات دینی ، ترجمه و نشر کتاب و تبلیغ معارف اسلامی ، اداره موقوفات ، زیارتگاه‌ها و کتابخانه‌های تحت پوشش ، گردآوری و نگهداری قرآن‌های خطی و چاپی نفیس و قدیمی با ارزش ، تشویق مردم به امر وقف و خیرات ، از طریق رسانه‌ها و انتشار نشریات ، نظارت بر اجرای برنامه‌های آموزش و حفظ قرآن کریم و برگزاری مسابقات قرآن کریم ، تدوین ضوابط و آیین نامه‌های داوری مسابقات ، دعوت از قاریان ، اساتید ، و داوران قرآن ، اعزام روحانی و مبلغ اسلامی به مناطق محروم کشور از وظایف این سازمان می‌باشد .

الف : اقدامات

سازمان اوقاف و امور خیریه در مقطع نبرد دوم در مناطق غرب و شمال‌غرب اقداماتی انجام داده است که به مواردی از آنها اشاره می‌شود : ساخت ، نوسازی و بازسازی مساجد ، تکیه‌ها ، حسینیه‌ها و اماکن مذهبی و متبرکه ، اعزام به حج واجب و عمره ، اختصاص هزینه جهت نشر کتاب ، برگزاری مجالس مذهبی ، پرداخت قسمتی از حقوق طلاب ، مدرسین علوم دینی ، ائمه جماعات و خادمین مساجد ، تهیه فرش ، موکت ، ضبط‌صوت ، آمپلی فایر ، بلندگو ، دستگاه اکو ، قند ، چای ، مصالح برای مساجد ، حسینیه‌ها و اماکن متبرکه ، برگزاری کلاس‌های قرآن و احکام ، اطعام نیازمندان، خرید قرآن ، مفاتیح و کتب اسلامی و اهدا به مراکز مختلف فرهنگی و مذهبی .

ب : مصادیق

ـ اداره کل اوقاف استان کردستان اعلام داشت ، تاکنون (۵۹/۱۰/۲۲) مبلغ ۲۰۶۰۹۷ ریال از حساب‌های مربوط به اوقاف کردستان به حساب مخصوص

جنگ‌زدگان واریز شده است .

ـ مورخه ۶۰/۴/۱ ، حدود ۱۱۶ قطعه زمین متعلق به اداره کل اوقاف استان کرمانشاه به عده‌ای از مستاجران این استان واگذار شد .

ـ مورخه ۶۱/۱۲/۱۷ ، مدیرکل اوقاف استان کرمانشاه اعلام کرد : مبلغ ۳۴۹۴۴۰۰۰ ریال به بازسازی و نوسازی و تکمیل ساختمان ۲۰ مسجد در استان که در اثر جنگ تحمیلی ویران شده و یا آسیب دیده‌اند ، کمک شده است .

ـ مورخه ۶۲/۵/۱۹ از سوی اداره اوقاف استان کردستان در سه ماهه اول سال جاری مبلغ ۸۳۳۰۰۰۰ ریال جهت بازسازی مساجد ، اماکن متبرکه و تشکیل کلاس‌های قرآن در شهرهای بانه ، بیجار و مریوان هزینه شده است .

ـ مورخه ۶۲/۸/۲۳ ، عملیات بازسازی و نوسازی ۲۷ باب مسجد که توسط گروهک‌های ضدانقلاب در شهرستان‌های مهاباد، سردشت، پیرانشهر، نقده و بخش‌های بوکان و اشنویه تخریب شده و یا آسیب دیده بود ، با صرف ۴۸۲۴۰۰۰ ریال هزینه از سوی اداره کل اوقاف استان آذربایجان غربی پایان یافت و مورد بهره‌برداری قرار گرفت.

ـ مورخه ۶۳/۲/۵ ، طبق اطلاعیه سازمان حج و اوقاف ، ۱۳۳۵ نفر از مردم مسلمان استان کرمانشاه در سال جاری به زیارت بیت الحرام مشرف خواهند شد .

ـ مورخه ۱۳۶۳/۴/۳۰ سازمان حج و اوقاف استان آذربایجان‌غربی اعلام کرد : در سال ۶۲ و چهار ماه اول سال جاری از محل درآمد موقوفات این استان مبلغ ۴۰،۹۵۰،۰۰۰ ریال جهت تعمیرات مساجد و نیز مبلغ ۴۱،۲۲۶،۰۰۳ ریال جهت کمک به هزار خانواده مستمند ، ۴۰ نفر از محصلین بی بضاعت ، طلاب و مدرسین ، بهداشت و درمان ، جنگ‌زدگان ، ائمه جماعات ، خدام مساجد ، عزاداری ، تشکیل جلسات سخنرانی ، نشر معارف اسلامی و اطعام مستمندان به مصرف رسیده است . از دیگر اقدامات این سازمان خرید و ارسال دو دستگاه آمبولانس و ۱ دستگاه وانت ، ۱۸۰۰ دست لباس گرم ، ۲۰۰۰ جلد قرآن مجید و ۱۳۰۰ جلد کتاب مختلف و کمپوت به جبهه‌های جنگ حق علیه باطل می‌باشد .

۲۳ ـ بنیاد شهید انقلاب اسلامی

این بنیاد در سال ۱۳۵۸ به فرمان حضرت امام (ره) به منظور رسیدگی به امور خانواده‌های معظم شهدا و جانبازان تأسیس شد. با شروع جنگ تحمیلی، خانواده‌های اسرا و مفقودین نیز تحت پوشش آن قرار گرفت.

الف : اقدامات

بنیاد شهید انقلاب اسلامی در طول مقطع نبرد دوم در مناطق غرب و شمال‌غرب، اقداماتی انجام داده است که به مواردی از آنها اشاره می‌شود: ساخت ۲۹۴ واحد مسکونی جهت خانواده شهدا، تشکیل ۱۷۷۲ پرونده برای خانواده‌های شهدا، پرداخت مستمری به صورت ماهانه، واگذاری اقلام، وسایل و لوازم خانگی مورد نیاز به افراد تحت پوشش، واگذاری دفاتر بیمه به افراد تحت پوشش، صدور معرفی نامه جهت ادارات، سازمان‌ها و نهادهای دولتی جهت مساعدت، کمک به اشتغال خانواده‌های معظم شهدا، واگذاری ۲۲۰ قطعه زمین، تعمیر ۱۹۳ منزل مسکونی، پرداخت ۳۰۰۰۰۰۰۰ ریال کمک هزینه ساخت مسکن و پرداخت ۳۰۹۰۰۰۰۰ ریال کمک نقدی.

ب : مصادیق

ـ مورخه ۵۹/۴/۵، مسئول بنیاد شهید استان کردستان درمورد فعالیت‌های این بنیاد گفت: ۸ میلیون ریال به صورت بلاعوض به خانواده‌های شهدا و جانبازان شهر سنندج و ۲ میلیون ریال به خانواده‌های آنان در شهر مریوان کمک مالی شده است.

ـ مورخه ۵۹/۷/۲۹، سرپرست بنیاد شهید در آذربایجان غربی گفت: عملیات احداث ۶۰ خانه مسکونی برای خانواده شهدای بدون مسکن در کنار بلوار کشاورزی ارومیه ادامه دارد و تاکنون بیش از ۳۰٪ از کارهای ساختمانی آن به پایان رسیده است.

ـ مورخه ۵۹/۸/۲۱ به گفته سرپرست بنیاد شهید استان کرمانشاه تعداد صد دستگاه منزل مسکونی در کوی الهیه کرمانشاه برای خانواده‌های شهدا در دست ساخت است و دستور ساخت صد دستگاه دیگر نیز صادر شده است.

ـ مورخه ۶۰/۶/۱۶ سرپرست بنیاد شهید سنندج در گفتگویی اعلام کرد: تعداد

خانواده‌های شهدا و جانبازان انقلاب که زیر پوشش این بنیاد قرار گرفته‌اند به ۶۰۰ خانوار افزایش یافته است . وی افزود ، بنیاد شهید در حال حاضر ماهیانه مبلغ ۸۳۰.۰۰۰ تومان مستمری به خانواده‌های تحت پوشش خود پرداخت می‌کند .

ـ مورخه ۶۰/۷/۲۱ ،سرپرست بنیاد شهید کرمانشاه گفت : درحال حاضر ۴۷۵ خانواده زیر پوشش این بنیاد هستند و تعدادی پرونده هم تحت بررسی است .

ـ سرپرست بنیاد شهید شهرستان خوی در گفتگویی فعالیت‌های انجام شده توسط این بنیاد را تشریح کرد و اعلام داشت : بنیاد شهید خوی تا آخر آبان ماه سال ۱۳۶۰ جمعاً مبلغ ۲۳،۸۱۹،۰۱۰ ریال صرف مخارج کفن ودفن شهدا و پرداخت مستمری به خانواده‌های جانبازان انقلاب اسلامی نموده است . از دیگر فعالیت‌های این بنیاد پرداخت وام مسکن به خانوادهای شهدا به مبلغ ۳،۲۳۰،۰۰۰ ریال می‌باشد .

ـ مورخه ۶۲/۲/۲۹ ، مسئول بنیاد شهید پاوه اعلام کرد : این بنیاد از بدو تأسیس تاکنون ۵۵۷ خانواده شهید با جمعیتی معادل ۲۴۸۰ نفر را زیر پوشش خدماتی خود قرار داده و معادل ۴۲.۷۹۹.۰۶۸ ریال لوازم خانگی بین این خانواده‌ها توزیع کرده است .

ـ مورخه ۶۳/۴/۲ ، سرپرست بنیاد شهید شهرستان پاوه و اورامانات گفت : تاکنون مبلغ ۴۶۴.۹۹۵.۰۰۰ ریال مستمری و ۳.۹۱۳.۰۰۰ ریال بابت اجاره خانه به خانواده‌های تحت پوشش این بنیاد پرداخت شده است . خریداری ۱۱۹ واحد مسکونی به ارزش۳۱.۶۲۷.۰۰۰ ریال ، تعمیر ۹۳ واحد مسکونی و تکمیل ۴ واحد مسکونی از دیگر اقدامات بنیاد شهید این شهرستان است .

ـ مورخه ۶۳/۵/۱۹ ، مسئول بنیاد شهید استان کرمانشاه اعلام کرد : از بدو تأسیس این بنیاد تاکنون ، تمام خانواده‌های شهدا و جانبازان این استان زیر پوشش خدماتی بنیاد قرار گرفته‌اند . کارکنان این بنیاد با سعی و تلاش وافر مشغول خدمت‌رسانی به خانواده‌های معظم شهدا و جانبازان می‌باشند و در این مدت ، مقدار زیادی مواد غذایی و لوازم خانگی بین این خانواده‌ها توزیع کرده‌اند .

ـ مورخه ۱۳۶۴/۳/۵ ، مسئول بنیاد شهید استان آذربایجان‌غربی در سخنرانی قبل از خطبه‌های نماز جمعه ارومیه پیرامون تأسیس و فعالیت‌های این بنیاد در ابعاد مختلف و نقش خانواده‌های شهدا در تداوم و پیروزی انقلاب اسلامی سخن گفت .

۲۴ ـ بنیاد امور جنگ‌زدگان و مهاجرین

با مهاجرت آوارگان و جنگ‌زدگان مناطق عملیاتی به نقاط امن ، ستادهایی در مراکز استان‌ها با همین نام تشکیل شد و این اقدامات را انجام داد : اسکان جنگ‌زدگان و مهاجرین ؛ پرداخت حقوق و مستمری ؛ تأمین هزینه‌های اضطراری (نگهداری نوزادان ، سفر ، فوت ، ازدواج) ؛ تأمین هزینه‌های درمانی و بیمارستانی ؛ تأمین ارزاق عمومی و وسایل خانگی مورد نیاز مهاجرین .

الف : اقدامات

تحت پوشش قراردادن ۲۷۷۸۶۱ نفر از مهاجرین جنگی ، ایجاد اردوگاه و ترتیب اسکان و اقامت آنان ، مرمت و بازسازی ۱۰۱۱ واحد مسکونی خسارت دیده از حملات ضدانقلاب و متجاوزین بعث عراق ، توزیع آرد ، برنج ، حبوبات ، قند ، چای ، روغن ، پودر لباسشویی،صابون و پوشاک بین مهاجرین، تأمین وسایل مورد نیاز و ضروری زندگی ، پرداخت هزینه‌های پزشکی، احداث مکان‌های عمومی (حمام، دستشویی، کلاس درس)، پرداخت مستمری (فقط در کردستان) به مبلغ ۵۸۰۲۴۹۸۵۰ ریال ، واگذاری ۱۹۹۱۵قلم لوازم خانگی ، ۱۱۱۸ عدد چراغ والور ، ۷۰۰۰۰ لیتر نفت ، ۵۱۰۷ عدد تاید و صابون ، ۱۴۶۸۷۳ کیلو خوار و بار ، ۷۸۰۱۶ قوطی کنسرو ، ۱۴۱۰۰تخته پتو ، ۴۴۷۷ متر موکت ، ۶۳۱۴۸۹ کیلوگرم برنج ، ده‌ها دستگاه موتور برق و مقادیر قابل توجهی مرغ، نان، گوشت، خرما ، نایلون ، موکت و پتو ، واگذاری ۱۰۵۸۶ دستگاه چادر ، اشتغال به کار ۱۸۱۱ نفر .

ب : مصادیق

ـ مورخه ۶۰/۶/۵ از سوی بنیاد امور جنگزدگان ۲۱۱تن از خواهران جنگ‌زده مناطق مختلف در کارگاه خلبان شهید شیرودی مشغول به کار شدند . این عده پس از طی دوره کارآموزی در رشته‌های خیاطی ، قالیبافی و بافندگی به کار مشغول‌اند و از حداقل حقوق ماهانه هیجده هزار ریال برخوردار خواهند شد .

ـ مورخه ۶۲/۸/۲۴ از سوی بنیاد امور جنگ‌زدگان اشنویه مقدار ۹ تن آرد ، ۶ تن برنج ، ۵ تن حبوبات ، ۸۰۰ کیلو قند ، ۲۵۰ کیلو چای ، ۴۰۰ کیلو روغن ، ۱۲۰ کیلو پودر

لباسشویی ، ۳۰۰ قالب صابون و مقدار قابل توجهی پوشاک بین روستاییان توزیع شده است.
ـ مورخه ۶۳/۸/۱۹، مسئول بنیاد امور مهاجرین جنگ تحمیلی کرمانشاه اعلام کرد: هم اکنون این بنیاد ۷۴۵۷۹ نفر از مهاجرین جنگ تحمیلی را زیر پوشش خدمات خود دارد.
ـ مورخه ۶۴/۲/۲۲ ، سرپرست مهاجرین جنگ تحمیلی کردستان گفت : این بنیاد به حول و قوه خداوند توانسته است در سال گذشته در سطح استان مبلغ ۵۸۰،۲۴۹،۸۵۰ ریال کمک به عنوان مستمری ، هزینه اسکان ، تأمین زندگی افراد بی‌سرپرست ، هزینه تحصیلی و درمان مهاجرین پرداخت کند . همچنین ۹۱۵،۱۹ قلم لوازم خانگی اساسی و ۱۴۶،۸۷۳ کیلوگرم خواروبار ، ۶۳۱،۴۸۹ کیلوگرم برنج ، آرد ، قند و شکر ، چای ، نان و خرما ، ۷۲۴۶ تخته چادر گروهی ، ۷۸۰۱۶ کنسرو ، ۱۴۱۰۰ متر پتو ، ۴۴۷۷ تخته موکت و نایلون ، ۹۶۴ چراغ والور ، ۵۱۰۷ عدد تاید و صابون ، ۶۵۸۷ عدد ظرف ، ۷۰۰۰۰ لیتر نفت ، و ۷ دستگاه خودرو بین مهاجرین جنگی تقسیم شده است .
ـ سرپرست بنیاد امور مهاجرین گیلان‌غرب فعالیت‌ها و کمک‌های دو ماه اول سال ۱۳۶۴ را به این شرح برشمرد : تهیه و ارسال ۲۰۰۰ تخته چادر گروهی ، ۲۰۰ کارتن کنسرو ، ۲۵ رول نایلون عریض ، ۱ تن و ۵۱۳ کیلوگرم مرغ منجمد ، ۷۰۰۰ قرص نان و ۱۳۸ کارتن خرما .
ـ مورخه ۶۴/۲/۱۴ سرپرست بنیاد امور مهاجرین استان کرمانشاه اعلام کرد : در سال گذشته ۱۲۰۰ شغل جدید برای مهاجرین جنگ تحمیلی فراهم آمده و شاغلین این شغل‌ها که خودکفا شده‌اند از زیر پوشش این بنیاد بیرون آمده‌اند .

۲۵ ـ بنیاد مستضعفان

این بنیاد در سال ۱۳۵۸ به فرمان حضرت امام خمینی (ره) با بهره‌برداری از اموال سردمداران فراری رژیم قبل به منظور رسیدگی به امور خانواده‌های مستضعف و محروم کشور تأسیس شد . از وظایف این بنیاد می‌توان به حفظ و اداره واحدهای تحت پوشش و سرمایه و دارایی ، حفظ و بهره‌برداری از اشیا ، اسناد و آثار تاریخی و موزه‌ای ، انجام فعالیت‌های تحقیقاتی ، تولیدی ، خدماتی و امدادی در داخل و خارج کشور اشاره کرد .

مصادیق

ـ مورخه ۵۹/۷/۲۷ هدایای بنیاد مستضعفان استان خراسان به برادران رزمنده در غرب کشور شامل ۶۱ تن آرد ،۲۲۰ کارتن کمپوت ، ۵۲۰ تخته پتو ۸۰ تن گردو ، کشمش ، قند و شکر ، سیب زمینی ، گندم و سیب درختی به مناطق غرب کشور ارسال شد.

ـ مورخه ۵۹/۸/۱۵ از طرف بنیاد مستضعفان ارومیه به ۳۲۰ خانواده مستضعف ، خواروبار تحویل داده شد و به ۳۰ خانواده مبلغ ۵۰۰،۰۰۰ ریال مساعدت نقدی گردید .

ـ مورخه ۶۰/۷/۸ به گفته مسئول بنیاد مستضعفان سرپل‌ذهاب در حال حاضرحدود ۵۰۰ خانوار که جمعاً ۲۵۰۰ نفر و قالباً از عشایر هستند ، زیر پوشش این بنیاد قرار دارند و مایحتاج اولیه آنها از قبیل خواروبار و پوشاک توسط این بنیاد تهیه و پرداخت می‌شود .

ـ مورخه ۶۰/۱۲/۲۰ مسئول بنیاد مستضعفان استان کرمانشاه گفت ، امسال ۱۲۲۰ هکتار زمین زراعی توسط این بنیاد زیر کشت رفته‌است . وی در ادامه گفت : این بنیاد در زمینه‌های صنعتی ، تولیدی ، دامداری ، خدماتی و فرهنگی فعال می‌باشد . به عنوان مثال مجتمع صنایع چوب ما درسال جاری موفق شد ۵۳۰۰ عدد میز و نیمکت برای آموزش و پرورش اسلام آباد ، ۴۱۰۰ عدد میز و نیمکت ،۲۵۰عدد میز معلم و ۲۶۰تخته سیاه برای آموزش و پرورش شیراز و ۲۰۰۰ میز و نیمکت و ۲۳۵۸ عدد تخته سیاه برای مرکز آموزش عشایری استان تولید نماید .

ـ مورخه ۶۲/۲/۳۱ مسئول بنیاد مستضعفان کردستان در گفتگویی اعلام کرد : ۲۵۰۰ خانه برای مستضعفین در مناطق محروم این استان ساخته می‌شود .

ـ مورخه ۶۳/۵/۱ کار ساخت ۳۰۰ واحد مسکونی ارزان قیمت بنیاد مستضعفان در استان کرمانشاه تا مرحله سفت‌کاری پیش‌رفته و نماسازی اکثر این واحدها پایان یافته است . مسئول بنیاد مستضعفان این استان گفت ، ۲۵۵ قطعه زمین دیگر جهت احداث خانه‌های ارزان قیمت درصد زیادی از کارهای سفت کاری آن انجام شده است .

۲۶ ـ اداره مسکن و شهرسازی

تعیین و پیشنهاد اولویت برنامه‌ها در چارچوب سیاست‌ها و خط مشی‌های ابلاغ

شده ، برنامه‌ریزی و پیش بینی فعالیت‌های محوله با توجه به امکانات موجود استان ، ساماندهی ، تشکیل ، هماهنگی ، کنترل و نظارت بر امور گروه‌های ساختمان سازی مستقر در شهرستانها و ایجاد هماهنگی بین آنها در جهت حسن انجام وظایف ، انجام امور مربوط به موافقت نامه‌ها و اصلاح یا تمدید آنها با سازمان برنامه و بودجه استان ، کنترل روند پیشرفت و چگونگی اجرای برنامه‌ها، طرح‌ها ، فعالیت‌ها و پروژه‌های محوله به پیمانکاران و حصول اطمینان از رعایت معیارها و ضوابط ابلاغ شده در اجرای کار ، بررسی و تأیید صورت وضعیت‌های دریافتی و ارسالی ، بررسی فنی طرح‌های تهیه شده توسط مشاوران ، تهیه گزارش‌های لازم ؛ انجام امور روابط عمومی و مکاتبات و بایگانی اوراق از وظایف این اداره در مناطق غرب و شمال‌غرب بود . (جدول شماره ۱۶-۹-۶)

جدول شماره ۱۶-۹-۶ فعالیت اداره مسکن و شهرسازی در خصوص ساخت بناهای ساختمانی

ردیف	استان	مسکونی مردمی	مسکونی سازمانی	بناهای‌های متفرقه
۱	آذربایجان‌غربی	۱۲۴۷	۲۵۴	۳۵۷
۲	کردستان	۳۲۶۸	۶۶۴	۲۶۸۸
۳	کرمانشاه	۳۹۲۷	۵۸۲	۷۵
	جمع	۸۴۴۲	۱۵۰۰	۳۱۲۰

مصادیق

ـ مورخه ۱۳۵۹/۲/۳۰ ، اداره کل مسکن و شهرسازی آذربایجان غربی در گزارشی فعالیت‌های اردیبهشت ماه ۱۳۵۹ خود را به شرح زیر اعلام کرد : اجرای ۶ پروژه عمرانی شامل خانه‌های سازمانی کارمندان نقده ، تکمیل خانه‌های سازمانی شهربانی ارومیه ، احداث و آسفالت قسمتی از خیابان کمربندی ارومیه ، دیوار ساحلی زرینه رود میاندوآب ، خانه‌های سازمانی معلمان خوی و خانه‌های ارزان قیمت نقده که بیش از ۹۰ درصد پیشرفت داشته است .

ـ مورخه ۵۹/۶/۹ ، اداره کل مسکن و شهرسازی استان کرمانشاه پرورژه‌های در دست اجرای خود را بدین شرح اعلام کرد : خانه‌های سازمانی کارمندان کرمانشاه ،

مهد کودک قصرشیرین ، مجتمع مسکونی طاق بستان درمانگاه پزشکی ، سالن و ساختمان جنبی ورزشگاه سنقر ، تکمیل ورزشگاه سیلوی کرمانشاه ، تکمیل سالن سرپوشیده با کلیه تأسیسات در کنگاور ، تکمیل سالن‌های ورزشی هرسین ، تکمیل سالن و تأسیسات ورزشی صحنه ، تکمیل سالن و تأسیسات جنبی خوابگاه اسلام‌آباد غرب ، سالن ورزشگاه و تأسیسات جنبی گیلان‌غرب ، ساختمان اداره ثبت احوال اسلام آباد غرب ، عملیات ساختمانی خانه‌های سازمانی کنگاور ، مرکز رفاه خانواده در کرمانشاه ، مرکز بهداشت سنقر ، مرکز بهداشت اسلام‌آباد غرب ، ساختمان اداره امور اقتصادی و دارایی کرند ، ساختمان اداره اقتصادی و دارایی سرپل ذهاب ، ساختمان اداره امور اقتصادی و دارایی قصرشیرین و سرای کودکان عقب مانده ذهنی کرمانشاه .

ـ مورخه ۵۹/۶/۲۲ آقای تاجیک ، مدیر کل مسکن و شهرسازی استان کردستان در رابطه با پروژه ۱۰۰۰ واحد مسکونی استان گفت : این پروژه که ۷۵۰ دستگاه آن در سنندج و ۲۵۰ دستگاه در شهرستان‌های تابعه استان است ، به زودی راه‌اندازی می‌شود . در این خصوص عملیات عقد قرارداد ، آماده سازی و زمین ۷۵۰ دستگاه انجام شده ۲۵۰ دستگاه در شرف ابلاغ به پیمانکار است . ۸۰ دستگاه از این واحدها در سقز ، ۵۰ دستگاه در بیجار، ۴۵ دستگاه در بانه، ۴۵ دستگاه در مریوان و ۳۰ دستگاه در قروه ساخته می‌شود .

ـ مورخه ۵۹/۸/۳ ، قرارداد ساخت ۲۱۷ دستگاه واحد مسکونی ارزان قیمت در شهرستان‌های آذربایجان غربی با وزارت مسکن و شهرسازی منعقد شد .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۴/۱ مهندس زارع ، استاندار کرمانشاه ، اعلام کرد : در سال گذشته تنها از سوی اداره کل مسکن و شهرسازی این استان ۴۱ پروژه با صرف مبلغ ۱۲۴۶۰۰۰۰۰۰ ریال به اتمام رسیده است . این پروژه‌ها شامل ۱۵ طرح تأسیسات ورزشی ، خانه‌های سازمانی کارمندان دولت ، بازماندگان شهدا و خانه‌های ارزان قیمت جمعاً به تعداد ۵۹۳ واحد مسکونی ، ساختمان ثبت و احوال اسلام آباد ، تأمین لوله‌کشی آب ، مراکز بهداشت و تنظیم خانواده و سایر پروژه‌های عمرانی بوده است .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۳/۸ از محل اعتبارات طرح‌های ملی مبلغ ۲.۵۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال برای ساخت هزار واحد مسکونی در شهرهای مختلف استان کردستان هزینه شده است.

ـ مورخه ۶۱/۱۲/۱۴ ، مدیر مسکن و شهرسازی استان کرمانشاه اعلام کرد :

۸۰ واحد مسکونی با همکاری بنیاد شهید در اختیار خانواده‌های شهدا قرار داده شده است .

ـ مورخه ۶۲/۲/۳۱ اعلام شد که ظرف چند روز آینده ۱۵۰ دستگاه خانه مسکونی از سوی اداره کل مسکن و شهرسازی کردستان به کارمندان دولت واگذار می‌شود .

ـ به طور کلی عملکرد وزارت مسکن و شهرسازی در استان آذربایجان غربی از سال ۱۳۶۰ تا سال ۱۳۶۳ شامل این موارد می‌شود : تهیه طرح‌های جامع و تفصیلی و نوسازی ساختمان‌های شهربانی ، تهیه طرح‌های جامع و تفصیلی شهرهای ارومیه ، نقده و میاندوآب .

۲۷ ـ بنیاد مسکن انقلاب اسلامی

تشخیص و بررسی نیازمندی‌های مسکن محرومان و آسیب‌دیدگان جنگ و سوانح طبیعی ؛ ارائه طرح‌های لازم جهت بازسازی مناطق مسکونی آسیب دیده با همکاری مردم و مشارکت دستگاه‌های مختلف ؛ تهیه و اجرای طرح مجتمع‌های مسکونی ارزان قیمت ، تهیه زمین مورد نیاز طرح‌ها و کمک در جهت تأمین مصالح ساختمانی ، نظارت بر پرداخت و یا مصرف وام‌های قرض‌الحسنه مسکن از وظایف این اداره در مناطق غرب و شمال‌غرب بود .

الف : اقدامات

(۱) واگذاری ۱۵۰۸۷ قطعه زمین مسکونی (آذربایجان غربی ۳۹۴۸ پلاک ، کردستان ۳۲۶۸ قطعه و کرمانشاه ۷۸۷۱ پلاک) .

(۲) واگذاری ۹۵۰ هکتار زمین کشاورزی .

(۳) واگذاری ۱۵۰ قطعه زمین کارگاهی .

(۴) پرداخت ۶۷۲۸۰۰۰۰۰۰ ریال وام به ۲۵۹۴ نفر (میانگین ۲۵۰۰۰۰ تومان) .

ب : مصادیق

ـ بنیاد مسکن انقلاب اسلامی میاندوآب فعالیت‌های خود را از فروردین ۵۹ تا اواسط اسفند همین سال به این شرح اعلام کرد : احداث ۳۰ دستگاه ساختمان مسکونی با هزینه ۲۸ میلیون ریال ، کمک مالی به افراد مستضعف به صورت بلا عوض و وام ، قرار دادن ۵۰۰۰۰ مترمربع زمین در اختیار اداره آموزش و پرورش جهت احداث

اجرای پروژهای مسکونی ، تجاری و عمومی توسط جهاد سازندگی ، مسکن و شهرسازی ، بنیاد مسکن و . . . در مناطق غرب و شمال‌غرب

آب‌رسانی جهت مصارف خانگی و کشاورزی توسط جهاد سازندگی و سازمان آب و فاضلاب در مناطق غرب و شمال‌غرب

۶ مدرسه ۳۲ کلاسه ، ۲۰۰۰ متر مربع زمین در اختیار اداره بهداری جهت احداث درمانگاه و ۲۵۰۰ متر مربع زمین در اختیار اداره برق جهت ایجاد ۲۰ نگهبانی در زمان خاموشی و تقویت شبکه فشار قوی ، این بنیاد همچنین تاکنون به ۶۴۵ نفر جهت احداث خانه زمین واگذار کرده است .

ـ مورخه ۶۰/۹/۱۵ ، مدیر کل بنیاد مسکن انقلاب اسلامی سنندج اعلام کرد : ظرف چند ماه گذشته ۴۰۰ قطعه زمین جهت واگذاری به افراد مستضعف و متقاضی مسکن تهیه شده است ، از این مقدار تاکنون ۷۰ قطعه واگذار گردیده است . همچنین تعداد ۳۰ قطعه زمین در محله عباس‌آباد و ۶۰ قطعه زمین در انتهای خیابان سیروس سنندج به افراد واگذار شده است . مساحت زمین‌های واگذار شده ، حداقل ۱۸۰ و حداکثر ۲۰۰ متر مربع می‌باشد . به‌علاوه بنیاد تاکنون ۳۲ واحد مسکونی ارزان قیمت جهت خانواده‌های شهدا ساخته است .

ـ مورخه ۶۱/۱/۲۱ مدیر کل بنیاد مسکن انقلاب اسلامی آذربایجان غربی اعلام کرد : این بنیاد از شروع فعالیت خود در خرداد ماه ۵۸ تا پایان‌سال ۶۰، تعداد ۲۸۶ واحد مسکونی ساخته و به مردم فاقد مسکن در شهرستان‌های تابعه استان واگذار نموده است .

ـ مورخه ۶۲/۹/۳ از سوی بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان کرمانشاه طی سال جاری ۵۰۰ میلیون ریال وام جهت خرید مصالح ساختمانی به روستاییان استان پرداخت شده است . مهندس غفوری ، مدیر کل بنیاد مسکن استان کرمانشاه ضمن اعلام این مطلب گفت ، این بنیاد با ایجاد کارخانجات تولید مصالح ساختمانی از قبیل کارخانه میثم که روزانه ۱۰۰۰۰ بلوک سقفی و دیواری ، ۸۰۰۰۰ قالب آجر و ۳۰۰ متر مکعب شن و ماسه تولید می‌کند و کارگاه در و پنجره سازی ، کمک‌های موثری در جهت پیشبرد برنامه‌های ایجاد مسکن و نوسازی روستاهای مناطق جنگ‌زده استان کرمانشاه نموده است .

ـ مورخه ۶۲/۱۰/۲۶ ، مدیر کل بنیاد مسکن انقلاب اسلامی مهاباد اعلام کرد : از اول سال جاری تاکنون با صرف هزینه‌ای معادل ۶۸.۶۴۰.۰۰۰ ریال از محل اعتبارات حساب ۱۰۰ امام و اعتبارات این شهرستان ، ۱۲۴ واحد مسکونی را در ۱۴ روستا احداث و بازسازی نموده و در اختیار روستاییان قرار داده است . این بنیاد همچنین با اعطای ۱۵۰ میلیون ریال وام قرض الحسنه به روستاییان مستضعف منطقه به تعمیر

واحدهای مسکونی مساعدت نموده است .

ـ بنیاد مسکن انقلاب اسلامی کردستان با انتشار اطلاعیه‌ای در تاریخ ۶۳/۳/۹ اعلام کرد : در بمباران وحشیانه مزدوران بعثی بیش از ۶۰ واحد مسکونی و ۹۲ باب مغازه تخریب شده یا خسارت دیده است . در این اطلاعیه آمده است : این نهاد جوشیده از بطن انقلاب ، مثل همیشه آمادگی خود را جهت بازسازی و نوسازی منازل و اماکن ویران شده بانه اعلام می‌کند .

۲۸ـ زمین شهری

ـ مورخه ۶۰/۵/۲۰ ، مهندس غفوری ، مدیر عامل سازمان زمین شهری کرمانشاه ، اعلام کرد : این سازمان چهار ماه پس از تصویب قانون شورای انقلاب در سال ۵۸ با امکانات بسیار کم و بدون مقررات و تشکیلات منسجم شروع به کار کرد و با کوهی از مشکلات ولی با همت و پشتکار زیاد ، توانست حدود ۴۰۰۰ قطعه زمین بین مردم ، سازمان‌ها و شرکت‌های تعاونی مسکن ادارات تقسیم کند .

ـ در تاریخ ۶۱/۹/۱۸ مدیر عامل سازمان زمین شهری کشور در خصوص میزان واگذاری زمین در شهرستان‌های استان آذربایجان غربی گفت : تاکنون در شهرستان ارومیه ۲۰۰۰ قطعه زمین در اختیار مردم مستضعف و واجد شرایط قرارگرفته است و مقدمات واگذاری ۸۰۰۰۰۰ مترمربع زمین در شهرستان مهاباد و ۱۵۰۰۰۰ مترمربع در شهرستان نقده فراهم شده است که در آینده‌ی نزدیک در اختیار آنان قرارخواهدگرفت .

ـ مورخه ۶۲/۳/۱۴ ، روابط عمومی سازمان زمین شهری کردستان اعلام کرد : در پی استمرار سیاست دولت مبنی بر رسیدگی به محرومان و مستضعفان ، توسط سازمان زمین شهری استان کردستان در شهرهای سنندج و سقز ، ۳۰۰ خانواده ۵ نفره به بالا صاحب زمین شدند . این اراضی در قطعات ۲۵۰ الی ۲۸۰ متری با پیش بینی تأسیسات عمومی از قبیل مسجد ، مدرسه و مرکز خرید به واجدین شرایط واگذار شده است . همچنین این سازمان در جهت رفع مشکل زمین و کاهش قیمت مسکن ۱۳۵۰ قطعه زمین در شهر بیجار، ۳۰۰ قطعه ۲۵۰ الی ۲۸۰ متری تا مهرماه و ۸۰۰ قطعه تا آخر سال در سنندج و ۲۵۰ قطعه در سقز واگذار خواهد نمود .

ـ مورخه ۶۲/۷/۲۰ ، اداره کل زمین شهری استان آذربایجان غربی اعلام داشت : به مناسبت عید سعید قربان ۱۲۳۶ قطعه زمین برای احداث واحد مسکونی در اختیار خانواده‌های فاقد مسکن قرار داده است . این زمین‌ها به ترتیب در ارومیه ۳۰۰ قطعه ، خوی ۹۱ قطعه ، ماکو ۸۶ قطعه ، بوکان ۲۹۹ قطعه ، سردشت ۳۱۰ قطعه و مهاباد ۲۵۰ قطعه واگذار شده است .

ـ مورخه ۶۳/۵/۳۰ ، مدیر عامل سازمان زمین شهری استان کرمانشاه اعلام کرد : ۱۰۰۰۰ قطعه زمین طی سال جاری به خانواده‌های واجد شرایط این استان واگذار می‌شود . از اول سال تاکنون نیز تعداد ۳۰۰۰ قطعه زمین به خانواده‌های واجد شرایط واگذار شده است.

۲۹ ـ هیات واگذاری زمین

ـ مورخه ۵۹/۱/۱۱ ، تقسیمات جدید اراضی در استان آذربایجان غربی به مورد اجرا گذاشته می‌شود . به همین منظور استاندار این استان در بیانه‌ای اعلام کرد : در پی اقدام دولت مبنی بر تقسیم زمین زارعین و اجرای آن در این استان از تمام طبقات ، به‌ویژه برادران کرد خواسته می‌شود برای احقاق حقوق بر باد رفته خود با دولت همکاری نمایند و دشمن را از خود دور سازند و فرصت ندهند و مطمئن باشند که این بار نیز اخلال‌گران از هر طبقه‌ای که باشند با نیروی قهر انقلابی به شدت سرکوب شده و امنیت توأم با حق طبیعی را بر منطقه حاکم خواهند ساخت .

ـ در تاریخ ۵۹/۸/۷ هیأت واگذاری زمین در استان کردستان در اطلاعیه‌ای به روستاییان منطقه اعلام کرد ، کسی به هیچ وجه حق تفکیک و تقسیم زمین‌های مالکین و ... را ندارد و طبق قوانین دولت جمهوری اسلامی تقسیم زمین‌ها به عهده هیأت واگذاری و احیای اراضی می‌باشد .

ـ مورخه ۵۹/۸/۱۴ ، هیأت واگذاری زمین در استان کرمانشاه ۵۶۴۹ هکتار زمین به روستاییان این استان واگذار کرد .

ـ مورخه ۵۹/۹/۱۸ ، پس از یک درگیری مسلحانه ، چند نفر از اعضای هیأت هفت نفری واگذاری زمین در کردستان به وسیله ضدانقلابیون در نزدیکی سه‌راهی بیجار گروگان گرفته شدند و ۲ نفر از آنان ، پس از چندین روز تحمل زندان و شکنجه‌های

وحشیانه، سرانجام به شهادت رسیدند و جنازه‌هایشان در جاده دیواندره ـ سنندج پیدا شد.

ـ مورخه ۵۹/۱۰/۶ ، راهپیمایی وسیعی در شهر بیجار به عنوان اعتراض به دستگیری اعضای هیأت واگذاری زمین صورت گرفت و هزاران تن از مردم مسلمان این شهر خواستار آزادی این افراد از دست گروه‌های ضدخلقی مسلح شدند.

ـ مورخه ۶۰/۸/۱۳ در پی آزادی مناطق وسیعی از استان آذربایجان‌غربی از سلطه ضدانقلاب، هیأت واگذاری زمین در این استان اعلام کرد: ۳۹۲۵ هکتار زمین زراعی را در اختیار کشاورزان روستاهای تابع شهرستان‌های پیرانشهر، نقده و بخش اشنویه قرار داده است.

ـ مورخه ۶۰/۱۰/۱۱ با تقسیم اراضی و حل مشکلات محلی در روستاهای کردستان، اکثر روستاییان از رفتن به شهرها خودداری کردند و اراضی کشاورزی را زیر کشت بردند.

ـ در تاریخ ۶۳/۱/۲۱ از سوی هیأت واگذاری زمین در استان آذربایجان غربی ۴۲۰۳ هکتار زمین برای کشت محصولات کشاورزی ، به‌صورت مشاع در اختیار کشاورزان منطقه قرار گرفت.

ـ مورخه ۶۴/۲/۴ در دیدار شورای مرکزی هیأت واگذاری زمین در استان کردستان با نماینده امام در غرب کشور بر لزوم حل مسائل زمین به عنوان تنها راه رفع محرومیت در منطقه کردستان تأکید شد.

۳۰ ـ اداره برق[1]

در اوایل انقلاب اکثر قریب به اتفاق شهرهای سه استان کردستان از شبکه

---

۱ ـ بنابر اسناد تاریخی ، در سال ۱۲۶۴ شمسی نخستین مولد برق برای تأمین روشنایی بخشی از کاخ سلطنتی در زمان ناصرالدین شاه قاجار وارد ایران گردید ، اولین نیروگاه برق تجاری با قدرت اسمی ۴۰۰ کیلو وات در سال ۱۲۸۵ شمسی به بهره‌برداری رسید و آماده پذیرش مشترک شد.

اولین برنامه‌ریزی صنعت برق نوین ایران با احداث سد کرج ، سد دز و سد سفیدرود و احداث خطوط انتقال برق ۱۳۲ کیلو ولت ، در منطقه تهران و گیلان و خطوط انتقال برق ۲۳۰ کیلوولت در منطقه خوزستان و نیز تأسیس سازمان عمران خوزستان به اجرا درآمد. نتیجه این امر موجب ایجاد سازمان برق ایران در سال ۱۳۴۱ و به دنبال آن تأسیس وزارت آب و برق در سال ۱۳۴۳ شد. وزارت آب و برق بر اساس لایحه قانونی که از تصویب مجلس گذشت ، در سال ۱۳۵۳ به وزارت نیرو تغییر نام داد که تاکنون نیز به همین نام باقی مانده است و اداره‌های برق استان‌ها و شهرستان‌ها جزئی از سازمان این وزارتخانه هستند.

سراسری برق محروم بودند و تنها کارخانه‌های محلی از برق استفاده می‌نمودند بطوریکه در شهرستان‌ها فقط در طول شبانه روز بمدت چند ساعت مردم از برق بهره‌مند می شدند که پس از انقلاب اسلامی کلیه شهرها به شبکه سراسری متصل و تعداد زیادی از روستاها نیز از برق استفتده نمودند لذا بهمین منظور جهت تقویت شبکه سراسری برق در مراکز شهرها پست‌های تقویت برق نیز احداث گردید .

مصادیق

ـ برق شهر سردشت از ۷ دستگاه مولد تأمین می‌شود که متأسفانه همه آنها خراب و از کار افتاده‌اند و در نتیجه شهر در خاموشی به سر می‌برد . (۵۸/۸/۴)

ـ مورخه ۵۹/۲/۲۶ بین مهاجمان مسلح و پاسداران در محل کارخانه برق قصرشیرین در داخل شهر درگیری شدید مسلحانه پیش آمد . این درگیری ساعت‌ها ادامه داشت . در حمله مهاجمان مسلح خسارت‌های جانی به بار نیامد ولی به ساختمان کارخانه برق قصرشیرین صدماتی وارد شد .

ـ شرکت برق منطقه‌ای استان کرمانشاه از ابتدای سال ۱۳۵۹ تا پایان خرداد ، این اقدامات را انجام داده است : نصب ۲۲ دستگاه پست هوایی ، احداث شبکه فشار قوی باقدرت ۲۰ کیلو وات و به طول ۷۰۲۰متر ، کابل کشی فشار قوی به طول ۵۰۴ متر ، احداث شبکه فشار ضعیف به طول ۱۷۷۲۰ متر ، کابل کشی فشار ضعیف به طول ۲۳۰۰متر، نصب۱۳ دستگاه تجهیزات و لوازم اندازه‌گیری ، نصب ۱۴ دستگاه خازن و دکل‌های خط ۶۳/۲ کیلوولت پارک صنعتی به پست ۶۳ کیلو ولت ، احداث پست ۶۳/۲۰ طاق بستان ، احداث خط دو مداره با قدرت ۲۰ کیلو ولت از میدان آزادی تا پست ۶۳ و ۲۰ کیلو ولت هوانیروز ، ساخت ۴ دستگاه ساختمان در محل پست ۶۳ کیلو ولت اسلام آباد ، احداث خط ۲۰ کیلوولتی اردوگاه پیشاهنگی سنقر ، نصب و مونتاژ ۳ دستگاه مولد ۳۰۰۰ کیلوواتی سرآب‌گرم و بهره برداری از آن و نصب و مونتاژ ۲ دستگاه مولد ۲۰۰ کیلو واتی در نفت شهر .

ـ فعالیت‌های برق منطقه‌ای آذربایجان‌غربی در شهریور ماه سال ۱۳۵۹ در پیرانشهر و ارومیه بدین شرح می‌باشد : عملیات سیم‌کشی و کابل‌کشی فشار قوی به طول ۱۴۹۰ متر و فشار ضعیف ۶۵۱۰ متر در نقاط مختلف شهرستان ارومیه ، نصب

تیرهای فشار قوی و فشار ضعیف در روستاهای توابع ارومیه و ۱۰۰۰۰ متر سیم‌کشی در شهرستان پیرانشهر .

ـ مورخه ۶۰/۴/۶ آتش سوزی مهیبی در انبار نیروگاه برق منطقه‌ای کرمانشاه روی داد که با کمک اهالی و یاری مأمورین آتش نشانی ، سپاه پاسداران ارتش ، هوانیروز ، شرکت نفت و مأمورین شهربانی مهار شد . در این آتش سوزی تعداد زیادی از فیبرهای فشرده روغنی برق دچار حریق شد و خسارت‌های مالی زیادی به بار آمد .

ـ مورخه ۱۳۶۲/۱۱/۱۲، پست ۶۳۰۰۰ کیلوولتی که یکی از تأسیسات بزرگ برق‌رسانی در شهر کرمانشاه می‌باشد طی مراسمی گشایش یافت و مورد بهره‌برداری قرار گرفت .

ـ مورخه ۶۱/۸/۱۲ با نصب ۲ مولد برق جدید به قدرت ۵۲۵ و ۲۰۰ کیلووات و راه اندازی مولدهای قدیمی ، برق شهر گیلان‌غرب تأمین شد و عملیات مونتاژ و راه اندازی یک مولد برق دیگر به قدرت ۵۰۰ کیلووات برای توسعه شبکه برق این شهرستان در دست اقدام است .

ـ مورخه ۶۲/۱/۱۹ دو دکل برق فشار قوی در ۱۲ کیلومتری بوکان توسط ضدانقلاب منفجر شد که منجر به قطع کامل برق گردید .

ـ با بهره‌برداری از خط ۲۰ کیلو ولت انتقال نیرو از پست ۶۳ کیلو ولتی روانسر به جوانرود ، منطقه جوانرود در تاریخ ۶۳/۸/۲۰ به برق سراسری کشور پیوست .

ـ لازم به ذکر می‌باشد در طول این مدت چندین بار مراکز تقویت و انتقال شبکه برق توسط هواپیماهای ارتش متجاوز عراق بمباران و خساراتی به آن‌ها وارد گردید .

۳۱ ـ اداره آب

شرکت آب منطقه‌ای مدیریت آب منطقه را بر عهده دارد و وظایف آن عبارتند از : واگذاری اشتراک به متقاضیان و دریافت هزینه آن بر اساس تعرفه‌ها ، انجام مطالعات پایه‌ای منابع آب و تهیه طرح جامع آب در استان ، اجرای طرح‌های تأمین و انتقال آب، ایجاد شبکه‌های آبیاری و آب‌رسانی به شهرها و صنایع پایدار ، ایمنی سدها ، مهندسی رودخانه‌ها ، کنترل سیلاب ، تغذیه مصنوعی و تولید انرژی برق آبی .

مصادیق

ـ ساعت ۰۰:۳۰ مورخه ۵۸/۱۰/۱۲ ، مهاجمین مسلح با موشک‌انداز آر.پی.جی.۷ به منبع آب شهر قصرشیرین حمله کردند . این حمله که ۴۰ دقیقه طول کشید ، به وسیله نیروهای سپاه پاسداران دفع و مهاجمین متواری شدند .

ـ مورخه ۱۳۵۹/۵/۳۰ با احداث سد مخزنی بر روی رودخانه قشلاق ، آب مورد نیاز برای شرب اهالی سنندج جمع آوری شد و به وسیله یک شبکه آب رسانی به تصفیه خانه و سپس به مخازن و شهرستان سنندج منتقل می شود . با احداث این سد ، طغیان رودخانه تحت کنترل درآمده و به کشاورزی پایین دست سد کمک خواهد شد .

ـ مورخه ۵۹/۸/۱۳ ، سازمان آب منطقه‌ای کرمانشاه ۴۷ پروژه تأمین ، تکمیل و تعمیر منابع و تأسیسات آب آشامیدنی روستاها را از محل درآمد یک روز نفت اجرا کرد .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۶/۴ ، سازمان آب استان آذربایجان‌غربی برای اجرای چند پروژه در شهرهای سلماس و ارومیه بیش از ۴۲.۰۰۰.۰۰۰ ریال اعتبار تخصیص داده است .

ـ مورخه ۶۰/۹/۲۵ ، شرکت سهامی آب منطقه‌ای استان کرمانشاه اعلام کرد : با صرف هزینه‌ای معادل ۶۶۶.۰۰۰.۰۰۰ ریال ضمن تأمین آب کشاورزی ، صنعتی و آشامیدنی استان کرمانشاه در کوتاه مدت ، حدود ۷۶۰۰ هکتار زمین زیر کشت خواهد رفت .

ـ مدیر عامل سازمان آب منطقه‌ای کردستان در تاریخ ۶۲/۳/۲۰ اعلام کرد : سد قشلاق تادو ماه دیگر در سنندج افتتاح می‌شود .

ـ مورخه ۶۲/۴/۲ با صرف مبلغ ۲۴۰/۲۳۰/۰۰۰ ریال ، ۳ پروژه آب رسانی و ۱ سیل بند در توابع شهر کرمانشاه مورد بهره برداری قرار گرفت .

ـ مورخه ۱۳۶۲/۸/۲۸ با آزادسازی محور مهم شاهین‌دژ به تکاب ، اعتباری معادل ۱.۵۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال از محل اعتبارات دولتی برای عملیات تأمین آب و لایروبی ۵ رشته قنات در این منطقه اختصاص یافت .

ـ مورخه ۶۳/۵/۱ در مراسمی بهره برداری از ۱ حلقه چاه عمیق آب با بازدهی ۵۰ لیتر در ثانیه در کرمانشاه مورد بهر برداری قرار گرفت . فاز دوم این طرح شامل ۲ حلقه چاه آب عمیق است که با افتتاح آن حدود ۳۰۰ لیتر در ثانیه به میزان آب موجود شهر کرمانشاه افزوده می‌شود .

ـ مورخه ۱۳۶۳/۸/۱۶ با بهره برداری از تأسیسات جدید آبرسانی شهر اشنویه ، اهالی این بخش از آب شرب سالم برخودار خواهند شد. تأسیسات جدید آبرسانی این شهر در زمینی به مساحت ۱۰۰۰۰ متر مربع و با نصب یک منبع ۵ و ۸ متر مکعبی احداث می‌شود.

ـ مورخه ۶۴/۴/۱۸ با تلاش بی‌وقفه نیروهای سازمان آب منطقه‌ای آذربایجان غربی ۷۵ پروژه آب‌رسانی در روستاها و نقاط محروم این استان به پایان رسید و مورد بهره‌برداری قرار گرفت .

۳۲ ـ اداره بازرگانی

عملکرد اداره بازرگانی در مناطق شمال‌غرب و غرب کشور در سال‌های ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۴ ، بیشتر به منظور رفع معضلاتی از قبیل کمبود سوخت ، گندم و ارزاق عمومی ؛ مبارزه باگران‌فروشی و احتکار ، تشکیل شرکت‌های تعاونی روستایی و شوراهای محلی مساجد ، اعطای اعتبار مالی به سازمان‌ها ، توزیع عادلانه کالا بین مردم به‌ویژه ساکنین مناطق پاکسازی شده ، تشکیل جلسات ستاد بسیج اقتصادی ، رسیدگی به امور صنفی ، خرید محصولات مازاد بر مصرف کشاورزان از طریق تعاونی‌ها و پرداخت وام و وجوه نقد به مردم از طریق شرکت‌های تعاونی بوده است .

الف : وظایف

از وظایف اداره بازرگانی می‌توان به تهیه و اجرای برنامه‌های توسعه بازرگانی داخلی و خارجی ، نظارت بر اجرای قوانین بازرگانی و ایجاد تسهیلات برای صادرات و توسعه واردات ، حمایت از تولیدات داخلی ، صادرات غیر نفتی و مصرف کنندگان ، هماهنگی در تولید و توزیع کلیه کالاها ، تقسیم کالابرگ محصولات یارانه‌ای ، برپایی نمایشگاه‌های داخلی و بین‌المللی ،ایجاد هماهنگی بین واحدهای وابسته بازرگانی اشاره کرد.

ب : فعالیت‌های کلی

ـ تشکیل فروشگاه‌های تعاونی شهر و روستا و گسترش آنها .

ـ تشکیل شوراهای تعاونی مساجد به منظور قراردادن اجناس با قیمت تصویبی در اختیار مردم.

ـ توزیع کارت خواروبار شهر و روستا .
ـ حل مشکلات مصالح ساختمانی با تعیین سهمیه آهن‌آلات و سیمان .
ـ ذخیره مواد غذایی .
ـ در انحصار گرفتن بعضی کالاهای اساسی مانند نان ، آرد ، قند ، روغن و برنج .
ـ فعالیت بسیج اقتصادی و تلاش در رفع مشکلات توزیع کالا .
ـ تشکیل کمیته‌های توزیع کالاهای اساسی در ستاد بسیج اقتصادی .
ـ تشکیل شورای تعاونی مساجد .
ـ هماهنگی توزیع کالاهای شهری و روستایی .
ـ تهیه دستورالعمل توزیع تعاونی نفت سفید .
ـ خدمت‌رسانی به اهالی روستاهای پاکسازی شده .
ـ عضویت کشاورزان در شرکت‌های تعاونی روستایی .
ـ اجرای عادلانه طرح توزیع کالا به منظور از بین بردن سردرگمی در بین خانواده‌ها و جلوگیری از مراجعت مکرر آنها به مغازه‌های مختلف برای تهیه کالا .
ـ طرح توزیع تخم‌مرغ و پنیر کوپنی و آزاد .
ـ مبارزه با گران‌فروشی و مقابله با بازار سیاه .
ـ در نظر گرفتن سهمیه شناور برای مهاجرینی که در استان‌های بحرانی غرب و شمال‌غرب فعالیت داشتند .
ـ تهیه کارت سکونت و دفترچه توزیع ارزاق .
ـ واگذاری وانت و موتورسیکلت به شرکت‌های خدماتی و بازرگانی .
ـ پرداخت ۵۵۴۸۶ فقره وام به میزان ۱۱/۵۶۵/۶۱۲/۳۸۲ ریال .
ـ خرید محصولات مازاد بر مصرف کشاورزان از طریق تعاونی‌ها در طول مقطع نبرد دوم که طبق آمار موجود مقدار ۵۶۲۸۱۴۴ تن گندم ، ۲۲۸ تن سیب زمینی ، ۴۴۴ تن پنبه و ۶۹۸ تن نخود سفید ، ۱۰۲۹۴۷۸ تن انواع نخود ، ۶۷۰۰ تن جو و ۲۲۸۰۰۰ تن انواع سیب درختی بوده است . (جدول شماره‌های ۱۷-۹-۶ و ۱۸-۹-۶)

جدول شماره ۱۷-۹-۶ توزیع کالاهای اساسی در مناطق غرب و شمال‌غرب میانگین مقطع نبرد دوم

استان	قند واحد : تن	شکر واحد : تن	روغن واحد : تن	برنج واحد : تن
آذربایجان‌غربی	۲۳۳۶۱	۱۰۲۸۹	۹۴۶۵	۲۳۶۶۰
کردستان	۱۵۹۷۸	۷۳۷۰	۵۱۷۶	۱۲۹۴۰
کرمانشاه	۲۲۵۴۰	۱۰۳۰۱	۷۱۲۵	۱۷۵۵۵

جدول شماره ۱۸-۹-۶ تعاونی‌های فعال در مناطق غرب و شمال‌غرب در آخرین سال مقطع نبرد دوم

استان	تعداد	عضو	شاغلان
آذربایجان‌غربی	۹۶	۱۰۱۶	۲۱۴۱
کردستان	۵۶	۱۱۰۱	۱۲۸۹
کرمانشاه	۵۴	۳۲۷	۵۷۴
ایلام	۶۳	۵۵۶	۸۱۴

ج : مصادیق

ـ مورخه ۵۹/۲/۲۹ در ۶ نقطه از سنندج فروشگاه‌های تعاونی اسلامی به منظور در اختیار گذاشتن خواروبار و ارزاق عمومی با دو سوم قیمت اصلی ، آغاز به کار کرد .

ـ در تاریخ ۵۹/۳/۲۴ از طرف اداره بازرگانی استان آذربایجان‌غربی سهمیه آرد ۲ نانوایی به جرم تقلب و گران فروشی به مدت ۱۰ روز قطع گردید .

ـ مورخه ۵۹/۶/۱۷ ، رئیس اداره بازرگانی استان کردستان اعلام کرد : جمعیت استان کردستان در شهرها و روستاها ، به‌زودی تحت پوشش کارت‌های دریافت خواروبار قرار خواهند داد . این کارت‌ها پس از مطالعات فراوان تهیه شده و با همکاری برادران سپاه پاسداران ، پیشمرگان مسلمان کرد و ارتش توزیع خواهد شد .

ـ اداره کل قند و شکر استان کردستان در تاریخ ۵۹/۹/۴ در اطلاعیه‌ای اعلام کرد : سهمیه قند و شکر نوبت اول بر اساس کوپن دریافتی از بانک صادرات به‌وسیله عاملین فروش مجاز توزیع و فروخته می‌شود .

ـ مورخه ۵۹/۹/۵ ، توزیع گاز به وسیله فروشگاه‌های نفتی به منظور رفع نیازهای کشاورزان در محدوده شرکت‌های تعاونی آذربایجان‌غربی آغاز شد .

ـ مورخه ۶۰/۲/۲۷ ، توزیع ارزاق عمومی در روستاهای پاکسازی شده مهاباد به منظور رفع نیاز مواد مصرفی کشاورزان آن روستاها آغاز گردید .

ـ مورخه ۶۰/۶/۲ ، توزیع اجناس خوراکی مانند مرغ ، ماهی و کره توسط شرکت تعاونی شهر و روستای کرمانشاه برای رفع نیازهای مردم آغاز گردید .

ـ مورخه ۶۰/۶/۹ ، سمینار بسیج اقتصادی استان‌های کرمانشاه ، کردستان و ایلام در کرمانشاه تشکیل شد . موضوع این سمینار بررسی مسائل اقتصادی و مشکلات و موانع پژوهش و برنامه‌ریزی برای حرکت بیشتر در صنایع و معادن و توزیع عادلانه کالاهای مصرفی و مایحتاج مردم این استان‌ها بود .

ـ مورخه ۶۰/۸/۲۵ در پی پاکسازی روستاهای پشته ، لون‌سادات و سرشیلان از لوث ضدانقلاب ، کوپن ارزاق و سوخت توزیع گردید .

ـ مورخه ۶۰/۱۰/۲۹ ، مسئول ستاد بسیج اقتصادی استان کرمانشاه گفت : سیستمی که ستاد بسیج اقتصادی می‌خواهد پیاده کند ، تبدیل کوپن به دفترچه است که خیلی از مشکلات فعلی ما را در زمینه توزیع کالاهای کوپنی از بین می‌برد ، زیرا هر خانواده اطلاع می‌یابد که کالاهای سهمیه بندی شده را از کدام خواروبار فروشی تحویل بگیرد و هر خواروبار فروش هم می‌داند که کالای سهمیه بندی شده را به کدام خانواده تحویل دهد . بنابراین ، مسئله صف و یا احتمالاً تمام شدن کالا و مشکلاتی که گاهی در توزیع کالاهای کوپنی دیده می‌شود ، از بین می رود .

ـ مورخه ۶۱/۴/۲۹ در جلسه ستاد بسیج اقتصادی استان کرمانشاه درمورد مسائل مربوط به کارخانجات دانه‌های روغنی، توزیع کوپن بنزین تاکسی‌ها ، موتور سیکلت‌ها و کوپن خواربار ، نوزادان و افرادی که ازدواج کرده‌اند ، بحث و بررسی به عمل آمد و دستورات لازم به ارگان‌های ذی‌ربط صادر شد .

ـ مورخه ۶۲/۱/۲۲ ، سرپرست اداره کل بازرگانی استان کردستان اعلام کرد : با افزایش تولید آهن‌آلات در کارخانجات داخلی ، سهمیه تیرآهن و نبشی این استان رو به افزایش می‌باشد به نحوی که در سال ۶۱ سهمیه تیرآهن و نبشی در اسفند ماه، برابر ۱۱ ماه قبل از آن بوده است .

ـ مورخه ۶۲/۳/۱۳ ، توزیع سیب‌زمینی رایگان به منظور حمایت از مردم

مستضعف مسلمان اشنویه آغاز شد .

ـ مورخه ۶۲/۵/۲۵ ، جلسه ستاد بسیج اقتصادی استان کرمانشاه به ریاست معاون استاندار در محل این ستاد با شرکت مدیران کل و نمایندگان نهادهای انقلاب اسلامی عضو ستاد تشکیل شد . در این جلسه پیرامون مسئله توزیع سوخت و ایجاد هماهنگی در توزیع نفت سفید در سطح استان و نیز در رابطه با نحوه توزیع کالاهای اساسی از جمله برنج در سطح شهر و روستا بحث ، تبادل نظر و تصمیم‌گیری شد .

ـ مورخه ۶۲/۹/۲۷ ، اداره کل قند و شکر استان کرمانشاه با ابداع سیستم تازه تبدیل شکر به قند ، ضایعات تبدیل به قند را از ۱۵ تا ۲۰ درصد به ۳ درصد کاهش داد.

ـ مورخه ۶۳/۲/۱۰ در جلسه ستاد بسیج اقتصادی استان کرمانشاه قرار شد مرغ و تخم مرغ از طریق فروشندگی‌های مجاز عرضه شود و بهای تخم مرغ نیز برای مصرف کنندگان از قرار کیلویی ۱۹۰ ریال و در صورت عرضه دانه‌ای هر دانه ۱۵ ریال به فروش برسد .

ـ در تاریخ ۶۳/۵/۲۷ اداره کل بازرگانی استان کرمانشاه تعدادی وانت و موتورسیکلت به شرکت‌های خدماتی و بازرگانی این استان اختصاص داد .

ـ مورخه ۶۴/۱/۲۵ جلسه ستاد بسیج اقتصادی استان کرمانشاه در محل استانداری تشکیل شد . در این جلسه چگونگی تأمین مایحتاج بازماندگان شهدا و آسیب‌دیدگان حملات موشکی و بمباران‌های اخیر مناطق استان کرمانشاه در اردوگاه‌ها و تأمین چند قلم مواد خوراکی از جمله تخم مرغ ، عرضه سریع‌تر برنج ، قند وشکر و روغن نباتی توسط عاملین و عرضه کنندگان مواد در سطح شهرها و روستاها بحث ، تبادل نظر و تصمیم‌گیری شد .

۳۳ـ شورای اصناف

قبل از انقلاب کنترل اجناس و اصناف بر عهده اتاق اصناف بود و اعضای آن منتخب مسئولین حکومتی بودند . پس از پیروزی انقلاب اسلامی با تصویب شورای انقلاب ، گزیده‌ای از اصناف مسئولیت کنترل و نظارت بر واحدهای صنفی را بر عهده گرفتند . این قانون باعث شد اتحادیه‌های صنفی و سپس مجمع امور صنفی تشکیل

گردد و پایه‌های آغاز فعالیت شورای مرکزی اصناف بنا نهاده شود . از سال ۵۸ تا ۶۱ ضابطه‌ای برای کنترل اصناف نبود . تنها در اواخر سال ۶۱ کمیته‌هایی به نام کمیته امور صنفی با نظارت شهرداری‌ها تشکیل شد و کنترل قیمت‌ها را در دست گرفت . در سال ۶۲ به عللی این کمیته‌ها منحل شد . پس از آن طبق قانون نظام صنفی ، اداره کل بازرگانی استان‌ها از تمامی اتحادیه‌ها افرادی را به عنوان نمایندگان اصناف انتخاب کردند . این افراد با شرکت در جلسات مجمع امور صنفی ، با رأی مخفی ، افرادی را به عنوان رئیس ، معاون و خزانه‌دار مجمع امور صنفی برگزیدند . در انتخابات دیگری ۹ نفر در هر استان انتخاب شدند و مسئولیت شورای اصناف به آنان محول گردید . این افراد در جلساتی هیأت رئیسه شورا را انتخاب کردند و از سوی مجمع امور صنفی به اداره کل بازرگانی استان‌ها معرفی نمودند . پس از آن با تأیید اداره کل بازرگانی در بهار سال ۶۳ این شوراها در هر استان کار خود را رسماً آغاز کردند . وظایف این شوراها کنترل قیمت‌ها ،مبارزه با احتکار و گرانی ،تحقیق درباره کمبودها ،ارائه راه حل از بین بردن صنوف اجناس کوپنی ،قیمت کالاها ،نصب استیک و برچسب قیمت کالا وتجدید و صدور پروانه برای جامعه اصناف بود .

۳۴ ـ تعاونی‌های روستایی

افزایش بی‌رویه جمعیت در شهرها ، بدون احتساب مهاجرین جنگ تحمیلی ، باعث گردید مایحتاج عمومی در حد کافی در اختیار مردم قرار نگیرد و مشکلاتی برای آنان به‌وجودآید . بر این اساس استانداری‌های مناطق غرب و شمال‌غرب دراوایل سال ۱۳۶۱ با راهنمایی شهید بزرگوار حضرت آیت الله اشرفی اصفهانی ، اقدام به راه‌اندازی و توسعه تعاونی‌های روستایی جهت توزیع عادلانه ارزاق عمومی و کالا در سطح استان نمودند . این حرکت تأثیر فراوانی در بین مردم گذاشت . این تعاونی‌های از بدو تأسیس تا چندین سال بعد ، تحت پوشش و حمایت استانداری‌ها بود . پس از شکل‌گیری سازمان‌های دیگر مدتی در بین اداره بازرگانی و جهادسازندگی دست به دست شدند تا بالاخره به عنوان یک رده مستقل به نام سازمان تعاون تثبیت گردیدند . در زیر به نمونه‌ایی از عملکرد این تعاونی‌ها اشاره می‌شود .

ـ سازمان تعاون روستایی کرمانشاه در سال ۱۳۶۱ به توزیع قند و شکر ، برنج ، روغن نباتی ، آرد ، سیب‌زمینی ، پودر لباسشویی ، صابون ، پارچه ، کود شیمیایی ، نفت سفید ، نفت گاز و روغن موتور بین روستاییان این استان اقدام کرد و با همکاری بانک کشاورزی جهت احیا و پیشبرد کشاورزی مناطق جنگی ۹۸۰ فقره وام به مبلغ ۲۳۷۹۲۰۰۰۰ ریال پرداخت نمود . همچنین ۶۲۳۵۵۳۹ کیلوگرم گندم به ارزش ۱۸۶۷۶۶۰۸۰ ریال از کشاورزان این استان خریداری کرد .

ـ به دنبال پاکسازی مناطق روستایی شهرستان مهاباد از لوث وجود گروه‌های وابسته به شرق و غرب ، سازمان تعاون روستایی مهاباد در تاریخ ۶۲/۱/۲۲ خدمات یک‌ساله خود را در ۷۷۱ روستای پاکسازی شده با ۱۱۶۹۴ خانوار و ۶۷۹۸۷ نفر جمعیت بدین شرح ارائه داد : خرید ۴۶۵۹۰۰۰ کیلو گندم مازاد برمصرف به ارزش ۱۳۸۶۱۲۸۰ ریال و توزیع ۲۴۱۰۴۵۴ کیلوگرم انواع کودشیمیایی و ۳۸۶۵۸ کیلوگرم انواع سموم دفع آفات نباتی .

ـ مورخه ۶۳/۹/۴ صدو چهل هزار تن گندم مازاد بر مصرف روستاییان کردستان تا پایان مهرماه سال جاری توسط سازمان تعاون روستایی این استان از گندم‌کاران خریداری شده است که این میزان نسبت به مدت مشابه سال قبل بیش از دو برابر افزایش نشان می‌دهد .

ـ مورخه ۶۴/۶/۱۷ تعداد ۵۴۸۴ نفر به عضویت شرکت‌های تعاونی روستایی آذربایجان‌غربی درآمدند و سرمایه آنان بالغ بر ۱۶۲۰۰۰۸۰۰۰ ریال است .

۳۵ ـ سازمان برنامه و بودجه

بررسی و تعیین اهداف ، خط مشی‌ها ، ضوابط و دستورالعمل‌های مربوط به بودجه در تخصیص اعتبارات ؛ همکاری با واحدهای مربوطه در تهیه برنامه‌های کوتاه مدت ، بلند مدت ، میان مدت ، مطالعه و بررسی منابع مالی ، پیش‌بینی درآمدها و برآورد هزینه طرح‌ها از وظایف این سازمان است .

مصادیق

ـ مورخه ۵۹/۶/۲۹ به نقل از رئیس سازمان برنامه و بودجه استان کردستان ،

وزارت کشور مبلغ ۳۰۰ میلیون تومان اعتبار از محل طرح‌های اضطراری برای توسعه صنعت ، کشاورزی و راهسازی به استان کردستان اختصاص داد تا فوری و ضربتی در این استان به اجرا درآید .

ـ مورخه ۶۰/۶/۲۱ در جلسه کمیته برنامه‌ریزی استان ایلام ، کل بودجه سال ۶۰ استان مبلغ ۸۸۳۸۵۱۲۰۰۰ ریال اعلام شد . از مجموع ۵۰۷۳۵۱۲۰۰۰ ریال این بودجه جاری ۲۷۴۲۰۰۰۰۰۰ریال به آموزش و پرورش و ۹۸۰ میلیون ریال جهت فعالیت‌های بهداشتی و درمانی و ۲۶ درصد بقیه به ده دستگاه اجرایی استان اختصاص یافت. مبلغ ۳۷۶۵۰۰۰۰۰۰ ریال از بودجه امسال نیز صرف امور عمرانی خواهد شد که ۹۰۰ میلیون ریال آن جهت احداث راه‌های روستایی و ۷۳۰ میلیون ریال جهت کارهای عمرانی آموزش و پرورش ، ۵۵۲ میلیون ریال بهداشت و درمان ، ۴۰۰ میلیون ریال عمران شهرها و ۲۳۰ میلیون ریال خدمات روستایی ، ۱۳۰ میلیون ریال تربیت بدنی و ۱۳۰ میلیون ریال تأمین آب و احداث فاضلاب و ۸۰ میلیون ریال به امر صنایع اختصاص یافته است .

ـ مورخه ۶۱/۲/۲۲ اعتباری معادل ۴۸۲۸۳۸۸۰۰۰ ریال جهت اجرای طرح‌های عمرانی استان کرمانشاه اختصاص یافت . معاون استانداری و رئیس سازمان برنامه و بودجه استان کرمانشاه ضمن اعلام میزان بودجه عمرانی سال جاری استان یادآور شد که با احتساب ۱ میلیارد ریالی که به عنوان علی الحساب برای بازسازی مناطق جنگی و نیز بودجه‌های اضطراری که در اختیار استانداری قرار خواهد گرفت ، کل اعتبار سال جاری استان کرمانشاه از محل بودجه استانی به۷۵۰۰۰۰۰۰۰۰ریال خواهد رسید . رئیس سازمان برنامه و بودجه کرمانشاه درباره تقسیم بودجه عمرانی سال جاری اظهار داشت : بر اساس طرح‌های این سازمان ۸۶۹ میلیون ریال به تأسیس راه‌های روستایی ، ۳۳۲ میلیون ریال به برق کشی روستاها ، ۲۵۳ میلیون ریال جهت توسعه صنایع روشنایی ، ۲۴۹ میلیون ریال به منظور تهیه آب کشاورزی ، ۲۸۲ میلیون ریال جهت ارائه خدمات کشاورزی و ۳۰۰ میلیون ریال به طرح‌های عشایری ، ۱۱۵ میلیون ریال جهت ارائه خدمات روستایی ، ۸۳۰ میلیون ریال به آموزش و پرورش ، ۴۹۸ میلیون ریال به بهداشت و درمان ، ۸۰ میلیون ریال جهت تأسیس ساختمان‌های دولتی ،

۶۹ میلیون ریال به امر تربیت بدنی ، ۳۱۰ میلیون ریال به منظور عمران شهرها ، ۱۵ میلیون‌ریال‌جهت‌رفع‌مشکلات‌مسکن، ۲۸۰ میلیون ریال به منظور تهیه آب آشامیدنی ، ۱۷۰ میلیون ریال جهت ایجاد فاضلاب شهری و ۳۹ میلیون ریال جهت توسعه پست اختصاص یافته است . کل بودجه استانی در سال گذشته ۶ میلیارد ریال بوده است که با وجود مسائل جنگ ، ۸۴ درصد آن در پروژهای عمرانی استان جذب شده است .

ـ مورخه ۶۲/۲/۲۶ ، بودجه عمرانی ۹۴۴۰۰۰۰۰۰۰ ریالی سال جاری استان کردستان ، دو برابر بودجه عمرانی سال گذشته این استان است . مهندس تابش ، معاون عمرانی استانداری کردستان ، ضمن اعلام این مطلب افزود : این بودجه با احتساب طرح‌های ملی و نوسازی مناطق جنگی به رقمی حدود ۱۳ میلیارد ریال بالغ می‌شود . وی افزود با توجه به انجام مقدمات کار قبل از پایان سال ۶۱ ، ما توانستیم در فروردین ماه سال جاری کارهای عمرانی را بر اساس طرح‌ها و پروژه‌های تصویب شده آغاز کنیم . معاون عمرانی استانداری کردستان درمورد چگونگی جذب بودجه عمرانی ۴۵۷۰۰۰۰۰۰۰ ریالی در سال ۶۱ کردستان گفت ، ۹۳۰ میلیون ریال از بودجه سال ۶۱ به امور توسعه مدارس و ایجاد مجتمع‌های ورزشی اختصاص یافت که صرف احداث و تکمیل کودکستان ، دبستان ، مدارس راهنمایی و متوسطه شد . همچنین ۶۰۰ میلیون ریال صرف امور ترمیم و نگهداری راه‌های فرعی و روستایی ، ۵۵۰ میلیون ریال صرف امور کشاورزی ، دامپروری و دامپزشکی و ۹۶۰ میلیون ریال صرف تأمین آب آشامیدنی شهرها ، بازسازی و لایروبی قنوات ، احداث آموزشگاه بهیاری ، مرکز بهداشت و درمانگاه شهری و روستایی و تجهیز مراکز درمانی روستایی شده است . علاوه بر آن بقیه بودجه عمرانی سال گذشته در دفتر فنی استانداری جهت ایجاد فاضلاب‌های شهری ، ایجاد ناحیه صنعتی در سنندج و درمانگاه‌های شهری و امور مسکن و شهرسازی ، برق و سرجنگل‌داری هزینه شده است . وی افزود : طی سال ۶۱ بیش از ۱ میلیارد ریال وام برای توسعه دامپروری کردستان تصویب شده بود که از نظر جذب بودجه در این زمینه مقام اول را در سطح کشور به دست آوردیم .

ـ مورخه ۶۲/۷/۹ سرپرست سازمان برنامه و بودجه آذربایجان غربی اعلام کرد ، در سال جاری ۲۸۰۰۰۰۰۰۰ تومان اعتبار جهت طرح‌های عمرانی آذربایجان غربی

تأمین شده است که از این مبلغ ۱۱۰۶۰۰۰۰۰۰ تومان در قالب اعتبارات عمرانی استان ، ۶۲۶ میلیون تومان در قالب طرح‌های ملی و ۶۵۰ میلیون تومان در قالب اعتبارات بازسازی مناطق جنگی وبقیه از محل اعتبارات جهاد سازندگی استان اختصاص یافته است.
ـ مورخه ۶۴/۱/۲۴ ، سرپرست سازمان برنامه و بودجه استان کرمانشاه اعلام کرد : در سال جاری مبلغ ۱۲۰ میلیون ریال اعتبار به مناطق محروم استان اختصاص یافته است.

۳۶ـ اقتصاد و دارایی

نقش و اهمیت مالیات موقعی آشکار می‌شود که پیشرفت اقتصادی و تأمین رفاه مردم مطرح شود . مردم تصور خوب و درستی از مالیات ندارند ، زیرا اهمیت مالیات برای آنها توجیه نشده است . دولت موقعی می تواند با برنامه‌ریزی صحیح امکان رشد اقتصادی و تأمین رفاه مردم را فراهم سازد که امکانات مالی داشته باشد . تأمین امکانات مالی کشور و اخذ مالیات به عهده وزارت امور اقتصادی و دارایی است . هیچ جامعه یا کشوری رنگ سعادت و ترقی را نمی بیند ، مگر اینکه فرد فرد آن جامعه نسبت به مسائل اجتماعی و ملی خود احساس وظیفه و تعهد نماید . اگر کشوری به این سطح از رشد برسد ، همه مردم خودشان مأمور وصول مالیات خواهند شد ، زیرا هرکس به نوبه خود سعی می‌کند در سازندگی جامعه و پیشرفت و ترقی کشورش سهمی داشته باشد . در این صورت مردم به دولت هم فرصت می‌دهند که امکانات بالقوه مملکت را در جهت رشد و شکوفایی اقتصادی و تأمین رفاه مردم به کار اندازد . مالیات به این معنا نیست که دولت قانونی وضع کند و پولی از مردم بگیرد ، بلکه اهمیت مالیات از نظر اقتصادی و اجتماعی و سیاسی بسیار زیاد است .

در مقطع نبرد دوم ، سیاست مالیاتی دولت این بود که نگذارد سرمایه‌ها در یک جا جمع شود و امکانات مملکت در انحصار عده‌ای محدود قرارگیرد و دیگر افراد جامعه نتوانند از امکانات کشور بهره مند شوند . دولت تلاش می‌کرد همه مردم جامعه به یک نسبت از رفاه وبهداشت وسایرمزایای زندگی استفاده کنند. در هر صورت تنظیم سیاست‌های اقتصادی و هماهنگی در برنامه‌ریزی‌های اقتصادی بودجه به عهده وزارت دارایی است .

مصادیق

ـ مورخه ۵۹/۵/۳۱ ، اداره کل مسکن و شهرسازی آذربایجان غربی اعلام کرد : در مرداد ماه امسال تعداد ۴۷ طرح عمران شهری در شهرها و بخش‌های استان را در دست اجرا داشته است .از این طرح‌ها کارهای ساختمان اداره امور اقتصادی و دارایی شهرستان مهاباد و مرکز بهداشت درجه یک پزشکی سلماس پایان یافته و برای تحویل آماده است .

ـ مورخه ۵۹/۶/۹ ، پروژه‌های در دست اجرای اداره کل مسکن و شهرسازی استان کرمانشاه بدین شرح انتشار یافت : خانه‌های سازمانی کارمندان کرمانشاه ، مرکز شعبه خانواده کرمانشاه ، تکمیل ساختمان مهد کودک قصرشیرین ، مجتمع مسکونی طاق بستان کرمانشاه ، درمانگاه درجه سه پزشکی سنقر ، تکمیل ورزشگاه سیلوی کرمانشاه ، تکمیل سالن سرپوشیده با کلیه تأسیسات در کنگاور ، تکمیل سالن‌های ورزشی هرسین ، تکمیل سالن و تأسیسات ورزشی صحنه ، تکمیل سالن و تأسیسات جنبی خوابگاه اسلام آباد غرب ، سالن ورزشگاه و تأسیسات جانبی گیلان‌غرب ، ساختمان اداره ثبت احوال اسلام آباد غرب ، عملیات ساختمانی خانه‌های سازمانی کنگاور ، مرکز رفاه خانواده کرمانشاه ، مرکز بهداشت سنقر ، مرکز بهداشت اسلام آباد غرب ، ساختمان اداره امور اقتصادی و دارایی کرند ، ساختمان اداره اقتصادی و دارایی سر پل ذهاب ، ساختمان اداره امور اقتصادی و دارایی قصرشیرین ، سرای کودکان عقب‌مانده ذهنی کرمانشاه و پوشش هنرهای داخل شهر کنگاور ، اختصاص زمین برای معلولین از سوی شهرداری کرمانشاه و سه نقطه زمین با مساحت ۵۰۰۰ متر مربع در اختیار جامعه اسلامی معلولین قرارگرفت تا در آن تأسیسات رفاهی ، ورزشی و یک شرکت تعاونی برای معلولین ساخته شود .

ـ مورخه ۵۹/۶/۲۵ ، مدیر کل امور اقتصادی و دارایی استان کردستان در گفتگویی اعلام کرد : در نیمه اول سال جاری بیش از ۱۳۸میلیون تومان بابت حقوق و اسناد هزینه ادارات از محل بودجه عمومی دولت و بیش از ۲۰ میلیون تومان به بازنشستگان پرداخت شده است . وی به دیگر اقدامات این اداره ، از قبیل پرداخت بیش از ۵۰ میلیون خسارت به اهالی کردستان و ۷۴۰ میلیون ریال جهت طرح‌های عمرانی ، بهداشتی آموزشی خدمات شهری ، امکانات ورزشی و توسعه فرودگاه اشاره کرد .

ـ مورخه ۵۹/۱۱/۸ مدیر کل امور اقتصادی و دارایی کردستان اعلام کرد ، در دو ماه اخیر بیش از ۱/۷۴۰/۰۰۰ ریال صرف طرح‌های عمرانی ، بهداشتی ،آموزشی ، خدمات شهری ، امکانات ورزشی و توسعه فرودگاه در کردستان شده است . همین گزارش حاکیست که وصول مالیات‌های سه ماهه سوم سال جاری ۱۵درصد نسبت به سه ماهه دوم سال افزایش داشته است. در ضمن از آغاز تا پایان دی ماه بیش از ۳۲۶۵۲۰۰۰۰ ریال صرف هزینه‌های جاری ادارات و سازمان‌های دولتی کردستان شده است .

ـ مورخه ۱۳۶۲/۹/۹ ، اداره امور اقتصادی و دارایی جوانرود در مراسمی با حضور مسئولین محلی و تعدادی از مسئولین استان کرمانشاه گشایش یافت و کار خود را شروع کرد.

ـ مورخه ۱۳۶۳/۱/۳۱ ، وزیر امور اقتصادی و دارایی به اتفاق معاون کل امور مالی و مالیاتی این وزارتخانه به منظور بازدید از جبهه‌های نبرد حق علیه باطل وارد کرمانشاه شد و مورد استقبال مسئولین این استان قرار گرفت .

۳۷ ـ بانک‌ها و قرض‌الحسنه‌ها

پرداخت وام ، افتتاح سپرده ، نگهداری اجناس و اشیای با ارزش اشخاص در محل‌های امن ، انجام کلیه عملیات بانکی ، ایجاد تسهیلات برای سپرده‌گذاران ؛ خرید و فروش فلزات قیمتی ، صدور ضمانت‌نامه بانکی و سرمایه‌گذاری در صنایع از وظایف بانک‌ها است و به نسبت محدودتر ، صندوق‌های قرض الحسنه نیز در این زمینه‌ها فعالیت دارند . (جدول شماره ۱۹-۹-۶)

جدول شماره ۱۹-۹-۶ تعداد شعبه‌های بانک‌ها در مناطق غرب و شمال‌غرب در پایان مقطع نبرد دوم

استان	بانک رفاه	بانک تجارت	بانک سپه	بانک صادرات	بانک کشاورزی	بانک مسکن	بانک ملت	بانک ملی
آذربایجان‌غربی	۷	۵۹	۴۴	۶۶	۵۱	۱۷	۹۹	۸۵
کردستان	۷	۲۹	۱۶	۳۳	۳۶	۱۱	۳۷	۲۷
کرمانشاه	۳	۵۰	۴۰	۲۶۴	۲۵	۱۲	۳۹	۸۴

الف : مصادیق بانک‌ها

ـ مورخه ۱۳۵۹/۳/۳۱ از سوی بانک مسکن شعبه ارومیه در سه ماه اول سال

جاری مبلغ ۱۳۸۴۸۳۵۰۰۰ ریال وام برای احداث مسکن و تکمیل و نوسازی واحدهای مسکونی در اختیار ۱۳۷۶ نفر متقاضی قرار گرفته است .

ـ سخنگوی بانک تعاون کشاورزی استان کردستان در تاریخ ۵۹/۶/۱۱ اعلام کرد : از آغاز فروردین تا پایان تیرماه مبلغ ۳۴.۹۸۱.۱۰۰ تومان وام در اختیار کشاورزان استان کردستان قرار گرفته است .

ـ مورخه ۵۹/۸/۲۵ بانک تعاون کشاورزی استان کرمانشاه اعلام کرد : در هفت ماه اول سال ۵۹ از سوی این بانک مبلغ ۹۷۶.۰۰۰.۰۰۰ ریال وام به ۶۳۸۳ نفر از کشاورزان استان کرمانشاه پرداخته شده است .

ـ مورخه ۵۹/۸/۲۴ ، سرپرست شعب بانک کشاورزی در استان آذربایجان غربی اعلام کرد ، شعب این بانک در هفت ماه گذشته به ۱۰۵۰۰نفر از کشاورزان مبلغ ۱۴۶۳۰۰۰۰۰۰ ریال وام به منظور انواع مصارف کشاورزی پرداخت کرده‌اند .

ـ مورخه ۶۰/۶/۱۸ ، سرپرست شعب بانک کشاورزی در استان آذربایجان غربی اعلام کرد : توسط شعب این بانک در مرداد ماه سال جاری به ۱۴۱۶ نفر از کشاورزان مبلغ ۲۳۰ میلیون ریال وام به منظور مصارف کشاورزی پرداخت شد .

ـ مورخه ۱۳۶۱/۸/۳۰ به گفته رئیس بانک کشاورزی استان کرمانشاه از اول سال جاری تا آخر آبان ماه ، ۱۰۱۶۰ فقره وام جمعاً به مبلغ ۱.۷۵۳.۰۴۹.۰۰۰ ریال جهت مصارف کشاورزی به کشاورزان استان پرداخت شده است .

ـ بانک کشاورزی استان کردستان در تاریخ ۶۱/۱۰/۲۰ اعلام کرد : از ابتدای سال جاری تا پایان آذرماه ، ۹۲۷۵ فقره وام به مبلغ ۲۴۳۹۵۲۰۰۰۰ ریال به متقاضیان وام‌های کشاورزی پرداخت کرده است .

ـ مورخه ۱۳۶۲/۲/۲۲ ، توسط اکیپ‌های سیار بانک کشاورزی در استان کرمانشاه مبلغ ۱۹۵۰۰۰۰۰ ریال‌وام‌بلاعوض به روستاییان خسارت دیده‌در مناطق جنگی کمک شد .

ـ مورخه ۶۲/۷/۳۰ ، بانک کشاورزی استان کردستان در هفت ماه نخست سال ۱۳۶۲ مبلغ ۳۶۰۰۰۰۰۰۰ ریال به ۱۲۵۵۹ نفر از کشاورزان این استان وام پرداخت نموده است.

ـ مورخه ۱۳۶۲/۷/۳۰ ، مدیرعامل بانک استان آذربایجان غربی گفت ، از سال ۱۳۶۰ تا پایان مهرماه سال ۱۳۶۲ این بانک برای ایجاد ، راه اندازی و بهره‌برداری از

واحدهای مختلف تولیدی مبلغ ۳۲۰۰۰۰۰۰۰ ریال وام پرداخت کرده است .

ـ از سوی بانک کشاورزی استان کرمانشاه تا تاریخ ۶۳/۴/۶ به ۲۷۵ تن از کشاورزان این استان از طریق فروش اقساطی ماشین آلات کشاورزی ، وام قرض الحسنه و عقد سلف جمعاً مبلغ ۱۹۲۱۰۹۷۷۸ ریال پرداخت شد .

ب : صنادیق قرض الحسنه

ـ مورخه ۶۱/۳/۲۱ به مناسبت میلاد با سعادت حضرت محمد (ص) و هفته وحدت ، صندوق قرض الحسنه استان اصفهان اقدام به تأسیس صندوق‌های قرض الحسنه در شهرستان‌های سردشت ، بانه ، مریوان ، بوکان ، دیواندره و دهگلان نمود . صندوق قرض الحسنه سنندج ضمن سپاسگزاری از برادران اصفهان از مردم شهید پرور استان کردستان خواست با افتتاح حساب پس‌انداز در این صندوق‌ها به خواهران و برادران نیازمند یاری رسانند .

ـ مورخه ۶۲/۱۲/۲ ، صندوق پس‌انداز قرض الحسنه ولی عصر کرمانشاه در بهمن ماه سال جاری ۶۰ فقره وام جمعاً به مبلغ ۳.۲۰۰.۰۰۰ ریال به متقاضیان جهت انجام کارهای ضروری پرداخت نموده است .

ـ در تاریخ ۶۳/۷/۸ صندوق قرض الحسنه سید الشهدا در قروه تأسیس گردید .

۳۸ ـ اداره صنایع[1]

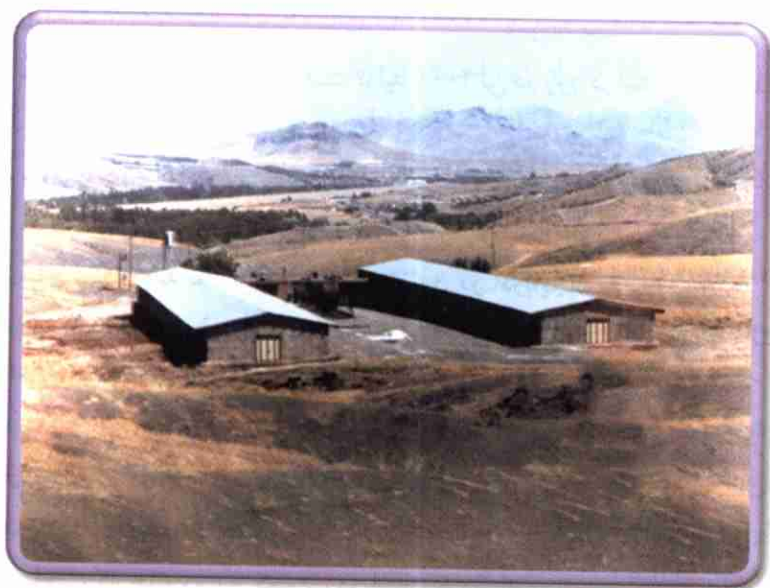
پیشنهاد برنامه‌های میان مدت مربوط به صنایع استان بر اساس نیازها و اولویت‌ها، پیشنهاد طرح‌های احداث ، توسعه ، تجهیز و نوسازی کارخانه‌ها ، نظارت بر فعالیت بخش‌های گوناگون سازمان طبق قوانین ، همکاری با دستگاه‌های ذی‌ربط به منظور تعیین استانداردهای لازم ، فراهم‌آوردن موجبات خرید مواد اولیه مورد نیاز از داخل و خارج ، اجرای مقررات ایمنی و بهداشتی در واحدها با تأمین نیروی انسانی ماهر ، مشارکت در افتتاح نمایشگاه‌ها و عرضه محصولات ، همکاری با مؤسسات علمی و فنی ، ایجاد تسهیلات برای اجرای طرح‌های مخترعین از وظایف این اداره در مناطق غرب و شمال‌غرب بود .

---

۱ ـ بعد از مقطع نبرد دوم اداره‌های صنایع و معاون در هم ادغام گردید .

اقدامات

ـ ساخت کارخانه سیمان با ظرفیت تولید ۲۰۰۰ تن در روز در استان آذربایجان‌غربی .
ـ ساخت کارخانه تولید صنایع فلزی .
ـ ساخت کارخانه یخ .
ـ ساخت کارخانه سرنگ‌سازی و دارویی در آذربایجان غربی .
ـ ساخت کارخانه تخمیر و بسته‌بندی توتون در آذربایجان غربی .
ـ بازسازی کارخانه قند پیرانشهردر سه مرحله و کارخانه قند بیستون کرمانشاه در یک مرحله .
ـ تأسیس ۲۶۵ شرکت تعاونی (۱۶۶ شرکت در آذربایجان غربی ، ۱۴ شرکت در کردستان و ۸۵ شرکت در کرمانشاه) . ـ ساخت و بهره‌برداری از کارخانجات تولید مواد غذایی در استان آذربایجان‌غربی .
ـ ساخت کارخانه رب و کمپوت در استان کردستان .
ـ ساخت کارخانه سنگ‌بری ، گچ پاکتی و آجرپزی در کردستان .
ـ ساخت ۱۰۳ واحد کارگاه تولیدی عمرانی (۴۰ واحد در کردستان و ۶۳ واحد در کرمانشاه) .
ـ ساخت کارخانه آسفالت‌سازی ، بتون‌سازی ، آجر و ماسه آهکی ، تولید لاستیک ، کاشی،نساجی ، سوله‌سازی،سنگ‌شکن ، آهک‌پزی (در ۸ کوره)وشن و ماسه در کرمانشاه .
ـ صدور ۱۰۷۵ موافقتنامه اصولی ، ۳۲۳ فقره پروانه بهره‌برداری و ۲۶۵ فقره پروانه تأسیس .
ـ بازسازی کارخانجات کابل‌سازی کاپکان در کرمانشاه .
ـ ساخت و راه‌اندازی فاز دوم نساجی غرب در کرمانشاه .
ـ تأسیس ۱۰۵ مورد شرکت و واحد صنعتی و عمرانی .

توسعه اقتصادی با صدور مجوزهای لازم توسط سازمان‌های ذیربط

از جمله فعالیت‌های عمرانی در مناطق غرب و شمال‌غرب ؛ بازگشایی راه‌های مواصلاتی ، احداث راه‌های جدید (زیر سازی ، جدول‌گذاری و اسفالت) ترمیم جاده‌های قدیمی و ...

۳۹ ـ اداره معادن و فلزات

پیشنهاد برنامه‌های میان مدت مربوط به معادن بر اساس نیازها و اولویت‌ها ، انجام بررسی‌های زمین‌شناسی به منظور شناسایی ذخایر معدنی ، مشاوره و راهنمایی متقاضیان سرمایه‌گذاری در بخش معدن ، اجرای عملیات اکتشاف در سطح استان ، صدور پروانه اکتشاف ، بررسی عملکرد مکتشفین ، بهره‌برداران و پایان عملیات ، صدور گواهی‌نامه کشف ، اظهار نظر در خصوص اعطای وام به مکتشفین ، جلوگیری از برداشت غیرمجاز از معادن مواد معدنی و برخورد قانونی با متخلفین ، پی‌گیری مسائل حقوقی مرتبط با فعالیت‌های معدنی ، پی‌گیری مسائل مربوط به معادن شن و ماسه کوهی از وظایف این اداره در مناطق غرب و شمال غرب بود .

الف : تعداد معادن و شاغلین در مقطع نبرد دوم

(۱) تعداد ۱۳۷ معدن سنگ‌های مرمر ، مرمریت ، لاشه ، قرمز ، مارل ، گرانیت ، فلورین ، گچ ، آهک ، آهن ، سیلیس و نمک .

(۲) تعداد شاغلین ۱۹۴۲ نفر (آذربایجان غربی ۶۳۷ ، کردستان ۸۶۴ نفر و کرمانشاه ۴۴۱ نفر بود .)

ب: مصادیق

ـ مورخه ۶۰/۱/۱۷ ، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اقدامات انجام یافته کارشناسان اعزامی بانک ملت به استان کردستان را برای اجرای طرح‌های راه اندازی صنایع کوچک و نتایج حاصل از اجرای طرح‌های تولیدی ـ صنعتی استان در جهت اعطای ۱۵۰۸۰۰۰۰۰ ریال وام تصویبی استان کردستان ، بدین شرح اعلام کرد : سیزده فقره وام برای کمک به صنایع کوچک جمعاً به مبلغ ۴۰۶۰۰۰۰۰ ریال ، دو فقره وام جمعاً به مبلغ ۲۸۰۰۰۰۰ ریال بابت صنایع خدمات طبی ، هفت فقره وام کلاً به مبلغ ۴۳۲۵۰۰۰ ریال بابت صنایع تولید مواد غذایی و ده فقره وام کلاً به مبلغ ۲۸۳۰۰۰۰۰ ریال بابت صنایع تولید وسایل ساختمانی .

ـ از سوی اداره کل صنایع و معادن آذربایجان غربی ، پروانه بهره برداری از یک

واحد تولید مواد غذایی در تاریخ ۶۰/۳/۲۴ صادر شد . این کارخانه در شهرستان ارومیه در زمینه تولید ماکارونی ، رشته و چیپس فعالیت خواهد داشت .

ـ بنا به اظهارات مسئول روابط عمومی اداره کل صنایع و معادن کرمانشاه از اوایل سال ۱۳۵۹ تا تاریخ ۱۳۶۱/۲/۲۲ ، برای راه اندازی ۵۷۶ واحد تولیدی در این استان جمعاً ۱۶۵۸۶۰۰۹۳۷۱ ریال سرمایه‌گذاری شده است . در این واحدهای صنعتی جمعاً ۵۲۱۸ نفر مشغول کار شده‌اند .

ـ مدیر عامل شرکت نساجی غرب در تاریخ ۶۱/۵/۲۵ اعلام کرد : مرحله دوم کارخانجات نساجی مجتمع صنعتی غرب به نام شهید باهنر نامگذاری شده است و میزان تولید آن در سال ۶۱ نسبت به سال گذشته به دو برابر افزایش یافت .

ـ مورخه ۶۱/۱۱/۲۰ ، کارخانه عظیم بسته بندی و تخمیر سریع توتون خوی آغاز به کار کرد . ظرفیت این کارخانه ۳۰۰۰ تن در سال است . مجموعاً ۴۵۰ کارگر و کارمند در آن فعالیت دارند . این گزارش حاکیست مواد اولیه این کارخانه از کشاورزان توتون کار شهرستان خوی ، سلماس و ماکو تأمین می‌شود . در سال زراعی جاری هزار هکتار از اراضی این مناطق زیر کشت توتون قرار گرفته است .

ـ مورخه ۶۲/۳/۳۱ ، کارخانه لاستیک سازی وابسته به شرکت غرب لاستیک ، تولید کننده انواع قطعات لاستیکی اتومبیل و قطعات صنعتی در کرمانشاه وارد خط تولید شد . برای تأسیس این واحد تولیدی که سالانه ۳۱۰ تن تولید دارد ، جمعاً ۱۴۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال سرمایه گذاری شده است .

ـ در تاریخ ۶۲/۴/۳۱ با احداث ۱۸ واحد صنعتی و تولیدی با سرمایه‌ای بیش از ۴۰۸ میلیون ریال در سطح استان آذربایجان غربی موافقت شد .

ـ کارخانه قند پیرانشهر در تاریخ ۶۲/۷/۳۰ ، فعالیت تولیدی خود را آغاز کرد . این کارخانه ظرفیت تولید ۱۰۰۰ تن قند را دارد . در سال جاری پیش بینی می‌شود این کارخانه بین ۳۰ تا ۳۵ تن محصول چغندر قند کشاورزان منطقه را به شکر تبدیل کند . در مراسم بهره برداری فصلی ازاین کارخانه که دارای ۱۵۰ کارگر محلی است ، معاون فرمانداری و سرپرست کارخانه قند درمورد اهمیت کارخانه و تلاش کارگران در جهت خودکفایی سخنانی ایراد کردند .

ـ مورخه ۶۳/۲/۱۳ ، اداره کل صنایع کرمانشاه با صدور مجوز برای ۱۳ واحد تولیدی در زمینه سوخت ، تیغه گاوآهن ، تراشکاری ، آهک پزی ، بلوک و لوله سیمانی ، سنگ‌بری و آسیاب با سرمایه ۹۶.۰۴۴.۰۰۰ ریال موافقت کرد . همچنین یک پروانه تأسیس برای تولید تراشکاری با سرمایه ۵.۱۳۸.۰۰۰ ریال و تعداد ۵ پروانه بهره برداری برای تولید سنگ و موزائیک سازی با سرمایه ۴۳.۰۴۰.۰۰۰ ریال صادر شد .

ـ مورخه ۶۳/۵/۱۵ برادر حقیقی ، مدیر کل اداره صنایع استان کردستان در خصوص واحدهای صنعتی استان گفت : از سال ۱۳۵۸ تا سه ماه اول سال ۱۳۶۳ جمعاً ۳۷۹ اجازه‌نامه تأسیس واحد تیرچه بلوک و تیر سیمانی و سنگبری ، موزائیک سازی ، آهک و آجرسازی و صنایع نساجی ، ساخت ادوات کشاورزی ، تولید خوراک دام و طیور ، تولید لوله‌های کشاورزی پلی اتیلن و تولید آرد ، رب گوجه فرنگی ، لبنیات ، کمپوت و مربا صادر شده است که ۹۰ درصد این واحدها فعال و افراد در آنها مشغول به‌کار هستند .

ـ مورخه ۶۳/۶/۱۳ ، بهره برداری از کارخانه پاکت سیمان‌سازی غرب با ظرفیت تولیدی متوسط روزانه ۴۰۰۰۰ پاکت آغاز شد . برای راه اندازی این کارخانه ، مبلغ ۲۰ میلیون ریال سرمایه گذاری شده است و دارای ۲۸ نفر پرسنل می‌باشد .

ـ مورخه ۶۳/۸/۶ ، بهره برداری از ۲ واحد تولیدی موزائیک و آهک در ارومیه آغاز شد. این واحدها با سرمایه‌ای بالغ بر ۲۴.۲۵۱.۰۰۰ ریال با ظرفیت سالیانه ۴۵۰۰ تن گچ و آهک و ۱۸۰۰۰متر مربع موزائیک و ۲۱۵۰۰۰عدد بلوک سیمانی و با ۱۸ نفر کارگر به مرحله تولید رسیده‌اند . بر اساس این گزارش در این مدت از سوی اداره کل صنایع آذربایجان غربی با احداث ۳۶ واحد تولیدی جمعاً با ۱.۱۶۳.۵۸۱.۰۰۰ ریال سرمایه در مناطق مختلف آذربایجان غربی ، موافقت اصولی و برای ۵ واحد دیگر پروانه تأسیس صادر شده است .

ـ با تلاش کارگران کارخانه سیمان ، تولید ۵ ماهه اول سال ۶۳ این کارخانه ، برابر کل تولید سال ۱۳۶۱ بوده است . محدوده کارخانه سیمان غرب که با کل سرمایه ۱۵۶۰۰۰۰۰۰۰ ریالی تأسیس شد با احتساب معادن ۱۱ کیلومتر مربع است و تأسیسات آن در محدوده‌ای به وسعت ۱۰ هکتار ایجاد شده است . علاوه بر این تاکنون ۳۷ واحد

مسکونی برای متخصصان و ۱۷۶ واحد مسکونی برای کارگران این کارخانه ساخته شده و در فاز دوم ۲۰۰ واحد مسکونی دیگر برای کارگران احداث می‌شود .

ـ مورخه ۶۴/۲/۴ ، نوسازی و بازسازی ۴۰۰ واحد تولیدی و صنعتی استان کرمانشاه که در اثر حملات دشمن بعثی آسیب دیده‌اند با مشارکت صاحبان صنایع و عموم مردم با اعتبار حدود ۸۰ میلیارد ریال آغاز شد .

ـ مورخه ۶۴/۶/۳ ، یکی از بزرگترین واحدهای بیتومکس کشور که از قیر طبیعی ، مواد عایق و استری لوله گاز و نفت تهیه می‌نماید در کرمانشاه راه اندازی شد . مواد اولیه این واحد از معدن چم امام حسن گیلان‌غرب استخراج و با انجام تغییر و تحولات ، مواد عایق و استری لوله گاز و نفت تهیه می‌شود . در ضمن قسمتی از این مواد برای استفاده در رنگ‌های نسوز و بخشی جهت صدور به کشورهای خارجی تولید می‌شود .

ـ مورخه ۶۴/۶/۲۸ ، کارخانه رب و کمپوت کردستان در مراسمی با حضور معاون سیاسی استانداری کردستان افتتاح شد. این کارخانه با سرمایه‌ای بالغ بر ۶۲۸۰۰۰۰۰ ریال توسط بخش خصوصی تأسیس شد و زیر نظر اداره صنایع استان کردستان اداره می‌شود.

ـ مورخه ۶۴/۶/۲۳ ، شهرک بزرگ صنعتی کرمانشاه که یکی از شهرک‌های بزرگ در سطح منطقه غرب کشور است در سال‌های بعد از انقلاب به‌دلیل توجه دولت جمهوری اسلامی و حرکت مردم جهت خودکفایی رشد چشمگیری به همراه داشت . در سال ۶۱ به دلیل افزایش روزافزون تعداد واحدهای صنعتی مستقر در محدوده ۶۸ هکتاری شهرک صنعتی کرمانشاه با وامی به مبلغ دویست میلیون ریال از بانک صنعت و معدن ، وارد مرحله نوینی شد که آغازگر حرکت به‌سوی شهری صنعتی با امکانات رفاهی در دو فاز ۶۸ و ۲۰۰ هکتاری بود . در واقع اخذ وام مزبور باعث شد که این شهرک بتواند عملیات اجرایی طرح و تأسیسات زیربنایی محدوده ۶۸ هکتاری را در نیمه دوم سال ۶۱ شروع کند و تا نیمه دوم سال ۶۵ این تأسیسات را مورد بهره‌برداری قرار دهد .

۴۰ ـ اداره صنایع دستی

توسعه کمی و بهبود کیفی صنایع دستی ، نظارت در امر تدوین استانداردها و صدور گواهی‌نامه‌های درجه کیفیت صنایع دستی ، راهنمایی متقاضیان سرمایه‌گذاری ،

تولید و بازاریابی صنایع دستی ، ایجاد کارگاه‌های تولیدی و آموزش صنایع دستی ، حمایت از هنرمندان و صنعتگران ، برگزاری نمایشگاه ، پژوهش در مسابقه تولید صنایع دستی ؛ همکاری با میراث فرهنگی و گردشگری جهت گسترش فرهنگ گردشگری و ایجاد بازار مناسب برای عرضه صنایع دستی از وظایف این اداره در مناطق غرب و شمال‌غرب بود .

مصادیق

ـ مورخه ۵۹/۱۱/۱۴ ، اداره صنایع دستی استان کردستان گزارش فعالیت‌ها و اقدامات خود را در سال جاری به این شرح اعلام کرد : مبلغ ۲ میلیون ریال جهت تکمیل کارگاه سفال و سرامیک سنندج ، ۱۲۴۰۰۰۰ ریال جهت خرید دار قالی ، مبلغ ۶۰۰ هزار ریال جهت تجهیز کارگاه پیپ و عصا سازی شهرستان سقز و مبلغ ۱۶۰هزار ریال جهت پرداخت مطالبات مربوط به کارگاه‌های آرمرده ، گل تپه و بیساران ، همچنین پیمان خرید تعداد ۱۵۰ دستگاه دار قالیبافی با پیمانکار منعقد شده که بزودی تحویل داده خواهد شد .

ـ مورخه ۶۳/۸/۲۵ ، مدیر صنایع دستی استان آذربایجان‌غربی در خصوص فعالیت‌های این سازمان گفت : در رابطه با صنعت ظریف کاری چوب که از مهمترین و معروف‌ترین صنایع دستی ارومیه محسوب می‌شود ، ضمن راه اندازی کارخانه چوب‌بری و چوب خشک کنی توانسته است بیش از ۲۵ نفر از استادکاران این رشته را به این کارخانه جذب نماید و با ارائه خدمات فنی و تهیه مواد مرغوب و مناسب و سرویس‌دهی کامل ، آنها را متشکل کند . در این خصوص در شش ماه اول سال جاری، میزان تولیدات این کارخانه در نمونه‌های مختلف بیش از ۱۵ میلیون ریال بوده است که درمقایسه با میزان تولید آن درمدت مشابه سال گذشته بیش از ده برابر افزایش داشته است . علاوه بر آن اقداماتی جهت بهبود وضع دیگرصنایع دستی استان از جمله سرامیک سازی انجام گرفته است . در حال حاضر نمونه‌های مختلفی از ظروف سرامیک از قبیل سرویس چای‌خوری ، پارچ و لیوان ، زیرسیگاری ، شمعدان و قوری برقی در خط تولید قرار دارد که از کیفیتی بسیار بالا برخوردار است . در موردصنعت

قالیبافی نیز بیش از ۵ تن پشم قالی به صورت رایگان بین صنعتگران محروم روستایی شهرستان میاندوآب و شاهین‌دژ توزیع شده است .

ـ مورخه ۱۳۶۴/۶/۲۴ ، مدیر کل سازمان صنایع دستی کرمانشاه با توجه به محاصره اقتصادی و شرایط جنگی کشور گفت : صنایع دستی همیشه خودکفا بوده و اصل را بر مبنای خودکفایی در سطح مملکت قرار داده است ، زیرا مواد اولیه مورد نیاز این سازمان در داخل مملکت قابل تهیه است و اصولاً نیازی نیست که چیزی از خارج تهیه شود و باید چنین باشد و گرنه اصالتی در این صنعت و هنر وجود نخواهد داشت .

۴۱ ـ شرکت ملی نفت

پالایش نفت خام و تولید انواع فرآورده‌های نفتی ، انتقال نفت خام از مبادی تولید و نیز انتقال فرآورده‌های نفتی از پالایشگاه ، تأمین بخش عمده انرژی و توزیع فرآورده‌های نفتی ، تأمین سوخت مورد نیاز صنعت ، کشاورزی و خودروها ، تأمین سوخت مصرفی در بخش خانگی ، تجاری و جوامع شهری و روستایی از وظایف این شرکت در مناطق غرب و شمال‌غرب بود .

عملیات سوخت‌رسانی به مناطق غرب و شمال‌غرب با مشکلات فراوانی رو به رو بود ، به همین جهت مسئولین امر برای رفع این معضل بعضاً مجبور به سهمیه‌بندی و توزیع کالا برگ می‌شدند . مهمترین مشکلات سوخت رسانی به این مناطق عبارت بود از : عدم پاکسازی جاده‌ها ، به آتش کشیده شده تانکرهای حامل سوخت ، زخمی ، شهید و یا گروگان گرفته‌شدن رانندگان توسط ضدانقلاب و ایادی وابسته به غرب و شرق ، تبدیل تانکرهای نفت‌کش به تریلرهای کفی ، طولانی بودن مسیر حمل مواد سوختنی ، سرما ، یخندان و در نتیجه بسته شدن راه‌ها ، نبود مکانی جهت انبار نمودن سوخت مورد نیاز و عدم لوله کشی نفت برای بعضی شهرهای مرزی .

مصادیق

ـ مورخه ۱۳۵۸/۱۰/۲ صد میلیون ریال اعتبار از محل در آمد یک روز نفت برای استان آذربایجان غربی برای اجرای طرح‌های فوری اختصاص یافت .

ـ ساعت ۳ بعد از نیمه شب مورخه ۵۹/۱/۱۶ یک مخزن نفت‌خام در تلمبه‌خانه بین نفت‌شهر و کرمانشاه با اصابت آر.پی.جی.۷ ضدانقلابیون آتش گرفت که بلافاصله پس از خاموش کردن آتش عملیات ترمیمی شروع شد و خوشبختانه آتش بدون لطمه زدن به بهره‌برداری پالایشگاه کرمانشاه خاموش گردید .

ـ مورخه ۵۹/۲/۲۹ ، ایستگاه تقویت کننده خط لوله نفت پالایشگاه تبریز به ارومیه که دارای دو دستگاه ژنراتور برق و یک مخزن سوختی می‌باشد به وسیله عوامل ضدانقلاب با اسلحه آر.پی.جی.۷ منفجر و به آتش کشیده شد . در پی این حادثه مأموران آتش‌نشانی ارومیه در محل حاضر شدند و با همکاری مأموران ژاندارمری و کارکنان شرکت نفت ، حریق را مهار کردند. این دستگاه در نزدیکی دیزج‌دول در ۴۵ کیلومتری ارومیه قرار دارد . بهره‌برداری از این دو خط لوله هنوز آغاز نشده است .

ـ مورخه ۵۹/۶/۵ ، فرماندار مریوان گفت : به علت کمبود مواد سوختنی ، مردم در مضیقه بودند؛ اما این مشکل با فروش نفت ، گازوئیل و بنزین توسط شرکت نفت رفع گردید.

ـ مورخه ۶۰/۸/۳ با پاکسازی کامل منطقه اورامانات و آغاز عملیات عمرانی در این منطقه ، فرمانداری مریوان اعلام کرد : ۱۴ هزار لیتر نفت برای اهالی اورامانات مریوان فرستاده شده است . همچنین با ارسال ۱۰ هزار لیتر گازوئیل به اورامانات ، چند حمام در این منطقه ساخته شد .

ـ درجلسه ستاد اقتصادی استان کرمانشاه مورخه ۶۱/۴/۲۸ باحضورقائم مقام استاندار استان و مسئولین، پیشنهاد کمیته‌سوخت و انرژی درمورد طرح توزیع تجارت نفت سفید روستاییان در جلسه مطرح و مقرر شد که با حضور نمایندگان ستاد سوخت سازمان تعاون روستایی، حضور نمایندگان ستاد سوخت سازمان تعاون روستایی، شرکت نفت و ستاد بسیج اقتصادی ، جلسه‌ای برای تهیه دستورالعمل نحوه توزیع نفت تشکیل شود .

ـ ساعت ۱۴ مورخه ۶۱/۱۰/۲۲ دو دستگاه نفت‌کش شرکت نفت به شماره شرکتی ۶۴۶ و ۶۶۳ و شماره شهربانی ۲۷۸۲۸ (تهران ۲۲) و ۴۷۸۱۱ (تهران ۲۲) که به امر سوخت‌رسانی مناطق سردشت و بانه از طریق مراغه و شعبه میاندوآب اشتغال داشتند ، بین راه بوکان به کمین گروهک‌های محارب افتادند و رانندگان به گروگان درآمدند و نفتکش‌ها نیز به سرقت رفت .

ـ مورخه ۶۳/۱/۱۹ ، آقای مهندس غرضی ضمن بازدید از شرکت نفت شهرستان ارومیه با کارکنان این شرکت دیدار و گفتگو کرد . وزیر نفت در این دیدار ضمن اشاره به کوشش‌های بی‌دریغ کارکنان شرکت نفت سراسر کشور در راه انداختن چرخ‌های اقتصاد مملکت یادآور شد: در حال حاضر روزانه ۴۰ میلیون لیتر مواد سوختنی مورد نیاز ماشین‌های کشاورزی تحویل روستاییان می شود .

ـ مورخه ۶۴/۳/۳۱ ، حزب منحله دموکرات در حوالی روستای گل‌شیخان در نزدیکی مرز ایران و ترکیه اقدام به کارگذاری مواد منفجره برای انفجار لوله‌های نفت و گاز کرد که بحمدلله مواد مزبور کشف و خنثی شد .

۴۲ ـ راه و ترابری

احداث ، توسعه ، بهبود و نگهداری راه‌های زمینی و هوایی ، بررسی ظرفیت ترابری ، صدور مجوز تأسیس مؤسسات و دفاتر حمل و نقل ، تشویق بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری ، اجاره ماشین آلات راه‌سازی ، ساختمانی ، تربیت نیروی انسانی ماهر برای استفاده صحیح از وسایل و ماشین آلات جدید از وظایف این شرکت در مناطق غرب و شمال‌غرب بود .[1] (جدول شماره ۲۰-۹-۶)

جدول شماره ۲۰-۹-۶ راه‌های اصلی و فرعی آسفالته در مناطق غرب و شمال‌غرب در پایان مقطع نبرد دوم

استان	جمع	راه‌اصلی معمولی	راه فرعی عریض	راه فرعی درجه یک	راه فرعی درجه دو
آذربایجان‌غربی	۲۰۲۷	۶۵۶	۳۴	۶۷۲	۶۶۵
کردستان	۱۲۲۲	۲۸۵	۳۹۳	۳۲۷	۲۱۷
کرمانشاه	۱۶۵۰	۵۲۶	۶۶۰	۴۶۴	۰
ایلام	۱۰۶۱	۳۲۱	۹۷	۶۰۰	۴۳

---

۱ - قبل از انقلاب اسلامی بسیاری از روستاهای مناطق کردی از وجود شبکه‌های جاده‌ای محروم بودند که با حضور سپاه و برقراری امنیت در این مناطق در مقطع نبرد دوم سپاه توانست با همکاری جهادسازندگی نسبت به احداث جاده‌های روستایی و مرزی اقداماتی انجام دهد که حاصل آن احداث ۷۳۷۸ کیلومتر جاده و ۶۲۵ دهانه پل می باشد که این اقدامات باعث گردید مردم محروم مناطق روستایی بتوانند از این جاده‌ها و تسهیلات بوجود آمده نهایت بهره‌برداری را بعمل آورند .

الف : اقدامات

(۱) ساخت جاده :

ـ احداث راه روستایی ۲۰۸۳ کیلومتر (۳۶۵ کیلومتر آذربایجان غربی ، ۸۶۱ کیلومتر کردستان و ۸۵۷ کیلومتر کرمانشاه) .

ـ زیرسازی جاده ، جهت آسفالت ۱۴۶۷ کیلومتر ، ۱۲۱۱ کیلومتر آذربایجان‌غربی ، ۸۱ کیلومتر کردستان و ۱۷۵ کیلومترکرمانشاه) .

ـ آسفالت جاده‌های بین شهری ۱۱۴۹ کیلومتر (۳۲۳ کیلومتر آذربایجان غربی ، ۳۴۴ کیلومتر کردستان و ۴۸۲ کیلومتر کرمانشاه) .

ـ بازسازی و روکش جاده‌های بین شهری ۱۷۳۵ کیلومتر (۴۸۵ کیلومتر آذربایجان غربی ، ۱۷۰ کیلومتر کردستان و ۱۰۸۰ کیلومتر کرمانشاه) .

(۲) احداث ۲۵۱ دهنه پل (آذربایجان غربی ۷۲ مورد ، کردستان ۱۴۳ مورد و کرمانشاه ۳۶ مورد) .

(۳) مرمت و راه اندازی ۳۴ کیلومتر راه آهن ایران ـ ترکیه .

(۴) واگذاری ۶۵۹۵ دستگاه خودروی ترابری حمل مسافر و بار .

مصادیق

ـ مدیر کل اداره راه و ترابری کردستان در تاریخ ۵۹/۱۰/۲۸ اعلام کرد : در سال جاری ۱۱۶ کیلومتر جاده از مرحله زیرسازی تا مرحله آسفالت مورد بهره‌برداری قرار گرفته است .

ـ مدیر کل راه و ترابری استان کرمانشاه در تاریخ ۵۹/۱۱/۹ گفت : ۱۴۸ کیلومتر راه روستایی در نقاط مختلف این استان ساخته و مورد بهره برداری قرار گرفت . وی گفت این اداره کل ، پروژه راه‌سازی گوار ـ سرمست را به طول ۶۸ کیلومتر در دست اقدام دارد و عملیات راهسازی قطعه اول این راه به طول ۳۰ کیلومتر شروع شده است .

ـ اداره کل راه و ترابری آذربایجان غربی در تاریخ ۵۹/۱۲/۱۳ اعلام کرد ، از آغاز سال جاری تاکنون ، عملیات اجرای ۲۷ پروژه راه روستایی به طول ۱۸۱ کیلومتر با صرف ۳۴۰ میلیون ریال اعتبار و ۹ پروژه راه فرعی به طول ۲۲۸ کیلومتر با صرف

۵۲۰ میلیون ریال در شهرستان‌ها ، بخش‌ها و روستاهای تابع این استان پایان یافت و مورد بهره برداری قرار گرفت . آسفالت سطحی راه‌های شنی به طول ۴۰ کیلومتر ، لکه‌گیری ۶۹۳۷۹ متر مربع ، ساخت ۲۴ متر پل فلزی ، احداث ساختمان باسکول در پلیس راه ماکو از دیگر اقدامات این اداره بوده است .

ـ مورخه ۶۰/۲/۲۲ ، مدیر کل راه و ترابری استان آذربایجان غربی درمورد ادامه عملیات ساختمانی بزرگراه دریایی که از وسط دریاچه ارومیه می‌گذرد ، توضیحاتی داد و گفت ، این راه ۱۵ کیلومتر طول خواهد داشت و هم اکنون ۶ کیلومتر آن احداث شده است .

ـ بنا به گزارش مورخه ۶۰/۹/۱۹ ضخامت برف در گردنه قوشچی ، واقع در محور ارومیه ـ سلماس ۱۰ تا ۲۰ سانتیمتر گزارش شده است و مأموران راهداری در راه‌ها مستقر و جهت تأمین رفاه مسافران مشغول فعالیت هستند .

ـ مورخه ۱۳۶۲/۲/۲۸ ، آگهی مناقصه دو پروژه بدین شرح انتشار یافت : اداره کل راه و ترابری استان کردستان در نظر دارد پروژه‌هایی را با مشخصات اصلی زیر به مناقصه بگذارد ، راه فرعی حسین آباد ـ دهگلان با رویه شن به طول ۱۵۲ کیلومتر و به عرض ۸ متر ، راه روستایی خورخوره ـ پیرکاج با رویه شنی به طول ۱۹ کیلومتر و عرض ۶/۵ متر . از کلیه شرکت‌های پیمانکاری داوطلب مناقصه تقاضا می‌شود حداکثر ظرف ۷ روز پس از نشرآگهی برای دریافت فرم مراجعه نمایند .

ـ بنا به گزارش اداره کل راه و ترابری استان کرمانشاه ، این اداره در سال ۱۳۶۲ حدود ۱۴ کیلومتر راه اصلی چهار خطه ، ۴۷۱ کیلومتر راه اصلی ، ۷۰۶ کیلومتر راه فرعی درجه یک ، ۶۸۰ کیلومتر راه فرعی درجه دو و ۱۳۱۳ کیلومتر راه روستایی ساخته است .

ـ بنا به گزارش اداره کل راه و ترابری استان کردستان ، این اداره تا پایان فصل کاری سال ۱۳۶۲ ، ششصد کیلومتر عملیات زیرسازی و ۳۵۰ کیلومتر آسفالت در محورهای گوناگون استان انجام داده است .

ـ عملیات احداث راه روستایی بان‌شله به روانسر به طول ۱۲ کیلومتر در منطقه پاوه توسط اداره راه و ترابری استان کرمانشاه به پایان رسید و در تاریخ ۶۳/۶/۳ مورد بهره برداری قرار گرفت .

ـ به دنبال تلاش و کوشش مستمر ایثارگران اداره کل راه قدس ، عملیات

زیرسازی و آسفالت ۶۵ کیلومتر از محور ۹۰ کیلومتری پیرانشهر ـ سردشت پایان یافت و در تاریخ ۶۳/۹/۳ مورد بهره برداری قرار گرفت .

۴۳ ـ پست ، تلگراف و تلفن

توسعه ، هدایت و نظارت بر شبکه‌های پست و مخابرات ، مدیریت کنترل فضای فرکانسی و تدوین مقررات مربوطه ، صدور مجوز تأسیس و بهره‌برداری از واحدهای خدمات پستی و مخابراتی ، واگذاری خطوط تلفن به متقاضیان ، انجام امور پستی ، حراست و عدم ضبط و افشای مراسلات و امانات پستی و مکالمات تلفنی از وظایف این شرکت در مناطق غرب و شمال‌غرب بود .

الف : اقدامات

شرکت‌های پست ، تلگراف و تلفن در طول مقطع نبرد دوم در مناطق غرب و شمال‌غرب اقداماتی انجام داده‌اند که به مواردی از آنها اشاره می‌شود : احداث ۱۷ مرکز تلفن ، افتتاح ۸۵ دفتر مخابراتی ، نصب ۱۳ شبکه تلفن خودکار ، واگذاری ۴۵۶۳۰ شماره تلفن ، اتصال ۴۰ مرکز مخابرات روستایی به شبکه سراسری ، افتتاح ۹۷ دفتر پستی ، جمع‌آوری و توزیع رایگان نامه‌های رزمندگان اسلام و راه اندازی ارتباط تلفنی شهر سنندج با سایر شهرها و کشورها . (جدول شماره ۲۱-۹-۶)

جدول شماره ۲۱-۹-۶ تلفن‌های مشغول به کار شهری، روستایی و راه دور در پایان مقطع نبرد دوم

استان	معمولی (شهری)	روستایی	راه دور
آذربایجان غربی	۸۳/۰۵۶	۱۱۷	۱۶۱
کردستان	۴۳/۷۷۷	۱۱۷	۳۷
کرمانشاه	۷۴/۴۳۶	۱۶۲	۱۰۲
جمع	۲۰۱/۲۶۹	۳۹۶	۳۰۰

ب : مصادیق

ـ مورخه ۵۹/۸/۱۳، اداره پست سنندج طی اطلاعیه‌ای اعلام کرد: به اطلاع کلیه اهالی محترم سنندج می‌رساند که تمبرهای یادگاری به مناسبت روز جهانی قدس در دو قطعه به

ارزش ۵ و ۲۰ ریال چاپ شده و فروش آن از روز ۵۹/۸/۱۴ در باجه‌های پستی آغاز می‌شود.

ـ مورخه ۱۳۵۹/۱۰/۹، مسئول مخابرات استان کردستان اعلام کرد، ۳۰۰۰ شماره تلفن جدید به تلفن‌های شهر سنندج اضافه می‌شود که کار نصب هزار شماره آن به پایان رسیده است و تاکنون ۲۵ هزار متر کابل کشی جهت تأسیسات جدید در سطح شهر انجام شده است.

ـ بنا به گزارش مورخه ۶۰/۲/۱۹ به زودی ده هزار شماره تلفن جدید در شهرستان ارومیه به متقاضیان واگذار خواهد شد.

ـ مورخه ۶۱/۱۱/۱۲، مدیر کل مخابرات استان آذربایجان غربی در آستانه برگزاری دهه فجر اعلام کرد: مخابرات بخش تکاب که تاکنون فاقد ارتباط تلفنی بود، در همین هفته وارد شبکه می‌شود. وی در ادامه افزود، تأسیس مرکز مخابرات ۴۰۰ شماره‌ای میاندوآب از فعالیت‌های یک ساله این اداره است که مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد.

ـ مورخه ۱۳۶۱/۱۱/۱۷، مدیر کل مخابرات استان کرمانشاه در گفتگویی نحوه بازسازی و فعالیت‌های این اداره را تشریح کرد و گفت: توسط این اداره حدود ۴۰۰۰ شماره دایر گردیده است و و کسانی که فیش در دست دارند، به‌زودی مشکل آنان رفع خواهد شد.

ـ مورخه ۶۲/۲/۱۶، مدیر عامل شرکت مخابرات استان کردستان گفت: پس از تکمیل ساختمان‌های مخابراتی در بانه، قروه، دیواندره و کامیاران، نصب دستگاه‌ها به زودی به پایان خواهد رسید و ۷۵۰۰ شماره تلفن خودکار به مردم کردستان واگذار خواهد شد.

ـ در تاریخ ۶۲/۸/۶ مدیر کل پست آذربایجان غربی درمورد حجم کارهای انجام شده پستی این استان گفت: بیش از ۸،۶۵۸،۰۰۰ مرسوله و ۱۱،۸۴۴ بسته از محصولات و امانات مردم در شش‌ماه اول سال به دست صاحبانش رسیده است.

ـ مورخه ۶۲/۸/۱۲، اداره کل پست استان کردستان علی‌رغم بمباران‌های مداوم توسط هواپیماها و شلیک پی‌درپی گلوله‌های توپ توسط نیروهای رژیم بعثی عراق به سوی شهرستان مریوان و نبود امکانات رفاهی، کارکنان پست با تنظیم برنامه منظم به نوبت با سه اکیپ در مریوان، سروآباد و سنندج به منظور انجام خدمات پستی رزمندگان مستقر در جبهه به انجام وظیفه مشغول هستند.

ـ مورخه ۶۳/۲/۸ ، از سوی اداره کل پست آذربایجان غربی پست فوری و اکسپرس بین ارومیه ـ تهران و ارومیه به خارج از کشور دایر شد .

ـ مورخه ۶۳/۳/۳ ، طبق اعلام مدیر کل مخابرات استان کرمانشاه ، یک مرکز تلفن ۵ هزار شماره‌ای در این استان افتتاح شد .

ـ مورخه ۶۴/۶/۹ مدیر کل مخابرات استان کرمانشاه گفت : با تأسیس یک مرکز جدید تلفن خودکار در کرمانشاه تعداد ۹۸۷۵ شماره تلفن جدید به مردم واگذار خواهد شد .

۴۴ ـ اداره کار و امور اجتماعی

نظارت بر اجرای طرح‌های طبقه‌بندی مشاغل کارگری ، بازرسی مستمر از کارگاه‌ها و کارخانه‌ها ، فراهم آوردن امکانات رفاهی برای کارگران ، ثبت نام جویندگان کار و انجام اقدامات لازم در زمینه اجرای قانون بیمه بیکاری ، پذیرش و راهنمایی متقاضیان استفاده از تسهیلات اعتباری ، انجام اقدامات لازم در جهت تشکیل تشکل‌های کارگری و کارفرمایی ، تنظیم پرونده شاکیان و راهنمایی کارگران و کارفرمایان شاکی در زمینه قانون کار و مقررات مربوط از وظایف این اداره در مناطق غرب و شمال‌غرب بود .

اقدامات

ـ معرفی به کار ، ۶۲۳۲ نفر ؛

ـ آموزش ۸۰۰ نفر کارگران ؛

ـ پرداخت ۲۳۰میلیون ریال وام بیکاری ؛

ـ اختصاص ۱۳۲ میلیون ریال جهت آموزش کارگران و کشاورزان .

مصادیق

ـ مورخه ۵۹/۶/۲۴ سرپرست اداره کل کار و امور اجتماعی کردستان اظهار داشت : ۴۳۲ نفر متقاضی کار شده‌اند که در میان این عده علاوه بر تعداد زیادی دیپلمه ، ۱۴ لیسانسه و ۷۰ نفر استادکار وجود دارد . از این متقاضیان ۳۰ نفر به کار معرفی

شده‌اند و ۳۸۲ نفر دیگر در خدمات عمرانی جذب شده و یا خواهند شد . وی همچنین افزود در سنندج به ۴۱۹۳ نفر در مریوان به حدود ۵۰۰ نفر در سقز به حدود ۱۵۰۰ نفر و در بانه به ۱۶۰۰ نفر وام بیکاری پرداخت شد . مجموع پرداختی دولت در این باب ۲۲تا ۲۳ میلیون تومان بوده است .

ـ در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۱۳ کارکنان اداره کل کار و امور اجتماعی استان کردستان ضمن اعلام پشتیبانی از رزمندگان جمهوری اسلامی ایران آمادگی خود را جهت اعزام به جبهه‌های جنگ اعلام کردند .

ـ مورخه ۶۰/۲/۲۷ ، طبق اعلام سرپرست اداره کل کار و امور اجتماعی استان کرمانشاه ۲۵۴۰۰ تن از کارگران این استان از مزایای رفاهی کار برخوردار شدند . وی همچنین گفت ، تاکنون ۴۵۰۰ تن از افرادی که خواهان کارهستند در اداره کاریابی وابسته به اداره کل کار و امور اجتماعی ثبت نام کرده‌اند .

ـ مورخه ۶۲/۱۰/۱۴ در کمیسیون هماهنگی آموزش فنی و حرفه‌ای استان کرمانشاه مبلغ ۱۱۱۰۰۰۰۰ هزار ریال به آموزش کشاورزان و مبلغ ۱۰ میلیون ریال به آموزش فنی وحرفه‌ای کارگران اختصاص یافت .

۴۵ ـ محیط زیست

حفاظت از محیط زیست و بررسی عوامل تخریب خاک و آلودگی آب و هوا ، اجرای ضوابط و استانداردهای زیست محیطی در زمینه منابع خاک ، مواد جامد و مایع و سموم دفع آفات نباتی و کودهای شیمیایی ، برپایی موزه و نمایشگاه به منظور جمع‌آوری ، نگهداری و نمایش گونه‌های گیاهی و جانوری ، حفاظت از تنوع زیستی استان و شناسایی زیست‌گاه‌ها و روابط اکولوژیک گونه‌های گیاهی و جانوری نادر ، با ارزش و در حال انقراض از وظایف این شرکت در مناطق غرب و شمال‌غرب بود .

مصادیق

ـ مورخه ۵۹/۳/۴ یک اکیپ تأمین بهداشت محیط زیست که از تهران عازم سنندج بود ، در جاده کامیاران ـ سنندج به وسیله گروه‌های مسلح متوقف شد و وسایل

آن به سرقت رفت .

ـ مورخه ۵۹/۷/۵ نیروهای گارد مسلح اداره کل محیط زیست استان کرمانشاه آمادگی خود را برای تشکیل دوره‌های آموزش نظامی در زمینه روش‌های تدافعی و هسته‌های مقاومت اعلام داشتند تا بتوانند همدوش و همگام با دیگر رزمندگان از مرزهای کشور دفاع نمایند .

ـ مورخه ۵۹/۸/۱۹ ، اطلاعیه اداره حفاظت محیط زیست مبنی بر ممنوعیت شکار بدین شرح منتشر شد : در شرایط تاریخی و حساس فعلی که ملت مسلمان ایران هماهنگ و یکپارچه بسیج گردیده‌اند تا با همه امکانات از میهن اسلامی دفاع نمایند و مزدوران بعثی عراق را از صحنه تاریخ محو و نابود سازند ، پرداختن به شکار و صید و تفریح حاکی از بی تفاوتی و در حکم تخطی از وظیفه خطیر دینی ومیهنی است وانصاف نیست که شکارچیان عزیز در این برهه از زمان لوله‌های تفنگ خود را عوض مزدوران بعث به طرف حیوانات بی‌گناه نشانه روند [در نتیجه] با استناد به بند و ماده ۶ قانون حفاظت و به‌سازی محیط زیست ، هر گونه شکار و صید به طور موقت تا پایان فصل شکار ممنوع اعلام می‌گردد .

ـ مورخه ۶۱/۱۲/۱۹ ، مأموران حفاظت محیط زیست کرمانشاه یک کامیون ماهی صید شده غیرمجاز از رودخانه‌های استان کرمانشاه را کشف و ضبط کردند .

ـ مورخه ۶۲/۳/۲۵ به منظور تکثیر بیشتر ماهی و استفاده اقتصادی از آن و همچنین کنترل بیولوژیک دریاچه زریوار مریوان ، تعداد ۱۰۰۸۰۰۰ قطعه ماهی از نوع گیاه‌خوار با حضور کارشناسان اداره محافظت محیط زیست کردستان در این دریاچه رها شد .

ـ مورخه ۶۳/۷/۸ ، سرپرست اداره کل حفاظت محیط زیست استان کرمانشاه اقدامات این اداره در سه ماه اول سال جاری را بدین شرح اعلام کرد : بازدید از ۴۳ واحد تولیدی و صنعتی و خدماتی ، تهیه ۹۰۴ فقره شناسنامه صنعتی موافقت با احداث یا ادامه فعالیت ۳۸ واحد تولیدی و صنعتی ، معرفی حدود ۸۰ نفر از متخلفین آلوده کننده هوا به مراجع قضایی ، کشف ۱۸ فقره تخلف شکار و صید و واریز نمودن بیش از ۴ میلیون ریال به خزانه داری کل از طریق فروش پروانه‌های شکار و صید .

۴۶ ـ هواشناسی

تأسیس، تکمیل، گسترش و تجهیز ایستگاه‌های مختلف هواشناسی، تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع‌آوری شده ایستگاه‌های هواشناسی داخلی به منظور تهیه اطلاعات هواشناسی مورد نیاز، توسعه فعالیت‌های آموزشی از وظایف این اداره در مناطق غرب و شمال‌غرب بود.

مصادیق

ـ مورخه ۶۲/۵/۱۲ در مراسمی ایستگاه هواشناسی شهید ایزدی شهرستان خوی افتتاح شد و آغاز به کار کرد . این ایستگاه با ضوابط علمی بین المللی توسط ستاد بازسازی و نوسازی ایستگاه‌های هواشناسی منطقه و با همکاری مستقیم جهاد دانشگاهی آذربایجان غربی احداث و راه اندازی شد .

ـ مورخه ۶۲/۴/۱۲ ، ایستگاه هواشناسی شهید محمد بروجردی شهرستان مهاباد برای استفاده در برنامه ریزی‌های کشاورزی و اقتصادی منطقه فعالیت خود را آغاز کرد . این ایستگاه از سوی سازمان هواشناسی کشور و با همکاری ارگان‌ها و نهادهای انقلابی و دولتی مهاباد تأسیس شده است . قابل ذکر است ، گزارش‌های جوی این ایستگاه به شبکه بین‌المللی هواشناسی ارسال خواهد شد .

۴۷ ـ سازمان ثبت احوال

ثبت موالید و فوت شدگان ؛ صدور شناسنامه ، تعویض شناسنامه و صدور گواهی فوت ؛ ثبت ازدواج وطلاق ؛ سرشماری نفوس در سراسر کشور و انتشار نتایج آن از وظایف این سازمان در مناطق غرب و شمال‌غرب بود . (جدول شماره ۲۲-۹-۶)

جدول شماره ۲۲-۹-۶ جمعیت بر حسب جنس و نوع خانوار در مناطق غرب و شمال‌غرب در پایان مقطع نبرد دوم

استان	کل جمعیت	تعداد مردان	تعداد زنان
آذربایجان‌غربی	۱۹۷۱۶۷۷	۱۰۰۱۸۲۵	۹۶۹۸۵۲
کردستان	۱۰۷۸۴۱۵	۵۵۲۴۸۲	۵۲۵۹۳۲
کرمانشاه	۱۴۶۲۹۶۵	۷۵۳۹۴۱	۷۰۹۰۲۴
ایلام	۳۸۲۰۹۱	۱۹۷۹۲۸	۱۸۴۱۶۳

مصادیق

ـ در تاریخ ۵۹/۱۲/۲۷ عملیات ساختمانی اداره ثبت احوال کنگاور با ۱۲۹۵۰۰۰۰ ریال اعتبار شروع شد .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۶/۳۱ ، کارکنان مسلمان و متعهد اداره کل ثبت احوال آذربایجان غربی در ادامه کمک‌های ایثارگرانه خود ، مبلغ ۶۳.۰۰۰ ریال به حساب ویژه جنگ‌زدگان واریز کردند .

ـ مورخه ۱۳۶۰/۹/۲۸ ، آقای خسروی ، نماینده مردم میاندوآب در مجلس شورای اسلامی درمورد رسیدگی به وضع آمار و ثبت احوال میاندوآب به مجلس تذکر داد .

ـ مورخه ۱۳۶۲/۱/۱۵ ، آقای هاشم حجازی ، نماینده مردم ماکو به دولت درمورد ایجاد واحد ثبت اسناد واملاک در سیه چشمه و پلدشت تذکر داد .

ـ مورخه ۶۳/۵/۲۵ ، رئیس سازمان ثبت احوال کشور به همراه جمعی از مسئولان این سازمان به استان‌های کردستان ، کرمانشاه و ایلام سفر کردند . در این سفر چگونگی اجرای طرح تعویض شناسنامه افراد در این استان‌ها از نزدیک مورد بررسی قرار گرفت و هماهنگی‌های لازم در این خصوص به عمل آمد .

ـ مورخه ۶۳/۵/۲۸ به دنبال پاکسازی مناطق کردنشین و مرزی سلماس ، اداره ثبت احوال این شهرستان با اعزام اکیپ‌هایی به این مناطق برای نوزادان شناسنامه صادر کرده است . بنابر اعلام این اداره اکیپ‌های نام برده موفق شدند ظرف ۲۴ روز به ۳۲ روستای آزاد شده سرکشی و ۱۲۷۰ جلد شناسنامه صادر کنند .

فصل دهم

جلوه‌های ویژه

الف : مقدمه

جلوه‌های ایثار و خلاقیت به رویـدادها ، وقـایع ، فعالیـت هـای معنـوی و مـادی خاص مسئولین ، فرماندهان ، رزمندگان اسلام و مـردم در مقطـع نبـرد دوم در منـاطق غرب و شمال‌غرب اطلاق می‌شود این جلوه‌ها تاثیر به‌سزایی در تحقق اهداف نظـام یـا روند حوادث در آن زمان خاص داشته است.

جلوه‌های ایثار و خلاقیت به دو بخش معنوی و مادی تقسیم می‌گردند ؛ جلوه‌های معنوی به آن دسته از رویدادها که تاثیر فوق العاده معنوی بـر فعالیـت‌هـای خـودی در راستای تحقق اهداف نظام اسلامی داشته و یا موجب چرخش اوضاع به نفـع نیروهـای اسلام گردیده است ، گفته می‌شود که اهم آن به شرح زیر می‌باشد :

۱ - جلوه‌هایی از منش اخلاقی فرماندهان و رزمندگان؛

۲ - جلوه‌هایی از ایثار رزمندگان اسلام؛

۳ - ایثار و مقاومت مردم منطقه در مقابله با جنایات ضدانقلاب .

جلوه‌های مادی به موضوعاتی می پردازد که توسط فرماندهان یا رزمندگان اسـلام به‌صورت ملموس و عینی پرداخته شده و تاثیر قابل توجهی بر فعالیت‌های مختلـف در راستای تحقق اهداف نظام در منطقه داشته و دارای ابعاد زیر است :

۱ – جلوه های مربوط به طرحی خاص در منطقه ؛

۲ – ابتکار در سازماندهی رزمی ؛

۳ – تاکتیک‌ها و تکنیک‌های بدیع ؛

۴ - نقش نیروی انسانی به‌عنوان اصلی‌ترین عنصر نبرد حق ؛

۵ – نقش اطلاعات مردمی ؛

۶ - عملیات ویژه و مانند آن که تاثیر کارسازی بر روند اقـدامات و فعالیـت‌هـای جاری به وجود آورد.

ب : اهداف

۱ – به تصویر کشیدن نتیجه ایمان در صحنه عمل در زمینه‌های عقیدتی ، اخلاقی ، اجتماعی ، سیاسی و .... ؛

۲ – نمایش ماهیت مکاتب مادی و وابستگی گروهک‌های ضدانقلاب ؛

۳ – ارائه وضعیت گویای ایمان و ایثار مردم منطقه به نظام اسلامی ؛

۴ – ثبت وقایع و ارائه آن به نسل حاضر و آینده ؛

ج : مصادیق

در طول مقطع نبرد دوّم ، نمونه‌های زیادی از جلوه‌های ویژه اتفاق افتاده است. در اینجا به مصادیقی از آن اشاره می‌شود :

۱– جلوه‌هایی از ایثار مردم کردستان در دفاع از انقلاب اسلامی

(الف) مردم دولاب در جنوب کردستان

به نقل از حاج میکائیل محمد گلانی ، فرمانده پیشمرگان مسلمان کُرد در پایگاه سر آسیاب سنندج:

روستای دولاب در منطقه سنندج واقع شده بود و به دلیل حساسیت فوق العاده‌ای که داشت ، از همان ابتدای بحران به یکی از محل‌های امن جهت استقرار گروهک‌های کومله ، دموکرات و سلطنت‌طلب‌ها تبدیل شده بود. ظلم و ستم روز افزون ضدانقلاب و اهانت به مقدسات و اعتقادات مردم ، آن‌ها را به ستوه آورده بود . در اثر شدت اهانت گروه‌های ضدانقلاب و اذیت و آزار زیاد آنها مردم مجبور شدند روستا را تخلیه نمایند، پس از زورگویی‌های مکرر ضدانقلاب، مردم روستا را تخلیه و خود را به جاده‌سنندج – کامیاران رسانیده و با مراجعه به پایگاه سرآسیاب در خواست کمک و اسلحه از سپاه می نمایند تا بتوانند به مقابله با ضدانقلاب بپردازند . به این ترتیب در سال ۱۳۶۰ با همکاری سپاه اهالی این روستا مسلح شده و با احداث دو پایگاه در روستا و بالای گردنه دولاب ، ضدانقلاب را از روستای خود اخراج نموده و به دفاع از سرزمین و اعتقادات خود پرداختند .

اما گروه‌های ضدانقلاب (کومله و دموکرات) که با تسلیح روستای دولاب ، دیگر نمی‌توانست به راحتی در آن رفت و آمد کند و این حرکت را به منزله نابودی خود می‌دانستند ، تمامی سعی و توان خود را به کار گرفتند تا از یک سو مردم روستا را خلع سلاح کرده و به تبعیت از خود وادار کنند و از سوی دیگر با این کار از اجرای تسلیح نیروهای خودی برای دفاع از انقلاب اسلامی در منطقه جلوگیری نمایند . به همین دلیل با جمع آوری نیروهای خود در منطقه سنندج ، کامیاران ، مریوان در ساعت ۴:۳۰ صبح روز بیست و پنجم اسفند ماه ۱۳۶۰ با حدود ۳۰۰ نفر نیرو ، روستای دولاب را به محاصره در آوردند و از سه طرف جنوب (روستای طام شرق) ، (روستای تراز) و شمال (گردنه دولاب) آن را مورد حمله قرار دادند . سنگرهای شمالی را با آر.پی.جی ، تیربار کلاشینکف ، نارنجک انداز۴۰ م.م و خمپاره۶۰ م.م هدف گرفتند . نیروهای خودی مستقر در سنگرها ، با تمام توان در مقابل حملات دشمن ایستادند ، اما متاسفانه به علت کمبود مهمات ، مجبور به عقب‌نشینی به سمت روستا شدند . با عقب‌نشینی از این سنگرها ، تمامی ارتفاعات اطراف روستا به دست ضدانقلاب افتاد و ضدانقلاب به راحتی و با تسلط کامل ، از آنجا اجرای آتش می‌کرد.

ساعت ۷ صبح ، فقط روستا مقاومت می‌کرد و نیروها از آنجا با نارنجک انداز ۴۰ م.م و خمپاره ۶۰ م.م سنگرهای ضدانقلاب را زیر آتش گرفته بودند. ضدانقلاب از چهار طرف روستا با استفاده از دوشکا ، کالیبر ۵۰ ، تیربار ، آر پی چی -۷ و قناسه به داخل روستا شلیک می نمودند و هر جنبنده‌ای رامورد هدف قرار می‌دادند .

تلاش نیروهای کمکی برای باز پس‌گیری سنگرهای بالای ارتفاع به جایی نمی‌رسید ، چون از گروهی که برای بالا رفتن از ارتفاع و تصرف سنگرهای تحت اشغال ضدانقلاب اعزام شده بودند ، فقط یک نفر موفق شد ، که آن هم در محاصره دشمن قرار گرفت . بعد از آن ، یک تیم چهار نفره از نیروهای بسیجی سلحشور برای درهم شکستن محاصره دشمن و کمک به مردم مظلوم به بالای گردنه نفوذ می‌کنند و در یک نبرد سخت هر چهار نفر به شهادت می رسند .

ساعت ۱۲:۳۰ دشمن سعی می‌کند با اجرای آتش سنگین (با استفاده از خمپاره ۸۱ م.م و انواع سلاحهای دیگر) روستا را مورد هجوم وحشیانه خود قرار دهند و وارد روستا

شوند که با مقاومت سرسختانه مردم مواجه می شوند . با وجود ایستادگی‌ها و تلاش‌های همه جانبه مردم به علت کشته شدن و مجروح شدن تعدادی از مردم روستا ، ضدانقلاب به روستا نفوذ کرد و تعدادی از منازل روستاییان را به آتش کشید و اموال آنها را غارت کرد . هنوز مردم خانه به خانه در مقابل ضدانقلاب و وحشیگیری‌های آنها مقاومت می کردند . در ساعت ۲۲ ، دو نفر از پیشمرگان مسلمان کُرد با استفاده از تاریکی هوا برای آوردن کمک به سپاه مراجعه می‌کند . سپاه با اعزام نیروهای کمکی از اهالی مردم روستای نشور و بسیجیان و پاسداران ، شبانه جهت تصرف دولاب اقدام نمودند که در یک عملیات بسیار سخت وسنگر به سنگر با ضدانقلاب درگیر شدند و تا طلوع صبح ، کرانه دولاب از تصرف ضدانقلاب خارج گردید و مهمات وآذوقه مورد نیاز به نیروهای خودی رسید که با پیشروی نیروها دیگر ، سنگرهای دشمن سقوط می‌نماید ونیروهای اعزامی ، به سرعت برای کمک به مردم ستمدیده وارد روستا می‌شوند و مشاهده می‌نمایند که تعدادی از خانه‌های مردم در آتش سوخته است . آنها سریعاً به پاکسازی قسمت پایین روستا پرداختند و روستا را از محاصره ضدانقلاب خارج نمودند در این درگیری ، ۳۷ نفر از مردم و نیرو های اعزامی به شهادت رسید و ۳۸ نفر مجروح شدند . از نیرو های دشمن هم ۳۰ نفر کشته و زخمی شدند .

در این حادثه که نشانگر مقاومت وایستادگی همه جانبه مردم ودفاع از حیثیت و شرافت بود به اثبات رسید وباعث شکست ضدانقلاب که با وحشیگری کامل بود ، گردید .

نکته قابل توجه اینکه در این مقاومت زنان وکودکان هم در کمک رسانی ونگهداری مجروحین در کنار سلحشور مردان روستا ، لحظه به لحظه در مقابل ضدانقلاب ایستادگی نمودند و برای دفاع از انقلاب اسلامی از خود ایثار و از خود گذشتگی نشان دادند.

(ب) پایمردی مردم پاوه

به نقل از سردار شهید حاج ابراهیم همت : « مردم پاوه مردمانی هستند ، آگاه ، انقلابی ومسلمان که از زمان حمله ضدانقلاب به بیمارستان این شهر، تاکنون (با توجه به این که ظرف این ۱۵ ماه مکرر مورد حملات دشمن بوده اند) هرگز در مقابل گروهک‌های آمریکایی سرفرود نیاوردند . برای نمونه بعد از حادثه بیمارستان پاوه هنوز

این مسئله مطرح است که دموکرات‌ها سعی دارند پاوه را تصرف کنند ، اما مردم پاوه چنان رشادت‌هایی در دفاع از خود نشان دادند که الآن نه تنها ۹۰ تا ۹۵ درصد از سپاه پاسداران این شهر را مردم بومی تشکیل می‌دهند ، بلکه اکثر مردم به عنوان پاسدار افتخاری و بسیج مردم در قالب پیشمرگ مسلمان کُرد اسلحه به دست گرفته و از شرف و اعتقادات و دیار خود دفاع کنند . نمونه آن را در چندین مورد جنگ‌های مسلحانه دیدیم ، زمانی که مردم برای نماز جمعه در مسجد پاوه جمع شده بودند ؛ دشمن به سوی آن‌ها خمپاره شلیک کرد و در نزدیکی حمام و در مقابل مقر سپاه ، چند خمپاره منفجر گردید . در چندین مورد دیگر اقدام به شهادت رساندن پاسداران و زن و فرزندان مردم نمودند ، اما هرقدر آنها خمپاره انداختند ، نتیجه‌ای حاصل نشد ، مدارس و مغازه ها را به تعطیلی کشاندند ، ولی مردم پاوه هرگز تسلیم خواسته ضدانقلاب نگردیدند. پس از این مقاومت‌ها بود که مردم سلحشور پاوه و مردم زجر کشیده باینگان برای دور کردن ضدانقلاب با سازماندهی سپاه پاسداران و پیشمرگان مسلمان کُرد و همکاری نیروهای ارتش با یک حمله برق آسا در تاریخ ۵۹/۳/۱۱ ، شهر باینگان از تصرف و اشغال ضدانقلاب وابسته به بعث عراق بیرون آمد . آثاری که ضدانقلاب در باینگان از خود به جای گذاشته بودند ، نشان می‌داد که نه تنها در فکر آزادی مردم کُرد نیستند ، نابودی آنها را در سر می‌پروراندند ؛ برای مثال آنها هر ماه از مردم باج می‌گرفتند ، مردم بدون اجازه حزب حق ورود و خروج را به بخش نداشتند ، مردم به شکل فجیعی شکنجه می‌شدند ، مرتب بر سر آن‌ها خمپاره فرود می‌آمد . مردم همراه با نیروهای سپاه ، پیشمرگان مسلمان کُرد و ارتش توانستند آن‌جا را از تصرف دموکرات‌ها خارج سازند و آن‌ها را مجبور به عقب نشینی به طرف نودشه و عراق کنند . همان روز حزب دموکرات با پشتیبانی آتش توپخانه و خمپاره‌اند از عراق با حدود ۷۰۰ نفر نیرو ، حمله مجددی را به باینگان آغاز کرد . مردم و نیروهای انقلابی ، ظرف ۲۴ ساعت با رشادت و شجاعت تمام در برابرشان جنگیدند . این مقابله منجربه کشته شدن ۱۱۷ نفر از نیروهای دشمن و به اسارت در آمدن ۳ نفر دیگر شد ، همچنین از نیروهای خودی ۸ نفر (۵ نفر پاسدار و دو نفر پیشمرگان مسلمان کُرد و یک نفر سرباز) شهید شدند .

از دستگیر شدگان اطلاعات زیادی به دست آمد و تعداد زیادی اسلحه آرپی‌جی ۷ ،

کلاشینکف،برونو،ژ-۳۰ و تعدادی فشنگ و پول عراقی و اسنادی درباره ارتباط مستقیم ضدانقلاب با رژیم عراق نیز به‌دست آمد که مستقیماً از رادیو و تلویزیون کرمانشاه پخش شد.

اسرا اعتراف نمودند که در عراق آموزش دیده و سازماندهی شده اند و حقوق ماهیانه دریافت می‌نمودند.

در ادامه پاکسازی این منطقه، نیروهای مردمی با یاری سپاه، پیشمرگان مسلمان کُرد و ارتش ارتفاعات نوسود را از تصرف ضدانقلاب و ارتش بعثی عراق خارج نمودند.

شهر پاوه موقعیت حساسی دارد و همیشه مورد هجوم حزب دموکرات، چریک‌های فدایی خلق و کومله بوده است. اما مردم مسلمان مخلص و مهربان و مبارز این شهر، با این گروه‌های ضددین و مردم مقابله کرده‌اند؛ چرا که از عملکرد آنها به خوبی آگاهند، جنایات آنها را در عرصه‌های مختلف از جمله در بیمارستان پاوه (بریدن سر پاسدارها، شلیک خمپاره به خانه و کاشانه مردم، به آتش کشیدن اموال مردم) دیده‌اند و ضدیت عجیبی نسبت به آنها پیدا کردند. در اکثر راهپیمایی‌های مردم شهر پاوه شعار مرگ بر مفسدین، قاسملووعزالدین، مرگ بر فدایی، کومله و دموکرات شنیده می شود. کلاً در پاوه بخش‌های آن نظیر روانسر، جوانرود، باینگان و سایر بخش‌ها؛مردمی مسلمان زندگی می کنند که علاقه زیادی به اسلام و انقلاب اسلامی دارند.

در ابتدا گروهک‌ها با توسل به زور، خیلی سریع در همه جا مستقر شده بودند و برضد سپاه و انقلاب تبلیغ می کردند که پاسدارها شکنجه‌گر، زورگو و چه‌وچه هستند. آنها با این جوسازی‌ها قصد داشتند فکر مردم را برگردانند؛ اما طی این مدت عملکرد سپاه پاسداران و ایثار و از خود گذشتگی پاسداران و وابستگی ضدانقلاب به عراق و جنایت آنها را دیده بودند، همه بر علیه ضدانقلاب به پا خواستند و حماسه پاوه را در تاریخ انقلاب اسلامی به ثبت رساندند و دست رد به سینه ضدانقلابیون کوبیدند. بدین ترتیب آنها افتخار حماسه و رشادت سلحشوران مسلمان کُرد را به اثبات رساندند.

امروز در افکار عمومی مردم پاوه (شهر پاوه) را شهر خمپاره‌ها می‌نامند. چرا که ۱۵ ماه تمام مردم این شهر زیر رگبار گلوله‌های ضدانقلاب بود؛ اما سرتسلیم فرود نیاورد و مردم مسلمان و حق‌طلب این دیار به دفاع از انقلاب اسلامی و راه امام (ره) پرداخت و ثابت نمود که به حق مدافع راستین اسلام هستند.

(ج) نودشه جلوه‌ای از خروش مردم بر علیه ضدانقلاب

پس از پاکسازی پاوه و باینگان ، ضدانقلاب به سمت مرز و روستای نودشه عقب‌نشینی نمود . مردم آن روستا با توجه به پایبندی به مسائل اعتقادی و اسلامی به مقابله با ضدانقلاب پرداخته و با مراجعه به سپاه پاوه ، درخواست پاکسازی مکان خود را از ضدانقلابیون می نمایند .

تعدادی از معلمین و جوانان آن مکان با مراجعه به شهید ناصر کاظمی که در آن زمان مسئولیت فرمانداری را نیز به عهده داشت ، درخواست می نمایند که آن شهید بزرگوار به سازماندهی مردم و نیروهای پاسدار و پیشمرگان مسلمان ، برنامه پاکسازی آن مکان را دنبال نماید . مردم برق‌آسا تمامی ارتفاعات را از دست ضدانقلاب خارج و آنها را تا نوار مرزی تعقیب نمودند . ضدانقلاب با پشتیبانی آتش عراق ، از شکست خود جلوگیری نمود ، اما در اثر مقاومت و ایستادگی مردم بعد از گذشت دو شبانه‌روز ، ضدانقلاب مجبور به فرار به داخل خاک عراق و متحمل شکست دیگری شدند .

(د) فداکاری در راه اسلام و امام

به نقل قول از عبدالله حسن زاده نوسرد

خانواده ما یک نفر هم ضدانقلاب نداشت . ما ۱۷ شهید داده‌ایم از برادر ، فرزند ، برادرزن و عمو ، دایی و دیگر افراد فامیل ! همه خانواده شهید هستیم . ما در راه اسلام و امام شهید داده‌ایم و به لطف خدا پیروز شدیم و اسلام برنده شد . نه ضدانقلاب از خدا بی‌خبر پسرم را شهید کردند . جنازه‌اش را سه شبانه روز در ارتفاعات نوسود نگه داشتند و ضدانقلاب پیکر پاک شهیدم را با مواد منفجره تله گذاری کرده بود ! وقتی رفتیم جنازه‌اش را بیاوریم ، دیدیم که دشمن تله‌گذاری نموده است و اگر بخواهیم جنازه شهید را به شهر بیاوریم ممکن است مواد منفجره عمل کند و افراد آسیب ببینند . من به دوستانم گفتم همینگونه رهایش کنید ، من این را به خاطر اسلام و امام خمینی(ره) داده‌ام . بستگان اصرار کردند و گفتند اگر اینطور رهایش کنیم ، مادرش ناراحت می شود . به آنها گفتیم یک چوبی را کفن می‌کنم و در خاک می گذارم و می گوئیم جنازه‌اش را دفن کردیم .

اما دوستان قبول نکردند و من به آنها گفتم در کنار بند شهید محل قبری را آماده کردند و شهید را همان‌جا دفن نمودیم با همان لباس‌ها و وسایل انفجاری آن را در قبر گذاشتم . الان من در داخل قبر فرزند شهیدم زاغه مهمات دارم .

(هـ) شقاوت ضدانقلاب

در سال ۶۲ ، اهل روستای نیزه سردشت از بخش میرآباد سردشت آمده و از سپاه درخواست کمک می‌نمایند و می‌گویند به ما اسلحه بدهید ، خودمان ضدانقلاب را به نابودی می‌کشیم . با پشتیبانی سپاه ، آنها به پاکسازی روستای خود اقدام می نمایند و ضدانقلابیون را تعقیب نمودند و ضربه‌ای سخت به آنها می‌زنند . این حرکت مردمی باعث می‌شود ضدانقلاب به مقابله با مردم برخاسته و در چندین مرحله ، تعدادی از مردم برای خلاصی ضدانقلاب آنها را تا پشت ارتفاعات جانداران تعقیب می‌نمایند و باز ضربه‌ای جدید به ضدانقلاب وارد می نمایند . ضدانقلاب دموکرات که از مردم پی‌درپی شکست خورده بود ، دست به یک اقدام ناجوانمردانه زد و در مسیر چشمه روستا ، کنار زمین‌های کشاورزی مردم ، اقدام به مین‌گذاری می نماید که طی چند مرحله ، زنان و کودکان روستا هم به شهادت می‌رسند . از این روستا بیش از ۲۰ نفر شهید شدند ولی آنها یک لحظه در مقابل دشمنان اسلام سرتسلیم فرود نیاوردند .

(و) پایداری مردم و ستوه ضدانقلاب

روستای نوشور (اسلام آباد) واقع در جاده کامیاران سنندج ، در سال ۵۸ و ۵۹ پس از پاکسازی جاده اصلی ، اولین گروه مردمی که از روستاهای کردستان داوطلبانه مسلح شدند از این روستا به سرپرستی حاج میکائیل محمد کیلانی بود . این وضع ، برای ضدانقلاب بسیار سخت و دردناک بود . چون مردم مسلمان و خداجوی کردستان را در مقابل خود می‌دید . اهالی این روستا ، از همان روزهای اول در پاکسازی منطقه کامیاران و سنندج و حتی مریوان داوطلبانه شرکت می نمودند و با تمامی توان به مقابله با ضدانقلاب برخاستند . ضدانقلاب در چندین مرحله مین‌گذاری در مسیر تردد مردم ، باعث به شهادت رسیدن تعدادی از کودکان و سالخوردگان این روستا گردید ولی

پایداری مردم ادامه یافت . آنها با تخریب خانه‌ها ، مردم بی دفاع و زنان و کودکان را زیر آوار گذاشتند که به کمک سپاه و اهالی ، زنان و کودکان و ساخوردگان از زیر آوار نجات یافتند . ضدانقلاب شبانه چندین مرحله به این روستا حمله نمود و بی هدف منازل مردم را با شلیک آرپی‌چی ۷ و خمپاره مورد هجوم قرار داد . اهالی این روستا ۲۰ شهید تقدیم انقلاب اسلامی نمودند . در اثر اقدامات ضدانقلاب ، بیش از ده‌ها فرزند مردم سقط جنین شد که در قبرستان روستا در کنار شهیدان روستا به خاک سپرده شده‌اند . اینگونه پایداری مردم ، ضدانقلاب را به ستوه آورده‌بود .

۲- جلوه های شگرف

(الف) عملیات پاکسازی منطقه توریور

روستای توریور قبل از پاکسازی به‌عنوان مرکزیت ضدانقلاب در جنوب سنندج واقع شده بود . در سال ۶۱ جهت پاکسازی این منطقه اقدام شد . در زمان پاکسازی ارتفاعات کوه سنگ کرسی که ضدانقلاب در آن سنگرهای مستحکمی ایجاد کرده بود ، این جلوه شگرف به‌وجود آمد . یکی از فرماندهان آن عملیات می‌گوید : « در زمان پاکسازی ارتفاعات کوه سنگ کردی ، ما کاملاً در دیدوتیر ضدانقلاب بودیم . آنها دائم ما را تحت فشار قرار می‌دادند و امکان ادامه عملیات نبود . ما برای ضربه زدن به ضدانقلاب ، درخواست بالگرد کردیم . با هماهنگی به عمل آمده ، قرار شد سنگرهای ضدانقلاب با بالگرد کبری مورد هجوم قرار گیرد . به‌علت پیچیده بودن شرایط جغرافیایی ، این شرایط ایجاد نشد و بالگرد با چندبار دور زدن ارتفاعات نتوانست اقدام موثری انجام دهد . در همین شرایط ، یک تغییر وضعیت جوی به‌وجود آمد و یک توده بزرگی ابر آمد ، مه شد و باران شروع به باریدن کرد. به این ترتیب ، ما از دید دشمن دور شدیم وسریع به ارتفاعات هجوم بردیم و با تکبیر رزمندگان اسلام سنگرهای ضدانقلاب ، یکی پس از دیگری سقوط می‌نمود . ضدانقلاب در چند سنگر مقاومت می‌نمود. پس از باز شدن هوا بالگردهای هوانیروز با شهامت و شجاعت به آن مکان هجوم بردند و سنگرهای ضدانقلاب را در هم شکستند و آنها را مجبور به شکست کردند . در این عملیات شهید افیونی ، شهید مصدق‌فر ، شهید آقابابایی از خود رشادت‌های زیادی نشان دادند .»

(ب) رویای صادقه :

به نقل از سردار اصغر نصر ، فرمانده گردان جندالله : « سوم آذرماه ۱۳۵۹ ، پیرمردی به سپاه سنندج مراجعه کرد وگفت که می‌داند بدن فرزند شهیدش در کجا دفن شده است . همه با تعجب دور او حلقه زده بودند و مرتب می پرسیدند چه طور ممکن است ؟ برایمان بگو ماجرا از چه قرار است : شما که تا به حال حتی قدم به این شهر نگذاشته‌ای ، چه طور از محل دفن پسرت خبر داری ! » پیرمرد که اشک در چشمان کم سو و گود افتاده‌اش حلقه زده بود ، با صدایی آرام و لرزان جواب داد : چند شب پشت سر هم پسرم را در خواب دیدیم ، (و آدرس محل دفنش را به من داد وگفت اگر .... می‌خواهید به اینجا (سنندج) بیایید . من هم بعد از دیدن سومین خواب ، پس از مشورت با آقای گلپایگانی به اینجا آمدم تا جسد فرزندم را پیدا کنم . او در خرابه‌ای بین باشگاه افسران و استانداری دفن شده ، شما را به خدا کمک کنید تا پیدایش کنم .

بعد از شنیدن حرف‌ها ودلایل پیرمرد ، من و چند نفر دیگر به اتفاق او به محلی رفتیم که پسرش در عالم رویا آدرس داده بود و با کمال تعجب ، پس از حفر قسمتی از زمین به چند جنازه بر خوردیم که شش ، هفت ماهی بیشتر از زمان دفنشان نمی‌گذشت . حالا پیرمرد که صداقت رویایش دیگر بر همگان اثبات شده بود ، پیکر فرزندش را در آغوش گرفته بود وآرام ، آرام در گوشش نجوا می‌کرد و می‌گریست .

(ج) در عالم رویا

در سال ۱۳۶۴ پس از پاکسازی روستای مرلان آباد سقز ، خانمی به سپاه سقز مراجعه کرد وگفت : « من از تهران آمده‌ام ، پسرم در سال ۱۳۶۱ به دست ضدانقلاب اسیر شده و هیچ اطلاعی از آن نداشتم که آیا شهید شده یا هنوز اسیر دست ضدانقلاب می‌باشد . امسال به حج مشرف شدم و در آنجا از خداوند قادر خواستم که وضعیت پسرم را برای من مشخص کند . برای بر آورده شدن این خواسته‌ام دو رکعت نماز زیر ناودان طلا در مقابل خانه خدا خواندم . خدا هم به برکت راهی که رفته بودم ، حاجتم را داد . یک شب در عالم رویا دیدم که پسرم به شهادت رسیده و در روستایی به نام مولان آباد زیر درختی دفن شده است . بر حسب وظیفه یک آمبولانس و یک نفر نیرو

در اختیار آن مادر قرار دادیم و برادران همراه ایشان به محلی رفتند که آن مادر در عالم رویا دیده بود . در روستای مولان آباد نزدیک قبرستان ده ، یک درخت بود . آن مادر وقتی که چشمش به آن درخت افتاد ، فریاد کشید این همان محل دفن فرزندم می باشد که در خواب دیدم. با توجه به وضعیت منطقه وحساسیت مردم قبل از هر اقدامی رفتیم و از شورای روستا سئوال کردیم که آیا در این قبرستان کسی از نیروهای ما دفن است ؟ از بین مردم ، فقط یک پیرمرد جواب داد در چند سال قبل ، افراد حزب دموکرات یک نفر از نیروهای نظام را اعدام کرده و زیر آن درخت دفن کردند . پس از آن ، مکان را حفر کردیم . با این‌که بیش از چند سال از حادثه گذشته بود ، اما پیکر پاک شهید هنوز سالم بود به گونه‌ای که مادرش آن را به راحتی شناسایی کرد ! پیکر پاک این شهید با عزت و عظمت به زادگاهش منتقل گردید . »

۳- جلوه‌های گروهی و اجتماعی رزمندگان

(الف) حادثه بیمارستان پاوه

در هیجدهم مرداد سال۱۳۵۸ ، ضدانقلاب در گیریهایی در شهر پاوه ایجاد نمود که باعث شهادت چند نفر از مردم بی دفاع شهر گردید . مردم با بستن بازار وادارات در فرمانداری تحصن نموده وخواستار برخورد با عاملین این حادثه شدند . ضدانقلاب که جایگاهی در بین مردم نداشت و با مقابله مردم روبه‌رو گردیده بود ، در بیرون از شهر (روستای قوری قلعه) تجمع نموده و نسبت به خواسته های غیر منطقی خود اصرار نمود و با یک اولتیماتوم ۲۴ ساعته برای خواسته‌های خود ، در سحرگاه ۲۴ مرداد ۱۳۵۸ با انواع واقسام سلاح‌های سبک و سنگین و پشتبانی خمپاره به پاوه حمله نمود و بسیاری از نقاط شهر را در اختیار گرفت . فقط تپه بیمارستان و مرکز گروهان ژاندارمری در اختیار نیروهای خودی باقی مانده بود . نیروهای پاسدار و پیشمرگان مسلمان کُرد بیش از ۳۹ ساعت در مقابل دد منشی‌های ضدانقلاب ایستادگی نمودند . در اثر حمله ضدانقلاب به شهر ، تعدادی از مردم و نیرو های نظامی که به شهادت رسیده بودند در خیابان‌ها افتاده وشدت درگیری‌ها اجازه جمع‌آوری آنان را نمی‌داد .

ضدانقلاب جهت تصرف کامل شهر ، حملات خود را به بیمارستان شدت بخشید

ولی با مقاومت سرسختانه شگرف رزمندگان اسلام روبه‌رو شد . تعدادی از نیروها به شهادت رسیده بودند و تعدادی هم مجروح و مجروحین چند روز درگیری هم در بیمارستان بودند . قسمتی از بیمارستان به دست ضدانقلاب افتاد و آنها با وحشیانه‌ترین شکل اقدام به بریدن سر مجروحین و مثله کردن شهیدان نمودند . در واپسین لحظات بود که مجاهد عارف و سلحشور راه ولایت ، شهید چمران ، با بالگرد در تپه ژاندارمری فرود آمد و با تعدادی نیروی کمکی جهت نجات بیمارستان اقدام نمود و نگذاشت دشمن به اهداف خود برسد[1] . او با شجاعت وشهامت کامل ، جلوه عموی دفاع از اسلام را در این صحنه به ظهور رسانید . پس از آن بود که فرمان امام خمینی (ره) جهت نجات پاوه و دیگر نقاط کردستان صادر گردید .

(ب)حماسه باشگاه افسران سنندج و امدادهای غیبی :

پس از سیر مراحل مختلف در گیری ها که در زمستان سال ۵۸ در شهرستان سنندج به وقوع پیوست ، اکثر اماکن دولتی بـه تصـرف ضـدانقلاب در آمـد . تنهـا لشـکر ۲۸ کردستان و باشگاه افسران (در خیابان امام نزدیکی میدان انقلاب) و فرودگاه سنندج در اختیار نیروهای جمهوری اسلامی بـود . حتـی اسـتانداری ، صـدا سـیما ، مرکـز هنـگ ژاندارمری ، ساختمان ستاد لشکر (واقع در شهر) مسجد جامع شهر – شهربانی شهر – ساختمان ساواک در بلوار شبلی و جاده‌های ورودی و خروجی شهر در اثـر مسـامحه و بی توجهی هیئت حسن نیت در اختیار ضدانقلاب قرار گرفت . پاسـداران موجـود هـم تعدادی در لشکر ۲۸ باشگاه افسران و فرودگاه باقی مانده بودند .

ضدانقلاب جهت تصرف کامل شهر ، تمامی توان و نیروهـای خـود را بـه سـمت باشگاه افسران تمرکز داد و دائم آن محل را مـورد هجـوم قـرار مـی‌داد ، امـا نیروهـای موجود به مقاومت و پایداری خود ادامه می‌دادند .

در تاریخ ۵۹/۱/۲۸ ، دیگر امکان رسانیدن مهمات و تدارکات و نیروهای کمکی بـه باشگاه افسران وجود نداشت . در تاریخ ۵۹/۱/۳۰ با یک توطئه یک ستون نظامی ارتش

---

[1] - کتاب خاطرات شهید چمران

در جاده کمربندی سنندج به روستای باباریز در محاصره ضدانقلاب قرار گرفت و منهدم شد . باقی مانده ستون توسط تعدادی از پیشمرگان مسلمان کُرد و پاسداران و ارتش که در فرودگاه مستقر بودند ، از محاصره ضدانقلاب خارج گردید ولی فرمانده تیپ ، سرهنگ نصرت‌زاده و تعدادی از نیروها ، با مقاومت سرسختانه خود ضرباتی را به ضدانقلاب وارد کردند و خود نیز به شهادت رسیدند . در همین شرایط بود که ضدانقلاب با روحیه مضاعف حملات خود را برای سقوط باشگاه افسران افزایش داد ولی استقامت ، پایداری و شجاعت رزمندگان موجود در باشگاه ، این امکان را به دشمن نداد . این محاصره بیش از ۱۵ روز به‌طول انجامید ، در چند مرحله عملیات از طریق لشکر ۲۸ به سمت باشگاه افسران در اثر شدت درگیری و دادن تلفات امکان شکستن محاصره برای نیروهای خود به‌وجود نیامد و باز فشار ضدانقلاب برای سقوط باشگاه افسران شدت یافت ، اما نیروهای موجود که تعدادی نیز به شهادت رسیده و تعدادی نیز مجروح بودند با تمامی توان با اتکا به خداوند متعال از آن مکان مهم دفاع می‌کردند . این مکان به شکل یک دژ نفوذ ناپذیر درآمده بود و هرگاه ضدانقلاب برای تصرف آن اقدام می‌نمود با دادن تلفات مجبور به عقب‌نشینی می‌شد . نیروهای باقی مانده ، پیکر مطهر و پاک شهدا را در همان محل دفن نمودند و باز به مقاومت و ایستادگی خود ادامه دادند .

بعد از ۲۰ شبانه‌روز ، محاصره باشگاه شکست و جلوه‌ای از امدادهای غیبی الهی در پشتیبانی از رزمندگان اسلام در این مدت به ظهور رسید . بعد از اینکه نیروها توانستند محاصره باشگاه را بشکنند ، مشخص گردید تعداد نیروهای موجود کمتر از ۳۰ نفر بوده‌اند که ۸ نفر آنها به شهادت رسیده‌اند .(در حال حاضر قبر ۶ نفر در محل باشگاه موجود می‌باشد و ۲ نفر به زادگاهشان برگردانیده شده‌اند .) تعداد ۱۰ نفر هم مجروح شده بودند و اینهمه مقاومت و شجاعت توسط تعداد ۱۰ الی ۱۲ نفر بوده است که هر کدام از آنها به مثابه یک رزمنده اسلام اقدام می‌نمودند. با این ایثار و از خود گذشتگی بود که شهر سنندج از سقوط نجات یافت و به دست ناپاک ضدانقلاب نیافتاد . نیروهای موجود باشگاه از سپاه و پیشمرگان مسلمان کُرد و لشکر ۲۸ کردستان بودند که در اثر اتحاد و یکپارچگی در راه اسلام ، توانستند این حماسه عظیم را در تاریخ انقلاب اسلامی از خود به جای بگذارند .

ای میهن ، آباد و سرفراز باشی و دشمنت همواره خوار و ذلیل

از جلوه‌های ویژه نبرد رزمندگان اسلام با ایادی کفر حضور پر شور آحاد ملت در تمامی صحنه‌ها بود

فصل یازدهم

حمایت‌های معنوی و مادی مردم در مناطق غرب و شمال‌غرب از نظام، مسئولین و رزمندگان اسلام

الف : مقدمه

با نگاهی ظریف و دقیق به دوران نبرد دوم ، به‌خوبی متوجه خواهیم شد که علاوه بر تدابیر و فعالیت‌های مسئولین ، فرماندهان و نیروهای نظـامی جمهـوری اسـلامی بـه منظور سرکوبی گروهک‌های ضدانقلاب و مقابله با دشمن متجاوز بعثی ، عامل دیگـری نیز به شکلی کاملاً نامحسوس در نابودی دشمن نقش به‌سزایی داشت . عاملی که شـاید در نگاه اول چندان حائز اهمیت به نظر نرسد اما با بررسی بیشتر ، بدون اغراق می‌تـوان از آن به عنوان یکی از عوامل اصلی و ضروری پیروزی یاد کرد .

عامل گران‌بهایی که همواره در طـول مبـارزات رزمنـدگان اسـلام بـا گـروه‌هـای ضدانقلاب و پس از آن متجاوزین بعثی ، مسئولین نظـامی و سیاسـی نظـام و مهمتـر از همه سربازان امام خمینی (ره) را یاری رسـاند ، چیـزی نبـود جـز ایمـان قـوی و اراده مستحکم ملت سلحشور و مقاوم ایران ، به خصوص مـردم سـاکن در منـاطق غـرب و شمال‌غرب که در مرحله به مرحله این دوران همواره با حمایـت‌هـای معنـوی و مـادی خود به یاری نظام ، مسئولین و رزمندگان اسلام شتافتند .

و به طور قطع اگر حضور پُر شور و انقلابی مردم در صحنه و فریادها و شعارهای دشمن‌شکن آنان در حمایت از جمهوری اسلامی ایران ، محکوم نمودن جنایات ضدانقلاب در این دوران نبود ، به طور حـتم سرنوشـت ایـران اسـلامی بـه‌گونـه‌ای دیگـری رقـم می‌خورد . زیرا به گفته تمامی صاحبنظران ، حمایت‌های مردمی از یک نظام ، در مواقع بحران یکی از مؤثرترین عوامل خنثی‌سازی تبلیغات و جوسازی‌های مسموم دشمن بـه حساب می‌آید .

هنگام بحران در مناطق غرب و شمال‌غرب ، شورشیان سعی داشتند با بزرگ‌نمایی مشکلات موجود در منطقه و دامن زدن به اختلافات قومی و مذهبی ، مردم این منـاطق

را با خود همراه سازند و از این طریق به فعالیت‌های غیرقانونی خود مشروعیت بخشند. مردم همواره در صدد بودند تا به هر طریق ممکن ، نه تنها به آنان بلکه به تمامی دنیا ثابت کنند که علی‌رغم داشتن اختلافات ظاهری (مانند زبان ، سنت ، فرهنگ) با سایر ملت ایران ، در یک عامل بسیار مهم که هرگز کوچک‌ترین خدشه‌ای از سوی دشمنان به آن وارد نیامده است و نخواهد آمد ، با آنان پیوندی ناگسستنی دارند و آن هم « اسلام ناب محمدی (ص) » است (خدای واحد ، کتاب واحد و قبله واحد) به همین دلیل ، همواره همدوش و همراه با روحانیون مبارز و برادران رزمنده ، در صحنه حاضر شدند و اعتراض و یا موافقت خود را نسبت به مسائل و رویدادهای سیاسی و نظامی در سطح کشور و منطقه با برپایی راهپیمایی‌ها و تجمعات بنا به مناسبت‌های دینی ، مذهبی و ملی ، صدور اطلاعیه ، اعلامیه و بیانیه ، ارسال کمک‌های نقدی و جنسی برای رزمندگان اسلام و مردم آسیب‌دیده اعلام می‌کردند . مسئولین امر نیز در این راستا با بالا بردن سطح آگاهی مردم نسبت به ماهیت دشمن و مشارکت هر چه بیشتر آنان در مسائل سیاسی به این روند شدت بیشتری بخشیدند و با مردمی کردن امنیت در منطقه ، ضدانقلاب را با شکستی غیرقابل جبران مواجه ساختند . در ادامه برای آشنایی بیشتر با نحوه حمایت‌های مردمی از نظام ، مسئولین و رزمندگان اسلام در مقطع نبرد دوم در مناطق غرب وشمال‌غرب با تفکیک حمایت‌ها به دو نوع مادی و معنوی و ذکر مصادیق به این موضوع می‌پردازیم .

ب : حمایت‌های معنوی

در مقطع نبرد دوم مردم مبارز ساکن در منطقه اعم از روحانیون ، اصناف ، کشاورزان ، کارگران ، دانشجویان ، دانش‌آموزان و ... با آگاهی کامل نسبت به مسئولیت حساس و وظایف خطیر خود در قبال کشور ، نظام و انقلاب ، با برپایی راهپیمایی‌های چندین هزار نفری در سطح شهرها و روستاها ، خواسته‌های خود را مبنی بر اعلام پشتیبانی قاطع از حضرت امام‌خمینی ، رهبر انقلاب اسلامی و آمادگی برای اجرای فرامین ایشان ، اعلام وحدت و همبستگی با سایر ملت ایران و حفظ استقلال و تمامیت ارضی کشور ، اعلام آمادگی برای مبارزه در راه اعتلای دین و عظمت قرآن ، اعلام

حمایت از مسئولین ، نهادها ، یگان‌های انقلابی و روحانیون مبارز ، محکوم کردن توطئه‌های داخلی و خارجی دشمنان در جهت تضعیف و نابودی جمهوری اسلامی و ایجاد تفرقه میان شیعه و سنی ، اعلام تنفر و انزجار از استعمارگران شرق و غرب ، گروهک‌های ضدانقلاب و تجاوزات غیرقانونی و غیرانسانی دولت بعث عراق به مرزها، دعوت مردم به بسیج عمومی و لبیک به ندای رهبر عالی‌قدر خود حضرت امام‌خمینی (ره) برای حضور در میادین نبرد و بیرون راندن ارتش متجاوز عراق از خاک میهن ، هشدار به عوامل دشمن برای دست‌برداشتن از خیانت‌ها و جنایت‌های خود ، تجدید پیمان با شهدا در جهت تداوم راه خونبار آنان اعلام می‌کردند . در ادامه برای آشنایی بیشتر به نمونه هایی از آن اشاره می‌شود :

۱ ـ حمایت از نظام و رهبری

ـ مورخه ۵۹/۱/۱۲ به مناسبت اولین سالگرد برقراری جمهوری اسلامی ایران ، گروه کثیری از اهالی نقده پس از اجتماع در مقابل محل استقرار سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به راهپیمایی در شهر پرداختند و پس از پیمودن خیابان‌های مصدق و امام‌خمینی در میدان آزادی تجمع کردند . در این مراسم اعضای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ، ژاندارمری و گروه‌های دیگر از مقابل تمثال حضرت امام رژه رفتند .

ـ مورخه ۵۹/۱/۱۲ ، هزاران نفر از روحانیون ، اقشار مختلف مردم و همچنین پرسنل ارتش ، ژاندارمری ، شهربانی و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی کرمانشاه و مناطق مرزی قصرشیرین و سرپل‌ذهاب در سالروز بزرگداشت جمهوری اسلامی ایران ، یک‌بار دیگر همبستگی خود را با رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران اعلام داشتند.

ـ مورخه ۵۹/۱/۲۲ ، ده‌ها هزار نفر از مردم بانه طی یک راهپیمایی بزرگ ، پشتیبانی کامل خود را از قطع رابطه سیاسی میان ایران و آمریکا اعلام داشتند و تجاوزات رژیم عراق را محکوم نمودند .

ـ مورخه ۵۹/۵/۲۳ ، هزاران تن از عشایر سنجابی به پشتیبانی از جمهوری اسلامی ایران در کرمانشاه دست به راهپیمایی زدند و با حرکت از میدان انقلاب به سوی استانداری کرمانشاه ، خواهان تعقیب ، محاکمه و مجازات خان‌های ایل سنجابی ،

سرکوبی شدید ضدانقلابیون و عمال وابسته به بعث عراق در نواحی مرزی و سایر نقاط کشور شدند و برای دفاع از مرز های کشور و مقابله با هرگونه توطئه داخلی ، به‌خصوص در ناحیه سنجابی اعلام آمادگی کردند .

ـ مورخه ۵۹/۷/۲ عشایر ، مرزنشینان ، دانش‌آموزان و فرهنگیان جوانرود به منظور اعلام پشتیبانی از جمهوری اسلامی و آمادگی برای جنگیدن با مزدوران بعث عراق ، درخیابان‌های این شهر دست به راهپیمایی زدند .

ـ مورخه ۵۹/۹/۱۶ ، گروه های کثیری از مردم سلماس ، به طرفداری از ولایت فقیه در این شهر دست به یک راهپیمایی گسترده زدند . در این راهپیمایی که یک ساعت به طول انجامید ، راهپیمایان در حمایت از امام امت شعار دادند و در پایان قطعنامه‌ای در ۱۳ ماده قرائت شد .

ـ مورخه ۶۰/۱/۳۰ مسیحیان ارومیه در سالروز میلاد حضرت مسیح (ع) برای پیروزی انقلاب اسلامی و تحقق دستاوردهای آن مراسم نیایش برگزار کردند .

ـ مورخه ۶۱/۲/۲ ، اقشار مختلف مردم قروه در راهپیمایی باشکوهی مراتب پشتیبانی خود را از اصل ولایت فقیه اعلام کردند و با سر دادن شعارهایی از شریعتمداری اعلام انزجار نمودند .

ـ مورخه ۶۱/۲/۳ ، مردم همیشه در صحنه و قهرمان شهرستان سنقر و کلیایی با تعطیل بازار و مغازه‌های خود طی یک راهپیمایی باشکوه با امام خمینی ، رهبر کبیر انقلاب تجدید میثاق کردند و با دادن شعارهایی همچون « رهبری خمینی ضامن عزت ماست » ، « قطب زاده اعدام باید گردد » توطئه اخیر را محکوم کردند و خواستار محاکمه علنی و اعدام روحانی‌نمایان و تمامی دست‌اندرکاران این توطئه شدند .

ـ مورخه ۶۱/۲/۴ هزاران تن از امت همشه بیدار ارومیه با تعطیل یک پارچه شهر و شرکت در یک راهپیمایی باشکوه ، بار دیگر پیمان ناگسستنی خود را با مرجع تقلید و رهبر خود ، امام خمینی (ره) تجدید کردند . راهپیمایی پُر شور مردم ارومیه در حالی که روحانیون مبارز در صفوف اول آن قرار داشتند ، از مسجد اعظم این شهر شروع و با اجتماع در میدان انقلاب به پایان رسید .

ـ مورخه ۶۱/۲/۲ ، جامعه روحانیت ، نهادهای انقلابی ، بازاریان ، فرمانداری و

انجمن‌های اسلامی ادارات نقده با صدور اطلاعیه‌ای مشترک و اعلام پشتیبانی از ولایت فقیه ، امکان هرگونه آسیب به انقلاب اسلامی و حضرت امام (ره) را به شدت رد کردند.

ـ مورخه ۶۱/۸/۱۵، مردم اشنویه برای جانبازی در راه اسلام و نظام اعلام آمادگی کردند.

ـ مورخه ۶۱/۱۰/۱ ، مردم کرمانشاه در پشتیبانی از فرمان ۸ ماده‌ای حضرت امام (ره) پیام صادر کردند .

ـ مورخه ۶۲/۱/۲۴ ، مردم کرمانشاه در دفاع از نظام مقدس جمهوری اسلامی دست به راهپیمایی زدند .

ـ مورخه ۶۲/۲/۲ ، مردم شهید پرور و همیشه در صحنه تکاب به پشتیبانی از اعلامیه مدرسین حوزه علمیه قم در مورد جریان شریعتمداری و محکوم کردن کودتایی که توسط قطب‌زاده و دارو و دسته اش طرح ریزی شده بود ، راهپیمایی باشکوهی برگزار کردند . در این راهپیمایی که تاکنون در تکاب سابقه نداشته است .

۲ ـ اعلام انزجار از گروهک‌های ضدانقلاب ، رژیم متجاوز بعث عراق و استکبار جهانی

ـ مورخه ۵۸/۱۱/۲۹ ، اهالی روستای کویک‌صفوری قصرشیرین ، با رد دعوت به همکاری دولت عراق ، سلاح‌هایی را که این کشور در اختیارشان گذاشته بود به سپاه پاسداران تحویل دادند .

ـ مورخه ۵۹/۱/۷ ، مردم ارومیه اعمال حزب منحله دموکرات را محکوم کردند .

ـ مورخه ۵۹/۱/۲۲ ، هزاران نفر از مردم مهاباد در حمایت از قطع رابطه ایران با آمریکا دست به راهپیمایی زدند .

ـ مورخه ۵۹/۱/۲۷ ، گروهی از اهالی ارومیه پس از راهپیمایی در خیابان‌های این شهر در میدان انقلاب گردآمده و قطعنامه ای به این شرح صادرکردند : ۱ ـ ما خواهان قطع کامل کلیه وابستگی‌های نظامی ، فرهنگی ، اقتصادی و سیاسی با آمریکای جهان‌خوار هستیم . ۲ ـ ما خواهان سرکوبی و طرد عناصر سازشکار و لیبرال که سعی در منحرف کردن مبارزات ضدامپریالیستی و سازش با آمریکا را دارند و محو کامل سرمایه‌داران و زمین‌داران بزرگ داخلی را که حامی منافع آمریکای جنایتکار هستند ، می باشیم. ۳ ـ ما همراه با مبارزه ضدامپریالیستی ، در کنار سایر نیروهای انقلابی و توده

رزمنده قهرمان ایران اعمال فاشیستی عمال بعثی عراق ازجمله راندن ایرانیان ، تخریب لوله‌های نفتی و حملات وحشیانه به مرزهای ایران را محکوم و آن دولت را مترسک و یکی از عوامل دست نشانده آمریکای جنایتکار در منطقه می‌دانیم و معتقدیم که روزی مردم قهرمان ایران و عراق دست در دست هم رژیم بعثی عراق را که با هزاران رشته به امپریالیسم آمریکا وابسته است ، سرنگون خواهدساخت . ۴ ـ ما رژیم دیکتاتوری مصر را به خاطر پناه دادن به شاه مخلوع ، به شدت محکوم کرده ودر جهت محو کامل دست نشاندگان آمریکای جهان‌خوار در منطقه از جمله عراق ، مصر و اسرائیل از هرگونه مبارزه رهایی بخش کوتاهی نخواهیم کرد. »

ـ مورخه ۵۹/۳/۹ ، مردم باینگان به عنوان اعتراض به حملات مزدوران بعث عراق ، مهاجمین مسلح و گروه‌های ضدانقلاب دست به تظاهرات و راهپیمایی زدند ، راهپیمایان در حالی که شعارهایی به طرفداری از امام امت و جمهوری اسلامی ایران می‌دادند ، خواستار سرکوبی مهاجمین مسلح شدند .

ـ مورخه ۵۹/۶/۳۱ ، کارگران سنندج برای مقابله با ارتش متجاوز عراق اعلام آمادگی کردند .

ـ مورخه ۵۹/۷/۱ ، مردم خوی با برگزاری راهپیمایی ، آمادگی خود را برای مقابله و جنگ با ارتش عراق اعلام نمودند .

ـ مورخه ۵۹/۸/۶ ، بیش از ۵۰۰۰ نفر از قشرهای مختلف مردم مسلمان سقز با برپایی راهپیمایی باشکوهی در این شهر، حملات مزدوران متجاوز بعث عراق را محکوم نمودندواخطارکردند که بازگشت آنان به سقز مساوی با کنده شدن گور آنها خواهد بود.

ـ مورخه ۵۹/۱۱/۱۶ ، جوانان قصرشیرین با سنگربندی شهر و تهیه اسلحه به یاری نیروهای نظامی شتافتند .

ـ مورخه ۶۰/۱/۲۹ به دنبال حمله وحشیانه هواپیماهای عراقی به پاوه ، مردم قهرمان این شهر به خیابان‌ها ریخته و طی تظاهراتی ضمن محکوم کردن عمل ددمنشانه صدام ، اعلام داشتند تا آخرین قطره خون خویش در برابر دشمن کافر ایستادگی خواهند کرد .

ـ مورخه ۶۰/۲/۵ به منظور ابراز انزجار از توطئه گروه‌های وابسته در مدارس

مریوان ، دانش‌آموزان و معلمین روستای دزلی در محل روستا ، دست به یک راهپیمایی زدند . راهپیمایان در حالی که عکس امام امت را حمل می‌کردند با شعارهای کوبنده بر ضد گروهک‌ها ، در مقابل سپاه دزلی اجتماع کردند و در یک قطعنامه از ارگان‌های انقلابی ، به ویژه آموزش و پرورش مریوان پشتیبانی و برای مبارزه با سر سپردگان ابرقدرت‌ها اعلام آمادگی کردند .

ـ مورخه ۶۰/۲/۲۴ ، قشرهای مختلف مردم منطقه مریوان با برپایی راهپیمایی ، عمل وحشیانه بمباران سردشت را محکوم نمودند و با قاطعیت اعلام کردند که آماده هرگونه جان‌فشانی در راه پاک انقلاب هستند .

ـ مورخه ۶۰/۲/۲۴ ، مردم پیرانشهر و نهادهای انقلابی این شهر در یک راهپیمایی باشکوه ، بمباران زندان دولتو را که به وسیله صدام و به کمک باند قاسملو صورت گرفته بود ، محکوم کردند .

ـ مورخه ۶۰/۳/۲ در پی شهادت جانگداز بیش از ۱۰۰ نفر از برادران پاسدار ، ارتشی ، جهادگر در بمباران جنایتکارانه زندان حزب منحله دموکرات توسط رژیم دست نشانده بعثی عراقی که با خیانت دموکرات ها صورت گرفت ، در « سراب » عزای عمومی اعلام شد و مردم با بستن مغازه ها و بازار به عنوان اعتراض و محکوم کردن این جنایت ، در مسجد جامع این شهر اجتماع نمودند و بعد از شنیدن سخنان یکی از روحانیون ، دست به یک راهپمایی عظیم و گسترده زدند .

ـ مورخه ۶۰/۴/۲ ، مردم تکاب با نیروهای نظامی جمهوری اسلامی ، در جریان دفع نقشه‌های شوم گروهک‌ها همکاری کردند .

ـ مورخه ۶۰/۴/۱۸ با همکاری مردم کرمانشاه ، ۹۰ نفر از اعضای گروهک منافقین دستگیر شدند .

ـ مورخه ۶۰/۷/۲۶ ، مردم کرمانشاه در سال روز بمباران این شهر توسط جنگنده‌های متجاوز بعثی دست به راهپیمایی زدند .

ـ مورخه ۶۱/۴/۲۳ مردم همیشه در صحنه کرمانشاه ، بعد از بمباران هواپیماهای عراقی ، در منطقه بمباران شده ، اجتماع کرده و شعار مرگ بر آمریکا سر دادند .

ـ مورخه ۶۱ /۷/۲۷ ، تعداد ۱۶۰نفر از اهالی ابراهیم‌آباد مریوان ، به دنبال حمله

گروهک‌های ضدانقلاب به مقر نیروهای سپاه در این روستا با برپایی راهپیمایی و سردادن شعارهایی در مقابله با گروهک‌های ضدانقلاب نفرت و انزجار خود را از آنان اعلام کردند.

ـ مورخه ۶۱/۸/۱۵، تعداد ۲۵۰۰ تن از خواهران و برادران عشایر گیلانغرب که از زیارت حرم مطهر ثامن‌الائمه (ع) و حضرت معصومه (س) به کرمانشاه بازگشته بودند در این شهر راهپیمایی کردند و با دادن شعارهایی مانند آمریکا، آمریکا این آخرین پیام است، عشایر رزمنده آماده قیام است و صدام به زودی به خاک ذلت درخواهی افتاد از خیابان‌های شهر گذشتند و سپس با آیت الله جنتی، عضو فقهای شورای نگهبان و امام جمعه موقت کرمانشاه ملاقات کردند.

ـ مورخه ۶۱/۱۱/۵، مردم بوکان برای پاکسازی این شهر با نیروهای نظامی جمهوری اسلامی همکاری کردند.

ـ مورخه ۶۱/۱۱/۲۷، اهالی روستای چشمه‌کاظم بیجار به درگیری و گروگان‌گیری ضدانقلاب در روستاهای اطراف اعتراض نمودند.

ـ مورخه ۶۲/۱/۲۵، زندانیان بوکان از رزمندگان اسلام و اعلام آمادگی نمایندگان بیش از ۸۳ روستای مهاباد جهت مبارزه با ضدانقلابیون استقبال کردند.

ـ مورخه ۶۲/۲/۲۴، مردم دولاب کامیاران با نیروهای ضدانقلاب که قصد ورود به روستای آنان را داشتند، مقابله کردند.

ـ مورخه ۶۲/۷/۱۷، توابین و نادمین گروهک‌های ضدانقلاب، در شهرها و بخش‌های استان کردستان، همچنین شهرهای مهاباد و بوکان با در دست داشتن پلاکاردها و عکس‌هایی از امام امت در خیابان‌های سنندج دست به راهپیمایی باشکوه زدند. راهپیمایان با دادن شعارهای کوبنده بر ضد گروهک‌های کومله و فدایی و حزب منحله دموکرات و ضمن ابراز تنفر از آنها، همبستگی خود را با مردم مسلمان اعلام داشتند.

ـ مورخه ۶۲/۷/۱۸ مردم سنندج طی صدور قطعنامه‌ای ضمن حمایت از رهبر انقلاب و رزمندگان اسلام، همکاری آمریکا و شوروی برای مقابله با کشورمان را محکوم کردند.

ـ مورخه ۶۲/۷/۲۵ بیش از ۲۵۰۰۰ نفر از اهالی بوکان و روستاهای اطراف،

ضمن برپایی یک راهپیمایی بزرگ در این شهر ، اعمال ددمنشانه گروهک‌های ضدانقلاب در منطقه را محکوم کردند . راهپیمایان در حالی که عکس‌هایی از امام امامت و پلاکاردهای مبنی بر محکوم ساختن اعمال و توطئه‌های استکبار جهانی در دست داشتند ، از محلات و مناطق مختلف بوکان به سوی میدان امام خمینی این شهر حرکت کردند و با دادن شعارهایی مانند مرگ بر آمریکا ، شوروی ، اسرائیل و فرانسه و مرگ بر گروهک‌های مزدور کومله و دموکرات ، بار دیگر نفرت و انزجار خود را از استکبار جهانی و مزدوران آن مورد تأکید قرار دادند .

ـ مورخه ۶۲/۸/۷ ، مردم مسلمان ومتعهد کامیاران به منظور اتمام حجت با گروهک‌های محارب و ضدانقلاب ، در یک راهپیمایی باشکوه به ضدانقلابیون وابسته به استکبار جهانی هشدار دادند که در صورت ادامه تحریکات در منطقه ، با آنان به شدت رفتار خواهند کرد واجازه نخواهند داد مشتی فریب‌خورده کردستان عزیز را قربانی توطئه‌های امپریالیسم جهان‌خوار نمایند .

ـ مورخه ۶۲/۸/۲۷ ، مردم شهرستان مرزی سردشت اعم از بازاری ، کارمند ، کارگر ، فرهنگی و نظامی در صفوفی به هم فشرده و منظم ـ که بعد از پیروزی انقلاب بی‌سابقه به‌نظر می‌رسید ـ به منظور اتمام حجت با گروهک‌های ضدانقلاب ، با حرکت از مقابل فرمانداری ، اقدام به راهپیمایی کردند و با سر دادن شعارهای کوبنده‌ای مانند کومله ، دموکرات مرگت فرا رسیده ارتش ۲۰ میلیونی به کربلا رسیده ، کومله ، دموکرات این آخرین پیام است ارتش جندالله آماده جهاد است، در میدان شهدای سردشت تجمع نمودند .

ـ مورخه ۶۳/۳/۴ ، اقشار مردم مسلمان و متعهد ارومیه با راهپیمایی در خیابان‌های این شهر ، ضمن تأکید بر حضور خود برای مقابله با استکبار جهانی ،تو طئه‌های آمریکا جنایتکار و مزدوران شرق و غرب در خلیج فارس را محکوم کردند .

ـ مورخه ۶۳/۴/۳۰ ، یک انبار مهمات در منطقه عملیاتی « قائم آل محمد (ص) » با همکاری مردم روستای کُردنشین قصر از توابع سلماس کشف شد .

ـ مورخه ۶۴/۴/۳۰ ، عشایر غیور قصرشیرین در نبرد با حزب بعث عراق ، متجاوز از ۱۲۰ نفر از صدامیان را به هلاکت رساندند .

۳ ـ همگامی با مردم سایر نقاط کشور در بزرگداشت مناسبت‌های مختلف

ـ مورخه ۵۹/۲/۲۰ به مناسبت ولادت حضرت زهرا (س) و بزرگداشت مقام زن، راهپیمایی عظیمی با شرکت هزاران نفر از بانوان ارومیه برگزار شد.

ـ مورخه ۵۹/۶/۱۷، مردم مسلمان شهرستان مریوان به مناسبت دومین سالگرد ۱۷ شهریور، روز پیروزی خون بر شمشیر، دست به یک راهپیمایی باشکوه زدند. راهپیمایان بعد از پیمودن مسیر راهپیمایی و اجتماع در مقابل مسجد جامع این شهر، ضمن اعلام همبستگی با نظام جمهوری اسلامی و حضرت امام‌خمینی (ره)، خواستار پاکسازی منطقه از شر کفار و ضدانقلابیون و استقرار آرامش و امنیت در آن شدند.

ـ مورخه ۵۹/۸/۱۳، مردم مسلمان سنندج همراه با سایر ملت مسلمانان و انقلابی ایران، در تظاهرات روز ۱۳ آبان شرکت کردند. در این راهپیمایی که از مسجد جامع آغاز شد، اهالی شهر همراه با نیروهای سپاه، ارتش، شهربانی و پیشمرگان مسلمان کُرد در صفوف منظم از خیابان‌های شهر عبور کردند و برای استماع سخنرانی در میدان آزادی اجتماع کردند.

ـ مورخه ۵۹/۸/۱۹، مردم بانه به مناسیت عید سعید غدیر خم، در خیابان‌های این شهر دست به راهپیمایی زدند.

ـ مورخه ۵۹/۱۱/۲۵ به مناسبت آغاز سومین سال پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی ایران، راهپیمایی عظیمی با شرکت دانش‌آموزان، فرهنگیان، پرسنل نظامی، افراد ارگان‌های انقلابی و اقشار مختلف مردم روانسر برگزار شد.

ـ مورخه ۶۰/۱/۱۲، اقشار مختلف مردم سنندج، در حالی که تمثال‌هایی از امام امت و پلاکاردهایی مبنی بر بزرگداشت ۱۲ فروردین در دست داشتند، پس از انجام راهپیمایی در سطح شهر، در خیابان ۲۲ بهمن شهر سنندج اجتماع کردند. در این آیین که روحانیون، نیروهای ارتش، سپاه، شهربانی، بسیج، ژاندارمری و جهادسازندگی نیز شرکت داشتند، حجت‌الاسلام سید محمدامین حسنی، امام‌جمعه شهر در سخنانی ضمن تبریک سالروز ۱۲ فروردین، از رهبری امام امت تجلیل کرد و گفت: مسلمین و مستضعفین جهان، امام‌خمینی را تنها امید خود می‌دانند.

ـ مورخه ۶۱/۲/۱۳ به مناسبت سالروز شهادت استاد مطهری، مردم مسلمان قروه

در خیابان‌های این شهر دست به راهپیمایی زدند .

ـ مورخه ۶۱/۳/۱۵ ، مردم مسلمان و مبارز شهرها ، بخش‌ها و روستاهای استان آذربایجان‌غربی یاد و خاطره قیام پانزدهم خرداد ، روز خروش امت اسلامی ایران بر ضد دستگاه جبار رژیم منحوس پهلوی و سر آغاز نهضت عظیم اسلامی را گرامی داشتند و با برپایی راهپیمایی باشکوه به جهانیان نشان دادند که برای اعتلای اسلام و تداوم انقلاب اسلامی هرگز از پای نخواهند نشست .

ـ مورخه ۶۱/۳/۱۷ مردم همیشه در صحنه کرمانشاه با شرکت گسترده خود در مراسم راهپیمایی ، خاطره شهدای ۱۵ خرداد را گرامی داشتند . در این مراسم آیت‌الله اشرفی اصفهانی امام‌جمعه کرمانشاه ، روحانیون ، مقامات محلی استان و رزمندگان اسلام نیز شرکت داشتند .

ـ مورخه ۶۱/۴/۹ در سالگرد فاجعه جانگداز هفتم تیر ، مردم مسلمان ارومیه با برپایی تظاهرات و راهپیمایی با شکوهی در خیابان‌های شهر ، ضمن تجلیل از شهدا به‌خصوص شهید مظلوم دکتر بهشتی ، پیمان خود را در جهت تداوم راه خونبار آنان تجدید کردند .

ـ مورخه ۶۱/۷/۱ در دومین روز از هفته دفاع مقدس ، دانش‌آموزان سطوح مختلف در سنندج و سایر شهرها و بخش‌های استان کردستان ، همراه با معلمان خود پس از استماع پیام امام امت به مناسبت آغاز سال تحصیلی جدید ، در خیابان‌های این استان دست به راهپیمایی زدند . دانش‌آموزان در این مراسم شعارهایی بر ضد استکبار جهانی و دست نشاندگان مزدور استکبار در کشورهای مرتجع و عناصر و عوامل ضدانقلاب دادند .

ـ مورخه ۶۱/۱۱/۲۲ ، همزمان با راهپیمایی امت مسلمان در سراسر کشور به مناسبت یوم‌الله ۲۲ بهمن ، مردم قهرمان و مبارز پاوه نیز دست به راهپیمایی در خیابان‌های این شهر زدند .

ـ مورخه ۶۳/۴/۸ روحانیون ، نیروهای نظامی و انتظامی ، پیشمرگان مسلمان کُرد ، برادران جهادگر ، مسئولین ادارات و گروه‌های مختلف مردم سنندج ، به مناسبت بزرگداشت روز جهانی قدس و لبیک به فرمان امام امت ،طی یک راهپیمایی که از

میدان آزادی تا مسجد جامع این شهر انجام شد ، این روز را گرامی داشتند .

ـ مورخه ۶۴/۲/۳ ، اهالی کرمانشاه و شهرهای اطراف در هفته نیروهای مسلح راهپیمایی‌های با شکوهی به راه انداختند .

۴ ـ پشتیبانی از روحانیون ، مسئولین و ارکان‌های دولتی و نظامی

ـ مورخه ۵۸/۱۲/۱۲ ، اهالی روستای اسلام‌آباد بیجار از تصویب قانون جدید اصلاحات اراضی توسط مسئولین پشتیبانی کردند .

ـ مورخه ۵۹/۴/۲۷ ، حدود ۳ هزار نفر از مردم بانه با اجتماع در سالن ورزشی این شهر ، ضمن اعلام پشتیبانی از دولت جمهوری اسلامی ایران ، خواستار آزادی افراد جهادسازندگی که توسط گروه‌های ضدانقلاب در بوکان به گروگان گرفته شده بودند، شدند.

ـ مورخه ۵۹/۶/۲۴ ، هزاران نفر از مردم کرمانشاه و سنقر و کلیایی به منظور اعلام پشتیبانی از ارتش جمهوری اسلامی ایران در مقابله با نیروهای متجاوز بعث عراق ، در سطح خیابان‌های کرمانشاه و سنقر دست به راهپیمایی گسترده‌ای زدند .

ـ مورخه ۵۹/۸/۲۹ بازاریان ، فرهنگیان ، کارمندان و سایر مردم شهر سردشت به پشتیبانی از امام امت ، روحانیت آگاه و مبارز و نیروهای دلیر نظامی وانتظامی دست به راهپیمایی زدند .

ـ مورخه ۵۹/۹/۱۳ بازاریان ، اصناف ، پاسداران انقلاب اسلامی ، بسیج عشایری و عده زیادی از مردم کرمانشاه به منظور پشتیبانی از روحانیت مبارز دست به راهپیمایی زدند. در این روز راهپیمایان از مسجد آیت الله بروجردی شروع به راهپیمایی کرده و سپس در مسجد جامع شهر گردهم آمدند .

ـ مورخه ۵۹/۹/۱۶ ، مردم سلماس به طرفداری از ولایت فقیه و حمایت از روحانیت اصیل و مبارز راهپیمایی گسترده بر پا کردند .

ـ مورخه ۵۹/۱۰/۲ ، حدود ۷ هزار تن از مردم مسلمان کامیاران در اعتراض به گروگان‌گیری چند تن از اعضای هیأت ۷ نفره جهاد سازندگی توسط ضدانقلابیون ، دست به یک راهپیمایی باشکوه زدند . تظاهر کنندگان در حالی که شعارهایی مبنی بر محکومیت عناصر ضدانقلاب می دادند ، از مسجد کامیاران به سوی مقر سپاه پاسداران

این شهر راهپیمایی کرده و خواستار آزادی هر چه زودتر برادران جهاد از سوی ضدانقلابیون شدند.

ـ مورخه ۶۱/۲/۱ ، بازارهای تکاب به پشتیبانی از اعلامیه‌های حوزه علمیه قم در محکوم نمودن شریعتمداری تعطیل شد .

ـ مورخه ۶۱/۲/۲۸ به دنبال انفجار مین و شهادت تعدادی از نیروهای ارتش در نزدیکی شهر اشنویه ، مردم مسلمان و متعهد این شهر ضمن تعطیلی بازار، مغازه ها و... ، در خیابان‌های شهر دست به راهپیمایی زده و ضمن دادن شعارهایی کوبنده بر ضد گروهک‌ها خواستار مجازات عاملین این فاجعه شدند .

ـ مورخه ۶۱/۶/۱۰ ، هزار تن از کشاورزان روستاهای تابعه شهرستان‌های سنندج ، دیواندره ، دهگلان ، کامیاران و قروه در خیابان های سنندج دست به راهپیمایی زدند و با حمل پلاکاردها و سر دادن شعار ، یک بار دیگر پشتیبانی قاطع و کامل خود را از حجت‌الاسلام سید موسی موسوی ، نماینده امام درغرب کشور اعلام کردند.

ـ مورخه ۶۱/۱۰/۱۱ ، عشایر و قشرهای مختلف مردم سلماس به عنوان اعتراض به گروگان‌گیری بخشدار و مسئولان ستاد جهادسازندگی این شهر ، ضمن برپایی تظاهرات خودجوش به گروهک‌ها هشدار دادند ، چنانچه به سرعت دست از اعمال پلید خود برندارند با خشم انقلابی عشایر مواجه خواهند شد و آن وقت دیگر مجالی برای ابراز ندامت نخواهند داشت .

ـ مورخه ۶۲/۱/۲۷ ، گروهی از مردم بیجار بعد از اقامه نمازجمعه به طرفداری از برگزاری نمازجمعه و امام جمعه شهرشان دست به راهپیمایی زدند .

ـ مورخه ۶۲/۸/۷ ، مردم پیرانشهر با برپایی راهپیمایی با شکوهی درخیابان‌های این شهر ، پیام مشترک قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) ، استانداری‌ها ودادگاه‌های انقلاب اسلامی استان‌های آذربایجان‌غربی و کردستان را مبنی بر عفو گروهک‌ها در صورت بازگشت به اسلام ، مورد تأیید قرار دادند و اعلام داشتند : چنانچه فریب خوردگان سران مزدور گروهک‌ها در این فرصت از روی آوردن به اسلام اجتناب کنند ، آواره‌گی ، دربه دری و در نهایت هلاکت نصیبشان خواهد شد .

۵ ـ حفظ وحدت و همبستگی با مردم سایر نقاط کشور

ـ مورخه ۵۹/۶/۲۸ به دعوت اتحادیه انجمن‌های اسلامی کرمانشاه به منظور حفظ وحدت بین مسلمانان ، گروه‌هایی از مردم کرمانشاه با ۲۲ دستگاه اتوبوس به سوی سنندج حرکت کرد و با همراهی مردم شهر ، عده‌ای از روحانیون اهل تسنن و سید موسی موسوی نماینده حضرت امام (ره) ، در این شهر دست به راهپیمایی زدند .

ـ مورخه ۶۰/۱۰/۱۸ ، عده‌ای از برادران و خواهران اهل تسنن که از شهرهای مختلف کردستان به همراه ائمه جمعه شهر خود برای بازدید از شهرهای شیعه‌نشین میهن اسلامی در هفته وحدت سفر می‌کنند ، در میان حضور پرشور مردم مسلمان و شهیدپرور همدان که برای استقبال از آنان در ۵ کیلومتری شهر اجتماع کرده بودند ، وارد این شهر شدند .

ـ مورخه ۶۰/۱۰/۲۰ به مناسبت هفته وحدت از سوی برادران شافعی مراسمی در مسجد جامع شافعی‌های کرمانشاه برگزار شد که در آن امام‌جمعه ، علما ، روحانیون و جمع کثیری از برادران شیعه و سنی این شهر شرکت داشتند .

ـ مورخه ۶۰/۱۰/۲۸ به مناسبت بزرگداشت هفته وحدت و سال‌روز میلاد مسعود حضرت محمد (ص) ، کاروانی متشکل از معلمان ، دانش‌آموزان و سایر اقشار مردم غیور کامیاران برای تحکیم هرچه بیشتر وحدت بین مسلمین وارد کرمانشاه شد . این کاروان ۴۰۰ نفری که با پای پیاده از کامیاران حرکت کرده بودند ، هنگام ورود به کرمانشاه مورد استقبال حضرت آیت‌الله عطاءالله اشرفی اصفهانی ، مسؤلین عقیدتی ـ سیاسی لشگر ۸۱ زرهی و جمعی از روحانیون و خانواده‌های شهدا قرار گرفت .

ـ مورخه ۶۱/۱۰/۱۱ به مناسبت هفته وحدت و گرامی‌داشت میلاد با سعادت حضرت رسول اکرم(ص) مجلس بزرگداشتی با شرکت گروهی از مردم قزوین ـ که به مهاباد سفر کرده بودند ـ و جمع کثیری از مردم مهاباد ، در مسجد جامع و مسجد حاجی‌عباس این شهر برپا شد .

ـ مورخه ۶۲/۱۰/۳ به مناسبت خجسته میلاد پیامبر بزرگ اسلام ، حضرت محمد مصطفی (ص) و در سومین روز از هفته وحدت ، مردم مسلمان و متعهد روانسر با شرکت در مراسم باشکوهی در مسجد جامع این بخش ، بار دیگر وحدت و انسجام

خود را در مقابله با توطئه‌های دشمنان اسلام به نمایش گذاشتند . در این مراسم امام‌جمعه و فرماندار پاوه ، روحانیون کاروان‌های اعزامی از کرمانشاه ، پاوه ، جوانرود ، باینگان ، نیروهای نظامی و انتظامی ، مسئولین سازمان‌ها و ارگان‌های انقلاب اسلامی و اقشار مختلف مردم حضور داشتند .

ـ مورخه ۶۳/۱۱/۲۳ مردم شهرها ، بخش‌ها و روستاهای استان آذربایجان‌غربی با شرکت در راهپیمایی و حضور در مراسم رژه نیروهای نظامی و انتظامی وحدت و انسجام خود را در مقابله با کفر جهانی به نمایش گذاشتند .

ـ مورخه ۶۴/۵/۱۵ راهپیمایی ۱۳۰ کیلومتری دانشجویان شرکت‌کننده در اردوی سراسری دفتر مرکزی جهاد دانشگاهی کرمانشاه ، سنندج به نشانه وحدت آغاز شد . در این مراسم باشکوه ۲۰۰ تن از خواهران و برادران دانشجو در میان بدرقه گرم اهالی کرمانشاه راهپیمایی خود را از کرمانشاه به طرف شهر سنندج آغاز کردند .

۶ ـ تجلیل از شهدا

ـ مورخه ۵۹/۹/۴ مصادف با چهلمین روز شهادت شهدای بمباران ۲۴ مهر کرمانشاه ، اقشار مختلف مردم ، نهادها ، ارگان‌ها و سازمان‌های این شهر به دعوت آیت‌الله اشرفی اصفهانی ، امام جمعه این شهر ، به راهپیمایی پرداختند .

ـ بعد از ظهر روزسوم تیرماه ۱۳۶۰ ، مردم پاوه به مناسبت شهادت سردار بزرگ اسلام، دکتر مصطفی چمران در جبهه های حق علیه باطل ، مجلس بزرگداشتی در مسجد انقلاب پاوه به دعوت بنیاد شهید و سایر ارگان های انقلاب این شهر برگزار کردند .

ـ مورخه ۶۰/۷/۲۳ به مناسبت سالروز بمباران دانشکده پزشکی دانشگاه رازی و مدارس کرمانشاه توسط هواپیماهای متجاوز صدام تکریتی ، مردم مسلمان و متعهد این شهر مراسمی برگزار کردند .

ـ مورخه ۶۱/۴/۱۳ ، مردم مسلمان و حزب‌الهی نقده با برپایی راهپیمایی و مراسم نوحه‌سرایی در این شهر ، در ضایعه فقدان عالم ربانی و فقیه بزرگوار شهید آیت‌الله محمد صدوقی به سوگواری پرداختند.

ـ مورخه ۶۱/۶/۹ ، انبوه مردم و نیروهای انتظامی شهر بانه در راهپیمایی و در

حضور گسترده مردم در تمام صحنه‌ها موجب یأس و نا امیدی گروهک‌های مزدور شد

کمک‌های غیور مردان مناطق غرب و شمال‌غرب به جبهه‌های جنگ حق علیه باطل

مراسمی که در مسجد جامع بانه به مناسبت شهادت ، شهیدان رجایی و باهنر برپا شده بود ، شرکت کردند .

ـ مورخه ۶۲/۵/۲۱ ، هزارن تن از امت شهید پرور کرمانشاه به منظور گرامی‌داشت یاد شهدای بمباران گیلان‌غرب در حالی که شعار می‌دادند : بمباران گیلان‌غرب نشانه زبونی صدام است ، صدام آمریکایی تا نابودی تو جنگ اسلام و کفر ادامه دارد ، به گفته خمینی ما مرد جنگیم ، صدام ناجوانمرد ! بجنگ تا بجنگیم » از میدان آزادی کرمانشاه به سوی مزار شهدای کرمانشاه در باغ فردوس راهپیمایی کرده و سپس بر مزار شهدا به عزاداری ، نوحه خوانی و سینه‌زنی پرداختند .

۷ ـ حمایت از رزمندگان اسلام و ابراز خشنودی از عملیات پیروزمندانه آنان در مقابل دشمن

ـ مورخه ۵۹/۷/۹ ، اعضای انجمن‌های اسلامی کرمانشاه برای اعلام حمایت از رزمندگان سه روز روزه گرفتند .

ـ مورخه ۵۹/۹/۱۸ به مناسبت پیروزی رزمندگان اسلام در میادین نبرد در سنندج مراسم شکرگزاری برگزار شد .

ـ مورخه ۵۹/۹/۲۳ ، مردم روستای دزلی ، پس از فتح این منطقه به دست نیروهای انقلاب و رهاشدن اهالی این روستا از دست گروهک‌های وابسته ، دست به یک راهپیمایی باشکوه زدند .

ـ مورخه ۵۹/۱۱/۱۳ به مناسبت سالروز فتح کامیاران و پاکسازی این شهر از لوث وجود عناصر ضدانقلاب ، راهپیمایی عظیمی با شرکت اقشار مختلف مردم برگزار گردید.

ـ مورخه ۶۰/۸/۲ در پی پیروزی‌های رزمندگان اسلام و پاکسازی مناطق غربی کشور از لوث وجود ضدانقلابیون ، اهالی اورامانات دست به یک راهپیمایی باشکوه زدند.

ـ مورخه ۶۱/۳/۳ ، مردم شهر بانه با شنیدن خبر پیروزی رزمندگان و فتح خرمشهر به خیابان‌ها ریختند و با پخش شیرینی و راهپیمایی از رزمندگان اسلام تقدیر نمودند و با سر دادن شعارهایی برضد گروهک‌ها و متجاوزین بعثی نسبت به آنان ابراز انزجار کردند .

ـ مورخه ۶۱/۳/۵ در پی انتشار خبر آزادسازی خونین‌شهر ، اقشار مختلف مردم

مسلمان و متعهد سنندج در برابر مسجد جامع این شهر اجتماع کردند و تکبیرگویان در خیابان‌های شهر دست‌به یک راهپمایی باشکوه زدند و این پیروزی بزرگ را گرامی داشتند.

ـ مورخه ۶۱/۴/۱۳ به پاس عملیات موفقیت‌آمیز ضربت سپاه ، اهالی پاوه از ۵۰ کیلومتری شهر به استقبال این گروه رفتند .

ـ مورخه ۶۱/۶/۱۵ اهالی روستای تازه پاکسازی شده بادین‌آباد ـ از توابع پیرانشهر ـ ضمن مراجعه به پیرانشهر با برپایی یک راهپیمایی باشکوه و اجتماع در مقابل پادگان این شهر ، به خاطر خارج شدن از سلطه گروهک‌های ضدانقلاب و بازگشت به دامان اسلام ابراز خوشحالی کردند .

ـ مورخه ۶۱/۱۰/۱۰ در روستای میرآباد واقع در مسیر جاده پیرانشهر که حدود دوماه و نیم پیش توسط جان بر کفان سپاه اسلام از اشغال دموکرات و کومله خارج گردید ، راهپیمایی باشکوهی برگزار شد .

ـ مورخه ۶۲/۷/۱۷ ، اهالی روستاهای کماله ، اورامان و سرپیر از توابع مریوان ، به همراه جمعی از رزمندگان اسلام ، به مناسبت سومین سال آزاد شدن این روستاها از چنگال ضدانقلابیون ، دست به یک راهپیمایی باشکوه زدند . راهپیمایان با دادن شعارهای کوبنده مبنی بر ابراز انزجار از گروهک‌های وابسته در مسجد این روستا اجتماع کرده و به سخنان یکی از برادران روحانی در مورد جنایات گروهک‌ها گوش دادند .

ج : حمایت‌های مادی

مردم متعهد و نوع دوست سراسر کشور با درک نیاز رزمندگان اسلام و مردم جنگ‌زده غرب و شمال‌غرب به وسایل ، امکانات وتجهیزات ضروری زندگی ، کمک‌های خود را از طریق ارگان‌ها و سازمان‌های مربوطه به این مناطق ارسال کردند . این کمک‌ها شاید از نظر مادی کافی نبود ، لکن از نظر معنوی به خاطر خلوص نیت و احساس همبستگی مردم ارزش فراوانی داشت و رزمندگان اسلام را در راه رسیدن به اهداف مقدس و مردم رنج‌کشیده و خسارت دیده را در تحمل سختی‌ها یاری می‌نمود .

در این قسمت جهت تدوین مطالب و رسیدن به نتیجه مطلوب موضوعات به تفکیک ، شهرستان‌ها و چگونگی ارسال کمک‌ها از طریق ارگان‌ها یا کاروان‌های

یاری رسان ، روش یاری رسانی ، روش اعلام نیاز ، نوع اقلام ارسالی دسته‌بندی و در انتها به همراه مصادیقی ارائه می‌گردد:

۱ ـ مناطق معین یا کمک‌رسان

گرچه کمک‌های مردمی از سراسر کشور (مانند تهران ، قم ، سیستان و بلوچستان ، ایلام ، همدان ، یزد ، سمنان و اهواز) به مناطق جنگی ارسال می‌شد ، لکن برخی شهرها مانند اصفهان به دلیل امکانات گسترده و بعضی دیگر مانند ارومیه به علت نزدیکی به میادین نبرد ، بیشتر از سایر مناطق در این زمینه فعالیت داشتند ، به صورتی که اهالی شهرها و روستاهای مناطق غرب وشمال‌غرب که خود امکانات بسیار محدودی در اختیار داشت و یا اموالشان به وسیله گروهک‌ها و ارتش متجاوزین بعث عراق غارت شده بود ، بیش از ۹۰٪ کمک‌های مردمی را به خود اختصاص داده بودند .

۲ ـ روش اعلام نیاز و ارسال کمک

از سوی قرارگاه‌ها یا ستادهای عملیاتی مثل ستاد مشترک ارتش و سپاه ، قرارگاه‌های غرب و شمال‌غرب و ستاد پشتیبانی جنگ نیازهای رزمندگان اسلام در جبهه‌های نبرد و مردم جنگ‌زده به ارگان‌های یاری‌رسان اعلام شد . این مراکز نیز با صدور اطلاعیه و یا از طریق اعلام در مساجد ، این نیازها را به اطلاع مردم می‌رساندند ، اما در اکثر شهرها مردم خود از طریق تماس باستاد هماهنگی از نوع و میزان نیازها مطلع می‌شدند .

پس از اعلام نیاز ، کمک‌های مردمی در چادرهای مستقر در ستادهای کمک‌رسان جمع‌آوری و در پایان هفته برای مناطق مذکور فرستاده شود . برای جمع‌آوری کمک‌های نقدی علاوه بر تعیین شماره حساب ، قبض‌های کمک‌رسانی نیز در میان مردم توزیع می‌گردید .

۳ ـ چگونگی ارسال کمک‌ها

از اواخر سال ۱۳۵۸ با اعلام نیاز ارگان‌ها و نهادهای دولتی ، کمک‌های مردمی از

طریق مساجد جمع‌آوری و به مناطق درگیر ارسال می‌شد ، لکن با بالاگرفتن درگیری‌ها اوایل سال ۱۳۵۹ همچنین هجوم ارتش عراق ، ارگان‌هایی همچون هلال‌احمر و کمیته امداد امام خمینی (ره) رسماً کار جمع‌آوری ، ارسال و توزیع اجناس ، وسایل و وجوه نقدی را بر عهده گرفتند .

به این ترتیب در مرداد ۱۳۵۹ اولین ستاد پشتیبانی جبهه‌های غرب در شهر مریوان و به دنبال آن در سایر نقاط کشور تشکیل شد . این ستادها وظیفه کمک‌رسانی به جبهه و بازسازی مناطق جنگ را بر عهده گرفتند و از این تاریخ به بعد ، کمک‌رسانی به گونه‌ای بهتر و سازمان‌دهی شده ، انجام می‌گردید .

۴ ـ نحوه توزیع کمک‌های ارسالی

کمک‌های جنسی ارسالی در میان رزمندگان اسلام و جنگ‌زدگان با توجه به نوع نیاز آنها تقسیم می‌شد . کمک‌های نقدی نیز اغلب برای اسکان جنگ‌زدگان در اردوگاه‌ها و فراهم آوردن امکانات رفاهی برای آنان ، بازسازی مناطق جنگزده و تأسیس کارگاه‌های صنعتی کوچک و بزرگ در این مناطق برای ایجاد اشتغال ، ایجاد ایستگاه‌های صلواتی در جبهه‌ها ، تأمین کمبودهای تجهیزاتی ، فنی ، خوراکی و پوشاکی رزمندگان و دیگر موارد مشابه مصرف می‌گردید .

عمده کمک‌های جنسی ارسالی به مناطق غرب وشمال‌غرب را مواد خوراکی ، پوشاکی ، ظروف آشپزخانه ، وسایل گرمایی ، تانکر آب ، وسایل پخت غذا ، امکانات رفاهی (شامل چادر ، پتو ، زیرانداز ، موکت و رادیو) ، تجهیزات پزشکی (شامل دارو ، برانکارد ، تخت‌خواب فلزی ، کپسول اکسیژن و خون) ، وسایل بهداشتی (شامل صابون ، پودر رخت‌شویی ، شامپو ، مایع ظرف‌شویی و ...) ، انواع لوازم التحریر ، اقلام فرهنگی (مانند کتاب ، نوار و ...) ، انواع خودروی سبک و سنگین ، مصالح ساختمانی ، وسایل ساخت و ساز (مانند بیل مکانیکی ، قالب سنگ‌بری ، دستگاه کانال‌کشی و ...) تشکیل می‌داد که به علت یکسان نبودن واحد آماری این اجناس ، از ذکر میزان کمک‌ها به صورت جمع‌بندی خودداری شده است .

در خصوص کمک‌های نقدی نیز بر اساس آمار به دست آمده از اسناد و مدارک

موجود ، جمعاً ۲۲۲۸۹۵۳۵۶۲۸ ریال به مناطق غرب و شمال‌غرب ارسال شده بود که ۲۲۲۴۵۷۳۵۰۰۱ ریال آن توسط مردم منطقه و ۴۳۸۰۰۶۲۷ ریال آن توسط مردم سایر نقاط کشور برای کمک به رزمندگان اسلام و هموطنان جنگزده در این مناطق ارسال گردیده است .

۵ـ مصادیق

ـ مورخه ۵۹/۷/۱۶ ، ستاد امداد اصفهان کمک‌های مردم این شهر را در هفته گذشته بدین شرح اعلام کرد : مواد غذایی ۲۰۸۶۵۰ کیلوگرم ، پتو ۱۴۵۰ تخته ، خودروی سبک و سنگین ۱۲۶ دستگاه .

ـ مورخه ۵۹/۷/۲۶ ، دانشجویان مسلمان ایالت پنسیلوانیا ضمن ارسال پیام حمایت از امام خمینی (ره) ، مبلغ ۴۲۰ دلار برای خرید دارو در دفتر حفاظت منافع ایران در واشنگتن گذاشتند .

ـ مورخه ۵۹/۸/۱۴ ، اهالی آبادی‌هایی که هنوز گروه‌های ضدانقلاب برآن‌ها حکومت می‌کنند ، مخفیانه کمک‌هایی از قبیل پول نقد ، آذوقه و گوسفند به سپاه پاسداران کامیاران جهت ارسال به مرز ، تحویل داده‌اند .

ـ مورخه ۵۹/۹/۳ ، بخشدار قره‌ضیاء الدین از توابع شهرستان خوی اعلام داشت : مردم مسلمان این بخش روز عاشورای حسینی با مراجعه به درمانگاه قره‌ضیاءالدین ۲۰۰ کیسه خون به گنجایش هر کیسه ۲۵۰ سی سی ، برای کمک به مصدومین جنگی اهدا کردند . وی همچنین افزود : استقبال مردم از اهدای خون به حدی بود که کیسه‌های خون موجود در درمانگاه کافی نبود و گروه زیادی از داوطلبان که موفق به اهدای خون نشده بودند به‌شدت متأثر شدند .

ـ مورخه ۶۱/۲/۲۹ ، اهالی شهر تکاب و روستاهای اطراف ۳ کامیون مواد غذایی و ۳۰ قطعه طلا ، چندین ساعت مچی و ۳۰۰۶۵۰۰ ریال وجه نقد برای جبهه فراهم کردند .

ـ مورخه ۶۱/۱۰/۲۵ در دو ماه گذشته از سوی خواهران دانش‌آموز شهرستان سلماس بیش از یک هزار جفت جوراب ، بلوز و کلاه بافته شده و مبلغ ۸۰۰ هزار ریال وجه نقد از طریق واحد امداد هلال احمر این شهر به جبهه های جنگ ارسال

گردید . همچنین توسط دیگر دانش‌آموزان این شهر هدایایی شامل لباس گرم ، ۵۶ عدد مسواک ، ۵۹ عدد خمیردندان ، ۱۸۰۰ قالب صابون و ۳۶ عدد حوله به جبهه‌های جنگ تحمیلی هدیه شد .

ـ مورخه ۶۲/۴/۲ از سوی نمازگزاران جمعه شهر کرمانشاه مبلغ ۱۵۹۴۰۰ ریال وجه نقد برای جبهه‌های جنگ اختصاص یافت .

ـ مورخه ۶۲/۱۱/۱۸ ، ساکنین چند روستای گیلان‌غرب مبلغ ۱۲۵ هزار ریال به جبهه‌های جنگ اختصاص دادند .

ـ مورخه ۶۲/۱۱/۱۸ ، ستاد کمک رسانی به جبهه های جنگ مستقر در تنکابن با خودیاری مردم متدین و دانش‌آموزن مدارس این شهر ، ۳ دستگاه تراکتور با یدک‌کش (به قیمت سه میلیون و پانصد هزار ریال) برای لشکر ۳۰ عملیاتی مازندران مستقر در غرب کشور و ۳ دستگاه تویوتا (به قیمت یک میلیون و هشتصد هزار ریال) به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مریوان اهدا نمود .

ـ مورخه ۶۳/۳/۲۱ از سوی امام امت مبلغ ۵ میلیون ریال جهت یاری‌رسانی به مردم قهرمان‌پرور بانه و رسیدگی به خانواده‌های محترم شهدا و آسیب دیدگان ناشی از بمباران وحشیانه هواپیماهای رژیم صدام کافر اختصاص یافت .

ـ مورخه ۶۳/۳/۲۱ از سوی اهالی شهید پرور کرمانشاه مبلغ ۱۹۸ هزار ریال وجه نقد و یک حلقه انگشتر طلا و یک عدد سکه بهار آزادی به جبهه‌ها اهدا شد .

ـ مورخه ۶۳/۸/۱ دو دستگاه وانت بار از هدایای اهالی شهر و روستاهای رامسر ، شامل ظروف غذاخوری ، حشره‌کش ، پتو ، چکمه ، فانوس ، برنج ، قند ، چای ، مربا ، انواع کمپوت ، سیب‌زمینی ، پیاز ، گونی خالی و دارو توسط ستاد کمک به جبهه‌های جنگ به غرب کشور ارسال شد .

ـ مورخه ۶۴/۶/۱۷ اهالی ده روستا از توابع شهرستان دهلران ، مبلغ ۲۲۰ هزار ریال وجه نقد ، ۳۱ رأس گوسفند و بز، ۲ تن هندوانه ، ۶۰۰ کیلو خیار ، ۱۸۸ شیشه آب‌لیمو ، ۶۰۰ قالب صابون ، ۱۲ کارتن خرما و دستمال کاغذی ، ۲ گونی پنبه ، ۱۵۰ عدد حشره‌کش ، ۵۰ جفت دمپایی ، ۴ حلب پنیر ، ۸۴ عدد متکا و دستمال ، ۱۰۰ پاکت چای ، مقداری گونی خالی ، باند و سرم ، ۵۳ عدد کلمن و پارچ ، ۲ کارتن دارو ، ۱۰

عدد دیگ و فانوس ، تعدای خمیردندان ، دفتر و مایع ظرفشویی بـه جبهـه‌هـای جنـگ ارسال کردند .

ـ مورخه ۶۴/۶/۱۷ ، انجمن اسلامی کارخانه کانادای ارومیه ۵۰ کارتن آب انگـور ویک کارتن سیب و اهالی روستاهای قزل‌عاشق و محمودآباد این شـهر مبلـغ ۴۴۹۱۸۰ ریال وجه نقد به رزمندگان اسلام هدیه کردند .

فصل دوازدهم

تلفات و خسارت‌های نیروهای خودی و دشمن
در مقطع نبرد دوم

الف : مقدمه

دردناک‌ترین چهره جنگ ، وارد آمدن تلفات و خسارت‌های جانی و مالی فراوان به طرف‌های درگیر در میادین نبرد و مهمتر از آن ، نیروهای بی‌دفاع و غیرنظامی است که یا محل زندگی‌شان به میدان تاخت و تاز نیروهای دو جبهه مبدل شده و یا خانه و کاشانه آنها با بمب‌ها و گلوله‌ها به ویرانه‌ای مبدل گشته است .

اما آنچه که در رابطه با وقوع جنگ‌ها غیرقابل جبران می‌باشد ، تلفات جانی است زیرا خانه‌ها را می‌شود از نو بنا کرد و آنها را حتی زیباتر از قبل ساخت و همه آنچه که در یک بمباران شبانه از دست رفته است را دوباره با تلاش و کوشش می‌توان فراهم آورد . چیزی که با ثروت فراوان و زحمت مشقت‌بار هرگز بازنخواهد گشت . حضور مجدد عزیزانی است که به خاطر طبع قهرآمیز جنگ از دست رفته‌اند . در مکتب الهی اسلام ناب محمدی (ص) ، آنان که در راه دفاع از دین و ارزش‌های مکتبی کشته می‌شوند ، هرگز نخواهند مرد ، بلکه آنان زنده‌اند ، نزد خدای خویش جاودانند و از نعمت‌های ابدی بهشت برین بهره‌مند خواهند بود[1].

آنچه در این فصل ارائه خواهد شد ، جمع‌بندی آمار تلفات رزمی و غیررزمی نیروهای خودی[2] ، دشمن (ضدانقلاب و متجاوزین بعثی) و جمعیت ساکن در مناطق غرب و شمال‌غرب می‌باشد که از کتاب‌های جلد سوم ، چهارم و پنجم این مجموعه ، همچنین اطلاعات جمع‌آوری گردیده از منابع اختصاصی کمیته تدوین نبرد دوم استخراج

---

۱ ـ خداوند در سوره آل‌عمران ، آیه ۱۶۸ می‌فرماید : « وَ لا تَحسَبَنَ الذینَ قُتلوا فی سَبیل‌الله أمواتا بَل أحیاء عندَ رَبهم یُرزَقون »

۲ ـ منظور از نیروهای خودی کلیه افراد یگان‌های نظامی ، انتظامی و نیروهای دولتی مستقر در مناطق غرب و شمال‌غرب می‌باشد .

شده است . در ضمن سعی شده است برای جلوگیری از تکرار متون و دسترسی راحت به آمار و ارقام ، مطالب به صورت خلاصه و در قالب جدول و نمودار ارائه گردد .

با توجه به نوع و تعدد عملیات دشمن ، همچنین عدم ثبت دقیق خسارتهای وارد شده به تجهیزات و اماکن یا غارت اموال در گزارش‌های موجود ، از پرداختن به میزان خسارت‌های وارد شده در مقابله با ضدانقلاب خودداری شده است[1] .

ب : تعاریف و اصطلاحات

۱ ـ شهید : آن که چیزی از علم وی پنهان و پوشیده نیست ، یکی از نام‌های خداوند ، شاهد ، گواه ، امین در گواهی دادن و نیز کشته شده در راه خدا ، جمع آن شهدا .

۲ ـ کشتن : جانداری را بی‌جان کردن ، میراندن و نیز خاموش کردن چراغ ، قتل ، کشتار .

۳ ـ کشته : جانداری که سر او را بریده یا به طریق دیگر بی‌جان کرده باشند .

۴ ـ کشنده : کسی که جانداری را بکشد . عاملی که باعث کشتن شود .

۵ ـ خسارت : ضرر کردن ، زیان بردن ، زیان دیدن ، زیان‌کاری ، زیان .

۶ ـ غارت : تاخت کردن ، هجوم بردن ، چپاول کردن ، به تاراج بردن ، نهب ، تاراج ، چپاول ، جمع آن غارات .

۷ ـ غنیمت : آن چه در جنگ از دشمن گرفته شود ، آن چه که بی‌رنج و زحمت به دست آید ، جمع آن غنایم

۸ ـ جنگ : نبرد ، پیکار ، رزم ، کارزار ، آورد ، زد و خورد و کشتار میان چند تن یا سپاهیان دو کشور .

۹ ـ تلفات غیررزمی : به کشته و زخمی که به غیر از عوامل کشنده دشمن در مناطق عملیاتی و جنگی به نیروها وارد آید ، گفته می‌شود مانند یخ‌زدگی ، تصادفات ، برخورد با مین خودی ، انفجار حین آموزش فنون نظامی ، غرق شدن درآب ، خودزنی و دیگرزنی .

---

۱ ـ همان‌طور که مطرح شد ، به علت عدم ثبت دقیق آمار مربوط به خسارات در آن برهه از زمان ، ممکن است آمار موجود مغایر با واقعیت قلمداد گردد ؛ اما سعی ما استفاده کامل از اسناد جمع‌آوری شده در کمیته نبرد دوم و ثبت آن می‌باشد و خود نیز ادعایی مبنی بر کامل بودن آمار ارائه شده نداریم .

ج : تلفات وارده به نیروهای خودی و ضدانقلاب

۱ ـ تلفات وارده به نیروهای خودی

بر اساس اسناد و مدارک موجود ، تلفات وارده به نیروهای خودی در مناطق غرب و شمال‌غرب در مقابله با گروهک‌های مسلح غیرقانونی و اشرار ، تعداد ۲۴۰۶۴ نفر شهید ، ۱۲۲۰۷ نفر مجروح ، ۳۳۶ نفر مفقود و ۵۳۴۶ نفر به گروگان دشمن درآمدند (جداول شماره ۱ ـ ۱۲ ـ ۶ و ۲ ـ ۱۲ ـ ۶). ضمناً از این تعداد ۳۷۹ نفر به واسطه عواملی غیررزمی شهید ، ۶۷۷ نفر مجروح و ۸ نفر فوت شدند .

جدول شماره ۱ ـ ۱۲ ـ ۶ تلفات رزمی و غیررزمی نیروهای خودی در مقابله با ضدانقلاب در مقطع نبرد دوّم

ردیف	نوع تلفات	شهید	مجروح	مفقود	گروگان	فوت‌شده	جمع
۱	تلفات رزمی	۲۳۶۸۵	۱۱۵۳۰	۳۳۶	۵۳۴۶	ـ	۴۰۸۹۷
۲	تلفات غیررزمی	۳۷۹	۶۷۷	ـ	ـ	۸	۱۰۶۴
۳	جمع‌بندی	۲۴۰۶۴	۱۲۲۰۷	۳۳۶	۵۳۴۶	۸	۴۱۹۶۱

جدول شماره ۲ ـ ۱۲ ـ ۶ تلفات غیررزمی نیروهای خودی به تفکیک موضوع در مقطع نبرد دوّم

ردیف	موضوع	شهید	مجروح	مفقود	گروگان	فوت شده	جمع
۱	دیگرزنی	۸۴	۸۶	ـ	ـ	ـ	۱۶۷
۲	خودزنی	۵۳	۱۷۷	ـ	ـ	ـ	۲۳۰
۳	برخورد با مین خودی و انفجار نارنجک حین آموزش و تمرین فنون نظامی	۳۰	۵۷	ـ	ـ	ـ	۸۷
۴	یخ‌زگی	۷	۱	ـ	ـ	ـ	۸
۵	تصادفات	۱۰۱	۳۵۹	ـ	ـ	ـ	۴۶۰
۶	غرق شدن در آب	۲	ـ	ـ	ـ	ـ	۲
۷	مسمومیت	۱۰۲	ـ	ـ	ـ	ـ	۱۰۲
۸	خودکشی	ـ	ـ	ـ	ـ	۵	۵
۱۰	جمع‌بندی	۳۷۹	۶۷۷	ـ	ـ	۸	۱۰۶۴

۲ ـ تلفات وارده به ضدانقلاب

در مجموعه عملیات متهورانه رزمندگان اسلام برای سرکوبی گروه‌های ضدانقلاب همچنین دفع اقدامات و فعالیت‌های خصمانه آنان در منطقه ، تعداد ۱۸۸۸۸ نفر از نیروهای ضدانقلاب کشته ، ۸۳۹۴ نفر زخمی ، ۴۴۵۹ نفراسیر ، ۵۹۴۲ نفر دستگیر و ۱۷۰۹۳ نفر تسلیم شدند . همچنین ۱۱۴۴ نفر از آنها به واسطه درگیری با یکدیگر کشته ، ۷۱۹ نفر زخمی و ۱۳ نفر نیز اسیر شدند . علاوه بر این ۱۵۷ نفر از عوامل ضدانقلاب به علت وقوع حوادثی مانند انفجار به هنگام حمل و یا ساخت بمب ، غرق شدن در آب ، خودکشی ، اعدام توسط خود گروهک ، تصادف و واژگونی خودرو کشته و زخمی گردیدند . (جدول شماره ۳ ـ ۱۲ ـ ۶)

جدول شماره۳ ـ ۱۲ ـ ۶ تلفات گروهک‌های مسلح غیرقانونی در مقطع نبرد دوّم

ردیف	موضوع	کشته	زخمی	اسیر	دستگیر	تسلیم	جمع
۱	درگیری با نیروهای جمهوری اسلامی	۱۸۸۸۸	۸۳۹۴	۴۴۵۹	۵۹۴۲	۱۷۰۹۳	۵۴۷۷۶
۲	درگیری گروهک‌ها با یک‌دیگر	۱۱۴۴	۷۱۹	۱۳	-	-	۱۸۷۶
۳	سایر موارد[۱]	۱۱۹	۳۸	-	-	-	۱۵۷
۴	جمع‌بندی	۲۰۱۵۱	۹۱۵۱	۴۴۷۲	۵۹۴۲	۱۷۰۹۳	۵۶۸۰۹

د : تلفات و خسارت‌های وارده به نیروهای خودی و متجاوزین بعثی

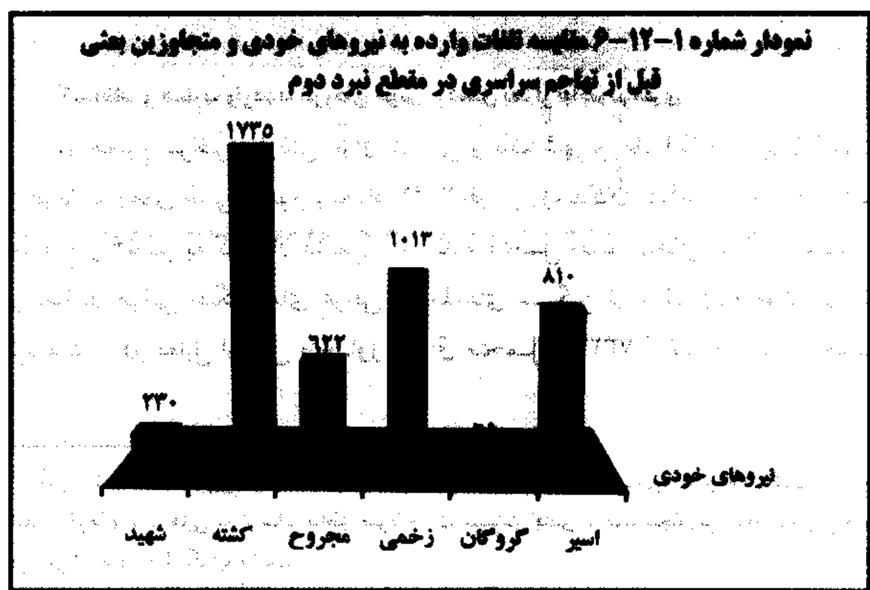
غیور مردان سپاه اسلام به هنگام هجوم سراسری و ددمنشانه ارتش متجاوز بعث عراق و قبل از آن ، علی‌رغم کمبود امکانات و تجهیزات و درگیری با گروهک‌های ضدانقلاب با عزمی راسخ و همتی بلند در مقابل متجاوزین ایستادند و در مقابل چشمان جهانیان ، ارتش سرتا پا مسلح عراق را با واردآوردن تلفات و خسارت‌های سنگین زمین‌گیر کردند و از ادامه پیشروی در خاک مقدس جمهوری اسلامی باز

۱ ـ سایر موارد عبارت است از : غرق شدن درآب ، تصادف ، خودکشی ، اعدام توسط خود گروهک و ... .

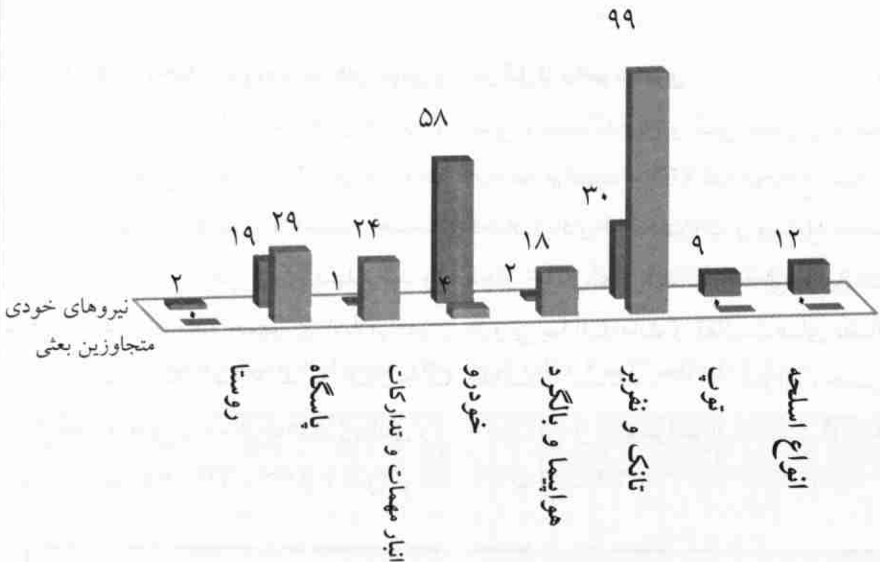
داشتند. آماری که در ادامه از میزان تلفات و خسارت‌های وارده به نیروهای خودی و متجاوزین بعثی در جبهه‌های غرب کشور ـ در مقطع نبرد دوم ـ ارائه خواهد شد، خود مبین این حقیقت عظیم خواهد بود.

۱ ـ تلفات و خسارت وارده به نیروهای خودی و دشمن قبل از تهاجم سراسری

در این دوره بر اثر حمله‌های هوایی و زمینی، بمب‌گذاری و مین‌گذاری دشمن در مرزهای غربی کشور، ۲۳۰ نفر از رزمندگان اسلام شهید و ۶۲۲ نفر مجروح شده و ۶۹ نفر به گروگان دشمن درآمدند. همچنین تعداد زیادی از تجهیزات و وسایل نظامیان و مردم ساکن در مناطق مرزی منهدم شد و یا دچار خسارت گردید. در مقابل مرزبانان و دیگر نیروهای رزمنده جمهوری اسلامی در رویارویی با اقدامات و فعالیت‌های نظامی دشمن موفق شدند، ۱۷۳۵ نفر از آنان را به هلاکت رسانده، ۱۰۱۳ نفر را زخمی، ۸۱۰ نفر را اسیر و خسارت‌های زیادی را به وسایل و تجهیزات آنان وارد آورند. (نمودار شماره ۱ ـ ۱۲ ـ ۶) و (نمودار شماره ۲ ـ ۱۲ ـ ۶).

نمودار شماره ۲-۱۲-۶ مقایسه خسارت‌های وارده به نیروهای خودی و متجاوزین بعثی قبل از تهاجم سراسری در مقطع نبرد دوم

۲ ـ تلفات و خسارت وارده به نیروهای خودی و دشمن بعد از تهاجم سراسری

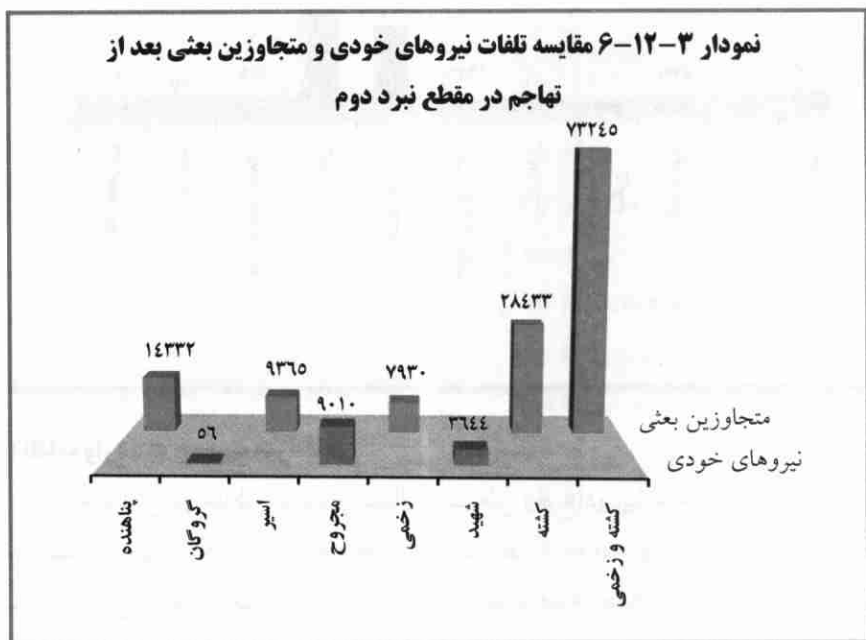
در هجوم سراسری ارتش عراق در سی و یکم شهریورماه ۱۳۵۹ به ایران اسلامی از طریق مرزهای غربی کشور، تعداد ۳۶۴۴ نفر از رزمندگان اسلام شهید، ۹۰۱۰ نفر مجروح و ۵۶ نفر به گروگان دشمن درآمدند و متحمل خسارت‌های سنگین به‌ویژه بر اثر بمباران هوایی جنگنده‌های عراقی، حمله‌های سنگین توپخانه‌ای و موشکی آنها گردیدند [1]. در مقابل ارتش متجاوز عراق متحمل ۷۳۲۴۵ [2] نفر کشته و زخمی،

---

۱ ـ آمار ارائه شده فقط مربوط به یگان‌های سازمانی مناطق غرب و شمال‌غرب می‌باشد و آمار یگان‌های دیگر مانند لشگرها و تیپ هایی که از سایر مناطق صرفاً جهت عملیات آفندی بر ضد متجاوزین عراق به این مناطق اعزام می‌شدند، لحاظ نگردیده است.

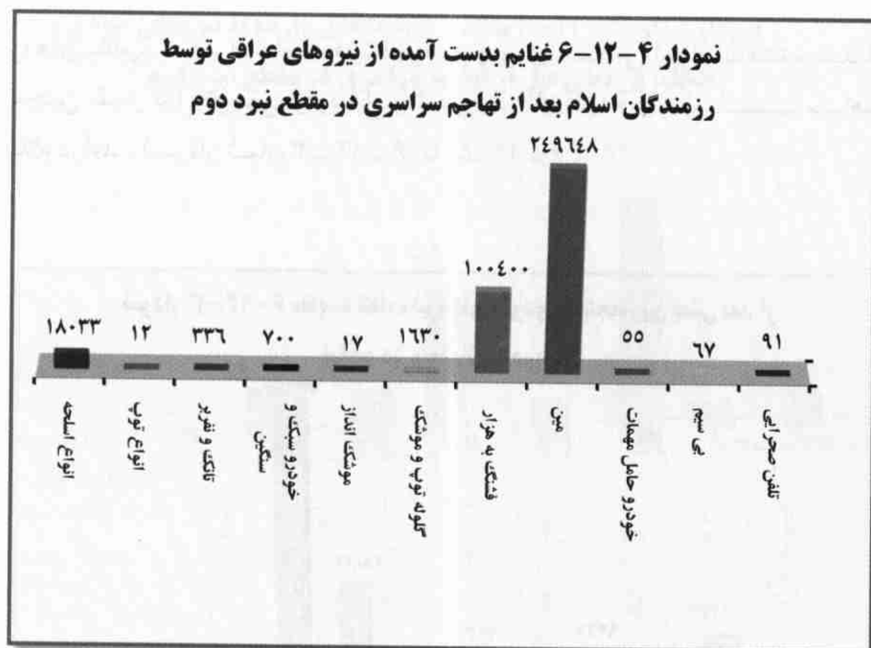
۲ ـ منظور از کشته. زخمی در این مکتوب مربوط به مناطقی می‌باشد که بنا به دلایل مختلف مشخص نشده که نفرات دشمن کشته شده‌اند یا زخمی به همین جهت عنوان کشته و زخمی آورده شده

۲۸۴۳۳[1] نفر کشته ، ۷۹۳۰ نفر زخمی و ۹۳۶۵ نفر اسیر گردید و ۱۴۳۳۲ نفر از نیروهای نظامی به همراه خانواده‌هایشان به جمهوری اسلامی ایران پناهنده شدند . همچنین مقدار قابل توجهی از وسایل و تجهیزات آنان منهدم و یا به غنیمت سپاهیان اسلام درآمد . (نمودار شماره۳ ـ ۱۲ ـ ۶ تا ۵ـ ۱۲ ـ ۶)

نمودار ۳-۱۲-۶ مقایسه تلفات نیروهای خودی و متجاوزین بعثی بعد از تهاجم در مقطع نبرد دوم

۱ ـ آمار تلفات وارده به متجاوزین بعثی مربوط به کلیه عملیات است که رزمندگان اسلام در مناطق غرب و شمال‌غرب اجرا کرده‌اند .

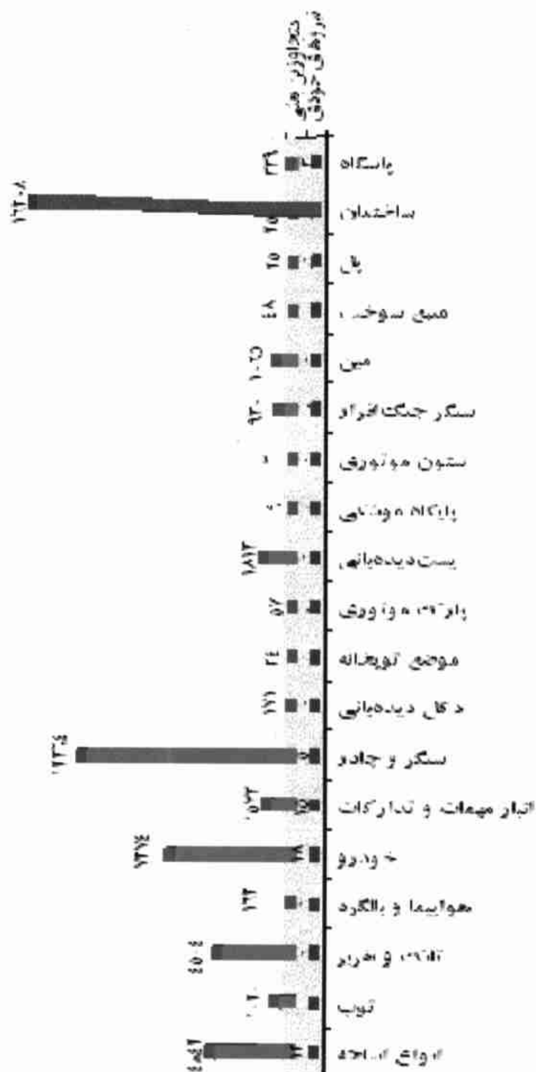
ه: تلفات وارده به جمعیت غیرنظامی

مردم ساکن در مناطق غرب و شمال‌غرب طی وقوع دو پیامد مخرب و ویرانگر در این منطقه ؛ یعنی جنگ داخلی به وجود آمده توسط گروهک‌های ضدانقلاب و حملات گسترده ارتش متجاوز بعث عراق ، سال‌ها بی‌رحمانه آماج حملات وحشیانه توپخانه‌ها و جنگنده‌های دشمن قرار گرفت و به واسطه آن ، عده زیادی از آنها شهید و مجروح شدند و یا در چنگال دشمنان کشور اسیر گردیدند . عده‌ای نیز خانه ، کاشانه و منبع درآمد و کسب خود را از دست دادند . آنچه در ادامه به آن اشاره می‌شود ، آمار تلفات وارده به مردم ساکن این مناطق است که بر اساس اسناد و مدارک موجود ارائه می‌گردد.

۱ ـ تلفات وارده به مردم بر اثر حمله‌های ضدانقلاب

در جریان اقدامات نظامی ضدانقلاب در منطقه ، ۳۴۴ نفر از مردم شهید ، ۹۹ نفر مجروح و ۱۹۵۶ نفر به گروگان دشمن درآمدند .

نمودار شماره ۵ ــ ۱۲ ــ ۶ مقایسه خسارات وارده به نیروهای خودی و متجاوزین بعثی بعد از تهاجم سراسری در مقطع نبرد دوّم

۲ ـ تلفات وارده به مردم بر اثر حمله‌های عراق

به واسطه نزدیکی میادین نبرد با محل زندگی مردم در مناطق غرب وشمال‌غرب ، همچنین حملات ارتش عراق به شهرها و روستاهای مرزی به هنگام وقوع جنگ تحمیلی و حتی قبل از آن ، ۴۱ نفر شهید و ۴۸ نفر مجروح شدند.[۱] اهالی این مناطق در مقطع نبرد دوم متحمل تلفات و خسارت‌های قابل توجهی شده‌اند ، لکن به واسطه حملات زیاد دشمن و عدم ثبت اطلاعات دقیق ، آمار ارائه شده مربوط به تلفات مردمی در بمباران هوایی ، توپخانه ای و موشکی متجاوزین به مراکز جمعیتی بزرگ بوده است و مردمی که با ترک مناطق مسکونی دچار صدمات مشابه شده‌اند ،اطلاعات آن در اختیار نیست.

۳ ـ تلفات وارده به مردم بر اثر دستکاری مواد منفجره

در مقطع نبرد دوم ۱۷ نفر از مردم منطقه بر اثر بی‌احتیاطی و دستکاری مواد منفجره شهید و ۲۵ نفر دیگر نیزمجروح شده‌اند . (جدول شماره ۴ ـ ۱۲ ـ ۶) .

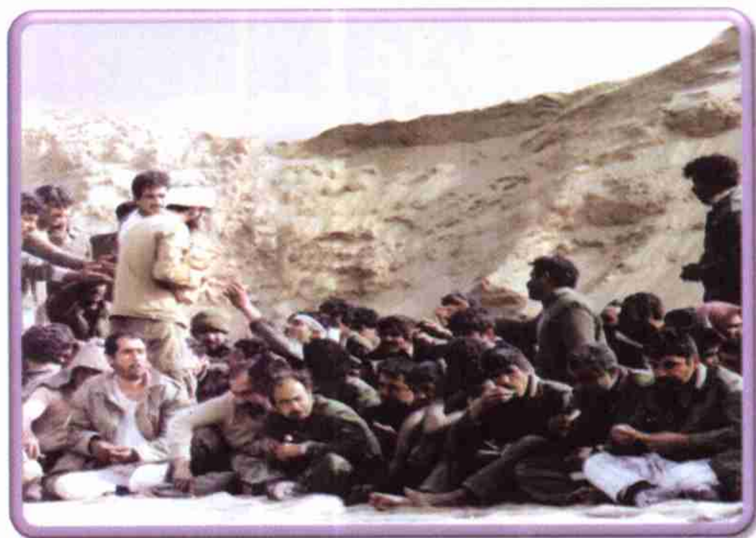
جدول شماره ۴ ـ ۱۲ ـ ۶ تلفات وارده به جمعیت ساکن در مناطق غرب و شمال‌غرب در مقطع نبرد دوّم

ردیف	موضوع	شهید	زخمی	گروگان	جمع
۱	تلفات بر اثر حملات گروهک‌ها	۳۴۴	۹۹	۱۹۵۶	۲۳۹۹
۲	تلفات بر اثر حملات متجاوزین بعثی	۴۱	۴۸	-	۸۹
۳	تلفات بر اثر دست‌کاری مواد منفجره	۱۷	۲۵	-	۴۲
۴	جمع	۴۰۲	۱۷۲	۱۹۵۶	۲۵۳۰

۱ـ ارقام ارائه شده طبق اسناد موجودی است که به صراحت به تلفات مردمی اشاره شده و احتمال تغییر اندکی در آمار وجود دارد ـ یادآور می‌شود بیشترین تلفات مردمی در این گونه حملات دشمن بعثی پس از مقطع نبرد دوم ثبت شده است .

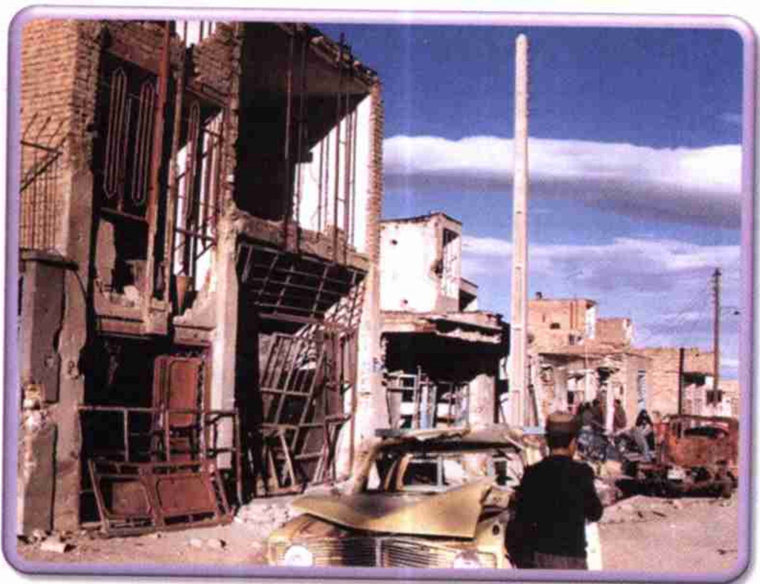

تعدادی از اسرای عراقی که در مناطق غرب و شمال‌غرب به اسارت رزمندگان اسلام درآمدند

خسارت‌های وارده به جمعیت غیر نظامی در جریان جنگ تحمیلی

و : جمع‌بندی

بر اساس آمار به دست آمده از اسناد و مدارک موجود در مقابله نیروهای نظامی و انتظامی جمهوری اسلامی با گروهک‌های ضدانقلاب و متجاوزین عراقی (قبل و بعد از تهاجم سراسری) در مناطق غرب وشمال‌غرب در فاصله سال‌های بهمن‌ماه ۱۳۵۸ تا شهریورماه ۱۳۶۴ این‌گونه استنتاج می‌گردد :

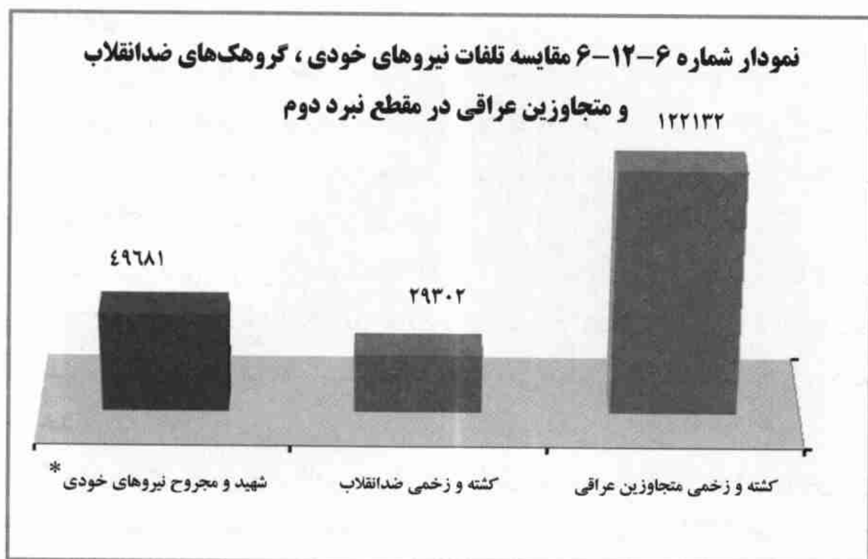
۱ ـ از نیروهای خودی ، تعداد ۲۳۶۸۵ نفر به دست گروهک‌های ضدانقلاب شهید ، ۱۱۵۳۰ نفر مجروح و ۳۳۶ نفر مفقود شده و ۵۳۴۶ نفر به گروگان دشمن درآمدند . همچنین ۳۷۹ نفر به واسطه عوامل غیررزمی شهید ، ۶۷۷ نفر مجروح و ۸ نفر فوت شدند .

۲ ـ نیروهای نظامی و انتظامی مستقر در مناطق غرب و شمال‌غرب در میادین نبرد با متجاوزین بعثی در مقطع نبرد دوم نیز متحمل ۳۸۷۴ نفر شهید ، ۹۶۳۲ نفر مجروح شده و ۱۲۵ نفر اسیر شده‌اند .

۳ ـ مردم غیرنظامی ساکن در منطقه متحمل ۴۰۲ شهید ، ۱۷۲ نفر زخمی ، ۱۹۵۶ نفر گروگان شده‌اند .

۴ ـ در مقابله رزمندگان اسلام با گروه‌های شورشی تعداد ۲۰۰۳۲ نفر از عوامل ضدانقلاب کشته ، ۹۱۱۳ نفر زخمی ، ۴۴۷۲ نفر اسیر ، ۱۷۰۹۳ نفر تسلیم و ۵۹۴۲ نفر نیز دستگیر شده‌اند .

۵ ـ در دفاع جانانه غیور مردان سپاه اسلام در مناطق غرب وشمال‌غرب با ارتش متجاوز بعثی ، دشمن متحمل۷۳۲۴۵ نفر کشته و زخمی ، ۳۰۱۶۰ نفر کشته ، ۸۵۵۲ نفر زخمی ، ۱۰۱۷۵ نفر اسیر و ۱۴۳۳۲ نفر پناهنده نظامی شده است . (نمودار شماره ۶ ـ ۱۲ ـ ۶) و (جدول شماره ۵ ـ ۱۲ ـ ۶) .

* آمار ارائه شده جمع تلفات رزمی و غیر رزمی نیروهای خودی در رویارویی با ضدانقلاب و متجاوزین عراقی در مناطق غرب و شمال‌غرب در مقطع نبرد دوم می‌باشد.

جدول شماره ۵ ـ ۱۲ ـ ۶ جمع‌بندی آماری شهدا و کشته‌ها، مجروحین و زخمی‌ها، مفقودین، تسلیمی‌ها و پناهندگان، اسرا و دستگیرشدگان نیروهای خودی، گروهک‌های ضدانقلاب، متجاوزین عراقی و جمعیت غیرنظامی ساکن در مناطق غرب و شمال‌غرب در مقطع نبرد دوّم

موضوع	تلفات نیروهای خودی	تلفات گروهک‌های ضدانقلاب	تلفات متجاوزین بعثی	تلفات مردم ساکن در مناطق غرب و شمال‌غرب
شهید	۲۷۸۹۰	ـ	ـ	۴۰۲
کشته و زخمی	ـ	ـ	۷۳۲۴۵	ـ
کشته	ـ	۲۰۱۵۱	۳۰۱۶۰	ـ
مجروح	۲۱۷۹۱	ـ	ـ	۱۷۲
زخمی	ـ	۹۱۵۱	۸۵۵۲	ـ
مفقود	۳۳۶	ـ	ـ	ـ
گروگان	۵۳۴۶	ـ	ـ	۱۹۵۶
اسیر	۱۲۵[۱]	۴۴۷۲	۱۰۱۷۵	ـ
دستگیر	ـ	۵۹۴۲	ـ	ـ
تسلیم	ـ	۱۷۰۹۳	ـ	ـ
پناهنده	ـ	ـ	۱۴۳۳۲	ـ
جمع کل	۵۵۴۸۸	۵۶۸۰۹	۱۳۶۴۶۴	۲۵۳۰

---

۱ ـ این آمار مربوط به اسارت نیروهای خودی به دست متجاوزین بعثی عراق می‌باشد.

عاقبت تجاوز جز نابودی نخواهد بود

تلفات وارده توسط رزمندگان غیور اسلام به گروهک‌های مزدور و وابسته به غرب و شرق

عجز و ناتوانی در مقابله رویاروی = بمباران مردم بی‌دفاع

تلفات و خسارت‌های وارده به متجاوزین بعث عراق

فصل سیزدهم

شهدا

الف : مقدمه

« آنان که گفتند پروردگار ما خداست ، سپس ایستادگی کردند ، فرشتگان بر آنان فرود می‌آیند و می‌گویند بیم مدارید ، غمین مباشید و به بهشتی که وعده یافته بودید ، شاد باشید . »

(قرآن کریم ، سوره فصلت ، آیه ۳۰)

در این فصل سخن از تکبیرگویانی است که پرچمدار راه آزادی ، عدالت و انجام تکلیف شدند و سبب نزول ملائکه بر خویش گشتند . انسان‌هایی که با بریدن زنجیرهای مادیت و پیوستن به توحیدیان ، شعاع نور فطرت الهی خویش را تا ابدیت گستراندند . دلیرمردانی که در کوران بحران‌ها ، سختی‌ها و حوادث به ندای رهبر فرزانه انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (ره) لبیک گفتند و با اهدای جان خود و شهادت [1] در راه خدا ، اسلام ناب محمدی (ص) را احیا نمودند .

در مقطع نبرد دوم ، عده زیادی از رزمندگان اسلام در مقابله با شرارت‌های ایادی استکبار جهانی در داخل و طول نوار مرزی به‌ویژه در نبرد با گروهک‌های ضدانقلاب و متجاوزین بعث عراق در مناطق غرب و شمال‌غرب به خیل عظیم شهدا پیوستند [2]. در این مجموعه با توجه به محدودیت‌های مختلف به اختصار بخشی از زندگی این عزیزان

---

۱ ـ حضرت امام خمینی (ره) در رابطه با ارزش شهادت می‌فرمایند : « شهادت در راه خداوند چیزی نیست که بتوان آن را با سنجش‌های بشری و انگیزه‌های مادی ارزیابی کرد . » شهید مظلوم انقلاب اسلامی آیت‌الله دکتر بهشتی (ره) نیز در این خصوص می‌فرمایند : « شهدا راست قامتانی بودند که جاودانه تاریخ شدند و سند حقانیت انقلاب اسلامی گردیدند . »

۲ ـ این فصل خلاصه‌ای از زندگی‌نامه ۲۳۰ فرمانده و مسئول شهید است که از ۵ جلد کتاب تدوین شده (در ۱۲۹۴ صفحه) در این خصوص توسط کمیته تدوین نبرد دوم برگرفته شده است .

سفر کرده ، از رده فرمانده گردان و بالاتر یا معادل و برابر با آن به ترتیب حروف الفبا ارائه می‌گردد ، لکن در این زمینه موارد زیر لازم به توضیح است :

۱ ـ پیشاپیش از محضر شهدا و خانواده معظم آنان عذرخواهی می‌کنیم که با تمام سعی و کوششی که در این مورد داشته‌ایم ، هرگز توان بیان حق مطلب را نداشته و نخواهیم داشت .

۲ ـ شهدای نامبرده در این مجموعه ، شامل افرادی هستند که رده‌های خدمتی آنان یگان‌های سازمانی مناطق غرب و شمال‌غرب بوده و در همین‌مناطق به شهادت رسیده‌اند .

۳ ـ در این مجموعه از بیان زندگی‌نامه شهدایی با مسئولیت کم‌تر از فرماندهی تیپ و معادل آن که جمعی یگان‌های اعزامی جهت عملیات در برابر متجاوزین عراق بوده‌اند به دلیل پاره‌ای از محدودیت‌ها خودداری شده است .

۴ ـ در این فصل به زندگی‌نامه آن دسته از شهدا که نقش کلیدی و مهم در مناطق غرب و شمال‌غرب داشته ، اما هم‌زمان با مقطع نبرد دوم در دیگر نقاط کشور (جبهه‌های جنوب) به شهادت رسیده‌اند ، همچنین عده‌ای از فرماندهان و مسئولین که رده مسئولیتی آنان معادل فرمانده گردان بوده و در مقابله با ضدانقلاب شهید شده‌اند ، نیز اشاره شده است .

ب : خلاصه زندگی‌نامه فرماندهان ، مسؤلین و مدیران شهید

۱ ـ حسن آبشناسان ، فرمانده لشکر ۲۳ نیروی مخصوص ارتش (نوهد)

شهید آبشناسان به سال ۱۳۵۱ در تهران چشم به جهان گشود . وی تحصیلات خود را با جدیت و پشتکار ادامه داد و با اخذ مدرک دیپلم در سال ۱۳۳۳ به ارتش پیوست و ضمن فراگیری زبان انگلیسی ، دوره‌های مقدماتی پیاده رنجر ، عالی پیاده ، فرماندهی و ستاد و هوابرد را با موفقیت در دانشکده افسری به پایان رساند .

شهید آبشناسان یکی از افسران مومن و متعهد به امام و انقلاب بود که با شروع حوادث غرب کشورداوطلبانه به منطقه غرب کشور آمد و با کوله‌باری از تجربه و مهارت در نبرد با ضدنقلاب فعالانه شرکت نمود و همراه شهید بروجردی و شهید صیاد شیرازی در طرح‌ریزی و اجرای عملیاتهای متعدد شرکت نمود . او تأثیر بسیاری در

پاکسازی جاده‌های مواصلاتی سردشت، پیرانشهر، سردشت، مهاباد و مناطق الواتان و دیگر نقاط غرب کشور داشت. شهید آبشناسان در مسئولیت‌های عملیاتی خود در قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) منشأ تأثیرات فراوانی بود. او در طول مسئولیت خود در جبهه های حق علیه باطل پس از ثبت حماسه ها، رشادت ها و خدمات صادقانه و ارزنده در جبهه جنگ با بعثیون در منطقه اشنویه در مورخه ۱۳۶۴/۷/۸ به خیل عاشقان الله پیوست.

۲ ــ ابوالقاسم آشتی‌جو، فرمانده گردان تیپ۱۱۰ شهید بروجردی

شهید آشتی‌جو به سال ۱۳۴۱ در اصفهان متولد شد و با پشتکار و جدیت دوره‌های ابتدایی و راهنمایی را پشت سر گذاشت. هم‌زمان با ورود به دبیرستان پا به عرصه مبارزات انقلابی در مقابله با رژیم منحوس پهلوی نهاد و هم‌دوش سایر همشهریانش در تظاهرات و راهپیمایی‌ها شرکت نمود.

با شروع غائله کردستان و تجاوز آشکار جهان‌خواران به مرزهای میهن اسلامی، وی نیز عازم جبهه‌های نبرد در غرب کشور شد و خدمات شایانی را در واحد لجستیک کردستان ارائه داد. پس از آن مورخه ۶۲/۴/۲ به سمت جانشینی گردان تیپ ۳۹ بیت‌المقدس منصوب شد و پس از شانزده ماه خدمت صادقانه در این سمت و جنگ در برابر دشمنان داخلی و خارجی مورخه ۱۳۶۳/۸/۲ به فرماندهی گردان تیپ ۱۱۰ شهید بروجردی برگزیده شد. پس از یک‌سال و پنج ماه خدمت صادقانه هم‌دوش یار و رفیق دیرینه‌اش شهید حاج‌محسن کاظمی در این سمت، سرانجام در نهمین روز از اسفندماه ۱۳۶۴ بیست و چهار ساعت بعد از شهادت دوست عزیزش «حاج‌محسن»، در جریان عملیات منطقه هزارقله مورد اصابت ترکش قرار گرفت و به شهادت رسید.

۳ ــ محمدتقی ابراهیمی قهدریجانی، جانشین تیپ ۳۹ بیت‌المقدس

محمدتقی به سال ۱۳۳۶ در قهدریجان فلاورجان از توابع اصفهان چشم به جهان گشود. با رسیدن به سن مدرسه، قدم به عرصه علم و تحصیل نهاد و همگام با کمک به پدر در امر کشاورزی تحصیلاتش را با دریافت مدرک دیپلم در رشته فرهنگ و ادب به پایان رساند.

در سال ۱۳۵۰ با نهضت امام خمینی (ره) آشنا شد و در مبارزه سیاسی بر ضد رژیم

ستم‌شاهی فعال گردید و او با افشاگری جنایات رژیم ، پخش بیانات ، اعلامیه‌ها و نوارهای حضرت امام (ره) در محل دبیرستان به روشنگری فکر و ذهن دوستانش پرداخت .

هم‌زمان با پیروزی انقلاب و تشکیل کمیته به این نهاد مقدس پیوست و در دستگیری عوامل رژیم تلاش فراوانی نمود . در تاریخ ۱۳۵۸/۶/۲۶به مدت شش‌ماه. حفاظت از بیت حضرت امام (ره) را به عهده گرفت و پس از آن به قهدریجان بازگشت و در کمیته انقلاب‌اسلامی این شهر به کار و فعالیت مشغول شد . بعد از هفت‌ماه خدمت در این ارگان مورخه ۵۹/۱/۳۰ به عضویت سپاه پاسداران درآمد و با شروع غائله کردستان و پس از آن جنگ تحمیلی با اولین گروه اعزامی به کردستان هجرت کرد و در سمت جانشینی گردان عملیات سپاه قروه و فرماندهی گردان سپاه سنندج به سرکوبی ضدانقلاب پرداخت . لیاقت ، شجاعت و رشادت‌های فراوان در این زمینه او ابتدا به فرماندهی گردان و در نهایت (۱۳۶۳/۱۲/۲۰) جانشینی تیپ ۳۹ بیت‌المقدس برگزیده شد و هر چه در توان داشت در کف اخلاص نهاد و ضربات مهلکی را بر پیکر احزاب و گروه‌های مسلح غیرقانونی وارد ساخت .

سرانجام این رزمنده شجاع و دلیر ، پس از خلق حماسه و رشادت‌های بسیار در هیجدهمین روز از اسفندماه ۱۳۶۴ در جریان عملیات پیروزمند والفجر ۹ بر اثر اصابت ترکش به ناحیه سر در منطقه مریوان به فیض عظیم شهادت نایل آمد .

۴ ـ کریم ابراهیمی ، مسئول یگان پیشمرگان کُرد مسلمان بانه

شهید ابراهیمی پس از ثبت دلاوری‌ها و شجاعت‌های بی‌نظیر در سمت فرماندهی یگان پیشمرگان مسلمان کُرد در سیزدهمین روز از شهریورماه ۱۳۶۰ به دست ضدانقلاب در منطقه بانه به فیض عظیم شهادت نایل آمد .

۵ ـ احمد احمدی ، فرمانده سازمان پیشمرگان مسلمان کُرد سقز

شهید احمدی به سال ۱۳۳۹ دراصفهان متولد شد.با شروع غائله کردستان به این خطه عزیمت نمود و در مسئولیت فرماندهی سپاه بانه ، سپاه مریوان و سازمان پیشمرگان مسلمان‌کُرد سقز تا لحظه شهادت (مورخه ۱۳۶۲/۴/۵) از مقابله با دشمنان اسلام بازنماند.

۶ ـ فایق احمدی ، مسئول یگان پیشمرگان کُرد مسلمان دیواندره

فایق در فروردین‌ماه سال ۱۳۶۱ پس از خلق حماسه‌های فراوان در سمت فرماندهی یگان پیشمرگان مسلمان کُرد در منطقه دیواندره به دست ضدانقلاب به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۷ ـ محسن احمدی ، فرمانده سپاه اسلام‌آباد غرب

محسن به سال ۱۳۴۱ در کرمانشاه چشم به جهان گشود و هم‌زمان با ورود به دبیرستان ، فعالیت‌های اجتماعی و سیاسی خود را در پیشبرد اهداف انقلاب و تثبیت مواضع اسلامی آن آغاز نمود ،به همین خاطر بارها مورد تعقیب مأموران ساواک قرار گرفت .

پس از انقلاب به عضویت سپاه درآمد و برای سرکوبی توطئه‌های دشمن داخلی در اکثر پاکسازی‌های اطراف شهر کرمانشاه شجاعانه شرکت کرد . با آغاز جنگ تحمیلی به جبهه‌های جنگ حق علیه باطل شتافت و سرانجام در حالی که فرماندهی سپاه اسلام‌آبادغرب را بر عهده داشت در دوازدهمین روز از آبان‌ماه ۱۳۶۲ به دست متجاوزین بعثی به شهادت رسید .

۸ ـ محمد امین احمدی ، فرمانده عملیات عشایر منگور

شهید احمدی به سال ۱۳۱۴ در یکی از روستاهای مهاباد به دنیا آمد . قبل از انقلاب با رژیم پهلوی به مبارزه پرداخت که مورد تعقیب مأمورین رژیم قرار گرفت و ناگزیر به هجرت در عراق گردید . پس از پیروزی انقلاب اسلامی به کشور بازگشت و از اوایل انقلاب به مبارزه با ضدانقلاب پرداخت . ضد انقلاب از این مبارز در راه حق به ستوه آمد و تمامی اموال و دارایی او را مصادره نمود و در یک توطئه او را اسیر کرد و به زندان انداخت و به‌علت مخالفت مردم با ضدانقلاب ، پس از دو سال زجر و زحمت آزاد گردید و به عنوان فرمانده عشایر منگور به مبارزه با ضدانقلاب ادامه داد . این دلیر مرد در درگیری‌های مختلف خسارت‌های زیادی به ضدانقلاب وارد نمود . در سال ۱۳۶۰ در یک درگیری سرسخت با دشمنان اسلام به فیض شهادت نایل گردید .

۹ ــ مهدی احمدی‌کیا (هشتمردی) ، فرمانده گردان سپاه مریوان

شهید احمدی‌کیا به سال ۱۳۴۵ در خوراسگان اصفهان دیده به جهان گشـود . وی فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی‌اش را همگام با حرکت‌های انقلابی مردم بـا شـرکت در راهپیمایی‌ها ، تظاهرات و پخش و نشر اعلامیه و عکس‌های حضرت امام (ره) آغاز کرد.

با پیروزی انقلاب و تشدید درگیـری‌هـا در غـرب کشـور ، مشـتاقانه بـه سـنندج عزیمت کرد و با عضویت در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (۱۳۵۸/۱۱/۱۰) در سـمت جانشینی گردان ضربت سپاه سنندج و فرمانـدهی گـردان تیـپ مریـوان ، حماسـه‌هـای ماندگاری از خود به جای گذاشت . سرانجام این سردار دلیر و شجاع در پنجم تیـرمـاه ۱۳۶۳پس از سال‌ها حضور افتخارآفرین درجبهه‌های غرب و جنوب کشور در یکـی از کمین‌های ضدانقلاب به فوز شهادت نایل آمد .

۱۰ ــ محمدابراهیم احمدی میرآبادی ، جانشین گردان سپاه سنندج

محمدابراهیم به ۱۳۴۱ در اصفهان دیـده بـه جهـان گشـود . وی پـس از پیـروزی انقلاب و شروع غائله کردستان به این منطقـه اعـزام شـد و پـس از عضـویت در سـپاه (۱۳۶۰/۷/۵) در مسئولیت فرماندهی گروهان سـپاه سـنندج و جانشـینی گـردان تیـپ سنندج مشغول خدمت شد . پس از دو سال ایثار و مقاومت در هفتم فروردین‌ماه ۱۳۶۲ هنگام درگیری با ضدانقلاب در منطقه آویهنگ به شهادت رسید .

۱۱ ــ مهدی ادیب‌حاج‌باقری ، فرمانده محور در تیپ انصارالرسول (ص)

شهید حاج‌باقری به سال ۱۳۳۸ در اصفهان دیده به جهان گشود . در اسفندماه سال ۱۳۵۹ به عضویت سپاه درآمد و پس از آن ، برای پاکسازی غرب کشور از لوث وجود ضدانقلاب به این منطقه عزیمت کـرد و در سـمت فرمانـده محـور کـانی‌رش در تیـپ انصارالرسول (ص) مشغول انجام وظیفه گردید . سرانجام پس از چندین نبرد با دشـمن در بیست و پنجم مردادماه ۱۳۶۰ بر اثر انفجار مین ضدانقلاب در منطقه جوانرود به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۱۲ ـ محمد اسحاقیان ، فرمانده گردان جندالله دیواندره

شهید اسحاقیان به سال ۱۳۴۰ در درچه اصفهان چشم به جهان گشود . با شروع جنگ تحمیلی به عضویت سپاه درآمد و پس از چند سال تلاش مستمر و تحمل هفتاد روز اسارت و شکنجه ضدانقلاب در جبهه‌های غرب کشور مورخه ۱۳۶۲/۳/۲ در محور سنندج ـ دیواندره به شهادت رسید .

۱۳ ـ محمدرضا اشجع ، جانشین گردان تیپ سنندج

شهید اشجع به سال ۱۳۴۳ در اصفهان متولد شد . هم‌زمان با شدت یافتن درگیری‌ها در کردستان تحصیلات خود را (دوم دبیرستان) نیمه تمام گذاشت و با عضویت در سپاه مورخه ۱۳۶۱/۱/۱۴ رهسپار این منطقه شد و در سمت جانشین گردان عملیاتی تیپ سنندج انجام وظیفه نمود تا این که در نهمین روز از دی‌ماه ۱۳۶۰ در منطقه بانه به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۱۴ ـ حبیب‌الله افتخاریان (ابوعمار) ، فرمانده سپاه مریوان

شهید افتخاریان قبل از انقلاب به لبنان رفت و در کنار مبارزان فلسطینی به مبارزه با صهیونیست ها پرداخت . در زمان سفر امام روحی فدا به پاریس رفت و در کنار ایشان به مبارزه خود با رژیم پهلوی پرداخت . پس از آن به ایران سفر کرد و از همان اول به تربیت نیروهای رزمندگان در اصفهان پرداخت . در حادثه ترکمن صحرا فرماندهی مبارزه با ضدانقلاب داخل داشته و پس از آن عضو شورای سپاه منطقه شمال غرب فعالیت داشت . در سال ۱۳۶۲ به فرماندهی سپاه مریوان منصوب گردید . این شهید ضمن مبارزه با ضدانقلاب در جهت محرومیت زدایی مردم مریوان خدمات ارزشمندی انجام داد .

شهید افتخاریان در نوزدهمین روز از اسفندماه ۱۳۶۳ در حالی که فرماندهی سپاه مریوان را به عهده داشت ، بر اثر بمباران هوایی رژیم بعثی ـ صهیونیستی عراق در مریوان به شهادت رسید . در اینجا به فرازی از وصیت‌نامه این شهید عزیز اشاره می‌شود :

« کردستان مهد عاشقان مظلوم است ، کردستان مهد پرورش روح عشاق با

معشوق در سنگرها ، کوه‌ها و محورها با قطرات اشک و خون است .

فریاد ملت مظلوم ما ، فریاد اسلام است و بزرگ‌ترین و شایسته‌ترین عنایت و توفیقی که پرودرگار عالم بر امتش بر جای نهاده ، ولایت و رهبری است .

خدایا ! ما به کردستان نیامدیم که برگردیم ، آمدیم که بمانیم و بسوزیم و به لقای تو برسیم . »

۱۵ ـ یوسف افشار ، فرمانده عملیات قرارگاه رمضان

شهید افشار در هیجدهمین روز از تیرماه ۱۳۶۴ در حالی که فرماندهی عملیات قرارگاه رمضان را بر عهده داشت به آرزوی دیرینه‌اش که شهادت‌درراه‌خدابود ، نایل آمد .

۱۶ ـ احمد افلاکیان ، فرمانده گردان جندالله مهاباد

احمد به سال ۱۳۴۱ در نجف‌آباد اصفهان چشم به جهان گشود . وی یک سال پس از پیروزی انقلاب اسلامی (۵۸/۶/۱۷) با عضویت در سپاه پاسداران راهی کردستان شد و در سمت فرماندهی گروهان و در نهایت فرماندهی گردان جندالله حماسه‌های ماندگاری از خود در این خطه به یادگار گذاشت تا این که سرانجام پس از ۲ سال نبرد و حضور مستمر در عملیات در ششمین روز از مرداد ۱۳۶۰ در منطقه مهاباد به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۱۷ ـ امیرقلی افلاکیان ، مسئول تدارکات و پشتیبانی سپاه سنندج

شهید افلاکیان به سال ۱۳۰۴ در نجف‌آباد اصفهان قدم به عرصه هستی نهاد و با طی دوران ابتدایی و اخذ مدرک دیپلم ، ۱۴ سال به تحصیل در حوزه علمیه پرداخت و از محضر اساتیدی همچون آیت‌الله ایزدی جان تشنه خود را سیراب کرد . پس از آن به عنوان پزشک‌یار در بیمارستان‌های خورشید و کاشانی اصفهان مشغول به کار شد . در پانزدهم خرداد ۱۳۴۱ بود که با نهضت امام خمینی (ره) آشنا شد و از همان زمان مبارزات مخفی خود را بر ضد رژیم طاغوت تا به ثمر نشستن انقلاب اسلامی ادامه داد.

با شروع غائله کردستان در حالی که تازه بعد از سال‌ها خدمت ارزشمند از

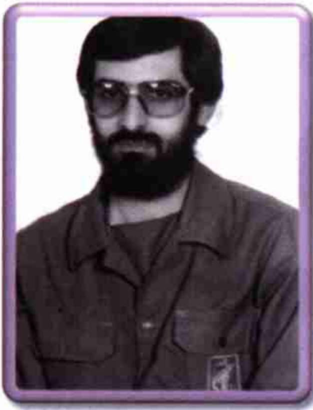
حضرت آیت الله خامنه‌ای در حال عیادت از سردار شهید علی رضائیان

حضرت آیت الله شهید دکتر بهشتی در جمع رزمندگان اسلام

سردار شهید محمد امین رحمانی

سردار شهیدحبیب الله افتخاری (ابو عمار)

از سمت راست : سرداران شهید مجید حاج حاتم ، سید حسین روح‌الامین ، محمد افیونی و حاج اکبر آقابابایی

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان بازنشسته شده بود ، عازم این منطقه شد . ابتدا در سمت امدادگری و سپس در مسئولیت تدارکات و پشتیبانی سپاه سنندج مشغول خدمت شد تا این که پس از ماه‌ها حضور در مناطق غرب کشور در تاریخ ۱۳۶۱/۲/۱ در سنندج به دست ضدانقلاب به درجه رفیع شهادت نایل گردید .

۱۸ ـ محمدرضا افیونی ، جانشین عملیات سپاه کردستان

شهید افیونی به سال ۱۳۴۱ در اصفهان دیده به جهان گشود و با ورود به دبستان تحصیلات خود را با پشتکار ، علاقه و ذوق ادامه داد . قبل از انقلاب در جریان حرکت‌های مردمی ، وی نیز هم‌آوا با درس و مدرسه به فعالیت‌های اجتماعی ـ سیاسی پرداخت و با شرکت در تظاهرات‌ها برای به ثمرنشستن انقلاب در حد توان کوشید .با شکوفایی انقلاب و آغاز بحران در غرب کشور این شهید بزرگوار نیز رهسپار این منطقه شد و از تاریخ ۵۹/۱/۲۶ پنج ماه مسئولیت گروه ضربت سپاه کردستان را به دست گرفت و با خلاقیت و توان بالای رزمی خود به فرماندهی گردان سپاه سنندج منصوب شد و در تاریخ ۵۹/۵/۲۵ به عضویت سپاه درآمد .

همچنین در طول حضور خود در منطقه به فرماندهی عملیات تیپ‌قدس (۶۱/۸/۲۹) ، فرماندهی عملیات تیپ بیت‌المقدس (از تاریخ ۱۳۶۲/۴/۱۶ تا ۱۳۶۲/۱۲/۱) ، فرماندهی عملیات سپاه مریوان (۱۳۶۲/۱۲/۲) و در نهایت جانشینی عملیات سپاه کردستان منصوب شد و در این مدت با شجاعتی بی‌نظیر ، تدبیری عالی ، ایمانی راسخ، توکل به خدا و استعانت از اهل بیت (ع) به‌ویژه آقا اباعبدالله الحسین (ع) به پاکسازی مناطق غرب و شمال‌غرب از وجود نکبت‌بار ضدانقلاب مشغول گشت . سرانجام پس از سال‌ها نبرد و حماسه در بیست و هفتم ماه مبارک رمضان سال ۱۳۶۳ (۱۳۶۳/۴/۵) به همراه برادران هشتمردی و متولی در جاده مریوان ـ سنندج (بعد از سه راه حزب‌الله) در کمین گروهک‌های وابسته به شهادت رسید .

ـ کدام محمد ؟!

یک روز قبل از تولد پسرم در عالم رؤیا دیدم باران رحمت الهی در حال باریدن است و چهارده سید بزرگوار و نورانی در منزل ما نشسته‌اند . سؤال کردم : ببخشید

درب منزل که بسته بود ، شما از کجا وارد شدید ؟ یکی از آنها گفت خودمان می‌دانیم . سپس لباس سبز رنگی دست به دست شد تا به دست آخرین نفر ، امام زمان (عج) ، رسید . ایشان پس از دادن لباس به من فرمودند : این لباس را به محمد بپوشانید . من نگاهی به اطرافم کردم و گفتم : کدام محمد ؟ آن حضرت فرمودند فرزندی که همراه شماست و به زودی متولد می‌شود . فردا ۲۱ شعبان ، در یک روز بارانی پسرم متولد شد و همان‌گونه که امر شده بود ، نام او را محمد گذاشتم .

۱۹ ــ احمد اقتداری عیسی‌آبادی ، جانشین ستاد سپاه کردستان

شهید اقتداری در سال ۱۳۳۳ در اصفهان به دنیا آمد . او پس از طی دوره ابتدایی ، راهنمایی وسپس متوسطه در دانشگاه در رشته علوم آزمایشگاهی مشغول تحصیل گردید . در دوران تحصیل وی همواره به عنوان یک دانشجوی ممتاز از سوی اساتید و مسئولان دانشگاه تشویق می‌شد .

ایشان پس از اخذ مدرک لیسانس از دانشکده پزشکی دانشگاه اصفهان ، عازم خدمت سربازی شد . طولی نکشید که با فرمان حضرت امام (ره) بلافاصله از پادگان گریخت و به صف تظاهرات‌کنندگان و راهپیمایان پیوست .

با پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی و ایجاد بحران در مناطق غرب و شمال‌غرب کشور به دست ایادی استکبار ، شهید اقتداری در حالی که در مقطع کارشناسی ارشد مشغول به تحصیل بود با عضویت در سپاه پاسداران (۱۳۵۸/۹/۱۵) عازم این منطقه گردید و قریب به دو سال در سمت جانشینی ستاد سپاه کردستان با حفظ سمت در فرماندهی بسیج ۱ و ۲ و ۶ اصفهان ، خدمات شایسته‌ایی ارئه داد .

این سرباز پاکباخته سرانجام پس از چند بار مجروحیت در بیست و چهارم آذرماه ۱۳۶۰ به هنگام پاکسازی محور بانه ـ سردشت بر اثر اصابت ترکش از سوی ضدانقلاب به شهادت رسید.

۲۰ ــ محمد علی اکبری ، فرمانده سپاه سردشت

شهید علی اکبری یکی از فرماندهان رشید اسلام بود که در سال ۱۳۵۹ همزمان با حرکات ضدانقلاب داوطلبانه به مهاباد و سردشت رفت . زمان ورود شهید چمران او با

تعدادی از نیروهای اعزامی به دفاع از شهر سردشت پرداخت و به‌عنوان فرمانده سپاه سردشت منصوب گردید . این شهید شجاع و دلاور اقدام به پاکسازی اطراف شهر نمود و بی امان بر علیه ضدانقلاب وارد عمل گردید . همزمان با ایجاد امنیت ، در امر خدمات رسانی به مردم محروم سردشت اقدام نمود . مردم منطقه همواره از او به نیکی نام می‌برند این شهید بزرگوار در عملیات پاکسازی سردشت به سمت مرز همراه برادر کوچک خود در سال ۱۳۵۹ به شهادت رسید .

۲۱ ـ فریدون امیری ، عضو شورای انقلاب اسلامی شهرستان آبادان

شهید امیری به سال ۱۳۳۳ در آبادان قدم به پهنه گیتی نهاد . تحصیلات خود را با جدیت و پشتکار تا مقطع دیپلم سپری کرد، سپس برای ادامه تحصیل راهی آمریکا شد . ایشان علی‌رغم کفر و فساد حاکم در این کشور با تشکیل کلاس‌های اسلامی در جهت رشد و تعالی فرهنگ اسلام و جلوگیری از لغزش مسلمانان و خودباختگی آنها به فعالیت پرداخت .

فریدون با شدت یافتن مبارزات انقلابی مردم در ایران ، درس خود را نیمه تمام رها کرد و همراه برادرش به کشور بازگشت و با پخش اعلامیه ، حضور در تظاهرات و راهپیمایی‌ها به سیل خروشان مردم پیوست . از فعالیت‌های وی در مبارزه با رژیم فاسد پهلوی می‌توان به تشویق مردم در حمله به ساواک آبادان و تسخیر آن در واپسین لحظات حیات این رژیم اشاره کرد که منجر به مجروح شدن ایشان از ناحیه پا گردید .

با پیروزی انقلاب اسلامی و شروع غائله کردستان ، شهید امیری با عضویت در سپاه عازم غرب کشور شد و در نهم مردادماه ۱۳۵۹ به دنبال درگیری با ضدانقلاب در جاده مریوان به شهادت رسید .

۲۲ ـ مهدی امینی ، فرمانده عملیات سپاه ارومیه

شهید مهدی امینی ، یکی از نیروهای فعال دوران انقلاب اسلامی بود که در شکل‌گیری انقلاب اسلامی و مبارزه با رژیم قبل نقش تعیین کننده‌ای داشت ، او در شروع انقلاب در شهرستان ارومیه با منحرفین به مبارزه پرداخت . در شروع شرارت ضدانقلاب در ارومیه با محوریت این شهید بزرگوار ، ضربات سهمگینی به ضدانقلاب

وارد آمد . او در پاکسازی مناطق ارومیه تا نوار مرزی ایفای نقش نمود . سپس به تعقیب ضدانقلاب در اشنویه ، پیرانشهر و مهاباد پرداخت . پس از سالها نبرد و خلق حماسه های فراوان در غروب بیست و ششم خرداد ماه ۱۳۶۰ در دارلک مهاباد به دست ضد انقلاب به شهادت رسید .

۲۳ ـ تقی ایاری علی‌آبادی ، مسئول عملیات سپاه بانه

شهید ایاری فرزند محمد به سال ۱۳۴۰در شهرستان کاشان متولد شد و تحصیلات خود را تا مقطع دبیرستان و کسب مدرک دیپلم (در رشته علوم تجربی) در این شهر ادامه داد . هم‌زمان با پیروزی انقلاب و عضویت در سپاه پاسداران در رشته پزشکی دانشگاه شیراز پذیرفته شد ولی به علت حضور در مناطق غرب کشور که با توطئه‌های ضدانقلاب ناامن شده بود ، از ادامه تحصیل در این رشته بازماند .

شهید ایاری که مسئولیت سپاه بانه را به عهده داشت در سی‌ویکم فروردین ماه ۱۳۶۱ پس از دو سال حضور مستمر در جبهه و مبارزه با کفر و الحاد در منطقه بانه عاشقانه شهد شیرین شهادت را نوشید و به لقاءالله پیوست .

۲۴ ـ علی‌رضا ایراندوست ، مسئول بهداری سپاه سنندج

شهید ایراندوست به سال ۱۳۳۹ در شهر میمه اصفهان متولد شد و تحصیلات خود را در مقاطع ابتدایی و راهنمایی با کسب نمرات عالی پشت سرگذاشت . به همین دلیل به عنوان شاگرد ممتاز به دبیرستان حکیم‌سنایی اصفهان منتقل و با جدیت و پشتکار مشغول به تحصیل شد .

از سال ۱۳۵۵ با نهضت امام خمینی (ره) آشنا شد و با تشکیل جلسات مخفی ، برپایی تظاهرات و راهپیمایی‌ها ، ساختن کوکتل مولوتف به سهم خود در به ثمر نشستن انقلاب تلاش نمود .

علی‌رضا به هنگام پیروزی انقلاب اسلامی به عضویت سپاه درآمد . هم‌زمان با آن به علت علاقه وافری که به کسب علم و دانش داشت ، برای ادامه تحصیل به دانشکده علوم پزشکی تهران وارد شد . با شدت یافتن بحران در مناطق غرب کشور و آغاز

جنگ تحمیلی ، تحصیل را رها کرد و به عنوان پزشک‌یار عازم کردستان شد . در چهارم خردادماه ۱۳۶۰ در حالی که مسئولیت درمانگاه و بهداری سپاه سنندج را بر عهده داشت ، به ضرب گلوله ضدانقلابیون در منطقه مریوان به شهادت رسید .

۲۵ ـ احمد ایزدی ، فرمانده عملیات سپاه دیواندره

شهید ایزدی به سال ۱۳۴۴ در روستای گارماسه از توابع فلاورجان اصفهان چشم به جهان گشود . با شروع نهضت امام خمینی (ره) و زمزمه مبارزه با طاغوت ، وی نیز با شکستن قاب عکس شاه و مخالفت با حضور معلم‌های بی‌حجاب در مدرسه فعالیت خود را آغاز نمود و با پخش اعلامیه‌ها و بیانات حضرت امام (ره) در روشنگری ذهن نوجوانان و جوانان سهم به سزایی را به عهده گرفت .

بعد از انقلاب نیز با اوج‌گرفتن فتنه و آشوب در کردستان رهسپار این منطقه شد و به عنوان مسئول دسته در واحد ضربت حمزه سیدالشهدا (ع) به سرکوبی ضدانقلاب مشغول گردید . شهید ایزدی در مدت حضور خود در جبهه‌های غرب کشور به‌ویژه بیجار ، دیواندره و سنندج مسئولیت‌های مختلفی بر عهده داشت که می‌توان به فرماندهی گروهان در گردان جندالله سنندج ، جانشینی گردان ، فرماندهی گردان (۱۳۶۲/۸/۲۴) و در نهایت فرماندهی عملیات سپاه دیواندره اشاره کرد .

سرانجام این سردار رشید اسلام پس از سی‌ماه مبارزه و نبرد در بیست و هفتمین روز از اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۳ هم‌زمان با میلاد آخرین ستاره تابناک آسمان امامت و ولایت ، حضرت مهدی (عج) ساعت ۱۰ صبح در روستای کول دیواندره توسط ضدانقلاب به شهادت رسید .

۲۶ ـ خلبان ، محمود ایزدی

محمود به سال ۱۳۳۵ در روستای امین‌آباد از توابع شهرضای اصفهان دیده به جهان گشود . سه سال قبل از پیروزی انقلاب ، هم‌زمان با اخذ مدرک دیپلم مبارزات مخفی خود را بر ضد رژیم ستم‌شاهی آغاز کرد . پس از آن با ورود به دانشکده افسری ارتش در رشته علوم نظامی به بهره‌گیری از مهارت‌های خلبانی مشغول گردید .

شهید ایزدی با آغاز جنگ تحمیلی پس از طی دوران آموزشی به منظور مبارزه با دشمن داخلی و متجاوزین بعثی به مناطق غرب و جنوب کشور اعزام شد . وی مدتی را در سقز و بانه شجاعانه با ضدانقلاب جنگید و مدتی را نیز در اداره ثبت احوال کردستان به مردم خدمت نمود . سرانجام نیز پس از ۴ سال حضور در مناطق جنگی به تاریخ ۱۳۶۴/۵/۵ در منطقه سردشت به دست متجاوزین بعثی به شهادت رسید .

۲۷ ــ خلبان ، محمدعلی بازرگان

شهید بازرگان به سال ۱۳۳۱ در تهران چشم به جهان گشود . در سال ۱۳۵۲ به استخدام ارتش درآمد و با گذراندن دوره‌های آموزشی به درجه استاد خلبانی رسید .

در بهار سال ۱۳۶۰ در اوج بر افروخته شدن آتش جنگ به منظور انجام مأموریتی که به وی محول شده بود ، به جبهه‌های غرب کشور عزیمت نمود . او در این مأموریت وظیفه داشت به همراه چند بالگرد دیگر ، نیروهای خودی را در پشت نیروهای دشمن پیاده کند . به هنگام خارج شدن نیروها از بالگرد در منطقه مورد نظر ، یکی از بالگردها مورد اصابت دشمن قرار گرفت و سقوط کرد . خلبان وضعیت خود را با بی‌سیم به شهید بازرگان گزارش داد ، وی نیز برای کمک به او فرود آمد ، اما وقتی که می‌خواست به طرف بالگرد ساقط شده برود مورد اصابت گلوله متجاوزین قرار گرفت و به درجه رفیع شهادت نایل آمد .

۲۸ ــ احسان باقری آرانی ، بخشدار دیواندره

شهید باقری به سال ۱۳۳۶ در روستای آران از توابع شهرستان کاشان دیده به جهان گشود . با شروع جنگ تحمیلی به جبهه‌های نبرد حق علیه باطل در جنوب کشور شتافت و به مدت سه ماه با عنوان مسئول تعاون در عملیات بیت‌المقدس و آزادسازی خرمشهر نقش به سزایی ایفا نمود . پس از آن به جبهه‌های غرب عزیمت نمود و یک‌سال و نیم در سنندج ، شش ماه در سقز و دو سال و اندی در دیواندره (به عنوان بخشدار) خدمت کرد و سرانجام در نهمین روز از آذرماه ۱۳۶۳ در محور سنندج ـ دیواندره به دست ضدانقلاب اعدام شد و به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۲۹ ـ علی باقری ، جانشین واحد عملیات سپاه کامیاران

شهید باقری به سال ۱۳۴۰ در اصفهان متولد شد . قبل از پیروزی انقلاب به علت فعالیت بر ضد رژیم بارها توسط عوامل ساواک تهدید شد ، اما او هر بار راسخ‌تر از قبل و بدون کوچک‌ترین واهمه‌ای به کار خود ادامه می‌داد .

بعد از شکوفایی انقلاب نیز با عضویت در سپاه (۵۸/۶/۲۴) عازم کردستان شد و پس از خلق حماسه‌های بسیار در عملیات گوناگون در دهم شهریورماه ۱۳۵۹ (درست یک سال پس از اعزام) در جاده کامیاران به دست عوامل ضدانقلاب ترور شد و به فیض عظیم شهادت نایل آمد .

۳۰ ـ علیرضا باقری باباشیخعلی ، فرمانده گردان جندالله سردشت

علیرضا به سال ۱۳۴۰ در تبریز متولد شد . قبل از انقلاب در مبارزه با رژیم فاسد پهلوی و پیشبرد اهداف متعالی حضرت امام(ره) در حد توان کوشید و پس از آن نیز با عضویت در سپاه (۶۰/۱۲/۲) برای کوتاه کردن دست ایادی استکبار به کردستان عزیمت نمود و در سمت جانشینی اطلاعات سپاه بوکان از هیچ کوششی در این راه دریغ نکرد .

این شهید بزرگوار پس از چندی تلاش بی‌وقفه در جهت برقراری امنیت در بوکان به فرماندهی گردان جندالله سردشت برگزیده شد و در هفدهم اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۲ در جاده سردشت ـ مریوان به ضرب گلوله ضدانقلاب به شهادت رسید .

بعد از شهادت علیرضا پدر بزرگوارش اسلحه او را به دست گرفت و آن‌قدر جنگید تا او نیز شهد شیرین شهادت را نوشید و به دیدار حق شتافت .

۳۱ ـ مهدی باکری ، فرمانده لشکر ۳۱ عاشورا

شهید باکری یکی دیگر از دلاور مردانی بود که پس از دریافت مدرک لیسانس از دانشگاه به خدمت خالصانه در سپاه پرداخت . او ۹ ماه در شهرداری ارومیه با سمت شهردار انجام وظیفه نمود . چندی بعد به عنوان مسئول جهادسازندگی استان ، خدمات ارزنده‌ای را به مردم شهیدپرور این دیار ارائه داد . پس از آن به سوی جبهه‌ها شتافت و به عنوان فرمانده عملیات سپاه در پاکسازی منطقه از وابستگان شرق و غرب با تلاشی

خستگی‌ناپذیر شبانه‌روز فعالیت نمود . وی با سمت معاون تیپ نجف‌اشرف در عملیات فتح‌المبین و بیت‌المقدس شرکت کرد و در هر دو عملیات مجروح شد .

پس از آن ، فرماندهی لشگر عاشورا را در عملیات مسلم‌بن‌عقیل (ع) ، والفجرمقدماتی ، والفجر ۱ ، ۲ ، ۳ و ۴ بر عهده گرفت تا این که در منطقه عملیاتی بدر به دست متجاوزین بعثی به شهادت رسید و دارفانی را وداع گفت .

ـ من کوچک همه شماها هستم !

تازه به تبلیغات لشگر آمده بودم که مأموریت دادند از اهواز وسایل نقاشی تهیه کنم . وسایل را که خریدم برای هر ماشینی دست بلند کردم نگه نداشت . هوا کم‌کم رو به تاریکی می‌رفت که پیکانی جلوی پایم ایستاد . راننده پرسید : برادر کجا می‌روی ؟ گفتم : پادگان ! راننده گفت : من هم به پادگان می‌روم ، سوار شو . راننده لباس بسیجی به تن داشت و آدم خوش‌رویی بود . از من پرسید اهل کجایی و در لشگر چه کار می‌کنی؟ گفتم : اهل زنجانم و در تبلیغات لشگر مشغول طراحی و نقاشی هستم . سر صحبت باز شده بود و تا رسیدن به پادگان کلی با هم صحبت کردیم . راننده بسیجی با حالی بود ، آنچنان با او گرم گرفتم که حتی در بین راه برایش چند لطیفه هم تعریف کردم و کلی خندیدیم . از رفتار و برخوردش خیلی خوشم آمده بود و سعیم بر این بود که دوستیمان ادامه پیدا کند ، به پادگان که رسیدیم با ماشین مرا به تبلیغات رساند و از هم خداحافظی کردیم . آن روز یادم رفت که محل کارش را بپرسم برای همین به دنبالش بودم ، ولی نتوانستم پیدایش کنم . چند روزی گذشت تا دوستم را در حال وضو گرفتن پیدا کردم . با هم صحبت کردیم و این دومین دیدار ما با هم بود . محل کارش را یافته بودم . در یکی از واحدهای ستاد کار می‌کرد . یک روز از کنار ساختمان ستاد می‌گذشتیم که دوستم را دوباره دیدم ، کاغذ پاره‌ها و آشغال‌ها را از اطراف جمع می‌کرد و به درون بشکه‌ای می‌ریخت . او متوجه من نبود ، از پشت رفتم و دست به شانه‌اش زدم و گفتم پدر آمرزیده ! مگر عقل نداری ، مگر اینجا نیروی خدماتی نیست . تو چرا این کارها را می‌کنی ؟ برو دنبال رانندگی خودت ! تبسمی‌کرد و گفت مگر ما با نیروهای خدماتی چه تفاوتی داریم ؟ آنها بسیجی هستند ما هم بسیجی هستیم بیا تو هم کمک کن آشغال‌ها را جمع کنیم . گفتم نه ، تو بیا برویم به اتاق ما یک استکان چای

بخوریم و با هم گپ بزنیم . گفت : حالا وقت مناسبی نیست ، بعد مزاحمتان می‌شوم . وقتی می‌خواستم خداحافظی کنم پرسیدم من خودم را در اولین دیدار به شما معرفی کردم ولی من هنوز اسم شما را نمی‌دانم . تبسم کرد و گفت اسم من به چه درد تو می‌خورد . من کوچک همه شماها هستم ! از این که چنین دوست باصفایی پیدا کرده بودم برخود می‌بالیدم . هر روز با هم صمیمی‌تر می‌شدیم . یک روز جلسه‌ای در ستاد بود که عده‌ای از فرماندهان سپاه زنجان هم بودند . در نماز جماعت ظهر به دیدنشان رفتم . آقای ایزدپناه فرمانده سپاه زنجان ، ناصر اشتری و حمید احدی که از قبل با آنها آشنا بودم . نماز که به پایان رسید از آنها خواستم که ناهار را در خدمتشان باشیم ، اما حمید از من دعوت کرد که به همراهشان باشم ، ولی من کجا و ستاد کجا ، وضع لباس‌هایم هم مناسب نبود . آن روز شلوارم را شسته بودم و شلوار شخصی پوشیده بودم و اگر قرار می‌شد با آن لباس‌ها به ستاد برویم از خجالت آب می‌شدم . احدی دست‌بردار نبود ، برای همین به دنبالشان راه افتادم . به ستاد که رسیدم دوستم را دیدم که کنار در اتاق فرماندهی ایستاده بود ، جلوتر رفتم و گفتم پسر تو اینجا چه کار می‌کنی ، مثل این که تو هم با بزرگ‌ترها نشست و برخاست می‌کنی ! هنوز صحبتم تمام نشده بود که دیدم یکی از پشت سر پیراهنم را می‌کشد . نگاه کردم ، دیدم حمید است و بدون این که با من حرفی بزند دستم را گرفت و مرا به گوشه‌ای کشید و گفت حسن خیلی بده بیا این طرف ، چرا این طوری می‌کنی ؟ گفتم من با این بسیجی ، از روزی که به لشگر آمده‌ام دوست هستم و می‌خواهم بدانم اینجا چه کار می‌کند ؟ حرفم که تمام شد ، حمید گفت او فرمانده لشگر عاشورا است ، تو چه طور او را نمی‌شناسی! او آقای مهدی باکری است . خشکم زده بود . اتاق فرماندهی پُر شده بود . همه حاضران از فرماندهان لشگر بودند . گوشه‌ای کز کرده بودم و از خجالت نمی‌توانستم سرم را بالا بگیرم . همه مشغول صحبت بودند و هیچ‌کس متوجه من نبود . بلند شدم ودمپایی‌هایم را پوشیدم و از اتاق خارج شدم . مدت‌ها از خجالت و شرم نمی‌توانستم در اطراف ستاد آفتابی شوم ولی آقا مهدی یک روز برای بازدید به تبلیغات آمد و از کارهای ما دیدن کرد و با من نیز حسابی احوالپرسی کرد .

۳۲ ـ حمید باکری ، جانشین فرمانده لشکر ۳۱ عاشورا

حمید در شهر ارومیه دیده به جهان گشود . با شروع جنگ تحمیلی وی نیز همچون برادرش مهدی راهی جبهه‌های نور شد و در مناطق جنگی نقش مؤثری ایفا کرد . پس از مدتی به عنوان جانشین فرمانده لشگر ۳۱ عاشورا انتخاب شد و پابه‌پای برادرش (که در آن زمان فرماندهی لشگر را بر عهده داشت .) در عملیات مختلف رشادت‌ها آفرید تا این که سرانجام در اسفندماه سال ۱۳۶۲ هنگامی که با یک گردان نیرو پل‌های جزیره جنوبی دریاچه هویزه را به طول ۱۳۶۰ متر مسدود می‌کرد ، به درجه رفیع شهادت نایل آمد .

۳۳- شهید باب الله براتی

شهید براتی در سال ۱۳۲۹ از توابع تکاب متولد شد . در دوران جوانی به مبارزه با مالکین پرداخت که چندین بار به زندان رژیم پهلوی افتاد . با پیروزی انقلاب اسلامی به گروه مجاهدین انقلاب اسلامی پیوست و با عضویت در سپاه در سال ۱۳۶۰ به‌عنوان مسئول محور عملیاتی در درگیری با ضدانقلاب به شهادت رسید .

۳۴ - شهید محمد برزگر

شهید برزگر در سال ۱۳۳۸ در خانواده مستضعف و متدین در تکاب متولد شد . در دوران جوانی در رشته های مختلف ورزشی فعالانه شرکت می نمود . با پیروزی انقلاب اسلامی در تکاب جزء بنیانگذاران سپاه تکاب محسوب می‌شود . از سال ۱۳۵۸ تا ۱۳۶۱ به‌عنوان فرمانده عملیات سپاه تکاب در پاکسازی منطقه از لوث ضدانقلاب حضوری فعال داشت . چند ماهی به‌عنوان مسئول عملیات کامیاران فعالیت نمود و در عملیات کربلای ۵ به‌عنوان فرمانده گردان لشکر ۳۱ عاشورا در شلمچه به شهادت رسید.

۳۵ ـ محمد بروجردی ، فرمانده سپاه منطقه هفت و قائم مقام قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع)

شهید بروجردی به سال ۱۳۳۳ در کانون گرم و صمیمی خانواده‌ای مذهبی و زحمت‌کش از اهالی روستای دره‌گرگ بروجرد چشم به جهان گشود . خانواده‌اش از

روی عشق و علاقه به اهل بیت نام او را محمد نهادند و در پرورش او کمر همت بستند . در سن ۵ سالگی از نعمت پدر محروم شد ، از این رو با مادر به تهران آمد و زندگی تازه‌ای شروع کرد . وی همگام با تحصیل به جهت یاری مادر در تأمین معاش به کار مشغول شد . در سن ۱۷ سالگی طی مراسمی ساده و بی‌آلایش ازدواج کرد (که یک پسر و یک دختر هدایای الهی این وصلت می‌باشد .) مدتی پس از آن به خدمت سربازی فراخوانده شد اما از آنجا که علاقه‌ای به انجام وظیفه در ارتش شاهنشاهی نداشت ، پس از مدتی فرار کرد و تصمیم گرفت برای ملاقات با حضرت امام (ره) به عراق برود. در مرز دستگیر شد و پس از تحمل شش‌ماه زندان در شکنجه‌گاه‌های رژیم ، مجدداً جهت خدمت سربازی به تهران فرستاده شد .

محمد پس از اتمام دو سال خدمت سربازی ، مبارزات سیاسی خود را بر ضد رژیم منحوس پهلوی آغاز نمود و از همان ابتدا سعی کرد با روحانیون پیرو خط امام(ره) تماس برقرار کند. بر همین اساس با شهید حاج‌مهدی عراقی مرتبط شد و به امر چاپ، تکثیر و پخش اعلامیه‌های حضرت امام (ره) اهتمام نمود . در کنار آن به مبارزه نظامی بر ضد طاغوت پرداخت ، سپس به سوریه رفت و با شهید دکتر چمران و شهید منتظری آشنا شد .

بعد از قیام ۱۹ دی‌ماه ۱۳۵۶ در قم برای عملیات نظامی بر ضد رژیم از علما مجوز شرعی گرفت و تا طلوع فجر پیروزی به انجام عملیات ادامه داد . هنگام بازگشت حضرت امام (ره) به ایران از طرف شهیدان بهشتی و عراقی مسئولیت حفاظت از ایشان را در فرودگاه و مسیر حرکتشان به سوی بهشت‌زهرا (س) به عهده گرفت و پس از آن با عضویت در سپاه سرپرستی زندان اوین را پذیرفت .

با شروع غائله کردستان به ندای حضرت امام (ره) لبیک گفت در سمت فرماندهی عملیات غرب کشور ، برای سرکوبی ضدانقلاب عازم آن دیار شد . شهید بروجردی معتقد بود صف مردم از ضدانقلاب جداست . به همین دلیل با سازماندهی مردم منطقه در قالب سازمان پیشمرگان مسلمان کُرد و شرکت دادن آنها در پاکسازی منطقه ثابت کرد که مردم با گروه‌هایی که مدعی دفاع از حقوق آنها هستند ، مخالفند و خواستار خروج آنها از منطقه می‌باشند . [1]

---

۱ ـ برای آشنایی بیشتر با سازمان پیشمرگان مسلمان کُرد به فصل پنجم (عملکرد یگان‌های مانوری سپاه) از

با شروع جنگ خانمان‌سوز عراق بر ضد جمهوری اسلامی ایران و محاصره شهر سرپل‌ذهاب ، شهید برجردی و چند تن از هم رزمانش عازم این شهر شدند و آن را از یک سقوط حتمی نجات دادند تا این که سرانجام در اولین روز از خردادماه ۱۳۶۲ خودروی حامل ایشان در جاده خاکی مهاباد ـ نقده با مین ضدتانک برخورد کرد و محمد را به آرزوی دیرینه‌اش که شهادت در راه خدا بود ، رساند .

(الف) فرازی از وصایای شهید محمد بروجردی :

ای برادران و خواهران ! برای من از خدا طلب بخشش کنید و مقاومت را فراموش نکنید که خدای تبارک و تعالی بار سنگین انقلاب را بر دوش ملت مسلمان ایران گذاشته و ما را در آزمایش عظیم قرار داده است .

برادران ! وجود امام امروز برای ما معیار است و راه او راه سعادت است و غیر از آن انحراف است .

(ب) بگذار دیگران فرماندهی کنند ؛ اما ... :

محمد در مهاباد بود ، جلالی جانشین عملیات قرارگاه حمزه (ع) به دیدن او رفت. محمد با پایی که از حادثه سقوط بالگرد در نزدیکی ارومیه شکسته بود و هنوز می‌لنگید ، هم‌پای او شروع کرد به قدم زدن . جلالی سر صحبت را باز کرد و از این که افراد نسبت به بروجردی برخورد مناسبی نداشتند ، عصبانی بود ، اما محمد خندید و گفت : هدف خدمت کردن است ، حالا در هر پست و مقامی که می‌خواهد باشد ، بگذار دیگران فرماندهی کنند ، اما کردستان آزاد شود و مردم کردستان از دست ضدانقلاب راحت شوند . بعد از چند روزی محمد و جلالی نزد سردار ایزدی فرمانده قرارگاه رفتند و محمد از او خواست تا فرماندهی تیپ شهدا را به او محول کند اما ایزدی با او مخالفت کرد و گفت : شما فرمانده سپاه منطقه هفت کشور بوده‌ای . شما در این منطقه حرف اول و آخر را می‌زنی آن وقت می‌خواهی بروی یک تیپ را بگردانی ! اما با پافشاری بیش از حد بروجردی ، آقای ایزدی سکوت کرد و قرار شد که محمد به عنوان فرمانده تیپ انجام وظیفه کند به شرطی که هرگز بدون اسکورت در منطقه تردد نکند.

بخش ششم همین کتاب مراجعه فرمایید .

۱-سردار شهید محمد بروجردی ۲- شهید حاج مسعود غمیان ۳-شهید مطلب حسینی
۴- شهید محمد شهیدی، در جمع پیشمرگان مسلمان کرد

نام‌نامه تنی چند از مسافران خونین‌بال

کاروان شهیدان کردستان

شهید محمدباقر رحمانی
شهید ملامصطفی مردوخی
شهید محمد جعفری
شهید عثمان فرشته
شهید جعفر طالبی
شهید یدالله حاجیان
شهید حاج ابراهیم الله‌مرادی
شهید محمد جمال صالحی
شهید محمدرضا ترابیان
شهید محمد امیر رحمانی
شهید سید منصور بیاتیان
شهید پرویز کاکه‌وندی
شهید ملا محمد ذبیحی
شهید ملا علی جلالی‌زاده
شهید مسلم جلالی‌زاده
شهید ملا حیدر فهیم
شهید ملا محمد کریمباز
شهیدان برادران عطائی
شهیدان برادران شبلی

شهید حمیدرضا کاوه
شهید سید حمید محمدی
شهید علی سلیمان‌پور
شهید مجید لطفی
شهید ناصر کاظمی
شهید یوسف افشاریان
شهید احمد کرمی
شهید ابراهیم مرادی
شهید حاج سعید توکلی
شهید محمدباقر منصوری
شهید جلیل شهسواری
شهید حاج هوشنگ ورمقانی
شهید رضاعلی بهمنی
شهید میرزا محمد پیشکاری
شهید ملا محی‌الدین میانی
شهید سید اشرف هدایتی
شهید عدنان مردوخی
شهید عبدالناصر رشیدیان
شهید فرید تعریف

شهدایی که بر اثر کمین ضد انقلاب به شهادت رسیده اند

شهید ناصر کاظمی (اصفهان)
محل شهادت جاده پیرانشهر سردشت

شهید نعمت الله حاجیان (اصفهان)
محل شهادت محور کامیاران - سنندج

شهید حسینعلی اکبری

شهید مهدی زین الدین

شهید مجید زین الدین

۳۶ ــ اکبر بزرگزاد ، جانشین گردان سپاه جوانرود

شهید بزرگزاد به سال ۱۳۴۳ در اصفهان متولد شد و در سن هفت سالگی پا به عرصه علم و دانش نهاد و تحصیلات خود را با جدیت و پشتکار تا سال سوم متوسطه در رشته ریاضی‌فیزیک ادامه داد .

با اوج‌گیری غائله کردستان پس از پیروزی انقلاب به آن دیار شتافت و پس از عضویت در سپاه (۶۰/۵/۱۵) به عنوان جانشین گردان در سپاه جوانرود برگزیده شد و تا لحظه شهادت روز بیست و دوم اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۱ با درایت و شجاعتی بی‌نظیر در مقابل دشمنان ایستاد و لحظه‌ای از تلاش و مبارزه باز نماند .

۳۷ ــ علی بیات ، فرمانده سپاه پاسداران اسلام‌آبادغرب

شهید بیات به سال ۱۳۳۱ در شهر کرند از توابع اسلام‌آبادغرب دیده به جهان گشود ، دوازده سال بیشتر نداشت که گرمی دستان پُر مهر پدر را از دست داد .

در دوران انقلاب و مبارزات حق طلبانه ملت مسلمان ایران در کلیه حرکت‌های مردمی شرکت داشت و پس از پیروزی انقلاب یکی از بنیانگذاران و تشکیل دهندگان سپاه در کرمانشاه بود . وی در نوروز ۱۳۵۸ به همراه تعدادی از برادران سپاهی و دایی خود (شهید آیت‌الله شعبانی) برای مقابله با بحران منطقه ، عازم مهاباد شد . پس از چندی با دریافت حکم سرپرستی سپاه اسلام‌آباد به این شهر عزیمت نمود و از مبارزه با ضدانقلاب و اشرار این منطقه لحظه‌ای غافل نماند .

شهید بیات در یکی از مأموریت‌های خود با حدود ۶۰ نفر از نیروهای سپاه در ارتفاعات دالاهو با دشمن درگیر شد و به همراه ۱۹ تن از بهترین جوانان این مرز و بوم در نبردی کاملاً نابرابر ، مظلومانه به شهادت رسید و جسد مطهرش در میان شعله‌های آتش سوخت .

۳۸ ــ سید منصور بیاتیان ، فرمانده عملیات سپاه سقز و بیجار

شهید بیاتیان به سال ۱۳۲۷ در روستای دارغیاث خسروآباد از توابع شهرستان بیجار زاده شد . وقتی‌که نهضت اسلامی حضرت امام (ره) اوج گرفت ، وی نیز به خیل

حامیان انقلاب پیوست و ضمن شرکت در کلیه فعالیت‌های سیاسی بر ضد رژیم منفور پهلوی به آگاه‌سازی مردم منطقه پرداخت .

پس از پیروزی انقلاب به عضویت کمیته انقلاب اسلامی شهرستان بیجار درآمد . در سال ۱۳۵۸ با همکاری چند تن از دوستانش ، سپاه را در این شهر بنیان نهاد و بعد از مدتی به فرماندهی عملیات سپاه بیجار منصوب شد . در سال ۱۳۶۱ به سپاه سردشت منتقل شد و چند ماهی را هم آنجا ماند . بعد از آن فرماندهی اطلاعات و عملیات سپاه سقز را پذیرفت و نزدیک به سه سال در آن سمت فعالیت کرد تا این‌که در روز چهارم شهریورماه ۱۳۶۳ طی درگیری با نیروهای ضدانقلاب در روستای آیچی سقز از ناحیه سینه مورد اصابت گلوله قرار گرفت و به شهادت رسید .

۳۹ ـ رضا بیگی ، جانشین گردان ضربت سپاه بانه

شهید بیگی به سال ۱۳۳۵ در اصفهان به دنیا آمد و پس از گذراندن مقاطع تحصیلی یکی پس از دیگری با پشتکار و تلاش فراوان وارد دانشگاه شده و موفق به اخذ مدرک لیسانس در رشته بازرگانی گردید .

این شهید بزرگوار که در پیروزی انقلاب نقش و پیشبرد اهداف متعالی حضرت امام (ره) نقش فعالی داشت ، بعد از فروپاشی رژیم ستمگر پهلوی نیز با عضویت در سپاه پاسداران (۵۹/۲/۱۹) و عزمی راسخ جهت پیکار با ضدانقلاب راهی مناطق غرب کشور شد و پس از سه ماه نبرد و مبارزه با دشمن در نهم مردادماه ۱۳۵۹ در حالی که جانشینی گردان ضربت سپاه بانه را بر عهده داشت ، ناجوانمردانه در جاده بانه به دست ضدانقلاب به دار آویخته و به شهادت رسید .

۴۰ ـ شهید بیدهندی ، معاونت آموزش و پرورش سقز

شهید بیدهندی ، معاون آموزش و پرورش سقز در خردادماه سال ۱۳۶۰ پس از سال‌ها تلاش در جهت رشد فکری و نبوغ عالی کودکان این دیار ، در درگیری با ضدانقلاب در بوکان بر اثر اصابت گلوله دشمن به شهادت رسید .

۴۱ – مفقود الاثر پاشا مهدوی

جاوید الاثر پاشا مهدوی سال ۱۳۰۴ در توابع تکاب متولد شد . دوران جوانی خود را به کسب معارف الهی پرداخت و با کسوت روحانی جهت تبلیغات در جبهه حق علیه باطل فعالیت های زیادی از خود نشان داد . او با رزمندگان اسلام در پاکسازی مناطق غرب کشور حضور فعال داشته و در ۱۳۶۴/۴/۱۲ در جبهه سوما در حال نبرد با بعثیون مفقود گردید . این روحانی وارسته در دفاع از انقلاب اسلامی از هیچ کوششی دریغ ننمود .

۴۲ – شهید ابوالفضل پرچمی

شهید پرچمی در سال ۱۳۳۶ در تکاب متولد شد . او فردی مومن و فداکار بود که توانسته مخلصانه به عضویت سپاه درآید و در پشتیبانی از رزمندگان اسلام در راه مبارزه با ضدانقلاب بسیار فعالانه برخورد نمود و در تاریخ ۱۳۶۰/۵/۱۴ بعنوان مسئول تدارکات سپاه تکاب در درگیری با ضد انقلاب به شهادت رسید .

۴۳ ـ محمود پورمهدی ، فرمانده گردان در سپاه دیواندره

شهید پورمهدی فرزند حیدر به سال ۱۳۴۲ در نجف‌آباد اصفهان به دنیا آمد . قبل از انقلاب آن‌چنان در برابر عوامل و ایادی ستمگر رژیم منفور پهلوی قد علم کرد که بسان تندیسی سترگ به مظهری از خودباوری و پایداری در برابر آنان مبدل گردید .

پس از انقلاب و آغاز جنگ تحمیلی عازم جبهه‌های نبرد گردید و در اولین اعزام خود مورخه ۱۳۶۰/۱۰/۱۲ بر اثر اصابت ترکش به ناحیه شکم در منطقه مریوان مجروح گردید . وی در تاریخ ۱۳۶۱/۶/۲۷ به عضویت سپاه درآمد و با مسئولیت فرمانده گردان در سپاه دیواندره مشغول خدمت گردید و تا لحظه شهادت در بیست و هفتمین روز از خردادماه ۱۳۶۲ که خورشید عمرش بر اثر اصابت گلوله ضدانقلاب در منطقه دیواندره به غروب نشست ، برای لحظه‌ای از مبارزه با دشمنان انقلاب باز نماند .

۴۴ ـ محمدحسین پورقاسمی ، جانشین عملیات سپاه دیواندره

شهید پورقاسمی فرزند هاشم به سال ۱۳۳۳ در نجف‌آباد اصفهان به دنیا آمد . او

در طول دوران تحصیل از جدیت و استعداد وافری در امر فراگیری فنون علمی و عملی برخوردار بود . در سال ۱۳۵۲ بنا به سنت پیامبر (ص) با دختری متدین و مذهبی بنای زندگی مشترک ریخت که ثمره آن دو فرزند پسر می‌باشد .

به دنبال پیروزی انقلاب و آغاز جنگ به جبهه سرپل‌ذهاب اعزام شد و طی چهار مرحله از تاریخ ۵۹/۸/۲۱ تا ۱۳۶۱/۱/۱۱ در مناطق بازی‌دراز ، سردشت و دیواندره به عنوان جانشین فرمانده عملیات خدمات ارزنده و مثمر ثمری را به منصه ظهور گذاشت. سرانجام در سیزدهمین روز از خردادماه ۱۳۶۱ در منطقه دیواندره در حالی که در سنگر بر سجاده عشق نماز می‌گذاشت ، هدف تیربار ضدانقلاب قرار گرفت و به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

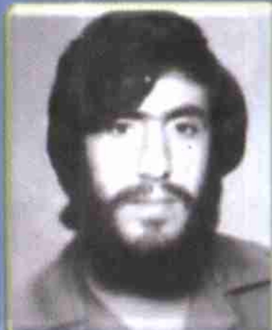
۴۵ ـ غلامعلی پیچک ، فرمانده عملیات سپاه در غرب کشور

شهید پیچک مقارن با نیمه ماه مبارک شعبان ، هم‌زمان با زادروز ولادت حضرت حجت‌بن‌الحسن (عج) در خانواده‌ای مذهبی در شهر تهران پا به عرصه هستی گذاشت . پنج ساله بود که قدم به مهد علم و دانش نهاد و با هوش و ذکاوتی وصف ناشدنی مقاطع تحصیلی را تا اخذ مدرک دیپلم (در سال ۱۳۵۶) یکی پس از دیگری پشت‌سر گذاشت و بلافاصله پس از آن در رشته فیزیک هسته‌ای در دانشگاه پذیرفته شد . او در این عرصه هم به خاطر کسب امتیازات بالا موفق به دریافت بورس تحصیلی گردید ، اما از پذیرفتن آن سر باز زد . غلامعلی در مدت تحصیل در دانشگاه ، علاوه بر کسب معارف اسلامی در فراگیری کتب دینی ـ مذهبی به‌خصوص جامع‌المقدمات اهتمام کرد و فنون علمی را به نحو احسن آموخت .

وی در جریان درگیری‌های روزهای بیست و یکم و بیست و دوم بهمن ماه ۱۳۵۷ و خلع‌سلاح پادگان‌های رژیم ، قبل از انقلاب نقش ارزنده‌ای ایفا کرد . با تشکیل سپاه پاسداران از اولین نیروهایی بود که به عضویت این نهاد مقدس درآمد و در کنار سردارانی همچون « حاج‌احمد متوسلیان » و « محمد متوسلی » مشغول فعالیت شد . پس از شروع غائله کردستان و هجوم وحشیانه عوامل مزدور به آن نواحی ، او جزء اولین نفراتی بود که همراه شهید دکتر چمران به غرب کشور عزیمت کرد و در سرکوبی

باب الله براتی

ابوالفضل ژرچمی

محمد برزگر

محمد امین احمدی

اوسط فکری

محمد تقی صادقی

سلیمان منگور کردستانی

جعفر دیودل

عبدالله جنگلی

سلیمان عبداللهی

خضر عمری

محمد قادری

مامند گلابی

ضدانقلاب سهم عمده‌ای بر عهده گرفت . با آغاز جنگ تحمیلی به سرپل‌ذهاب اعزام شد و به لحاظ انجام خدمات ارزنده و شایستگی‌های فراوان به سمت فرماندهی این منطقه منصوب شد . پس از مدت کوتاهی « شهید بزرگوار بروجردی » که شیفته ابتکار عمل و تسلط او بر امور نظامی شده بود ، مسئولیت فرماندهی عملیات سپاه غرب کشور را به وی محول کرد .

سرانجام این اسوه ایثار و شجاعت مورخه ۱۳۶۰/۹/۲۰ در عملیات مطلع‌الفجر در نوک پیکان گردان در منطقه قاسم‌آباد واقع در ارتفاعات « برآفتاب » طی نبردی تن به تن با متجاوزین بعثی بر اثر اصابت گلوله به درجه رفیع شهادت نایل آمد .

۴۶ ـ شهید نجیب پیران ویسه

این شهید قبل از انقلاب به جرم سیاسی یک سال در زندان رژیم پهلوی به سر برد . پس از آزادی به عراق گریخت که پس از مدتی توسط عوامل اطلاعاتی عراق دستگیر و تحویل ساواک ایران شد و به زندان افتاد . با پیروزی انقلاب اسلامی از زندان آزاد شد و به جمع مبارزین راه حق پیوست . با شروع حوادث غرب کشور در سپاه پاسداران به مبارزه با آنها پرداخت و در مناطق نوسود ، پاوه ، مریوان با دشمنان اسلام مبارزه نمود . این فرمانده دلیر پیشمرگان مسلمان کُرد در سال ۱۳۶۳ به کمین حزب دموکرات افتاد و به شهادت رسید .

۴۷ ـ فریدون تعریف ، فرمانده عملیات سپاه سنندج

شهید تعریف ، یکی دیگر از افتخار آفرینانی بود که در سنندج دیده به جهان گشود . در نوجوانی فردی نمونه و شجاع بود و پیوندی عمیق با تشیع علوی داشت . در دوران انقلاب به همراه عده‌ای از دوستانش از سنندج به کرمانشاه عزیمت کرد و به فعالیت بر ضد رژیم پرداخت که از این نظر بارها مورد تعقیب و تهدید ساواک قرار گرفت .

پس از پیروزی انقلاب ، برای راه‌اندازی سپاه در سنندج تلاش وافری نمود . پس از مدتی به پاس خدمات ارزنده‌اش به عنوان اولین فرمانده عملیات سپاه سنندج انتخاب شد . او در راه مبارزه با اشرار و گروهک‌های ضدانقلاب در این منطقه لحظه‌ای از پای

ننشست تا اندازه‌ای که حتی خانواده او بارها به گروگان گرفته شد و یا مورد آزار و شکنجه حزب منحله دموکرات و دیگر احزاب و گروه‌های غیرقانونی قرار گرفتند ، اما هر بار عشق به حضرت امام (ره) و انقلاب اسلامی وی را مصمم‌تر به ادامه راهی که در پیش گرفته بود ، می‌کرد . توطئه دشمن ، وی را در بیست و سومین سال از زندگی‌اش (۵۹/۳/۲۴)به قتلگاهش در تهران کشید و به شهادت رساند .

۴۸ ــ محمد توسلی ، جانشین فرماندهی سپاه مریوان

شهید توسلی در خانواده‌ای زحمتکش و مؤمن در تهران به دنیا آمد . در جریان پیروزی انقلاب از زمانی که با امام (ره) و نهضت ایشان آشنا گردید ، گام در میدان مبارزه بر ضد رژیم منفور پهلوی نهاد و نقش مؤثری در آگاه نمودن جوانان محل ایفا کرد .

با تشکیل سپاه پاسداران به عضویت این نهاد مقدس درآمد و در راه تحقق ارزش‌های انقلاب و حراست از دستاوردهای آن از جان و دل مایه گذاشت . با آغاز تهاجم عراق به کشور بر حسب وظیفه‌ای که نسبت به مملکت خویش احساس می‌نمود به جبهه‌های غرب اعزام شد و در منطقه مریوان به همراه سردار جاویدالاثر « حاج‌احمد متوسلیان » رشادت‌های فراوانی از خود نشان داد . سرانجام در حال اعزام به محل خدمتش در کمین گروهک کومله افتاد و به ضرب گلوله به شهادت رسید .

۴۹ ــ مختار تولیخانلو ، فرمانده سپاه پاسداران نوسود

شهید تولیخانلو در میان خانواده‌ای متدین و معتقد در تهران دیده به جهان گشود . در دوران شکل‌گیری انقلاب پس از آشنایی با نهضت حضرت امام (ره) قدم در راه مبارزه با طاغوت نهاد . پس از آن به عضویت سپاه درآمد و با شروع جنگ تحمیلی رهسپار جبهه‌های غرب کشور گردید و در منطقه باینگان در عملیات مختلفی که بعضی به فرماندهی خود او انجام شد ، جان‌فشانی‌های بسیاری نمود . سرانجام در بهمن‌ماه ۱۳۵۹ در عملیات نوسود بر اثر برخورد گلوله آر.پی. جی-۷ ضدانقلاب ، شربت شهادت نوشید و به دیدار یار شتافت . پیکر مطهر این شهید عزیز پس از ۵ ماه در تاریخ ۶۰/۴/۲۴ با حضور پُرشکوه مردم شهیدپرور تهران در بهشت‌زهرا (س) به خاک

سپرده شد . هم اکنون پاسگاه مرکزی نوسود به پاس شجاعت‌های این رزمنده شجاع «مختار» نامیده می‌شود .

۵۰ ـ رحمت‌الله ثریا ، فرماندهٔ گردان در سپاه سقز

شهید ثریا فرزند عبدالمجید به سال ۱۳۴۱ در مبارکه اصفهان پا به عرصه وجود گذاشت . هنگام پیروزی انقلاب نوجوانی بیش نبود ، اما اغلب به همراه دوستانش تا آن اندازه که سنش اجازه می‌داد ، فعالیت می‌کرد .

با پیروزی انقلاب موفق به دریافت مدرک دیپلم تجربی گردید ، هم‌زمان با شروع جنگ بود که رحمت الله موفق به اخذ مدرک دیپلم تجربی شد و به عضویت جهاد سازندگی درآمد و مدت ۲ سال در این نهاد به فعالیت پرداخت . سپس با رسیدن به سن ازدواج در سال ۱۳۶۱ بنا به سنت حسنه پیامبر (ص) با دختری مؤمن پیمان مقدس زناشویی بست که ثمره آن دو فرزند دختر و پسر می‌باشد .

پس از آن به علت علاقه وافری که به حضور در صحنه‌های نبرد نور علیه ظلمت داشت ، عازم جبهه‌های جنگ در جنوب کشور شد و در عملیات محرم ، عاشورا و والفجر ۲ و ۱۰ شرکت کرد . پس از آن به کردستان عزیمت نمود و در سمت فرماندهی گردان سپاه سقز به مبارزه با ضدانقلاب پرداخت تا این که سرانجام در شانزدهمین روز از مردادماه ۱۳۶۴ در جاده سقز ـ دیواندره بر اثر سانحه تصادف جان به جان آفرین تسلیم گفت و راهی دیار حق شد .

۵۱ ـ حبیب‌الله جان‌نثاری ، مسئول محور در سپاه کامیاران

شهید جان‌نثاری به سال ۱۳۴۳ در اصفهان متولد شد ، در چهاردهم اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۰ به عضویت سپاه درآمد و پس از آن عازم جبهه‌های غرب کشور شد و در عملیات مختلف شرکت نمود تا این که در بیست و نهم مردادماه ۱۳۶۲ در منطقه کامیاران بر اثر اصابت گلوله ضدانقلاب به شهادت رسید .

۵۲ ـ سعید جعفری ، فرمانده سپاه کرمانشاه

شهید جعفری یکی دیگر از عاشقان جان بر کفی بود که برای حراست از دستاوردهای انقلاب به جبهه‌های جنگ شتافت و پس از خلق رشادت‌های بسیار در هفتمین روز از آبان‌ماه ۱۳۵۹ در حالی که فرماندهی سپاه کرمانشاه را به عهده داشت به شهادت رسید.

۵۳ ـ سروان خلبان ، غلام‌حسین جلالی

شهید جلالی به سال ۱۳۳۴ در اصفهان به دنیا آمد . در سن هفت سالگی راهی سنگر علم و دانش شد و با علاقه و استعدادی فوق‌العاده موفق به اخذ مدرک دیپلم گردید . در سال ۱۳۵۳ به عضویت ارتش درآمد و به شغل مورد علاقه‌اش که خلبانی بود، روی آورد .

با پیروزی انقلاب و آغاز بحران در مناطق غرب و شمال‌غرب کشور ، این شهید بزرگوار نیز همگام با سیل عظیم سپاهیان اسلام به مقابله با دشمنان پرداخت و در عملیات بسیاری شرکت نمود . او در دهمین روز از اسفندماه ۱۳۵۸ در محور سقز ـ بانه مورد هدف ضدانقلاب قرار گرفت و به شهادت رسید .

۵۴ ـ شهید علی جلیلی

شهید جلیلی در سال ۱۳۶۳ در توابع کرمانشاه متولد گردید . با پیروزی انقلاب اسلامی به سپاه پیوست و در اثر توانایی فردی و تلاش و جدیت زیاد به‌عنوان مسئول اطلاعات اسلام آباد غرب خدمات ارزشمندی از خود به جای گذاشت . این شهید سلحشور در پاکسازی داخلی حضوری چشمگیر داشت و در دفاع از اسلام در جبهه سومار رشادت‌های زیادی خلق نمود و در سال ۱۳۶۵ به شهادت رسید .

۵۵ ـ محمدرضا جمدی‌خیابانی ، جانشین مهندسی قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع)

شهید جمدی‌خیابانی به سال ۱۳۴۱ در اصفهان متولد شد . با رسیدن به سن هفت سالگی وارد مدرسه شد و با موفقیت توانست تحصیلات خود را تا پایان سال سوم متوسطه ادامه دهد . قبل از پیروزی انقلاب نوجوانی بیش نبود ؛ اما با توجه به آگاهی که نسبت به نهضت حضرت امام (ره) و اهداف متعالی ایشان داشت به اندازه‌ای که در

خور سنش بود ، در تظاهرات و فعالیت‌های شبانه مسجد محل شرکت می‌کرد .

محمدرضا پس از پیروزی انقلاب ابتدا به عضویت کمیته درآمد و پس از آن (۶۰/۳/۹) به سپاه پاسداران پیوست و برای خدمت عازم کردستان شد . وی در مدت حضور در کردستان یکی از فعال‌ترین نیروهای مهندسی ـ رزمی منطقه بود ، به همین دلیل به فرماندهی مهندسی قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) برگزیده شد . سرانجام در دوازدهم اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۳ بر اثر اصابت گلوله ضدانقلاب در منطقه مهاباد به فیض عظیم شهادت نایل گشت . پیکر مطهر این بزرگ‌مرد با تشییع باشکوهی توسط خیل عظیم مردم در گلزار شهدای اصفهان به خاک سپرده شد .

۵۶ ـ شهید عبدالله جنگلی

این پیشمرگ مسلمان کُرد در سال ۱۳۲۲ متولد و در سن ۲۲ سالگی به عضویت سپاه درآمد و به‌عنوان فرمانده گردان ضربت فعالیت خود را دنبال نمود . او به دلیل همکاری با سپاه توسط ضدانقلاب اسیر و مدتی در زندان ضدانقلاب مورد شکنجه قرار گرفت . شهید جنگلی پس از مدتی آزاد گردید و مجدداً در دفاع از انقلاب اسلامی به مبارزه بی امان خود در مقابله با ضدانقلاب ادامه داد . او با رشادت‌های خود عرصه را به ضدانقلاب تنگ نمود و دشمن یارای مقابله با این دلیر مرد را نداشت . در سال ۶۴ در حین پاکسازی منطقه پیرانشهر در یک نبرد وصف‌ناپذیر پس از تحمیل ضربات زیادی به ضدانقلاب به شهادت رسید .

۵۷ ـ حاج اصغر جوانی ، فرمانده سپاه بوکان

شهید جوانی به سال ۱۳۴۰ در اصفهان به دنیا آمد . در سن هفت سالگی به مدرسه رفت و در کنار درس در کارگاه استیل‌سازی پدر نیز مشغول به کار گردید . تحصیل همراه با کار هرگز مانع تلاش وی برای درس خواندن نشد . او همواره یکی از شاگردان خوب مدرسه بود . در سال دوم دبیرستان با یکی از طلاب علوم‌دینی که برای تبلیغ از قم به اصفهان آمده بود ، آشنا شد و نسبت به مسائل سیاسی و مبارزه روحانیت به‌ویژه مبارزات حضرت امام (ره) با رژیم شاه آگاهی کامل یافت و قدم در این راه نهاد .

بعد از پیروزی انقلاب به عضویت سپاه درآمد و در بیست و هفتم تیرماه ۱۳۵۹ عازم جبهه‌های نبرد در غرب کشور شد . سرانجام پس از سه سال نبرد پی‌درپی با دشمنان داخلی و متجاوزین بعثی در بیست و ششم تیرماه ۱۳۶۲ در محور سردشت - مهاباد به دست ضدانقلاب به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۵۸ ـ رضا چراغی ، فرمانده تیپ محمد رسول‌الله (ص)

شهید چراغی به سال ۱۳۳۶ در تهران زاده شد . در سن شش سالگی قدم به مدرسه گذاشت و با استعداد و علاقه وافر سال‌های تحصیل را یکی پس از دیگری سپری نمود . قبل از سقوط رژیم پهلوی همراه با سایر مردم در تظاهرات شرکت کرد و پس از آن در حراست از آرمان‌های انقلاب اسلامی از جان و دل کوشید .

با آغاز غائله کردستان پس از عضویت در سپاه ، عازم مریوان شد و رشادت‌های بسیاری آفرید به صورتی که با درایت وی در عملیات محمد رسول‌الله (ص) محور پر خطر راه خون[1] از تصرف نیروهای ضدانقلاب خارج شد . با آغاز جنگ تحمیلی وی نیز همراه با دیگر فرماندهان ، مدتی را در جبهه‌های غرب با متجاوزین جنگید . زمانی که تیپ محمدرسول‌الله (ص) به جنوب اعزام شد ، شهید چراغی هم به جنوب عزیمت نمود و در عملیات فتح‌المبین و بیت‌المقدس به عنوان فرمانده گردان حمزه (ع) و در عملیات مسلم‌بن‌عقیل ، والفجرمقدماتی و والفجر ۱ در سمت فرمانده تیپ ۲۷ محمد رسول‌الله (ص) رشادت‌ها آفرید و پس از ماه‌ها مجاهدت و مبارزه با دشمنان اسلام و یازده بار مجروحیت به دست متجاوزین بعثی به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۵۹ ـ سرتیپ اصغر حاتمی ، رئیس ستاد لشکر ۲۸ کردستان

شهید حاتمی به سال ۱۳۱۶ در همدان پا به عرصه وجود گذاشت و با همت عالی

---

۱ ـ راه خون در منطقه‌ای بین جنوب‌غربی استان کردستان و شمال‌غربی استان کرمانشاه (منطقه‌ای که از شمال به دشت شیلر واقع در شمال‌شرقی ارتفاعات قوچ‌سلطان ، از شرق به جبهه مریوان حد فاصل ارتفاعات دالانی و کمانجیر تا پنج‌قله و از جنوب به منطقه مرزی نوسود و حد فاصل پنج‌قله تا جنوب ارتفاعات مرزی شمشی محدود می‌شود) قرار گرفته است .

موفق به اخذ دیپلم در رشته ریاضی گردید . پس از آن به لحاظ عشق و علاقه‌ای که به نظامی‌گری داشت ، وارد دانشکده افسری گردید و بعد از مدتی موفق بـه اخـذ مـدرک لیسانس از این دانشکده شد .

با پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی ، وی پس از سال‌ها خدمت در پادگـان‌هـای شیراز ، اصفهان ، مرند و سنندج به معاونت و سپس فرماندهی دژبان پادگان اصـفهان و در سال ۱۳۵۸ به فرماندهی پشتیبانی لشگر ۲۸ سنندج منصوب شد .

با آغاز جنگ تحمیلی در مناطق عملیاتی غرب کشور حضور یافـت و تـا آخـرین نفس از تمامیت ارضی کشور دفاع کرد . سرانجام در نوزدهم شهریورماه ۱۳۶۰ در سـن ۴۴ سالگی در منطقه عملیاتی غرب به درجه رفیع شهادت نایل آمد .

۶۰ ـ مجید حاج‌بابا ، فرمانده سپاه در سرپل‌ذهاب

شهید حاج‌بابا در کرمانشاه متولد شد . به دنبال پیروزی انقلاب به عضـویت سـپاه درآمد . پس از شروع جنگ به میادین رزم عزیمت نمود و تا لحظه شـهادت (۶۱/۳/۴) خدمات ارزنده‌ای از خود به منصه ظهور گذاشت .

۶۱ ـ محسن حاجی‌بابا ، فرمانده عملیات سپاه پاسداران در غرب کشور

شهید حاجی‌بابا به سال ۱۳۳۷در تهران متولد شد . با رسیدن به سن مدرسـه قـدم به عرصه علم و دانش نهاد و تا مقطع دبیرستان به تحصیلات خود ادامه داد . در جریان مبارزات انقلابی مردم با رژیم شاهنشاهی وی نیز با پخش اعلامیه‌های حضرت امام (ره) و شر کت در راهپیمایی‌ها و تظاهرات‌ها به سهم خود تلاش نمود .

پس از پیروزی انقلاب به عضویت کمیته درآمد. با شروع جنگ تحمیلی مردانه وارد میدان عمل شد و پس از خلق حماسه های بسیار درعملیات مختلف‌از جمله بیت‌المقدس و فتح ارتفاعات بازی‌دراز در سیزدهمین روز از تیرماه ۱۳۶۱به فوز عظیم شهادت نایل آمد.

۶۲ ـ علی‌اصغر حاج‌اکبری ، فرمانده سپاه سردشت

شهید حاج‌اکبری یکی از فرماندهان شجاع و با درایتی بود که سـال‌هـا در منـاطق

صعب‌العبور و پر خطر کردستان به حماسه‌آفرینی پرداخت تا این که در بیست و دومین روزازتیرماه ۱۳۶۰ در منطقه سردشت در جریان درگیری با ضدانقلاب به شهادت رسید.

۶۳ـ عباسعلی حاج‌امینی، فرمانده گردان

شهید حاج‌امینی به سال ۱۳۳۳ در نجف‌آباد اصفهان به دنیا آمد و پس از اخذ مدرک دیپلم در رشته ریاضی، موفق به کسب مدرک مهندسی کشاورزی از دانشگاه اهواز گردید. با آغاز جنگ تحمیلی از طریق جهادسازندگی به میادین رزم اعزام (سال ۱۳۶۰) شد. در عملیات محرم، رمضان، طریق‌القدس، بیت‌المقدس، والفجرمقدماتی و والفجر ۴ حضور یافت و پس از ماه‌ها مبارزه با خصم دون در بیست و هشتم مهرماه ۱۳۶۲ در منطقه مریوان به شهادت رسید.

۶۴ـ حسین (علی‌قربان) حاج‌علی‌اکبری، فرمانده سپاه در استان کرمانشاه

شهید حاج‌علی‌اکبری به سال ۱۳۲۱در اصفهان به دنیا آمد. در سال ۱۳۴۶ به حزب ملل اسلامی پیوست و در سال ۱۳۵۰ از سوی ساواک به اعدام محکوم شد به همین دلیل، مجبور به ترک وطن و عزیمت به لبنان شد. آن نیز دست از فعالیت برنداشت و با شرکت در جبهه‌های جنگ همچنین تدریس (رشته اتومیکانیک) در هنرستان‌های این کشور به نوعی مشغول مبارزه گردید.

با پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی به کشور بازگشت و با همکاری عده‌ای از دوستانش شالوده سپاه در اصفهان را بنیان نهاد. مدتی بعد به پادگان امام حسین (ع) رفت و به آموزش بیش از ۵۰ هزار نیروی تازه نفس بسیجی پرداخت و پس از آن با وجودی که سپاه از حضور او در میادین نبرد ممانعت به عمل آورده بود با شور و شوقی وصف‌ناپذیر راهی مناطق غرب کشور شد. در شهریورماه ۱۳۵۹مقارن با ظهر عاشورا در منطقه گیلان‌غرب به دست پلید ضدانقلاب به شهادت رسید.

۶۵ـ نعمت‌الله حاجیان، مسئول عملیات سپاه کامیاران

نعمت الله به سال ۱۳۳۸ در اصفهان به دنیا آمد و تحصیلاتش را تا مقطع سیکل

ادامه داد . با آغاز بحران در مناطق غرب کشور مورخه ۵۹/۹/۱۵ با عنوان فرمانده گروهان در تیپ سنندج عازم این منطقه شد . چند ماه بعد از اعزام (۶۰/۲/۱) به عضویت سپاه درآمد و به سمت جانشینی گردان در تیپ سنندج منصوب گردید و در عرصه‌های مختلف نبرد در مناطق سنندج ، سقز ، سردشت و بانه حماسه‌ها آفرید . سرانجام در سومین روز از مردادماه ۱۳۶۱ در محور کامیاران ـ مریوان بر اثر انفجار مین ضدانقلاب به شهادت رسید .

۶۶ـ یدالله حاجیان ، فرمانده سپاه پاسداران کامیاران

شهید حاجیان به سال ۱۳۳۱ در سریش‌آباد از توابع شهرستان قروه دیده به جهان هستی گشود . با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی به عضویت سپاه درآمد و در واحد عملیات سپاه قروه مشغول خدمت گردید . پس از چندی به خاطر تلاش و شجاعت بی نظیری که از خود نشان داد به فرماندهی سپاه پاسداران کامیاران منصوب شد و به این منطقه اعزام گردید .

وی مدتی را هم به عنوان فرمانده گردان عملیاتی جندالله سردشت خدمت نمود . سرانجام بر اثر کمین ضدانقلاب در جاده دیواندره ـ سنندج به همراه دو تن از دوستان خود به طرز فجیعی به شهادت رسید .

۶۷ـ علی‌اکبر حاجی‌پور ، فرمانده تیپ

شهید حاجی‌پور به سال ۱۳۳۰ در آذرشهر تبریز دیده به جهان گشود . در سال ۱۳۴۶ به امید یافتن کار به تهران سفر کرد و در آنجا به ارتش پیوست . پس از مدتی که با وضع اسفناک ارتش روبه‌رو گردید ، استعفاء داد که با درخواست او موافقت نشد . در سال ۱۳۵۶ در حالی که انقلاب اسلامی آخرین گام‌ها را برای رسیدن به پیروزی بر می‌داشت ، علی‌اکبر همراه چند تن از دوستانش با تعدادی اسلحه و مقداری مهمات اقدام به فرار نمود . با اوج‌گیری مبارزات انقلابی مردم در سال ۱۳۵۷ با کمک دوستانش در محل زندگی‌شان چند پایگاه تشکیل داد و به سازماندهی نیروهای مردمی پرداخت.

بعد از انقلاب به عنوان مسؤل کمیته مسجد « قبا » به دستگیری عوامل تهمانده

رژیم پرداخت ؛ اما پس از تشکیل سپاه پاسداران به عضویت این نهاد مقدس درآمد و به دلیل تجربیات نظامی که داشت به آموزش پاسداران پرداخت . مدتی هم مسئولیت حفاظت از بیت حضرت امام (ره) را به عهده داشت .

با شروع غائله کردستان برای آزادسازی شهر «پاوه» با یک گردان نیرو عازم کردستان شد و در آزادسازی و پاکسازی این شهر و دیگر شهرهای منطقه از وجود گروهک‌های ضدانقلاب حماسه‌های فراوانی آفرید . پس از تجاوز ارتش بعث عراق به مرزهای کشورمان ، علی‌اکبر نیز همراه گردان تحت امرش عازم جبهه‌های نبرد در جنوب و غرب شد و در عملیات فتح‌المبین ، بیت‌المقدس و رمضان با عنوان فرمانده گردان شرکت کرد.

مدتی بعد به لبنان عزیمت نمود تا در زمینه آموزش رزمندگان لبنانی فعالیت کند . به دنبال فرمان حضرت امام (ره) مبنی بر بازگشت نیروها ، از لبنان به کشور بازگشت و این بار به عنوان فرمانده تیپ در عملیات « زین‌العابدین (ع) » و « مسلم‌بن‌عقیل (ع) » حضور یافت و با فرماندهی مدبرانه نیروهای خود شهرهای سومار و گیلان‌غرب را از تیررس دشمن آزاد و شکست سنگینی را بر آنان تحمیل نمود . پس از آن در عملیات والفجرمقدماتی (به عنوان فرمانده گردان عمار) ، عملیات در منطقه مهران و عملیات والفجر ۴ [1] نیز شرکت کرد . سرانجام در چهاردهمین روز از آبان‌ماه ۱۳۶۲ در دومین مرحله از عملیات والفجر ۴ در حالی که برای شناسایی مواضع دشمن به منطقه پنجوین عراق رفته بود ، هدف تیر مستقیم تانک قرار گرفت و به خیل عظیم شهدا پیوست .

۶۸ ـ محمدحسن حبیبی دشتی ، فرمانده گردان جندالله دیواندره

شهید حبیبی به سال ۱۳۳۶ در اصفهان دیده به جهان گشود . پس از اخذ مدرک دیپلم در انسیتوتکنولوژی شهرکرد در رشته راه و ساختمان پذیرفته شد و برای ادامه تحصیل به این شهر عزیمت نمود . در تاریخ ۶۲/۲/۱ پس از عضویت در سپاه راهی

---

۱ ـ علی‌اکبر در جریان مرحله اول این عملیات با سازماندهی نیروها ، به صفوف به هم فشرده دشمن تاخت و به کلیه اهداف از پیش تعیین شده‌اش دست یافت . از جمله ارتفاعات مهم « ۱۹۰۴» را که مشرف بر شهر پنجوین عراق بود ، از چنگ دشمن خارج ساخت و با تمام قدرت به منطقه مسلط گردید.

جبهه‌های غرب کشورگردید و در سمت جانشین گردان جندالله و سپس فرمانده گردان در دیواندره مشغول به خدمت گردید . سرانجام در روز سوم خردادماه ۱۳۶۲ بر اثر اصابت گلوله ضدانقلاب به فیض عظیم شهادت نایل آمد .

۶۹ ـ مجید حداد عادل ، سرپرست استانداری کرمانشاه

شهید حدادعادل ، سرپرست استانداری کرمانشاه و سرپرست افتخاری خبرنگاران اعزامی به مناطق جنوب ساعت ۴:۴۵ روز دوازدهم مهرماه ۱۳۶۰ در حالی که گروهی از خبرنگاران خارجی را برای بازدید از مواضع باز پس گرفته شده از دشمن به‌دارخوئین برده بود ، در نزدیکی یکی از سنگرهای آزاد شده ، بر اثر اصابت ترکش کاتیوشای دشمن به شدت مجروح شد و در بیمارستان سینای اهواز به شهادت رسید .

ـ گوشه‌ای از سخنان شهید :

علت جنگ را بایستی در جوهره اصلی انقلابمان که در شعار « نه شرقی و نه غربی » تبلور یافته است ، جستجو کرد . در بدو استقرار رژیم جمهوری اسلامی ، آمریکا همه تلاش خود را جهت جایگزین کردن سیستم فکری نهضت آزادی در این جمهوری به کار برد تا شاید با حاکمیت چنین طرز فکری ، منافع خود را به‌خصوص از نظر اقتصادی حفظ کند . به همین دلیل آن‌چنان‌که ما توقع داشتیم ، آمریکا در دوران دولت موقت با ما در نیفتاد ، در حالی که مردم تب و تاب ضدآمریکایی خود را حفظ می‌کردند ، آمریکا امیدوار به فروکش کردن این احساسات بود ، اما حرکت مردم در جهت نه شرقی و نه غربی همچنان باقی بود .

۷۰ ـ محمود حری ، فرمانده سپاه سقز

شهید حری به سال ۱۳۳۸ در نجف‌آباد اصفهان متولد شد . در دوران نوجوانی شاهد یورش وحشیانه ساواک جهت دستگیری بعضی از اعضای خانواده‌اش بود ، به همین دلیل به‌خوبی با ماهیت پلید رژیم ستم‌شاهی آشنایی داشت و بی‌وقفه در جهت براندازی این حکومت کوشید .

پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی ابتدا به عضویت کمیته و پس از آن سپاه

پاسداران درآمد . او با توجه به تجربیاتی که در ساخت مواد منفجره داشت در واحد آموزشی سپاه به تعلیم نیروها در این زمینه مشغول شد . در اولین روزهای تشکیل لشگر ۸ نجف‌اشرف به فرماندهی این لشگر منصوب گردید و در حالی که ۴۰ روز بیشتر از شهادت برادرش نمی‌گذشت ، در بیست وششمین روز از اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۱ در جریان عملیات بیت‌المقدس به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۷۱ ـ سید مهدی حسام‌زاده ، مسئول یگان اسکورت سپاه کردستان

شهید حسام‌زاده به سال ۱۳۳۹ در اصفهان زاده شد . در جریان مبارزات انقلابی مردم بر ضد رژیم منحوس پهلوی ، وی نیز با توزیع اعلامیه‌های حضرت امام (ره) و ساخت مواد منفجره جهت به ثمر نشستن انقلاب تلاش نمود .

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی ، سید مهدی ابتدا به عضویت کمیته و پس از آن (۵۷/۱۱/۲۳) سپاه پاسداران درآمد و عازم سنندج شد . اوجریان نبرد با احزاب و گروه‌های غیرقانونی در این منطقه در نهم مردادماه ۱۳۵۹ توسط ضدانقلاب به شهادت رسید.

۷۲ ـ عباس حسن‌پور ، فرمانده عملیات سپاه مریوان

شهید حسن‌پور در گلپایگان دیده به جهان گشود . با شروع نهضت حضرت امام (ره) همراه با دیگر برادران مبارز و انقلابی خود قدم در این راه نهاد و در اکثر راهپیمایی‌ها و تظاهرات شرکت کرد .

به دنبال پیروزی انقلاب موفق به اخذ مدرک دیپلم شد و با شروع جنگ پس از عضویت در سپاه (۶۰/۴/۱۴) قدم به عرصه رزم در خطه کردستان نهاد و در این راه خدمات ارزنده‌ای از خود به یادگار گذاشت .پس از ماه‌ها نبرد با دشمن دون در اولین روز از آبان‌ماه ۱۳۶۲ در حین درگیری با چته‌های کومله در مریوان به درجه رفیع شهادت نایل آمد.

۷۳ ـ سیداحمد حسینی ، مسئول محور سپاه دیواندره

شهید حسینی به سال ۱۳۴۰ در اصفهان دیده به جهان گشود . با درگذشت پدر مهربانش تحت تعلیم و تربیت ارزنده روحانی شهید حاج‌آقا حسن بهشتی قرار گرفت و

از طریق ایشان با نهضت امام‌خمینی (ره) آشنا شد .
پس از پیروزی انقلاب ، در تاریخ ۵۸/۱۲/۲۰ به عضویت سپاه درآمد و با اوج‌گیری فعالیت‌های ضدانقلاب در یاسوج ابتدا به این شهر و پس از آن به کردستان عزیمت نمود .در جریان پاکسازی روستای عباس‌آباد سنندج در بیست و سوم تیرماه ۱۳۵۹ با اصابت گلوله ضدانقلاب به شهادت رسید .

۷۴ ــ سید مهدی حسینی ، فرمانده گردان پیاده سپاه سنندج

سید مهدی به سال ۱۳۴۲ در روستای خمراجی شهرکرد متولد شد . بعد از پیروزی انقلاب به همراه والدین خود در فلاورجان اصفهان سکنی گزید . در تاریخ ۶۰/۲/۱ به کردستان عزیمت کرد و در مدت حضور در منطقه ، بر اثر لیاقت و کاردانی که از خود نشان داد به عنوان مسئول تدارکات واحد حمزه (ع) ، فرماندهی کل واحد حمزه (ع) و سرانجام در اسفندماه ۱۳۶۰ فرماندهی گردان پیاده سنندج منصوب شد .
این رزمنده دلیر و شجاع پس از ماه‌ها خدمت صادقانه در بیست و چهارمین روز از فروردین‌ماه ۱۳۶۱ در جریان پاکسازی روستای دوشان در حوالی شهر سنندج هدف تیربار ضدانقلاب قرار گرفت و به شهادت رسید .

۷۵ ــ سید رضا حسینی ، فرمانده سپاه سقز

سید رضا حسینی یکی از نیروهای فرهنگی و معنوی انقلاب اسلامی بود . پس از پیروزی انقلاب اسلامی به عضویت سپاه درآمد . در حوادث کردستان جهت نشست امنیت به منطقه کردستان آمد و از همان اول در جهت رشد فرهنگی مردم منطقه اقدام نمود و در سال ۱۳۵۹ با راه اندازی آموزش و پرورش دیواندره و مسئولیت فرهنگی خدمات ارزشمندی را انجام داد . در سال ۱۳۶۲ در مسئولیت فرماندهی سپاه سقز بود که در این شهر به فیض عظمای شهادت نایل آمد .

۷۶ ــ حسین حسینی ، جانشین گردان سپاه دیواندره

حسین به سال ۱۳۴۴ در اصفهان دیده به جهان گشود . در جریان مبارزات انقلابی

مردم با رژیم دست‌نشانده پهلوی ، بر خلاف سن کمش در اکثر راهپیمایی‌ها حضور داشت و اغلب مخفیانه اقدام به شعارنویسی می‌نمود .
به دنبال پیروزی انقلاب به عضویت بسیج درآمد و با آغاز بحران در مناطق غرب و شمال‌غرب همچنین جنگ تحمیلی ، در شهریورماه ۱۳۵۹ قدم به عرصه نبرد نهاد و به خاطر کفایت و کاردانی بالایی که در امور نظامی از خود نشان داد ، به عنوان فرمانده گروهان سپاه سنندج (۶۲/۷/۲۱) منصوب شد و در این سمت خدمات ارزنده‌ای ارائه کرد . چند ماه پس از آن (۶۲/۱۱/۲۵) به عضویت سپاه درآمد و در اعزامی مجدد راهی دیواندره شد . پس از چند سال تلاش و مبارزه با دشمن در بیست و هفتمین روز از اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۳ بر اثر اصابت ترکش ضدانقلاب در همین منطقه به شهادت رسید .

۷۷ ــ بهلول حسین‌نژاد ، فرمانده عملیات سپاه سلماس

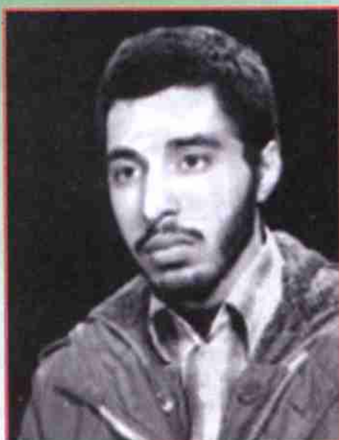
شهید حسین‌نژاد پس از سال‌ها تلاش بی‌وقفه در مناطق عملیاتی غرب کشور به‌ویژه سلماس در اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۲ به درجه رفیع شهادت نایل آمد .

۷۸ ــ احمد حمیدی ، مسئول واحد اطلاعات سپاه سنندج

شهید حمیدی به سال ۱۳۴۱ در شهرضای اصفهان دیده به جهان گشود . در تاریخ ۶۱/۵/۲۵ تحت تأثیر فرموده حضرت آیت‌الله دستغیب که « در زیر آسمان کبود هیچ خدمتی بالاتر از خدمت در کردستان نیست » به مناطق عملیاتی غرب و شمال‌غرب شتافت . او به عنوان مسئول واحد اطلاعات ـ عملیات سپاه سنندج انجام وظیفه نمود و پس از دو سال فعالیت و خلق حماسه‌های بسیار در روز دوشنبه هیجدهم تیرماه ۱۳۶۳ در جریان پاکسازی روستای حسین‌آباد ، از توابع سنندج ، هدف گلوله ضدانقلاب قرار گرفت و به شهادت رسید . پیکر پاک این رزمنده دلیر پس از شهادت به طرز فجیعی توسط دشمن سوزانده شده بود .

۷۹ ــ محمود خادمی ، فرمانده سپاه بانه

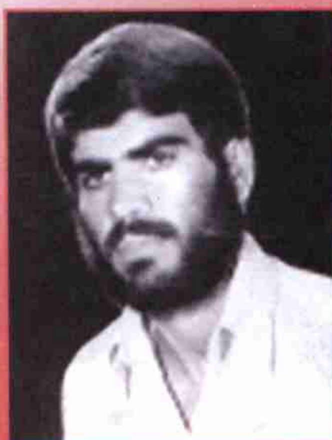
شهید خادمی به سال ۱۳۳۷ در کاشان پا به عرصه هستی گذاشت . در سن هفت

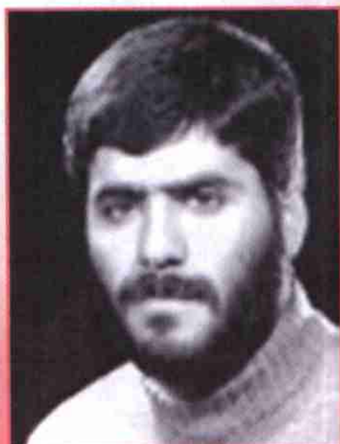
شهید علی یزدی نیاپور

شهید سید مهدی حسینی

شهید مجید نصر آزادانی

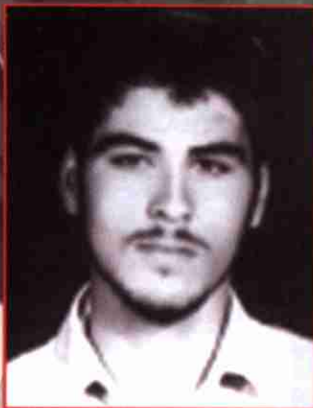

شهید علی اصغر شهریاری

شهید احمد حمیدی عبدالعلی

شهید مهدی سلیمان‌پور

شهید اکبر معصوم زاده

شهید احمد جهانگیری

سالگی راهی سنگر علم و دانش شد و با طی مقاطع تحصیلی یکی پس از دیگری موفق به اخذ دیپلم در رشته طبیعی گردید. در سال ۱۳۵۶ با نهضت حضرت امام (ره) آشنا شد و با پخش اعلامیه‌ها و نوارهای ایشان وارد جریان مبارزات انقلابی مردم علیه رژیم پهلوی شد.

بعد از سقوط رژیم شاهنشاهی به عنوان پاسدار به حراست از بیت امام (ره) مشغول گردید ، پس از آن به کردستان رفت و در پاکسازی این خطه از اشرار و گروهک‌های ضدانقلاب تلاش بسیار نمود . با شروع جنگ تحمیلی ابتدا به پاوه و سپس سردشت ، مریوان ، سنندج و مهاباد عزیمت کرد و پس از خلق رشادت‌های بسیار در این مناطق با انتصاب به فرماندهی سپاه بانه راهی این منطقه شد . سرانجام پس از ماه‌ها دلاوری در عملیات مختلف در روز چهاردهم مهرماه ۱۳۵۹ بر اثر اصابت رگبار گلوله دشمن در منطقه بانه به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۸۰ ـ عیسی خانی ، فرمانده گردان در سپاه مریوان

شهید خانی به سال ۱۳۴۱ در روستای بیجارباغ لاهیجان متولد شد . با آغاز بحران در غرب کشور به این مناطق عزیمت نمود و پس از دو ماه نبرد و رویارویی با منافقین کوردل در بیست و هشتم بهمن‌ماه ۱۳۶۲ بر اثر اصابت تیر مستقیم به سینه و پهلو در منطقه مریوان لباس زیبا و گران‌مایه شهادت را بر تن کرد و به دیدار معبود شتافت .

۸۱ ـ اکبر خراسانی ، فرمانده یگان ویژه عملیاتی سپاه کردستان

شهید خراسانی به سال ۱۳۴۰ در اصفهان به دنیا آمد . در سن هفت سالگی راهی مدرسه شد و تحصیلاتش را تا مقطع دوم راهنمایی ادامه داد .

پس از پیروزی انقلاب با هدف حفظ دستاوردهای انقلاب در روز پانزدهم خرداد ۱۳۵۸ وارد سپاه شد . با شروع درگیری‌های غرب عازم غرب کشور گردید و پس از خلق حماسه‌های فراوان در عملیات متعدد در یازدهمین روز از اردیبهشت‌ماه ۱۳۵۹ به آرزوی دیرینه‌اش که شهادت در راه خدا بود ، رسید .

۸۲ - شهید ابراهیم خضری

شهید خضری از فرزندان سلحشور سنگور در روستای آلاوان سردشت در سال ۱۳۱۸ دیده به جهان گشود . با پیروزی انقلاب اسلامی جزء یاران با وفای امام قرار گرفت و مبارزه شدیدی را با ضدانقلاب شروع نمود . او به‌عنوان یکی از فرماندهان دلاور پیشمرگان مِسلمان کُرد در مهاباد همراه رزمندگان دلاور ایل خود ، رشادتها آفرید و در سال ۱۳۶۰ درِ درگیری با ضدانقلاب به شهادت رسید .

۸۳ ـ حبیب خلیفه‌سلطانی ، قائم مقام سپاه پاسداران منطقه ۷

شهید خلیفه‌سلطانی به سال ۱۳۲۷ در اصفهان به دنیا آمد . در سن هفت سالگی قدم به مدرسه نهاد و تحصیلاتش را تا اخذ مدرک دیپلم در شهر خود ادامه داد و پس از آن در سال ۱۳۴۷ با پذیرفته شدن در دانشگاه صنعتی تهران به این شهر عزیمت نمود.

وی در طول مبارزات انقلابی خود با رژیم شاهنشاهی در آخرین سال دانشجویی به جهت مخالفت با مسافرت نیکسون به ایران (به مدت سه ماه) ، در سال ۱۳۵۳ با روشن شدن نقش او در جریانات سیاسی دانشگاه (به مدت شش ماه) و به جهت مخالفت با برگزاری بازی‌های آسیایی در تهران در دوران خدمت سربازی (تا سال ۱۳۵۶) چندین‌بار توسط عوامل ساواک دستگیر شد و به زندان افتاد .

حبیب بعد از آزادی از زندان پس از آخرین بازداشت در سال ۱۳۵۶ برای‌احیای سنت حسنه نبی‌اکرم (ص) ازدواج کرد که ثمره آن دو فرزند پسر به نام‌های کاظم و روح‌الله است . این امر هرگز وی را از ادامه فعالیت‌های مذهبی و سیاسی علیه رژیم باز نداشت . پس از آن ، با تشکیل کلاس‌های تفسیر ، اصول عقاید و فلسفه که با نظارت مستقیم شهید آیت‌الله بهشتی برگزار شده بود ، دوچندان بر بار فعالیت‌های مکتبی و سیاسی خویش افزود .

با پیروزی انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی (ره) در ابتدا به کمیته دفاع شهری پیوست ، اما پس از تشکیل سپاه به عضویت این نهاد مقدس درآمد و پس از چندی به سمت قائم مقامی سپاه پاسداران منطقه ۷ منصوب گردید . با شروع جنگ تحمیلی در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل حضور یافت و پس از ماه‌ها تلاش خستگی‌ناپذیر در این زمینه در بیست و سوم اردیبهشت ۱۳۶۱ زمانی که از محل خدمت خود در استان

کرمانشاه عازم اصفهان بود ، بر اثر سانحه تصادف در جاده ساوه ـ اصفهان به همراه همسر (بتول عسگری) و فرزندش (روح‌الله) به لقاءالله پیوست .

۸۴ ـ مهدی خندان ، جانشین تیپ

شهید خندان به سال ۱۳۴۱ هم‌زمان با سالروز شهادت آقا اباعبدالله حسین (ع) در روستای ناران از توابع لواسان‌کوچک به دنیا آمد . در سن هفت سالگی راهی مدرسه شد و با پشت‌سر گذاشتن مقاطع تحصیلی یکی پس از دیگری در سال ۱۳۵۷ موفق به اخذ مدرک دیپلم گردید .

با پیروزی پرشکوه انقلاب اسلامی مدتی با جهادسازندگی همکاری کرد و پس از آن جهت مقابله با ضدانقلاب راهی مناطق غرب کشور شد . در همین زمان برای رویارویی با متجاوزین بعثی به سرپل‌ذهاب عزیمت نمود و شش ماه در این منطقه ماند . پس‌از آن به عضویت سپاه درآمد و چهارماه به محافظت از بیت حضرت امام (ره) مشغول شد.

مهدی در اعزام دوباره به جبهه ، به خاطر رشادت و لیاقت فراوان به فرماندهی گردان و پس از آن جانشینی تیپ انتخاب گردید و چنان شهامتی از خود نشان داد که سایر هم‌رزمانش به وی لقب « شیرکوهستان » دادند . ضدانقلابیون در کردستان برای سرش جایزه تعیین کرده بودند . سرانجام این اسوه رشادت و شهامت در بیست و هشتمین روز از آذرماه ۱۳۶۲ هم‌زمان با اربعین حسینی در جریان مرحله سوم عملیات والفجر ۴ در ارتفاعات کانی‌مانگا به فیض عظیم شهادت نایل آمد . شهید مهدی خندان ، حسینی پا به عرصه هستی نهاد ، حسینی زیست و حسینی از دنیا رفت . « اللهُم اجعل محیای محیا مُحمد و آل مُحمد و مماتی ممات مُحمد و آل مُحمد »

۸۵ - شهید صفر خوشروان

شهید خوشروان در سال ۱۳۳۴ در یکی از روستاهای گیلان‌غرب به‌دنیا آمد . در شروع انقلاب اسلامی به دفاع از انقلاب اسلامی پرداخت و پس از چندین بار مجروحیت ، در اردیبهشت ماه سال ۱۳۶۱ در پاکسازی منطقه عملیات از ضدانقلاب به شهادت رسید .

۸۶ـ ستوانیار خلبان ، سعدالله داورزاده

شهید داورزاده به سال ۱۳۳۷ در گیلان‌غرب متولد شد و با پشت‌سر گذاشتن مقاطع تحصیلی یکی پس از دیگری موفق به اخذ مدرک دیپلم گردید . در سال ۱۳۵۳ به استخدام هوانیروز درآمد و پس از طی دوره خلبانی در اصفهان به کرمانشاه‌منتقل شد .

سعدالله پس از پیروزی انقلاب به یکی از دلیران هوانیروز ارتش جمهوری اسلامی ایران مبدل شد که در جنگ تحمیلی عراق همواره بر فراز آسمان غرب کشور حافظ جان ، مال و ناموس مردم رنجدیده بود . سرانجام در بیست و یکم مهرماه ۱۳۵۹پس از بیست روز تلاش مداوم در منطقه عملیاتی سرپل‌ذهاب مورد اصابت گلوله دشمن قرار گرفت و به درجه رفیع شهادت نایل آمد .

۸۷ـ ستوان یکم خلبان ، محسن درخشان

شهید درخشان به سال ۱۳۳۴ در قصرشیرین پا به عرصه وجود گذاشت و با پشت‌سر گذاشتن دوره دبستان و راهنمایی موفق به اخذ مدرک دیپلم در رشته ماشین‌افزار از هنرستان صنعتی کرمانشاه گردید . در سال ۱۳۵۳ به استخدام هوانیروز درآمد و در سال ۱۳۵۶ دوره خلبانی بالگرد کبری را به پایان رساند . در همین دوران به علت شرکت در تظاهرات بر ضد حکومت پهلوی دستگیر و راهی زندان شد .

با شروع جنگ تحمیلی عازم جبهه‌های نبرد حق علیه باطل گردید و در عملیات متعددی شرکت کرد . سرانجام در دومین روز از اردیبهشت‌ماه هنگام پرواز عملیاتی در اطراف سنندج ، هدف گلوله ضدانقلابیون قرار گرفت و به درجه رفیع شهادت نایل آمد .

۸۸ـ سعید دلنواز ، شهردار کرندغرب

شهید دلنواز در کرمانشاه پا به عرصه وجود گذاشت . با شروع جنگ به صف رزمندگان اسلام پیوست و تا آخرین قطره خون در سمت شهردار کرند برای به ثمر رسیدن انقلاب تلاش کرد . او در تیرماه ۱۳۵۹ در ارتفاعات دالاهو توسط ضدانقلاب به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۸۹ ــ عزت‌الله درافشان ، فرمانده عملیات نامنظم سپاه گیلان‌غرب

شهید درافشان به سال ۱۳۳۱ چشم به جهان گشود . در سال ۱۳۵۲ موفق به اخذ مدرک دیپلم شد . پس از آن به عنوان سپاهی دانش عازم خدمت سربازی در یکی از روستاهای کرمان گردید . در آنجا پی به ماهیت شوم و کثیف خاندان پهلوی برد و به صورت پنهان و آشکار با این رژیم دست نشانده به مبارزه پرداخت . با این اقدامات از سوی ساواک تهدیدنامه دریافت نمود ، به همین خاطر ، مخفیانه ایران را ترک کرد و نزد برادرش در قطر رفت . یک سال قبل از پیروزی انقلاب (۱۳۵۶) با رنج و مشقت فراوان به نجف‌اشرف رفت ، با حضرت امام (ره) ملاقات کرد و با کوله‌باری از پند و اندرز و دلی روشن به کشور بازگشت و با شجاعت تمام در تظاهرات و مبارزات انقلابی مردم شرکت کرد .

با شروع جنگ تحمیلی به جبهه‌های جنگ در غرب کشور رفت و پس از چهل و چهار روز نبرد با دشمن بعثی در گیلان‌غرب ، براثر اصابت ترکش خمپاره به شدت مجروح شد و در سحرگاه روز یازدهم دی‌ماه ۱۳۶۰ به علت شدت جراحات وارده به شهادت رسید .

۹۰ ــ شهید دریانورد ، فرمانده گردان ویژه نبی‌اکرم (ص) دربوکان

شهید دریانورد یکی از فرهیختگان وادی فضیلت بود که در میان خانواده‌ای مذهبی و معتقد پا به گلزار هستی نهاد . با رسیدن به سن مدرسه با هوش و ذکاوت فراوانی که داشت به تحصیل علم پرداخت .

پس از پیروزی انقلاب اسلامی به عضویت ارتش درآمد و سپس با شروع جنگ تحمیلی وارد عرصه نبرد شد . در بوکان با عنوان مسئول گردان ویژه نبی‌اکرم (ص) رشادت‌ها و فداکارهای بسیاری از خود به یادگار گذاشت و سرانجام پس از ثبت حماسه‌های ماندگار در مبارزه با دشمن به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۹۱ ــ علیرضا دلفروزی ، فرمانده گردان در سپاه سنندج

شهید دلفروزی به سال ۱۳۴۲ در اصفهان دیده به جهان گشود . اوایل سال ۱۳۵۷

که موج انقلاب در ایران گسترش یافته بود ، تحصیلاتش را در پایه اول دبیرستان رها کرده و با شرکت در راهپیمایی‌ها ، تظاهرات و ... تا سر حد توان در جهت به ثمر نشستن نهال انقلاب تلاش نمود .

با آغاز غائله کردستان مشتاقانه عازم جبهه‌های غرب کشور شد و پس از عضویت در سپاه (۶۰/۱۱/۵) با عنوان فرمانده گردان عملیاتی سپاه سنندج مشغول خدمت گردید و سرانجام پس از ثبت حماسه‌های فراوان در روز سوم خرداد ۱۳۶۲ بر اثر شکنجه ضدانقلاب در دیواندره به شهادت رسید .

۹۲ ـ ناصر دودی‌نیا ، مسئول دادگاه انقلاب اسلامی سنندج

شهید دودی‌نیا به سال ۱۳۳۱ در اصفهان متولد شد . قبل از انقلاب با توجه به ارتباطی که با شهید بزرگوار حضرت آیت‌الله دکتر بهشتی داشت ، در زمینه‌های مبارزه با فساد ، آگاه ساختن مردم و تهییج آنها به راهپیمایی در شهر اصفهان به مبارزه با رژیم منحوس پهلوی پرداخت .

از بدو پیروزی انقلاب با عضویت در کمیته دفاع شهری ابتدا سرپرستی این نهاد در زندان شهربانی و پس از آن سمت بازرسی و نظارت دادیار دادگاه انقلاب اسلامی اصفهان را بر عهده گرفت . با شروع غائله کردستان در نوزدهم مردادماه ۱۳۵۸ ابتدا به کرمانشاه و سپس به سنندج عزیمت نمود و با مشارکت در تشکیل دادگاه انقلاب اسلامیکردستان مسئولیت این دادگاه را به عهده گرفت و در رویارویی با جریانات مهاباد ، کودتای آمریکایی نوژه و زندان کرمانشاه نقش ارزنده‌ای از خود نشان داد .

با آغاز جنگ تحمیلی عراق علیه کشور در تاریخ ۵۹/۷/۳ به همراه جمعی از هم‌رزمانش به آبادان و خرمشهر عزیمت نمود و به پیشنهاد و توصیه شهید جهان‌آرا و دیگران فرماندهی خط دفاعی آبادان « پل‌مارد » را بر عهده گرفت و سرانجام در بیست و هفتمین روز از مهرماه ۱۳۵۹ پس از مجروحیت در پل بهمن‌شیر به شهادت رسید .

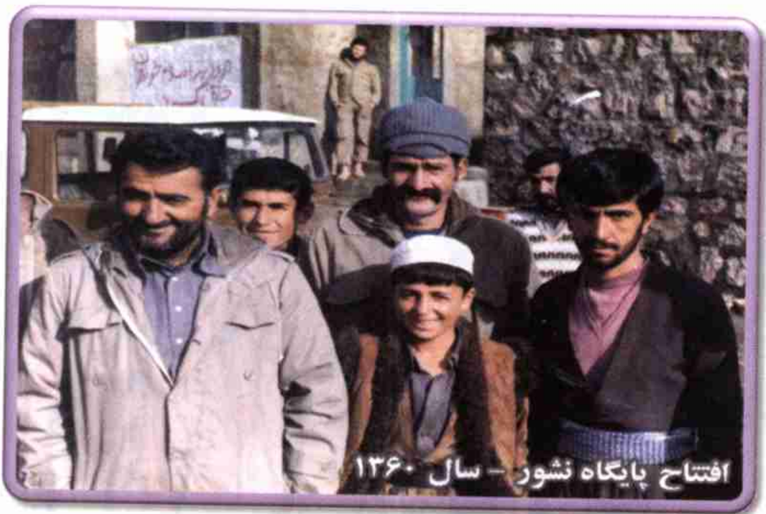
۹۳ ـ علی دهقانی پوده ، فرمانده گردان جندالله

شهید دهقانی به سال ۱۳۴۲ در اصفهان چشم به جهان گشود . با آغاز تحصیلات

۱ـ شهید علی‌رضا دلفروزی ۲ـ شهید حسین‌علی اکبری ۳ـ شهید محمدرضا افیونی

زنده یاد سردار دلیر اسلام حاج میکائیل محمد گیلانی (حمه گلانی)

سردار دلیر اسلام شهید حاج سعید توفیقی

خود را در پایه سوم متوسطه رها کرده و پس از پشت‌سر گذاشتن دوره آموزشی عازم کردستان شد و بعد از شش‌ماه جهاد با دشمن به اصفهان بازگشت . در تاریخ ۶۱/۵/۲۲ به عضویت سپاه درآمد و برای شرکت در عملیات فتح خرمشهر دوباره به جبهه بازگشت . در همین ایام بود که دو برادر علی به نام‌های « اکبر » و « محمود » به شهادت رسیدند ولی او نه تنها دست از مبارزه نکشید ، بلکه مصمم‌تر از قبل به جنگ با دشمن متجاوز پرداخت .

وی پس از شرکت در عملیات فتح خرمشهر دوباره عازم جبهه‌های غرب کشور شد و در آنجا به عنوان فرمانده گروهان گردان جندالله رشادت‌ها و فداکاری‌های بسیار ارزنده‌ای از خود بر جای گذاشت . سرانجام در نوزدهمین روز از ماه مبارک رمضان سال ۱۳۶۲ بر اثر اصابت ترکش نارنجک در دیوانده‌ره به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۹۴ ــ حسین دهقانی پوده ، جانشین عملیات سپاه سنندج

حسین به سال ۱۳۳۲ در شهرضای اصفهان به دنیا آمد . وقتی نهال نوپای انقلاب به ثمر نشست ، وی تمام هم و غم خود را دفاع از آرمان‌های این نهضت حسینی قرار داد . با آغاز بحران در غرب کشور پس از عضویت در سپاه (۶۰/۱۲/۱۵) به عنوان جانشین عملیات سپاه در منطقه سنندج مشغول خدمت شد . او با استدلال‌های نظامی و عاقلانه بهترین روش را در مقابله با دشمن به کار برد . سرانجام پس از حماسه آفرینی‌های بسیار در سال ۱۳۶۲ در منطقه لاله‌خیز مریوان بر اثر اصابت گلوله ضدانقلاب ندای حق را لبیک گفت و به دیار باقی شتافت .

۹۵ ــ شهید جعفر دیو دل

شهید دیودل در یکی از روستاهای مهاباد به دنیا آمد با حرکت ضدانقلاب در مهاباد او به‌عنوان فرمانده کمیته شهری به مقابله با ضدانقلاب پرداخت و در پاکسازی‌های مختلف منطقه مهاباد ، نقده و پیرانشهر و سردشت شرکت نمود . شهید جعفر دیودل در درگیری با ضدانقلاب مجروح گردید و پس از سلامتی مجدد ، او به‌عنوان فرمانده عملیات بسیج عشایر با دشمنان اسلام به ستیز پرداخت و با شجاعت وصف

ناپذیری بر پیکر ضدانقلاب لرزه انداخت . دشمنان او که یارای درگیری مستقیم با این رزمنده حق‌طلب را نداشتند ، در سال ۱۳۶۱ با اجرای کمین این دلاور مرد اسلام را مجروح کردند ، ولی او از پای نایستاد و به مبارزه خود ادامه داد و در سال ۱۳۶۰ در درگیری با ضدانقلاب به شهادت رسید .

۹۶ ـ سرگروه خلبان (شنوک) ، ضیاءالدین ذاکر

شهید ذاکر به سال ۱۳۲۷ در مشکین‌شهر دیده به دنیا گشود . تحصیلاتش را تا مقطع دیپلم ریاضی در اردبیل ادامه داد و سپس وارد ارتش شد . مدتی بعد ، پس از گذراندن دوره‌های مختلف هوانیروز و اخذ مدرک لیسانس از خلبانان ماهر گردید. بارسیدن به سن ازدواج تشکیل خانواده داد که حاصل آن دو فرزند (یک دختر و یک پسر) است .

با آغاز بحران در غرب کشور به عنوان خلبانی مجرب به این منطقه اعزام شد . او در مبارزه با گروه‌های مسلح غیرقانونی لحظه‌ای از پای ننشست تا این که سرانجام در پانزدهم آبان‌ماه ۱۳۵۹ در منطقه سردشت به دست ضدانقلابیون کوردل به شهادت رسید .

۹۷ ـ محمدعلی ربیعی ، فرمانده عملیات محمد رسول‌الله (ص)

شهید ربیعی فرزند جواد به سال ۱۳۳۳ در گلپایگان چشم به جهان گشود . با رسیدن به مرز هفت‌سالگی وارد سنگر علم و دانش شد و تحصیلات خود را تا مقطع دیپلم در رشته ریاضی ادامه داد و پس از آن به شغل شریف معلمی روی آورد .

با شروع جنگ تحمیلی به عضویت سپاه درآمد و در روز سی و یکم شهریورماه ۱۳۵۹ عازم جبهه‌های حق علیه باطل شد و خالصانه در مناطق شمال‌غرب کشور جنگید. سرانجام مورخه ۶۰/۱۰/۱۲ بر اثر اصابت گلوله متجاوزین بعثی در منطقه مریوان به درجه رفیع شهادت نایل آمد .

۹۸ ـ محمدامین رحمان ، فرمانده گردان ویژه ضربت پشمرگان مسلمان کُرد در سنندج

محمدامین در خانواده‌ای مذهبی و معتقد در شهر سنندج چشم به جهان گشود . در دوران بحران در غرب کشور به عنوان فرمانده گردان ویژه ضربت پیشمرگان

مسلمان کُرد در منطقه سنندج خدمات بی‌شائبه‌ای از خـود نشـان داد . او در روز سـوم تیرماه ۱۳۶۱ توسط ضدانقلاب ترور شد و به درجه رفیع شهادت نایل گشت .

۹۹ ــ حسن رحمتی ، مسئول واحد اطلاعات کمیته بوکان

شهید رحمتی به سال ۱۳۳۹ در روستای کچومثقال شهر اردسـتان از توابـع اسـتان اصفهان چشم به جهان گشود . پس از گذراندن دوران ابتدایی و راهنمایی موفق به اخذ مدرک دیپلم در رشته ادبیات شد . اوایل سال ۱۳۵۷ زمانی که می‌رفت ، امواج خروشان انقلاب بر ساحل پیروزی آرام بگیرد ، وی نیز با شرکت در تظاهرات و راهپیمـایی‌هـای مردمی تا سر حد توان بر شدت این امواج افزود .

بعد از انقلاب به عضویت سپاه درآمد و با شروع جنگ تحمیلی به جبهه‌های حق علیه باطل عزیمت نمود و به عنوان مسئول اطلاعات در سپاه بوکان جان فشانی‌هـا کـرد . در بیست و هشتمین روز از شهریورماه ۱۳۶۲ بر اثر اصابت ترکش ضدانقلاب به شهادت رسید .

۱۰۰ ــ اصغر رحیمی ، فرماندار و فرمانده سپاه خوی

شهید رحیمی در میان خانواده‌ای متدین و معتقد در ارومیـه متولـد شـد . پـس از پیروزی انقلاب به عضویت سپاه درآمد و به همکاری صمیمانه بـا ایـن نهـاد مقـدس و انقلابی همت گماشت . با آغاز بحران در غرب و شمال‌غرب کشور عازم خـوی شـد و به عنوان فرماندار و فرمانده سپاه این شهرستان حماسه‌هـا آفریـد . سـرانجام بـه دسـت عوامل ضدانقلاب به گروگان گرفته شد و پس از چهارماه تحمل رنج و مشقت اسـارت در دومین روز از تیرماه ۱۳۵۹ به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۱۰۱ ــ حجت‌الاسلام مصطفی ردانی‌پور ، جانشین لشکر امام حسین (ع)

شهید ردانی‌پور به سال ۱۳۳۷ در اصفهان به دنیا آمد . از همان کودکی وجودش از عشق و محبت به ائمه اطهار و حضرت زهرا (س) سرشار بود . سخت‌کوشی و تلاش با زندگی مصطفی عجین بود ، طوری که از سن شش سالگی همگام با تحصیل به کار در مغازه کفاشی هم مشغول بود .

مصطفی که از بیت صالحی برخاسته بود و از لحاظ مذهبی خانواده‌ای مقید و متدین داشت. تحصیل در هنرستان را به دلیل جو طاغوتی و فاسد آن زمان تحمل نکرد و از محیط آن کناره گرفت و پس از مشورت با یکی از علما به تحصیل علوم دینی مشغول شد. سال اول طلبگی را در حوزه علیمه اصفهان سپری کرد، پس از آن برای ادامه تحصیل و بهره‌مندی از محضر فضلا و بزرگان، راهی قم شد و در مدرسه حقانی به تحصیلات خود ادامه داد.

با جریان یافتن فعالیت‌های انقلابی مردم، ایشان نیز با تمام وجود در جهت ارشاد و هدایت مردم وارد عمل شد. او برای تبلیغ به مناطق محروم کشور چون کهکیلویه و بویراحمد و یاسوج سفر کرد و در سازماندهی و هدایت حرکت‌های مبارزاتی مردم این مناطق تلاش وافری از خود نشان داد.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی و تشکیل سپاه، مصطفی به عضویت شورای فرماندهی سپاه یاسوج درآمد و با بهره‌گیری از ارتباط با حوزه علمیه قم جهت ارائه خدمات فرهنگی به آن منطقه محروم حداکثر تلاش خود را به کار بست. در مدت مسئولیت یک ساله‌اش در سمت فرماندهی سپاه یاسوج به سهم خود اقدامات مؤثری را به انجام رساند. ایشان در سفری به همراه نماینده حضرت امام (ره) و امام جمعه اصفهان به خدمت حضرت امام (ره) مشرف شده و از معظم‌له در مورد رفتن به کردستان کسب تکلیف کردند و ایشان نیز فرمودند: شما باید به کردستان بروید و کار کنید. به این ترتیب مصطفی به کردستان رفت و در آنجا هم به عنوان مبلغ و مروج احکام اسلام و هم مجاهد فی‌سبیل‌الله در جنگ با ضدانقلاب مشغول فعالیت شد. با آغاز جنگ تحمیلی به همراه عده‌ای از هم‌رزمانش از کردستان به جبهه‌های جنوب عزیمت نمود و با نیروهای اعزامی از اصفهان که در جبهه دارخوین (نزدیک آبادان) مستقر بودند به مقابله با دشمن پرداخت. در این زمان مصطفی در خطی معروف به «خط‌شیر» با دشمن بعثی مبارزه کرد تا آنجا که بدون تردید می‌توان وی را یکی از مهم‌ترین علل مقاومت مستمر نیروها (شش‌ماه) در این خط دانست.

شهید ردانی‌پور به دلیل اخلاص و تعهدی که داشت به تدریج مسئولیت‌های خطیری را به عهده گرفت و در عملیات شکست حصر آبادان، طریق‌القدس،

بیت‌المقدس ، رمضان [۱] ، محرم و والفجر ۱ شرکت نمود و به هدایت نیروها پرداخت . او جز زمانی که برای عمل کردن به سنت پیامبر گرامی اسلام (ص) و بستن پیمان زندگی مشترک با همسر یکی از شهدای بزرگوار در محضر امام امت (ره) مجبور به ترک صحنه نبرد گردید هرگز جبهه را ترک نکرد . دو هفته پس از آن مورخه ۶۲/۵/۱۵ در جریان عملیات والفجر ۲ در منطقه حاج‌عمران عاشقانه ردای شهادت را بر تن کرد و به وصال معبود نایل آمد .

۱۰۲ ـ فضل‌الله رشیدزاده ، جانشین گردان در لشکر ۸ نجف‌اشرف

شهید رشیدزاده فرزند یدالله به سال ۱۳۴۴ در نجف‌آباد اصفهان چشم به جهان گشود . در دوران شکل‌گیری انقلاب با وجود سن کم قدم در راه مبارزه با طاغوت گذاشت و خدمات ارزنده‌ای را در این راه از خود بر جای نهاد .

با آغاز جنگ تحمیلی پس از گذراندن دوره‌های آموزش مقدماتی به میادین نبرد حق علیه باطل شتافت و بعد از عضویت در سپاه (۱۳۶۰/۱/۱۳) ابتدا به فرماندهی دسته و سپس جانشینی گردان در لشکر ۸ نجف‌اشرف برگزیده شد و به خدمت مشغول گردید تا اینکه سرانجام در بیست وسوم اسفندماه ۱۳۶۳ توسط ضدانقلابیون در منطقه کردستان شهد گوارای شهادت را نوشیده و به خیل عظیم شهدا پیوست .

۱۰۳ ـ حسن رشیدی ، جانشین واحد عملیات سپاه قروه

شهید رشیدی فرزند ابراهیم به سال ۱۳۴۰ در نجف‌آباد اصفهان دیده به جهان گشود . با رسیدن به سن هفت‌سالگی قدم به سنگر علم و دانش نهاد و بعد از طی مقاطع تحصیلی یکی پس از دیگری موفق به اخذ مدرک دیپلم گردید .

با آغاز جنگ تحمیلی عازم جبهه‌های نبرد حق گردید . در چهاردهم مهرماه ۱۳۶۱ پس از عضویت در سپاه به عنوان جانشین عملیات سپاه قروه برگزیده و مشغول به خدمت شد . سرانجام در چهاردهم اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۲ بر اثر اصابت گلوله ضدانقلاب در محور سنندج ـ دیواندره به درجه رفیع شهادت نایل آمد .

---

۱ ـ شهید ردانی‌پور در این عملیات فرماندهی قرارگاه فتح را بر عهده داشت .

۱۰۴ ـ احمد رشیدی ، فرمانده پاسگاه ژاندارمری در شهرستان قروه

احمد به سال ۱۳۳۷ در شهر نائین از توابع اصفهان پا به عرصه هستی نهاد . تحصیلاتش را تا پایان دوره ابتدایی ادامه داد ، اما پس از آن علی‌رغم هوش و استعداد فراوان به دلیل پاره‌ای از مشکلات مجبور به ترک درس و مدرسه شد . اوایل سال ۱۳۵۷ ازدواج کرد که ثمره آن دو فرزند پسر می‌باشد .

با شروع جنگ تحمیلی پس از گذراندن دوره‌های آموزشی به میادین نبرد در غرب کشور شتافت و در کنار دیگر هم‌رزمانش در مقابل رژیم بعثی جنگید . مدتی بعد به عضویت نیروی انتظامی درآمد و به فرماندهی پاسگاه نیروی انتظامی قروه برگزیده شد و پس از نُه‌ماه خدمت خالصانه در این منطقه ، سرانجام در نوزدهم بهمن‌ماه ۱۳۶۱ بر اثر اصابت گلوله ضدانقلاب به درجه رفیع شهادت نایل آمد .

۱۰۵ ـ ابراهیم رضایی ، جانشین محور کامیاران ـ سنندج

شهید رضایی به سال ۱۳۳۶ در اصفهان متولد شد . قبل از انقلاب به واسطه آگاهی‌های وسیعی که نسبت سیاست‌های مزدورانه رژیم فاسد پهلوی پیدا کرده بودبا شرکت در اکثر تظاهرات و راهپیمایی‌ها مخالفت خود را با این رژیم دست نشانده اعلام کرد .

با به ثمر نشستن نهال نوپای انقلاب به عضویت سپاه پاسداران درآمد (سال ۱۳۵۹) و برای حفظ آرمان‌های والای انقلاب و دفاع از خاک پاک کشور راهی جبهه‌های جنگ در کردستان شد . او در سمت جانشین محور کامیاران ـ سنندج تا لحظه شهادت (۶۰/۶/۱۸) دست از مبارزه با دشمن برنداشت .

۱۰۶ ـ منوچهر رضایی زنگنه ، مسئول اطلاعات سپاه سقز

شهید رضایی‌زنگنه به سال ۱۳۳۸ در کرمانشاه چشم به جهان گشود. دوران کودکی را توأم با کار و تلاش سپری کرد و در سن هفت سالگی علی‌رغم مخالفت‌های پدر برای حضور در مدرسه، قدم به سنگر علم و دانش نهاد و این دوره را با موفقیت به پایان رسانید .

با شکوفا شدن حرکت‌های مردمی در مبارزه با رژیم ستم‌شاهی به خیل عظیم امت خداجو پیوست . پس از پیروزی انقلاب به عضویت سپاه درآمد و به سبب تلاش

پی‌گیری که از خود نشان داد در سال ۱۳۵۸ به سرپرستی سپاه پاسداران شهر سقز برگزیده و مشغول به خدمت شد . سرانجام در بیست و هشتم مهرماه ۱۳۵۹ به دست ضدانقلاب به شهادت رسید .

۱۰۷ ـ علی رضاییان ، فرمانده قرارگاه مقدم حمزه سیدالشهدا (ع)

شهید رضاییان به سال ۱۳۲۶ در فیروزآباد تهران به دنیا آمد . پس از مدتی همراه خانواده به شهر اصفهان عزیمت نمود و در آنجا سکنی گزید . علی به دلیل مشکلات اقتصادی خانواده‌اش روزها کار می‌کرد و شب‌ها درس می‌خواند . در اوقات فراغت نیز به دلیل علاقه زیادی که به کلام خدا و ائمه اطهار (ع) داشت به فراگیری قرآن و حفظ نهج‌البلاغه می‌پرداخت . از کودکی قرآن را با صوت و لحنی دلنشین تلاوت می‌کرد و بخش زیادی از نهج البلاغه را از حفظ داشت .

شهید رضاییان درجریان مسافرتی که به تهران داشت با شهید آیت‌الله سعیدی آشنا شد و به سختی تحت تأثیر افکار ضدرژیم آن شهید گران‌قدر قرار گرفت . بر این اساس ، مبارزه دامنه‌داری را بر ضد رژیم فاسد پهلوی آغاز نمود . بارها مورد تهدید و تعقیب عوامل ساواک قرار گرفت . این تهدیدها نه تنها باعث کناره‌گیری علی از صحنه مبارزه نشد ، بلکه باعث شد وی با همکاری شهید محمد منتظری دامنه فعالیت‌های انقلابی خود را به کشورهای همسایه نیز بکشاند .

بعد از انقلاب به همراه عده‌ای از برادران حزب‌الله مبادرت به تشکیل کمیته دفاع‌شهری در اصفهان کرد . پس از تشکیل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به این نهاد مقدس پیوست و از پایه‌گذاران آن در شهرستان‌های داران ، فریدن ، خوانسار و مبارکه گردید. اوایل سال ۱۳۵۹ به کردستان اعزام شدو با خلق رشادت‌های فراوان در آزادسازی شهر سنندج نقش مهمی ایفا کرد. مدتی بعد به معاونت عملیات سپاه منطقه دو اصفهان منصوب گردید . در دی‌ماه ۱۳۶۱ به درخواست سردار رحیم صفوی به عنوان یکی از معاونت‌های طرح و عملیات در تهران مشغول به کار شد . سپس به قرارگاه مقدم حمزه سیدالشهدا(ع) در منطقه غرب مأمور گردید و به عنوان فرمانده این قرارگاه منصوب شد . سرانجام در آبان‌ماه ۱۳۶۲ بر اثر انفجار مین به شدت مجروح شد و در بیمارستان به شهادت رسید .

۱۰۸ ـ حسن رنجبر ، فرمانده عملیات سپاه سردشت

حسن ، نوباوه‌ای از تبار پاکان بود که در خانواده‌ای مذهبی و معتقد چشم به گلزار هستی گشود . با آغاز جنگ تحمیلی در پی تکمیل یکی از ارگان‌های مقدس انقلاب به عضویت سپاه درآمد و در مناطق جنگی شمال‌غرب تحت عنوان فرمانده عملیات سپاه سردشت ، خالصانه مشغول خدمت شد . سرانجام در روز بیست و پنجم فروردین‌ماه ۱۳۶۱ با اصابت گلوله ضدانقلاب به خیل عظیم شهدا پیوست .

۱۰۹ ـ حجت‌الاسلام رنجبر ، مسئول عقیدتی ـ سیاسی تیپ ارتش در پیرانشهر

شهید حجت‌الاسلام رنجبر یکی دیگر از فرهیختگان وادی فضیلت بود که در خانواده‌ای مذهبی و معتقد به دنیا آمد . وی که از همان ابتدا محبت اهل بیت (ع) با روح و جانش در هم آمیخته بود ، لباس مقدس روحانیت را پوشید و به هدایت و ارشاد مردم مشغول شد .

با آغاز جنگ تحمیلی به جبهه‌های نبرد غرب کشور عزیمت نمود و به عنوان مسئول عقیدتی ـ سیاسی ارتش در پیرانشهر برای سرکوبی اشرار خالصانه کوشید . سرانجام در روز بیست وششم شهریورماه ۱۳۶۱ در جاده سردشت ـ پیرانشهر بر اثر شکنجه ضدانقلاب به فجیع‌ترین شکل ممکن به شهادت رسید .

۱۱۰ ـ علی‌اصغر رنجبران ، جانشین تیپ در لشکر ۲۷ محمدرسول‌الله (ص)

شهید رنجبران به سال ۱۳۳۵ در تهران دیده به جهان گشود و تحصیلاتش را تا مقطع دبیرستان ادامه داد. پس از آن به دلیل تقارن تحصیلاتش با آغاز نهضت انقلابی ملت غیور و مسلمان ایران درس و مدرسه را رها کرد و فعالانه در اکثر راهپیمایی‌ها شرکت نمود.

با آغاز بحران در مناطق غرب و شمال‌غرب کشور پس از عضویت در سپاه عازم کردستان شد . با شروع جنگ تحمیلی در میادین رزم بر ضد دشمن بعثی حاضر گردید و به عنوان جانشین تیپ سه ابوذر از لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله (ص) در عملیات فتح‌المبین ، بیت‌المقدس و والفجر ۴ شرکت نمود . سرانجام در سیزدهم آبان‌ماه ۱۳۶۲ در جریان مرحله سوم عملیات والفجر ۴ در منطقه پنجوین عراق بر اثر اصابت ترکش

متجاوزین بعثی به درجه رفیع شهادت نایل آمد .

۱۱۱ ـ سید حسن روشنایی ، فرمانده گردان سپاه مریوان

شهید روشنایی هم‌زمان با ولادت دومین اختر تابناک ولایت و امامت حضرت امام حسن‌مجتبی (ع) در نجف‌آباد اصفهان چشم به جهان گشود . دوران کودکی را به‌سرعت سپری کرد و جهت کسب معلومات مقدماتی قدم به مدرسه نهاد . قبل از پیروزی انقلاب به جمع خروشان راهیان حق پیوست و در پخش اعلامیه‌ها و نوارهای حضرت امام (ره) همچنین تأسیس انجمن‌اسلامی فعالانه کوشید . این امر منجر به دستگیری و آزار و شکنجه او توسط عوامل ساواک در سال ۱۳۵۴ گردید .

پس از پیروزی انقلاب اسلامی با دریافت مدرک فوق‌دیپلم به شغل شریف معلمی روی آورد و مدتی در مدارس ابتدایی به تدریس پرداخت . در تابستان ۱۳۵۸ پس از تشکیل سپاه در نجف‌آباد ، همکاری با این نهاد را آغاز کرد و اوایل سال ۱۳۵۹ عازم کردستان شد . با شروع جنگ تحمیلی با حضور در میادین رزم در غرب و جنوب کشور به مقابله با دشمن بعثی پرداخت و به عنوان فرمانده گردان سپاه دیواندره در عملیات فتح‌المبین،بیت‌المقدس،رمضان، محرم ، والفجرمقدماتی و والفجر ۱ شرکت کرد و خدمات ارزنده‌ای از خود بر جای نهاد . سرانجام در نخستین روز از آبان‌ماه ۱۳۶۲ در محور بانه ـ سردشت بر اثر اصابت گلوله ضدانقلاب به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۱۱۲ ـ سید حسین روح‌الامین ،فرمانده‌عملیات قرارگاه شهید شهرام‌فر و جانشین عملیات در سپاه کردستان

شهید روح‌الامین به سال ۱۳۳۲ در شهر اصفهان پا به عرصه وجود نهاد و با رسیدن به سن هفت‌سالگی قدم به مدرسه نهاد و تحصیلاتش را تا کسب مدرک سیکل ادامه داد .

در سال ۱۳۵۸ به عضویت سپاه درآمد و با گذراندن دوره‌های آموزشی عازم مناطق غرب و شمال‌غرب کشور گردید و تحت عنوان فرمانده عملیات قرارگاه شهید شهرامفر و جانشین عملیات در سپاه کردستان رشادت‌ها و فداکاری‌های بسیاری از خود در این مناطق بر جای گذاشت . سرانجام در هفتمین روز از اسفندماه ۱۳۶۴ در منطقه مریوان (عملیات والفجر ۹) بر اثر اصابت ترکش متجاوزین بعثی به شهادت رسید .

خاطره‌ای به نقل از رمضان حاجی ، هم‌رزم شهید :

ارتفاعی بود موسوم به شیرین‌سوار در منطقه و عارضه‌ای حساس بود . تقریباً در ۲۰ کیلومتری غرب کامیاران ، در آنجا خیلی تبلیغ کرده بودند که اگر شما بتوانید این ارتفاع را از ما بگیرید ما زنهایمان را طلاق می‌دهیم . خیلی روی این ارتفاع مانور کرده بودند و ارتفاع هم خیلی حساس بود.

ایشان (شهید روح‌الامین) برای این عملیات طراحی خیلی خوبی کردند ، اما متأسفانه شب قبل از عملیات در آن منطقه یک خودرو روی مین رفت و همه را ناراحت کرد و انجام عملیات را تحت‌الشعاع قرار داد. ایشان دومرتبه همه را برای اجرای عملیات تهییج و آماده کرد . وی با تعادل و خون‌سردی آن عملیات را هدایت کرد و به یاری خدا توانستیم آن ارتفاع را هم از دشمن بگیریم . دشمن با این اقدام می‌خواست تعادلمان را بر هم‌بزندو نگذارد که ماآن‌عملیات را انجام بدهیم که با خون‌سردی و تعادلی که ایشان داشت، ما توانستیم از دشمن تلفات بگیریم و کاملاً مسلط بشویم .

خاطره‌ای از سردار شهید حاج اکبر آقابابایی در وصف شهید :

یادم هست که در یک عملیات با ایشان بودم . ضدانقلاب در بالای سرمان بر ما مسلط شده بودند . من به ایشان گفتم دولا دولا حرکت کن تا شما را نزنند . ایشان در جواب من گفتند نه ، هر وقت خدا بخواهد ساعتش می‌رسد ! اتفاقاً در عملیات دیگری که این بار شهادت را می‌خواست ؛ یعنی در عملیات والفجر ۹ گفت من آمدم شهید بشوم ! و در همان عملیات هم شهید شد .

۱۱۳ ــ صمد رهنما ، رئیس شهربانی استان کردستان

شهید رهنما در زنجان دیده به جهان گشود . با آغاز جنگ تحمیلی به عضویت شهربانی درآمد و به عنوان رئیس شهربانی در استان کردستان خدمات بی شائبه‌ای از خود به جای گذاشت تا این که در روز بیست و سوم شهریورماه ۱۳۶۲ بر اثر سانحه تصادف به لقاءالله پیوست و پیکر مطهرش طی مراسمی با شکوهی در گلزار شهدای زنجان به خاک سپرده شد .

۱۱۴ ـ حمید ریزانه ، فرمانده گردان سپاه سنندج

شهید ریزانه فرزند احمد به سال ۱۳۳۷ در خمینی‌شهر اصفهان دیده به جهان گشود . با ورود به مدرسه تحصیلاتش را تا پایه اول راهنمایی ادامه داد ، ولی بعد از آن بنا به دلایلی ترک تحصیل کرد .

به دنبال پیروزی انقلاب به عضویت سپاه (۵۸/۳/۱۵) درآمد و در انحلال و سرکوبی توده‌های منحرف و گروه‌های ضدانقلاب بی‌وقفه کوشید . با شروع جنگ تحمیلی مدت‌ها در مناطق شمال‌غرب کشور خدمت کرد تا این که در روز بیست و هفتم مردادماه ۱۳۵۹ بر اثر اصابت ترکش ضدانقلاب در منطقه سنندج به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۱۱۵ ـ عبدالرضا زنگند ، فرمانده عملیات سپاه گیلان‌غرب

شهید زنگند یکی دیگر از افتخارآفرینان خطه کرمانشاه بود که به عنوان فرمانده عملیات سپاه گیلان‌غرب در مبارزه با گروهک‌های ضدانقلاب لحظه‌ای از پای ننشست تا این که سرانجام در مهرماه سال ۱۳۵۹ به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۱۱۶ ـ مهدی زین‌الدین ، فرمانده لشکر ۱۷ علی‌بن‌ابیطالب (ع)

شهید زین‌الدین یکی از بازوان قدرتمند اسلام در مقابله با کفر جهانی بود . او پس از گرفتن مدرک لیسانس ، نبرد بر ضد دشمن در میادین جنگ را با عضویت در سپاه و به عنوان فرمانده لشگر ۱۷ علی‌بن‌ابیطالب (ع) آغاز کرد .

وی از افرادی بود که از ابتدای توطئه‌های ضدانقلاب در کردستان حضور یافت و در مقابله با متجاوزین بعثی در جبهه‌های نبرد غرب و جنوب کشور حضوری فعال و مثمر ثمر از خود نشان داد. او در میان رزمندگان به فرمانده « خط‌شکن » معروف شد . سرانجام مهدی پس از سه سال حضور در میادین رزم و شرکت در عملیات مختلف همراه برادرش در محور بانه ـ سر دشت به دست ضد انقلاب به شهادت رسید .

(الف) خواب به ما نیامده :

بالأخره فرصتی دست داد ، رفت توی یکی از سنگرهای فتح شده عراقی ، پنج

روز از عملیات در جزیره مجنون می‌گذشت و آقا مهدی به خاطر کار زیاد فرصتی برای استراحت نداشت . چهره زرد و چشمان قرمزش حکایت از بی‌خوابی‌ها و شب بیداری‌های ممتد وی می‌کرد . ساعتی نگذشته بود که یک گلوله خمپاره صد و بیست روی طاق سنگر فرود آمد . بچه‌ها ،آقا مهدی را صد ا کردند و همه دویدند طرف سنگر ، هنوز نرسیده بودند که دیدند آقا مهدی دارد خاک و غبار را کنار می‌زند . کمکش کردند تا بیرون بیاید و همه نگران بودند . آقا مهدی همان‌طور که داشت می‌خندید گفت انگار عراقی‌ها هم می‌دانند که خواب به ما نیامده !

(ب) دستور ولیعهد :

آقا مهدی هر وقت سر کیف بود با شوخی‌های جالب و جذابش محافل دوستانه را از سردی و کسالت در می‌آورد . ایشان تعریف می‌کرد : قبل از انقلاب ، ساواک به خاطر حساسیتی که نسبت به فعالیت‌های انقلابی پدرم داشت ، پاسبانی را درست دم در کتاب‌فروشی ما از صبح تا شام گذاشته بود . آن وقت‌ها کتاب‌فروشی در قم زیاد نبود ، به علاوه ما پخش کتاب‌های درسی مدارس را نیز به عهده داشتیم . با شروع سال تحصیلی فشار زیادی به ما وارد می‌شد و از کله سحر تا سر ظهر مغازه ما پر از جمعیت بود . با زور و زحمت دوساعتی در را برای نماز و ناهار می‌بستیم . عصرها هم کارمان همین بود تا ساعت ده شب و بعد از بستن درب مغازه به حساب و کتابمان می‌پرداختیم و کتاب و لوازم‌التحریر را از زیرزمین برای فروش می‌آوردیم . شبی این پاسبان آمد و سلام و علیک کرد و همین طوری بدون مقدمه گفت : آقا مهدی اگر شما ولیعهد بودی ، به من چه دستوری می دادی ! من تعجب کردم ! اما او باز هم سؤالش را تکرار کرد . گفتم بابا ولم کن ! خسته هستیم حالا هم می‌خواهیم ببندیم ، کار داریم! بد جوری به ما پیله کرده بود . دست‌بردار هم نبود . نگاهی به قیافه‌اش انداختم سبیل‌های کلفتش توجهم را جلب کرد . به او گفتم واقعاً هر دستوری بدهم انجام می‌دهی گفت بله ! گفتم سبیل‌هایت را از ته بزن ! تا این حرف را زدم ، نگاه معناداری به من کرد و رفت . ساعت یازده شب بود . از این که از دستش راحت شده بودم نفس راحتی کشیدم . نیم ساعت بعد کتاب‌ها را آماده کردم ، می‌خواستم ببندم بروم که دیدم در می‌زنند . همان پاسبان پشت در بود ، همین که نگاهش به من افتاد ،گفت : جناب

ولیعهد خوب است ؟ تعجب کردم ! سبیل‌هایش را از ته زده بود . با حالت خبردار ایستاد و گفت : قربان چون شما فرمودید به در خانه آرایش‌گری رفتم و او را از خواب بیدار کردم ، او را با زیر شلواری به مغازه‌اش بردم و الان هم از آنجا می‌آیم .من که از تعجب خنده‌ام گرفته بود ، گفتم : اگر می‌دانستم تو این قدر مطیع هستی ، دستور بهتری می‌دادم !

۱۱۷ ــ ستوان‌یار خلبان ، اسماعیل زینال‌زاده

شهید زینال‌زاده به سال ۱۳۳۱ در زاهدان متولد شد . تحصیلات خود را تا پایه متوسطه در زادگاهش ادامه داد و پس از آن راهی تهران شد و در آموزشگاه خلبانی هوانیروز مشغول به تحصیل شد . در زمان اوج‌گیری انقلاب شمیم خوش آزادی را از کلام خدایی حضرت امام (ره) استشمام کرده و در لبیک به ندایش با شعار مرگ بر شاه و درود بر خمینی (ره) به سیل خروشان مردم آزاده پیوست .

پس از پیروزی به پاسداری از موزه‌های کشور پرداخت به همین دلیل ، بسیاری از شب‌ها تا صبح بیدار ماند و سختی‌های بسیاری را متحمل شد . پس از آن با آغاز بحران در غرب کشور برای مقابله با توطئه‌های دشمن داخلی به سقز عزیمت نمود و در زمستان سال ۱۳۵۸ به دست ضدانقلاب در همین منطقه به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۱۱۸ ــ عباسعلی سبزیان ، مسئول عقیدتی ــ سیاسی شهربانی مهاباد

شهید سبزیان به سال ۱۳۴۳ مقارن با شب تاسوعای حسینی در یکی از محله‌های قدیمی فین کاشان قدم به عرصه هستی نهاد . با رسیدن به سن هفت‌سالگی وارد مدرسه شد و به رغم مشکلات فراوان اقتصادی تحصیلاتش را تا اخذ مدرک دیپلم ادامه داد .

با آغاز بحران در مناطق غرب و شمال‌غرب کشور حضور در عرصه‌های نبرد و دفاع از کیان انقلاب را وظیفه شرعی خود دانست و داوطلبانه عازم جبهه‌های نبرد در سردشت و مهاباد شد و به عنوان مسئول عقیدتی ـ سیاسی شهربانی مشغول به خدمت گردید . سرانجام در روز شانزدهم بهمن‌ماه ۱۳۶۲ بر اثر اصابت گلوله ضدانقلاب در مهاباد جام نوشین شهادت را سر کشیده و به لقاءالله پیوست .

۱۱۹ ـ ستوان‌یار یکم خلبان ، حسن ستاری

شهیدستاری به سال ۱۳۳۰در تهران متولد شد.درسال ۱۳۵۱به استخدام هوانیروزارتش درآمد و پس از فارغ التحصیلی (سال ۱۳۵۴) برای انجام وظیفه به کرمانشاه منتقل شد .

با شروع جنگ ، قدم به عرصه پیکار در غرب کشور گذاشت . وی همواره در خطرناک‌ترین مأموریت‌ها پیش‌قدم بود و در اکثر عملیات سرنوشت‌ساز که تحت بدترین شرایط ممکن اجرا می‌شد ، شرکت داشت . سرانجام در روز بیست و سوم اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۲ در حین اجرای مأموریت پروازی و پشتیبانی ستون زمینی به دست ضدانقلاب به خیل عظیم شهدا پیوست .

۱۲۰ ـ فتح‌الله سلطان‌بیگی ، فرمانده هنگ ژاندارمری ماکو

شهید سلطان‌بیگی، فرمانده‌هنگ ژاندارمری ماکو در بیست وسوم خرداد ۱۳۵۹به‌همراه دو تن از هم رزمانش به گروگان ضدانقلاب درآمد و پس از تحمل شکنجه های سخت دشمن به درجه رفیع شهادت‌نایل آمد. پیکر مطهر او و دو هم‌قطارش مورخه ۱۳۵۹/۳/۲۵ در مراسمی با شکوه تشییع ودر زادگاهش ، شهر خوی ارومیه به خاک سپرده شد .

۱۲۱ ـ ستوان یکم خلبان ، غلامرضا سلمان‌پور ظهیری

شهید سلمان‌پور به سال ۱۳۳۱ در تبریز به دنیا آمد . با رسیدن به سن مدرسه قدم به عرصه علم و دانش نهاد و با اتمام دوره دبیرستان وارد دانشکده برق شد . پس از مدتی به دلیل علاقه فراوان به امور نظامی به هوانیروز ارتش پیوست و با طی دوره مقدماتی به درجه خلبانی نایل آمد .

با آغاز غائله کردستان ، عازم مناطق غرب کشور شد و در روز ششم خرداد ۱۳۵۹ زمانی که یک ستون نظامی را اسکورت می‌کرد ،مورد اصابت گلوله ضدانقلاب قرار گرفته و به خیل عظیم شهدا پیوست .

۱۲۲ ـ مهدی سلیمان‌پور ، فرمانده سپاه سنندج

مهدی به سال ۱۳۳۷ مقارن با میلاد یگانه منجی عالم بشریت ، حضرت بقیه‌الله‌ـ

العظم (ارواحناله الفداء) در اصفهان دیده بـه جهـان گشـود . تحصـیلاتش را تـا اخـذ مدرک دیپلم ادامه داد و سپس به خدمت سربازی در شهر مقدس مشهد فرا خوانده شد.

پس از پیروزی انقلاب در کمیتـه انقـلاب اسـلامی اصـفهان مشـغول بـه خـدمت گردید. پس از تشکیل سپاه در پانزدهم فروردین‌ماه ۱۳۵۸ به عضویت این نهاد مقـدس درآمد و در پادگان غدیر به عنوان مربی تاکتیک به انجـام وظیفـه پرداخـت . در تیرمـاه سال ۱۳۵۹ به کردستان عزیمت نمود و تا اردیبهشت‌ماه سال ۱۳۶۰ (به مدت ۱۰ مـاه) در سمت فرماندهی سپاه سنندج خدمات ارزنده‌ای ارائه داد . با شروع جنگ تحمیلی به جنوب کشور اعزام شد و سرانجام مورخه ۶۰/۷/۵ در جریان عملیـات شکسـت حصـر آبادان در جبهه دارخوئین به شهادت رسید .

۱۲۳ ــ حمید سلیمانی ، فرمانده تیپ قرارگاه رمضان

حمید به سال ۱۳۴۰ در تهران به دنیا آمد و تحصیلات خود را تا اخذ مدرک دیپلم ادامه داد . دوره نوجوانی وی با اوج فعالیت‌های انقلابی مردم مصـادف بـود بـه همـین دلیل وی که به شکلی گسترده در مقابله با رژیم در تظاهرات‌ها و راهپیمایی‌هـا شـرکت می‌کرد ، بارها از سوی ساواک مورد تهدید و تعقیب قرارگرفت تا این که دستگیر و بـه مدت ۵۶ روز در زندان محبوس شد .

با آغاز بحران در غرب و شمال‌غرب کشـور وی نیـز بعـد از فراگیـری دوره‌هـای آموزش نظامی به این مناطق اعزام شد. او از تاریخ ۵۹/۶/۱ تا ۶۰/۱/۲۹ (به مدت ۸ ماه) با عنوان فرمانده گردان و مسئول محور فرودگاه سنندج و از تاریخ ۶۰/۱/۳۰ بـه عنـوان فرمانده تیپ قرارگاه رمضان خالصانه به انجام وظیفه پرداخت . سـرانجام در روز سـوم آبان‌ماه ۱۳۶۲ در منطقه سلیمانیه عراق در جریان عملیات والفجر ۴ بر اثر اصابت ترکش متجاوزین بعثی به شهادت رسید .

۱۲۴ ــ محمدحسن سلیمانی ، مسئول محور سپاه دیواندره

محمدحسن به سال ۱۳۳۷ در نجف‌آباد اصفهان دیـده بـه جهـان گشـود . پـس از پیروزی انقلاب همراه با شهید محمد منتظری عازم لبنان شـد و فنـون چریکـی را درآن

سرزمین فرا گرفت ، سپس بـرای دفـاع از نظـام مقـدس جمهـوری اسـلامی بـه ایـران بازگشت و در کردستان به عنوان مسئول محور دیواندره ـ سنندج مشـغول بـه خـدمت شد . سرانجام یک روز بعدازظهر به هنگام عزیمـت بـه سـنندج در کمـین ضـدانقلاب گرفتار شد و به شهادت رسید .

۱۲۵ ـ سید حسین سماواتی ، فرمانده گردان

شهید سماواتی به سال ۱۳۴۱ هم‌زمان با عاشورای حسینی در تهران دیده به جهان گشود . با شروع نهضت اسلامی مردم به رهبری حضرت امام (ره) او نیز (کـه در سـال آخر دبیرستان مشغول تحصیل بود) به خیل امـت حـزب‌الله پیوسـت و در ایـن رابطـه چندین بار مورد تعقب ساواک قرار گرفت ، حتی یک بار هم به دست آنـان مجـروح و مضروب گردید .

وی پس از اخذ مدرک دیپلم پس از استقرار نظام اسلامی ، ابتدا به کمیته انقـلاب و سپس به سپاه پاسداران پیوست . با آغاز جنگ تحمیلی عازم میـادین نبـرد شـد و بـا شور و شوقی وصف ناشدنی به عنوان فرمانده گردان ۱۵۴ حضرت علی‌اکبر (ع) از تیپ انصارالحسین (ع) به مبارزه با خصم پلیـد پرداخـت . در روز چهـارم مردادمـاه ۱۳۶۲در جریان عملیات والفجر ۲ به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۱۲۶ ـ علی سوری ، فرمانده عملیات سپاه کرمانشاه

شهید سوری به سال ۱۳۳۸ در روستای پیرغیب ملایر دیده بـه جهـان گشـود . در جریان مبارزات انقلابی مردم ، لحظـه‌ای از تـلاش در راسـتای براندازی رژیـم منفـور پهلوی دست بر نداشت .

با آغاز بحران در غرب کشور راهی این منطقه شد و در ۲۹ فروردین‌ماه ۱۳۵۸ در جریان درگیری در مناطق سرپل‌ذهاب و مریوان از ناحیـه پـا مجـروح گردیـد . بعـد از بهبودی در آموزشگاه سپاه پاسداران به عنوان مربی نظامی شروع به کـار کـرد . پـس از گذارندن دوره‌های آموزش تخصصی تاکتیک به سمت مسئول آموزش منصوب شد . با شروع جنگ تحمیلی مورخه ۵۹/۷/۴ دوباره به همراه گروهی از برادران بسـیجی عـازم

جبهه‌های نبرد در گیلان‌غرب شد . سرانجام در دی‌ماه سال ۱۳۵۹ بر اثر اصابت گلوله متجاوزین در منطقه تنگ‌کورک به شهادت رسید .

۱۲۷ ــ سرگرد خلبان ، حمیدرضا سهیلیان

شهید سهیلیان در نارمک تهران به دنیا آمد . در سال ۱۳۵۱ وارد ارتش شد . او علاوه بر مهارت نظامی از لحاظ معنوی هم رشد زیادی کرد . وی از نظامیان متعهد و دلسوزی بود که با حرکت توفنده حضرت امام (ره) و امت مسلمان به آنان پیوست و در راستای به ثمر رسیدن انقلاب از هیچ کوششی دریغ نورزید .

با آغاز جنگ تحمیلی به جبهه‌های نبرد حق عزیمت نمود و چنان متهور و بی‌باک به مقابله با دشمن پرداخت که هنگام حمله نیروهای متجاوز بعثی به پادگان ابوذر زمانی که به نیروها دستور عقب‌نشینی داده شد او تنها کسی بود که در محل خدمتش باقی‌ماند و با تدابیرخود پادگان ابوذر از اشغال متجاوزین در امان نگه داشت .

سرانجام این رادمرد عرصه نبرد در روز بیست و یکم مهرماه ۱۳۵۹ بر اثر اصابت گلوله متجاوزین بعثی به بالگردش در منطقه کوره‌موش سرپل‌ذهاب به درجه رفیع شهادت نایل آمد .

۱۲۸ ــ سید مصطفی سیدحسن‌زاده ، مسئول اطلاعات و عملیات لشگر امام‌حسین (ع)

شهید سیدحسن‌زاده شب تاسوعای حسینی در شهر کاشان دیده به جهان گشود . در سن پنج سالگی وارد دبستان شد و با بهره‌گیری از استعداد و هوش وافر خود در فراگیری معلومات مقدماتی همت گماشت و موفق به اخذ مدرک دیپلم گردید . با اوج‌گیری فعالیت‌های انقلابی مردم در سال‌های ۵۶ و ۵۷ وی نیز قدم در راه سخت و دشوار مبارزه نهاد و با تکثیر و پخش اعلامیه‌های حضرت امام (ره) ، ایجاد گروه‌های مسلحانه و ساخت بمب‌های دست‌ساز به پیشبرد اهداف متعالی این نهضت حسینی کمک شایانی نمود .

پس از پیروزی انقلاب در نخستین روز از مهرماه سال ۱۳۵۸ به عضویت سپاه درآمد و بلافاصله برای سرکوبی اشرار و خوانین شورشگر سیستان و بلوچستان راهی

این منطقه شد . در تاریخ ۵۹/۲/۳ برای شرکت در عملیات آزادسازی سنندج به این شهر عزیمت نمود و پس از آن به راه‌اندازی واحد اطلاعات و تحقیقات سپاه همت گمارد و دو ماه خالصانه در این راه کوشید .

با آغاز تجاوز دشمن بعثی به مرزهای کشور ، مصطفی نیز به جبهه‌های نبرد در غرب و جنوب کشور شتافت و فعالانه در عملیات مختلف مانند فرماندهی کل‌قوا ، شکست حصرآبادان ، طریق‌القدس ، بیت‌المقدس ، فتح‌المبین ، والفجرمقدماتی ، والفجر ۱ ، ۲ و۳ و محرم حضور یافت .وی پس از عملیات محرم به سپاه سوم صاحب‌الزمان (عج) منتقل شد و در آنجا به سمت مسئول طرح و برنامه و پس از آن معاون فرمانده و مسئول اطلاعات عملیات لشگر ۱۴ امام حسین (ع) برگزیده شد . سرانجام در روز دهم مهرماه ۱۳۶۲ در منطقه چاله‌سبز مریوان شهید و به دیار باقی شتافت .

۱۲۹ ـ نعمت‌الله سیدمحمدی ، فرمانده گردان

شهید سیدمحمدی به سال ۱۳۳۸ در یکی از روستاهای رودسر متولد شد . هشت‌ساله بود که پدرش را از دست داد و پس از آن به دلیل مشکلات اقتصادی فراوان مجبور به ترک تحصیل شد . در دوران شکل‌گیری نهال انقلاب در حالی که بیش از سه ماه و اندی از خدمتش نگذشته بود به فرمان امام خمینی (ره) از خدمت فرار کرد و در زادگاهش اقدام به برپایی تشکل‌های سیاسی نمود ولی از سوی ساواک شناسایی و تحت تعقیب قرار گرفت . به همین دلیل ، مجبور شد مخفیانه به تهران عزیمت کند و در منزل آیت‌الله طالقانی پنهان شود و تا پیروزی انقلاب به عنوان دفتردار آقای طالقانی به کار مشغول گردد .

با آغاز جنگ تحمیلی ، پس از عضویت در سپاه ، عازم جبهه‌های جنگ در سرپل‌ذهاب شد و با نشان دادن لیاقت به فرماندهی گردان برگزیده و در عملیات مختلفی از جمله والفجر مقدماتی ، محرم ، جفیر ، پاکسازی جاده سقز ـ بانه حضور یافت . سرانجام در جریان عملیات والفجر ۶ به هنگام پاکسازی و فتح پاسگاه چیلات در منطقه دهلران به دست متجاوزین بعثی به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۱۳۰ ـ سرهنگ دوم خلبان ، احمد شاهرخ‌آذین

شهید شاهرخ‌آذین در خانواده‌ای مذهبی و پای‌بند به ارزش‌های اسلامی دیده به جهان گشود . با به ثمر نشستن نهال نوپای انقلاب به عضویت ارتش درآمد و به علت علاقه فراوان به خلبانی به این حرفه روی آورد .

پس از تجاوز ارتش رژیم بعثی به خاک پاک کشورمان به جبهه‌های جنگ در منطقه سرپل‌ذهاب عزیمت نمود و در آزادسازی این منطقه از اشغال گروه‌های ضدانقلاب و متجاوزین لحظه‌ای از پای ننشست . سرانجام در روز بیست وچهارم آبان‌ماه ۱۳۵۹ بر اثر اصابت گلوله نیروهای عراقی در سرپل‌ذهاب به فوز عظیم شهادت نایل آمد.

۱۳۱ ـ محمدمهدی شبلی ، از مؤسسین سازمان پیشمرگان مسلمان کُرد

شهید شبلی به سال ۱۳۲۳ در سنندج به دنیا آمد . قبل از انقلاب (در سن ۱۷ سالگی) به عضویت ارتش درآمد اما نظام ظالمانه شاهنشاهی حاکم بر این ارگان وی را برآشفت و به مبارزه با رژیم وادار کرد . او همیشه رفتار عادلانه را نسبت به سربازان و درجه‌داران توصیه می‌کرد . حتی چندین‌بار به عنوان اعتراض به وضع موجود تلگراف‌هایی برای مسئولان مملکتی فرستاد ، به همین دلیل ضداطلاعات ارتش شاهنشاهی که او را برای خود خطری جدی می‌دید ، ابتدا پست‌های مهمی به او پیشنهاد نمود و چون مورد موافقت وی قرار نگرفت ، در پی نابودیش برآمد . بنابراین مجبور به فرار شد ، اما بالأخره در سال ۱۳۵۱ با یک توطئه به دام افتاده و دستگیر شد . پس از محکومیت در دادگاه نظامی به زندان افتاد ، ولی پس از چندی به کمک سربازان و ارتشیان هوادارش از زندان فرار کرد .

پس از این ، محمدمهدی مدت‌ها در روستاها و جنگل‌های اطراف پیرانشهر و نقاط مرزی مخفیانه زندگی کرد تا این که توانست با تغییر چهره و هویت خود به تهران بیاید و ۷ سال به صورت مخفیانه بر ضد رژیم منفور پهلوی فعالیت کند .

با پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی و شروع جنگ خونین سنندج ، اواخر فروردین‌ماه ۱۳۵۹ زمانی که دو برادر مجاهدش به دست جلادان کومله ، دموکرات و فدایی به شهادت رسیدند به سنندج آمد و پس از هفت روز برای چاپ پوستر آنان و

افشای جنایات ضدانقلاب راهی تهران شد . با شنیدن خبر شهادت مادر بزرگوارش مجدداً عازم سنندج شد که متأسفانه نزدیکی شهر در کمین چریک‌های فدایی خلق گرفتار و دستگیر شد و سرانجام با وضع بسیار فجیعی به شهادت رسید .

۱۳۲ ـ ابراهیم شجاع ، مسئول اطلاعات عملیات سپاه بوکان

ابراهیم به سال ۱۳۳۹ در فلاورجان اصفهان قدم به عرصه حیات نهاد . پس از پیروزی انقلاب به منظور مقابله با بحران‌ها و توطئه‌های مسلحانه دشمن در کردستان به این دیار سفر کرد . در مدت سه سال حضور خالصانه‌اش به عنوان مسئول اطلاعات عملیات سپاه بوکان خدمات ارزنده و مثمر ثمری از خود به منصه ظهور گذاشت . سرانجام در روز بیست‌وششم تیرماه ۱۳۶۱ بر اثر اصابت گلوله ضدانقلاب به شهادت رسید .

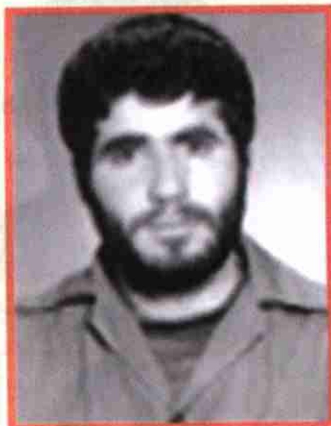
۱۳۳ ـ سرهنگ ستاد منوچهر شریفی ، فرمانده ناحیه ژاندارمری کردستان

شهید شریفی در خانواده‌ایی متدین و معتقد دیده به جهان گشود . با برافروخته شدن شعله‌های جنگ عازم میادین رزم شد و در جبهه‌های غرب کشور به‌خصوص مریوان با عنوان فرمانده ناحیه ژاندارمری حماسه‌های بسیاری آفرید و خالصانه جنگید تا این که سرانجام در نوزدهم آبان‌ماه ۱۳۵۸ به هنگام عزیمت به مریوان برای بررسی منطقه عملیات با بالگرد بر اثر اصابت گلوله اسلحه کمری ستوان یکم محمد بهروزنیا که قصد داشت با تهدید خلبان بالگرد را به طرف خاک عراق هدایت کند به شهادت رسید.

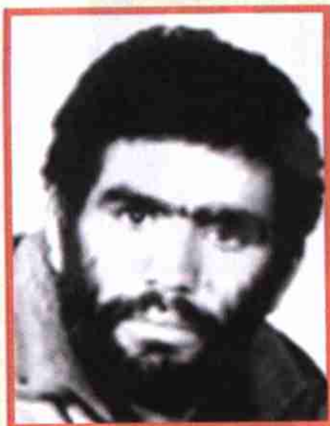
۱۳۴ ـ مرتضی شفاهی ، فرمانده محور سرآبکرم

شهید شفاهی به سال ۱۳۳۵ در نجف‌آباد اصفهان به دنیا آمد . از زمانی که با نهضت امام خمینی (ره) آشنا شد ، گام در میدان مبارزه بر ضد رژیم منفور پهلوی نهاد و نقش مؤثری در آگاه نمودن جوانان محل ایفا کرد .

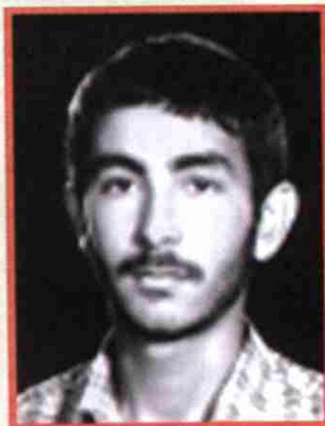
پس از به ثمر نشستن انقلاب و تشکیل سپاه پاسداران به عضویت این نهاد مقدس درآمد و در راه تحقق ارزش‌های انقلاب و حراست از دستاوردهای آن از جان و دل مایه گذاشت . با تهاجم ناگهانی عراق به مرزهای کشور به جبهه‌های نبرد در

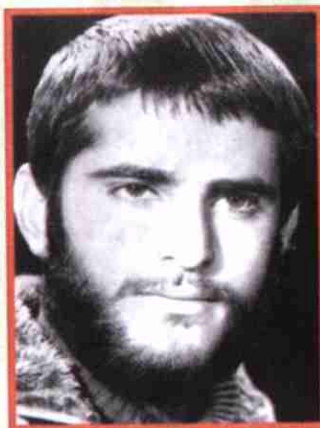
شهید حسن طلائی

شهید گشتاسب نفری

شهید محمدرضا اشجع

شهید محمد علی احمدی

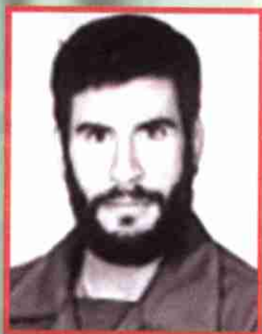
شهید حسین شفیعی

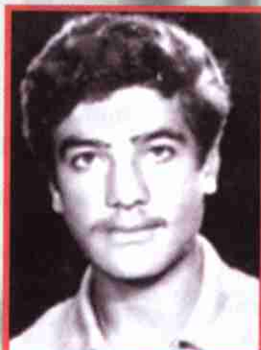
شهید حسین جزینی

شهید رضا طلازاده

شهید حسین دهقانی

شهید مهدی نصر آزادانی

شهید ناصر خمسه عشر

سرپل‌ذهاب عزیمت نمود و ابتدا به عنوان جانشین گردان و سپس فرمانده محور سرآبگرم به مقابله با دشمن بعثی پرداخت تا این که در پانزدهم شهریورماه ۱۳۶۰بر اثر اصابت گلوله دشمن در منطقه سرپل‌ذهاب به درجه رفیع شهادت نایل آمد .

۱۳۵ ــ حسین شفیعی ، جانشین تبلیغات سپاه سنندج

شهید شفیعی به سال ۱۳۴۰ در تهران پا به عرصه هستی نهاد . پس از پیروزی انقلاب به عضویت سپاه درآمد و با شروع جنگ تحمیلی با عنوان جانشین تبلیغات سپاه عازم جبهه‌های جنگ در غرب کشور شد و به مقابله با دشمن بعثی پرداخت . در بیست و نهم آذرماه ۱۳۶۲ بر اصابت گلوله ضدانقلاب در سنندج به شهادت رسید .

۱۳۶ ــ سرگرد خلبان ، یحیی شمشادیان

شهید شمشادیان به سال ۱۳۳۲ در قصرشیرین متولد شد . در سال ۱۳۵۲ به عضویت هوانیروز ارتش درآمد و یک سال پس از آن توانست با گذراندن دوره‌های پرواز به درجه ستوان سومی نایل گردد .

با شروع غائله کردستان و بعد از آن تهاجم رژیم سفاک عراق به مرزهای کشورمان وی نیز همراه با خیل عظیم رزمندگان اسلام راهی جبهه‌های نبرد در غرب شد . در طول حضورش در منطقه با عنوان سرگرد خلبان حماسه‌های ماندگاری از خود بر جای گذاشت . این دلاورمرد عرصه‌های نبرد ، سرانجام در پانزدهم مهرماه ۱۳۶۱ در جریان عملیات مسلم‌بن‌عقیل (ع) در منطقه سومار هدف گلوله بعثیون عراقی قرار گرفت و به شهادت رسید .

۱۳۷ ــ علی شهبازی ، فرمانده سپاه پاوه

شهید شهبازی به سال ۱۳۳۶ در اصفهان متولد شد . هنگام اوج‌گیری مبارزات مردمی بر ضد رژیم منفور پهلوی با نهضت الهی حضرت امام خمینی (ره) آشنا شد و با شرکت در تظاهرات و راهپیمایی‌ها به سهم خود در راه پیروزی انقلاب تلاش کرد .

در آخرین روزهای مردادماه ۱۳۵۸ به عضویت سپاه درآمد و پس از آن برای

مقابله با گروه‌های ضدانقلاب عازم مناطق غرب و شمال‌غرب کشور شد و در سمت فرماندهی سپاه پاوه مشغول به خدمت گردید . سرانجام در بیست و ششم اردیبهشت‌ماه ۱۳۵۹ در منطقه پاوه به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۱۳۸ - شهید کیومرث شهبازی

در سال ۱۳۴۲در اسلام آباد در یک خانواده مستضعف چشم به جهان گشود ، در سن ۱۸ سالگی به سپاه اسلام پیوست و در اثر رشادت و شجاعتی که داشت به‌عنوان فرمانده گردان حمزه سیدالشهدا (ع) در مبارزه با ضدانقلاب زبانزد عام و خاص قرار گرفت . در سال اول انقلاب در پاکسازی مناطق ارومانات - دیگر نقاط غرب حضوری فعال داشت . او در سال ۱۳۶۲ در قصر شیرین به شهادت رسید .

۱۳۹ ـ شهید شهرام‌فر ، جانشین ستاد مشترک ارتش در کردستان

شهید شهرام‌فر یکی از مؤمنین به انقلاب بود که با شروع غائله کردستان و پس از آن جنگ تحمیلی در اکثر عملیات شرکت کرد و دوشادوش دیگر رزمندگان سپاه اسلام با دشمن جنگید . سرانجام در روز دهم مردادماه ۱۳۶۰ در منطقه کردستان بر اثر اصابت گلوله متجاوزین بعثی به شهادت رسید .

۱۴۰ ـ خلبان ، علی‌اکبر شیرودی

شهید شیرودی به سال ۱۳۳۴ در روستای بال‌شیرود شهر تنکابن از توابع شهرستان مازندران دیده به جهان گشود . وی پس از اتمام دوره دبیرستان به تهران عزیمت نمود و به عضویت هوانیروز ارتش درآمد .

با آغاز جنگ تحمیلی و تجاوز ارتش عراق به مرزهای کشور به جبهه‌های نبرد حق شتافت و همگام با یاران همرامش « کشوری » و « سهیلیان » در سرپل‌ذهاب رشادت‌های فراوانی آفرید به گونه‌ای که با سه فروند بالگرد و ۱۲ نفر خدمه در مقابل یک لشگر عراقی ایستاد و موفق شد آنان را کیلومترها به عقب براند . زمانی که این خبر به مجلس شورای اسلامی رسید ، حجت الاسلام رفسنجانی وی را مالک‌اشتر لقب داد

و حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله العالی) در بیانات خود در مورد ایشان فرمودند : شیرودی اولین نظامی بود که من در نماز به او اقتدا کردم .

سرانجام این امیر دلاور در هشتم اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۰ در حالی که برای درهم کوبیدن تانک‌های عراقی بر فراز منطقه قره‌بلاغ در دشت‌ذهاب در حال پرواز بود بر اصابت گلوله متجاوزین بعثی به بالگردش به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۱۴۱ ـ ستوانیار خلبان ، عقیل صادقی

شهید صادقی به سال ۱۳۳۵ در الموت قزوین چشم به عرصه گیتی گشود و در سال ۱۳۵۶باتوجه‌به علاقه وافری که به خلبانی داشت به عضویت هوانیروز ارتش درآمد.

با پیروزی انقلاب و آغاز بحران در غرب کشور عازم این منطقه شد و فعالانه در مأموریت‌های پشتیبانی جنگ و اسکورت واحدهای زمینی شرکت نمود تا این که سرانجام در شهریورماه ۱۳۵۹ در محور بانه ـ سردشت به دست ضدانقلاب به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۱۴۲ – شهید محمد تقی صادقی

شهید محمد تقی صادقی در سال ۱۳۲۵ در یکی از روستاهای تکاب در یک خانواده مکتبی و محب اهل بیب دیده به جهان گشود . او از همان دوران جوانی در هیئتهای مذهبی حضور فعال داشت و با تشکیل جلسات مذهبی و سیاسی باعث هدایت بسیاری از مردم گردید . در منطقه تکاب پس از پیروزی انقلاب در دفاع از اسلام حضور فعال داشت . با رشادت‌های فراوانی که در درگیری با ضدانقلاب از خود نشان داد به‌عنوان مسئول محور عملیاتی و جانشین عملیات تکاب انتخاب شد و به مبارزه بی امان علیه عوامل ضدانقلاب در نقاط مختلف کردستان پرداخت . پس از چند نوبت مجروحیت در روز ۱۳۶۰/۵/۱۴ در یک درگیری در محور سنندج – حسین‌آباد به درجه رفیع شهادت نایل گردید . ایمان و تقوای این شهید زبانزد عام و خاص بود .

۱۴۳ ـ جمال صالحی ، فرمانده گردان جندالله سقز

شهید صالحی ، فرمانده دلاورگردان جندالله در اسفندماه ۱۳۶۲ بر اثر درگیری با ضدانقلاب در منطقه سقز به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۱۴۴ ـ حاج عمر صالحیان ، فرمانده گردان پدافندی سپاه سقز

شهید صالحیان ، فرمانده گردان پدافندی سپاه ، پس از خلق حماسه‌های بسیار در مبارزه با شورشیان و اشرار در مناطق غرب و شمال‌غرب کشور در روز چهارم اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۳ بر اثر درگیری با ضدانقلاب در منطقه سقز به شهادت رسید .

۱۴۵ ـ حاج شریف صالحیان ، فرمانده گردان سقز

حاج شریف یکی از فرماندهان رشید اسلام بود که در فروردین‌ماه ۱۳۶۳ بر اثر درگیری با ضدانقلاب در روستای بله از توابع سقز به شهادت رسید .

۱۴۶ ـ احمد صانعی ، فرمانده سپاه گیلان‌غرب

شهید صانعی به سال ۱۳۳۶ در نجف‌آباد اصفهان چشم به جهان گشود . تحصیلات خود را تا پایه چهارم ابتدایی بیشتر ادامه نداد ، زیرا پس از آن به خاطر مشکلات اقتصادی ، مجبور به ترک تحصیل و کار در حرفه بنایی شد . با اوج‌گیری حرکت‌های توفنده و انقلابی مردم در مبارزه با رژیم ستم‌شاهی به روشنگری اذهان اطرافیان خود و سازماندهی حرکت توده‌های انقلابی پرداخت .

بعد از انقلاب به عضویت سپاه درآمد و با آغاز بحران در کردستان همچنین تجاوز ارتش بعث عراق به مرزهای کشور ، وی نیز همانند دیگر جوانان کشورمان پس از طی دوره‌های آموزشی به جبهه‌های نبرد در گیلان‌غرب عزیمت نمود و به عنوان فرمانده سپاه این منطقه مشغول به خدمت گردید . سرانجام در روز بیست و یکم دی‌ماه ۱۳۶۰ بر اثر اصابت گلوله متجاوزین بعثی در جبهه گیلان‌غرب به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۱۴۷ ــ محسن صانعی ، مسئول تدارکات جهاد سازندگی کردستان

محسن به سال ۱۳۳۷ در کاشان چشم به جهان گشود . در سال ۱۳۵۶ به خیل عظیم تظاهرکنندگان و راهپیمایان پیوست وبا پخش اعلامیه و نوارهای سخنرانی حضرت امام (ره) در راه پیروزی انقلاب بی‌وقفه تلاش نمود .

در تاریخ ۵۹/۵/۱۰ به عنوان نیروی عملیاتی بسیج به جبهه‌های نبرد حق علیه باطل عزیمت کرد . یک سال پس از آن (۶۰/۳/۱۵) با عضویت در سپاه ، ابتدا به جانشینی مدیریت تسلیحات قرارگاه نجف‌اشرف در غرب و پس از آن مسئول تدارکات جهادسازندگی استان کردستان برگزیده و مشغول به فعالیت شد . سرانجام پس از چهار سال حضور مداوم در جبهه ، مورخه ۶۲/۸/۲۹ در منطقه پنجوین به شهادت رسید .

۱۴۸ ــ سید فضل‌الله صانعی ، فرمانده ادوات سپاه سرپل‌ذهاب

سید فضل‌الله به سال ۱۳۳۴ در خوانسار اصفهان چشم به جهان گشود . تحصیلاتش را تا اخذ مدرک دیپلم در رشته ریاضی ادامه داد و پس از آن عازم خدمت سربازی شد و به عنوان « سپاه‌دانش » در یکی از روستاهای کرج به تعلیم و تربیت دانش‌آموزان پرداخت او علاوه بر آموزش جوانان و نوجوانان این منطقه باعث اجرای خدمات عمرانی مانند احداث جاده و ایجاد آب لوله‌کشی شده برای مردم گردید .

پس از پیروزی انقلاب هم‌زمان با استخدام در اداره آمار و اقتصاد بانک مرکزی در دوره شبانه در رشته اقتصاد دانشگاه تهران مشغول به تحصیل شد . با شروع جنگ تحمیلی عازم میدان‌های نبرد حق علیه باطل شد و در مناطق عملیاتی سرپل‌ذهاب و بازی‌دراز به عنوان فرمانده سپاه مشغول به خدمت گردید . سرانجام در روز دهم شهریورماه ۱۳۶۰ در مقابله با متجاوزین بعثی به شهادت رسید .

۱۴۹ ــ فرضعلی صمدی ، فرمانده سپاه سردشت

شهید صمدی در روز بیست و چهارم بهمن‌ماه ۱۳۶۰ به عضویت سپاه درآمد و پس از خلق حماسه‌های بسیار در میادین رزم مورخه ۶۲/۵/۲۴ در حالی که فرماندهی سپاه سردشت را به عهده داشت به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۱۵۰ ـ موسی صمدی‌شجاع ، فرمانده عملیات سپاه سردشت

شهید صمدی‌شجاع در سنقر دیده به جهان گشود . در روز نوزدهم مردادماه ۱۳۵۸ به عضویت سپاه درآمد و پس از ماه‌ها حضور پرشور در میادین نبرد و مبارزه با اشرار در بیست و سومین روز از تیرماه ۱۳۶۲ به دست عوامل حزب منحله دموکرات در منطقه سردشت به شهادت رسید .

۱۵۱ ـ محسن صیرفیان‌پور ، مسئول واحد پرسنلی سپاه کردستان

شهید صیرفیان‌پور به سال ۱۳۳۹ در اصفهان متولد شد . با رسیدن به سن مدرسه پا به عرصه علم و دانش نهاد و با گذراندن مقاطع تحصیلی ، یکی پس از دیگری موفق به اخذ مدرک کاردانی فنی در رشته مکانیک از انستیتوی تکنولوژی گردید .

در نهمین روز از اسفندماه ۱۳۵۹ به عضویت سپاه درآمد و بلافاصله عازم کردستان شد . نزدیک به دو سال در مسئولیت‌های خطیری مانند مسئول پرسنلی سپاه سقز ، مسئول پذیرش سپاه کردستان و مسئول واحد پرسنلی سپاه کردستان فعالیت کرد. سرانجام در جریان عملیات پاکسازی روستاهای کسنزان و کچل‌منگان سقز مورخه ۶۱/۳/۲۲ به دست عناصر گروهک کومله به گروگان گرفته شده و پس از تحمل شکنجه‌های بسیار به شهادت رسید .

۱۵۲ ـ حسن طاهری‌نژاد ، مسئول عملیات سپاه پاسداران کرمانشاه

شهید طاهری‌نژاد یکی از پیروان صدیق مکتب سالار شهیدان حضرت اباعبدالله‌الحسین (ع) بود . او قسم یاد کرد تا دست‌یابی به آرمان‌های والای اسلام در مسیر مشتاقان لقاءالله قرارگیرد . سرانجام نیز در راه رسیدن به هدف در روز شانزدهم تیرماه ۱۳۶۳ در غرب کشور به دست ضدانقلابیون به فیض عظیم شهادت نایل آمد .

۱۵۳ ـ حسن طلوعی ، عضو شورای فرماندهی سپاه پاسداران بندرانزلی

شهید طلوعی ، یکی دیگر از پاکباختگان عقیده و جهاد بود که در روز بیست و هشتم آذرماه ۱۳۶۰ به دست ضدانقلاب جنایتکار ترور شد و به شهادت رسید .

۱۵۴ ـ مصطفی طیاره خواجویی ، فرمانده سپاه سقز

شهید طیاره به سال ۱۳۳۷ در اصفهان پا به عرصه هستی نهاد و با ادامه تحصیلات خود موفق به اخذ مدرک دیپلم در رشته علوم‌طبیعی گردید . در سال ۱۳۵۶ عازم خدمت سربازی شد ، اما با صدور فرمان حضرت امام (ره) از سربازخانه فرار کرد و به سیل خروشان مردم انقلابی پیوست .

با آغاز غائله کردستان به این منطقه اعزام شد و قریب یازده ماه به عنوان کارشناس هماهنگی بین ارتش و سپاه در لشگر ۲۸ کردستان مشغول فعالیت گردید . پس از آن اواخر فروردین‌ماه ۱۳۵۹ به جانشینی عملیات سپاه کردستان برگزیده شد و با شهامت و کفایتی بی‌نظیر به رهبری نیروهای تحت امر خود پرداخت .

بعد از شهادت سردار هلالی مسئولیت سازمان پیشمرگان مسلمان کُرد در سنندج را پذیرفت . سرانجام به سقز عزیمت نمود و فرماندهی سپاه این منطقه را بر عهده گرفت . در سومین روز از اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۱در جریان عملیات بازگشایی جاده مهم بانه ـ سردشت مورد اصابت گلوله ضدانقلاب قرار گرفته و به شهادت رسید .

(الف) آرزوی شهادت :

یک هفته قبل از شهادت مصطفی ، من (سردار شهید حاج‌اکبر آقابابایی) با او بودم ، در گردنه آریز جاده مریوان ماشین ما پنچر شد ما منتظر یکی از پچه‌ها بودیم که مصطفی به صورت‌ملیحی عبارت « اللهم ارزقنی توفیق شهادت فی سبیلک »زمزمه می‌کرد .

(ب) روز هفتم شهید می‌شوم :

یک روز مصطفی طیاره تلفنی با فرمانده سپاه کردستان ، شهید ناصر کاظمی، صحبت می‌کرد . همان روز قرار بود که جاده سردشت ـ بانه پاکسازی شود . در بین این گفتگو شهید طیاره به کاظمی گفت : تا هستم اگر کاری دارید به من ارجاع دهید . کاظمی پرسید : طیاره مگر می‌خواهی به اصفهان بروی ! گفت نه ، من روز هفتم شهید می‌شوم ! همین طور هم شد و مصطفی صبح روز هفتم به شهادت رسید .

۱۵۵ ـ سروان خلبان ، غلامرضا عاقل

غلام‌رضا به سال ۱۳۳۴ در تهران متولد شد . با پشت‌سر گذاشتن مقاطع تحصیلی

یکی پس از دیگری وارد دانشکده افسری شد . در سال ۱۳۵۷ دوره خلبانی « ۲۰۶ » را به پایان رساند و پس از آن با گذراندن دوره خلبانی « کبری » به جرگه تیز پروازان هوانیروز ارتش جمهوری اسلامی پیوست .
با آغاز بحران در غرب وشمال‌غرب کشور به این مناطق عزیمت نمود و پس از خلق حماسه‌های بسیار در مبارزه با گروهک‌های مسلح غیرقانونی در نخستین روز از بهمن‌ماه ۱۳۵۸ بر اصابت گلوله ضدانقلاب به بالگردش در محور کامیاران به شهادت رسید .

۱۵۶ ـ رسول عبادت ، فرمانده پادگان ارتش در مریوان

شهید عبادت به سال ۱۳۲۴ ، مقارن با سالروزمیلاد با سعادت رسول‌اکرم (ص) در شیراز پا به عرصه وجود گذاشت . پس از اخذ مدرک دیپلم وارد دانشکده افسری شد و در سال ۱۳۴۶ از این دانشکده فارغ‌التحصیل گردید . رسول موفق شد ، دوره زبان‌های انگلیسی و عربی ، دوره کامل چتربازی (با ۹۰ پرش) و دوره عالی را در آمریکا به پایان برساند .

وی پس از پیروزی انقلاب مدتی در مرکز پیاده شیراز در سمت استادی قرار گرفت. با آغاز جنگ تحمیلی به کردستان عزیمت نمود و در خدمت لشگر ۲۸ کردستان به مبارزه با متجاوزین بعثی پرداخت . سرانجام در پنجمین روز از خردادماه ۱۳۶۰ با اصابت گلوله نیروهای عراقی در ارتفاعات قوچ‌سلطان مجروح شد ، سپس به علت شدت جراحات وارده و خونریزی داخلی به شهادت رسید .

۱۵۷ ـ عابدین عباسی ، فرمانده عملیات سپاه قصر شیرین

شهید عباسی با آغاز بحران در غرب و شمال‌غرب کشور به این مناطق عزیمت نمود و به عنوان فرمانده عملیات سپاه قصرشیرین به مبارزه با اشرار و گروه‌های مسلح غیرقانونی پرداخت . سرانجام در نخستین روز از فروردین‌ماه ۱۳۵۹ در مرز خسروی بر اثر اصابت گلوله ضدانقلاب به شهادت رسید .

شهدایی که بر اثر کمین ضد انقلاب به شهادت رسیده اند

شهید طیاره (اصفهان)

شهید رسول لطفی خواجونی (علی)
(اصفهان)

شهید صیرفیان پور(اصفهان)

شهید محمدحسین یزدانپناه(اصفهان)
محل شهادت محور دیواندره بیجار

شهید مهدی قرقدانی (اصفهان)
محل شهادت سنندج

شهید محمد علی جودکی(زرین شهر)
محل شهادت سردشت

شهید محمودکمالی (اصفهان)
محل شهادت مهاباد

شهید محسن نم نبات (اصفهان)

شهید مجید نصر آزادانی (اصفهان)

شهدایی که بر اثر کمین ضد انقلاب به شهادت رسیده اند

شهید سید حسین مارانی (اصفهان)
محل شهادت صلوات آباد

شهید سید علی قاضی عسکر(اصفهان)
محل شهادت محوربانه - مهاباد

شهید نمازی زاده (اصفهان)
محل شهادت کردستان

شهید سید محمد مومن زادن (اصفهان)
محل شهادت مهاباد

شهید محسن زهتاب (اصفهان)
محل شهادت سقز

شهید علیرضا کامرانی (نجف‌آباد)
محل شهادت دیوالدره

شهید محمود فاضل(اصفهان)
محل شهادت سنندج

شهید محمد قنبریان (اصفهان)
محل شهادت سنندج

شهید مسعود محوری

۱۵۸ ـ غلامرضا عباسعلی‌زاده کاشی ، مسئول اطلاعات عملیات سپاه سقز

غلامرضا به سال ۱۳۴۱ در کاشان متولد شد و تحصیلات خود را تا مقطع دبیرستان ادامه داد . با آغاز غائله کردستان در سال ۱۳۵۸ به این منطقه اعزام شد . در سال ۱۳۵۹ به عضویت رسمی سپاه درآمد و در سنندج ، بانه ، پاوه ، مریوان ، دیواندره و سقز خالصانه خدمت کرد . سرانجام در پنجمین روز از شهریورماه ۱۳۶۰ در منطقه سقز به کمین ضدانقلاب گرفتار شد و به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۱۵۹ - شهید سلیمان عبداللهی

پاسدار شهید سلیمان عبداللهی عاشقی از عاشقان زمان ، رزمنده‌ای دوستدار و وفادار امام خمینی(ره) ، پاکبازی شایسته و پاسداری راستین برای انقلاب اسلامی در مناطق مرزی آذربایجان غربی بود . او در سال ۱۳۴۲ در پیرانشهر متولد شد ، عاشقانه در راه امام قرار گرفت و با دشمنان اسلام به مبارزه پرداخت او همواره به تعقیب ضدانقلاب پرداخت و آنها را تا آنسوی مرز تعقیب نمود و ضربات زیادی به دشمن زد . سرانجام این پاسدار واقعی اسلام و اسوه فداکاری در تاریخ ۶۵/۴/۲۱ در جریان درگیری با ضدانقلاب در روستای حمزه‌آباد به فیض شهادت نایل آمد .

۱۶۰ ـ حسن عرب جوزدانی ، مسئول عملیات سپاه دیواندره

شهید عرب به سال ۱۳۲۶ در اصفهان متولد شد . با رسیدن به سن مدرسه قدم به عرصه علم و دانش نهاد و تحصیلاتش را تا پایان دوره اول متوسطه ادامه داد .

در سال ۱۳۶۱ با عضویت در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ، لباس رزم بر تن کرد و در جبهه‌های غرب کشور مشغول خدمت شد تا این که سرانجام در چهارمین روز از خردادماه ۱۳۶۲ در جریان عملیات بعثت در منطقه دیواندره به دست عناصر گروهک کومله به شهادت رسید .

۱۶۱ ـ شهید عرب‌نژاد ، فرمانده سپاه مهاباد

شهید عرب‌نژاد به دنبال پیروزی انقلاب به عضویت سپاه درآمد و در زمان جنگ

ابتدا با عزیمت به مناطق جنگی شمال‌غرب فرماندهی سپاه مهاباد را به عهده گرفت . پس از چندی به جبهه‌های جنوب اعزام شد و در سومین روز از خردادماه ۱۳۶۳ درجریان یک عملیات در خرمشهر به دست متجاوزین بعثی به شهادت رسید .

۱۶۲ ـ منصور عبدالهی ، فرمانده گردان سپاه سنندج

شهید عبدالهی به سال ۱۳۴۱ در کوشک اصفهان به دنیا آمد و با ورود به مدرسه تحصیلاتش را تا مقطع سیکل ادامه داد .

با آغاز غائله کردستان به این منطقه عزیمت نمود . در سال ۱۳۶۰ با عضویت در سپاه ، ابتدا به عنوان فرمانده گروهان و سپس فرمانده گردان در سنندج برگزیده و مشغول به فعالیت شد . در نهمین روز از آذرماه ۱۳۶۰ بر اثر اصابت گلوله ضدانقلاب در روستای آویهنگ به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۱۶۳ ـ شهید عصارزادگان ، جانشین گردان سپاه بانه

شهید عصارزادگان به سال ۱۳۴۲ در اصفهان زاده شد و تحصیلاتش را تا اخذ مدرک دیپلم ادامه داد . نوجوانی بیش نبود که به همراه سایر همسالانش قدم در راه مبارزه بر ضد رژیم منحوس پهلوی گذاشت و در این زمینه خدمات ارزنده‌ای ارائه داد.

در سال ۱۳۶۲ به عضویت سپاه درآمد و بلافاصله پس از آن ، راهی میادین نبرد در غرب کشور شد و در جبهه بانه با عنوان جانشین گردان مشغول خدمت گردید . در پانزدهمین روز از خردادماه ۱۳۶۳بر اثر بمباران هوایی دشمن به شهادت رسید .

۱۶۴ ـ نبی‌الله علی‌عسگریان ، مسئول محور سپاه در دیواندره

شهید علی‌عسگریان در روستای زازران فلاورجان از توابع استان اصفهان به دنیا آمد . با آغاز بحران در مناطق غرب و شمال‌غرب کشور به کردستان اعزام شد و در رویارویی با عوامل ضدانقلاب از جان و دل‌مایه گذاشت . سرانجام در روز بیست و دوم خرداد ۱۳۶۰ پس از تحمل پنج‌ماه اسارت و شکنجه ، از سوی عوامل گروهک کومله به اعدام محکوم شد و مظلومانه به شهادت رسید .

۱۶۵ - شهید خضر عمری

او از بزرگان ایل سنگور بود که به‌دلیل اختلاف با رژیم پهلوی دستگیر و مدتی در زندان به‌سر برد . پس از پیروزی انقلاب اسلامی در دفاع از انقلاب ، جوانان را سازماندهی نمود و از همان اوایل مورد تهدید ضدانقلاب قرار گرفت . این شهید دلاور زیر بار زورگویی‌های ضدانقلاب نرفت و با آگاه‌سازی مردم در رابطه با وابستگی اشرار ضدانقلاب نقش سازندگی را ایفا نمود . او یکی از فرماندهان دلاور مهاباد بود که در پاکسازی‌های مختلف شرکت نمود و در نهایت در سال ۱۳۶۱ در مقابل هجوم وحشیانه ضدانقلاب به شهر مهاباد با شجاعت و رشادت وصف‌ناپذیری ایستادگی نمود و به درجه رفیع شهادت نائل آمد .

۱۶۶ ـ شهید غفاری ، از فرماندهان جنگ‌های نامنظم وزارت دفاع

شهید غفاری یکی دیگر از ستارگان درخشان عرصه عشق و ایمان بود که لحظه‌ای از یاد خدا غافل نماند . وی حدود دوازده سال قبل از پیروزی انقلاب از جانب حضرت امام (ره) مأموریت یافت علاوه بر تغییر نام (غفاری) ملبس به لباس مبلغان و سخنرانان زیربنای انقلاب را پی‌ریزی کند . وی نیز در این راه دست به تبلیغات وسیع و گسترده‌ای زد و با خرابکاری در مراسم تاجگذاری شاه خائن ضربه مهلکی بر پیکر رژیم وارد آورد .دراوج مبارزات مردم با رژیم نیز با سازماندهی توده‌های انقلابی و برپایی تظاهرات عظیم مردمی ، نقش ارزنده‌ای را در به ثمر نشستن این نهضت الهی ایفا نمود.

بعد از انقلاب مدتی در کمیته اجرایی شهید مطهری مشغول کار شد . پس از آن به عنوان قاضی دادگاه‌های مبارزه با ربا به فعالیت خود ادامه داد . با شروع جنگ‌های داخلی و حوادث مربوط به کردستان ، وارد عرصه‌های نبرد حق شد و به عنوان هم‌رزم فعال شهید دکتر چمران در واحد تبلیغات سپاه مشغول به خدمت گردید .

با تهاجم ارتش متجاوز عراق به مرزهای کشورمان و آغاز جنگ تحمیلی ، شهید غفاری پس از فراگیری دوره‌های آموزشی دیده‌بانی به جبهه‌های نبرد با صدامیان شتافت و به عنوان دیده‌بان واحد توپخانه شروع به فعالیت کرد . سرانجام بر اثر اصابت ترکش متجاوزین بعثی در منطقه بازی‌دراز به شهادت رسید .

۱۶۷ ـ مهدی غلامی، فرمانده گردان در سپاه دیواندره

شهید غلامی در روستای قره‌تپه از توابع نجف‌آباد اصفهان به دنیا آمد. در سال ۱۳۶۰ از طریق سپاه راهی کردستان شد و به عنوان فرمانده گردان جندالله مشغول خدمت گردید. سرانجام در روز بیست و پنجم شهریورماه ۱۳۶۴ در منطقه اشنویه بر اثر اصابت ترکش دشمن در جریان عملیات قادر به فوز عظیم شهادت نایل آمد.

۱۶۸ ـ سید محمود فاضل، مسئول محور در سنندج

شهید فاضل به سال ۱۳۴۰ در اصفهان دیده به جهان گشود. با رسیدن به سن مدرسه قدم به عرصه علم و دانش نهاد اما تحصیلاتش را تا پایه پنجم ابتدایی بیشتر ادامه نداد. با اوج گیری نهضت حسینی حضرت امام (ره) فعالیت‌های مبارزاتی خود را با پخش عکس، پوستر و نوارهای انقلابی وسعت بخشید. این امر منجر به دستگیری و زندانی شدن وی توسط عوامل ساواک شد.

در پانزدهمین روز از تیرماه ۱۳۵۸ به عضویت بسیج درآمد و بلافاصله راهی کردستان شد. او به عنوان مسئول محور سنندج ـ دیواندره خدمات ارزنده‌ای از خود بر جای گذاشت. سرانجام در دوازدهم اردیبهشت ۱۳۵۹ به دست ضدانقلاب به شهادت رسید.

۱۶۹ - شهید عارف فتاحی

این شهید والا مقام در سال ۱۳۳۷ در بخش ثلاث باباجانی دیده به جهان گشود و در ابتدای جوانی به معارف اسلامی آشنا گردید و به‌عنوان معلم در روستاهای مختلف و رشد فرهنگ اسلامی تلاش‌های زیادی نمود و در حوادث غرب کشور به مقابله با ضدانقلاب پرداخت و با جسارت کامل به مراکز ضدانقلاب در خاک عراق حمله‌ور گردید. نامبرده به‌عنوان معاونت عملیاتی ابوذر خدمات ارزشمندی از خود به‌جای گذاشت. در نهایت در سال ۱۳۶۲ در ارتفاعات مرزی به شهادت نائل گردید.

۱۷۰ ـ عبدالرسول فخاری، فرمانده گردان تیپ بیت‌المقدس

شهید فخاری در خمینی‌شهر اصفهان به دنیا آمد. در سال ۱۳۵۸ عازم کردستان

شد و به مدت ۲۷ ماه خالصانه با ضدانقلاب جنگید . با آغاز جنگ تحمیلی راهی جبهه‌های جنوب شد و به عنوان جانشین فرمانده گردان در عملیات بدر شرکت کرد . نام او در جرگه شهیدان مفقودالاثر ثبت شد و روح بزرگ و الهی‌اش به سوی معبود شتافت و در فردوس اعلی حیات طیبه یافت .

۱۷۱ ـ محمد فدایی ، فرمانده عملیات آزادسازی شهر کامیاران

شهید فدایی به سال ۱۳۳۶ در دولت‌آباد شهر ری دیده به جهان گشود . در جریان مبارزات مردم بر ضد رژیم شاه پانزده سال بیشتر نداشت (پس از دستگیری برادرش توسط ساواک) که به فعالیت‌های سیاسی روی آورد و پُرشور و فعال در راهپیمایی‌ها و تظاهرات شرکت کرد ..

پس از پیروزی انقلاب مدتی مسئولیت حراست از ستاد مشترک ارتش را به عهده گرفت و مدتی هم به عنوان مسئول کمیته حرم در شهر ری خدمت کرد و به مبارزه با عوامل ضدانقلاب پرداخت . در سال ۱۳۵۸ به عضویت رسمی سپاه درآمد و بنا به ضرورتی که برای مقابله با گروه‌های مسلح غیرقانونی در کردستان حس می‌کرد ، راهی این منطقه شد . سرانجام در روز دهم بهمن ۱۳۵۸ در جریان عملیات آزادسازی و پاکسازی شهر کامیاران به شهادت رسید .

۱۷۲ ـ ابراهیم فرجام ، از پایه‌گذاران کمیته امداد امام‌خمینی (ره)

شهید فرجام در سال ۱۳۳۰ متولد شد . تحصیلاتش را تا اخذ مدرک دیپلم ادامه داد و پس از آن به‌عنوان سپاه‌دانش به خدمت سربازی اعزام شد . با زدن اولین جرقه‌های انقلاب بسیار فعال در تمامی راهپیمایی و تظاهرات شرکت کرد . به همین دلیل به دست مزدوران رژیم پهلوی دستگیر و زندانی شد . با آغاز جنگ تحمیلی عازم میادین نبرد غرب کشور شد و در جریان عملیات مطلع‌الفجر به فوز عظیم شهادت نایل آمد.

۱۷۳ ـ اکبر فرجیان‌زاده ، مسئول آموزش سپاه ایلام

شهید فرجیان‌زاده در همدان پا به عرصه وجود گذاشت . با شروع جنگ تحمیلی

به سوی جبهه شتافت و پس از خلق حماسه‌های بسیار در تاریخ ۵۹/۸/۱۸ بر اثر اصابت گلوله متجاوزین بعثی در منطقه ایلام به شهادت رسید .

۱۷۴ ــ عثمان فرشته ، فرمانده یگان پیشمرگان مسلمان کُرد سپاه مریوان

عثمان فرشته به سال ۱۳۳۲ در روستای دله‌مرز سروآباد از توابع شهرستان مریوان به دنیا آمد . در دوران انقلاب به جمع حامیان انقلاب پیوست و به همراه آنان شهربانی رژیم شاه در مریوان را محاصره و بعد از چند دقیقه آن را به تصرف درآوردند .

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی به کرمانشاه رفت و به عضویت سپاه درآمد و با لیاقت و کارآیی شایسته‌ای که از خود نشان داد ، از سوی سردار سرافراز سپاه اسلام، شهید محمد بروجردی به سمت فرماندهی گروه ضربت منصوب گردید . چندی پس از آن به فرماندهی عملیات سپاه پاوه و مریوان گمارده شد . سرانجام در تاریخ۶۱/۳/۲۵ هنگام درگیری با ضدانقلاب در پایین ارتفاع تفین به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۱۷۵ ــ شهید المعلی فرهنگیان

این شهید متولد ۱۳۴۰ در یکی از روستاهای سقز متولد شد و در شروع انقلاب به عضویت سپاه درآمد از همان ابتدا به‌عنوان فرمانده گردان مشغول انجام وظیفه شد و در پاکسازی مناطق سقز ، کامیاران ، کرمانشاه و روانسر حضوری فعال داشت و با شجاعت و رشادت کامل به مبارزه با ضدانقلاب پرداخت و مدتی به‌عنوان فرمانده عملیاتی نبی اکرم تلاش نمود و در سال ۱۳۶۳ در منطقه عملیاتی میمک در حال نبرد با بعثیون به شهادت رسید .

۱۷۶ ــ فاضل فرهادی ، فرمانده گردان

شهید فرهادی به سال ۱۳۴۱ در شیراز دیده به جهان گشود . در سال ۱۳۵۷ به عضویت ارتش درآمد و چندین بار برای دفع توطئه‌های مسلحانه داخلی و خارجی به مناطق غربی کشور اعزام شد .

با شروع جنگ تحمیلی رهسپار میادین نبرد در غرب و جنوب کشور شد و در

مناطق جنگی کردستان ، دزفول ، سوسنگرد و اهواز به‌عنوان فرمانده گردان خدمات ارزنده‌ای از خود به جای گذاشت . سرانجام در شانزدهم شهریورماه ۱۳۶۲ بر اثر انفجار مین متجاوزین بعثی در منطقه سومار به درجه رفیع شهادت نایل آمد .

۱۷۷ ــ مهدی فریدی ، معاون عملیاتی سرپل‌ذهاب

شهید فریدی به سال ۱۳۳۷ در همدان به دنیا آمد . با آغاز جنگ تحمیلی از طریق سپاه به جبهه‌های نبرد در غرب کشور عزیمت نمود و به عنوان معاون عملیاتی سپاه سرپل‌ذهاب مشغول به خدمت شد . او پس از خلق حماسه‌های بسیار در مقابله با متجاوزین بعثی و گروه‌های ضدانقلاب در هشتمین روز از اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۰ در جبهه سرپل‌ذهاب به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۱۷۸ - شهید علی اوسط فکری

در سال ۱۳۳۶ در یک خانواده مذهبی و متدین در یکی از روستای تکاب متولد گردید . در زمان پیروزی انقلاب فعالانه دست به مبارزه با رژیم پهلوی زد ، بعد از انقلاب در اولین تشکیلات نظامی منطقه به عضویت سازمان پیشمرگان مسلمان در آمد و خود را تماماً در اختیار نظام اسلامی قرار داد و به عضویت سپاه تکاپ درآمد . او با لیاقت و شایستگی و شجاعتی که از خود نشان داد به فرماندهی گردان ضربت تکاب منصوب شد . درگیرهای متعددی با ضدانقلاب در نقاط مختلف کردستان داشت . در نهایت در سال ۱۳۶۶ به درجه رفیع شهادت نایل گردید و پیکر مطهرش به‌دست دشمن افتاد و هنوز مفقود الاثر می‌باشد .

۱۷۹ ــ حمیدرضا فولادگر ، مسئول اطلاعات سپاه سقز

شهید فولادگر به سال ۱۳۴۲ در اصفهان متولد شد . با رسیدن به سن هفت‌سالگی قدم به عرصه علم و دانش نهاد و با گذراندن مقاطع تحصیلی یکی پس از دیگری موفق به اخذ مدرک دیپلم در رشته ریاضی شد .

در سال ۱۳۶۱ به عضویت سپاه درآمد و بلافاصله عازم میادین نبرد در غرب کشور

گردید و باعنوان مسئول اطلاعات سپاه در سقز به فعالیت پرداخت. سرانجام در سیزدهم آبان‌ماه ۱۳۶۲ بر اثر اصابت گلوله ضدانقلاب در سقز به فوز عظیم شهادت نایل آمد.

۱۸۰ - شهید حاج محمد قادری

شهید قادری در سال ۱۳۱۳ در روستای جلدیان متولد شد. پس از پیروزی انقلاب جزء یاران با وفای امام قرار گرفت و از ابتدای انقلاب با دشمنان اسلام به ستیز پرداخت. همزمان با نبرد با دشمنان اسلام به خدمات‌دهی به مردم محروم منطقه خود پرداخت. رفتار اسلامی و اخلاق حسنه او باعث جلب مردم به طرفداری جمهوری اسلامی منتهی شد و توانست به گونه‌ای عمل نماید که ضدانقلاب از آن عمل متواری گردد اما دشمنان اسلام نتوانستند خدمات او را تحمل نمایند و او را به شهادت رسانیدند.

۱۸۱ ـ محمود قاری‌زمزه، جانشین گردان پیاده در سپاه دیواندره

شهید قاری‌زمزه به سال ۱۳۴۳ در روستای زمزه از توابع اردستان اصفهان دیده به جهان گشود. با آغاز جنگ تحمیلی عازم جبهه‌های نبرد در غرب کشور شد و پس از عضویت در سپاه (سال ۱۳۶۰) با عنوان جانشین گردان پیاده سپاه دیواندره در عملیات بسیاری شرکت کرد و خدمات ارزنده‌ای از خود به یادگار گذاشت. سرانجام در روز هفدهم فروردین‌ماه ۱۳۶۳ در منطقه دیواندره به شهادت رسید.

۱۸۲ ـ ستوانیار یکم خلبان، حسین قاسمی

شهید قاسمی به سال ۱۳۳۳ در روستای طاهرآباد آمل دیده به جهان گشود. تحصیلات خود را تا کسب مدرک دیپلم ادامه داد. پس از آن به عضویت ارتش درآمد و با گذراندن دوره خلبانی در اصفهان به سمت استادی در این رشته برگزیده شد [1].

با آغاز غائله کردستان به این منطقه عزیمت کرد و با شرکت در عملیات پاکسازی

---

۱ ـ او در دروس زمینی پرواز به عنوان اولین استاد ایرانی مشغول به کار شد و دانشجویان که تا آن زمان استاد ایرانی نداشتند تعجب می‌کردند که یک ایرانی آن هم یک ستوانیار به عنوان استاد سر کلاس حاضر می‌شود و با زبان انگلیسی به آنها درس پرواز می‌دهد

شهرهای مهاباد و ارومیه به مقابله با ضدانقلاب پرداخت . در جریان مأموریتی که به وی محول شده بود ، در منطقه بیابینی بانه ـ سقز بالگردش مورد اصابت گلوله عناصر گروهک کومله قرار گرفت و خود نیز به اسارت آنان درآمد . سرانجام در سوم خردادماه ۱۳۶۲ روح‌بلندش در بند اسارت به ملکوت اعلی پر کشید و به دیار باقی شتافت.

۱۸۳ ـ سید مرتضی قاضی ، مسؤل بهداری سپاه کردستان

سید مرتضی که برای کمک و یاری مردم محروم کردستان به این منطقه اعزام شده بود ، در هشتمین روز از آبان‌ماه ۱۳۵۸ در محور سنندج ـ کامیاران هدف گلوله ضدانقلاب قرار گرفت و به شهادت رسید .

۱۸۴ ـ سید علی قاضی‌عسگر ، مسئول جنگ‌های نامنظم سپاه در کردستان

شهید قاضی‌عسگر به سال ۱۳۳۵ در اصفهان به دنیا آمد . در سال ۱۳۵۴ برای انجام خدمت سربازی ابتدا به زاهدان و سپس تهران عزیمت نمود . پس از دریافت کارت پایان خدمت در کارخانه پروفیل‌سازی سپاهان مشغول به کار شد . در جریان مبارزات انقلابی مردم ، وی نیز به صورت فعال در صحنه حضور داشت . در جریات تظاهرات روز پنجم رمضان سال ۱۳۵۷ در اصفهان که منجر به حکومت نظامی شد ، دوستان سید علی شهادت می‌دهند که او چگونه با زبان روزه ماشین آتش‌نشانی و چندین بانک را در خیابان‌های ابن‌سینا ، هاتف ، طوقچی و فلکه قیام به آتش کشید .

با آغاز غائله کردستان، علی نیز پس از عضویت در سپاه با دومین گروه از نیروهای اعزامی از پادگان ولی‌عصر به این منطقه عزیمت نمود و با عنوان مسئول جنگ‌های نامنظم سپاه کردستان مشغول خدمت شد . در سحرگاه ۲۵ شهریورماه سال ۱۳۵۸ در حالی که به همراه دوازده نفر دیگر از پاسداران به طرف شهر بانه در حرکت بودند ، مورد هجوم ضدانقلاب قرارگرفت و نارنجکی به داخل خودروی آنها پرتاب شد. علی برای نجات سایر دوستانش خود را روی نارنجک انداخت و به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۱۸۵ ـ حسین قانعیان، مسئول محور میاندوآب ـ مهاباد

شهید قانعیان به سال ۱۳۳۶ در اصفهان به دنیا آمد. در نخستین روزهای فروردین‌ماه ۱۳۵۸ با عضویت در سپاه عازم کردستان شد و به عنوان مسئول محور میاندوآب ـ مهاباد حماسه‌های ماندگاری از خود در این خطه به جای گذاشت. سرانجام در روز بیست و نهم شهریور سال ۱۳۵۸ در مهاباد به دست ضدانقلاب ترور شد و به شهادت رسید.

۱۸۶ ـ علی‌اکبر قربانی، قائم مقام تیپ المهدی (عج)

شهید قربانی در سال ۱۳۵۷ به عضویت سپاه درآمد. در دوران جنگ تحمیلی به عنوان قائم مقام تیپ المهدی (عج) از هیچ کوششی برای مقابله با ارتش متجاوز عراق فروگذار نکرد. در روز بیست و پنجم مرداد سال ۱۳۶۱ بر اثر اصابت ترکش خمپاره متجاوزین بعثی در جبهه سرپل‌ذهاب به شهادت رسید.

۱۸۷ ـ غلامرضا قربانی‌مطلق: فرمانده سپاه پاسداران پاوه

شهید قربانی‌مطلق با آغاز بحران در غرب کشور به این منطقه عزیمت نمود و به عنوان فرمانده سپاه پاوه به مقابله با اشرار و گروه‌های مسلح غیرقانونی پرداخت. در روز هیجدهم اردیبهشت‌ماه ۱۳۵۹ پس از خلق رشادت‌های فراوان در جریان یک درگیری تن‌به‌تن با ضدانقلاب در منطقه پاوه به فوز عظیم شهادت نایل آمد.

۱۸۸ ـ حسین قمری، فرمانده گردان سپاه سردشت

شهید قمری در شهر کاشان پا به عرصه وجود گذاشت. در جریان مبارزات انقلابی مردم بر ضد رژیم منفور پهلوی وی نیز با شرکت در تظاهرات و راهپیمایی‌ها، جهت پیروزی نهضت حسینی حضرت امام (ره) تلاش بسیاری نمود.

با آغاز بحران در غرب وشمال‌غرب کشور، حسین نیز پس از اخذ مدرک دیپلم راهی جبهه‌های نبرد حق علیه باطل شد و به عنوان فرمانده گردان سپاه در سردشت خدمات ارزشمندی از خود به یادگار گذاشت. سرانجام در بیست و سوم آبان‌ماه ۱۳۶۲ در مقابله با ضدانقلاب در سردشت به شهادت رسید.

۱۸۹ ـ علی قمی‌کُردی ، قائم مقام تیپ ویژه شهدا

علی به سال ۱۳۳۹ در شهر مقدس قم دیده به جهان گشود . با رسیدن به سن مدرسه قدم به عرصه علم و دانش نهاد و تحصیلات خود را تا پایان دوره راهنمایی ادامه داد . قبل از انقلاب بارها هنگام پخش اعلامیه‌های حضرت امام خمینی (ره) در سطح شهر تهران و شرکت در تظاهرات تحت تعقیب ساواک قرار گرفت . در شب هفدهم ماه مبارک رمضان سال ۱۳۵۷ هنگام تظاهرات در مقابل مسجد لرزاده بر اصابت گلوله عوامل ساواک به شدت از ناحیه پا مجروح شد .

اوایل سال ۱۳۵۸ به عضویت سپاه درآمد و بلافاصله پس از آن برای مقابله با ضدانقلاب به کردستان عزیمت نمود و به عنوان قائم مقام تیپ ویژه شهدا مصمم و خستگی‌ناپذیر مشغول خدمت شد . علی در مدت حضورش در منطقه در بسیاری از عملیات به منظور رویارویی با گروه‌های مسلح غیرقانونی و متجاوزین بعثی شرکت کرد و با شجاعت بی‌نظیری که از خود نشان داد ، حیرت و شگفتی دوست و دشمن را برانگیخت .[۱] سرانجام در روز دوازدهم تیرماه ۱۳۶۳ در جریان درگیری با ضدانقلاب در محور نقده ـ مهاباد به فیض عظمای شهادت نایل آمد .

۱۹۰ ـ جواد قنبری ، فرمانده سپاه ماکو

شهید قنبری به سال ۱۳۳۴ در ارومیه به دنیا آمد و تحصیلاتش را تا اخذ مدرک دیپلم ادامه داد . از سال ۱۳۴۹ مطالعات خود را در زمنیه مسائل مکتبی و سیاسی آغاز کرد و همواره در جهت روشنگری جامعه و به ثمر نشستن نهضت الهی حضرت‌امام (ره) کوشید . در سال ۱۳۵۷ با تشکیل گروه « انقلاب‌خلق » دست به ترور سرهنگ شکوری بهایی[۲] زد .

با پیروزی انقلاب وارد سپاه شد و همه زندگی و نیروی خود را وقف پاسداری از

---

۱ ـ به عنوان نمونه در جریان عملیات آزادسازی منطقه دربندیخان تنها با یک گردان نیرو به دشمن بعثی یورش برد و این منطقه را تنها با تقدیم سه شهید از اشغال دشمن خارج ساخت . در این عملیات علی با مهارت و شهامت یک فروند بالگرد عراقی را با آر.پی.جی ۷ هدف قرار داد و ساقط کرد .

۲ ـ سرهنگ شکوری بهایی مسجد اعظم ارومیه را با تانک مورد حمله قرار داد .

انقلاب نمود . به خاطر صلاحیت و لیاقتی که او از خود نشان داد به فرماندهی سپاه ماکو انتخاب شد و با شهامت و شجاعت به مقابله با ضدانقلاب و اشرار در منطقه پرداخت ، به همین دلیل آماج کینه جانیان وطن‌فروش قرار گرفت و در پی یک نقشه خائنانه به همراه دو تن دیگر از هم‌رزمانش به گروگان گرفته شد و زیر شکنجه‌های ظالمانه آنها به فجیع‌ترین شکل ممکن به شهادت رسید .

۱۹۱ ـ ناصر کاظمی ، فرمانده سپاه کردستان

شهید ناصر کاظمی به سال ۱۳۳۵ در تهران دیده به جهان گشود و با سپری کردن تحصیلات مقدماتی وارد دانشگاه شد و در دو رشته تربیت بدنی و پیرا پزشکی تحصیل کرد. در سال ۱۳۵۶ با روح اسلامی و آگاه خود به صفوف به هم فشرده مردم انقلابی پیوست و به مبارز با رژیم پرداخت. به علت فعالیت‌های سیاسی و آتش زدن پرچم آمریکا در دانشگاه از طرف عوامل ساواک شناسایی شد و پس از دستگیری در زندان قصر محبوس گردید .

پس از پیروزی انقلاب به عضویت بسیج درآمد و ابتدا به زابل و سپس خرمشهر عزیمت کرد تا ضمن رسیدگی به وضع نابسامان مردم ستمدیده این مناطق ، با توطئه‌های شیاطین شرق و غرب و ایادی داخلی آنان به مبارزه برخیزد . در هفدهمین روز از دی‌ماه ۱۳۵۸ راهی کردستان شد و به پیشنهاد سردار شهید محمد بروجردی به پاوه رفت و در سمت فرماندار این شهر به فعالیت پرداخت . پس از چندی بر اثر شایستگی ، مدیریت صحیح و کارآمد و همکاری صمیمانه با روابط عمومی سپاه ، علاوه بر فرمانداری به فرماندهی سپاه پاوه هم منصوب شد . پس از یک‌سال و اندی تلاش شبانه‌روزی در پاوه در شهریور ۱۳۶۰ به سنندج اعزام شد و به عنوان فرمانده سپاه پاسداران کردستان مشغول به خدمت گردید . ناصر در آزادسازی محور حساس و مهم بانه ـ سردشت و مناطق آن ، نقش به‌سزایی ایفا کرد . سرانجام در روز ششم از شهریورماه ۱۳۶۱ در جریان پاکسازی محور پیرانشهر ـ سردشت به هنگام درگیری با ضدانقلاب به شهادت رسید .

این مجاهد نستوه و فرمانده لایق ، دل‌سوز و مهربان در مدت حضور خود در کردستان چنان خوش درخشید که مردم دل در گرو محبت او نهادند تا جایی که نام

وی را برای کودکانشان برگزیده و بر آن فخر و مباهات می‌ورزیدند . ناصر در سنگر رزم فردی هوشمند ، بصیر ، قاطع و محبوب دل همه بود . لبانش از ترنم ملکوتی انوار قرآن و ذکر « یارب یارب » آکنده بود .

۱۹۲ ــ محسن کاظمی اندانی ، فرمانده گردان تیپ شهید بروجردی

محسن به سال ۱۳۴۴ در اصفهان به دنیا آمد و تحصیلاتش را تا مقطع سیکل ادامه داد . در آذرماه سال ۱۳۶۰ به عضویت سپاه درآمد و بلافاصله به کردستان اعزام گردید. وی در زمان حضور در منطقه به جانشینی گروهان سپاه سنندج ، فرماندهی یکی از گروهان‌های تیپ ۱۱۰ شهید بروجردی (۱۳۶۲/۲/۴) و فرماندهی گردان تیپ ۱۱۰ شهید بروجردی (۱۳۶۳/۹/۱۷) برگزیده شد. سرانجام در هشتم اسفندماه ۱۳۶۴ بر اثر اصابت ترکش متجاوزین بعثی در منطقه عملیاتی مریوان (عملیات والفجر ۹) به شهادت رسید .

۱۹۳ ــ سعید کافی ، فرمانده عملیات سپاه کامیاران

شهید کافی به سال ۱۳۳۵ دیده به جهان گشود و تا مقطع دوم متوسطه ادامه تحصیل داد . با اوج‌گیری مبارزات ملت قهرمان بر ضد رژیم منحوس پهلوی ، وی نیز با ساخت بمب‌های آتش‌زا و نارنجک‌های کوچک دستی که در دفاع شخصی به کار می‌رفت و در نوع خود بی‌نظیر بود ، در جهت پیروزی انقلاب تلاش نمود .

در بهمن‌ماه سال ۱۳۵۸ به عضویت سپاه درآمد و جهت پاسداری از مرزهای کشور ابتدا به خوزستان و سپس کردستان و کرمانشاه اعزام شد و در سمت فرماندهی پیشمرگان مسلمان کُرد ، شاخه کامیاران ، مشغول خدمت گردید. سرانجام در روز هشتم اردیبهشت‌ماه ۱۳۵۹ به دست نیروهای ضدانقلاب اسیر شد و پس از تحمل شکنجه‌های بسیار به طرز فجیعی (انفجار نارنجک در دستانش) به درجه رفیع شهادت نایل آمد .

۱۹۴ ــ جمال کاوند ، فرمانده سپاه سرپل‌ذهاب

شهید کاوند به سال ۱۳۳۴ در بروجرد به دنیا آمد و تحصیلات خود را تا سال اول متوسطه ادامه داد . پس از آن به تهران رفت و فعالیت سیاسی خود را در مقابله با رژیم

منحوس پهلوی آغاز نمود .
با شروع غائله کردستان به پاوه اعزام شد و همراه شهید دکتر چمران و چهل نفر دیگر از هم‌رزمانش محاصره این شهر را درهم شکستند . بعد از عضویت در سپاه ابتدا به سمت فرماندهی سپاه کرمانشاه و بعد فرماندهی سپاه کرند و سرپل‌ذهاب منصوب شد تا اینکه در یک درگیری با نیروهای ضدانقلاب مجروح شد و به گروگان آنان درآمد . سرانجام در پنجمین روز از شهریورماه ۱۳۵۹ پس از تحمل دو ماه شکنجه در منطقه کرندغرب به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۱۹۵ ــ محمود کاوه ، فرمانده لشکر ویژه شهدا

شهید کاوه به سال ۱۳۴۰ در مشهد مقدس به دنیا آمد . با رسیدن به سن مدرسه قدم به عرصه علم و دانش نهاد . پس از پایان دوره ابتدایی بنا به صلاحدید پدر وارد حوزه علمیه شد . به این ترتیب هم‌زمان با تحصیل در مدرسه (دوره‌های راهنمایی و متوسطه) به تقویت اساس اندیشه‌های پاک مذهبی و دینی‌اش پرداخت .
با شروع جریانات انقلاب با شرکت در محافل درسی مسجد جوادالائمه (ع) (محلی که درآن زمان مرکزتجمع نیروهای انقلابی بود) از راهنمایی‌ها و تعالیم ارزنده حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) بهره‌های وافر برد و ره‌توشه‌های این مبانی را با خود به محیط دبیرستان و نقاط دیگر منتقل نمود .
پس از پیروزی انقلاب او از اولین عناصر مؤمن و متعهدی بود که به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی پیوست . با شروع جنگ ، ابتدا به جبهه‌های نبرد در جنوب و سپس به دیار کردستان عزیمت کرد و با نشان دادن لیاقت‌های بسیار به سمت فرماندهی عملیات سپاه سقز منصوب شد و در عین ناباوری همگان به همراه تعداد کمی نیرو عملیات آزادسازی منطقه مرزی بسطام را با شهامت غیرقابل وصفی طرح‌ریزی کرد و در عرض ۲۴ ساعت در یک مرحله عملیات ، ۴۵ کیلومتر از جاده مرزی را در قلب منطقه تحت نفوذ ضدانقلاب آزاد کرد .
هم‌زمان با تشکیل تیپ ویژه شهدا ، محمود به عنوان فرمانده عملیات این تیپ انتخاب شد . پس از مدت کوتاهی از فعالیت او در این مسئولیت که با آزادسازی

بسیاری از مناطق همراه بود [1]، آوازه تیپ ویژه شهدا چنان ضدانقلاب را متحیر ساخت که در مقابل هر یورش رزمندگان اسلام فرار را برقرار ترجیح می‌داد .

وی در سال ۱۳۶۲ رسماً به فرماندهی تیپ ویژه شهدا منصوب شد و در عملیات والفجر ۲ ، ۴ و ۹ ، بدر و قادر به بهترین شیوه این تیپ را فرماندهی کرد . سرانجام در روز دهم از شهریورماه ۱۳۶۵ در جریان عملیات کربلای ۲ در منطقه حاج‌عمران بر بلندای قله ۲۵۱۹ به شهادت رسید .

۱۹۶ ـ حمید کاوه ، فرمانده گردان در سپاه مریوان

حمید پس از پیروزی انقلاب به عضویت سپاه درآمد و به کردستان رفت و در یگان‌های مختلف به فعالیت پرداخت . سرانجام در سال ۱۳۶۴ ، زمانی که به عنوان فرمانده گردان در سپاه مریوان مشغول به خدمت بود به فیض عظیم شهادت نایل آمد .

۱۹۷ ـ غلامرضا کدخدایی ، مسئول هیئت هفت نفره تقسیم زمین در کامیاران

شهید کدخدایی به سال ۱۳۳۹ در اصفهان پا به عرصه هستی نهاد . با رسیدن به سن هفت‌سالگی به فراگیری علم و دانش پرداخت و با هوش و استعداد فراوانی که داشت ، مقاطع تحصیلی را یکی پس از دیگری با موفقیت پشت‌سر گذاشت [2] .

در مردادماه ۱۳۵۸ به عضویت جهادسازندگی درآمد و با آغاز بحران در غرب کشور به یاری رزمندگان پرتوان اسلام در این مناطق شتافت . در یکی از مأموریت‌هایش که موظف به اعطای وام کشاورزی از طریق جهادسازندگی به مردم بخش قصریان و روستاهای موینه ، نران و دوستان بود ، توسط عناصر حزب منحله دموکرات به همراه جهادگر مخلص و طلبه شهید علی نوری در یک عملیات کمین به گروگان

---

۱ ـ آزادسازی بوکان و جاده ۴۷ کیلومتری آن ، آزادسازی جاده شاهین‌دژ ـ تکاب ، پاکسازی منطقه کیلر و اشنوزنگ و محور مهم پیرانشهر ـ سردشت که به عنوان مرکزیت و نقطه ثقل ضدانقلاب به شمار می‌آمد و منجر به انهدام مرکز رادیویی آنها و فتح ارتفاعات مهم و مرزی منطقه آلواتان ، آزادسازی زندان دولتو و کشته شدن بیش از ۷۵۰ نفر ضدانقلاب گردید ، از جمله نبردهای تهاجمی بود که توسط محمود و هم‌رزمانش طرح‌ریزی و به اجرا گذاشته شد .

۲ ـ به صورتی که چهار سال ابتدایی را به شکل جهشی طی دو سال سپری نمود .

گرفته شده و پس از ۷۵ روز تحمل شکنجه‌های سخت و طاقت‌فرسا در سحرگاه روز بیست و دوم تیرماه ۱۳۶۰ در روستایی بین کامیاران و سنندج مظلومانه به شهادت رسید.

۱۹۸ ــ حسن کراب، فرمانده گردان جندالله سلماس

شهید کراب به دنبال پیروزی انقلاب اسلامی و تشکیل سپاه پاسداران در شهرستان سلماس به عضویت این نهاد مقدس درآمد و در رویارویی با عوامل منحرف و ضدانقلاب بی‌وقفه کوشید. سرانجام در بیست و یکم آذرماه سال ۱۳۶۲ در همین منطقه بر اثر درگیری با ضدانقلاب به فوز عظیم شهادت نایل آمد.

۱۹۹ ــ محمد کرمی هرمدانی، فرمانده عملیات سپاه دیواندره

شهید کرمی به سال ۱۳۴۱ در اصفهان دیده به جهان گشود و تحصیلاتش را تا مقطع دوم راهنمایی ادامه داد. به دنبال پیروزی انقلاب و تهاجم ارتش متجاوز عراق به مرزهای کشور پس از عضویت در بسیج (۱۳۶۰/۲/۲۳) عازم جبهه‌های نبرد حق علیه باطل شد. در زمان حضور در منطقه به عنوان جانشین گردان حمزه سیدالشهدا (ع)، فرمانده عملیات سپاه دیواندره (۱۳۶۰/۷/۵) و درآخر فرمانده یکی از گردان‌های تیپ قدس (در سال ۱۳۶۱) برگزیده و مشغول به خدمت شد. سرانجام در نخستین روز از خردادماه ۱۳۶۲ در روستای چنانه دیواندره در کمین ضدانقلاب گرفتار شد و به شهادت رسید.

۲۰۰ ــ سرگرد خلبان، احمد کشوری

شهید کشوری به سال ۱۳۳۲ پا به عرصه وجود نهاد. دوران مقدماتی تحصیل خود را در یکی از روستاهای محروم خطه شمال طی کرد. سه سال آخر دوره متوسطه را تا اخذ مدرک دیپلم در شهر بابل گذراند. در سال ۱۳۵۱ وارد هوانیروز شد و با همه محدودیت‌هایی که در ارتش شاهنشاهی وجود داشت، بسیاری از کُتب ممنوعه را در کمد لباس‌هایش جاسازی کرد و در اوقات فراغت به مطالعه آنها می‌پرداخت. چندین بار کارش به بازجویی کشید و حتی مورد تهدید قرار گرفت. او همواره جان برکف برای اعتلای انقلاب و اسلام ایستاد و مقاومت کرد. در اکثر تظاهرات شرکت کرد و

بسیاری از شب‌ها را بدون آنکه لحظه‌ای به خواب رود با چاپ اعلامیه‌های حضرت امام (ره) به صبح رساند .

در جریان غائله کردستان در عملیاتی مجروح شد ؛ اما به فضل الهی بالگردش را که بر اثر شلیک گلوله‌ها سوراخ سوراخ شده بود با موفقیت به زمین نشاند . در جریان حمله ارتش متجاوز عراق به سر حدات کشورمان او که در انتظار آخرین عمل جراحی برای بیرون آوردن ترکش‌های بدنش بود ، عاشقانه به جبهه شتافت و چون گذشته سلحشورانه با خصم پلید جنگید و آنها را به درک واصل کرد. سرانجام در روز پانزدهم آذرماه ۱۳۵۹ زمانی که از یک مأموریت بسیار مشکل اما پیروزمندانه باز می‌گشت ، در دره میناب ایلام مورد حمله نابرابر و ناجوانمردانه مزدوران بعثی قرارگرفت و در حالی که بالگردش بر اثر اصابت راکت‌های دو میگ عراقی به شدت می‌سوخت ، خود را تا مواضع نیروهای خودی رساند و سرافراز در خاک وطن به شهادت رسید .

۲۰۱ـ حسن کفعمی ، جانشین گردان در سپاه دیواندره

شهید کفعمی به سال ۱۳۳۷ در اصفهان متولد شد و تحصیلاتش را تا اخذ مدرک دیپلم ادامه داد . در جریان مبارزات انقلابی امت حزب‌الله با رژیم فاسد پهلوی او نیز همراه با خیل عظیم مردم در اکثر راهپیمایی‌ها و تظاهرات‌ها شرکت کرد و با نوشتن شعار بر روی دیوارها ، پخش اعلامیه و نوارهای سخنرانی حضرت امام (ره) خشم و انزجار خود را از حکومت وقت ابراز داشت .

در شهریورماه ۱۳۵۸ به عضویت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی درآمد و بلافاصله برای مقابله با دسیسه‌های استکبار جهانی در سیستان و بلوچستان به این منطقه اعزام شد . پس از آن برای سرکوبی شورش گروهک‌ها و احزاب ضدانقلاب در کردستان به این منطقه عزیمت نمود . سرانجام در بیست و پنجمین روز از شهریورماه ۱۳۵۹ در کمین گروهک کومله گرفتار شده و بر اثر اصابت چندین گلوله به شهادت رسید .

۲۰۲ ـ قربانعلی کوچری ، فرماندار شهرستان خوی

شهید کوچری در شهر خوی دیده به جهان گشود . به دنبال پیروزی انقلاب به

عضویت سپاه درآمد و به عنوان فرماندار شهرستان خوی به انجام وظیفه مشغول شد تا این‌که به همراه شهید اصغر رحیمی ، فرمانده عملیات سپاه خوی و چند درجه‌دار ارتش به گروگان ضدانقلاب درآمد و پس از چهارماه تحمل سختی و رنج اسارت در نخستین روز از تیرماه ۱۳۵۹ به شکلی کاملاً ناجوانمردانه به شهادت رسیدند .

۲۰۳ ـ محمدعلی کوره‌پز ، فرمانده گردان ادوات تیپ قدس

شهید کوره‌پز به سال ۱۳۳۸ در اصفهان چشم به جهان گشود . با آغاز بحران در غرب کشور داوطلبانه راهی کردستان شد و در مدت یک‌سال حضور خود در این منطقه در جهت ریشه‌کن کردن اجانب و منافقین کوردل بی‌وقفه کوشید .

در خردادماه ۱۳۶۱ پس از عضویت در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به جبهه‌های جنوب اعزام شد و در عملیات فتح‌بستان و فتح‌المبین به عنوان راننده پی‌ام‌پی شرکت کرد . پس از آن دوباره به کردستان بازگشت و به عنوان فرمانده گردان ادوات تیپ قدس مشغول خدمت شد . سرانجام در نخستین روز از آبان‌ماه ۱۳۶۲ در منطقه سردشت به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۲۰۴ ـ عباسعلی کیاصادقی ، جانشین عملیات سپاه کامیاران

شهید کیاصادقی به سال ۱۳۴۱ در اصفهان به دنیا آمد. در سال ۱۳۵۷ با اوج‌گیری انقلاب شکوهمند اسلامی از کسانی بود که مجسمه شاه را در شهرضای اصفهان به پایین کشیدند .

پس از پیروزی انقلاب ، مدتی در انتظامات شهری به فعالیت پرداخت و پس از آن در خردادماه ۱۳۶۰ به عضویت سپاه درآمد و بلافاصله عازم سنندج شد و به عنوان جانشین عملیات سپاه‌کامیاران شروع به فعالیت کرد . وی چنان در نبرد با دشمن شجاعت و دلیری از خود نشان می‌داد که در میان هم‌رزمانش به « ببرکوهستان » معروف بود .

سرانجام این رزمنده دلاور در سومین روز از مردادماه ۱۳۶۱ بر اثر درگیری با ضدانقلاب در محور کامیاران ـ سنندج به شدت مجروح و به شهادت رسید .

۲۰۵ ـ سعید گلاب ، مسئول آموزش ستاد منطقه ۷ غرب کشور

شهید گلاب به سال ۱۳۳۳ در تهران دیده به جهان گشود و تحصیلات خود را تا پایان دوره متوسطه و اخذ مدرک دیپلم ادامه داد .

در شهریورماه ۱۳۵۹ به عضویت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی درآمد و به جبهه‌های نبرد در غرب کشور عزیمت نمود. وی بنا به مسئولیتی که داشت ، مدتی را در قروه به مقابله با اشرار و عوامل ضدانقلاب پرداخت و پس از آن ابتدا به عنوان مسئول آموزش منطقه ۷ سپس مسئول ستاد این منطقه برگزیده و مشغول به خدمت شد. سرانجام در بیست و چهارم بهمن‌ماه ۱۳۶۱ در جریان عملیات والفجر مقدماتی به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۲۰۶ ـ سعید گلاب‌بخش ، فرمانده عملیات سپاه کرمانشاه

شهید گلاب‌بخش به سال ۱۳۳۸ در فلاورجان اصفهان زاده شد . در سن هفت سالگی قدم به عرصه علم و دانش نهاد و تحصیلات خود را تا پایان دوره راهنمایی ادامه داد ؛ اما پس از آن به علت ورود به مبارزات سیاسی بر ضد رژیم از ادامه تحصیل بازماند . یک‌باره درس را رها کرد و در جست‌وجوی راه مبارزه با تهیه گذرنامه‌های جعلی به چند کشور اروپایی و در آخر لبنان مسافرت کرد . سعید در لبنان با شهیدان اندرزگو و جلال‌الدین فارسی آشنا شد و پس از گذراندن دوره‌های آموزش نظامی در مبارزات مردم فلسطین شرکت نمود .

وقتی حضرت امام خمینی (ره) به پاریس عزیمت نمود ، سعید هم که از ارادتمندان ایشان و انقلاب بود ، مشتاقانه خودش را به پاریس رساند و در کنار معظم‌له ماند . زمانی که حضرت امام (ره) از فرانسه به ایران بازگشت ، او نیز به عنوان مسئول حفاظت از هواپیمای ایشان با هواپیمای دوم قدم به خاک میهن گذاشت و با تجربیات ارزشمندی که به عنوان ره‌آورد سال‌ها مبارزه در خارج از کشور با خود به میهن آورده بود به آموزش نیروهای سپاه پرداخت .

با شروع تشنجات و ناآرامی‌ها در خرمشهر (به عنوان رزمنده) ، گنبد ، تبریز و کردستان (به عنوان فرمانده عملیات) برای سرکوبی ضدانقلاب و اشرار به این مناطق عزیمت نمود و با شهامت و دلیری به مقابله با آنان پرداخت .

در سال ۱۳۵۹ از سوی واحد نهضت‌ها به خارج از کشور اعزام گردید و در تماس با نهضت‌های آزادی بخش در جهت حمایت و تقویت آنها فعالیت و تلاش چشمگیری را آغاز کرد . با شنیدن خبر تجاوز ارتش عراق به خاک پاک میهن در اسرع وقت خود را به کشور رساند و به عنوان فرمانده عملیات رهسپار جبهه‌های نبرد در غرب شد . مدتی طول نکشید که به دلیل تجربیات ناب و مهارت خاصی که در اجرای جنگ‌های چریکی داشت ، آوازه و شهرتش به سرعت در منطقه پیچید و در میان هم‌رزمان به « محسن‌چریک » معروف شد . سرانجام این رزمنده دلیر و شجاع به همراه چهل نفر دیگر از دوستانش در هفتمین روز از آبان‌ماه ۱۳۵۹ در جریان اجرای عملیات بسیار مهم و سرنوشت‌ساز آزادسازی ارتفاعات « افشارآباد »[1] واقع در منطقه «سرپل‌ذهاب » زیر آتش پر حجم دشمن به فیض عظیم شهادت نایل آمد .

۲۰۷ - شهید مامند گلابی

شهید گلابی در سال ۱۳۳۲ در روستای « اوستان » سرشت زاده شد در طول مدت تحصیل بر علیه رژیم ستم شاهی وارد عمل شد و در سال ۱۳۵۶ با سازماندهی جوانان مسلمان در رشد و تعالی آنها تلاش نمود با شروع انقلاب اسلامی به سازماندهی جوانان طرفدار اقدام پرداخت که مورد تهدید و آزار و اذیت ضدانقلاب قرار گرفت و ضدانقلاب دو سال این شهید را به اسارت برد و مورد شکنجه قرار داد . پس از آزادی مجدداً به مبارزه خود علیه ضدانقلاب ادامه داد و به‌عنوان نماینده عشایر منگور برگزیده شده و در نهایت در درگیری با ضدانقلاب در سال ۱۳۶۰ به شهادت رسید .

۲۰۸ ـ محمدعلی گنجی‌زاده ، فرمانده تیپ ویژه شهدا

شهید گنجی‌زاده به سال ۱۳۴۱ در بخش زواره از توابع اردستان اصفهان دیده به جهان گشود . در سن ۵ سالگی به مدرسه رفت و با هوش و استعداد فراوان مقاطع تحصیلی

---

۱ ـ سعید خود این عملیات را طرح‌ریزی و اجرا کرد و موفق شد طی حمله‌ای برق‌آسا و غافلگیرکننده و یک درگیری سخت و نابرابر بیش از ۳۵۰ نفر از نیروهای دشمن را به هلاکت رسانده و این ارتفاع مهم را از اشغال متجاوزین خارج سازد .

را یکی پس از دیگری پشت‌سر گذاشت و پس از اخذ مدرک دیپلم در رشته ریاضی (درسال ۱۳۵۸) با رتبه عالی وارد دانشگاه شد و در رشته برق و الکترونیک ادامه تحصیل داد .

به هنگام اوج‌گیری مبارزات مردمی در جهت پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی با این که نوجوانی بیش نبود ، همگام با سیل خروشان مردم در تظاهرات و راهپیمایی‌ها شرکت کرد . با آغاز غائله کردستان همچنین تجاوز رژیم بعثی عراق به خاک کشور ، پس از عضویت در سپاه (سال ۱۳۵۹) به غرب کشور عزیمت نمود و در ستاد عملیاتی این منطقه به عنوان مربی تخریب مخلصانه به خدمت پرداخت . چندی پس از آن پادگان آموزشی شهدا و مدتی بعد به همت شهید کاظمی تیپ ویژه شهدا را راه‌اندازی کرد و در مسئولیت فرمانده عملیات و معاونت فرماندهی تیپ خدمات ارزنده‌ای ارائه نمود .

پس از شهادت برادر ناصر کاظمی ، محمدعلی در سمت فرماندهی تیپ شهدا مشغول به فعالیت شد تا این که سرانجام در بیست و نهمین روز از شهریورماه ۱۳۶۱ در جریان عملیات پاکسازی جاده پیرانشهر ـ سردشت به دست ضدانقلاب به شهادت رسید.

۲۰۹ ـ رسول لطف‌الله خواجویی ، فرمانده گردان ویژه سپاه مهاباد

شهید لطف‌الله خواجویی به سال ۱۳۳۶ در اصفهان چشم به جهان گشود . دوران دبیرستان را پشت‌سر می‌گذاشت که از طریق یکی از بستگان با نهضت امام خمینی (ره) آشنا شده و به جمع خروشان و پرتلاطم مردم انقلابی پیوست و با پخش و توزیع اعلامیه‌های حضرت امام (ره) و شرکت در تظاهرات مبارزات خود را بر ضد رژیم ستمگر پهلوی آغاز نمود .

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی ، پس از اتمام دوران سربازی به عضویت سپاه درآمد و با شروع غائله کردستان برای دفاع از کیان اسلام و نجات مردم مظلوم کُرد از دست اشرار و گروه‌های ضدانقلاب عازم این منطقه شد و در سمت فرماندهی گردان ویژه سپاه در مهاباد به فعالیت پرداخت . سرانجام در یازدهم مهرماه ۱۳۵۸ به همراه سه تن از هم‌رزمانش در جاده مهاباد با کمین دشمن برخورد نمود و پس از یک رزم بی‌امان به شهادت رسید .

۲۱۰ــ رضا مازویی، فرمانده گردان تخریب لشکر انصارالحسین (ع)

شهید مازویی به سال ۱۳۳۷ دیده به جهان گشود. در زمان شکل‌گیری انقلاب آگاهانه در راه اعتلای اهداف الهی حضرت امام (ره) وارد عرصه کارزار شد و با شرکت در راهپیمایی‌ها خشم و انزجار خود را از رژیم منحوس پهلوی نشان داد.

در سال ۱۳۵۹ به عضویت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی درآمد و با شروع جنگ تحمیلی به میادین نبرد در غرب کشور عزیمت نمود. به‌دلیل لیاقت و کاردانی در سازماندهی نیروها و اجرای عملیات متعدد به فرماندهی گردان تخریب برگزیده و مشغول به خدمت شد. سرانجام در شانزدهمین روز از فروردین‌ماه ۱۳۶۲ پس از ثبت حماسه‌های بسیار در عرصه نبرد با متجاوزین در منطقه سومار به فوز عظیم شهادت نایل آمد.

۲۱۱ــ حسن متفکر، فرمانده سپاه خوی

شهید متفکر در شهرستان خوی دیده به جهان گشود. پس از پیروزی انقلاب و تشکیل سپاه پاسداران به خدمت این نهاد مقدس درآمد و به عنوان فرمانده سپاه خوی به مقابله با ضدانقلاب و اشرار در این منطقه پرداخت و با خلق حماسه‌های فراوان در عرصه‌های مختلف نبرد از هیچ تلاشی برای درهم کوبیدن مواضع و نفرات دشمن فروگذار نکرد. سرانجام در نهمین روز از اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۱ بر اثر سانحه تصادف در منطقه خوی دارفانی را وداع گفته و به صف هم‌رزمان شهیدش پیوست.

۲۱۲ــ سید مجید متولی، فرمانده گردان جندالله سپاه مریوان

شهید متولی به سال ۱۳۴۱ در نجف‌آباد اصفهان متولد شد. با رسیدن به سن مدرسه قدم به کانون علم و دانش نهاد و موفق به اخذ مدرک دیپلم گردید. قبل از پیروزی انقلاب با توجه به شناخت خوبی که از حضرت امام (ره) و نهضت الهی ایشان داشت، همگام با سایر مردم به مبارز با شاه ملعون و طرفدارانش پرداخت.

در آذرماه سال ۱۳۶۰ به عضویت سپاه درآمد و پس از آن، راهی جبهه‌های نبرد در کردستان شد و به عنوان فرمانده گردان جندالله سپاه مریوان به مقابله با گروهک‌های مسلح غیرقانونی پرداخت. سرانجام در پنجم تیرماه ۱۳۶۳ بر اثر اصابت گلوله ضدانقلاب به شهادت رسید.

۲۱۳ ـ عزت‌الله محمدصالحی ، سرپرست عقیدتی پادگان شماره ۲ کرمانشاه

شهید محمدصالحی ، سرپرست بخش سیاسی ـ عقیدتی پادگان شماره ۲ کرمانشاه بود که در دی‌ماه سال ۱۳۶۳ ، هنگامی که با خودروی شخصی خود عازم محل کارش بود ، ناجوانمردانه به ضرب گلوله دو موتور سوار به شهادت رسید .

۲۱۴ ـ محمد محمدزاده ، رئیس پاسگاه مرکزی ژاندارمری شهرستان ماکو

شهید محمدزاده در شهرستان خوی دیده به جهان گشود . بعد از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی به عضویت ژاندارمری درآمد و پس از مدتی فعالیت در این ارگان به ریاست پاسگاه مرکزی ژاندارمری شهرستان ماکو برگزیده و مشغول خدمت شد . محمد در این سمت لحظه‌ای از مبارزه با اشرار و گروه‌های مسلح غیرقانونی بازنماند . سرانجام در بیست و سوم خرداد سال ۱۳۵۹ پس از تحمل پنج روز سختی اسارت و شکنجه‌های طاقت‌فرسا به دست ضدانقلابیون به درجه رفیع شهادت نایل آمد .

۲۱۵ - شهید محمد امین محمدی

شهید محمدی در یکی از روستاهای سنندج متولد شد او با خودسازی و مجاهدت‌های بیشمار خود با شروع انقلاب از نفرات پیشقدم برای دفاع از انقلاب اسلامی بود . از همان اوایل کار در سازمان پیشمرگان مسلمان کُرد با حسن خلق و پشتکاری که داشت به‌عنوان مسئول یکی از محورهای سنندج عملیاتی حماسه آفرید و در نهایت در سال ۱۳۶۰ همراه همرزم شهید خود هلالی در یک نبرد جانانه با ضدانقلاب ، ضربات سهمگینی به دشمن وارد نمود و خود نیز به فیض شهادت نائل گردید.

۲۱۶ ـ مسعود محوری ، جانشین عملیات سپاه بانه

شهید محوری در بهار سال ۱۳۴۱ پا به عرصه وجود نهاد . در سن هفت سالگی وارد مدرسه شد و پس از سپری کردن مقاطع تحصیل یکی پس از دیگری موفق به اخذ مدرک دیپلم گردید . با اوج‌گیری تحرکات انقلابی مردم ، وی نیز مبارزاتش را در سطح مدرسه با پاره کردن پوسترهای شاه و آگاه کردن دانش‌آموزان نسبت به جنایات رژیم پهلوی

گسترش‌داد. به‌همین دلیل، توسط‌عوامل ساواک دستگیر و مورد ضرب و شتم قرار گرفت.
با آغاز بحران در مناطق غرب وشمال‌غرب کشور بنا به وظیفه الهی که در خود احساس می‌کرد، در سال ۱۳۵۸ به کردستان رفت و در سپاه این منطقه به مدت چهار سال در سمت‌های فرماندهی گردان جندالله، فرماندهی گردان ثارالله و معاونت فرماندهی عملیات بانه خدمت نمود. سرانجام در بیست و پنجم تیر سال ۱۳۶۳ در جریان نبردی نابرابر با ضدانقلاب در محور بانه ـ سردشت به شهادت رسید.

۲۱۷ ـ علی مصدق‌فر، فرمانده گردان سپاه کامیاران

شهید مصدق‌فر به سال ۱۳۳۸ در اصفهان دیده به جهان گشود. با رسیدن به سن مدرسه قدم به عرصه علم و دانش نهاد و تحصیلاتش را تا سال سوم متوسطه ادامه داد. قبل از پیروزی انقلاب در راستای تحقق آرمان‌های حضرت امام (ره) بـه خیل گسترده تظاهرکنندگان پیوست و از هیچ کوششی در این راه دریغ نورزید.
در فروردین‌ماه ۱۳۵۸ به عضویت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی درآمد و برای مقابله با توطئه‌ها و دسایس گروه‌ها و احزاب مسلح غیرقانونی در غرب کشور، به کردستان عزیمت نمود و با رشادت در عملیات مختلف شرکت کرد. سرانجام پس از ماه‌ها تلاش خستگی‌ناپذیر در مبارزه با دشمن، مورخه ۶۱/۴/۷ در حالی که فرماندهی گردان سپاه کامیاران را بر عهده داشت، بر اثر انفجار مین ضدانقلاب به شهادت رسید.

۲۱۸ ـ علی مصطفوی، بخشدار و مسئول جهادسازندگی صومای‌برادوست

شهید مصطفوی یکی دیگر از دلاورمردان و افتخارآفرینان ایران‌زمین بود که سال‌ها به عنوان بخشدار و مسئول جهادسازندگی منطقه صومای‌برادوست در شهرستان ارومیه با جدیتی بی‌نظیر به رفع مشکلات مردم محروم این منطقه مبادرت ورزید. سرانجام در بیست و چهارم آذر سال ۱۳۶۰، هنگامی که برای سرکشی عازم روستای «مکان» بود با شلیک گلوله ضدانقلاب مجروح شد که متأسفانه بر اثر شدت جراحات وارده در بیمارستان به شهادت رسید.

۲۱۹ – شهید سلیمان منگور کردستانی

شهید سلیمان در سال ۱۳۴۶ در یکی از روستاهای پیرانشهر متولد شد . در جوانی از فضائل اخلاقی و اسلامی بهره‌مند گردید . این جوان مسلمان و متعهد در پشتیبانی از انقلاب مجاهدت‌های زیادی نمود و به‌عنوان یکی از فرماندهان شجاع و با شهامت منطقه پیرانشهر زبان زد عام و خاص بود او برای ایجاد امنیت منطقه پیرانشهر و سردشت لحظه‌ای آرامش نداشت تا با شهادت خود انقلاب اسلامی را بیمه نمود .

۲۲۰ــ احمد میرحاج‌محمدآبادی ، فرمانده گردان

شهید میرحاج‌محمدآبادی به سال ۱۳۲۶ در روستای محمدآباد از توابع جرقویه اصفهان دیده به جهان گشود و تحصیلاتش را تا اخذ مدرک دیپلم ادامه داد .

با آغاز جنگ تحمیلی عازم میادین نبرد در سومار ،کردستان ، سنندج و سرپل‌ذهاب شد و در عملیات مختلف شرکت نمود. سرانجام در بیست و یکم مهر سال ۱۳۵۹ در جبهه سرپل‌ذهاب بر اثر اصابت گلوله دشمن بعثی به درجه رفیع شهادت نایل آمد .

۲۲۱ ــ ابراهیم‌علی معصومی ، فرمانده گردان

شهید معصومی به سال ۱۳۳۷ در روستای شاهجرین همدان دیده به جهان گشود . قبل از پیروزی انقلاب با شعارنویسی روی دیوار ، پخش اعلامیه و شرکت در تظاهرات در جهت تحقق اهداف الهی حضرت امام (ره) تلاشی وافر نمود .

اوایل سال ۱۳۵۹ به عضویت سپاه درآمد . با شروع جنگ تحمیلی به جبهه‌های نبرد سرپل‌ذهاب عزیمت نمود . پس از آن به محور مریوان اعزام شد و به عنوان فرمانده گردان چندین‌بار برای شناسایی مواضع دشمن تاعمق خاک عراق نفوذ کرد. در سال ۱۳۶۱ بر اثر اصابت گلوله دشمن بعثی بر روی ارتفاعات «کله‌قندی » مریوان به شهادت رسید.

۲۲۲ ــ علیرضا موحددانش ، فرمانده گردان لشکر ۲۷ محمدرسول‌الله (ص)

شهید موحددانش به سال ۱۳۳۷ در تهران دیده به جهان گشود و در سال ۱۳۵۶ موفق به دریافت مدرک دیپلم شد . قبل از سقوط رژیم ستم‌شاهی دوشادوش سایر

هم‌شهریانش فعالانه در اکثر راهپیمایی‌ها شرکت کرد و در تصرف مراکز نظامی ، به‌ویژه پادگان جمشیدیه نقش اساسی داشت .

بعد از استقرار نظام اسلامی در کمیته انقلاب شمیران مشغول فعالیت شد و در مبارزه با عناصر ضدانقلاب نقش به‌سزایی ایفا نمود . پس از آن با تشکیل سپاه در فروردین‌ماه سال ۱۳۵۸ به عضویت این نهاد مقدس درآمد و به عنوان مسئول گردان آموزشی در پادگان امام حسین (ع) به خدمت پرداخت .

با اوج‌گیری غائله کردستان ، همراه شهید « وزوایی » و به عنوان جانشین وی ، به کردستان عزیمت کرد و در بیشتر عملیات پاکسازی شرکت نمود . با تجاوز ارتش بعث عراق به مرزهای کشورمان ، عازم جبهه‌های نبرد در سرپل‌ذهاب شد و به عنوان فرمانده گردان به مقابله با دشمن پرداخت . در جریان عملیات «بازی‌دراز » بر اثر انفجار نارنجک صوتی دست راستش قطع شد . ولی با بهبود نسبی جراحات دوباره به میدان نبرد بازگشت و در عملیات مطلع‌الفجر ، فتح‌المبین ، بیت‌المقدس ، والفجر یک [1] و سرانجام والفجر ۲ شرکت نمود. در روز سیزدهم مردادماه ۱۳۶۲ در جریان عملیات والفجر ۲ در منطقه پیرانشهر بر اثر اصابت گلوله متجاوزین بعثی به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۲۲۳ ــ امیر مهراد ، استاد دانشگاه و عضو جهاددانشگاهی

شهید مهراد به سال ۱۳۳۶ در تهران به دنیا آمد . با رسیدن به سن هفت سالگی راهی کانون علم و دانش شد و پس از اخذ مدرک دیپلم ، در رشته مهندسی شیمی دانشگاه صنعتی شریف به ادامه تحصیل مشغول شد . در اولین سال تحصیلی به علت شرکت در یکی از تظاهرات دانشجویی بر ضد رژیم پهلوی دستگیر و راهی زندان گردید .

در تابستان سال ۱۳۵۸ به عضویت جهادسازندگی درآمد . به عنوان مسئول تدارکات فعالیت خود را آغاز کرد . در خردادماه ۱۳۵۹ امیر و دوستانش برای مقابله با نظریه « تضاد علم و تعهد » که در آن زمان توسط منحرفین مطرح شد و باعث تعطیلی دانشگاه‌ها شده بود حرکتی را آغاز کردند که بعدها به « جهاد دانشگاهی » معروف شد. در این رابطه مسئولیت تشکیل گروه مهندسی شیمی به وی محول شد . او به همراه

---

۱ ــ علیرضا در جریان عملیات والفجر ۱ به عنوان فرمانده تیپ شرکت کرد و دوباره از ناحیه سر مجروح شد .

یکی دو نفر دیگر از دوستانش ، در مهرماه سال ۱۳۵۹ گروه مهندسی شیمی را تأسیس نمود .آنها در سه سال فعالیت پی‌درپی ، ده‌ها پروژه مهم تحقیقاتی ـ خدماتی را اجرا و یک کتاب و چند مقاله تألیف کردند .

با آغاز جنگ تحمیلی ، امیر با عضویت در بسیج راهی جبهه‌های نبرد غرب کشور گردید و در سیزدهم آبان‌ماه سال ۱۳۶۲ در جریان عملیات والفجر ۴ در ارتفاعات منطقه « پنجوین » به فیض عظیم شهادت نایل آمد .

۲۲۴ ـ سید علی میر ، فرمانده یگان ویژه سپاه سنندج

سید علی به سال ۱۳۴۰ در اصفهان دیده به جهان گشود . در سن هفت‌سالگی قدم به مدرسه نهاد و با جدیت تمام شروع به فراگیری علم نمود تا این که موفق بـه کسـب مدرک دیپلم گردید . در سال‌های قبل از پیروزی انقلاب دوشادوش امت مبارز و خداجو در تظاهرات شرکت کرد .

در آذر سال ۱۳۵۸ به عضویت سپاه درآمد و با شروع بحران در غرب کشور قدم به خاک خون‌رنگ کردستان نهاد و در منطقه سنندج به عنوان فرمانده یگان ویـژه سپاه مشغول خدمت شد . سرانجام پس از خلق حماسه‌های بسیار در شانزدهم اردیبهشت‌ماه ۱۳۵۹ بر اثر اصابت گلوله ضدانقلاب در همین منطقه به شهادت رسید .

۲۲۵ ـ باقر میراحمدی ، فرمانده گردان

شهید میراحمدی به سال ۱۳۳۴ در روستای قاضی‌محله از توابع رودسر قدم به عرصه حیات نهاد و تحصیلاتش را تا مقطع دیپلم ادامه داد . با اوج‌گیری نهضت حسینی حضرت امام (ره) در مبارزه با رژیم پهلوی فعالیت چشمگیری از خود نشان داد و در این راستا چندین‌بار تبعید و در زندان‌های مخوف رژیم زندانی گردید .

با تجاوز ارتش بعث عراق به مرزهای کشورمان به میادین نبرد در غرب عزیمت نمود و در جبهه مریوان مشغول خدمت شد.در پنجمین روز از تیرماه ۱۳۶۱ بر اثر اصابت ترکش دشمن دعوت حق را لبیک گفت و به یاران شهیدش در دیار باقی پیوست .

۲۲۶ ــ احمد میرحاج‌محمدآبادی ، فرمانده گردان

شهید میرحاج‌محمدآبادی به سال ۱۳۲۶ در روستای محمدآباد از توابع جرقویه اصفهان دیده به جهان گشود . در سن هفت‌سالگی به مدرسه رفت و با علاقه وافری که از خود در امر تحصیل نشان داد ، موفق به اخذ مدرک دیپلم شد .

با آغاز جنگ تحمیلی عازم میادین نبرد در غرب کشور شد و در مناطق مختلف از جمله سومار ، سنندج و سرپل‌ذهاب خدمت کرد . سرانجام در روز بیست و یکم مهر سال ۱۳۵۹ بر اثر اصابت گلوله دشمن در جبهه سرپل‌ذهاب به فوز عظیم شهادت نایل آمد.

۲۲۷ ــ سید کمال میرصفایی ، مسئول محور سپاه مریوان

شهید میرصفایی به سال ۱۳۴۲ در زرین‌شهر اصفهان به دنیا آمد . با رسیدن به سن مدرسه قدم به عرصه علم و دانش نهاد و پس از طی مقاطع تحصیلی یکی پس از دیگری موفق به اخذ مدرک دیپلم شد .

در سال ۱۳۶۰ پس از عضویت در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی عازم جبهه‌های جنگ کردستان گردید و در سمت فرمانده پاسگاه ، مسئول تدارکات و مخابرات محور و در نهایت مسئول محور در سپاه مریوان خدمت نمود. سرانجام در بیست و چهارمین روز از خردادماه ۱۳۶۲ در منطقه‌عملیاتی مریوان درکمین ضدانقلاب گرفتار شده و به شهادت رسید.

۲۲۸ ــ شهید نامجو ، فرمانده گردان در سپاه مهاباد

شهید نامجو در شهر کرمان متولد شد و با عضویت در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی چند سالی از عمر شریفش را در جبهه‌ها گذراند و در چندین عملیات بزرگ فرماندهی یکی از گردان‌های پیاده را عهده‌دار بود . سرانجام در روز بیست و ششم تیر سال ۱۳۶۳ به دشت جنایتکار ضدانقلاب به شهادت رسید .

۲۲۹ ــ ستوانیار یکم خلبان ، رضا نژادرضایی

شهید نژادرضایی به سال ۱۳۳۴ در روستای دله‌جوب علیا از توابع اسلام‌آباد به دنیا آمد ، دوره ابتدایی را در زادگاهش به پایان رساند و برای ادامه تحصیل در دبیرستان

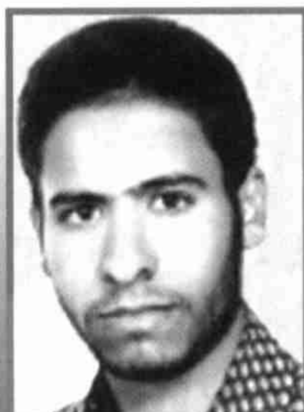
شهید ستوانیکم
خلبان محسن درخشان

شهید مهدی نصر آزادانی

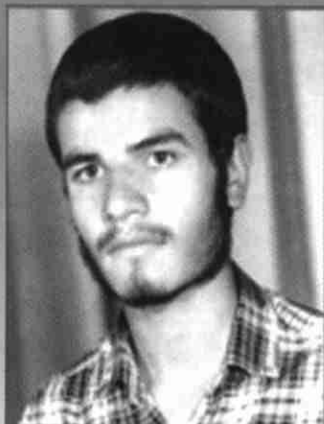
شهید سید علی میر

شهید ابراهیم رضائی

شهید نصرالله محمدی

شهید محمد علی دادخواه

شهید یدالله نور محمدی

شهید مهدی فرقدانی

به اسلام‌آباد رفت و قبل از این که مقطع متوسطه را به پایان برساند در آبان‌ماه سال ۱۳۵۲ به استخدام هوانیروز درآمد و دوره خلبانی را با موفقیت طی نمود. مدتی بعد دوره خلبانی بالگرد شکاری‌رانیز پشت‌سر گذاشت و با درجه ستوانیارسومی کار خود را آغاز کرد.

در اردیبهشت‌ماه سال ۱۳۵۸ به پایگاه هوانیروز کرمانشاه منتقل شد و در آنجا به درجه ستوانیار دومی نایل آمد. با شروع جنگ تحمیلی از طریق بسیج عشایری به جبهه گیلان‌غرب اعزام شد و به نبرد با دشمن بعثی پرداخت. در روز چهارم آبان‌ماه ۱۳۶۰ در نزدیکی سرپل‌ذهاب بالگردش مورد اصابت گلوله دشمن قرار گرفت و به شهادت رسید.

۲۳۰ ـ مجید نصرآزادانی، فرماندهی گروهان در گردان جندالله سنندج

شهید نصرآزادانی به سال ۱۳۴۲ در اصفهان دیده به جهان گشود و با اوج‌گیری مبارزات مردم علیه رژیم فاسد پهلوی، او که درک صحیحی از انقلاب اسلامی و حضرت امام (ره) پیدا کرده بود با حضور چشمگیر در مجالس سخنرانی، تظاهرات و هر برنامه انقلابی دیگر خشم و نفرت خود را از شاه خائن و اطرافیانش نشان داد.

با شروع جنگ تحمیلی، داوطلبانه به کردستان اعزام شد و در آنجا در گروه حمزه سیدالشهدا(ع) که تازه در سنندج تشکیل شده بود، مشغول خدمت گردید. پس از چندی به عضویت سپاه سنندج درآمد و در سمت فرماندهی گروهان در گردان جندالله به پاکسازی روستاها و دستگیری مزدوران، اشرار و ضدانقلابیون پرداخت. سرانجام در ششمین روز از فروردین‌ماه ۱۳۶۲ پس از یک درگیری تن به تن با دشمن در منطقه آویهنگ به گروگان عناصر شورشی درآمد و پس از تحمل شکنجه‌های بسیار به فوز عظیم شهادت نایل آمد.

۲۳۱ ـ مهدی نصرآزادانی، مسئول واحد عملیات شهری سپاه سنندج

مهدی به سال ۱۳۴۰ در اصفهان به دنیا آمد و با علاقه و پشتکار به تحصیل پرداخت تا در سال ۱۳۵۸ موفق به اخذ دیپلم فنی در رشته برق شد.

آبان‌ماه ۱۳۵۹ پس از عضویت در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به کردستان اعزام

گردید و به عنوان مسئول واحد عملیات شهری به پاکسازی شهرها و روستاها از لـوث وجود گروهک‌های ضدانقلاب پرداخت . سرانجام پس از خلق رشادت‌های فـراوان در روز بیست و سوم آذرماه ۱۳۶۰ به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۲۳۲ ـ ابراهیم نصرآزادانی ، مسئول گروه ضربت سپاه در سنندج

ابراهیم به سال ۱۳۳۸ در اصفهان دیده به جهان گشود . به دلیل علاقـه فـراوان بـه جودو و داشتن قدرت بدنی خوب به این ورزش روی آورد و به حـدی در آن مهـارت یافت که موفق به کسب مقام‌های اول و دوم در سطح مسابقات اسـتانی و مقـام دوم در سطح مسابقات کشوری گردید .

پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی در کمیته دفاع‌شهری شروع بـه فعالیـت کرد . با آغاز غائله کردستان پس از عضویت در سپاه (۵۸/۳/۱) به این منطقـه عزیمـت نمود و بیش از یک سال در مسئولیت‌های مختلف از جمله فرماندهی گروه ضربت سپاه سنندج خدمت نمود . در سال ۱۳۵۹ همراه با گروهی به سرپرستی حجت‌الاسلام شهید محمد منتظری به جنوب لبنان رفت . با یورش ارتش متجاوز عراق بـه مرزهـای ایـران اسلامی به کشور بازگشت و بنا به تکلیفی که در خـود احسـاس مـی‌نمـود بـه منـاطق عملیاتی جنوب عزیمت کرد و با شرکت در عملیات مختلف به مقابله بـا دشـمن بعثـی پرداخت . سـرانجام در دومـین روز از خردادمـاه ۱۳۶۱ در مرحلـه دوم عملیـات فـتح خرمشهر بر اثر اصابت گلوله متجاوزین به شهادت رسید .

۲۳۳ ـ ایرج نصرت‌زاده ، فرمانده تیپ یک لشکر ۲۸

شهید نصرت‌زاده یکی دیگر از دلباختگان خطه دلاورخیز تهران بود که پس از طی مقاطع تحصیلی یکی پس از دیگری وارد دانشگاه شده و با ادامه تحصیلات خود موفق به اخذ مدرک لیسانس گردید .

با آغاز بحران در مناطق غرب و شمال‌غرب کشور به کردسـتان عزیمـت نمـود . در طول مدت حضور خالصانه خود در این منطقه به عنوان فرمانـده تیـپ یـک لشـگر ۲۸ رشادت‌ها و فداکاری‌های بی‌نظیری از خود به یادگار گذاشـت . سـرانجام در ششـمین

روز از اردیبشهت‌ماه ۱۳۵۹ در کمین ضدانقلاب گرفتار و با یک درگیری از ناحیه پای چپ مجروح شد و به گروگان آنها درآمد و به فجیع‌ترین شکل ممکن به شهادت رسید.

۲۳۴ـ احمدرضا نعمتی، مسئول اطلاعات عملیات سپاه سنندج

شهید نعمتی به سال ۱۳۳۹ مقارن با میلاد با سعادت رسول اکرم (ص) در اصفهان متولد شد. چهارده سال بیشتر نداشت که وارد مسیر انقلاب شد و در اکثر جلسات مذهبی، نمازهای جماعت و برنامه‌های مبارزاتی حضور یافت و در جهت براندازی رژیم بی‌وقفه کوشید. در این راستا روزی که از جلسه‌ای محرمانه باز می‌گشت، از سوی عوامل ساواک مورد ضرب و شتم قرار گرفته و در زندان کودکان محبوس شد. با تلاش‌های مادرش از بند اسارت رهایی یافت. در این درگیری بر اثر ضربات سنگینی که به سرش وارد آمد از ناحیه عصب بینایی دچار آسیب‌دیدگی شد به طوری که اندکی از دید چشمانش را از دست داد.

این امر نه تنها باعث کناره‌گیری وی از مبارزات انقلابی نشد، بلکه او را استوارتر و مقاوم‌تر از قبل راهی عرصه نبرد با طاغوتیان نمود. سال ۱۳۵۵ در کلاس درس انشایی با عنوان امامت خواند و آن را به نهضت حسینی حضرت امام (ره) پیوند داد، به این ترتیب باردیگر ساواک در پی دستگیری او برآمد که محمدرضا با زیرکی تمام از مدرسه گریخت. ساواکی‌ها که در تعقیب وی بودند، در راه قم او را دستگیر کردند و به مدت پانزده روز زندانی نمودند. او پس از آزادی باز هم به مبارزاتش ادامه داد تا اینکه دوباره اواسط سال ۱۳۵۷ مصادف با اواخر ماه مبارک رمضان در حین پخش اعلامیه‌های حضرت امام (ره) دستگیر و پس از شکنجه‌های بسیار به شش‌ماه حبس محکوم شد.

پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی به عضویت سپاه درآمد و در اردیبهشت‌ماه سال ۱۳۵۹ برای مبارزه با ضدانقلاب و سرسپردگان شرق و غرب راهی کردستان شد و در این راه تلاش بسیار نمود. سرانجام این سردار شجاع و خستگی‌ناپذیر در پنجمین روز از مردادماه ۱۳۵۹ در جریان عملیات در محور سنندج ـ سقز بر اثر اصابت گلوله دشمن به شهادت رسید.

۲۳۵ ـ ماشاءالله نقوی‌راوندی ، فرمانده گردان پیاده در منطقه پاوه

شهید نقوی به سال ۱۳۳۷ در راوند کاشان قدم بـه عرصـه گیتـی نهـاد . در زمـان اوج‌گیری انقلاب اسلامی وی کـه در هنرسـتان بـه تحصـیل اشـتغال داشـت ، رهبـری دانش‌آموزان هم سن و سالش را به عهده گرفت و بر ضد رژیم منحوس پهلوی دسـت به فعالیت‌های گسترده‌ای زد .

در خرداد سال ۱۳۵۹ به عضویت سپاه درآمد و پـس از آن بـه کردسـتان عزیمـت کرد و در مناطق مختلفی از جمله کرمانشاه ، روانسر ، مریوان ، سنندج ، نوسود ، پاوه ، ارتفاعات شوشمشیر ، ماللهند ، کانی‌میران و تپه‌های کله‌قندی مدتی در واحـد تبلیغـات سپاه و زمانی هم به عنـوان فرمانـده گروهـان مشـغول بـه خـدمت شـد . سـرانجام در دوازدهمین روز از دی‌ماه ۱۳۶۰ در محور نوسود ـ پاوه در حالی که فرمانـدهی گـردان عملیاتی لااله‌الاالله لشگر ۲۷ محمد رسول‌الله (ص) را به عهـده داشـت ، بـر اثـر اصـابت ترکش متجاوزین بعثی به شهادت رسید .

۲۳۶ ـ مهدی نمازی‌زاده ، جانشین و فرمانده عملیات سپاه سقز

شهید نمازی‌زاده در اصفهان دیده به جهان گشود . قبل از انقلاب با آگاهی یـافتن از حرکت حضرت امام خمینی (ره) بر ضد رژیم ستم‌شاهی وارد صحنه مبارزه شد و بـا آنچه در توان داشت ، در راه پیشبرد اهداف انقلاب کوشش بسیار نمود .

در اردیبهشت‌ماه ۱۳۵۹ به عضویت سپاه درآمد و پس از آن عازم مناطق بحران‌زده غرب کشور شد و در جریان حمله وحشیانه ضدانقلاب بـه بیمارسـتان پـاوه جـزء سـه نفری بود که از معرکه جان سالم به در برد .

با شروع جنگ تحمیلی و حمله ارتش بعث عراق به شهرها و مناطق مـرزی مسـئولیت عملیات سپاه کامیاران را به عهده گرفت و با علاقه‌ای که به مردم منطقه داشت ، شروع به سازماندهی گردان محمد رسول‌الله (ص) بـا گروهـان‌هـای محـوری کـه مسئولین و نیروهای آن از خود مردم بودند ، کرد . بعد از برقراری امنیت در کـامیاران بـرای ضربه زدن به ضدانقلابیون در شهرهای مختلف کردستان شروع بـه فعالیـت کـرد . بـه لحـاظ رشـادت و صـداقتی که در این زمینـه از خـود بروز داد . به عنـوان قـائـم مقـام سپـاه

شهید [illegible] محل شهادت خرمشهر

شهید احمدرضا نعمتی محل شهادت سنندج

(تهران) محل شهادت

شهید ایرج نصرت زاد

کامیاران منصوب گردید و پس از آن بنا به تکلیف نماینده حضرت امام (ره) در سپاه ، مسئولیت عملیات سپاه پاسداران سقز را قبول کرد . هنوز یک ماه از فعالیت ایشان در این منطقه نگذشته بود که در یازدهمین روز از مردادماه ۱۳۶۳ در یکی از محورهای عملیاتی سقز با عناصر گروهک کومله درگیر شد و به شهادت رسید .

۲۳۷ ــ صادق نوبخت ، فرمانده سپاه کرند

شهید نوبخت از وقتی لزوم حضور در سپاه را جهت حفظ انقلاب و تداوم آن احساس کرد ، تحصیلاتش را نیمه‌تمام گذاشت و به عضویت این نهاد مقدس درآمد . ابتدا در پادگان ولی‌عصر (عج) مشغول خدمت شد ، ولی مدتی بعد داوطلبانه به اسلام‌آبادغرب عزیمت نمود و به عنوان فرمانده سپاه این منطقه شروع به کار کرد .

با آغاز غائله کردستان به همراه همسر وفادارش که او هم عضو انجمن دانشجویان پیرو خط حضرت امام (ره) بود ، به این دیار سفر کرد و به مقابله با گروهک‌های ضدانقلاب پرداخت . سرانجام در صبح روز بیست و یکم مرداد ۱۳۵۹ در منطقه مریوان هدف گلوله دشمن قرار گرفت و به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۲۳۸ ــ محسن نورانی ، فرمانده تیپ لشگر ۲۷ محمد رسول‌الله (ص)

شهید نورانی به سال ۱۳۴۲ در تهران چشم به جهان گشود . پس از گذراندن تحصیلات مقدماتی وارد هنرستان شد و در رشته برق به فراگیری فنون و مهارت‌های علمی و عملی پرداخت . با اوج‌گیری حرکت‌های انقلابی مردم در مقابله با رژیم منفور پهلوی وی نیز با نوشتن شعار بر در و دیوار ، پخش اعلامیه‌های رهبر انقلاب و شرکت در راهپیمایی نفرت خود را نسبت به رژیم اعلام نمود .

با شروع تحرکات ضدانقلاب در کردستان ، راهی مریوان گردید و پس از مدتی خدمت در این منطقه به عضویت سپاه درآمد و برای مقابله با متجاوزین بعثی به میادین رزم در غرب و جنوب کشور شتافت . محسن در این راه همراه یار و دوست هم‌رزمش «شهید علیرضا ناهیدی» تیپ ذوالفقار از لشگر ۲۷ محمد رسول‌الله (ص) را تشکیل داد . بعد از شهادت ناهیدی به فرماندهی تیپ منصوب گردید و به همراه نیروهایش در

بیشتر عملیات شرکت کرد تا این که سرانجام پس از سال‌ها خدمت در جبهه‌های نبرد در روز بیست و یکم مردادماه ۱۳۶۲ در حالی که از اسلام‌آبادغرب به سمت قرارگاه در حرکت بود ، در کمین گروهک کومله قرار گرفته و به شهادت رسید .

۲۳۹ ـ غلامعلی نیکخواه ، معاون عمرانی استاندار آذربایجان‌غربی

شهید نیکخواه در اصفهان زاده شد و به دنبال پیروزی انقلاب اسلامی در وزارت کشور مشغول خدمت گردید و در راستای عمران و آبادانی مناطق محروم و اعتلای اسلام و عزت مسلمین صادقانه کوشید .

با آغاز بحران در غرب و شمال‌غرب کشور به ارومیه اعزام شد و در سمت معاون عمرانی استاندار آذربایجان‌غربی جهت یاری مردم محروم و رنج‌دیده این دیار همت گمارد . سرانجام در چهاردهمین روز از بهمن‌ماه ۱۳۶۱ در حالی که برای خدمت به برادران کُرد عازم شهر تکاب بود ، در جاده مهاباد ـ میاندوآب در کمین ضدانقلاب گرفتار شد و به شهادت رسید .

۲۴۰ ـ محمد وجدانی ، قائم مقام سپاه اسلام‌آباد

شهید وجدانی به سال ۱۳۳۵ در اصفهان دیده به جهان گشود و تحصیلاتش را تا اخذ مدرک پیلم ادامه داد. در دوران پیروزی انقلاب به دلیل علاقه زیاد به حضرت امام(ره) نقش فعالی در مبارزات مردمی بر ضد رژیم منحوس پهلوی به عهده داشت .

در مهرماه ۱۳۵۹ پس از عضویت در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به میادین رزم شتافت و در جبهه ایلام با عنوان قائم مقام سپاه مشغول خدمت گردید . سرانجام در یازدهم آبان‌ماه ۱۳۶۱ در منطقه عین‌خوش بر اثر اصابت گلوله متجاوزین بعثی به شهادت رسید .

۲۴۱ ـ عباس ورامینی ، فرمانده گردان

شهید ورامینی به سال ۱۳۳۳ در تهران چشم به جهان گشود . با رسیدن به سن مدرسه قدم به عرصه علم و دانش نهاد و با ادامه تحصیلات خود در مقاطع ابتدایی ، راهنمایی و دبیرستان موفق به اخذ مدرک دیپلم گردید . پس از آن به سربازی رفت و

برخلاف میل باطنی وارد ارتش شد . همزمان با اوج‌گیری مبارزات انقلابی مردم با شور و اشتیاق زایدالوصفی در راهپیمایی‌ها و تظاهرات شرکت کرد و روز ورود حضرت امام(ره) به ایران در بهشت‌زهرا (س) به حفاظت از ایشان مشغول شد .

پس از پیروزی انقلاب در روز ۱۳ آبان ۱۳۵۸ همراه دانشجویان مسلمان پیرو خط امام (ره) در تسخیر سفارت آمریکا نقش به‌سزایی داشت . وی اولین کسی بود که وارد لانه جاسوسی شد و یک‌سال در آنجا فعالیت کرد . پس از آن به عضویت سپاه درآمد و در مرکز آموزش سپاه منطقه ۱۰ به فعالیت پرداخت . با شروع جنگ تحمیلی مشتاقانه به جبهه‌های نبرد شتافت و در عملیات بیت‌المقدس و والفجر ۴ به عنوان فرمانده یکی از گردان‌های تیپ حضرت رسول (ص) شرکت کرد . سرانجام در نیمه شب دوشنبه بیست وهشتم آبان‌ماه ۱۳۶۲ در جریان عملیات والفجر ۴ به شهادت رسید .

۲۴۲ ــ رضا وزیری ، مسئول اطلاعات عملیات سپاه بانه

شهید وزیری به سال ۱۳۳۵ در کاشان متولد شد . با ورود به مدرسه دوران تحصیل‌را یکی پس‌از دیگری طی کرد و موفق به اخذ مدرک دیپلم در رشته ادبیات گردید.

با پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ به جمع سبزپوشان سپاه پیوست و با شروع آشوب گروهک‌های وابسته در کردستان به آن دیار عزیمت نمود . وی در طول مدت حضورش در این منطقه در بانه و سردشت به عنوان مسئول اطلاعات عملیات سپاه رشادت‌ها و فداکاری‌های بی‌نظیری از خود به یادگار گذاشت . سرانجام در بیست و چهارم بهمن‌ماه ۱۳۵۹ در محور سردشت ـ بانه به دست ضدانقلاب به شهادت رسید.

۲۴۳ ــ اصغر وصالی قهرانی ، فرمانده جنگ‌های نامنظم سپاه در غرب کشور

شهید وصالی به سال ۱۳۲۹ در تهران قدم به عرصه هستی گذاشت .قبل از انقلاب برای کمک به مردم محروم و مبارز فلسطین مخفیانه به این منطقه سفر کرد و در کنار مبارزان فلسطینی بر ضد رژیم صهیونیستی جنگید . حاصل این سفر تجربه‌ای گرانبها بود که او به عنوان هدیه برای مردم مبارز ایران به ارمغان آورد . پس از بازگشت به واسطه این تجربیات به فعالیت‌های خود وسعت بیشتری بخشید . در یک جنگ و گریز

هشت ماهه توسط ساواک در جنوب تهران دستگیر شد و در اولین دادگاه نظامی رژیم به حبس ابد و در دومین دادگاه به دوازده سال زندان محکوم شد . اصغر در مدت پنج سال و اندی که در زندان محبوس بود با شخصیت‌های برجسته روحانی همچون « حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی » و « آیت‌الله ربانی‌شیرازی » آشنا شد و از این رهگذر اعتقادات ناب دینی را فرا گرفت .

اوایل سال ۱۳۵۹ به عضویت سپاه درآمد و با شروع غائله کردستان به یاری مردم محروم این منطقه شتافت و در عملیات آزادسازی شهرها از اشغال عوامل ضدانقلاب و گروهک‌های وابسته شرکت کرد. با آغاز جنگ تحمیلی ابتدا به جبهه سرپل‌ذهاب و پس از آن گیلان‌غرب عزیمت نمود. سرانجام در سال ۱۳۵۹در محور گیلان‌غرب به شهادت رسید.

۲۴۴ ـ محمدرضا وکیلی ، فرمانده گردان ارتش در بانه

شهید وکیلی به سال ۱۳۲۹ پا به عرصه وجود نهاد و با تلاش و پشتکار فراوان در سال ۱۳۵۷ تحصیلات خود را با اخذ مدرک لیسانس از دانشکده افسری به پایان برد. با اوج‌گیری تحرکات انقلابی مردم بر ضد رژیم سفاک پهلوی ، وی نیز وارد عرصه پیکار و مبارزه شد و برای پیشبرد اهداف حضرت امام (ره) و رساندن پیام‌ها و عکس‌های ایشان تا سرحد جان فداکاری کرد . او مورد تعقیب ساواک قرار گرفت و طی درگیری با آنها از ناحیه دست مجروح گردید .

در سال ۱۳۵۹ ابتدا به جبهه‌های نبرد در جنوب عزیمت نمود و در مناطق جنگی جزیره مینو و آبادان به جنگ با متجاوزین بعثی پرداخت . پس از آن به کردستان اعزام شد و به مدت دو ماه در منطقه عملیاتی بانه به عنوان فرمانده گردان ارتش خدمت کرد. سرانجام در سال ۱۳۶۴ به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۲۴۵ ـ استاد خلبان ، سید محمدرضا هاشمی محمودآبادی

شهید هاشمی به سال ۱۳۳۶ در مشهد متولد شد و تحصیلات خود را تا پایان دوره متوسط ادامه داد . پس از آن به خدمت ارتش درآمد و با گذارندن دوره‌های مختلف فن خلبانی را فرا گرفت .

با آغاز غائله کردستان به این منطقه عزیمت کرد و در نبرد با گروهک‌های مسلح غیرقانونی به موفقیت‌های چشمگیری دست یافت . ضدانقلاب از ترس او اطلاعیه‌ای به این شرح صادر نمود : هر کسی خلبان سید محمدرضا هاشمی را دستگیر و به مسئولین حزب دموکرات تحویل دهد ، مبلغی به عنوان جایزه دریافت خواهد کرد . سرانجام این سردار دلیر پس از حماسه آفرینی‌های فراوان در مناطق عملیاتی غرب و جنوب کشور در سیزدهمین روز از مهرماه ۱۳۵۹ به شهادت رسید .

۲۴۶ ـ رسول هلالی اصفهانی ، فرمانده یگان پیشمرگان مسلمان کُردستان

شهید هلالی به سال ۱۳۳۶ چشم به جهان هستی گشود . با رسیدن به سن مدرسه قدم به عرصه علم و دانش نهاد و تحصیلات خود را تا کسب مدرک دیپلم ادامه داد . پس از آن به خدمت سربازی اعزام شد ، ولی با فرمان رهبر فرزانه انقلاب از سربازخانه فرار کرد .

در دی‌ماه سال ۱۳۶۰ به عضویت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی درآمد و مسئولیت پاسداری از استاندار اصفهان را به عهده گرفت . پس از چندی به کردستان رفت و ابتدا در روابط عمومی سپاه و بعد از آن به عنوان فرمانده سازمان پیشمرگان مسلمان کُرد سنندج مشغول به خدمت شد . سرانجام در پنجم خرداد سال ۱۳۶۰ زمانی که برای شناسایی منطقه‌ای درسنندج رفته بود در یک درگیری با گروهک‌های ضدانقلاب به شهادت رسید.

(الف) وفای به نذر :

اوایل پیروزی انقلاب مدتی را به عنوان پاسدار و محافظ اولین استاندار اصفهان مشغول انجام وظیفه شد . پس از سه ماه تصمیم گرفت برای ادامه تحصیل وارد حوزه علمیه اصفهان شود . استاندار اصفهان یک فقره چک به عنوان حق‌الزحمه و پاداش به او تقدیم کرد . او از پذیرفتن آن خودداری نمود و گفت : آن را به یک خانواده نیازمند بدهید ، من نذر کرده بودم پس از پیروزی انقلاب سه ماه در این سمت خدمت کنم . اکنون به نذرم وفا نموده‌ام و می‌خواهم به تحصیل علوم دینی در مدرسه امام صادق(ع) بپردازم.

(ب) معجزه مدارا :

ضدانقلاب قصد نفوذ به یکی از روستاهای کردستان را داشت . آنها در این روستا توانسته بودند اذهان ساده‌لوحان را با تبلیغات دروغین به سوی خود جلب نمایند .

به فرماندهی شهید هلالی و گروهی از رزمندگان وارد آن روستا شدیم . عده‌ای از روی پشت‌بام‌ها به ما سنگ می‌زدند و فحاشی می‌کردند . شهید هلالی دستور داد که هیچ گونه عکس العملی نشان ندهیم . موقع نماز ظهر وارد مسجد شدیم و نماز را دسته جمعی به پیش نماز اهل سنت آن روستا اقتدا نمودیم . شهید هلالی پس از اتمام نماز ظهر برای اهالی روستا صحبت کرد و با استفاده از آیات قرآن و ترجمه و تفسیر آن ، پیام انقلاب و رزمندگان اسلام در کردستان را به گوش اهالی آن روستا رساند . پس از اتمام سخنرانی از مسجد خارج شدیم ، ناگهان مردم روستا آمدند و بر چهره ما بوسه زدند . واقعاً عجیب بود . مردم با سخنرانی شهید هلالی کاملاً متحول شده بودند .

۲۴۷ ـ علی همتی ، مسئول بسیج سپاه کرمانشاه

شهید همتی آزادمردی از تبار پاکان بود که در اوج خفقان طاغوت آگاهانه و با شهامت و شجاعت در مقابل رژیم ایستاد و واپسین روزهای بهمن‌ماه ۱۳۵۷ را در صف مبارزان کمیته منطقه ۴ هم‌رزم شهید دکتر مفتح بود .

وی در نبردهای کردستان نقش تعیین کننده‌ای داشت و در کرمانشاه در تشکیل کمیته انقلاب اسلامی و سپاه مجدانه کوشید و مدت‌ها فرماندهی سپاه و کمیته کرمانشاه را بر عهده داشت و تشکیل دهنده و فرمانده دلیر گردان مالک‌اشتر (ع) بود . او در این سمت نقش قابل توجهی در مقابله با ضدانقلاب و متجاوزین بعثی بر عهده داشت تا این که سرانجام در شهریورماه سال ۱۳۶۰ مصادف با سالروز شهادت امام جعفر صادق(ع) به فوز عظیم شهادت نایل آمد .

۲۴۸ ـ بهزاد همتی ، بخشدار دیواندره

بهزاد در آغوش گرم و صمیمی خانواده‌ای انقلابی و مذهبی بزرگ شد . وی در جریان غائله کردستان به عنوان بخشدار دیواندره انتخاب گردید و به خدمت در این دیار مشغول شد . پس از ارائه خدمات ارزنده به مردم این دیار ، در سیزدهمین روز از خردادماه ۱۳۶۰ به دست پلید ضدانقلاب به درجه رفیع شهادت نایل آمد .

۲۴۹ - شهید مجید یاری

شهید مجید یاری در سال ۱۳۳۹ در تکاب متولد شد ، در طول دوران تحصیل مورد تشویق و تحسین قرار گرفت و از اخلاق نیکو و پسندیده‌ای برخوردار بود . با شروع انقلاب اسلامی به عضویت سپاه درآمد و با خدمت خالصانه و شایستگی‌هایی که از خود نشان داد به سمت فرماندهی سپاه در جعفرآباد انتخاب شد و سپس به‌عنوان قائم مقام سپاه بیجار منصوب گردید . او در پاکسازی مناطق مختلف کردستان شرکت داشت که در تمامی عملیاتها با شجاعت کامل بر علیه ضدانقلاب اقدام می نمود . سرانجام در مورخه ۱۳۶۱/۴/۵ در گیری بین سقز و دیواندره به فیض عظمای شهادت نایل گشت .

۲۵۰ ـ شهید یارمحمدی ، فرمانده پیشمرگان مسلمان کُرد قروه

شهید یارمحمدی یکی دیگر از دلاورمردان ایران اسلامی بود که با آغاز غائله کردستان به عنوان فرمانده پیشمرگان مسلمان کُرد در قروه انتخاب شد . در این راستا از هیچ کوششی دریغ نورزید و با خصم پلید دلاورانه جنگید . سرانجام در نخستین روز از آذرماه ۱۳۵۹ بر اثر درگیری با ضدانقلاب در منطقه دهگلان به شهادت رسید .

۲۵۱ ـ منصور یاوری ، فرمانده گردان در تیپ ۲۹ نبی‌اکرم (ص)

شهید یاوری در فروردین‌ماه ۱۳۵۹ به عضویت سپاه درآمد و با شروع غائله کردستان به این منطقه اعزام شد . مدت‌ها به عنوان فرمانده گردان در تیپ ۲۹ نبی‌اکرم (ص) خالصانه با گروهک‌های مسلح غیرقانونی جنگید تا این که سرانجام در بیست و سوم تیرماه ۱۳۶۲ بر اثر درگیری با ضدانقلاب در منطقه سردشت به شهادت رسید .

۲۵۲ ـ مهندس محمدحسین یزدان‌پناه ، مسئول هیئت هفت نفره تقسیم زمین

شهید یزدان‌پناه به سال ۱۳۳۰ در نجف‌آباد اصفهان دیده به جهان هستی گشود . با رسیدن به سن مدرسه قدم به عرصه علم و دانش نهاد و تحصیلاتش را تا اخذ مدرک

دیپلم ادامه داد . پس از آن به عضویت پتروشیمی درآمد و مشغول به کار شد . قبل از پیروزی انقلاب با شرکت در تظاهرات و راهپیمایی‌ها به سهم خود در به ثمر نشستن اهداف متعالی حضرت امام (ره) تلاش نمود .

پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی ، او که تشنه خدمت در راه خدا بود به صف مجاهدان جان بر کف جهاد پیوست و در این راستا از هیچ کوششی دریغ نورزید. او به اتفاق تنی چند از اعضای گروه هیئت هفت نفره واگذاری زمین و جهادسازندگی کردستان به اسارت ضدانقلاب درآمد و در بیست و نهم آذرماه ۱۳۵۹ پیکر نیمه جانش پس از تحمل بیست روز شکنجه در روستایی بین جاده بیجار_دیواندره به دست پلید اشرار مثله شد و به شهادت رسید .

۲۵۳ ــ محمد مهدی یزدان‌پناه ، مسئول جهادسازندگی شهرستان سنندج

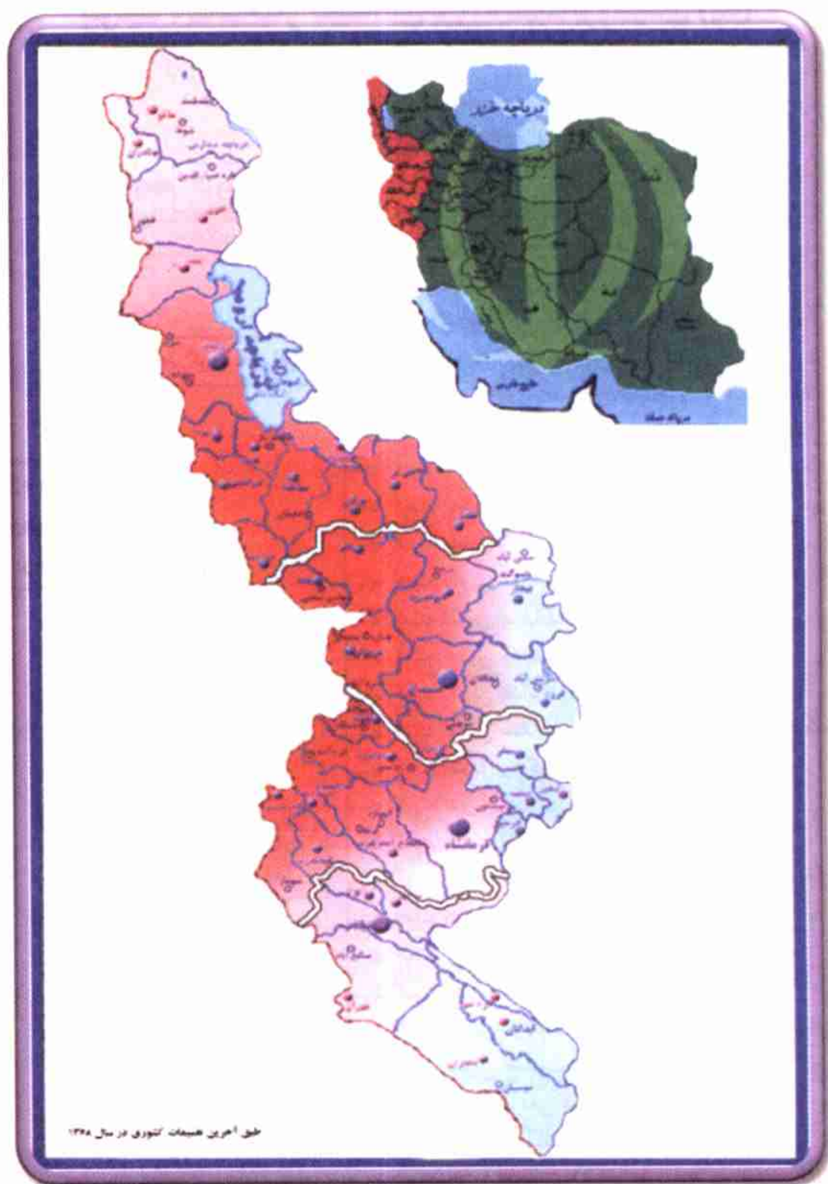
شهید یزدان‌پناه به سال ۱۳۳۳در اصفهان دیده به جهان هستی گشود . در سن هفت سالگی به مدرسه رفت و سال‌های پر فراز تحصیل را یکی پس از دیگری پشت‌سر گذاشت و موفق به اخذ مدرک لیسانس شد .

با شروع جنگ تحمیلی ، همچون برادرش « محمدحسین » تاب ماندن نیاورد و برای حفظ دستاوردهای انقلاب عازم جبهه‌های نور شد و پس از ماه‌ها رشادت در عملیات گوناگون ، سرانجام در سومین روز از تیرماه ۱۳۶۰ در زندان دولتوی سردشت زیر شکنجه‌های فجیع ضدانقلاب به شهادت رسید .

۲۵۴ ــ محمدکریم یونسی ، فرمانده گردان

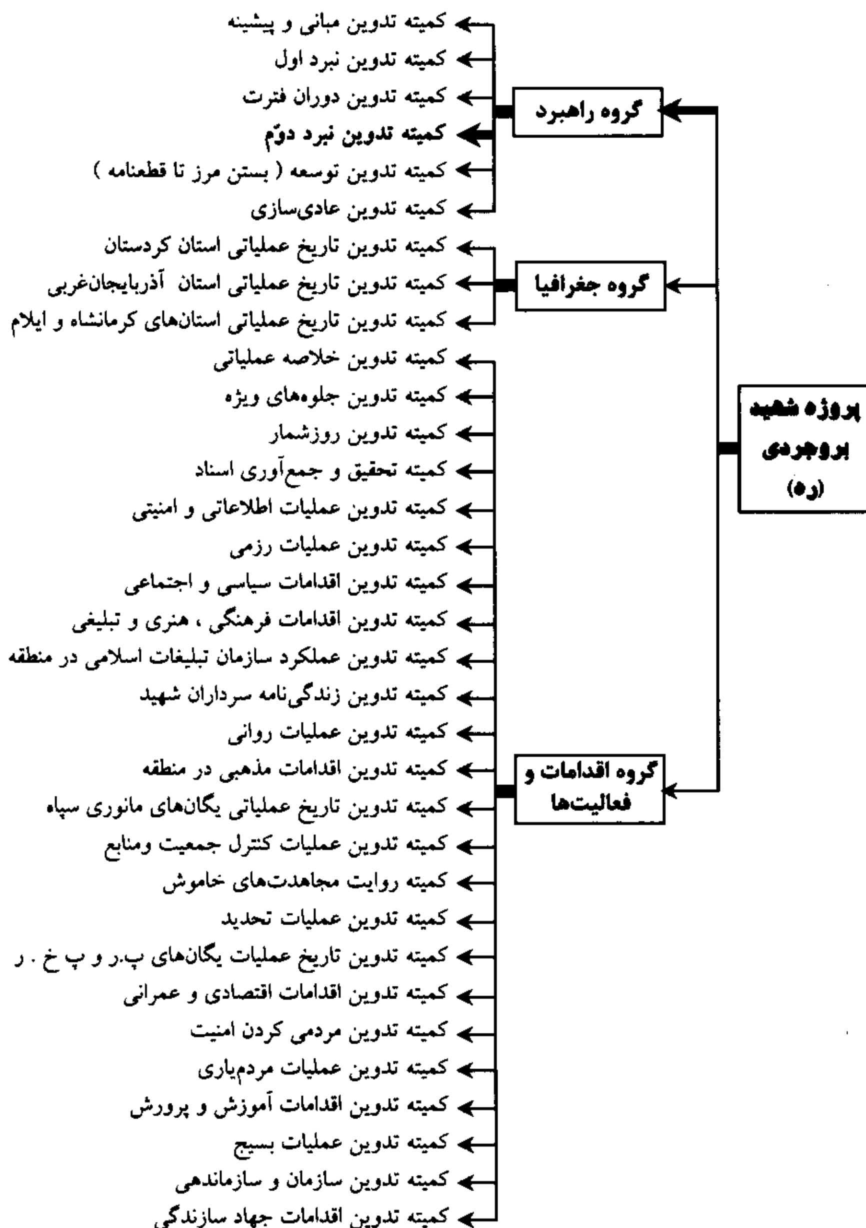
شهید یونسی در سنندج دیده به جهان هستی گشود . با پیروزی انقلاب اسلامی و صدور دستور تحویل هر نوع سلاح شخصی توسط نیروهای نظامی و انتظامی برای این که اسلحه خود را تحویل ندهد به حزب منحله دموکرات پیوست . پس از مدتی توبه نمود و از آنجا گریخت و با همان اسلحه به جمع یاران حسین (ع) پیوست و به عنوان فرمانده گردان ، مدت‌ها در منطقه برای مقابله با ضدانقلاب حماسه‌آفرینی کرد . سرانجام در شهریورماه سال ۱۳۶۲ در زادگاهش به دست ضدانقلاب به شهادت رسید .

پیوست‌ها

نقشه شماره ۱ ــ جمهوری اسلامی ایران و محدوده غرب و شمال‌غرب

پیوست ۱ ــ ساختار کمیته‌های پروژه شهید بروجردی (ره)

پیوست ۲ ـ لیست خروجی‌های کمیته تدوین نبرد دوّم

الف : مجموعه اول :

۱ ـ خصوصیات مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۲ جلد

۲ ـ مشخصات نقشه‌های توپوگرافی یک پنجاه هزارم مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

۳ ـ زمینه‌ها و عوامل بحران در شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

۴ ـ وضعیت کلی مسئولین ،سازمان‌ها و مردم درشمال‌غرب در اواخر دوران فترت ـ ۱ جلد

۵ ـ تغییر تدریجی از صلح به جنگ یا چگونگی شروع جنگ دوم ـ ۱ جلد

۶ ـ روزشمار اواخر دوران فترت ـ ۳ جلد

ب : مجموعه دوّم :

۱ ـ شناخت و ماهیّت ضدانقلاب و اشرار ـ ۲ جلد

۲ ـ راهبرد ضدانقلاب و اشرار ـ ۱ جلد

۳ ـ مواضع و نگرش گروه‌های ضدانقلاب ، مردم ، خارجیان و نیروهای جمهوری اسلامی ایران نسبت به هم ـ ۱ جلد

۴ ـ حمایت و پشتیبانی‌های داخلی و خارجی از ضدانقلاب و اشرار ـ ۱ جلد

۵ ـ عملیات روانی و تبلیغی ضدانقلاب ـ ۱ جلد

۶ ـ اقدامات و فعالیت‌های سیاسی و اطلاعاتی ضدانقلاب و اشرار ـ ۱ جلد

۷ ـ حمله به تأسیسات و تجهیزات غیرنظامی توسط ضدانقلاب ـ ۱ جلد

۸ ـ مین‌گذاری توسط ضدانقلاب ـ ۱ جلد

۹ ـ آدم‌ربایی و گروگان‌گیری توسط ضدانقلاب ـ ۱ جلد

۱۰ ـ عملیات ترور توسط ضدانقلاب ـ ۱ جلد

۱۱ ـ اعدام وتیرباران گروگان‌ها (نظامیان و غیرنظامیان) توسط ضدانقلاب و اشرار ـ ۱ جلد

۱۲ ـ حمله به مقر ، پایگاه و پاسگاه توسط ضدانقلاب ـ ۲ جلد

۱۳ ـ حمله به تأمین و اسکورت توسط ضدانقلاب ـ ۱ جلد
۱۴ ـ کمین ضدانقلاب ـ ۲ جلد
۱۵ ـ غارت و سرقت اموال توسط ضدانقلاب ـ ۱ جلد
۱۶ ـ حمله به مراکز جمعیتی (شهرها و روستاها) توسط ضدانقلاب و اشرار ـ ۱ جلد
۱۷ ـ بمب‌گذاری ، پرتاب مواد منفجره و تیراندازی توسط ضدانقلاب ـ ۱ جلد
۱۸ ـ اخاذی و جمع‌آوری پول (یارمتی) توسط ضدانقلاب ـ ۱ جلد
۱۹ ـ عملکرد ضدانقلاب و اشرار ـ ۱ جلد

ج : مجموعه سوم :

۱ ـ عملیات اطلاعاتی رزمندگان اسلام علیه ضدانقلاب ـ ۲ جلد
۲ ـ عملیات کنترل جمعیت و منابع ـ ۲ جلد
۳ ـ تأمین جاده و محورها ـ ۱ جلد
۴ ـ عملیات بسیج ـ ۱ جلد
۵ ـ طرح تسلیح ـ ۱ جلد
۶ ـ درگیری‌ها (رزم تصادمی) ـ ۱ جلد
۷ ـ پدافند تعویض و درخواست نیرو ـ ۱ جلد
۸ ـ کمین رزمندگان اسلام علیه ضدانقلاب ـ ۱ جلد
۹ ـ گشت (جوله) خودی ـ ۱ جلد
۱۰ ـ عملیات ویژه نیروهای خودی علیه ضدانقلاب ـ ۱ جلد
۱۱ ـ عملیات تعاقبی و واکنش نیروهای خودی علیه ضدانقلاب ـ ۱ جلد
۱۲ ـ عملیات مردم‌یاری ـ ۱ جلد
۱۳ ـ ابزار و امکانات رزمندگان اسلام در مقابله با ضدانقلاب ـ ۱ جلد
۱۴ ـ تسلیمی‌ها و توابین ـ ۱ جلد
۱۵ ـ بسیج نیروها ـ ۱ جلد
۱۶ ـ آمادگی رزم ، آموزش و رزمایش (مانور) ـ ۱ جلد
۱۷ ـ انتخابات مجلس خبرگان رهبری ، مجلس شورای اسلامی و ریاست

جمهوری در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

۱۸ ـ عملکرد فرهنگی و اجتماعی مقابله با ضدانقلاب ـ ۱ جلد

۱۹ ـ عملکرد توسعه‌ی اقتصادی ، عمران و کشاورزی ـ ۱ جلد

۲۰ ـ عملیات روانی مقابله با ضدانقلاب ـ ۳ جلد

۲۱ ـ عملیات آزادسازی و پاکسازی شهرها ـ ۲ جلد

۲۲ ـ عملیات آزادسازی و پاکسازی شهر سنندج ـ ۱ جلد

۲۳ ـ عملیات آزادسازی و پاکسازی شهر مهاباد ـ ۱ جلد

۲۴ ـ آزادسازی و پاکسازی محورهای مواصلاتی ـ ۱ جلد

۲۵ ـ عملیات آزادسازی و پاکسازی مناطق عمق ـ ۲ جلد

۲۶ ـ عملیات مرزی و برون‌مرزی منظم و نامنظم رزمندگان اسلام علیه ضدانقلاب ـ ۱ جلد

۲۷ ـ عملیات مشترک علیه ضدانقلاب در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

د : مجموعه چهارم :

۱ ـ راهبرد عراق در تهاجم به مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

۲ ـ روند عملیات مستقیم و غیرمستقیم عراق قبل از تهاجم سراسری ـ ۱ جلد

۳ ـ روزشمار اقدامات و فعالیت‌های عراق قبل از تهاجم سراسری ـ ۱ جلد

۴ ـ روند عملیات مستقیم و غیرمستقیم عراق قبل و بعد از هجوم سراسری و روزشمار اقدامات و فعالیت‌های آنان ـ ۱ جلد

۵ ـ ابزار و امکانات عراق در هجوم به مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

۶ ـ حملات هوایی عراق به شهرها و مراکز جمعیتی ـ ۱ جلد

۷ ـ به‌کارگیری سلاح‌های شیمیایی توسط متجاوزین بعث عراق ـ ۱ جلد

۸ ـ حملات توپخانه‌ای و موشکی عراق به مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

۹ ـ عملیات‌های رزمی متجاوزین بعث عراق در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

۱۰ ـ عملیات روانی ، مشکلات و نقاط ضعف ارتش متجاوز بعث عراق در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

۱۱ ـ عملکرد عراق در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد
۱۲ـ راهبرد عملیاتی و ابزار و امکانات رزمندگان اسلام علیه متجاوزین بعث عراق ـ ۱ جلد
۱۳ ـ اقدامات و فعالیت‌های رزمندگان اسلام در مقابله با متجاوزین بعث عراق ـ ۱ جلد
۱۴ ـ عملیات معارضین عراقی ـ ۱ جلد
۱۵ ـ حرکت‌ها و جنبش‌های مردمی عراق بر ضد رژیم بعث عراق ـ ۱ جلد
۱۶ ـ کلیات و موارد مشترک عملیات رزمی رزمندگان اسلام در مناطق شمال‌غرب و غرب علیه متجاوزین بعث عراق ـ ۱ جلد
۱۷ ـ عملیات منظم، نامنظم واجرای آتش رزمندگان اسلام بر ضد متجاوزین بعث عراق ـ ۱ جلد
۱۸ ـ عملیات اطلاعاتی رزمندگان اسلام علیه متجاوزین عراق ـ ۱ جلد
۱۹ ـ سه اقدام و فعالیت نیروهای خودی علیه متجاوزین بعث عراق در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد
۲۰ ـ مهاجرین جنگ تحمیلی شمال‌غرب و غرب (مردم استان‌های مرزی) ـ ۱ جلد
۲۱ ـ عملیات روانی نیروهای اسلام علیه متجاوزین بعث عراق ـ ۱ جلد

هـ : مجموعه پنجم :

۱ ـ درس‌ها ، عبرت‌ها ، نقاط ضعف و قوّت نیروهای خودی در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد
۲ ـ جلوه‌های ویژه ـ ۱ جلد
۳ ـ نقش یگان‌های سپاه در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۳ جلد
۴ ـ نقش یگان‌های ارتش به تفکیک یگان‌های رزم ، پشتیبانی رزم و پشتیبانی خدمات رزم ـ ۱ جلد
۵ ـ نقش یگان‌های انتظامی در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد
۶ ـ عملکرد قرارگاه‌ها و ستادهای فرماندهی در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ

۱ جلد

۷ ـ نقش یگان‌های متفرقه در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

۸ ـ عملکرد قضایی ـ ۱ جلد

۹ ـ اقدامات و فعالیت‌های مسئولین و فرماندهان نظامی و انتظامی در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

۱۰ ـ پیام‌ها ، دیدارها و بیانات حضرت امام خمینی (ره) در خصوص شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

۱۱ ـ پیام‌ها ، دیدارها و بیانات نمایندگان حضرت امام خمینی (ره) در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

۱۲ ـ اقدامات و فعالیت‌های حضرت آیت‌الله خامنه‌ای و حضرت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

۱۳ ـ عملکرد و اقدامات ائمه جمعه در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

۱۴ ـ نقش روحانیت شمال‌غرب و غرب و مراکز بزرگ اسلامی ـ ۱ جلد

۱۵ ـ عملکرد استانداری آذربایجان‌غربی و رده‌های تحت امر ـ ۱ جلد

۱۶ ـ عملکرد استانداری کردستان و رده‌های تابعه ـ ۱ جلد

۱۷ ـ عملکرد استانداری کرمانشاه و رده‌های تابعه ـ ۱ جلد

۱۸ ـ عملکرد جهاد سازندگی در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

۱۹ ـ عملکرد اداره کشاورزی در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

۲۰ ـ عملکرد آموزش و پرورش در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

۲۱ ـ عملکرد اداره بازرگانی در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

۲۲ ـ عملکرد بهداشت و درمان در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

۲۳ ـ عملکرد فرهنگ و آموزش عالی در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

۲۴ ـ عملکرد سازمان‌ها ، ادارات و نهادها در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۳ جلد

۲۵ ـ حمایت و پشتیبانی‌های مردمی از نظام مقدس جمهوری اسلامی در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

۲۶ ـ نظرات رزمندگان اسلام و مردم در خصوص بحران شمال‌غرب و دفاع

مقدس ـ ۱ جلد

۲۷ ـ کمک‌های نقدی و جنسی مردم شمال‌غرب در مقابله با بحران منطقه و جنگ تحمیلی ـ ۱ جلد

۲۸ ـ شهدا ـ ۵ جلد

۲۹ ـ خسارت‌های وارده و تلفات رزمی و غیررزمی به نیروهای خودی ـ ۱ جلد

۳۰ ـ تلفات و خسارت‌های رزمی و غیررزمی مردمی (جمعیت غیرنظامی) در مناطق شمال‌غرب و غرب ـ ۱ جلد

۳۱ ـ خسارت‌های وارده و تلفات رزمی و غیررزمی ضدانقلاب و متجاوزین بعث عراق ـ ۱ جلد

۳۲ ـ تیپ ۱۱۰ شهید بروجردی ـ ۲ جلد

هـ : مجموعه‌ی ششم :

۱ ـ روزشمار استان ایلام ـ ۱ جلد

۲ ـ روزشمار شهرستان کرمانشاه ـ ۲ جلد

۳ ـ حزب منحله‌ی دموکرات ـ ۴ جلد

۴ ـ روزشمار شهرستان ارومیه ـ ۲ جلد

۵ ـ روزشمار شهرستان ماکو ـ ۱ جلد

۶ ـ روزشمار شهرستان خوی ـ ۱ جلد

۷ ـ روزشمار شهرستان سلماس ـ ۱ جلد

۸ ـ روزشمار شهرستان بیجار ـ ۱ جلد

۹ ـ روزشمار شهرستان کامیاران ـ ۱ جلد

۱۰ ـ روزشمار شهرستان پیرانشهر ـ ۱ جلد

۱۱ ـ روزشمار شهرستان نقده ـ ۱ جلد

۱۲ ـ روزشمار شهرستان سنندج ـ ۴ جلد

۱۳ ـ روزشمار شهرستان مهاباد ـ ۳ جلد

۱۴ ـ روزشمار شهرستان مریوان ـ ۳ جلد

۱۵ ـ روزشمار شهرستان سقز ـ ۲ جلد

۱۶ ـ روزشمار شهرستان دیواندره ـ ۱ جلد
۱۷ ـ روزشمار شهرستان بانه ـ ۲ جلد
۱۸ ـ روزشمار شهرستان پاوه ـ ۱ جلد
۱۹ ـ روزشمار شهرستان‌های سنقر ، صحنه ، هرسین و کنگاور ـ ۱ جلد
۲۰ ـ روزشمار شهرستان تکاب ـ ۱ جلد
۲۱ ـ روزشمار شهرستان اشنویه ـ ۱ جلد
۲۲ ـ روزشمار شهرستان جوانرود ـ ۱ جلد
۲۳ ـ روزشمار شهرستان میاندوآب ـ ۱ جلد
۲۴ ـ روزشمار شهرستان سرپل ذهاب ـ ۱ جلد
۲۵ ـ روزشمار شهرستان شاهین‌دژ ـ ۱ جلد
۲۶ ـ روزشمار شهرستان گیلانغرب ـ ۱ جلد
۲۷ ـ روزشمار شهرستان سردشت ـ ۲ جلد
۲۸ ـ روزشمار شهرستان قصرشیرین ـ ۱ جلد
۲۹ ـ روزشمار شهرستان ایلام ـ ۱ جلد
۳۰ ـ روزشمار شهرستان بوکان ـ ۱ جلد
۳۱ ـ روزشمار شهرستان اسلام آباد ـ ۱ جلد
۳۲ ـ روزشمار شهرستان قروه ـ ۱ جلد

پیوست ۳ ـ لیست خروجی‌های کمیته تدوین عملکرد یگان‌های مانوری (رزمی) سپاه

۱ ـ سیر تاریخی تشکیل یگان‌های مانوری در مناطق غرب و شمال‌غرب ـ ۱ جلد
۲ ـ لشکر ۵۵ ویژه‌ی شهدا ـ ۱ جلد
۳ ـ لشکر ۵۵ ویژه‌ی قدس ـ ۱ جلد
۴ ـ لشکر انصارالحسین(ع) ـ ۱ جلد
۵ ـ تیپ ۳۹ بیت المقدس ـ ۱ جلد
۶ ـ تیپ ۱۱۰ شهید بروجردی ـ ۱ جلد
۷ ـ تیپ ۱۳۱ ابا عبدالله الحسین(ع) ـ ۱ جلد
۸ ـ تیپ ۱۵۵ المدینه منوره ـ ۱ جلد
۹ ـ تیپ۱۶۵ شهدای مکه ـ ۱ جلد
۱۰ ـ تیپ۷۹ پاسداران ـ ۱ جلد
۱۱ ـ تیپ ۷۳ پاسداران ـ ۱ جلد
۱۲ ـ تیپ شهید ناصرکاظمی ـ ۱ جلد
۱۳ ـ تیپ۲۵۱ النور ـ ۱ جلد
۱۴ ـ تیپ امیر المومنین (ع) ـ ۱ جلد
۱۵ ـ تیپ نبی اکرم (ص) ـ ۱ جلد
۱۶ ـ تیپ انصارالرسول (ص) ـ ۱ جلد
۱۷ ـ تیپ مسلم ـ ۱ جلد
۱۸ ـ تیپ۲۱۲حمزه ـ ۱ جلد
۱۹ ـ تیپ میثم ـ ۱ جلد
۲۰ ـ تیپ ابوذر ـ ۱ جلد
۲۱ ـ تیپ نبوت ـ ۱ جلد
۲۲ ـ تیپ مقداد ـ ۱ جلد
۲۳ ـ تیپ بلال ـ ۱ جلد

پیوست ۴ ـ لیست سایر اقدامات تحقیقاتی

۱ ـ تدوین ۳ جلد کتاب با نام‌های آذربایجان‌غربی و شهرستان مهاباد ، کردستان و شهرستان‌های سنندج و مریوان ، کرمانشاه و شهرستان پاوه جهت کاروان‌های راهیان نور به مناطق غرب و شمال‌غرب به سفارش معاونت فرهنگی نمسا و ستاد مشترک سپاه .

۲ ـ اطلس جغرافیایی نقشه‌های یک پنجاه هزارم توپوگرافی غرب و شمال‌غرب به تفکیک هر نقشه در قالب فرهنگ‌ها و جداول به صورت ۱۹۶ جلد مجزا و ۳ جلد خروجی کامل فرهنگ ارتفاعات ، آب‌ها و مراکز جمعیّتی .

۳ ـ فرهنگ لغات و اصطلاحات مورد استفاده در پروژه شهید بروجردی .

۴ ـ پیش‌نویس آمارنامه‌های مقایسه‌ای سه دوره‌ی آماری سال‌های ۱۳۵۵ ، ۱۳۶۵ و ۱۳۷۵ به تفکیک ۴۲ شهرستان در چهار استان مورد تحقیق ؛ این طرح به عنوان عملکرد توسعه‌ای نظام مقدس جمهوری اسلامی در مناطق غرب و شمال‌غرب محسوب می‌شود که با آمار و ارقام مستند ارائه می‌گردد .

۵ ـ تهیه طرح خلاصه عملیات‌های مقطع نبرد دوّم و پی‌گیری تصویب و انجام مراحل تدوین آن ؛ شرح این پروژه نیاز به وقت بیشتری دارد که انشاءالله پس از تدوین نهایی گزارش آن ارائه خواهد شد .

۶ ـ تدوین شش موضوع زیر تا مرحله‌ی پرینت و تکثیر در ۳ نسخه :

الف : روزشمار استان کردستان در مقطع نبرد دوّم در ۵۶۸۰ صفحه .

ب : روزشمار استان آذربایجان‌غربی در مقطع نبرد دوّم در ۴۵۱۶ صفحه .

ج : روزشمار استان کرمانشاه در مقطع نبرد دوّم در ۲۶۱۰ صفحه .

د : عملیات‌های تاکتیکی رزمندگان اسلام در مناطق غرب و شمال‌غرب در مقطع نبرد دوّم به صورت روزشمار در ۲۸۷۰ صفحه .

هـ : اقدامات و فعّالیّت‌های ارتش جمهوری اسلامی ایران در مقطع نبرد دوّم به صورت روزشمار در ۸۳۴ صفحه .

د : اقدامات و فعّالیّت‌های سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در مقطع نبرد دوّم به

صورت روزشمار در ۳۶۰۰ صفحه .

۷ ـ جمع‌آوری ، بررسی ، انتقال و صفحه آرایی سه موضوع زیر در رایانه :

الف : اقدامات و فعّالیّت‌های نیروهای انتظامی جمهوری اسلامی ایران (ژاندارمری ، شهربانی و کمیته) در مقطع نبرد دوّم به صورت روزشمار .

ب : اقدامات و فعّالیّت‌های متجاوزین بعث عراق در مقطع نبرد دوّم به صورت روزشمار .

ج : روزشمار وقایع مقطع نبرد دوّم از اول بهمن‌ماه ۱۳۵۸ تا پایان شهریور ماه ۱۳۶۴ .

۸ ـ جمع‌آوری اطلاعات جهت تدوین طرح تسلیح .

۹ ـ جمع‌آوری اطلاعات جهت تدوین طرح عملیات روانی رزمندگان اسلام .

۱۰ ـ جمع‌آوری خاطرات تعدادی از فرماندهان و مسئولین مناطق غرب و شمال‌غرب .

۱۱ ـ تهیه بیش از ۱۰ برنامه‌ی فرهنگی برای کسانی که عکس‌های خود را در اختیار ستاد قرار داده‌اند .

۱۲ ـ تهیه ۱۹۲ طرح جلد خروجی‌های کمیته نبرد دوّم .

۱۳ ـ تهیه ۸ تابلوی رنگ و روغن و آب‌رنگ (گواش) در ابعاد ۸۰ × ۱۴۰ سانتی‌متر مربوط به عملیات‌های ویژه .

۱۴ ـ تهیه ۱۲۰ اثر (اتود) در ابعاد A.۳ مربوط به عملیات‌های ویژه .

۱۵ ـ تهیه ۲۰ اثر کاریکاتور در ابعاد A.۳ مربوط به ضدانقلاب و دشمنان اسلام .

۱۶ ـ پی‌گیری تهیه آلبوم تصاویر مستند .

۱۷ ـ تهیه فرهنگ شهدای غرب و شمال‌غرب .

۱۸ ـ طرح سرگذشت‌پژوهی شهدای استان اصفهان در مناطق غرب و شمال‌غرب با به کارگیری ۹۱۷ نفر (۲۵۶ پاسدار و ۶۶۱ بسیجی) به صورت پاره‌وقت در ۶ ماه اجرا شد که در نهایت، منجر به شناسایی و جمع‌آوری اطلاعات در مورد ۵۴۷۳ شهید و تهیه ۲۸ جلد کتاب به تفکیک شهرستان گردید .

۱۹ ـ پی‌گیری بیش از ۴۴۰ مورد درجات شهدای کادر سپاه که به حمدالله تأثیرات

مطلوب مادی و معنوی بر خانواده‌های معظم این شهدا داشت .

۲۰ ـ پی‌گیری بیش از ۱۰۰ مورد تغییر عضویت شهدا که به دلیل نبود اطلاعات در استان اصفهان از مدارک و اسناد موجود در مناطق غرب و شمال‌غرب استفاده شد .

۲۱ ـ تدوین خلاصه‌ی زندگی‌نامه بیش از ۵۰۰ فرمانده‌ی شهید .

۲۲ ـ پاسخ‌گویی به رزمندگان ، ایثارگران و خانواده‌ی معظم شهدا در خصوص سوابق و خدمات این عزیزان .

۲۳ ـ تدوین و انتشار کتاب عروج در مورد سانحه ۱۹ دی‌ماه ۱۳۸۴ در پنج هزار نسخه .

ـ و ده‌ها مورد دیگر .

منابع و مأخذ

کتاب‌ها و جزوات عمومی و پیام‌ها، گزارش‌ها و خبرنامه‌های اختصاصی

۱ ـ قرآن مجید

۲ ـ نهج‌البلاغه ـ خطبه‌ها و نامه‌های گوهربار حضرت علی (ع) ـ ترجمه فیض‌الاسلام

۳ ـ صحیفه‌ی نور ـ پیام‌ها، سخنان و نامه‌های بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (ره)

۴ ـ آیکل، فردسی و هولستر، آلبرت و اعضای کمیسیون تدوین استراتژی بلند مدت آمریکا ـ بازدارندگی مشخص ـ ترجمه اصغر زاهدی ـ تهران ـ نشر نظر سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ـ زمستان ۱۳۶۹

۵ ـ اُبالاس، ادگار ـ جنبش کُردها ـ ترجمه اسماعیل فتاح قاضی ـ تهران ـ مؤسسه انتشارات نگاه ـ ۱۳۷۷

۶ ـ اداره تحقیقات و بررسی‌های سیاسی ـ جنگ تحمیلی در تحلیل گروهک‌ها ـ تهران ـ نشر وزارت ارشاد ـ ۱۳۶۲

۷ ـ اداره سیاسی ایدئولوژیک ارتش جمهوری اسلامی ـ امام و ارتش ـ تهران ـ نشر چاپخانه ارتش ـ بی‌تا

۸ ـ اداره کل حقوقی وزارت امور خارجه ایران ـ تحلیلی بر جنگ تحمیلی رژیم عراق علیه ایران ـ تهران ـ مؤسسه چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه ـ چاپ دوّم ـ ۱۳۷۳

۹ ـ ازغندی، علیرضا و جلیل روشندل ـ مسائل نظامی و استراتژیک معاصر ـ تهران ـ ۱۳۷۴

۱۰ ـ استکی، جواد و یاران، مسعود ـ طرح تفضیلی نبرد دوّم ـ اصفهان ـ ستادپروژه شهید بروجردی ـ ۱۳۷۸

۱۱ ـ اسماعیلی، عباس ـ شمع صراط ـ خاطراتی از شهید سیدمحسن صفوی ـ اصفهان ـ لشکر زرهی ۸ نجف اشرف ـ تابستان ۱۳۷۵

۱۲ ـ اسناد کمیته تدوین تاریخ عملیاتی ـ کرمانشاه و ایلام ـ از ۵۸/۱۱/۵ تا ۶۴/۶/۳۰

۱۳ ـ اسناد و مدارک کمیته تدوین تاریخ عملیاتی سپاه ـ یکان‌های مانوری (رزمی) ـ از ۵۸/۸/۵ تا ۶۴/۴/۱۴

۱۴ ـ اسناد و مدارک پروژه مریوان ـ در مورد گروهک‌های ضدانقلاب ـ محدوده‌ی کردستان و مریوان ـ از ۵۸/۱۲/۱۵ تا ۶۴/۶/۳۰

۱۵ ـ اسناد و مدارک متفرقه ـ جمع‌آوری شده توسط کمیته تدوین نبرد دوم ـ از ۵۸/۷/۱ تا ۸۲/۱۱/۲۰

۱۶ ـ اصغری، ابوالفضل ـ چهره احزاب و گروهک‌ها را بهتر بشناسیم ـ قم ـ انتشارات مکتب ـ ۱۳۶۲

۱۷ ـ اطلاعات نیروی زمینی ـ شیوه‌های رزمی شورشیان کردستان عراق ـ از سال ۱۳۴۰ تا ۱۳۵۷ ـ تهران ـ نیروی زمینی سپاه ـ ۱۳۶۷

۱۸ ـ افخمی، ابراهیم ـ تاریخ و فرهنگ و ادب مکریان (مهاباد، سردشت، اشنویه و پیرانشهر) ـ

تبریز ـ نشر چهره ـ ۱۳۷۳

۱۹ـ افشار سیستانی ، ایرج ـ نگاهی به آذربایجان‌غربی ـ ۲ جلد ـ مؤسسه انتشاراتی و آموزشی نسل دانش ـ ۱۳۶۹

۲۰ ـ افشار سیستانی ، ایرج ـ ایلام و تمّدن دیرینه‌ی آن ـ تهران ـ سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ـ زمستان ۱۳۷۲

۲۱ ـ الدلیمی ، نصار (سرهنگ عراقی) ـ حزب بعث یکه‌تاز ارتش عراق ـ ترجمه حمید محمدی ـ تهران ـ نشر مؤسسه انتشارات سوره ـ ۱۳۷۵

۲۲ ـ الیما ، بنوار ـ آخرین مستعمره (بحران کردستان ترکیه از آغاز تاکنون) ـ انتشارات پژوهنده ـ چاپ اول ـ تهران ۱۳۷۸

۲۳ ـ ام‌کالینز ، جان ـ استراتژی بزرگ ، ترجمه کورش بایندر ـ تهران ـ دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه ـ ۱۳۷۳

۲۴ ـ امین زکی ، محمد ـ تحقیقی درباره کرد و کردستان ـ ترجمه حبیب‌الله تابانی ـ تبریز ـ انتشارات آیدین ـ ۱۳۷۷

۲۵ ـ امینی ، عباس ـ گزارش عملکرد دفتر قرارگاه حمزه (ع) در اصفهان در رابطه با اعزام خانواده معظم شهدا به زیارت مشهد مقدس ـ اصفهان ـ ستاد ثامن‌الائمه (ع) ـ تیرماه ۱۳۷۱

۲۶ ـ انتشارات سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلّح ـ فرهنگ جغرافیایی کرمانشاه ـ برگ NI 38 ، جلد ۴۶ ـ چاپ تهران ـ تجدید چاپ سال ۱۳۷۴

۲۷ ـ انتشارات سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلّح ـ فرهنگ جغرافیایی نازلو ـ برگ NJ 38 ، جلد ۱۲ ـ چاپ تهران ـ تجدید چاپ سال ۱۳۷۵

۲۸ ـ انتشارات سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلّح ـ فرهنگ جغرافیایی سنندج ـ برگ NI 38 ، جلد ۳۵ ـ چاپ تهران ـ تجدید چاپ سال ۱۳۷۴

۲۹ ـ انتشارات سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلّح ـ فرهنگ جغرافیایی کوهدشت ـ برگ NI 38 ، جلد ۵۷ ـ چاپ تهران ـ تجدید چاپ سال ۱۳۷۵

۳۰ ـ انتشارات سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلّح ـ فرهنگ جغرافیایی شاهین‌دژ ـ برگ NJ 38 ، جلد ۲۴ ـ چاپ تهران ـ تجدید چاپ سال ۱۳۷۴

۳۱ ـ انتشارات سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلّح ـ فرهنگ جغرافیایی قصرشیرین ـ برگ NI 38 ، جلد ۴۵ ـ چاپ تهران ـ تجدید چاپ سال ۱۳۷۳

۳۲ ـ انتشارات سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلّح ـ فرهنگ جغرافیایی ارومیه ـ برگ NJ 38 ، جلد ۱۳ ـ چاپ تهران ـ تجدید چاپ سال ۱۳۷۵

۳۳ ـ انتشارات سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلّح ـ فرهنگ جغرافیایی همدان ـ برگ NI 39 ، جلد ۴۷ ـ چاپ تهران ـ تجدید چاپ سال ۱۳۷۶

۳۴ ـ انتشارات سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلّح ـ فرهنگ جغرافیایی آبادی‌های ایلام ـ برگ NI 38 ، جلد ۵۶ ـ چاپ تهران ـ تجدید چاپ سال ۱۳۷۲

۳۵ ـ انتشارات سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلّح ـ فرهنگ جغرافیایی آبادی‌های تبریز ـ برگ NJ 38 ، جلد ۶ ـ چاپ تهران ـ تجدید چاپ سال ۱۳۷۱

۳۶ ـ انتشارات سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلّح ـ فرهنگ جغرافیایی آبادی‌های آباده ـ برگ NH 39 ، جلد ۸۲ ـ چاپ تهران ـ تجدید چاپ سال ۱۳۷۲

۳۷ ـ انتشارات سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلّح ـ فرهنگ جغرافیایی آبادی‌های کبودرآهنگ ـ برگ NI 39 ، جلد ۳۶ ـ چاپ تهران ـ تجدید چاپ سال ۱۳۶۹

۳۸ ـ انتشارات سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلّح ـ فرهنگ جغرافیایی آبادی‌های خوی و سلماس ـ برگ NJ 38 ، جلد ۵ ـ چاپ تهران ـ تجدید چاپ سال ۱۳۷۱

۳۹ ـ انتشارات سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلّح ـ فرهنگ جغرافیایی آبادی‌های شهرکرد ـ برگ NI 39 ، جلد ۷۰ ـ چاپ تهران ـ تجدید چاپ سال ۱۳۶۹

۴۰ ـ انتشارات سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلّح ـ فرهنگ جغرافیایی آبادی‌های گلپایگان ـ برگ NI 39 ، جلد ۵۹ ـ چاپ تهران ـ تجدید چاپ سال ۱۳۶۹

۴۱ ـ انتشارات سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلّح ـ فرهنگ جغرافیایی آبادی‌های اقدیر ـ برگ NJ 38 ، جلد ۱ ـ چاپ تهران ـ تجدید چاپ سال ۱۳۷۱

۴۲ ـ انتشارات سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلّح ـ فرهنگ جغرافیایی آبادی‌های نخجوان ـ برگ NJ 38 ، جلد ۲ ـ چاپ تهران ـ تجدید چاپ سال ۱۳۷۱

۴۳ ـ انتشارات سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلّح ـ فرهنگ جغرافیایی بانه ـ برگ NI 38 ، جلد ۲۴ ـ چاپ تهران ـ تجدید چاپ سال ۱۳۷۳

۴۴ ـ انصاری، مهدی و یکتا،حسین ـ روزشمار جنگ ایران وعراق، جلد چهارم ـ هجوم‌سراسری (تهاجم و پیشروی‌های عمده عراق) ـ تهران ـ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ سپاه ـ چاپدوّم ـ ۱۳۷۵

۴۵ ـ انصاری ، مهدی و رشید ، محسن با همکاری دیگران ـ روزشمار جنگ ایران و عراق ، جلد پنجم ـ هویزه ، آخرین گام‌های اشغال‌گر (زمین‌گیر شدن و توقف کامل دشمن) ـ تهران ـ مرکز تحقیقات جنگ سپاه ـ ۱۳۷۳

۴۶ ـ ایزدی ، مصطفی ـ طرح کلی پروژه شهید بروجردی ـ تهران ـ معاونت طرح و برنامه و بودجه ستاد کل نیروهای مسلّح ـ ۱۳۷۵

۴۷ ـ بابایی بن رستم ، عبدالقادر ـ سیرالاکراد ـ ترجمه محمدرئوف توکلی ـ تهران ـ نشر گلبانگ ـ چاپ دوّم ـ ۱۳۷۷

۴۸ ـ بابایی ، گل‌علی ـ عقابان بازی‌دراز (زندگی‌نامه شهیدان سرافراز محسن وزوایی و غلام‌علی پیچک) ـ تهران ـ کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران ـ ۱۳۷۶

۴۹ ـ بدیعی ، ربیع ـ جغرافیای مفصل ایران ـ تهران ـ گیتاشناسی ـ بهار ۱۳۷۰

۵۰ ـ برنامه تلویزیونی روایت فتح نیروی مقاومت سپاه ـ در سال‌های ۷۸ تا ۱۳۸۲

۵۱ ـ بلک ول ، جیمز ـ صاعقه در صحرا ـ ترجمه حمید فرهادی‌نیا و هوشمند نامور تهرانی ـ تهران ـ نشر مؤسسه اطلاعات ـ ۱۳۷۲

۵۲ ـ بلوریان ، غنی ـ ئاله‌کوک یا برگ‌سبز ـ خاطرات غنی‌بلوریان یکی از رهبران حزب منحله دمکرات کردستان ایران ـ ترجمه رضا خیری مطلق ـ تهران ـ مؤسسه‌ی خدمات فرهنگی رسا ـ ۱۳۸۲

۵۳ ـ بنی لوحی ، سیدعلی ـ مبانی دفاع از دیدگاه امام خمینی (ره) در دفاع مقدس ـ تهران ـ مؤسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر ـ چاپ دوّم ـ تابستان ۱۳۷۸

۵۴ ـ بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس ـ اسناد تجاوز به روایت مطبوعات خارجی شماره ۱ ـ تهران ـ نشر بنیاد حفظ و آثار و ارزش‌های دفاع مقدس ـ ۱۳۷۲

۵۵ ـ بنیاد شهید ـ شهادت‌نامه (مجموعه زندگی‌نامه ، نامه‌ها و وصیت‌نامه‌های شهیدان انقلاب اسلامی ـ تهران ـ سروش ـ ۱۳۶۲

۵۶ ـ بهجت ، علی ـ انقلاب اسلامی و کردستان و مواضع گروه‌ها و سازمان‌ها ـ تهران ـ ۱۳۶۰

۵۷ ـ بهزاد ، حسین ـ در انتهای افق (زندگینامه حاج احمد متوسلیان) ـ تهران ـ نشر کنگره سرداران شهید استان تهران ـ چاپ دوّم ـ ۱۳۷۶

۵۸ ـ بهزاد ، حسین و بابایی ، گل‌علی ـ همپای صاعقه (کارنامه‌ی تاریخی و نظامی لشکر ۲۷ مکانیزه‌ی محمد رسول‌الله (ص) ، کتاب یکم ـ تهران ـ مؤسسه انتشارات سوره ـ ۱۳۷۹

۵۹ ـ بوفر ، آندره ـ مقدمه‌ای بر استراتژی ، ترجمه مسعود کشاورز ـ تهران ـ دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه ـ ۱۳۶۹

۶۰ ـ بی‌نا ـ کردستان و کرد در اسناد محرمانه بریتانیا ـ بی‌جا ـ بی‌تا

۶۰ ـ بی‌نا ـ جغرافیای تاریخی ایوان غرب ـ بی‌جا ـ بی‌تا

۶۱ ـ بی‌نا ـ تحلیلی بر مسائل شناخت ـ بی‌جا ـ بی‌نا ـ بی‌تا

۶۲ ـ جعفری ، عباس ـ فرهنگ گیتاشناسی ـ تهران ـ سازمان جغرافیا ـ بی‌تا

۶۴ ـ ارشاد اسلامی خوزستان ـ اطلاعیه ، اهواز ، بی‌تا

۶۵ ـ بیانیه شماره ۲۱ دفتر سیاسی سپاه ـ منافقین خلق رودروی خلق ـ تهران ـ نشر دفتر سیاسی سپاه ـ ۱۳۶۰

۶۶ ـ بیدگلی ، علی ـ تاریخ سیاسی ، اجتماعی و اقتصادی عراق ـ انتشارات مؤسسه مطالعات و انتشارات تاریخی میراث ملل ـ تهران ـ ۱۳۶۸

۶۷ ـ بیلیس ، جان و دیگران (جان کن‌بوث ، گارنت و ویلیام فیل) ـ استراتژی معاصر ، ترجمه هوشنگ میرفخرایی ـ تهران ـ دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور

خارجه ـ چاپ سوم ـ ۱۳۷۴

۶۸ ـ پری ماکس ـ کسوف (اسناد دخالت آمریکا به نفع صدام حسین در جنگ عراق با ایران) ، ترجمه غلامحسین صالحیار ـ تهران ـ نشر مؤسسه اطلاعات ـ چاپ دوّم ـ ۱۳۷۶

۶۹ ـ پریماکف یوگن ـ یاداشت‌های پریماکف در جنگ خلیج فارس ـ شمس محمود ـ تهران ـ نشر وزارت فرهنگ و ارشاد ـ ۱۳۷۰

۷۰ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های آموزش و پرورش ـ ادارات آموزش و پرورش ـ استان‌های آذربایجان‌غربی ، کردستان و کرمانشاه ـ از ۵۸/۱۱/۳ تا ۶۴/۶/۲۵

۷۱ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های استانداری‌ها ، فرمانداری‌ها و بخشداری‌ها ـ استان‌های آذربایجان‌غربی ، کردستان و کرمانشاه ـ از ۵۸/۷/۱۵ تا ۶۲/۱۲/۱۷

۷۲ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های اطلاعاتی و عملیاتی ارتش ـ تیپ ۴۰ سراب ـ پیرانشهر ـ از ۶۲/۵/۱۷ تا ۶۴/۷/۵

۷۳ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های اطلاعاتی و عملیاتی ارتش ـ تیپ نوهد (لشکر ۲۳ نیروی مخصوص) ـ در مناطق استان‌های کردستان و آذربایجان‌غربی ـ از ۶۰/۱/۳ تا ۶۴/۷/۱۰

۷۴ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های اطلاعاتی و عملیاتی جهادسازندگی در استان‌های آذربایجان‌غربی، کردستان و کرمانشاه ـ از ۵۹/۳/۱ تا ۶۴/۶/۱۲

۷۵ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های اطلاعاتی و عملیاتی دادسراهای انقلاب در استان‌های آذربایجان‌غربی ، کردستان و کرمانشاه ـ از ۵۹/۴/۳ تا ۶۴/۶/۲۰

۷۶ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های اطلاعاتی و عملیاتی دانشگاه علوم رازی کرمانشاه ـ از ۵۸/۹/۱۷ تا ۶۲/۸/۲۸

۷۷ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های اطلاعاتی و عملیاتی ژاندارمری نواحی آذربایجان‌غربی ، کردستان و کرمانشاه ـ از ۵۸/۸/۱ تا ۶۴/۷/۲۸

۷۸ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های اطلاعاتی و عملیاتی ستاد برگزاری مناسبت‌ها در استان‌های آذربایجان‌غربی ، کردستان و کرمانشاه ـ از ۵۹/۱/۱۲ تا ۶۴/۲/۱۷

۷۹ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های اطلاعاتی و عملیاتی ارتش ـ ستاد مشترک (سماجا) ـ از ۵۹/۷/۱۵ تا ۶۴/۴/۳۱

۸۰ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های اطلاعاتی و عملیاتی شهربانی ـ استان‌های آذربایجان‌غربی ، کردستان و کرمانشاه ـ از ۵۹/۱/۱۲ تا ۶۴/۵/۹

۸۱ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های اطلاعاتی و عملیاتی صدا و سیما ـ ارومیه ، مهاباد ، سنندج و کرمانشاه ـ از ۵۹/۳/۲۸ تا ۶۴/۶/۳۱

۸۲ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های اطلاعاتی و عملیاتی ارتش ـ قرارگاه حمزه (ع) ـ شمال‌غرب ـ از ۶۰/۴/۴ تا ۶۲/۳/۱۸

۸۳ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های اطلاعاتی و عملیاتی ارتش ـ قرارگاه شهید خلبان زارع‌زاده ـ سردشت ـ ۶۲/۵/۲۶

۸۴ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های اطلاعاتی و عملیاتی ـ قرارگاه عملیاتی زیدابن حارث ـ مهاباد ـ از ۶۱/۱/۱۶ تا ۶۴/۷/۱۰

۸۵ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های اطلاعاتی و عملیاتی قرارگاه فرعی نصر ـ از ۶۳/۱۲/۱۵ تا ۶۴/۷/۲

۸۶ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های اطلاعاتی و عملیاتی ـ کمیته‌های انقلاب اسلامی ـ استان‌های آذربایجان‌غربی ، کردستان و کرمانشاه ـ از ۵۸/۱۱/۳۰ تا ۶۴/۶/۸

۸۷ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های اطلاعاتی و عملیاتی ارتش ـ لشکر ۱۶ زرهی قزوین ـ از ۵۹/۳/۴ تا ۵۹/۶/۳۱ در کردستان و از ۶۰/۶/۳۱ تا ۶۲/۶/۳۱ در کرمانشاه

۸۸ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های اطلاعاتی و عملیاتی ارتش ـ لشکر ۲۸ (ستاد لشکر ، تیپ‌های سازمانی و منتسب) ـ از ۵۸/۹/۷ تا ۶۴/۴/۳۱

۸۹ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های اطلاعاتی و عملیاتی ارتش ـ لشکر ۶۴ (ستاد لشکر ، تیپ‌های سازمانی و منتسب) ـ از ۵۸/۸/۶ تا ۶۴/۴/۲۶

۹۰ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های اطلاعاتی و عملیاتی ارتش ـ لشکر ۸۱ (ستاد لشکر ، تیپ‌های سازمانی و منتسب) ـ از ۵۹/۵/۱۵ تا ۶۴/۶/۳۱

۹۱ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های اطلاعاتی و عملیاتی نیروی زمینی ارتش ـ از ۶۲/۵/۲۷ تا ۶۴/۶/۳۱

۹۲ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های هیأت واگذاری زمین ـ استان‌های آذربایجان‌غربی ، کردستان و کرمانشاه ـ از ۶۰ /۳/۱۹ تا ۶۴/۵/۲۰

۹۳ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های وزارت دفاع ملی ـ از ۵۸/۷/۱۷ تا ۵۹/۳/۳۰

۹۴ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ پایگاه سرآسیاب برق (حاج میکائیل) ـ سنندج ـ از ۵۹/۴/۸ تا ۶۳/۸/۱۱

۹۵ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های تیپ ۱۰۰ انصار الرسول (ص) سپاه ـ از ۵۹/۲/۱ تا ۶۴/۶/۳

۹۶ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های تیپ ۱۰۵ ویژه قدس (لشکر ۵۲ قدس) سپاه ـ از ۶۱/۹/۱ تا ۶۴/۷/۲

۹۷ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های تیپ ۱۱۰ شهید بروجردی سپاه ـ از ۶۲/۴/۱ تا۶۴/۳/۲۱

۹۸ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های تیپ ۱۱۴ امیرالمؤمنین (ع) سپاه ـ ایلام ـ از ۶۱/۷/۵ تا ۶۴/۷/۲

۹۹ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های تیپ ۲۹ (۳۱۳) نبی‌اکرم (ص) سپاه ـ از ۶۲/۱/۱ تا۶۴/۷/۲۰

۱۰۰ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های تیپ ۳۲ انصار الحسین (ع) سپاه ـ از ۶۱/۱/۲۵ تا ۶۴/۷/۳

۱۰۱ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های تیپ ۳۹ بیت‌المقدس سپاه ـ از ۶۳/۱۲/۱۵ تا ۶۴/۷/۲۰

۱۰۲ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های تیپ ۵۵ ویژه شهدا (لشکر ۵۵ ویژه شهدا) سپاه ـ از ۶۰/۱/۱۵ تا ۶۴/۶/۳۱

۱۰۳ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های تیپ ۶۶۲ شهید افیونی سپاه ـ از ۶۳/۴/۲۵ تا ۶۳/۱۲/۱۵

۱۰۴ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های تیپ ۷۲ هاشمی نژاد سپاه ـ کامیاران ـ از ۶۱/۴/۱ تا ۶۲/۱۰/۸

۱۰۵ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های تیپ المهدی (عج) سپاه ـ از ۶۱/۴/۱۷ تا ۶۴/۷/۲

۱۰۶ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های تیپ شهید جوانی سپاه ـ بوکان ـ از ۶۲/۸/۸ تا ۶۴/۲/۸

۱۰۷ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های تیپ شهید حجتی سپاه ـ دیواندره ـ از ۶۲/۸/۸ تا ۶۴/۲/۸

۱۰۸ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های تیپ شهید طیاره سپاه ـ سقز ـ از ۶۲/۸/۸ تا ۶۴/۲/۸

۱۰۹ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های تیپ شهید ناصر کاظمی سپاه ـ سردشت ـ از ۶۲/۸/۸ تا ۶۴/۴/۲۵

۱۱۰ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ تیپ مرزی مالک‌اشتر ـ مریوان ـ از ۶۲/۱۰/۲ تا ۶۳/۴/۱۵

۱۱۱ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ دادستانی سپاه ـ استان‌های آذربایجان‌غربی ، کردستان و کرمانشاه ـ از ۶۰/۴/۲۰ تا ۶۴/۶/۱۴

۱۱۲ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سازمان پیشمرگان مسلمان کرد ـ از ۵۸/۱۲/۱۰ تا ۶۲/۹/۱۵

۱۱۳ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ آذربایجان‌غربی ـ از ۵۸/۸/۲۲ تا ۶۴/۷/۲

۱۱۴ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ اردبیل ـ از ۶۰/۲/۹ تا ۶۰/۴/۶

۱۱۵ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ ارومیه ـ از ۵۸/۸/۲۲ تا ۶۴/۶/۳۱

۱۱۶ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ اسلام‌آباد ـ از ۵۸/۱۱/۸ تا ۶۲/۲/۲۱

۱۱۷ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ اشنویه ـ از ۶۲/۸/۲۵ تا ۶۴/۷/۲

۱۱۹ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ بانه ـ از ۵۹/۲/۲۵ تا ۶۴/۶/۲۸

۱۲۰ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ بناب ـ از ۶۰/۷/۱۹ تا ۶۱/۳/۳

۱۲۱ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ بوکان ـ از ۵۹/۳/۱۲ تا ۶۴/۶/۲۸

۱۲۲ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ بیجار ـ از ۵۹/۴/۳ تا ۶۳/۹/۲۹

۱۲۳ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ پاوه ـ از ۵۸/۹/۱۲ تا ۶۲/۳/۱۵

۱۲۴ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ تبریز ـ از ۶۰/۲/۱۴ تا ۶۰/۶/۱۰

۱۲۵ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ تکاب ـ از ۵۹/۱/۲ تا ۶۴/۶/۱۵

۱۲۶ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ دیواندره ـ از ۵۸/۹/۱۵ تا ۶۴/۶/۲۶

۱۲۷ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ زنجان ـ از ۶۰/۱۰/۲۰ تا ۶۱/۳/۳

۱۲۸ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ سرپل‌ذهاب ـ از ۵۸/۱۰/۱۰ تا ۶۱/۳/۲۵

۱۲۹ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ سردشت ـ از ۵۹/۱/۳ تا ۶۴/۶/۳۱

۱۳۰ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ سقز ـ از ۵۸/۸/۴ تا ۶۴/۶/۳۱

۱۳۱ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ سلماس ـ از ۶۰/۲/۵ تا ۶۴/۷/۲

۱۳۲ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ سنقر ـ از ۶۰/۷/۱۳ از ۶۳/۷/۴

۱۳۳ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ سنندج ـ از ۵۸/۷/۲۳ تا ۶۴/۶/۱۵

۱۳۴ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ شاهین‌دژ ـ از ۵۹/۲/۱۲ تا ۶۴/۶/۲

۱۳۵ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ قروه ـ از ۵۹/۵/۲۴ تا ۶۴/۶/۱۵

۱۳۶ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ کامیاران ـ از ۵۹/۳/۱ تا ۶۴/۴/۱

۱۳۷ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ کردستان ـ از ۵۸/۱۰/۲ تا ۶۴/۷/۳۰

۱۳۸ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ کرمانشاه ـ از ۵۸/۱۰/۳ تا ۶۲/۲/۲۱

۱۳۹ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ مرند ـ از ۶۰/۹/۶ تا ۶۰/۱۰/۱۷

۱۴۰ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ مریوان ـ از ۵۸/۸/۱۵ تا ۶۴/۶/۲۹

۱۴۱ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ منطقه ۱۱ ـ از ۶۰/۵/۱۱ تا ۶۴/۳/۱۰

۱۴۲ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ منطقه ۱۲ ـ از ۶۰/۵/۲۰ تا ۶۴/۷/۲

۱۴۳ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ منطقه ۵ کشوری ـ از ۶۰/۸/۵ تا ۶۳/۱/۱۱

۱۴۴ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ منطقه ۷ کشوری ـ از ۵۹/۷/۲ تا ۶۲/۱۱/۱۸

۱۴۵ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ مهاباد ـ از ۵۸/۸/۵ تا ۶۴/۶/۳۱

۱۴۶ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ میاندوآب ـ از ۵۸/۱۱/۳ تا ۶۳/۴/۸

۱۴۷ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ نقده ـ از ۵۹/۱/۱۲ تا ۶۴/۶/۳۰

۱۴۸ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ همدان ـ از ۶۰/۴/۲۰ تا ۶۰/۷/۱۵

۱۴۹ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ ستاد شمال کردستان ـ از ۶۰/۹/۲۶ تا ۶۱/۲/۱۹

۱۵۰ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ ستاد کل (ستاد مشترک سپاه) ـ از ۵۹/۳/۲۲ تا ۶۳/۸/۱۳

۱۵۱ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های ارتش و سپاه ـ ستاد مشترک ـ سنندج ـ

از ۵۹/۲/۱۲ تا ۵۹/۱۰/۷

۱۵۲ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های ستادهای وابسته به سپاه ـ کردستان ، سقز ، دیواندره ، بوکان ، سنندج ، بیجار و مریوان ـ از ۶۱/۴/۲ تا ۶۲/۶/۱۵

۱۵۳ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های قرارگاه بدر ـ کامیاران ، کرمانشاه و بانه ـ از ۶۲/۶/۱۲ تا ۶۴/۷/۲

۱۵۴ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ قرارگاه بعثت ـ بانه و سردشت ـ از ۶۱/۷/۱۶ تا ۶۲/۶/۳۱

۱۵۵ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ قرارگاه حمزه (ع) ـ ارومیه ـ از ۶۰/۴/۱۵ تا ۶۴/۷/۲

۱۵۶ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ قرارگاه رمضان ـ سردشت ، نقده ، بانه ، مریوان و کرمانشاه ـ از ۶۲/۸/۳۰ تا ۶۴/۶/۳۱

۱۵۷ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ قرارگاه شهید بروجردی ـ ارومیه ـ از ۶۳/۳/۲۹ تا ۶۳/۵/۳۰

۱۵۸ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های ارتش و سپاه ـ قرارگاه مشترک شهید شهرامفر ـ از ۶۰/۲/۸ تا ۶۲/۴/۱۲

۱۵۹ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ قرارگاه شهید شهرامفر ـ سنندج ـ از ۶۰/۲/۸ تا ۶۴/۳/۳۰

۱۶۰ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های سپاه ـ قرارگاه قدس ـ از ۶۰/۸/۲ تا ۶۲/۳/۲

۱۶۱ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های ارتش و سپاه ـ قرارگاه مشترک کمبا ۱۱ ـ پیرانشهر و سردشت ـ از ۵۹/۸/۲۲ تا ۶۴/۶/۳۱

۱۶۲ ـ پیام‌ها، گزارش‌ها و خبرنامه‌های ارتش و سپاه ـ قرارگاه مشترک حمزه سیدالشهدا (ع)ـ از ۵۹/۹/۳۰ تا ۶۴/۶/۳۱

۱۶۳ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های قرارگاه مقدم ارتش و سپاه ـ سردشت ـ از ۶۳/۸/۲۷ تا ۶۴/۷/۲

۱۶۴ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های قرارگاه مقدم حمزه (ع) سپاه ـ مهاباد ، سقز ، پیرانشهر و مریوان ـ از ۶۲/۱/۱۵ تا ۶۴/۷/۴

۱۶۵ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های قرارگاه نجف اشرف ـ از ۵۹/۴/۱ تا ۶۴/۴/۲۲

۱۶۶ ـ پیام‌ها ، گزارش‌ها و خبرنامه‌های قرارگاه وحدت ـ بانه و سقز ـ از ۶۲/۳/۲۱ تا ۶۴/۷/۲

۱۶۷ ـ پیام‌ها و بولتن‌های خبری ـ ادارات دفاتر عمران امام خمینی (ره) ـ مناطق غرب و شمال‌غرب ـ از ۶۰/۷/۴ تا ۶۴/۷/۲

۱۶۸ ـ پیام‌ها و بولتن‌های خبری ـ ادارات سازمان کشاورزی ـ مناطق غرب و شمال‌غرب ـ از ۶۰/۶/۱۱ تا ۶۴/۷/۲

۱۶۹ ـ پیام‌ها و بولتن‌های خبری ـ ادارات صنایع و معادن ـ مناطق غرب و شمال‌غرب ـ از ۶۰/۴/۲۴ تا ۶۴/۷/۲

۱۷۰ ـ پیام‌ها و بولتن‌های خبری ـ ادارات مخابرات ـ مناطق غرب و شمال‌غرب ـ از ۵۹/۳/۲۵ تا ۶۴/۷/۲

۱۷۱ ـ پیام‌ها و بولتن‌های خبری ـ ادارات هلال احمر ـ مناطق غرب و شمال‌غرب ـ از ۵۹/۲/۳۱ تا ۶۴/۷/۲

۱۷۲ ـ پیام‌های شهید محراب حضرت آیت‌الله اشرفی اصفهانی ـ از ۵۸/۷/۲۰ تا ۶۱/۷/۴

۱۷۳ ـ تبلیغات سپاه کردستان ـ خلاصه رویدادهای کردستان ، جزوه اول ـ سنندج ـ نشر سپاه ـ ۱۳۶۶

۱۷۴ ـ تبلیغات سپاه کردستان ـ خلاصه رویدادهای کردستان ، جزوه دوّم ـ سنندج ـ نشر سپاه ـ ۱۳۶۶

۱۷۵ ـ تبلیغات سپاه کردستان ـ خلاصه رویدادهای کردستان ، جزوه سوم ـ سنندج ـ نشر سپاه ـ ۱۳۶۶

۱۷۶ ـ تبلیغات و انتشارات سپاه منطقه مقاومت چهارمحال و بختیاری ـ حماسه‌ی شاخ شمیران به همراه مجموعه خاطراتی از سرداران شهید استان چهارمحال و بختیاری و تیپ مستقل ۴۴ قمر بنی‌هاشم (ع) ـ تهران ـ معاونت انتشارات مرکز فرهنگی سپاه ـ پاییز ۱۳۷۴

۱۷۷ ـ تحقیقات نظامی سپاه کردستان ـ نگرشی بر گروهک‌های منحله در کردستان،کد ۱۰۱ ـ سنندج ـ سپاه کردستان ـ ۱۳۶۲

۱۷۸ـ تحقیقات نظامی آموزش نظامی ستاد مرکزی سپاه ـ شیوه‌های عملیات در کردستان ـ تهران ـ آموزش نظامی ستاد مرکزی سپاه ـ تیر ۱۳۶۳

۱۷۹ ـ تراب‌زمری عبدالمجید ـ جنگ ایران و عراق ، ترجمه مژگان نژند ـ تهران ـ نشر سفیر وزارت فرهنگ و ارشاد ـ ۱۳۶۸

۱۸۰ ـ توسعه و پدافند داخلی ـ معاونت آموزش ـ تهران ـ دانشکده فرماندهی و ستاد سپاه ـ ۱۳۷۳

۱۸۱ ـ تیپ مستقل ۸۳ امام جعفرصادق (ع) ـ سخن شمع خاتم ـ مجموعه سخنرانی‌های حجت‌الاسلام و المسلمین شهید عبدالله میثمی جانشین نماینده امام (ره) در یگان‌های رزم سپاه ـ تهران ـ معاونت تبلیغات و انتشارات نیروی زمینی سپاه ـ پاییز ۱۳۷۴

۱۸۲ ـ تیپ یکم روح‌الله(ره) ـ لشکر ۱۷ علی‌بن‌ابیطالب (ع) ـ بررسی شهرستان سردشت ـ ۶ جلد ـ قم ـ لشکر ۱۷ علی ابن ابی‌طالب (ع) سپاه ـ ۱۳۷۷

۱۸۳ ـ جابر ، پائول و دیگران (گری‌سیک ،کازاکی هیساهیتوا و مونیسی دوّمینگو) ـ منابع قدرت‌های بزرگ در خلیج فارس ، ترجمه مجید قهرمانی ـ تهران ـ نشر سفیر وزارت فرهنگ و ارشاد ـ ۱۳۷۰

۱۸۴ ـ جزوه آموزشی شماره ۶ ـ مسائل سیاسی و اقتصادی کردستان ـ تهران ـ اداره آموزش سپاه ـ ۱۳۶۳

۱۸۵ ـ جعفری ، عباس ـ فرهنگ گیتاشناسی (اصطلاحات جغرافیایی) ـ تهران ـ نشر

گیتاشناسی ـ ۱۳۶۰

۱۸۶ ـ جعفری ولدانی ، اصغر ـ بررسی تاریخی اختلافات مرزی ایران و عراق ـ تهران ـ دفتر نشر فرهنگ اسلامی ـ ۱۳۷۸

۱۸۷ ـ جلالی ، غلامرضا ـ استراتژی امنیتی ج.ا.ا در کردستانات در دهه ۶۰ ـ تهران ـ دانشکده فرماندهی و ستاد سپاه ـ ۱۳۷۹

۱۸۸ ـ جلالی‌پور ، حمیدرضا ـ کردستان علل تداوم بحران آن پس از انقلاب اسلامی ـ تهران ـ مؤسسه چاپ و انتشارات وزارت امورخارجه ـ ۱۳۷۲

۱۸۹ ـ جلیلی ، سید هدایت ـ کتابشناسی توصیفی جنگ تحمیلی (۱) ـ تهران ـ نشر ستاد کل نیروهای مسلّح ـ ۱۳۷۰

۱۹۰ ـ جمعی از خانواده شهدا با همکاری بنیاد شهید اصفهان ـ لاله‌های جاویدان (یادواره‌ی شهدای لادان اصفهان ـ اصفهان ـ سازمان تبلیغات اسلامی ـ چاپ رامین ـ تابستان ۱۳۷۰

۱۹۱ ـ جمعی از نویسندگان با ویراستاری دکتر مصطفی ملکوتیان ـ انقلاب اسلامی و چرا و چگونگی رخداد آن ـ نهاد مقام معظم رهبری در دانشگاهها ـ تهران ـ نشر باقری ـ چاپ هفتم ـ ۱۳۷۸

۱۹۲ـ جمعی از نویسندگان ـ مجموعه مقالات نخستین همایش سراسری بررسی ویژگی‌ها و عوامل خلاقیت و ابتکار عمل رزمندگان اسلام در دفاع مقدس ؛ دانشکده افسری سپاه سال ۱۳۸۱ (جلد اول) ـ تهران ـ دانشگاه امام حسین (ع) ـ ۱۳۸۲

۱۹۳ ـ جمعی از نویسندگان لشکر ۱۷ علی‌بن‌ابی‌طالب (ع) ـ علمداران سرافراز (زندگی‌نامه جمعی از فرماندهان شهید لشکر ۱۷ علی‌بن‌ابیطالب) ، ۲ جلد ـ قم ـ ستاد یادواره سرداران شهید لشکر ۱۷ سپاه ـ شهریور ۱۳۷۴

۱۹۴ ـ چمران ، مصطفی ـ کتاب کردستان ـ تهران ـ نشر بنیاد شهید چمران ـ ۱۳۶۴

۱۹۵ ـ سردار شهید حاجی حاتم ، مجید ـ نبرد مخصوص ـ ارومیه ـ دفتر مطالعات و تحقیقات نظامی قرارگاه حمزه (ع) ـ بهمن ۱۳۶۵

۱۹۶ ـ حبیبی ، علی ـ شناسایی ایلات و عشایر استان آذربایجان غربی ـ ارومیه ـ لشکر ۶۴ ارتش ـ ۱۳۷۳

۱۹۷ ـ حجازی ، فخرالدین ـ جنگ از دیدگاه نهج‌البلاغه ـ تهران ـ نشر بعثت ـ ۱۳۶۲

۱۹۸ ـ حجتی (پریشان) ، محمد ـ رویش جوانه‌ها در پرتو عاشورا ـ تهران ـ نشر تبلیغات جبهه و جنگ ـ ۱۳۶۲

۱۹۹ ـ حسن بیگی ، ابراهیم ـ چنه‌ها ، مجموعه داستان از گروهک‌های ضدانقلاب در کردستان ـ تهران ـ انتشارات برگ ـ چاپ سوم ـ ۱۳۶۹

۲۰۰ ـ حسن‌زاده ، فرهاد ـ مسافر بهشت (خاطرات زندگی شهید محمدرضا مرادی مسئول اطلاعات و عملیات لشکر ثارالله) ـ کرمان ـ نشر کنگره کرمان و سیستان و بلوچستان ـ ۱۳۷۷

۲۰۱ ـ حسن‌زاده ، عبدالله ـ نیم قرن دمکرات یا ۵۰ سال مبارزه ـ عراق ـ ۱۳۷۸

۲۰۲ ـ حسینی ، سید یعقوب و جوادی‌پور محمد ـ هشت سال دفاع مقدس (نبردهای غرب کشور ـ جلد پنجم) تهران ـ نشر چاپخانه ارتش ـ ۱۳۷۳

۲۰۳ ـ حضرت آیت‌الله حائری شیرازی ـ رویش جوانه‌ها در پرتو عاشورا (مجموعه سخنرانی‌های حضرت آیت‌الله حائری شیرازی) ـ تهران ـ نشر تبلیغات جبهه و جنگ ـ ۱۳۶۲

۲۰۴ ـ حقیقت (رفیع) ، عبدالرّفیع ـ فرهنگ تاریخی و جغرافیایی شهرستان‌های ایران ـ تهران ـ انتشارات کومش ـ ۱۳۷۶

۲۰۵ ـ حمیدالله ، محمد ـ سلوک بین‌المللی دولت اسلامی ـ ترجمه سید مصطفی محقق‌داماد ـ تهران ـ مرکز نشر علوم اسلامی ـ ۱۳۸۰

۲۰۶ ـ حیدری ، نورالدین و عسکری ، علیرضا ـ جنود الرحمن (نشریه فرهنگی ناحیه کردستان شماره ۱) ـ سنندج ـ تیر ۱۳۶۷

۲۰۷ ـ خاتمی ، احمد ـ جنگ از دیدگاه قرآن و حدیث ـ تهران ـ نشر سپاه ـ ۱۳۶۳

۲۰۸ ـ خاطرات فرزندان شهید محمدامین رحمانی ـ سنندج ـ ۱۳۸۲

۲۰۹ ـ خامه‌یار ، محمد ـ با باران سپیده ـ قم ـ لشکر ۱۷ علی‌بن ابی‌طالب (ع) سپاه ـ ۱۳۷۵

۲۱۰ ـ خامه‌یار ، محمد ـ مردانی از بهشت (دفتر اول خلاصه زندگینامه‌ی شهدای لشکر ۱۷ سپاه) ـ قم ـ نشر ستاد یادواره‌ی سرداران شهید لشکر ۱۷ علی‌بن‌ابی‌طالب (ع) ـ اسفند ۱۳۷۵

۲۱۱ ـ خبرنامه سپاه ـ اهواز ـ ۶۰/۲/۲۲

۲۱۲ ـ خبرنامه‌های ماهانه خبرگزاری پارس (ج.ا.ا) در استان کردستان از ۵۸/۷/۷ تا ۶۱/۲/۳۱

۲۱۳ ـ خسروی ، فریدون ـ سوز ، مستند داستانی از مجموعه خاطرات سردار شهید سرتیپ پاسدار اکبر آقابابایی ـ اصفهان ـ لشکر ۱۴ امام حسین (ع) ـ تابستان ۱۳۷۸

۲۱۴ ـ خضری ، سعید ـ جغرافیای طبیعی کردستان (موکریان با تأکید بر حوضه‌ی زاب (شهرستان‌های سردشت ، بانه ، پیرانشهر ، مهاباد ، بوکان ، سقز ، نقده و اشنویه) ـ سنندج ـ انتشارات ناقوس ـ تابستان ۱۳۷۹

۲۱۵ ـ دانشجویان مسلمان پیرو خط امام ـ فعالیت‌های اقتصادی و نظامی کشورهای کمونیستی ـ تهران ـ مرکز نشر اسناد لانه جاسوسی ـ ۱۳۶۵

۲۱۶ ـ دانشجویان مسلمان پیرو خط امام (ره) ـ کردستان (۱) اسناد لانه جاسوسی ـ جلد شماره‌ی ۳۱ ـ تهران ـ انتشارات پیام آزادی ـ ۱۳۶۰

۲۱۷ ـ دانشجویان مسلمان پیرو خط امام (ره) ـ کردستان (۲) ـ اسناد لانه جاسوسی ـ جلد شماره‌ی ۳۲ ـ تهران ـ انتشارات پیام آزادی ـ ۱۳۶۰

۲۱۸ ـ دانشکده افسری سپاه ـ گزیده‌های نظامی ـ اصفهان ـ نشر گیتاشناسی ـ ۱۳۷۱

۲۱۹ ـ دانشکده پیاده ارتش جمهوری اسلامی ایران ـ اصول و قواعد اساس رزم (عملیات آفندی و پدافندی) ـ ۲ جلد ـ تهران ـ نیروی زمینی ارتش ـ ۱۳۶۶

۲۲۰ ـ دانشکده علوم و فنون نظامی ـ حفاظت و اطلاعات جزوه شماره یک ـ تهران ـ دانشگاه امام حسین (ع) ـ ۱۳۶۶

۲۲۱ ـ دانشکده علوم و فنون نظامی سپاه ـ دانستنی‌های پیاده ـ ۲ جلد ـ تهران ـ نشر سپاه ـ ۱۳۶۱

۲۲۲ ـ دانشکده‌ی فرماندهی و ستاد دفتر مطالعات ـ عوامل مؤثر بر استراتژی ملی ـ سلسله‌ی نشریات تحقیقاتی ـ شماره‌ی ۱۳ ـ تهران ـ سپاه ـ پاییز ۱۳۷۰

۲۲۳ ـ دانشگاه امام حسین (ع) ـ هنر جنگ ـ تهران ـ معاونت آموزش ـ ۱۳۷۲

۲۲۴ ـ داوری ، حمیدرضا و داوری ، مهدی ـ سلام سردار (گذری بر زندگی‌نامه سردار شهید حاج حسین روح‌الامین) ـ تهران ـ نشر شاهد ـ ۱۳۷۹

۲۲۵ ـ داوری ، حمیدرضا ـ کجایند مردان مرد (مجموعه خاطرات شهیدان محمد رضا افیونی ، رسول هلالی و اصغر جوانی) ـ اصفهان ـ دانشکده افسری (علوم پایه نظامی) دانشگاه امام حسین ـ پاییز ۱۳۷۶

۲۲۶ ـ داوری ، حمیدرضا ـ قاف عشق (مجموعه خاطرات مربوط به سردار شهید سیدحسین روح‌الامین) ـ اصفهان ـ نشر لشکر ۱۴ امام حسین (ع) ـ زمستان ۱۳۷۹

۲۲۷ ـ دبیرخانه‌ی کنفرانس بین‌المللی تجاوز و دفاع ـ بازشناسی جنبه‌های تجاوز و دفاع ـ جلد اول ـ تبیین مبانی نظری جنگ و دفاع (مقالات ارائه شده به کنفرانس بین‌المللی تجاوز و دفاع) ـ تهران ـ سپهر ـ ۱۳۶۸

۲۲۸ ـ دبیرخانه‌ی کنفرانس بین‌المللی تجاوز و دفاع ـ بازشناسی جنبه‌های تجاوز و دفاع ـ جلد دوّم ـ ابعاد سیاسی و مسائل حقوق بین‌الملل (مقالات ارائه شده به کنفرانس بین‌المللی تجاوز و دفاع) ـ تهران ـ سپهر ـ ۱۳۶۸

۲۲۹ ـ درودیان ، محمد ـ آغاز تا پایان (سیری در جنگ عراق و ایران) ـ تهران ـ نشر مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ سپاه ـ ۱۳۷۶

۲۳۰ ـ دست نوشته‌ها و خاطرات سردار شهید حاج میکائیل محمد گیلانی ـ مربوط به سال‌های ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۴

۲۳۱ ـ دست نوشته‌های سردار شهید حاج سعید توفیقی ـ مربوط به سال‌های ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۴

۲۳۲ ـ دست نوشته‌های سردار شهید حاج اصغر جوانی ـ مربوط به سال‌های ۱۳۵۹ تا زمان شهادت در سال ۱۳۶۲

۲۳۳ ـ دفاتر ثبت وقایع مسؤلین شب قرارگاه حمزه ـ از ۶۱/۳/۱ تا ۶۴/۷/۵

۲۳۴ ـ دفاتر ثبت وقایع مسؤلین شب سپاه کردستان ـ از ۶۱/۴/۲۰ تا ۶۴/۷/۶

۲۳۵ ـ دفتر ادبیات و هنر مقاومت ـ غروب غربت (خاطرات آزادگان سمنان) ـ تهران ـ حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی ـ ۱۳۷۲

۲۳۶ ـ دفتر تبلیغات اسلامی حوزه‌ی علمیه قم واحد یادبودها ـ شهدای روحانیت در جبهه ـ قم ـ مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی ـ زمستان ۱۳۶۲

۲۳۷ ـ دفتر سیاسی سپاه ـ جنگ و تجاوز جبهه امپریالیستی دهه اخیر ـ تهران ـ نشر سپاه ـ ۱۳۶۰

۲۳۸ ـ دفتر سیاسی سپاه ـ مروری بر مهمترین رخدادهای سیاسی دهه اخیر ـ تهران ـ نشر مؤسسه کیهان ـ ۱۳۶۹

۲۳۹ ـ دفتر سیاسی سپاه ـ تروریسم ضد مردمی ـ تهران ـ معاونت سیاسی سپاه ـ ۱۳۶۱

۲۴۰ ـ دفتر طرح و برنامه قرارگاه حمزه (ع) ـ فرهنگ واژه‌های نظامی ـ ارومیه ـ نشر معاونت سیاسی قرارگاه حمزه (ع) ـ چاپ دوّم ـ ۱۳۶۷

۲۴۱ ـ دفتر مطالعات دانشکده فرماندهی و ستاد سپاه ـ استراتژی و کاربرد آن ـ سلسله نشریات تحقیقاتی شماره ۱۰ ـ تهران ـ دانشکده فرماندهی و ستاد سپاه ـ آبان ۱۳۶۸

۲۴۲ ـ دفتر مطالعات نظامی قرارگاه حمزه (ع) سپاه ـ جغرافیای نظامی عراق ـ کد نشریه (۶ ـ ۳۱۳) ـ ارومیه ـ قرارگاه حمزه (ع) سپاه ـ مهر ۱۳۶۶

۲۴۳ ـ دفتر مطالعات و تحقیقات اجتماعی ، سیاسی قرارگاه حمزه (ع) سپاه ـ بررسی و شناختی جامع از سردشت ـ ارومیه ـ قرارگاه حمزه (ع) ـ ۱۳۶۴

۲۴۴ ـ دفتر مطالعات و دانشکده فرماندهی و ستاد سپاه ـ امنیت ملّی در کشورهای جهان سوم (سلسله نشریات تحقیقاتی شماره ۱۱) ـ تهران ـ دافوس سپاه ـ تابستان ۱۳۷۰

۲۴۵ ـ ابریشمی ، عبدالله ـ مسأله‌ی کرد در خاورمیانه و عبدالله اوجالان ـ انتشارات توکلی ـ گلبان چاپ ـ چاپ اول ـ ۱۳۷۸

۲۴۶ ـ دکتر عزتی جغرافیای نظامی ایران ـ تهران ـ آموزشگاه فرماندهی و ستاد سپاه ـ مهر ۱۳۶۵

۲۴۷ ـ دهقان ، احمد ـ تک آخر (دست نوشته‌های سردار شهید غلامرضا صالحی) ـ تهران ـ نشر کنگره سرداران تهران ـ ۱۳۷۸

۲۴۸ ـ دهقان ، احمد ـ همسفر (خاطرات زندگی شهید حمید قلنبر) ـ کرمان ـ نشر لشکر ۴۱ ثارالله ـ پاییز ۱۳۷۶

۲۴۹ ـ توکلی ، محمد رئوف ـ تاریخ تصوف در کردستان ـ تهران ـ انتشارات توکلی ـ ۱۳۷۸

۲۵۰ ـ رایانه اداره‌ی عملیات ستاد مشترک سپاه ـ فهرست موضوعی مقالات نظامی ـ امنیتی ، شماره ۸ روانی ـ تهران ـ سپاه ـ مرداد ۷۹

۲۵۱ ـ رایانه اداره‌ی عملیات ستاد مشترک سپاه ـ فهرست موضوعی مقالات نظامی ـ امنیتی ، شماره ۷ نظامی ـ تهران ـ سپاه ـ مرداد ۷۹

۲۵۲ ـ رایانه اداره‌ی عملیات ستاد مشترک سپاه ـ فهرست موضوعی مقالات ، شماره ۲ استراتژی ـ تهران ـ سپاه ـ اردیبهشت ۷۹

۲۵۳ ـ رایانه اداره‌ی عملیات ستاد مشترک سپاه ـ فهرست موضوعی مقالات ، شماره ۵ جنگ ـ تهران ـ سپاه ـ تیرماه ۷۹

۲۵۴ ـ رایانه اداره‌ی عملیات ستاد مشترک سپاه ـ فهرست موضوعی مقالات ، شماره ۱ امنیت ـ تهران ـ سپاه ـ اردیبهشت ۷۹

۲۵۵ ـ رایانه اداره‌ی عملیات ستاد مشترک سپاه ـ فهرست موضوعی مقالات نظامی ـ امنیتی ، شماره ۳ وحدت ـ تهران ـ سپاه ـ شهریور ۷۹

۲۵۶ ـ رجبی ، فاطمه ـ آمریکا شیطان بزرگ ـ تهران ـ نشر علامه طباطبائی ـ ۱۳۷۶

۲۵۷ ـ روزنامه اطلاعات ـ تهران ـ نشر مؤسسه‌ی اطلاعات ـ از ۱۳۵۸/۴/۲۳ تا ۱۳۶۴/۶/۳۱

۲۵۸ ـ روزنامه جمهوری اسلامی ـ تهران ـ از ۵۸/۱۱/۳۰ تا ۶۳/۱/۱

۲۵۹ ـ روزنامه کیهان ـ تهران ـ نشر مؤسسه‌ی کیهان ـ از ۱۳۵۸/۷/۱ تا ۱۳۶۴/۷/۱

۲۶۰ ـ زمانی ، سید قاسم ـ حقوق بین‌الملل و کاربرد سلاحهای شمیایی در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران ـ تهران ـ نشر بنیاد حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس ـ تهران ـ ۱۳۷۶

۲۶۱ ـ زنده‌دل ، حسن و دستیاران ـ مجموعه راهنمای جامع ایرانگردی استان کردستان ـ تهران ـ نشر ایرانگردان ـ ۱۳۷۸

۲۶۲ ـ زوارکعبه ، محمدحسین ـ جاده‌های دوزخ (خاطرات افسران اسیر عراقی) ـ تهران ـ نشر حوزه هنری ـ ۱۳۷۵

۲۶۳ ـ ژاکار ، رولان ـ اسرار جنگ خلیج فارس ـ ترجمه دکتر عباس آگاهی ـ تهران ـ دفتر نشر فرهنگ اسلامی ـ ۱۳۷۰

۲۶۴ ـ سازمان برنامه و بودجه استان کردستان ، معاونت آمار و اطلاعات ـ آمارنامه استان کردستان ۱۳۷۴ ـ کردستان ـ اردیبهشت ۱۳۷۶

۲۶۵ ـ سازمان برنامه و بودجه استان کرمانشاه ، معاونت آمار و اطلاعات ـ آمارنامه استان کرمانشاه ۱۳۷۴ ـ کرمانشاه ـ مرداد ۱۳۷۶

۲۶۶ ـ سازمان برنامه و بودجه استان کرمانشاه ، معاونت آمار و اطلاعات ـ آمارنامه‌ی استان کرمانشاه ۱۳۷۳ ـ کرمانشاه ـ بهمن ۱۳۷۴

۲۶۷ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سالنامه‌ی آماری کشور ۱۳۷۶ ـ تهران ـ بهار ۱۳۷۸

۲۶۸ ـ سازمان برنامه و بودجه استان کردستان ، معاونت آمار و اطلاعات ـ آمارنامه استان کردستان ۱۳۷۵ ـ کردستان ـ دی ۱۳۷۶

۲۶۹ ـ سازمان برنامه و بودجه استان آذربایجان‌غربی ، معاونت آمار و اطلاعات ـ آمارنامه‌ی استان

آذربایجان‌غربی ۱۳۷۵ ـ آذربایجان‌غربی ـ فروردین ۱۳۷۷

۲۷۰ ـ سازمان برنامه و بودجه استان کرمانشاه ، معاونت آمار و اطلاعات ـ آمارنامه استان کرمانشاه ۱۳۷۶ ـ کرمانشاه ـ آذر ۱۳۷۷

۲۷۱ ـ سازمان برنامه و بودجه استان ایلام ، معاونت آمار و اطلاعات ـ آمارنامه‌ی استان ایلام ۱۳۷۵ ـ ایلام ـ بهمن ۱۳۷۶

۲۷۲ ـ سازمان برنامه و بودجه ـ مرکز آمار ایران ـ سالنامه آماری کشور ۱۳۷۴ ـ تهران ـ اسفند ۱۳۷۵

۲۷۳ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان گیلانغرب (استان کرمانشاه) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ دی ۱۳۷۶

۲۷۴ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان جوانرود (استان کرمانشاه) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ دی ۱۳۷۶

۲۷۵ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان کرمانشاه (استان کرمانشاه) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ دی ۱۳۷۶

۲۷۶ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی استان کرمانشاه ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ مهرماه ۱۳۷۶

۲۷۷ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان سنقر (استان کرمانشاه) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ دی ۱۳۷۶

۲۷۸ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان پاوه (استان کرمانشاه) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ دی ۱۳۷۶

۲۷۹ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان اسلام‌آبادغرب (استان کرمانشاه) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ دی ۱۳۷۶

۲۸۰ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان کنگاور (استان کرمانشاه) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ دی ۱۳۷۶

۲۸۱ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان سرپل‌ذهاب (استان کرمانشاه) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ دی ۱۳۷۶

۲۸۲ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان قصرشیرین (استان کرمانشاه) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ دی ۱۳۷۶

۲۸۳ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ،

نتایج تفصیلی شهرستان هرسین (استان کرمانشاه) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ دی ۱۳۷۶

۲۸۴ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان صحنه (استان کرمانشاه) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ دی ۱۳۷۶

۲۸۵ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، شناسنامه آبادی‌های شهرستان کرمانشاه ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ اسفند ۱۳۷۶

۲۸۶ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان پیرانشهر (استان آذربایجان‌غربی) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ آذر ۱۳۷۶

۲۸۷ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان سردشت (استان آذربایجان‌غربی) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ آذر ۱۳۷۶

۲۸۸ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی استان آذربایجان‌غربی ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ مهر ۱۳۷۶

۲۸۹ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان خوی (استان آذربایجان‌غربی) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ آذر ۱۳۷۶

۲۹۰ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان شاهین‌دژ (استان آذربایجان‌غربی) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ آذر ۱۳۷۶

۲۹۱ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان سلماس (استان آذربایجان‌غربی) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ آذر ۱۳۷۶

۲۹۲ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان بوکان (استان آذربایجان‌غربی) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ آذر ۱۳۷۶

۲۹۳ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان میاندوآب (استان آذربایجان‌غربی) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ آذر ۱۳۷۶

۲۹۴ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان ماکو (استان آذربایجان‌غربی) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ آذر ۱۳۷۶

۲۹۵ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال

۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان ارومیه (استان آذربایجان‌غربی) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ آذر ۱۳۷۶

۲۹۶ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان تکاب (استان آذربایجان‌غربی) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ آذر ۱۳۷۶

۲۹۷ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان نقده (استان آذربایجان‌غربی) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ آذر ۱۳۷۶

۲۹۸ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، شناسنامه آبادی‌های شهرستان ارومیه ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ اسفند ۱۳۷۶

۲۹۹ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن مهر ۱۳۶۵ ، نتایج تفصیلی معلولیت استان آذربایجان‌غربی ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ بهمن ۱۳۷۱

۳۰۰ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ طرح تهیه شناسنامه آماری شهرهای کشور در سال ۱۳۷۲ ، شناسنامه آماری شهرهای استان کرمانشاه (شهرهای دارای ۲۵۰۰۰ نفر جمعیت و بیشتر) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ مرداد ۱۳۷۴

۳۰۱ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن مهرماه ۱۳۶۵ ، نتایج تفصیلی معلولیت شهرستان سنندج (استان) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ اسفند ۱۳۷۱

۳۰۲ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن مهرماه ۱۳۶۵ ، نتایج تفصیلی معلولیت استان باختران ـ تهران ـ چاپ‌خانه مرکز آمار ایران ـ بهمن ۱۳۷۱

۳۰۳ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری اجتماعی و اقتصادی عشایر کوچنده ، ۱۳۶۶ ، فرهنگ عشایری ایل کرد ـ تهران ـ نشر مرکز آمار ایران ـ تابستان ۱۳۶۸

۳۰۴ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن مهرماه ۱۳۶۵ ـ نتایج تفصیلی شهرستان ارومیه ـ تهران ـ چاپ‌خانه مرکز آمار ایران ـ اردیبهشت ۱۳۶۸

۳۰۵ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن مهرماه ۱۳۶۵ ـ نتایج تفصیلی شهرستان اسلام‌آباد ـ تهران ـ چاپ‌خانه مرکز آمار ایران ـ خرداد ۱۳۶۸

۳۰۶ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن مهرماه ۱۳۶۵ ـ فرهنگ آبادی‌های شهرستان میاندوآب ـ تهران ـ چاپ‌خانه مرکز آمار ایران ـ تابستان ۱۳۶۸

۳۰۷ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن مهرماه ۱۳۶۵ ـ فرهنگ آبادی‌های شهرستان مهاباد ـ تهران ـ چاپ‌خانه مرکز آمار ایران ـ تابستان ۱۳۶۸

۳۰۸ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن مهرما ۱۳۶۵ ، نتایج تفصیلی مهاجرت ، کل کشور ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ اردیبهشت ۱۳۷۲

۳۰۹ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان قروه (استان کردستان) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ دی ۱۳۷۶

۳۱۰ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان سنندج (استان کردستان) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ دی ۱۳۷۶

۳۱۱ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، شناسنامه بخش‌های کشور (کل کشور) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ اردیبهشت ۱۳۷۸

۳۱۲ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن ـ مهرماه ۱۳۶۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان سنقر ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ خرداد ۱۳۶۸

۳۱۳ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن مهرماه ۱۳۶۵ ، فرهنگ‌آبادی‌های شهرستان اسلام‌آباد ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ تابستان ۱۳۶۸

۳۱۴ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن مهرماه ۱۳۶۵ ، نتایج تفصیلی نیروی انسانی شهر باختران ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ آذر ۱۳۷۱

۳۱۵ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن مهرماه ۱۳۶۵ ، نتایج تفصیلی شهرستان باختران ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ خرداد ۱۳۶۸

۳۱۶ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن مهرماه ۱۳۶۵ ، فرهنگ آبادی‌های شهرستان باختران ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ تابستان ۱۳۶۸

۳۱۷ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن مهرماه ۱۳۶۵ ، نتایج تفصیلی نیروی انسانی استان باختران ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ مرداد ۱۳۷۲

۳۱۸ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ، شناسنامه آبادی‌های شهرستان ایلام (استان ایلام) ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ اسفند ۱۳۷۶

۳۱۹ ـ سازمان برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن مهر ۱۳۶۵ ، فرهنگ‌آبادی‌های شهرستان خوی ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ تابستان ۱۳۶۸

۳۲۰ ـ سازمان پیشمرگان مسلمان کرد ، مفسده‌جویان را در کردستان افشا کنیم ـ کرمانشاه ـ انتشارات سازمان پیشمرگان مسلمان کرد ـ بهار ۱۳۶۰

۳۲۱ ـ سازمان جغرافیایی نیروهای مسلّح ـ نقشه در دفاع ، نقشه در سازندگی ـ تهران ـ اردیبهشت ۱۳۷۰

۳۲۲ ـ سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران ـ صیاد دلها (زندگینامه سپهبد شهید علی صیاد شیرازی) ـ تهران ـ چاپخانه ارتش ـ ۱۳۷۸

۳۲۳ ـ سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ـ نشریه سازمان ـ بی‌جا ـ روابط عمومی سپاه پاسداران ـ بی‌تا

۳۲۴ ـ سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ـ اطلاعیه شماره ۶۸ ـ ۱۳۵۸/۲/۵
۳۲۵ ـ سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ـ بیانیه شماره ۶۳ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۲/۲۴
۳۲۶ ـ سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ـ اطلاعیه شماره ۷۷ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۴/۳۱
۳۲۷ ـ سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ـ اعلامیه شماره ۸۱ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۶/۱
۳۲۸ ـ سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ـ اطلاعیه شماره ۶۹ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۷/۵
۳۲۹ ـ سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ـ اطلاعیه شماره ۸۹ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۷/۵
۳۳۰ ـ سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ـ اعلامیه شماره ۹۱ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۷/۲۲
۳۳۱ ـ سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ـ اطلاعیه شماره ۹۲ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۸/۱۸
۳۳۲ـ سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ـ برگه اطلاعیه شماره ۹۰ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۷/۲۰
۳۳۳ ـ ساعت‌چی ، محمود ـ اصول و فنون و اجرای مصاحبه ـ تهران ـ نشر امیرکبیر ـ چاپ دوّم ـ ۱۳۷۴
۳۳۴ ـ سپاه ـ جنگ و جهاد در قرآن (جزوه شماره ۱) ـ تهران ـ نشر سپاه ـ ۱۳۶۰
۳۳۵ ـ سپاه پاسداران ـ مجاهد در صحنه ـ تهران ـ انتشارات سپاه پاسداران ـ ۱۳۶۰
۳۳۶ ـ سپاه پاسداران استان کردستان ـ کردستان مردم پایدار و شهید ناصر کاظمی ـ سنندج ـ سپاه ـ ۱۳۶۲
۳۳۷ ـ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ـ گلبرگ‌های انقلاب اسلامی (۱) ، شهدای پاکباز سپاه ـ تهران ـ سپاه ـ پاییز ۱۳۶۰
۳۳۸ ـ سپاه پاسداران کردستان ـ انقلاب و ضدانقلاب ـ سنندج ـ انتشارات سپاه کردستان ـ چاپ اول ـ۱۳۶۷
۳۳۹ ـ سپاه کردستان ـ جزوه مروری بر مواضع گروه‌ها بعد از انقلاب ـ از ۵۸/۸/۲۰ تا ۶۴/۶/۱۵
۳۴۰ ـ سپاه مناطق ۷ و ۱۱ ـ اسوه (یادواره سردار شهید محمد بروجردی) ـ ارومیه و کرمانشاه ـ سپاه ـ اردیبهشت ۱۳۶۳
۳۴۱ ـ ستاد پشتیبانی کردستان در جهاد اصفهان ـ آشنایی با کردستان ـ اصفهان ـ دفتر پشتیبانی کردستان مستقر در جهاد اصفهان ـ ۱۳۶۱
۳۴۲ ـ ستاد یادواره‌ی بزرگداشت شهدای سریش‌آباد ـ روایت عشق (۲) : مجموعه خاطرات مرتبط با شهیدان گرانقدر سریش‌آباد کردستان ـ سنندج ـ بنیاد شهید استان کردستان ـ شهریور ۱۳۷۸
۳۴۳ ـ سردار شهید حاجی حاتم ، مجید ـ طرح کلی کمیته تدوین جلوه‌های ویژه ـ تهران ـ اداره‌ی عملیات ستاد مشترک سپاه ـ ۱۳۷۹
۳۴۴ ـ سعیدیان ، عبدالحسین ـ شناخت شهرهای ایران ـ تهران ـ انتشارات علم و زندگی ـ ۱۳۷۹

۳۴۵ ـ سلطانی ، حسین ـ شناسنامه شهرستان پیرانشهر ـ یزد ـ تیپ ۱۸ الغدیر ـ ۱۳۷۳

۳۴۶ ـ سمیعی ، علی با همکاری لشکر ۱۶ قدس سپاه ـ کارنامه توصیفی عملیات رزمندگان اسلام در طول هشت سال دفاع مقدس ـ تهران ـ ناشر مدیریت نشر نمایندگی ولی فقیه در نزسا ـ آذر ۱۳۷۶

۳۴۷ ـ سنندجی ، شکرالله و طیبی ، حشمت‌الله ـ تحفه‌ی ناصری در تاریخ و جغرافیای کردستان ـ چاپ دوّم ـ تهران ـ مؤسسه انتشارات امیرکبیر ـ ۱۳۷۵

۳۴۸ ـ سیوندیان ، محسن ـ تبسم سنگر (مجموعه خاطرات شهید سرلشکر پاسدار حسین خرازی) ـ اصفهان ـ لشکر ۱۴ امام حسین (ع) ـ زمستان ۱۳۷۷

۳۴۹ ـ شاهنوش ، علی ـ نگرش اسلام در تبلیغات جنگ و دفاع با الهام از قرآن کریم و سخنان بزرگان ـ همایش علمی بررسی نقش تبلیغات در جنگ ـ اصفهان ـ مقاله فردی ـ ۱۳۷۶

۳۵۰ ـ شریفی طراز کوهی ، حسین ـ مجموعه مقالات حقوق جنگ ـ تهران ـ نشر پژوهشکده علوم دفاعی استراتژیک دانشگاه امام حسین (ع) ـ ۱۳۷۵

۳۵۱ ـ شعبانی ، رضا ـ مبانی تاریخ اجتماعی ایران ـ چاپ چهارم ـ تهران ـ نشرقوسی ـ ۱۳۷۴

۳۵۲ ـ شفیعی سروستانی ، اسماعیل ـ تهاجم فرهنگی و نقش تاریخی روشنفکران ـ تهران ـ مؤسسه کیهان ـ چاپ دوّم ـ تابستان ۱۳۷۴

۳۵۳ ـ شهربانی استان کردستان ـ نامه ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۲۶

۳۵۴ ـ شورای نویسندگان سپاه منطقه ۶ ـ تحلیلی اجمالی از جنگ تحمیلی به ضمیمه مروری بر سال چهارم جنگ ـ سپاه ـ ۱۳۶۲

۳۵۵ ـ شورای هماهنگی و سازمان تبلیغات اسلامی کردستان ـ امام(ره) و کردستان ـ تهران ـ سازمان تبلیغات و شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی استان کردستان ـ نشر احمد ـ پاییز ۱۳۷۸

۳۵۶ ـ شیخ ، عبدالوحید ـ کردها و مرزنشینان ـ ترجمه صلاح‌الدین عبادی ـ تهران ـ نشر احسان ـ ۱۳۷۸

۳۵۷ ـ طیاره ، عفیف ـ میژووی راپه‌رینی کورد (روح‌الدین اسلامی) ـ سقز ـ مؤسسه انتشاراتی ، سقز (محمدی) ـ ۱۳۷۵

۳۵۸ـ عزتی ، عزت‌الله ـ ژئواستراتژی ـ چاپ اول ـ قم ـ سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها ـ ۱۳۷۳

۳۵۹ ـ علی‌بابائی ، غلامرضا ـ فرهنگ علوم سیاسی ـ اصفهان ـ نشرشرکت نشرو پخش‌ویس ـ چاپ دوّم ـ ۱۳۶۹

۳۶۰ ـ عملیات ضد چریک ـ دستور رزمی (۱۶ ـ ۳۱) ـ سپاه اصفهان ـ ۱۳۶۵

۳۶۱ ـ عنبرستانی ، محمود ـ فرهنگ عمومی لجستیک ـ تهران ـ نشر دانشگاه ـ ۱۳۷۸

۳۶۲ ـ فئوخلت و گووالنیک ـ تئوری عملیات و جنگ ـ تهران ـ دانشگاه امام حسین (ع) ـ ۱۳۷۵

۳۶۳ ـ فتاحی ، حسین ـ مسیح کردستان ـ تهران ـ نشر سامبر ـ ۱۳۷۸

۳۶۴ ـ فردینی ، مشایخ و آزرمیدخت ـ مسائل مرزی ایران و عراق و تأثیرات در مناسبات دو کشور ـ تهران ـ نشر سپهر ـ ۱۳۶۹

۳۶۵ ـ قرارگاه حمزه (ع) ـ سخنی با رزمندگان در کردستان ـ ارومیه ـ نشر سپاه ـ ۱۳۶۵

۳۶۶ ـ قراگوزلو ، غلامحسین ـ سیمای سرداران شهید اسلام (حاج حسین خرازی) ـ تهران ـ نشر وزارت ارشاد ـ ۱۳۷۰

۳۶۷ ـ قربانی ، محمدعلی ـ هاله‌ای از نور (خاطرات شهید کلاهدوز) ـ تهران ـ نشر وزارت ارشاد ـ ۱۳۷۶

۳۶۸ ـ کاوندی ، عین‌الله ـ بی‌کرانه‌ها (خلاصه‌ای از زندگی‌نامه سرداران شهید استان تهران) ـ تهران ـ کنگره سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران ـ ۱۳۷۶

۳۶۹ ـ کاوه ، مصطفی ـ مونوگرافی شهر سقز ـ تهران ـ نشر بهارستان ـ ۱۳۷۰

۳۷۰ ـ کشاورز ، اردشیر ـ شرح وقایع مشروطیت در غرب کشور (گُردکُرد) ـ کرمانشاه مؤسسه انتشارات طاق‌بستان ـ چاپ اول ـ ۱۳۷۷

۳۷۱ ـ کمیته تدوین زندگی‌نامه‌ی شهدا ـ دشتی پر از شقایق (مروری کوتاه بر زندگی‌نامه شهید سعید سعیدی) ـ اصفهان ـ ستاد پروژه‌ی شهید بروجردی ـ بهار ۱۳۸۱

۳۷۲ ـ کمیته تدوین تاریخ شهرستان مریوان پروژه شهید بروجردی ـ تاریخچه فعالیت و چارت تشکیلاتی گروهک رزگاری در مریوان ـ مریوان ـ ۱۳۷۷

۳۷۳ ـ کمیته تدوین تاریخ شهرستان مریوان پروژه شهید بروجردی ـ تاریخچه فعالیت و چارت تشکیلاتی گروهک کومله در مریوان ـ مریوان ـ ۱۳۷۷

۳۷۴ ـ کمیته تدوین تاریخ شهرستان مریوان پروژه شهید بروجردی ـ تاریخچه ، بیوگرافی و چارت تشکیلاتی حزب منحله دمکرات در شهرستان مریوان ـ مریوان ـ ۱۳۷۷

۳۷۵ ـ کمیته جمع‌آوری اطلاعات سردار شهید سرلشکر پاسدار محمد بروجردی ـ کنگره سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید تهران ـ سال ۱۳۷۵

۳۷۶ ـ کمیته جمع‌آوری اطلاعات سردار شهید سرتیپ پاسدار ناصر کاظمی ـ کنگره سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید تهران ـ سال ۱۳۷۵

۳۷۷ ـ کمیته جمع‌آوری اطلاعات سردار سرلشکر جاوید الاثر احمد متوسلیان ـ کنگره سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید تهران ـ سال ۱۳۷۵

۳۷۸ ـ کمیته جمع‌آوری اطلاعات سردار شهید سرلشکر پاسدار محمد ابراهیم همت ـ کنگره سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید تهران ـ سال ۱۳۷۵

۳۷۹ ـ کمیسیون تجزیه و تحلیل نبردها ـ بررسی و تحلیل عملیات‌ها از زبان فرماندهان مزدور عراقی ـ

واحد آموزش سپاه منطقه ۲ ـ کد نشریه (۱۱۲ ـ ۱۴ ـ ۱۲) ـ اصفهان ـ سپاه ـ مهر ۱۳۶۳

۳۸۰ ـ کنگره سرداران شهید استان اصفهان ـ مجموعه مقالات برگزیده کنگره بزرگداشت سرداران و ۲۳ هزار شهید استان اصفهان ـ اصفهان ـ لشکر ۱۴ امام حسین (ع) ـ ۱۳۷۵

۳۸۱ ـ کوثری ، محمد ـ تجاوز و خیانت ـ تهران ـ بی‌نام ـ ۱۳۶۴

۳۸۲ ـ کوچرا ، کریس ، جنبش ملی کرد ـ ترجمه ابراهیم یونسی ـ تهران ـ مؤسسه انتشارات نگاه ـ چاپ دوّم ـ ۱۳۷۷

۳۸۳ ـ گروه تحقیق مجله پاسدار اسلام ـ مروری بر مواضع گروه‌ها بعد از انقلاب ـ قم ـ مجله پاسدار اسلام ـ از ۵۸/۸/۲۰ تا ۶۴/۶/۱۵

۳۸۴ ـ گروه علوم مشترک نظامی ـ تاریخ جنگ ـ اصفهان ـ دانشکده‌افسری ، دانشگاه امام حسین (ع) ـ ۱۳۷۳

۳۸۵ ـ گروه مطالعات قرارگاه حمزه (ع) ـ نگاهی به اوضاع اقتصادی ، سیاسی و فرهنگی شهرستان مهاباد ـ ۴ جلد ـ ارومیه ـ قرارگاه حمزه (ع) ، سپاه ـ شهریور ۱۳۶۵

۳۸۶ ـ لشکر ۱۴ امام حسین (ع) ـ سرگذشت سرافرازان (۲) (یادنامه‌ی شهدای رهنان) ـ اصفهان ـ گروه تدوین ستاد یادواره‌ی شهدای رهنان ـ بهار ۱۳۷۷

۳۸۷ ـ لطف‌الله زادگان ، علیرضا ـ آشنایی با جنگ ، پاسخ به ابهامات ـ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ ـ تهران ـ مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه ـ زمستان ۱۳۷۹

۳۸۸ ـ لطفی ، علیرضا و نوری صفا ، رسول و داوری حمید ـ غربت سبز (یادواره‌ی شهدای کردستان ـ اصفهان ـ دانشکده افسری سپاه ـ زمستان ۱۳۷۵

۳۸۹ ـ لطفی پاکده ، لطف‌علی ـ احزاب و تشکیلات سیاسی در ایران ـ تهران ـ معاونت آموزش عقیدتی و سیاسی نمایندگی ولی فقیه در نیروی مقاومت ـ تابستان ۷۹

۳۹۰ ـ لطفیان ، سعیده ـ استراتژی و روش‌های برنامه‌ریزی استراتژیک ـ تهران ـ وزارت امور خارجه ـ ۱۳۷۶

۳۹۱ ـ مؤسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام خمینی (ره) ـ امام و دفاع مقدس ـ تهران ـ بهار ۱۳۷۷

۳۹۲ ـ مؤسسه فرهنگی، انتشاراتی نگره ـ اعترافات سران حزب توده‌ی ایران ـ جلد اول ـ زمستان ۱۳۷۵

۳۹۳ ـ مجله امید انقلاب ـ سپاه پاسداران ـ از ۶۰/۷/۱۸ تا ۶۴/۷/۱۸

۳۹۴ ـ مجله راه انقلاب ـ نشریه ارگان رسمی حرکت مردم عراق از آبان ۶۰ تا شهریور ۶۱

۳۹۵ ـ مجله صف ارتش ج.ا.ا ـ از ۵۹/۱۲/۲۵ تا ۶۳/۱۰/۸

۳۹۶ ـ مجله‌ی پیام انقلاب ـ تهران ـ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ـ از شماره‌ی ۱ بهمن ماه ۱۳۵۸ تا شماره‌ی ۱۴۴ مهرماه ۱۳۶۴

۳۹۷ ـ محدث ، مجتبی ـ سردار عشق (یادمان سردار شهید سرلشکر پاسدار مهدی

زین‌الدین) ـ قم ـ نشر دبیرخانه کنگره‌ی بزرگداشت سرلشکر پاسدار شهید مهدی زین‌الدین ـ نیروی زمینی سپاه ـ آبان ۱۳۷۳

۳۹۸ ـ محمدی ، حمید ـ مین‌هایی که هرگز منفجر نشد (خاطرات اسرای عراقی) ـ تهران ـ نشر حوزه هنری سازمان تبلیغات ـ ۱۳۷۲

۳۹۹ ـ محمدی ، حمید ـ اسراری از دورن ارتش عراق (یاداشت‌های یک سرهنگ عراقی) ـ تهران ـ نشر حوزه هنری سازمان تبلیغات ـ ۱۳۷۲

۴۰۰ ـ محمدی ، حمید ـ ۵ سال در جهنم (خاطرات اسرای عراقی) ـ تهران ـ نشر حوزه هنری سازمان تبلیغات ـ ۱۳۷۲

۴۰۱ ـ محمدی ، علی ـ تاریخ تکاب (افشار ـ تهران ـ نشر ایمان ـ ۱۳۷۶

۴۰۲ ـ محمدی ، حمید ـ اسراری از درون ارتش عراق (خاطرات افسران و سربازان اسیر عراقی) ـ تهران ـ نشر حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی ـ ۱۳۷۲

۴۰۳ ـ محمودزاده ، نصرت‌الله ـ مسیح کردستان ، زندگی‌نامه سرلشکر پاسدار شهید محمد بروجردی ـ تهران ـ کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران ـ ۱۳۷۶

۴۰۴ ـ مدیریت مطالعات و برنامه‌ریزی آموزشی ـ جنگ روانی ـ تهران ـ دانشگاه امام حسین (ع) معاونت آموزش ـ آذرماه ۱۳۷۳

۴۰۵ ـ مدیریت مطالعات و برنامه‌ریزی دانشگاه امام حسین (ع) ـ آشنایی با نیروهای مسلح ـ تهران ـ دانشگاه امام حسین (ع) ـ مرداد ۷۵

۴۰۶ ـ مرکز ۱۲۴ انبیاء ترسا ـ ترتیب نیروی گروهک ملحد کومله به صورت خلاصه از بدو تأسیس تا سال ۱۳۷۲ ـ ارومیه ـ مرکز ۱۲۴ ـ انبیاء ترسا سپاه ـ ۱۳۷۲

۴۰۷ ـ مرکز ۱۲۴ انبیاء ترسا ـ ترتیب نیروی حزب منحله دمکرات ، جناح یکم به صورت خلاصه از بدو تأسیس تا سال ۱۳۷۲ ـ ارومیه ـ مرکز انبیاء ترسا سپاه ـ ۱۳۷۲

۴۰۸ ـ مرکز تحقیقات نمایندگی سپاه ـ تهاجم فرهنگی ـ تهران ـ نشر سپاه ـ ۱۳۷۵

۴۰۹ ـ مرکز تحقیقات اسلامی سپاه ـ اصطلاحات نظامی در فقه اسلامی ـ قم ـ نمایندگی ولی‌فقیه در سپاه ـ ۱۳۷۸

۴۱۰ ـ مرکز تحقیقات اسلامی سپاه ـ نیروهای مسلّح در وصیت نامه امام خمینی (ره) ـ قم ـ نمایندگی ولی‌فقیه در سپاه ـ ۱۳۷۷

۴۱۱ ـ مرکز تحقیقات اسلامی نمایندگی ولی‌فقیه در سپاه ـ تهاجم فرهنگی ـ تهران ـ نشر معاونت انتشارات مرکز فرهنگی سپاه ـ ۱۳۷۵

۴۱۲ ـ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ ـ راهنمای عملیات جنگ ۸ ساله ـ تهران ـ طلوع آزادی ـ ۱۳۶۹

۴۱۳ ـ مسجدی ، حسین ـ تا همیشه ققنوس (زندگی‌نامه داستانی سرلشکر شهید محمد بروجردی پس از انقلاب) ـ معاونت پژوهش بنیاد شهید انقلاب اسلامی ـ تهران ـ سپهر ـ ۱۳۸۰

۴۱۴ ـ مسجدی ، حسین ـ سلوک سرخ مجموعه خاطرات سردار شهید حجت‌الاسلام و المسلمین مصطفی ردانی‌پور ـ اصفهان ـ لشکر ۱۴ امام حسین (ع) ـ پاییز ۱۳۷۶

۴۱۵ ـ مسعودی ، اصغر ـ سیمای سنندج دیار مدافعان غیور ـ قم ـ پژوهشکده باقر العلوم (ع) ـ نشر توحید ـ ۱۳۷۸

۴۱۶ ـ مطهری ، مرتضی ـ خدمات متقابل اسلام و ایران ـ تهران ـ بی‌تا

۴۱۷ ـ معاونت اطلاعات قرارگاه حمزه (ع) ـ آخرین وضعیت حزب منحله دمکرات در سال ۱۳۶۳، بولتن سالانه ـ ارومیه ـ اسفند ۱۳۶۳

۴۱۸ ـ معاونت اطلاعات قرارگاه حمزه (ع) ـ آخرین وضعیت نظامی حزب منحله دمکرات ، بولتن ماهانه شماره ۶ ـ ارومیه ـ فروردین ۱۳۶۴

۴۱۹ ـ معاونت اطلاعات قرارگاه حمزه (ع) ـ آخرین وضعیت نظامی حزب منحله دمکرات ، بولتن ماهانه شماره ۱۱۰ ـ ارومیه ـ اردیبهشت ۱۳۶۴

۴۲۰ ـ معاونت اطلاعات قرارگاه حمزه (ع) ـ آخرین وضعیت نظامی حزب منحله دمکرات ، بولتن ماهانه شماره ۱۴ ـ ارومیه ـ خرداد ۱۳۶۴

۴۲۱ ـ معاونت اطلاعات قرارگاه حمزه (ع) ـ آخرین وضعیت نظامی حزب منحله دمکرات ، بولتن ماهانه شماره ۱۲ ـ ارومیه ـ تیر ۱۳۶۴

۴۲۲ ـ معاونت اطلاعات قرارگاه حمزه (ع) ـ آخرین وضعیت نظامی حزب منحله دمکرات ، بولتن خبری ـ ارومیه ـ مرداد و شهریور ۶۴

۴۲۳ ـ معاونت پژوهش دانشگاه امام حسین (ع) ـ کنفرانس بررسی دفاع مقدس ـ تهران ـ دانشگاه امام حسین (ع) و سپاه ـ ۱۳۷۱

۴۲۴ ـ معاونت سیاسی نمایندگی ولی‌فقیه در قرارگاه ثارالله ـ نفوذ و استحاله ـ تهران ـ نشر قرارگاه ثارالله سپاه ـ چاپ چهارم ـ ۱۳۷۸

۴۲۵ ـ معاونت سیاسی قرارگاه حمزه (ع) ـ اخبار رادیویی حزب منحله دمکرات ، از بهمن ۱۳۶۰ تا مهر ۱۳۶۴ ـ ارومیه ـ ۱۳۶۴

۴۲۶ ـ معاونت سیاسی و اجتماعی قرارگاه حمزه (ع) سپاه ـ دیدگاه‌های مردم کردستان (دردها و درمان‌ها) ـ ارومیه ـ قرارگاه حمزه (ع) سپاه ـ ۱۳۶۴

۴۲۷ ـ معاونت فرهنگی پژوهشی بنیاد شهید انقلاب اسلامی کردستان ـ میهمانی احساس (منتخب خاطرات فرزندان معظم شهدای کردستان) ـ تهران ـ نشر شاهد ـ ۱۳۸۱

۴۲۸ ـ معاونت فرهنگی پژوهشی بنیاد شهید انقلاب اسلامی کردستان ـ حدیث جاودانه (مجموعه وصایای شهدای گرانقدر استان کردستان در چند موضوع مختلف) ـ تهران ـ

نشر عابد ـ زمستان ۱۳۸۰

۴۲۹ ـ معاونت فرهنگی پژوهشی بنیاد شهید انقلاب اسلامی استان کردستان ـ اسوه‌های استقامت (معرفی شهدای گرانقدر فرمانده گردان استان کردستان) ـ تهران ـ نشر شاهد ـ ۱۳۸۰

۴۳۰ ـ مفخم پایان ، لطف‌الله ـ فرهنگ کوه‌های ایران شامل بخشی از نام‌ها ، جایگاه و پاره‌ها از ویژگی‌های کوه‌های ایران ـ تهران ـ انتشارات سازمان جغرافیایی کشور اداره علمی اطلاعات جغرافیایی ـ بهمن‌ماه ۱۳۵۲

۴۳۱ ـ مفخم پایان ، لطف‌الله ـ فرهنگ رودهای ایران ـ تهران ـ انتشارات سازمان جغرافیایی کشور ـ شهریور ۱۳۵۳

۴۳۲ ـ مقیسه ، محمد حسن ـ امروز روز شماست (خاطرات اسرای عراقی) ـ حوزه هنری سازمان تبلیغات ـ ۱۳۷۵

۴۳۳ ـ منصوری ، احمد ـ خلاصه تاریخچه یکان‌های مانوری (رزمی) سپاه در مناطق غرب و شمال‌غرب ـ اصفهان ـ کمیته تدوین تاریخ عملیاتی یکان‌های مانوری سپاه ـ ۱۳۸۱

۴۳۴ ـ موسوی اردبیلی ، سیدعبدالکریم با همکاری جمعی از محققین ـ غائله ۱۴ اسفند ۵۹ (ظهور و سقوط ضدانقلاب) ـ تهران ـ نجات ـ چاپ دوّم ـ ۱۳۷۷

۴۳۵ ـ میرپور ، سید حسین ـ مردان جنگ ـ تهران ـ حوزه هنری ـ ۱۳۷۴

۴۳۶ ـ میرحسین موسوی ـ پنج گفتار درباره‌ی انقلاب ، جامعه و دفاع مقدس ـ تهران ـ دفتر نشر و فرهنگ اسلامی ـ چاپ سوم ـ آذر ۱۳۷۷

۴۳۷ ـ نجفی ، هادی و یکتا ، حسین ـ روزشمار جنگ ایران و عراق (زمینه‌سازی) ، جلد اول ـ بحران‌های داخلی و تولد نیروهای مسلّح انقلاب ـ تهران ـ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ سپاه ـ اسفند ۱۳۷۵

۴۳۸ ـ نشریه پیام توابین ـ کانون ارشاد اسلامی ـ ندامتگاه تبریز ـ در سال‌های ۶۱ ، ۶۲ و ۱۳۶۳

۴۳۹ ـ نشریه حکومت دینی ـ شماره ۲۱ ـ ۷۸/۲/۵

۴۴۰ ـ نشریه رویدادها و تحلیل‌های سپاه ـ معاونت سیاسی ستاد مشترک سپاه و رده‌های سپاه در غرب و شمال‌غرب ـ تهران ـ از ۵۸/۱۲/۲۵ تا ۶۴/۶/۳۱

۴۴۱ ـ نشریه رویدادها و تحلیل‌های سپاه ـ معاونت سیاسی رده‌های سپاه در غرب و شمال‌غرب ـ سنندج ، کرمانشاه و ارومیه ـ از ۵۸/۱۲/۲۵ تا ۶۴/۶/۳۱

۴۴۲ ـ نشریه سیاسی ، راهبردی با مسؤلیت لطف‌الله میثمی ـ ویژه‌نامه چشم‌انداز ایران ، کردستان همیشه قابل کشف ـ تهران ـ شرکت ایران چاپ ـ فروردین ۱۳۸۲

۴۴۳ ـ نشریه ناوه روک ـ شماره ۳۰ و ۳۱ کردی و فارسی ـ تهران ـ سازمان تبلیغات اسلامی منطقه ۲ کشوری ـ ۱۳۷۶

۴۴۴ ـ نقش سپاه در دفاع و امنیت ملی کشور ـ مجموعه مقالات و سخنرانی‌های برگزیده سمینار دی‌ماه ۱۳۷۴ نیروی زمینی سپاه ـ تهران ـ مرکز تکنولوژی آموزشی نیروی زمینی سپاه ـ ۱۳۷۵

۴۴۵ ـ نوری ، یونس ـ دیده‌بان بازی‌دراز (مجموعه خاطرات) ـ تهران ـ حوزه هنری ـ سازمان تبلیغات اسلامی ـ ۱۳۷۳

۴۴۶ ـ نیروی زمینی ارتش ج.ا.ا ـ آئین نامه رزمی تأمین مرز عملیات ضد نفوذ ـ ترجمه بهزاد رفیعی ـ تهران ـ نزاجا ـ شهریور ۱۳۵۹

۴۴۷ ـ نیکیتین ، واسیلی ـ کرد و کردستان (بررسی جامع از دیدگاه سیاسی ، جامعه شناسی و تاریخی کردهای ترکیه ، سوریه ، عراق و ایران) ـ ترجمه محمد قاضی ـ تهران ـ مرکز فرهنگی انتشاراتی درایت با همکاری مرکز حفظ و نشر آثار محمد قاضی ـ چاپ سوم ـ ۱۳۷۸

۴۴۸ ـ هدایت‌خواه ، ستار ـ تهاجم فرهنگی (ابعاد ، ویژگی‌ها ، عوامل و زمینه‌ها و راه‌های مقابله با آن) ـ مشهد ـ چاپ دوم ـ نشر مؤسسه فرهنگی هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب ـ زمستان ۱۳۷۴

۴۴۹ ـ هیأت تحریریه انتشارات واحد فرهنگی بنیاد شهید ـ شهیدان گلگون‌کفن جهرم ـ تهران ـ واحد فرهنگی بنیاد شهید ـ مهر ۱۳۶۱

۴۵۰ ـ واحد آموزش قرارگاه حمزه (ع) سپاه ـ طرح مبنایی و تاکتیک‌های عملیاتی ـ ارومیه ـ قرارگاه حمزه (ع) ـ ۱۳۶۵

۴۵۱ ـ واحد آموزش نظامی قرارگاه حمزه (ع) سپاه ـ جنگ روانی ـ ارومیه ـ قرارگاه حمزه (ع) ـ خرداد ۱۳۶۶

۴۵۲ ـ واحد اطلاع‌رسانی نیروی مقاومت بسیج ـ بسیج و امنیت ملی ـ تهران ـ نشر نیروی مقاومت بسیج ـ ۱۳۷۱

۴۵۳ ـ واحد مطالعات و تحقیقات معاونت فرهنگی سازمان تبلیغات اسلامی ـ نگاهی براهم رویدادهای انقلاب ـ تهران ـ مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی رامین ـ پاییز ۱۳۷۰

۴۵۴ ـ واعظی، حسن ـ اینجا ایران است! ـ اداره‌ی فرهنگی‌ستاد مشترک سپاه ـ تهران ـ پرسپولیس ـ ۱۳۸۰

۴۵۵ ـ وان بروین‌سن ، مارتین ـ جامعه‌شناسی مردم کرد (آغا ، شیخ و دولت ـ ساختارهای اجتماعی و سیاسی کردستان) ـ ترجمه ابراهیم یونسی ـ تهران ـ نشر پانیذ ـ ۱۳۷۸

۴۵۶ ـ وزارت امور خارجه و فکری ، محمد ـ نه شرقی و نه غربی جمهوری اسلامی جلد اول ـ تهران ـ سپهر ـ ۱۳۶۲

۴۵۷ ـ وزارت برنامه و بودجه مرکز آمار ایران ـ سرشماری عمومی نفوس و مسکن مهر ۱۳۶۵ ، فرهنگ‌آبادی‌های شهرستان سنندج ـ تهران ـ چاپخانه مرکز آمار ایران ـ تابستان ۱۳۶۸

۴۵۸ ـ ولدبیگی ، بهرام ـ تاریخ سیاسی ، اجتماعی پاوه و اورامانات ـ تهران ـ نشر چاپخانه پیام ـ ۱۳۶۹

۴۵۹ ـ یاران ، مسعود ـ مختصری در مورد جغرافیای عمومی ـ اصفهان ـ ستاد پروژه شهید بروجردی در اصفهان ـ چاپ اصفهان ـ مردادماه سال ۱۳۷۸

۴۶۰ ـ یکتا، حسین ـ روزشمار جنگ ایران و عراق (زمینه‌سازی)، جلد دوّم ـ بحران در خوزستان ـ تهران ـ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ سپاه ـ زمستان ۱۳۷۷

۴۶۱ ـ یوسفی کوپائی، محمدرضا ـ آبشار هدایت ـ اصفهان ـ نشر کنگره اصفهان ـ ۱۳۷۵

۴۶۲ ـ یوسفی کوپائی، محمدرضا ـ پرندگان مهاجر ـ اصفهان ـ نشر لشکر زرهی ۸ نجف اشرف ـ ۱۳۷۵

۴۶۳ ـ یوسفی کوپائی، محمدرضا ـ سردار سپاه توحید ـ اصفهان ـ نشر لشکر زرهی ۸ نجف اشرف ـ ۱۳۷۵

نوارهای صوتی

۱ ـ نوار شماره ۱/۱ ـ جلسه مسؤلین سپاه منطقه ۱۰ با شورای سپاه سنندج ـ خصوصیات نیروهای اعزامی به کردستان و بحث ضدانقلاب و مشکلات نیروهای اعزامی بسیج و سقوط مقرها ـ بی‌تا

۲ ـ نوار شماره ۱/۲ ـ مصاحبه برادر حسن منصوری ـ وضعیت عملیات‌ها در کردستان و اطراف سنندج در سال‌های ۵۹ الی ۶۴ ـ ۱۳۷۸

۳ ـ نوار شماره ۱/۳ ـ مصاحبه حاج‌آقا رهنما، حاج‌آقا امیری، سلطانی، خورشیدی ـ خاطرات پاکسازی مناطق عمق و بینابین و محورهای اصلی و همچنین وضعیت ضدانقلاب ـ بی‌تا

۴ ـ نوار شماره ۱/۴ ـ مصاحبه برادر علی شاهنوش ـ خاطرات رزمندگان شمال‌غرب مربوط به شهر مهاباد و مسائل فرهنگی صدا و سیما ـ ۱۳۷۹

۵ ـ نوار شماره ۱/۵ ـ جلسه تحلیل سیاسی ـ بعد از خروج سپاه پاسداران در سنندج چه گذشت ـ ۱۳۶۰

۶- نوار شماره ۱/۶ ـ خاطرات سردار شهید حاج اکبر آقابابایی (۱) ـ مصاحبه در بیمارستان قبل از شهادت ـ بی‌تا

۷- نوار شماره ۱/۷ ـ جلسه در خصوص شهدای کردستان و پروژه شهید بروجردی ـ ۷۵/۳/۱۶

۸ ـ نوار شماره ۲/۱ ـ مصاحبه عباس دافعیان از لشکر ۱۴ امام حسین (ع) ـ عملیات‌های والفجر ۴، عملیات‌های رمضان، محرم و بیت‌المقدس ـ بی‌تا

۹ ـ نوار شماره ۲/۲ ـ مصاحبه برادر ایزدی ـ خاطرات عملیات‌ها مربوط به شهیدان روح‌الامین، افیونی، متولی، هشتمردی و زهتاب ـ ۱۳۷۷

۱۰ ـ نوار شماره ۲/۳ ـ خاطرات سردار شهید حاج اکبر آقابابایی (۲) ـ مصاحبه در بیمارستان قبل از شهادت ـ بی‌تا

۱۱ ـ نوار شماره ۲/۴ ـ سخنرانی برادر انصاری ـ بی‌جا ـ بی‌تا

۱۲ ـ نوار شماره ۳/۱ ـ مصاحبه برادر علی مهرابی مسؤل اطلاعات سپاه میاندوآب ـ مسائل فرهنگی و

اجتماعی کردستان ، عملیات‌های آزادسازی جاده بانه ، سردشت و سردشت ، پیرانشهر ـ بی‌تا
۱۳ ـ نوار شماره ۳/۲ ـ مصاحبه سردار کریمیان ـ خاطرات عملیات‌ها در منطقه پیرانشهر ، سردشت و نقده و وضعیت گروه‌ها ـ ۱۳۷۸
۱۴ ـ نوار شماره ۳/۳ ـ مصاحبه برادران فیض و خلیلی ـ عملیات روانی و خاطراتی از شهدا ـ ۱۳۷۷
۱۵ ـ نوار شماره ۳/۴ ـ خاطرات سردار شهید حاج اکبر آقابابایی (۳) ـ مصاحبه در بیمارستان قبل از شهادت ـ بی‌تا
۱۶ ـ نوار شماره ۳/۵ ـ برادر منصوری و ایافت ـ جلسه شهدا ستاد اصفهان ـ پیرامون تشکیل چگونگی به وجود آمدن تیپ شهدا ـ ۷۸/۷/۱۲
۱۷ ـ نوار شماره ۳/۶ ـ سخنرانی سردار ایزدی ـ جلسه سرگذشت پژوهی (۱) ـ بی‌تا
۱۸ ـ نوار شماره ۴/۱ ـ مصاحبه برادران نقدی ، شادمانی و همت ـ گردهمایی در خصوص پیام‌های امام ، توابین و استراتژی فرهنگی ـ بی‌تا
۱۹ ـ نوار شماره ۴/۲ ـ مصاحبه برادر بهرامی فرمانده گردان حضرت رسول ـ سمینار بانه عملیات‌ها در کردستان ، سقز ، بانه و ارومیه ـ بی‌تا
۲۰ ـ نوار شماره ۴/۳ ـ مصاحبه حجت‌السلام حسنی ـ در مورد مباحث شیعه و سنی ـ بی‌تا
۲۱ ـ نوار شماره ۴/۴ ـ خاطرات سردار شهید حاج اکبر آقابابایی (۴) ـ مصاحبه در بیمارستان قبل از شهادت ـ بی‌تا
۲۲ ـ نوار شماره ۴/۵ ـ برادران ایزدی ، یاران و خواهر طباطبائی ـ جلسه سرگذشت پژوهی (۲) ـ بی‌تا
۲۳ ـ نوار شماره ۵/۱ ـ مصاحبه حاج‌آقا رهنما ـ خاطرات در مورد عملکرد جهاد ، درگیری‌ها و عملیات‌ها ـ ۱۳۷۸
۲۴ ـ نوار شماره ۵/۲ ـ خاطرات سردار شهید حاج اکبر آقابابایی (۵) ـ مصاحبه در بیمارستان قبل از شهادت ـ بی‌تا
۲۵ ـ نوار شماره ۵/۳ ـ برادران محمدی ، شفیعی ، غلامی ، شاهمرادی و خانیان ـ سومین گردهمائی مسئولین تبلیغات در مورد مسائل فرهنگی و تبلیغات ـ بی‌تا
۲۶ ـ نوار شماره ۵/۴ ـ سردار ایزدی ـ جمعبندی گردهمائی ـ ۷۸/۵/۲۷
۲۷ ـ نوار شماره ۶/۱ ـ مصاحبه با ابوشریف و چند تن از مسؤلین سپاه ـ جریانات کردستان و وضعیت عراق و ضدانقلاب ـ ۱۳۵۹
۲۸ ـ نوار شماره ۶/۲ ـ خاطرات سردار شهید حاج اکبر آقابابایی (۶) ـ مصاحبه در بیمارستان قبل از شهادت ـ بی‌تا
۲۹ ـ نوار شماره ۶/۳ ـ سردار استکی ـ جلسه با سردار استکی (۱) در ستاد پروژه ـ ۷۶/۵/۴
۳۰ ـ نوار شماره ۷/۱ ـ خاطرات سردار شهید حاج اکبر آقابابایی (۷) ـ مصاحبه در بیمارستان قبل از

شهادت ـ بی‌تا

۳۱ ـ نوار شماره ۷/۲ ـ سردار استکی ـ جلسه با سردار استکی (۲) در ستاد پروژه ـ ۷۶/۵/۴

۳۲ ـ نوار شماره ۸/۱ ـ مصاحبه برادر رضایی ـ در مورد اوضاع کردستان و مسائل فرهنگی ـ بی‌تا

۳۳ ـ نوار شماره ۸/۲ ـ خاطرات سردار شهید حاج اکبر آقابابایی (۸) ـ مصاحبه در بیمارستان قبل از شهادت ـ بی‌تا

۳۴ ـ نوار شماره ۹/۱ ـ مصاحبه سیدمحمدرضا طباطبایی و مجید قادرخان‌زاده ـ سمینار بانه مربوط به عملیات‌های انجام شده در سال‌های ۶۰ و ۶۱ در منطقه مهاباد و بیوگرافی تعدادی از فرماندهان شهید ـ ۱۳۶۶

۳۵ ـ نوار شماره ۹/۲ ـ مصاحبه برادران سادات، سجاد لطفی، ضیایی و حسینی ـ خاطرات رزمندگان در مورد عملیات‌های اعزام ـ بی‌تا

۳۶ ـ نوار شماره ۹/۳ ـ مصاحبه سردار کریم نصر، اکبر حسینی و رمضان زارعان ـ خاطرات جبهه در عملیات‌های کردستان ـ بی‌تا

۳۷ ـ نوار شماره ۹/۴ ـ خاطرات سردار شهید حاج اکبر آقابابایی (۹) ـ مصاحبه در بیمارستان قبل از شهادت ـ بی‌تا

۳۸ ـ نوار شماره ۱۰/۱ ـ مصاحبه سردار کریم نصر، اکبر حسینی و رمضان زارعان ـ خاطرات جبهه در عملیات‌های کردستان ـ بی‌تا

۳۹ ـ نوار شماره ۱۰/۲ ـ خاطرات سردار شهید حاج اکبر آقابابایی (۱۰) ـ مصاحبه در بیمارستان قبل از شهادت ـ بی‌تا

۴۰ ـ نوار شماره ۱۱ ـ سخنرانی سردار صفوی ـ خاطرات سردار شهید حاج اکبر آقابابایی در مراسم تشیع جنازه آن شهید ـ بی‌تا

۴۱ ـ نوار شماره ۱۲/۱ ـ مصاحبه سردار مصطفی ایزدی و حسن رستگار ـ خاطرات سردار شهید حاج اکبر آقابابایی ـ بی‌تا

۴۲ ـ نوار شماره ۱۲/۲ ـ برادر مسلم شاهرخی ـ تیپ النور مهاباد ـ ۷۹/۴/۱۴

۴۳ ـ نوار شماره ۱۳/۱ ـ مصاحبه برادران طلاکوب و جهانگیری ـ خاطرات در مورد عملیات‌ها در منطقه سنندج و مریوان ـ ۱۳۷۶

۴۴ ـ نوار شمار ۱۳/۲ ـ خاطرات عملیات‌ها سردار شهید حاج اکبر آقابابایی (۱۱) ـ مصاحبه در بیمارستان قبل از شهادت ـ بی‌تا

۴۵ ـ نوار شماره ۱۴/۱ ـ مصاحبه برادران مدنیان، باقری، نصر، زهتاب، تحصیلی، جهانگیری و روان‌بخش ـ عملیات تاکتیکی نیروهای خودی و اقدامات ضدانقلاب از جمله شکنجه اسرا ـ ۱۳۷۶

۴۶ ـ نوار شماره ۱۴/۲ ـ خاطرات سردار شهید حاج اکبر آقابابایی (۱۲) ـ مصاحبه در

بیمارستان قبل از شهادت ـ بی‌تا

۴۷ ـ نوار شماره ۱۵/۱ ـ سخنرانی سردار رستگار ـ در مورد کردستان ـ بی‌تا

۴۸ ـ نوار شماره ۱۵/۲ ـ مصاحبه برادران مدنیان ، باقری ، نصر ، زهتاب ، تحصیلی ، جهانگیری و روان‌بخش ـ عملیات تاکتیکی نیروهای خودی و اقدامات ضدانقلاب از جمله شکنجه گروگان‌ها ـ ۱۳۷۶

۴۹ ـ نوار شماره ۱۵/۳ ـ خاطرات سردار شهید حاج اکبر آقابابایی ـ تشریح عملیات فتح یک کرکوک عراق ـ بی‌تا

۵۰ ـ نوار شماره ۱۶/۲ ـ سخنرانی سردار شهید حاج اکبر آقابابایی در تیپ الغدیر یزد ـ بی‌تا

۵۱ ـ نوار شماره ۱۷ ـ مصاحبه برادر اصغر نصر ـ آزادسازی شهر سنندج ـ بی‌تا

۵۲ ـ نوار شماره ۱۸/۱ ـ مصاحبه برادر حسین بابایی ـ عملیات سنندج ـ بی‌تا

۵۳ ـ نوار شماره ۱۸/۲ ـ مصاحبه برادر اصغر نصر ـ خاطرات درگیری در منطقه مهاباد و عملیات‌های آزادسازی ـ بی‌تا

۵۴ ـ نوار شماره ۱۹ ـ برادر موسوی ، قوام و سردار امینی ـ مصاحبه با سردار جعفر امینی راجع به شهید بروجردی شهریور ۷۵

۵۵ ـ نوار شماره ۲۱/۱ ـ مصاحبه برادر جهانگیری ـ خاطرات عملیات‌های اطراف سنندج ـ ۱۳۷۷

۵۶ ـ نوار شماره ۲۱/۲ ـ سردار استکی ، برادر یاران و اعضای ستاد ـ جلسه در ستاد پروژه ـ ۷۶/۷/۲۱

۵۷ ـ نوار شماره ۲۲ ـ مصاحبه برادران علی خوشکلان ، ابوبکر لاهوتی ، جلال کهنه‌پوش ـ خاطرات مربوط مهاباد ، جلدیان ، نقده ، اوایل سنندج ـ بی‌تا

۵۸ ـ نوار شماره ۲۸/۱ ـ مصاحبه برادر رضایی ـ در مورد اوضاع کردستان و مسائل فرهنگی ـ بی‌تا

۵۹ ـ نوار شماره ۲۸/۲ ـ گزارش ستاد اصفهان در تهران (۲) ـ بی‌تا

۶۰ ـ نوار شماره ۲۹ ـ گزارش ستاد اصفهان در تهران (۳) ـ بی‌تا

۶۱ ـ نوار شماره ۳۲ ـ جلسه موزه جنگ با پروژه ـ ۷۶/۱۲/۲۳

۶۲ ـ نوار شماره ۳۵/۱ ـ مصاحبه برادران حاج‌آقا رستگار ، اصفهانی و همت ـ خاطرات عملیات‌های جبهه کردستان ـ بی‌تا

۶۳ ـ نوار شماره ۳۵/۲ ـ حاج آقا حسام ، سردار رستگار ، اصفهانی و همت ـ جلسه ـ ۷۶/۱۱/۱۵

۶۴ ـ نوار شماره ۳۹ ـ سردار استکی ـ جلسه ستاد پروژه اصفهان ـ ۷۷/۲/۲۰

۶۵ ـ نوار شماره ۴۱ ـ برادر قصری ـ سخنرانی در مورد کردستان مسائل ضد انقلاب (دمکرات) در کردستان ـ بی‌تا

۶۶ ـ نوار شماره ۴۴ ـ کنگره شهدای غرب تهران (۲) ـ بی‌تا

۶۷ ـ نوار شماره ۴۶ ـ مصاحبه برادران افیونی و بروجردی ـ خاطرات شهدا ـ بی‌تا

۶۸ ـ نوار شماره ۴۷/۱ ـ سخنرانی برادر محمد باقر کریمی ـ هفته دفاع مقدس و آشنایی با اوضاع و احوال کردستان در زمان جنگ ـ ۱۳۷۶

۶۹ ـ نوار شماره ۴۷/۲ ـ مصاحبه حاج‌آقا حیدری ـ کمیسیون درخصوص مسائل تبلیغاتی و وظایف نمایندگی ـ بی‌تا

۷۰ ـ نوار شماره ۴۸ ـ مصاحبه برادر عباس امینی ـ مسائل پشتیبانی و خاطرات شهدا ـ بی‌تا

۷۱ ـ نوار شماره ۴۹ ـ مصاحبه برادر عباس امینی ـ ادامه خاطرات در مورد عملیات‌ها و شهدا از جمله شهید شوکت‌پور ـ بی‌تا

۷۲ ـ نوار شماره ۵۰ ـ مصاحبه برادران رستگار و عسگری ـ خاطرات جبهه کردستان در زمینه‌های سیاسی ، نظامی و عقیدتی و تقویت پایگاه‌ها و طرح‌های مقابله با ضدانقلاب ـ بی‌تا

۷۳ ـ نوار شماره ۵۱/۱ ـ مصاحبه برادران رحیم صفوی ، عسگری و رستگار ـ وظایف سپاه در شمال‌غرب ، تاکتیک‌ها در مقابله با ضدانقلاب و عراق ـ بی‌تا

۷۴ ـ نوار شماره ۵۱/۲ ـ مصاحبه مسؤلین تبلیغات قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) ـ گردهمایی مسؤلین تبلیغات و مباحث تبلیغاتی و لجستیکی ـ ۱۳۶۶

۷۵ ـ نوار شماره ۵۳ ـ مصاحبه برادر یزدانی ـ خاطرات مربوط به شهیدان کوره‌پز ، عرب و جهانگیری ـ۱۳۷۸

۷۶ ـ نوار شماره ۵۴ ـ سخنرانی برادر یزدانی در مسجد پادگان قرارگاه حمزه ـ ۱۳۶۳

۷۷ ـ نوار شماره ۵۵ ـ مصاحبه برادر نیلوفروشان ـ خاطرات در مورد شهیدان حجازی ، افیونی و روح‌الامین ـ ۱۳۷۷

۷۸ ـ نوار شماره ۵۶ ـ مصاحبه برادران تمیزی و ربیعی ـ خاطرات در مورد شهیدان افیونی ، روح‌الامین ، زهتاب ، اکبری ، طیاره و نعمتی ـ بی‌تا

۷۹ ـ نوار شماره ۵۷ ـ مصاحبه برادران تمیزی و سردار شهید مجید حاجی‌حاتم ـ خاطرات در مورد شهیدان افیونی ، روح‌الامین و زهتاب ـ ۱۳۷۷

۸۰ ـ نوار شماره ۵۸ ـ مصاحبه برادران تمیزی و سردار شهید مجید حاجی‌حاتم ـ خاطرات در مورد شهیدان افیونی ، روح‌الامین و زهتاب ـ ۱۳۷۷

۸۱ ـ نوار شماره ۵۹/۱ ـ مصاحبه برادران دادخواه و حاج‌امیر اصفهانی ـ خاطرات مربوط به شهید روح‌الامین ـ ۱۳۷۷

۸۲ ـ نوار شماره ۵۹/۲ ـ مصاحبه با برادر ابوشریف فرمانده عملیات سپاه ـ جریانات کردستان ـ ۱۳۵۹

۸۳ ـ نوار شماره ۶۰ ـ مصاحبه برادران دادخواه و حاج‌امیر اصفهانی ـ خاطرات مربوط به شهیدان روح‌الامین و زهتاب ـ ۱۳۷۷

۸۴ ـ نوار شماره ۶۲ ـ مصاحبه برادران سردار هدایت ، سردار محمدنیا و برادر حسن سعدی ـ خاطرات مربوط به شهیدان افیونی ، روح‌الامین ، هلالی و بروجردی ـ ۱۳۷۷

۸۵ ـ نوار شماره ۶۳ ـ مصاحبه سردار نصر ـ خاطرات در مورد عملیات‌ها و شهدا ـ بی‌تا

۸۶ ـ نوار شماره ۶۵ ـ مصاحبه برادران موسوی ، قنبریان ، نوری ـ سمینار فجر (تبلیغات) ـ بی‌تا

۸۷ ـ نوار شماره ۶۷/۱ ـ مصاحبه برادر حسین امینی ـ تاکتیک‌های خودی و ضدانقلاب در عملیات‌های سال‌های ۵۹ تا ۶۱ ـ ۱۳۷۸

۸۸ ـ نوار شماره ۶۷/۲ ـ اعضای شورای سپاه کردستان ـ اولین جلسه شورای فرماندهی ـ بی‌تا

۸۹ ـ نوار شماره ۶۹/۱ ـ مصاحبه سردار شهید حاج‌اکبر آقابابایی ، برادر حسن منصوری ـ خاطرات عملیات‌ها در محور مناطق عمق جبهه کردستان ـ ۱۳۷۷

۹۰ ـ نوار شماره ۶۹/۲ ـ مصاحبه برادر حسین امینی ـ تاکتیک‌های خودی و ضدانقلاب در عملیات‌های سال‌های ۵۹ تا ۶۱ ـ ۱۳۷۸

۹۱ ـ نوار شماره ۶۹/۳ ـ مصاحبه سردار شهید حاج‌اکبر آقابابایی وبرادر حسن منصوری ـ مسائل کردستان از جمله آزادسازی محورهای اصلی و مناطق عمق ـ بی‌تا

۹۲ ـ نوار شماره ۶۹/۴ ـ برادر سردار شهید حسین علی اکبری قائم مقام تیپ ۳۹ بیت‌المقدس ـ توجیه نیروها قبل از عملیات و تذکر به رزمندگان ـ بی‌تا

۹۳ ـ نوار شماره ۷۰ ـ مصاحبه برادر بتولی ـ خاطرات شهیدان طیاره ، یوشع و محوری ـ ۱۳۶۲

۹۴ ـ نوار شماره ۷۱ ـ مصاحبه برادر بتولی ـ خاطرات شهیدان طیاره ، یوشع و محوری ـ ۱۳۶۲

۹۵ ـ نوار شماره ۷۲ ـ مصاحبه با سردار یاحی ـ خاطرات شهیدان خرازی ، روح‌الامین ، ردانی‌پور ـ بی‌تا

۹۶ ـ نوار شماره ۷۳/۱ ـ مصاحبه سردار شهید حسینعلی اکبری ـ خاطرات شهدا ـ بی‌تا

۹۷ ـ نوار شماره ۷۳/۲ ـ مصاحبه سردار شهید حسینعلی اکبری ـ عملیات‌ها و مسائل فرهنگی و وضعیت کردستان و امدادهای غیبی ـ ۱۳۶۳

۹۸ ـ نوار شماره ۷۴ ـ جناب سرهنگ حیدری ـ خاطرات شهدای کردستان و شهیدان بروجردی و گنجی‌زاده ـ بی‌تا

۹۹ ـ نوار شماره ۷۵ ـ مصاحبه برادران موسوی ، قوام و سردار امینی ـ پیرامون خصوصیات شهیدان بروجردی و جوانی و همچنین آزادسازی بوکان و مردمی کردن امنیت ـ ۱۳۷۵

۱۰۰ ـ نوار شماره ۷۹ ـ مصاحبه سردار صلاحی ـ خاطرات در مورد سردار شهید حاج‌اصغر جوانی ـ ۱۳۷۷

۱۰۱ ـ نوار شماره ۸۰ ـ مصاحبه فرمانده عملیات لشگر قدس برادر مجتبی فلاح ـ توضیح عملیات‌های قائم و آویهنگ ـ بی‌تا

۱۰۲ ـ نوار شماره ۸۳ ـ مصاحبه سردار وطن‌خواه ـ خاطرات و تاکتیک‌های عملیات اطراف سنندج ـ ۱۳۷۸

۱۰۳ ـ نوار شماره ۸۴ ـ مصاحبه برادر سنجقی فرمانده قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) ـ در خصوص استراتژی و دکترین تاکتیک‌های خودی و دشمن ـ بی‌تا

۱۰۴ ـ نوار شماره ۸۸/۱ ـ مصاحبه سردار یاحی ـ مسائل استراتژی و کلی کردستان ـ ۱۳۷۰

۱۰۵ ـ نوار شماره ۸۸/۲ ـ برادر منصوری مصاحبه با واحد آموزش مشهد مقدس ـ بی‌تا

۱۰۶ ـ نوار شماره ۸۸/۳ ـ برادران مریخی و صرامی ـ خاطرات عملیات چهارگاه و عملیات جاده پیرانشهر ـ سردشت ـ ۶۴/۱۰/۹

۱۰۷ ـ نوار شماره ۹۶ ـ مصاحبه برادر رضا دباغی ـ در مورد مسؤلین و رزمندگان ـ بی‌تا

۱۰۸ ـ نوار شماره ۹۸ ـ بخش رادیویی سنندج ـ گرامیداشت شهادت محمدامین ـ بی‌تا

۱۰۹ ـ نوار شماره ۱۰۰ ـ مصاحبه برادر رفیعی ـ سمینار میثاق در خصوص عملیات روانی ضدانقلاب ـ بی‌تا

۱۱۰ ـ نوار شماره ۱۰۱ ـ مصاحبه سردار شهید حاج‌اکبر آقابابایی (۱۳) ـ مصاحبه در بیمارستان قبل از شهادت ـ بی‌تا

۱۱۱ ـ نوار شماره ۱۰۲ ـ مصاحبه برادران مجید کدپور، اصغر کولانی‌نژاد، داریوش جعفری ـ خاطرات رزمندگان و شهدا در مناطق کردستان و آذربایجان غربی ـ ۱۳۶۴

۱۱۲ ـ نوار شماره ۱۰۵ ـ مصاحبه برادران صادقیان و قطبی ـ خاطرات و بیوگرافی رزمندگان ـ ۱۳۶۴

۱۱۳ ـ نوار شماره ۱۰۷ ـ مصاحبه برادر حسن منصوری ـ تاکتیک‌های عملیات‌های خودی و دشمن در سال‌های ۵۹ الی ۶۴ ـ ۱۳۷۸

۱۱۴ ـ نوار شماره ۱۰۸/۱ ـ مصاحبه برادر منصوری ـ تاکتیک‌های عملیات‌های خودی و دشمن ـ بی‌تا

۱۱۵ ـ نوار شماره ۱۰۸/۲ ـ مصاحبه برادر قطبی ـ خاطرات رزمندگان تیپ بیت‌المقدس در مورد عملیات‌ها ـ ۱۳۶۴

۱۱۶ ـ نوار شماره ۱۰۹ ـ مصاحبه برادر صفدری ـ تاکتیک‌های ضدانقلاب ـ بی‌تا

۱۱۷ ـ نوار شماره ۱۱۰ ـ مصاحبه برادر منصوری ـ تاکتیک‌های ضدانقلاب و نحوه مقابله با آنان تفاوت جنگ با عراق و ضدانقلاب و مسائل آموزش نیروهای اعزامی ـ بی‌تا

۱۱۸ ـ نوار شماره ۱۱۱/۱ ـ مصاحبه برادر حسن منصوری ـ تاکتیک‌های خودی در مقابله با ضدانقلاب از جمله عملیات شهری ـ پاکسازی روستاها و کمین ـ بی‌تا

۱۱۹ ـ نوار شماره ۱۱۱/۲ ـ خاطرات برادران رزمنده ـ ۱۳۶۴

۱۲۰ ـ نوار شماره ۱۱۲ ـ برادران فیضی و امینی ـ عملیات سلامت ـ بی‌تا

۱۲۱ ـ نوار شماره ۱۱۳ ـ مصاحبه سردار شهید حاج اکبر آقابابایی و حاج حسن رستگار ـ تاکتیک‌های خودی و دشمن ـ بی‌تا

۱۲۲ ـ نوار شماره ۱۱۴ ـ مصاحبه برادر حسن منصوری ـ شناخت منطقه کردستان ـ بی‌تا

۱۲۳ ـ نوار شماره ۱۱۷/۱ ـ مصاحبه برادر دباغی و سردار شهید حاج‌اکبر آقابابایی ـ عملیات‌های عمق کردستان ـ بی‌تا

۱۲۴ ـ نوار شماره ۱۱۷/۲ ـ مصاحبه سردار شهید حاج اکبر آقابابایی و برادر رضا دباغی ـ خاطرات عملیات‌های قائم، لیله‌القدر، نصر، فتح، انصار، والفجر ۹ و حاج‌عمران ـ بی‌تا

۱۲۵ ـ نوار شماره ۱۲۱ ـ مصاحبه برادران مرتضی مهاجری، حسن منصوری ـ خاطرات عملیات‌های کردستان ـ بی‌تا

۱۲۶ ـ نوار شماره ۱۲۲ ـ مصاحبه سردار مصطفی ایزدی ـ تحلیل فرمانده قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) در مورد تاریخچه مسائل کردستان و وضعیت فعلی ـ ۱۳۶۳

۱۲۷ ـ نوار شماره ۱۲۳/۱ ـ مصاحبه برادران شکوری و رضایی ـ خاطرات جبهه کردستان ـ بی‌تا

۱۲۸ ـ نوار شماره ۱۲۶ ـ برادر علیزاده پیرامون ـ خاطرات شهدای کردستان ـ بی‌تا

۱۲۹ ـ نوار شماره ۱۲۷ ـ برادر مهدی داودی ـ تاریخچه شکل‌گیری تیپ بیت‌المقدس ـ بی‌تا

۱۳۰ ـ نوار شماره ۱۲۸ ـ مصاحبه باشورای سپاه ناحیه کردستان ـ سمینار والفجر در خصوص مسائل اجتماعی و جغرافیایی منطقه شمال‌غرب ـ بی‌تا

۱۳۱ ـ نوار شماره ۱۳۰ ـ مصاحبه حاج‌آقا موسوی و حاج‌آقا یعقوبی ـ گردهمایی روحانیون در خصوص مسائل تبلیغی و نقش روحانیون ـ ۱۳۶۶

۱۳۲ ـ نوار شماره ۱۳۴ ـ مصاحبه برادر رضایی ـ در مورد اوضاع کردستان، خصوصیات مفتی‌زاده و قاسملو ـ بی‌تا

۱۳۳ ـ نوار شماره ۱۴۲ ـ مصاحبه برادر دباغی مسؤل واحد عملیات سپاه سنندج ـ در مورد مسائل فرهنگی، قضایی و مسائل مختلف کردستان ـ بی‌تا

۱۳۴ ـ نوار شماره ۱۴۳ ـ سردار جلالی، دکتر سنجقی، سردار استکی، سردار ناصح ـ گردهمائی ـ بی‌تا

۱۳۵ ـ نوار شماره ۱۴۵ ـ مصاحبه سیدسعید صیادی ـ خاطرات عملیات‌های اطراف سنندج، مریوان و دیواندره ـ بی‌تا

۱۳۶ ـ نوار شماره ۱۴۶ ـ مصاحبه برادر دقیقی ـ در مورد عملیات‌ها علیه عراق ـ بی‌تا

۱۳۷ ـ نوار شماره ۱۴۸ ـ مصاحبه برادر آقابابایی ـ ریشه‌ها و زمینه‌های جنگ در کردستان و عملیات‌ها ـ بی‌تا

۱۳۸ ـ نوار شماره ۱۵۲ ـ مصاحبه برادر رمضانی ـ تبلیغات و بررسی شیوه‌های تبلیغ و

عملیات روانی ـ بی‌تا

۱۳۹ ـ نوار شماره ۱۵۷ ـ مصاحبه مسؤلین سپاه کردستان ـ سمینار میثاق ـ بی‌تا

۱۴۰ ـ نوار شماره ۱۶۰ ـ مصاحبه برادر صادقی در سمینار محرم ـ در مورد ضدانقلاب ، نیروهای انتظامی ، مباحث سیاسی و عملیات روانی ـ بی‌تا

۱۴۱ ـ نوار شماره ۱۶۲/۱ ـ مصاحبه برادر شربتی ـ خاطرات جبهه کردستان ـ ۱۳۷۸

۱۴۲ ـ نوار شماره ۱۶۲/۲ ـ مصاحبه با رزمندگان کردستان ـ خاطرات جبهه کردستان و شهدا ـ بی‌تا

۱۴۳ ـ نوار شماره ۱۶۲/۳ ـ مصاحبه برادران هنرمند و شربتی ـ خاطرات رزمندگان بسیج و مردم‌یاری ـ ۱۳۷۸

۱۴۴ ـ نوار شماره ۱۶۶ ـ مصاحبه سرهنگ قنداقی ـ خاطرات عملیات‌های دیواندره و سرداران شهید حسین علی اکبری و احمد ایزدی ـ بی‌تا

۱۴۵ ـ نوار شماره ۱۶۷ ـ حاج جواد شمس ـ جلسه راجع به تیپ‌ها ـ ۷۸/۸/۱۰

۱۴۶ ـ نوار شماره ۱۶۹ ـ مصاحبه برادر ناصر حقیقی فرمانده گردان جندالله ـ بیوگرافی رزمندگان ـ بی‌تا

۱۴۷ ـ نوار شماره ۱۷۰ ـ مصاحبه سردار حاج مجید مشایخی ـ در مورد عملیات‌ها و شهدا ـ ۷۸/۷/۹

۱۴۸ ـ نوار شماره ۱۷۱ ـ مصاحبه برادران عباس کریمی و سردار سازوار ـ خاطرات در خصوص یگان بیت‌المقدس و رزمندگان مربوط به آن یگان و عملیات‌ها ـ ۱۳۷۸

۱۴۹ ـ نوار شماره ۱۷۲ ـ مصاحبه مهندس صادقی ـ وضعیت درگیری‌ها و تاکتیک‌های ضدانقلاب و عملکرد سپاه در شهرستان مهاباد ـ ۱۳۷۸

۱۵۰ ـ نوارشماره ۱۷۳ ـ مصاحبه برادران شاهی و قزوینی ـ جلسه مسؤلین بسیج منطقه ۹ شورای فرماندهی سنندج ـ بی‌تا

۱۵۱ ـ نوار شماره ۱۸۰ ـ مصاحبه حاج‌نبی‌الله ـ خاطرات و عملکرد جهاد در مریوان ـ ۱۳۷۷

۱۵۲ ـ نوار شماره ۱۸۲ ـ مصاحبه سردار شمس ـ تاریخچه تیپ شهید بروجردی ـ ۷۹/۲/۲

۱۵۳ ـ نوار شماره ۱۸۳ ـ مصاحبه برادر غلامرضا ملکی ـ تاریخچه تیپ شهید بروجردی ـ ۷۹/۲/۶

۱۵۴ ـ نوار شماره ۱۸۴ ـ مصاحبه برادر مهندس مصدقی ـ در مورد تیپ شهید بروجردی ـ ۷۹/۲/۲۴

۱۵۵ ـ نوار شماره ۱۸۵ ـ ادامه طرح مانور (۲) ـ عملیات نصر ۶ و عملیات نصر ۷ ـ بی‌تا

۱۵۶ ـ نوار شماره ۱۸۵ ـ مصاحبه با برادر حسن محمدی فرمانده سپاه مهاباد ـ در مورد تیپ شهید بروجردی و سپاه مهاباد ـ ۷۹/۲/۶

۱۵۷ ـ نوار شماره ۱۸۶ ـ حاج اسماعیل محمودی ـ تاریخچه و عملیات تیپ شهید بروجردی ـ ۷۹/۲/۲۴

۱۵۸ ـ نوار شماره ۱۸۸/۱ ـ مصاحبه سردار شهید حاج‌اکبر آقابابایی و حاج‌حسن رستگارپناه ـ عملیات‌ها در کردستان و آذربایجان‌غربی ـ بی‌تا

۱۵۹ ـ نوار شماره ۱۸۸/۲ ـ برادر مرتضی هاشمی ـ مصاحبه با فرمانده گردان ثارالله سپاه مهاباد ـ ۷۹/۲/۶

۱۶۰ ـ نوار شماره ۱۸۹ ـ مصاحبه با برادر سلیمانی ـ نقاط ضعف و قوت در عملیات‌های کردستان ـ بی‌تا

۱۶۱ ـ نوار شماره ۱۹۰ ـ مصاحبه سردار شهید حاج اکبر آقابابایی و برادر رستگار در تیپ قدس ـ پیرامون عملیات‌های محاصره‌ای و اقدامات آن ـ بی‌تا

۱۶۲ ـ نوار شماره ۱۹۱ ـ مصاحبه برادر غلامی ـ در خصوص مقابله با تاکتیک‌های دشمن ـ بی‌تا

۱۶۳ ـ نوار شماره ۱۹۲ ـ برادر کاوه ـ جلسه بعد از عملیات بوکان (۲) ـ پیرامون نقاط ضعف و قوت عملیات و نوع و اهداف عملیات ـ بی‌تا

۱۶۴ ـ نوار شماره ۱۹۳ ـ برادر طلاکوب ـ تشریح عملیات قمی و دلیل انتخاب منطقه کانی‌زرد برای عملیات ـ بی‌تا

۱۶۵ ـ نوار شماره ۱۹۴ ـ مصاحبه سردار شهید حاج‌اکبر آقابابایی ـ مسائل آموزشی نیروها ـ بی‌تا

۱۶۶ ـ نوار شماره ۱۹۵ ـ مصاحبه برادر صفوی ـ جلسه فرماندهان منطقه شمالغرب و جنوب در حضور برادر صفوی پیرامون آموزش سپاه ، جنگ و مشکلات ـ بی‌تا

۱۶۷ ـ نوار شماره ۱۹۷ ـ برادر اسماعیلی ـ تاریخچه کردستان پیرامون نقاط ضعف و قوت عملیات لیله‌القدر ـ بی‌تا

۱۶۸ ـ نوار شماره ۱۹۸ ـ سخنرانی شهید بروجردی در تیپ ویژه شهدا ـ بی‌تا

۱۶۹ ـ نوار شماره ۱۹۹ ـ برادر شهید بروجردی ـ نوار مصاحبه ۶۰/۱/۱

۱۷۰ ـ نوار شماره ۲۰۰ ـ مصاحبه برادر علیزاده ـ جلسه در پروژه شهید بروجردی در مورد مسائل فرهنگی کردستان ـ بی‌تا

۱۷۱ ـ نوار شماره ۲۰۱/۱ ـ مصاحبه با برادران تحصیلی و بیان ـ خاطرات ـ بی‌تا

۱۷۲ ـ نوار شماره ۲۰۱/۲ ـ سخنرانی سردار شهید حاج‌محمد بروجردی ـ ۱۳۶۱

۱۷۳ ـ نوار شماره ۲۰۳ ـ مصاحبه با شهید محمد بروجردی ـ تاکتیک‌ها و آموزش عملیات‌ها ـ ۱۳۶۱

۱۷۴ ـ نوار شماره ۲۰۹ ـ نوار مصاحبه خاطرات شهدا ـ ۶۴/۸/۲۹

۱۷۵ ـ نوار شماره ۲۲۱ ـ مصاحبه سردار شهید حاج‌محمد بروجردی ـ پرسش و پاسخ در تیپ ویژه شهدا مستقر در شهرستان مهاباد ـ ۱۳۶۱

۱۷۶ ـ نوار شماره ۲۲۸ ـ شهید محمد بروجردی نوار مصاحبه ـ بی‌تا

۱۷۷ ـ نوار شماره ۲۲۹ ـ سردار شهید محمد بروجردی ـ نوار سخنرانی ـ پیام جبهه و رزمندگان اسلام، پیرانشهر ـ ۶۲/۱/۲۹

۱۷۸ ـ نوار شماره ۲۳۰ ـ مصاحبه برادر منصوری ـ تاکتیک‌های خودی و دشمن (حمله به روستاها) ـ بی‌تا

۱۷۹ ـ نوار شماره ۲۳۱ ـ مصاحبه برادر رستگار و سردار شهید حاج اکبر آقابابایی ـ آموزش ، عملیات‌های ویژه از جمله عملیات شهری ، عملیات روانی و ... ـ بی‌تا

۱۸۰ ـ نوار شماره ۲۳۲/۱ ـ سخنرانی برادر رستگار ـ نحوه‌ی رهبری در تیپ قدس ـ بی‌تا

۱۸۱ ـ نوار شماره ۲۳۲/۲ ـ مصاحبه برادر رستگار و سردار شهید حاج اکبر آقابابایی ـ شیوه‌های عملیاتی ضدانقلاب و راههای مقابله با آنها ـ ۱۳۶۳

۱۸۲ ـ نوار شماره ۲۳۴ ـ مصاحبه برادر استکی ـ تشریح عملیات والفجر ۲ ـ بی‌تا

۱۸۳ ـ نوار شماره ۲۳۵ ـ برادر کشمیرانی فرمانده گردان امام حسین ـ تشریح و خاطرات عملیات لیله‌القدر ـ بی‌تا

۱۸۴ ـ نوار شماره ۲۳۷ ـ مصاحبه برادران کاوه و ربیعی ـ عملیات سلامت (مناطق اطراف بوکان) تاکتیک‌ها در شهرها ـ ۱۳۶۲

۱۸۵ ـ نوار شماره ۲۳۸ ـ برادران استکی ، ایزدی مقدم ، عسگری ، جلالی ، شاه‌حسینی ـ جلسه طرح مانور (۱) عملیات شهید قمی در سردشت ـ بی‌تا

۱۸۶ ـ نوار شماره ۲۳۹ ـ مصاحبه برادران کاوه و ربیعی ـ عملیات سلامت (مناطق اطراف بوکان) تاکتیک‌ها در شهرها ـ ۱۳۶۲

۱۸۷ ـ نوار شماره ۲۴۱ ـ مصاحبه برادران صادقی و تمیزی ـ بررسی مسائل کردستان و وضعیت ضدانقلاب و گروه‌ها بعد از فرار بنی‌صدر ـ بی‌تا

۱۸۸ ـ نوار شماره ۲۴۲ ـ طرح مانور عملیات سلامت (۱) ـ بی‌تا

۱۸۹ ـ نوار شماره ۲۴۳ ـ سردار هدایت فرمانده قرارگاه حمزه (ع) ـ اولین جلسه شورای فرماندهی پایگاه‌ها ـ ۱۳۷۶

۱۹۰ ـ نوار شماره ۲۴۵ ـ مصاحبه برادران رستگار ، حاج‌آقا حیدری ، تمیزی ، امامی و ربیعی ـ جلسه فرماندهان و اعضای کمیسیون آفندی ـ ۱۳۷۱

۱۹۱ ـ نوار شماره ۲۴۹ ـ مصاحبه برادران هدایت ، همت ، نصراللهی و شکری ـ جلسه شورای قرارگاه حمزه (ع) ـ ۱۳۶۲

۱۹۲ ـ نوار شماره ۲۵۰ ـ مصاحبه سردار کمیل ـ در مورد طرح مانور سال ۷۲ سپاه در مقابله با ورود و خروج ضدانقلاب ـ ۱۳۷۲

۱۹۳ ـ نوار شماره ۲۵۲ ـ برادر امینی فرمانده سپاه ناحیه کردستان ـ جلسه فوق‌العاده شورای ناحیه

کردستان در خصوص وضعیت نیروی انسانی ـ ۶۳/۶/۲۷

۱۹۴ ـ نوار شماره ۲۵۳ ـ حاج آقا رستگار ـ جلسه شورای ناحیه کردستان ـ مسائل آموزشی ـ ۶۴/۶/۳۰

۱۹۵ ـ نوار شماره ۲۵۴/۱ ـ اعضای شورا ـ جلسه شورای ناحیه کردستان ـ ۶۴/۷/۲۳

۱۹۶ ـ نوار شماره ۲۵۴/۲ ـ مصاحبه سردار ربیعی ـ وضعیت عملیات‌ها در سنندج ـ بی‌تا

۱۹۷ ـ نوار شماره ۲۵۵ ـ اعضای شورا ـ جلسه شورای مسئولین ناحیه ـ ۶۵/۴/۳۱

۱۹۸ ـ نوار شماره ۲۵۷ ـ سخنرانی حضرت آیت الله خامنه‌ای (روحی‌له الفداء) ـ پیرامون تشکر و قدردانی از ژاندامری کردستان ـ بی‌تا

۱۹۹ ـ نوار شماره ۲۶۲ ـ جلسه شورای سپاه کردستان ـ در خصوص مسائل نیرو و نیروهای اهل تسنن و تشیع ـ ۱۳۶۴

۲۰۰ ـ نوار شماره ۲۶۴ ـ مصاحبه برادران فیضی و نوروزیان ، مسؤلین بسیج سپاه کردستان ـ بی‌تا

۲۰۱ ـ نوار شماره ۲۶۵ ـ مصاحبه برادران میرباقری ، کاظمی ، میرزایی ـ جلسه شورای ناحیه کردستان در خصوص مسائل آموزشی ـ ۱۳۶۴

۲۰۲ ـ نوار شماره ۲۶۷ ـ مصاحبه برادران تمیزی ، دقیقی ، عسگری ، نصرالهی ، همت ، بنی‌هاشمی و امامی ـ دنباله جلسه شورای قرارگاه حمزه با پایگاه‌ها در خصوص پشتیبانی نیروی روابط و ضوابط فرماندهی و کنترل عملیاتی مشکلات و موانع در مورد نیروی انسانی ـ بی‌تا

۲۰۳ ـ نوار شماره ۲۶۸ ـ مصاحبه برادران مقدم ، رشید ، قضایی ، ربیعی ، ابراهیمی و قوتی ـ جلسه شورای قرارگاه و فرماندهان پایگاه‌ها ، در خصوص مسؤلین و راههای مقابله با نیروهای نفوذی ضدانقلاب در سپاه ـ ۱۳۶۴

۲۰۴ ـ نوار شماره ۲۶۹/۱ ـ مصاحبه برادران ایزدی و رجبی ـ وضعیت گروه‌ها و نیروهای خودی و ابعاد معنوی ـ ۱۳۶۴

۲۰۵ ـ نوار شماره ۲۶۹/۲ ـ مصاحبه برادران ایزدی و رجبی ـ دنباله جلسه شورای قرارگاه و ناحیه کردستان با فرماندهان پایگاه در خصوص تاکتیک‌های ضدانقلاب و عملیات روانی آنان و عملکرد خودی در مقابله با دشمن ـ ۱۳۶۴

۲۰۶ ـ نوار شماره ۲۷۶ ـ جلسه شورای ناحیه کردستان ـ در خصوص مسائل اقتصادی و نظامی نقاط ضعف و قوت‌ها ـ ۱۳۶۴

۲۰۷ ـ نوار شماره ۲۷۸ ـ مصاحبه برادران ایزدی ، عسگری ، تمیزی ، بتولی ، دقیقی ، همت ، امیری و ـ جلسه شورای قرارگاه و سپاه ناحیه کردستان در خصوص استراتژی ، دکترین و تاکتیک‌ها ـ ۱۳۶۴

۲۰۸ ـ نوار شماره ۲۷۹ ـ جلسه شورای ناحیه کردستان ـ در مورد وضعیت بسیج و مشکلات آن مربوط به هفته بسیج ـ ۱۳۶۴

۲۰۹ ـ نوار شماره ۲۸۰ ـ مصاحبه برادران رستگار و عسگری ـ جلسه شورای فرماندهی سپاه کردستان در خصوص عملیات روانی ـ ۱۳۶۷

۲۱۰ ـ نوار شماره ۲۸۲ ـ جلسه شورای ناحیه کردستان در فتح‌آباد دیواندره ـ در مورد وضعیت ضدانقلاب در دیواندره و بالا بردن توان رزم خودی ـ ۱۳۶۴

۲۱۱ ـ نوار شماره ۲۸۴ ـ جلسه اعضای شورای سپاه ناحیه کردستان ـ طرح تسلیح ـ ۱۳۶۳ و ۱۳۶۴

۲۱۲ ـ نوار شماره ۲۸۹ ـ برادران امینی و رونق ـ جلسه شورای ناحیه کردستان پیرامون مسائل سپاه و ناحیه کردستان ـ ۶۴/۷/۱۰

۲۱۳ ـ نوار شماره ۲۹۵ ـ جلسه شورای ناحیه کردستان ـ در مورد وضعیت سازمان و توان رزم ـ ۱۳۶۴

۲۱۴ ـ نوارشماره ۲۹۷ ـ مصاحبه برادران دقیقی ، هوشنگی ، رحیمی و زارع ـ کمیسیون عملیات فرماندهی ناحیه کردستان در مورد عملیات‌ها ـ ۱۳۶۴

۲۱۵ ـ نوار شماره ۲۹۹ ـ برادر رستگار و اعضای شورا ـ جلسه شورای ناحیه کردستان در مورد درگیری گروه‌ها با هم و عملکرد نیروهای خودی ـ ۱۳۶۴

۲۱۶ ـ نوار شماره ۳۰۰ ـ شورای سپاه ناحیه کردستان ـ کمیسیون امنیت در مورد وضعیت مقرها و روستاها ـ بی‌تا

۲۱۷ ـ نوار شماره ۳۰۲ ـ مصاحبه برادران حاج‌رضا عسگری ، حسین زارع و کریمی ـ میزگرد رادیویی در خصوص وظایف سپاه و بسیج ، تشکیلات در کردستان و وضعیت ضدانقلاب ـ بی‌تا

۲۱۸ ـ نوار شماره ۳۰۴ ـ اعضای شورا ـ جلسه شورای ناحیه کردستان ـ ۱۳۶۵

۲۱۹ ـ نوار شماره ۳۱۳ ـ مصاحبه شورای سپاه ناحیه کردستان ـ عملکرد تعدادی از واحدهای سپاه از سال ۶۳ تا ۶۴ ـ ۱۳۶۴

۲۲۰ ـ نوار شماره ۳۱۴ ـ اعضای شورا ـ جلسه فوق‌العاده ناحیه کردستان ـ پیرامون مسائل واحد آموزش ، بسیج و مشکلات آن ـ ۶۴/۶/۲۷

۲۲۱ ـ نوار شماره ۳۲۱/۱ ـ مصاحبه آقای حسین رستگار ـ در مورد سپاه ، ارتش و نیروی انتظامی ـ بی‌تا

۲۲۲ ـ نوار شماره ۳۲۱/۲ ـ مصاحبه سردار رستگارپناه ـ مسائل کردستان از جمله سپاه ، ارتش ، ناجا و عملکرد خودی و ضدانقلاب ـ سال ۱۳۷۳

۲۲۳ ـ نوار شماره ۳۳۴/۱ ـ سخنرانی شهید شیرودی ـ در مورد مسائل کردستان ـ ۱۳۵۹

۲۲۴ ـ نوار شماره ۳۳۴/۲ ـ مصاحبه برادر شهید شیرودی ـ در خصوص مسائل کردستان و وضعیت گروه‌ها ـ ۱۳۵۹

۲۲۵ ـ نوار شماره ۳۳۹ ـ مصاحبه با زنده یاد حاج‌میکائیل ـ در مورد عملیات‌های اطراف سنندج و خاطراتی از شهیدان آقابابایی ، روح‌الامین و افیونی ـ ۱۳۷۷

۲۲۶ ـ نوار شماره ۳۵۲ ـ مصاحبه برادر دقیقی ـ مسائل نظامی کردستان و گردان‌های آفندی و پدافندی ـ بی‌تا

۲۲۷ ـ نوار شماره ۳۵۵ ـ مصاحبه برادران رستگار، مظاهری، شمس، عسگری و عظیمی ـ جلسه شورای کردستان در مورد روند اقدامات خودی در مقابله با ضدانقلاب ـ ۱۳۶۶

۲۲۸ ـ نوار شماره ۳۵۶ ـ مصاحبه سردار صفوی ـ سمینار عملیات در خصوص فرماندهی و وظایف آن و ابعاد معنوی و دکترین ـ ۱۳۶۶

۲۲۹ ـ نوار شماره ۳۵۹/۱ ـ مصاحبه برادران صفوی و عسگری ـ استراتژی و دکترین نیروهای خودی علیه عراق و ضدانقلاب ـ ۱۳۶۶

۲۳۰ ـ نوار شماره ۳۵۹/۲ ـ برادران عسگری و زارع ـ نشست رادیویی پاسخ به سئوالات مردمی توسط مسئولین سپاه ناحیه ـ بی‌تا

۲۳۱ ـ نوار شماره ۳۶۰ ـ برادران کاوه، بنی‌هاشمی، نظری حاج اسماعیل ـ نوار مصاحبه خاطرات ـ بی‌تا

۲۳۲ ـ نوار شماره ۳۶۷ ـ مصاحبه اعضای شورا ـ جلسه شورای ناحیه کردستان در مورد بسیج ـ ۱۳۶۵

۲۳۳ ـ نوار شماره ۳۶۸ ـ جلسه شورای ناحیه کردستان ـ ۶۵/۳/۲۲

۲۳۴ ـ نوار شماره ۳۷۳ ـ سخنرانی در مورد مسائل کردستان و وضعیت نیروی انسانی ـ بی‌تا

۲۳۵ ـ نوار شماره ۳۸۴ ـ مصاحبه برادران دقیقی و اسماعیلی ـ ادامه جلسه شورای ناحیه ـ ۱۳۶۴

۲۳۶ ـ نوار شماره ۳۸۵ ـ جلسه شورای ناحیه کردستان ـ در خصوص برنامه‌ریزی دراز مدت و برنامه‌های سپاه در سال ۶۵ ـ ۱۳۶۴

۲۳۷ ـ نوار شماره ۳۸۶ ـ مصاحبه برادران رضا عسگری و جلالی ـ جذب نیرو ـ ۱۳۶۴

۲۳۸ ـ نوار شماره ۳۹۱ ـ مصاحبه برادران رونق، احمدی، اسماعیلی و رضایی ـ جلسه شورای ناحیه کردستان در خصوص نیروی انسانی و آموزش ـ ۱۳۶۴

۲۳۹ ـ نوار شماره ۳۹۲ ـ مصاحبه حاج‌آقا موسوی و آقای عباس‌زاده ـ وضعیت ضدانقلاب و پیرامون امر جهاد و جنگ ـ ۱۳۶۷

۲۴۰ ـ نوار شماره ۲۹۳ ـ مصاحبه برادران دقیقی، حیدری، یوشع، احمدی، نظرپور ـ جلسه شورای ناحیه کردستان در خصوص عملیات‌های انجام شده علیه ضدانقلاب ـ ۱۳۶۴

۲۴۱ ـ نوار شماره ۳۹۴ ـ مصاحبه مسئولین واحدهای سپاه دیواندره ـ جلسه شورای ناحیه مربوط به سپاه دیواندره و مشکلات این سپاه ـ ۱۳۶۴

۲۴۲ ـ نوار شماره ۳۹۵ ـ جلسه شورای فرماندهی سپاه کردستان در خصوص وضعیت ضدانقلاب ـ ۱۳۶۷

۲۴۳ ـ نوار شماره ۳۹۶ ـ جلسه شورای فوق‌العاده ناحیه بیان مشکلات توسط مسئولین

واحدها ـ ۶۴/۶/۲۷

۲۴۴ ـ نوار شماره ۳۹۷ ـ مصاحبه برادران ایزدی ، عسگری ، صاحب‌الزمانی و رونق ـ دنباله جلسه شورای قرارگاه حمزه ـ بی‌تا

۲۴۵ ـ نوار شماره ۳۹۸ ـ جلسه شورای ناحیه کردستان پیرامون وضعیت نیروهای سپاه و فرامین امام خمینی (ره) در مورد جنگ و مراسم هفته نیروهای مسلح ـ ۶۵/۱/۲۰

۲۴۶ ـ نوار شماره ۴۱۲ ـ سخنرانی حاج آقا رستگاری ـ در خصوص موضوع روانی و تبلیغی و نقش روحانیت ـ بی‌تا

۲۴۷ ـ نوار شماره ۴۲۱/۱ ـ جلسه شورای ناحیه کردستان ـ ۱۳۶۴

۲۴۸ ـ نوار شماره ۴۲۱/۲ ـ مصاحبه کمیته یگان‌های مانوری پروژه شهید بروجردی ـ یگان‌های مانوری آذربایجان غربی (۲) ـ ۷۹/۳/۷

۲۴۹ ـ نوار شماره ۴۲۲ ـ شهید ابراهیمی قائم‌مقام عملیات بیت‌المقدس ـ سخنرانی پیرامون مسائل قبل از انقلاب ـ بی‌تا

۲۵۰ ـ نوار شماره ۴۳۰ ـ مصاحبه مسؤلین سپاه کردستان ـ مسائل بسیج ـ ۱۳۶۵

۲۵۱ ـ نوار شماره ۴۳۲ ـ جلسه شورای ناحیه درخصوص سازمان سپاه و وضعیت لجستیک ـ ۱۳۶۴

۲۵۲ ـ نوار شماره ۴۳۳ ـ مصاحبه اعضای شورای قرارگاه حمزه (ع) و سپاه کردستان ـ ۱۳۶۴

۲۵۳ ـ نوار شماره ۴۳۹ ـ جلسه شورای ناحیه کردستان ـ ۶۳/۱۲/۱

۲۵۴ ـ نوار شماره ۴۴۰ ـ مصاحبه برادر امینیان ـ جلسه شورای سپاه کردستان در خصوص وضعیت گروه‌های ضدانقلاب ـ ۱۳۶۴

۲۵۵ ـ نوار شماره ۴۴۱ ـ جلسه شورای ناحیه کردستان در مورد توجیه نیروها و چگونگی درگیری‌ها با ضدانقلاب و برطرف کردن نقاط ضعف و قوت ـ ۱۳۶۴

۲۵۶ ـ نوار شماره ۴۴۳ ـ جلسه شورای ناحیه کردستان ـ ۶۵/۳/۲۲

۲۵۷ ـ نوار شماره ۴۴۴ ـ جلسه شورای سپاه کردستان در مورد وضعیت ضدانقلاب و عملیات روانی دشمن ـ ۱۳۶۴

۲۵۸ ـ نوار شماره ۴۵۲ ـ مصاحبه حاج آقا حیدری و حاج آقا رازینی ـ جلسه شورای فرماندهی ناحیه کردستان در مورد مباحث آموزشی و تبلیغی ـ بی‌تا

۲۵۹ ـ نوار شماره ۴۵۴ ـ شورای ناحیه کردستان درمورد مأموریت سپاه در سال ۶۴ ـ ۱۳۶۴

۲۶۰ ـ نوار شماره ۴۵۵ ـ جلسه شورای ناحیه کردستان در مورد عملیات‌های مریوان ـ ۱۳۶۴

۲۶۱ ـ نوار شماره ۴۵۶ ـ جلسه شورای سپاه ناحیه کردستان در مورد مسائل تدارکاتی ـ ۱۳۶۴

۲۶۲ ـ نوار شماره ۴۵۷ ـ مصاحبه برادران ایزدی ، عسگری ، محمدی ـ جلسه شورای قرارگاه ناحیه

کردستان در مورد مسائل نیروی انسانی ـ بی‌تا

۲۶۳ ـ نوار شماره ۴۵۸ ـ جلسه شورای ناحیه کردستان در خصوص ترغیب فرماندهان به انجام وظایف فرماندهی ـ ۱۳۶۴

۲۶۴ ـ نوار شماره ۴۵۹ ـ برادران شجاعی، خورشیدی و احمدی ـ جلسه شورای فرماندهی ناحیه ـ ۶۴/۷/۱

۲۶۵ ـ نوار شماره ۴۶۰ ـ جلسه شورای ناحیه کردستان ـ ۶۴/۸/۲۹

۲۶۶ ـ نوار شماره ۴۶۱ ـ برادران عزیزی، نمازی و نوری ـ جلسه شورای ناحیه کردستان بررسی ضدانقلاب ـ ۶۴/۳/۲۸

۲۶۷ ـ نوار شماره ۴۶۴ ـ مصاحبه حاج‌آقا غفاری ـ ۱۳۶۵

۲۶۸ ـ نوار شماره ۵۸۹ ـ مصاحبه برادران رضایی و اکبر سالم ـ وضعیت سیاسی و نظامی کردستان ـ بی‌تا

۲۶۹ ـ نوار شماره ۶۲۲ ـ مصاحبه با سردار شهید حسین‌علی اکبری ـ توجیه و تذکرات به نیروها ـ بی‌تا

۲۷۰ ـ نوار شماره ۷۰۲ ـ مصاحبه برادران حیدری، رستگارپناه، حاج‌اسماعیل و زارع ـ جلسه شورای ناحیه کردستان در مورد گروه‌های ضدانقلاب ـ ۱۳۶۴

۲۷۱ ـ نوار شماره ۸۵۱/۱ ـ جلسه شورای فرماندهی سپاه ـ ۱۳۶۶

۲۷۲ ـ نوار شماره ۸۵۱/۲ ـ مصاحبه اعضای شورای سپاه کردستان ـ در مورد مسائل مالی و آموزشی ـ ۱۳۶۴

۲۷۳ ـ نوار شماره ۱۰۰۷/۱ ـ مصاحبه برادران حاج‌هوشنگ امیری، ارجمندی، حاج‌آقا سلطانی ـ خاطرات مریوان ـ بی‌تا

۲۷۴ ـ نوار شماره ۱۰۰۷/۲ ـ نوار جلسه تشکیلات بسیج و مشکلات آن ـ ـ بی‌تا

۲۷۵ ـ نوار شمار ۱۰۰۸ ـ بی‌نا ـ نوار سخنرانی ـ بی‌تا

۲۷۶ ـ نوار شماره ۱۰۱۰ ـ مصاحبه برادر رضائی ـ اوضاع و احوال کردستان شماره ۱ ـ بی‌تا

۲۷۷ ـ نوار شماره ۱۰۱۱ ـ مصاحبه برادر رضائی ـ اوضاع و احوال کردستان شماره ۲ ـ بی‌تا

۲۷۸ ـ نوار شماره ۱۰۱۲ ـ مصاحبه برادر رضائی ـ اوضاع و احوال کردستان شماره ۳ ـ بی‌تا

۲۷۹ ـ نوار شماره ۱۰۱۳ ـ مصاحبه برادر رضائی ـ اوضاع و احوال کردستان شماره ۴ ـ بی‌تا

۲۸۰ ـ نوار شماره ۱۰۱۴ ـ مصاحبه برادر رضائی ـ اوضاع و احوال کردستان شماره ۵ ـ بی‌تا

۲۸۱ ـ نوار شماره ۱۰۱۵ ـ سردار رستگار پناه ـ سمینار مسئولین ـ بی‌تا

۲۸۲ ـ نوار شماره ۱۰۱۷ ـ سردار هدایت ـ جلسه در ستاد عملیات غرب در مورد

عملیات‌های مناطق غرب ـ ۱۳۶۰

۲۸۳ ـ نوار شماره ۱۰۲۲ ـ حاج آقا حیدری ـ سخنرانی در مورد شوراها ـ بی‌تا

۲۸۴ ـ نوار شماره ۱۰۲۳ ـ مصاحبه در مورد ادارات و مدارس و تاریخ ایران و نقش استعمار در کردستان ـ بی‌تا

۲۸۵ ـ نوار شماره ۱۰۲۵ ـ حجت‌السلام انواری ـ سخنرانی خطبه‌های نماز جمعه شهرستان بیجار ـ ۱۳۶۵

۲۸۶ ـ نوار شماره ۱۰۳۶ ـ برادر زارعان تشریح عملیات‌های آویهنگ و ترجان ـ بی‌تا

۲۸۷ ـ نوار شماره ۱۰۳۷ ـ سردار سلیم آبادی جانشین فرماندهی لشگر ۱۰ سیدالشهدا (ع) ـ مصاحبه پیرامون مسائل تاکتیکی ـ بی‌تا

۲۸۸ ـ نوار شماره ۱۰۳۸ ـ سردار سلیم آبادی ـ مصاحبه پیرامون عملیات تیپ شهید بروجردی ـ ۷۹/۶/۵

۲۸۹ ـ نوار شماره ۱۰۳۹ ـ حسن مریخی ـ پیرامون خاطرات و شرح عملیات روستایی فنابش و عملیات در محور پسوه ـ مهاباد ـ بی‌تا

۲۹۰ ـ نوار شماره ۱۰۴۰ ـ مصاحبه برادر امینی ـ خاطرات آزاد سازی شهر سنندج و جاده بوکان ـ بی‌تا

۲۹۱ ـ نوار شماره ۱۰۴۱ ـ سردار ایزدی ، موسوی ، جلالی ـ واحد عملیات سنندج ـ خاطرات شهدا ـ بی‌تا

۲۹۲ ـ نوار شماره ۱۰۴۲ ـ خاطرات شهیدان طیاره و محوری و بیوگرافی شهدا ـ ۷۶/۸/۱۷

۲۹۳ ـ نوار شماره ۱۰۴۲ ـ سپاه بانه ـ جلسه پیرامون موضوعات نظامی و سیاسی ـ بی‌تا

۲۹۴ ـ نوار شماره ۱۰۴۳ ـ مصاحبه برادر شهید محمد رضا نعمتی ـ ۵۹/۵/۵

۲۹۵ ـ نوار شماره ۱۰۴۴ ـ برادر انصاری ـ پیرامون تشریح و خاطرات عملیات قائم محور کول ـ دوزخ‌دره و واقعه روستای دولت قلعه ـ بی‌تا

۲۹۶ ـ نوار شماره ۱۰۴۶ ـ برادر باقری ـ سخنرانی در محور حسن‌آباد ـ بی‌تا

۲۹۷ ـ نوار شماره ۱۰۴۷ ـ برادر گنج‌خانلو (عرفانیان) ـ بسیج ناحیه کردستان ـ مأموریت‌های محول شده ـ بی‌تا

۲۹۸ ـ نوار شماره ۱۰۴۸ ـ برادر طلاکوب ـ جنگ سنندج و محاصره باشگاه افسران و توطئه‌های ضدانقلاب ـ ۷۷/۳/۹

۲۹۹ ـ نوار شماره ۱۰۴۹ـ سخنرانی برادر حاج عابد ـ تیپ بیت المقدس ـ بی‌تا

۳۰۰ ـ نوار شماره ۱۰۵۰ ـ برادران مریخی و صرامی ـ خاطرات عملیات کلکان ابراهیم‌آباد و خاطراتی از شهید افیونی ـ بی‌تا

۳۰۱ ـ نوار شماره ۱۰۵۱ ـ برادران منصوری و ایافت ـ پیرامون یگان‌های مانوری و خصوصیات اخلاقی شهید بروجردی و تیپ ویژه شهدا ـ ۷۸/۷/۶

۳۰۲ ـ نوار شماره ۱۰۵۲ ـ برادر سهران ـ تشریح عملیات هرمیدل و حاج عبدل ـ بی‌تا

۳۰۳ ـ نوار شماره ۱۰۵۳ ـ برادر مهندس سهران ـ پیرامون یگان حزب‌الله سنندج و دیواندره ـ ۷۹/۷/۲۵

۳۰۴ ـ نوار شماره ۱۰۵۴ ـ برادر سهران ـ یگان های حزب‌الله پیرامون واژگون شدن یک دستگاه تویوتای یگان ـ ۷۹/۷/۲۶

۳۰۵ ـ نوار شماره ۱۰۵۵ ـ برادر انصاری ـ خاطرات و تشریح عملیات گیلانه ، قائم و محور حسن‌آباد و کمین‌های ضد انقلاب ـ بی‌تا

۳۰۶ ـ نوار شماره ۱۰۵۶ ـ خاطرات و تشریح سه مرحله عملیات توریور ـ بی‌تا

۳۰۷ ـ نوار شماره ۱۰۵۷ ـ مصاحبه سردار استکی ـ آزادسازی محورها از طریق ستون‌کشی ـ ۸۰/۲/۲۹

۳۰۸ ـ نوار شماره ۱۰۵۸ ـ مصاحبه جناب سرهنگ دوستی فرمانده سپاه سردشت ـ مصاحبه پیرامون ترور ناجوانمردانه خانواده ایشان توسط ضد انقلاب ـ ۷۹/۷/۱۷

۳۰۹ ـ نوار شماره ۱۰۵۹ ـ مصاحبه برادر رستگار ـ تاکتیک‌های خودی و دشمن و طریقه دفاع جمهوری اسلامی ـ بی‌تا

۳۱۰ ـ نوار شماره ۱۰۶۰ ـ سردار صادقی ـ جلسه پروژه تهران (۱) ـ ۷۷/۸/۱۸

۳۱۱ ـ نوار شماره ۱۰۶۰ ـ سردار صادقی ـ جلسه پروژه تهران (۲) ـ ۷۷/۸/۱۸

۳۱۲ ـ نوار شماره ۱۰۶۲ ـ مصاحبه سردار استکی ـ جلسه روند کار پروژه اصفهان ـ ۷۸/۴/۲۱

۳۱۳ ـ نوار شماره ۱۰۶۳ ـ برادران یاران ، ایافت ، منصوری ـ جلسه ستاد اصفهان در مورد لشکر ویژه شهدا (۱) ـ ۷۸/۶/۲۹

۳۱۴ ـ نوار شماره ۱۰۶۴ ـ برادران یاران ، ایافت ، منصوری ـ جلسه ستاد اصفهان با لشکر شهدا (۲) ـ ۷۸/۶/۲۹

۳۱۵ ـ نوار شماره ۱۰۶۵ ـ برادر عباس اکبری و سردار سازوار ـ جلسه ـ ۷۸/۸/۱۰

۳۱۶ ـ نوار شماره ۱۰۶۶ ـ برادر کاظمی ـ یگان‌های حزب‌الله ـ ۷۸/۸/۱۱

۳۱۷ ـ نوار شماره ۱۰۶۷ ـ برادران استکی ، یاران ، منصوری ، سبزیان و خواهر طباطبائی ـ جلسه پروژه اصفهان (۱) ـ ۷۸/۸/۱۲

۳۱۸ ـ نوار شماره ۱۰۶۸ ـ برادران استکی ، یاران ، منصوری ، سبزیان و خواهر طباطبائی ـ جلسه پروژه اصفهان (۲) ـ ۷۸/۸/۱۲

۳۱۹ ـ نوار شماره ۱۰۶۹ ـ برادران ایزدی ، استکی ، یاران ، منصوری ، سبزیان و ابراهیمی ـ جلسه پروژه اصفهان ـ ۷۸/۸/۱۴

۳۲۰ ـ نوار شماره ۱۰۷۰ ـ جلسه یگان‌های مانوری کرمانشاه در ستاد اصفهان (۱) ـ ۷۸/۱۲/۱۸

۳۲۱ ـ نوار شماره ۱۰۷۱ ـ جلسه یگان‌های مانوری کرمانشاه در ستاد اصفهان (۲) ـ ۷۸/۱۲/۱۸

۳۲۲ ـ نوار شماره ۱۰۷۲ ـ جلسه یگان‌های مانوری ـ ۷۸/۱۲/۱۸

۳۲۳ ـ نوار شماره ۱۰۷۳ ـ برادر یاسر ـ خاطرات شهید جوانی در عملیات‌های بوکان ـ ۷۸/۱۲/۲۳

۳۲۴ ـ نوار شماره ۱۰۷۴ ـ جلسه یگان‌های مانوری ـ ۷۹/۲/۷

۳۲۵ ـ نوار شماره ۱۰۷۵ ـ برادران عابدی و دوستی ـ یگان‌های مانوری آذربایجان غربی (۱) ـ ۷۹/۳/۷

۳۲۶ ـ نوار شماره ۱۰۷۶ ـ مصاحبه با برادر مسلم شاهرخی ـ تاریخچه تیپ النور مهاباد ـ ۷۹/۷/۱۴

۳۲۷ ـ نوار شماره ۱۰۷۷ ـ برادران نوذری ، دیردل ، خضری و حسن نوذری ـ مرحله اول تدوین تاریخ عملیاتی تیپ ۲۵۱ النور مهاباد ـ ۷۹/۵/۱۷

۳۲۸ ـ نوار شماره ۱۰۷۸ ـ سردار حاج بهرام حسینی ـ مصاحبه عملیات تیپ شهید حنظله ـ ۷۹/۶/۶

۳۲۹ ـ نوار شماره ۱۰۷۹ ـ برادران یاران ، خصاف ، ترابی ، هنرمند ، منصوری ـ جلسه یگان‌های مانوری (۱) ـ ۷۹/۶/۱۵

۳۳۰ ـ نوار شماره ۱۰۸۰ ـ برادران یاران ، خصاف ، ترابی ، هنرمند ، منصوری ـ جلسه یگان‌های مانوری (۲) ـ ۷۹/۶/۱۵

۳۳۱ ـ نوار شماره ۱۰۸۱ ـ برادران یاران ، خصاف ، ترابی ، هنرمند ، منصوری ـ جلسه یگان‌های مانوری (۳) ـ ۷۹/۶/۱۵

۳۳۲ ـ نوار شماره ۱۰۸۲ ـ برادران محمدی پناه ، دهشیری ، شیربقائی ـ مرحله دوم تدوین تاریخ عملیاتی تیپ ۲۵۱ النور مهاباد ـ ۷۹/۶/۱۷

۳۳۳ ـ نوار شماره ۱۰۸۳ ـ برادر حبیب‌الله یزدانی ـ تیپ شهید بروجردی ـ ۷۹/۶/۱۹

۳۳۴ ـ نوار شماره ۱۰۸۴ ـ مصاحبه با حاج آقا عرب مدیر کل بنیاد جانبازان کردستان ـ خاطرات ـ ۷۹/۶/۲۰

۳۳۵ ـ نوار شماره ۱۰۸۵ ـ سردار رادان ـ عملیات رنگریزان تیپ شهید حنظله ـ ۷۹/۶/۲۱

۳۳۶ ـ نوار شماره ۱۰۸۶ ـ مهدی مظاهری ـ عملیات‌های تیپ شهید بروجردی قسمت اول ـ ۷۹/۷/۲۴

۳۳۷ ـ نوار شماره ۱۰۸۷ ـ مهدی مظاهری ـ عملیات‌های تیپ شهید بروجردی قسمت دوم ـ ۷۹/۷/۲۴

۳۳۸ ـ نوار شماره ۱۰۸۸ ـ برادر عابدی ـ تیپ النور مهاباد ـ ۷۹/۸/۱۷

۳۳۹ ـ نوار شماره ۱۰۸۹ ـ برادر یاران ـ تیپ شهید بروجردی ـ ۷۹/۸/۲۴

۳۴۰ ـ نوار شماره ۱۰۹۰ برادر شاهرخی ـ عملیات‌های تیپ النور مهاباد ، حزب‌الله بوکان و خاطرات شهید دریانورد (۱) ـ ۷۹/۱۰/۲۷

۳۴۱ ـ نوار شماره ۱۰۹۱ ـ برادران شاهرخی و منصوری ـ گردان‌های جندالله و عملیات‌های یگان شهید

دریانورد (۲) ـ ۷۹/۱۰/۲۷

۳۴۲ ـ نوار شماره ۱۰۹۲ ـ گزارش تیپ ۷۲ پاسداران ـ ۱۳۷۹

۳۴۳ ـ نوار شماره ۱۰۹۳ ـ جلسه پروژه اصفهان ـ استراتژی نبرد دوّم ـ ۱۳۷۹

۳۴۴ ـ نوار شماره ۱۰۹۴ ـ جلسه پروژه اصفهان ـ کمسیون جنگ دوّم ـ ۱۳۷۹

۳۴۵ ـ نوار شماره ۱۰۹۵ ـ مصاحبه برادر دادخواه ـ عملیات در کردستان ـ ۱۳۷۸

۳۴۶ ـ نوار شماره ۱۰۹۶ ـ مصاحبه با مادر شهیدان جعفریان ـ بیان خاطرات فرزندان شهید ـ ۱۳۷۷

۳۴۷ ـ نوار شماره ۱۰۹۷ ـ سخنرانی مقام معظم رهبری (روحی له الفدا،)در نماز جمعه تهران ـ تحلیل در خصوص ترور ـ ۸۲/۱/۲۲

۳۴۸ ـ نوار شماره ۱۶۴۰ ـ مصاحبه برادر سعید میرحیدری ـ خاطرات درگیری و پاکسازی بانه ، سردشت ـ ۱۳۶۶

۳۴۹ ـ نوار شماره ۱۶۴۵ ـ مصاحبه مسؤل عملیات سپاه بانه ـ خاطرات جبهه و مسائل تاکتیکی ـ بی‌تا

۳۵۰ ـ نوار شماره ۱۶۴۹ ـ خاطرات عملیات‌ها در غرب کشور ـ بی‌تا

۳۵۱ ـ نوار شماره ۱۶۵۰ ـ مصاحبه سردار شهید برادر نصراللهی فرمانده سپاه بانه ـ در مورد وضعیت فرهنگی کردستان و مشکلات ـ ۱۳۶۴

۳۵۲ ـ نوار شماره ۱۶۵۲/۱ ـ مصاحبه برادران رحیمی و علی‌پور ـ خاطرات رزمندگان بومی در مورد وضعیت سیاسی و اجتماعی و روانی کردستان ـ بی‌تا

۳۵۳ ـ نوار شماره ۱۶۵۲/۲ ـ برادران صالح رحیمی و علی‌پور ـ خاطرات رزمندگان بومی ـ بی‌تا

۳۵۴ ـ نوار شماره ۱۶۵۴ ـ مسائل عملیاتی منطقه شمال‌غرب و مسائل امنیتی ضدانقلاب ـ بی‌تا

۳۵۵ ـ نوار شماره ۱۶۵۵ ـ مصاحبه برادر عباس مهدیان و برادر نصراللهی ـ سمینار بانه در مورد سپاه بانه و عملیات‌های ضدانقلاب ـ بی‌تا

۳۵۶ ـ نوار شماره ۱۶۶۷ ـ مصاحبه حجت‌السلام حیدری و آقای بنی‌هاشمی فرمانده سپاه دیواندره در مورد مباحث تبلیغات ـ ۱۳۷۱

۳۵۷ ـ نوار شماره ۱۸۴۵ ـ مصاحبه برادران سنجقی و خصاف ـ کمیسیون فرهنگی سیاسی قرارگاه حمزه (ع) ـ بی‌تا

۳۵۸ ـ نوار شماره ۱۸۸۶ ـ سردار تمیزی فرمانده سپاه پاسداران کردستان ـ سخنرانی پیرامون مسائل عملیات‌ها و موفقیت‌های کردستان ـ ۱۳۶۲

۳۵۹ ـ نوار شماره ۱۸۸۸ ـ مصاحبه با برادران رهنما و شیری ـ عملیات‌های منطقه مریوان ـ ۱۳۷۸

۳۶۰ ـ نوار شماره ۱۸۹۱ ـ مصاحبه برادر مصطفی جمالی ـ خاطرات عملیات ضربتی در منطقه مریوان و سنندج ـ ۱۳۷۷

۳۶۱ ـ نوار شماره ۱۹۱۳ ـ مصاحبه برادر یاحی ـ خاطرات مربوط به عملیات‌ها از سال ۵۹ الی ۶۲ ـ ۱۳۷۷

۳۶۲ ـ نوار شماره ۱۹۲۳ ـ مصاحبه برادر حاج‌رضایی ـ تحلیل جریانات کردستان و مسائل سنندج ـ بی‌تا

۳۶۳ ـ نوار شماره ۱۹۴۱ ـ مصاحبه برادر علیزاده ـ تاریخ کوچ کرد در مورد وضعیت کردستان تا سال ۶۲ ـ ۱۳۶۲

۳۶۴ ـ نوار شماره ۲۰۰۱ ـ مصاحبه برادر حسین امینی ـ خاطرات عملیاتی ـ ۱۳۷۹

۳۶۵ ـ نوار شماره ۳۵۰۱ ـ خاطرات و بیوگرافی رزمندگان تیپ قدس و بیت‌المقدس ـ بی‌تا

۳۶۶ ـ نوار شماره ۳۵۰۲ ـ مصاحبه برادران کردی و شفیعی ـ جلسه شورای ناحیه پایگاه دیواندره ـ ۱۳۶۴

۳۶۷ ـ نوار شماره ۳۵۰۳ ـ مصاحبه سرداران ایزدی و هدایت ـ گردهمایی پروژه در خصوص شناخت وضعیت گروه‌ها ، درگیری آنها با نقش شهید بروجردی ـ ۱۳۷۸

اسناد و مدارک گروهک‌های ضدانقلاب

۱ ـ اتحاد مبارزه در راه آرمان طبقه کارگر ـ نشریه مبارزات ملی و طبقاتی ۲ (ادامه انقلاب و جنگ مقاومت خلق در کردستان) ـ تهران ـ آذر ۱۳۵۸

۲ ـ اتحادیه سراسری روستایی ترکمن‌صحرا ـ خبرنامه ترکمن‌صحرا شماره ۲ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۸/۹/۱

۳ ـ اتحادیه سراسری روستایی ترکمن‌صحرا ـ خبرنامه ترکمن‌صحرا شماره ۱۰ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۸/۱۰/۲۷

۴ ـ اتحادیه سراسری روستایی ترکمن‌صحرا ـ خبرنامه ترکمن‌صحرا شماره ۱۴ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۸/۱۲/۳۰

۵ ـ اتحادیه سراسری روستایی ترکمن‌صحرا ـ خبرنامه ترکمن‌صحرا شماره ۱۵ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۱/۷

۶ ـ اتحادیه سراسری روستایی ترکمن‌صحرا ـ خبرنامه ترکمن‌صحرا شماره ۱۶ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۱/۲۲

۷ ـ اتحادیه کمونیست‌ها ـ نشریه مشعل شماره ۹ ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۷/۲۱

۸ ـ اعترافات بابا حیدری یکی از تسلیم شدگان کومله (۱) ـ نوارشماره ۱۰۰۹ ـ ۱۳۶۱

۹ ـ اعترافات بابا حیدری یکی از تسلیم شدگان کومله (۲) ـ نوار شماره ۱۰۲۴ ـ بی‌تا

۱۰ ـ اعترافات عبدالله نژماری مسئول تشکیلات مخفی کومله ـ نوار شماره ۱۰۳۵ ـ بی‌تا

۱۱ ـ بی‌نا ـ خبرنامه کردستان شماره ۱۰ ـ کردستان ـ ۱۳۵۸/۸/۸

۱۲ ـ بی‌نا ـ خبرنامه کردستان شماره ۱۳ ـ کردستان ـ ۱۳۵۸/۹/۳۰

۱۳ ـ بی‌نا ـ خبرنامه خراسان شماره ۵ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۸/۱۰/۲۸

۱۴ ـ بی‌نا ـ خبرنامه ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۱/۲
۱۵ ـ بی‌نا ـ خبرنامه شماره ۶۳ ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۲/۷
۱۶ ـ بی‌نا ـ خبرنامه شماره ۶۵ ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۲/۸
۱۷ ـ بی‌نا ـ خبرنامه شماره ۶۸ ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۲/۱۲
۱۸ ـ بی‌نا ـ خبرنامه شماره ۷۲ ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۲/۱۶
۱۹ ـ بی‌نا ـ خبرنامه شماره ۷۴ ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۲/۱۸
۲۰ ـ بی‌نا ـ خبرنامه شماره ۷۹ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۲/۲۴
۲۱ ـ بی‌نا ـ خبرنامه شماره ۸۰ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۲/۳۱
۲۲ ـ بی‌نا ـ خبرنامه شماره ۸۱ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۳/۶
۲۳ ـ بی‌نا ـ خبرنامه شماره ۸۲ ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۳/۱۱
۲۴ ـ بی‌نا ـ خبرنامه ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۳/۱۴
۲۵ ـ بی‌نا ـ خبرنامه شماره ۸۳ ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۳/۱۷
۲۶ ـ بی‌نا ـ خبرنامه ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۳/۲۱
۲۷ ـ بی‌نا ـ خبرنامه شماره ۸۵ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۳/۳۱
۲۸ ـ بی‌نا ـ خبرنامه شماره ۶۴ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۴/۴
۲۹ ـ بی‌نا ـ خبرنامه شماره ۶۵ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۴/۱۱
۳۰ ـ بی‌نا ـ هواداران اتحادیه کمونیست‌ها ـ سقز ـ ۱۳۵۹/۱۱/۲۲
۳۱ ـ بی‌نا ـ خبرنامه ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۱۲/۸
۳۲ ـ بی‌نا ـ نشریه عزل بنی‌صدر ـ بی‌جا ـ ۱۳۶۰/۴/۴
۳۳ ـ بی‌نا ـ نشریه نقدی بر یک برداشت ـ سنندج ـ بی‌تا
۳۴ ـ بی‌نا ـ خبرنامه شماره ۶۲ ـ سنندج ـ بی‌تا
۳۵ ـ بی‌نا ـ خبرنامه ـ بی‌جا ـ بی‌تا
۳۶ ـ بی‌نا ـ نشریه ـ بی‌جا ـ بی‌تا
۳۷ ـ بی‌نا ـ خبرنامه شماره ۱۱ ـ بی‌جا ـ مرداد ۱۳۶۴
۳۸ ـ بی‌نا ـ تحلیل مواضع گروه‌های چپ ـ جزوه آموزشی و سیاسی ـ سنندج ـ بی‌تا
۳۹ ـ پاداش احمد ـ مصاحبه یکی از فرماندهان حزب منحله دمکرات ـ ارومیه ـ بی‌تا
۴۰ ـ جبهه میهن‌پرستان ارتش ایران ـ اطلاعیه ـ سنندج ـ بی‌تا

۴۱ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ مسلح کردن توده‌ها و تشکیل ارتش خلق(جیاپ) ـ تهران ـ ۱۳۵۸/۶/۱

۴۲ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه شماره ۱۰ ـ خوزستان ـ ۱۳۵۸/۸/۸

۴۳ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه شماره ۱۱ ـ خوزستان ـ ۱۳۵۸/۸/۱۳

۴۴ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ نشریه ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۹/۱۱

۴۵ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه شماره ۱ ـ کردستان ـ ۱۳۵۸/۹/۲۶

۴۶ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه شماره ۲ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۰/۴

۴۷ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ اعلامیه ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۰/۹

۴۸ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ نشریه کار ـ ترکمن‌صحرا ـ ۱۳۵۸/۱۰/۲۲

۴۹ ـ چریک‌های فدایی خلق شاخه کردستان ـ نشریه شماره ۵ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۱/۷

۵۰ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ اعلامیه ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۱/۱۱

۵۱ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ اعلامیه ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۱/۱۲

۵۲ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ اشرف دهقانی بازمانده‌ای از دوران کودکی (در باره‌ی سخنرانی اشرف دهقانی در ۱۹ بهمن ۱۳۵۸ د رمهاباد ـ چریک‌های فدایی شاخه‌ی کردستان ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۱۴

۵۳ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ جزوه‌ی اسامی کاندیداهای سازمان چریک‌های فدایی خلق شاخه کردستان ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۱۴

۵۴ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ نشریه شماره ۶ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۱۴

۵۵ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۱/۱۲

۵۶ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه خراسان شماره ۸ ـ خراسان ـ ۱۳۵۹/۱/۱۲

۵۷ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه شماره ۶۷ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۲/۱۱

۵۸ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه کوهستان شماره ۱ ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۲/۲۸

۵۹ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه کردستان شماره ۱۰ ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۳/۴

۶۰ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه شماره ۲۳ ـ مهاباد ـ ۱۳۵۹/۳/۱۰

۶۱ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه شماره ۲۵ ـ مهاباد ـ ۱۳۵۹/۳/۲۸

۶۲ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه شماره ۲۶ ـ مهاباد ـ ۱۳۵۹/۴/۳

۶۳ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه شماره ۲۷ ـ مهاباد ـ ۱۳۵۹/۴/۷

۶۴ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه شماره ۲۸ ـ مهاباد ـ ۵۹/۴/۱۲

۶۵ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه شماره ۲۹ ـ مهاباد ـ ۵۹/۴/۲۴

۶۶ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه شماره ۳۰ ـ مهاباد ـ ۱۳۵۹/۴/۳۱
۶۷ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه شماره ۳۱ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۵/۶
۶۸ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه شماره ۳۲ ـ مهاباد ـ ۵۹/۵/۱۱
۶۹ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه کوهستان شماره ۲ ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۵/۱۳
۷۰ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ نشریه کار ـ استان ساحلی ـ ۱۳۵۹/۵/۱۶
۷۱ ـ چریک‌های فدایی خلق (اکثریت) ـ خبرنامه شماره ۳۳ ـ مهاباد ـ ۱۳۵۹/۵/۲۵
۷۲ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ نشریه کار شماره ۹۳ ـ بی‌جا ـ ۵۹/۱۰/۲۵
۷۳ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ نشریه کار شماره ۱۲۵ ـ ارگان مرکزی سازمان ـ مهاباد ـ ۱۳۶۰/۶/۱۱
۷۴ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه کوهستان شماره ۱و۲ ـ سنندج ـ بی‌تا
۷۵ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه کوهستان شماره ۶ ـ سنندج ـ بی‌تا
۷۶ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه کوهستان شماره ۷ ـ سنندج ـ بی‌تا
۷۷ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه کوهستان شماره ۸ ـ سنندج ـ بی‌تا
۷۸ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه کوهستان شماره ۹ ـ سنندج ـ بی‌تا
۷۹ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه کوهستان شماره ۲۰ ـ سنندج ـ بی‌تا
۸۰ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه شماره ۵۲ ـ مازندران ـ بی‌تا
۸۱ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه شماره ۵۳ ـ مازندران ـ بی‌تا
۸۲ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه ـ کردستان ـ بی‌تا
۸۳ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه ـ کردستان ـ بی‌تا
۸۴ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه ـ کردستان ـ بی‌تا
۸۵ ـ چریک‌های فدایی خلق ـ خبرنامه ـ سنندج ـ بی‌تا
۸۶ ـ حزب توده ـ جزوه‌ی چهره‌ی گروهک ضدانقلابی کومله از درون (شرح جنگ در کردستان ، مذاکرات و شرح مختصری از بازجویی سران کومله در زندان‌های رژیم منحوس پهلوی) ـ سازمان ایالتی حزب توده‌ی ایران در کردستان ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۹/۱۲
۸۷ ـ حزب توده ـ برگه ماهیت حوادث سنندج ـ هواداران حزب توده ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۹/۱۸
۸۸ ـ حزب توده ـ برگه پیشنهادی ارگان مرکزی حزب توده ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۰/۷
۸۹ ـ حزب توده ـ اطلاعیه مواضع گروهک‌ها نسبت به هم ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۰/۲۹
۹۰ ـ حزب توده ـ بیانیه انتخاباتی کمیته مرکزی حزب توده ـ سنندج ـ دی ۱۳۵۸

۹۱ ـ حزب توده ـ اطلاعیه ـ سنندج ـ ۵۸/۱۱/۲۹
۹۲ ـ حزب توده ـ اطلاعیه ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۱۳
۹۳ ـ حزب توده ـ اطلاعیه دانش‌آموزان و دانشجویان توده‌ای ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۸/۱۲/۱۷
۹۴ ـ حزب توده ـ برگه به تعویق افتادن انتخابات ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۲۳
۹۵ ـ حزب توده ـ برگه روانی شورش ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۱/۸
۹۶ ـ حزب توده ـ اعلامیه سازمان جوانان حزب توده ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۱/۲۰
۹۷ ـ حزب توده ـ اعلامیه کمیته مرکزی حزب توده ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۱/۳۰
۹۸ ـ حزب توده ـ اطلاعیه ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۴/۲۲
۹۹ ـ حزب توده ـ خبرنامه ـ سنندج ـ ۵۹/۶/۱۷
۱۰۰ ـ حزب توده ـ اطلاعیه سازمان جوانان حزب توده ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۱۰/۱۹
۱۰۱ ـ حزب توده ـ اطلاعیه ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۱۱/۲
۱۰۲ ـ حزب توده ـ اطلاعیه ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۱۲/۳
۱۰۳ ـ حزب توده ـ اطلاعیه ـ سنندج ـ ۱۳۶۰/۱/۹
۱۰۴ ـ حزب توده ـ برگه سازمان جوانان حزب توده ـ سنندج ۱۳۶۰/۱/۲۸
۱۰۵ ـ حزب توده ـ اطلاعیه مواضع گروهک‌ها نسبت به هم ـ سنندج ـ ۱۳۶۰/۲/۵
۱۰۶ ـ حزب توده ـ برگه اطلاعیه کمیته مرکزی حزب توده ـ سنندج ـ ۱۳۶۰/۳/۲۳
۱۰۷ ـ حزب توده ـ کمیته مرکزی حزب توده ـ بی‌جا ـ ۱۳۶۰/۴/۸
۱۰۸ ـ حزب توده ـ کمیته مرکزی حزب توده ـ سنندج ـ ۱۳۶۰/۴/۲۲
۱۰۹ ـ حزب مرکزی توده ـ برگه اطلاعیه کمیته ـ بی‌جا ـ ۱۳۶۰/۶/۹
۱۱۰ ـ حزب توده ـ اعلامیه مشترک سازمان جوانان حزب توده و سازمان دانشجویان پیشگام ـ بی‌جا ـ ۱۳۶۰/۷/۱۵
۱۱۱ ـ حزب توده ـ نامه مردم به ارگان مرکزی حزب توده ـ بی‌جا ـ بی‌تا
۱۱۲ ـ حزب توده ـ اطلاعیه ـ بی‌جا ـ بی‌تا
۱۱۳ ـ حزب توده ـ برگه اطلاعیه دانشجویان و دانش‌آموزان هوادار حزب توده ـ سنندج ـ بی‌تا
۱۱۴ ـ حزب کمونیست عراق و حزب توده ـ اعلامیه مشترک حزب کمونیست و حزب توده ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۷/۲۵
۱۱۵ ـ خبرنامه سازمان منافقین ـ تهران، سنندج، ارومیه و کرمانشاه ـ از مورخ ۵۹/۱۲/۱۴ تا مورخ ۶۲/۶/۲۸

۱۱۶ ـ خبرنامه‌های گروهک رزگاری ـ مریوان از مورخ ۵۸/۱۲/۸ تا مورخ ۵۹/۱۲/۸

۱۱۷ ـ خبرنامه طرفداران جبهه متحد کردستان ـ از مورخ ۵۸/۷/۲۱ تا مورخ ۵۸/۹/۲۱

۱۱۸ ـ دانش‌آموزان پیشگام ـ اطلاعیه ـ سنندج ـ بی‌نا ـ ۱۳۵۹/۱۱/۲۶

۱۱۹ ـ سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر ـ کتاب تحولات اقتصادی ، اجتماعی جامعه ایران (سلسله آموزش‌های به زبان ساده برای کارگران) ـ تبریز ـ آبان ۱۳۵۹

۱۲۰ ـ سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر ـ کتاب تئوریک، سیاسی ۲ (جنگ چشم انداز سیاسی و تاکتیک) ـ تهران ۱۳۵۹/۱۱/۹

۱۲۱ ـ سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر ـ پیکار چه می‌گوید ؟ ـ بی‌جا ـ ۱۳۶۰/۹/۱۷

۱۲۲ ـ سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر ـ تئوریک ۱ (پیرامون ماهیت جنگ ایران و عراق و برخوردهای انحرافی به آن) ـ بی‌جا ـ ۱۳۵۹/۷/۲۵

۱۲۳ ـ شورشگری و ضدشورشگری ـ ترجمه گروهک نهضت آزادی ـ بی‌تا ـ بی‌نا

۱۲۴ ـ شورای هماهنگی معلمان سنندج ـ اطلاعیه ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۱۸

۱۲۵ ـ شورای هماهنگی معلمان سنندج ـ اطلاعیه ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۲۰

۱۲۶ ـ عزالدین حسینی ـ اعلامیه ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۶/۳۱

۱۲۷ ـ عزالدین حسینی ـ اطلاعیه ـ سنندج ـ ۶۰/۴/۷

۱۲۸ ـ کانون زندانیان سیاسی ـ اطلاعیه دفتر پیشگام سنندج ـ سنندج ـ بی‌تا

۱۲۹ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۲۶ ـ سنندج ـ ۱۳۵۷/۱۲/۱۴

۱۳۰ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۹۰ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۲/۱۴

۱۳۱ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱۲۱ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۳/۳۱

۱۳۲ ـ کومله ـ نشریه مشعل شماره ۹ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۷/۲۱

۱۳۳ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱۰ ـ کامیاران ـ ۱۳۵۸/۸/۲۵

۱۳۴ ـ کومله ـ خبرنامه ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۰/۱۲

۱۳۵ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۱/۸

۱۳۶ ـ کومله ـ خبرنامه ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۱/۹

۱۳۷ ـ کومله ـ خبرنامه ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۱/۱۱

۱۳۸ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۷ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۱/۱۳

۱۳۹ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۲ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۱/۱۸

۱۴۰ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۶ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۱/۲۱

۱۴۱ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۷ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۱/۲۲
۱۴۲ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۸ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۱/۲۳
۱۴۳ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۹ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۱/۲۴
۱۴۴ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱۱ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۱/۲۶
۱۴۵ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱۵ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۱/۳۰
۱۴۶ ـ کومله ـ هیئت تحریریه ـ کتاب شورش ۲ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸
۱۴۷ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱۶ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۱
۱۴۸ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱۷ ـ کامیاران ـ ۱۳۵۸/۱۲/۲
۱۴۹ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱۸ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۳
۱۵۰ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱۹ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۴
۱۵۱ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۲۴ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۹
۱۵۲ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۲۵ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۱۰
۱۵۳ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۲۶ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۱۱
۱۵۴ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۲۷ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۱۲
۱۵۵ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۲۸ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۱۳
۱۵۶ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۲۹ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۱۴
۱۵۷ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۳۰ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۱۵
۱۵۸ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۳۱ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۱۶
۱۵۹ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۳۲ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۱۶
۱۶۰ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۳۳ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۱۷
۱۶۱ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۳۴ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۱۸
۱۶۲ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۳۵ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۱۹
۱۶۳ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۳۵ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۲۰
۱۶۴ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۳۶ ـ سنندج ـ ۱۳۵۸/۱۲/۲۱
۱۶۵ ـ کومله ـ نشریه شورش کومله ـ سنندج ـ ۱۳۵۸
۱۶۶ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۵۴ ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۱/۹
۱۶۷ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۸۶ ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۱/۳۱

۱۶۸ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۶۱ ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۴/۱۹

۱۶۹ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۸۵ ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۷/۲۹

۱۷۰ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۹۵ ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۹/۳

۱۷۱ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۹۶ ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۹/۷

۱۷۲ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱۱۳ ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۱۰/۲۶

۱۷۳ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱۰۷ ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۱۰/۲۸

۱۷۴ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱۱۴ ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۱۲/۲

۱۷۵ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱۱۷ ـ سنندج ـ ۱۳۵۹/۱۲/۲۷

۱۷۶ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱۲۱ ـ سنندج ـ ۱۳۶۰/۱/۲۴

۱۷۷ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱۲۲ ـ سنندج ـ ۱۳۶۰/۱/۲۸

۱۷۸ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱۳۲ ـ سنندج ـ ۱۳۶۰/۲/۶

۱۷۹ ـ کومله ـ خبرنامه کومله ـ سنندج ـ ۱۳۶۰/۲/۲۵

۱۸۰ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱۲۵ ـ سنندج ـ ۱۳۶۰/۲/۳۱

۱۸۱ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱۳۰ ـ سنندج ـ ۱۳۶۰/۴/۸

۱۸۲ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱۳۱ ـ سنندج ـ ۱۳۶۰/۴/۲۰

۱۸۳ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱۳۵ ـ سنندج ـ ۱۳۶۰/۵/۱۶

۱۸۴ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱۳۹ ـ سنندج ـ ۱۳۶۰/۶/۱۸

۱۸۵ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱۴۱ ـ سنندج ـ ۱۳۶۰/۷/۱۰

۱۸۶ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۲۲۸ ـ سنندج ـ ۱۳۶۰/۷/۲۱

۱۸۷ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱ ـ سنندج ـ ۱۳۶۰

۱۸۸ ـ کومله ـ خبرنامه شماره ۱۶۲ ـ سنندج ـ ۱۳۶۱/۱/۲

۱۸۹ ـ کومله ـ نشریه ـ سنندج ـ بی‌تا

۱۹۰ ـ کیانوری، نورالدین ـ انقلاب در نبرد با ضدانقلاب (پرسش و پاسخ شهریور ۱۳۶۰) ـ تهران ـ شرکت سهامی خاص انتشارات توده ـ مهر ۱۳۶۰

۱۹۱ ـ گروه‌های ضدانقلاب ـ اسناد منتشر شده در سایت‌های اینترنتی از گروه‌های ضدانقلاب ـ سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۲

۱۹۲ ـ گروه مؤتلفین پیشرو ـ اطلاعیه ـ سنندج ـ بی‌تا

۱۹۳ ـ گروهی از زندانیان آزاد شده ـ مقاله سازمان آزادیبخش خلق‌های ایران ـ بی‌جا ـ بی‌تا

۱۹۴ ـ نشریه تئوریک ، سیاسی اتحاد انقلابی برای رهایی کار (گروه زحمت) ـ نقد و پژوهش شماره ۲ ـ تهران ـ دی ۱۳۵۸

۱۹۵ ـ مصاحبه مفتی‌زاده ـ نوار شماره ۱۰۱۶ ـ بی‌تا

۱۹۶ ـ مصاحبه مفتی‌زاده و زیباکلام ـ نوار شماره ۱۰۱۹ ـ بی‌تا

۱۹۷ ـ مصاحبه مفتی‌زاده در مورد وضعیت گروهک‌ها ـ نوار شماره ۱۰۲۰ ـ بی‌تا

۱۹۸ ـ مصاحبه نوری ، مفتی‌زاده و فروهر در مورد اوضاع کردستان ـ نوار شماره ۱۰۲۱ ـ بی‌تا

۱۹۹ ـ مصاحبه مفتی‌زاده در مورد خودمختاری کردستان ـ نوار شماره ۱۰۲۶ ـ بی‌تا

۲۰۰ ـ مصاحبه مفتی‌زاده پیرامون مذهب رسمی کشور ـ نوار شماره ۱۰۲۷ ـ ۵۹/۵/۴

۲۰۱ ـ مصاحبه مفتی‌زاده در مورد ماه رمضان ـ نوار شماره ۱۰۲۸ ـ بی‌تا

۲۰۲ ـ مصاحبه قاسملو و عزالدین حسینی ـ نوار شماره ۱۰۲۹ ـ بی‌تا

۲۰۳ ـ مصاحبه قاسملو ـ شماره نوار ۱۰۳۰ ـ بی‌تا

۲۰۴ ـ مصاحبه عزالدین حسینی ـ نوار شماره ۱۰۳۱ ـ بی‌تا

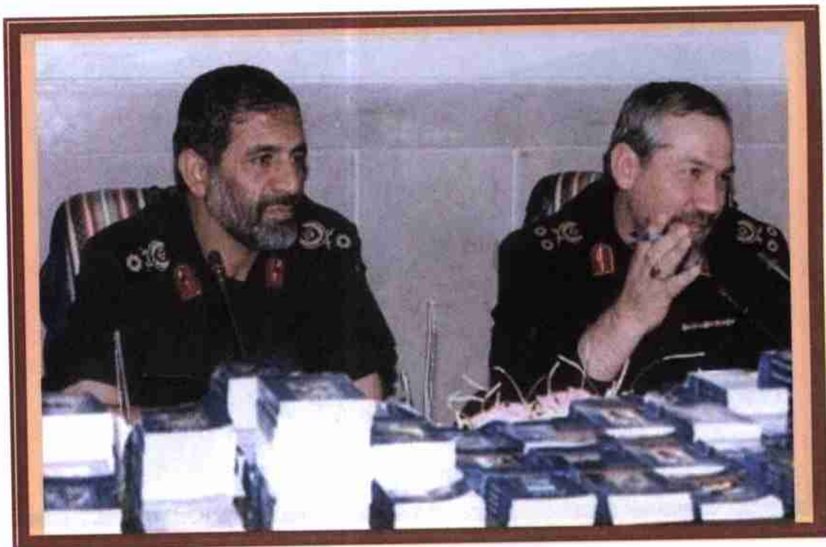
۲۰۵ ـ مصاحبه عزالدین حسینی پیرامون زمان آتش‌بس ـ نوار شماره ۱۰۳۲ ـ بی‌تا

۲۰۶ ـ مصاحبه شیخ جلال حسینی ـ نوار شماره ۱۰۳۴ ـ بی‌تا

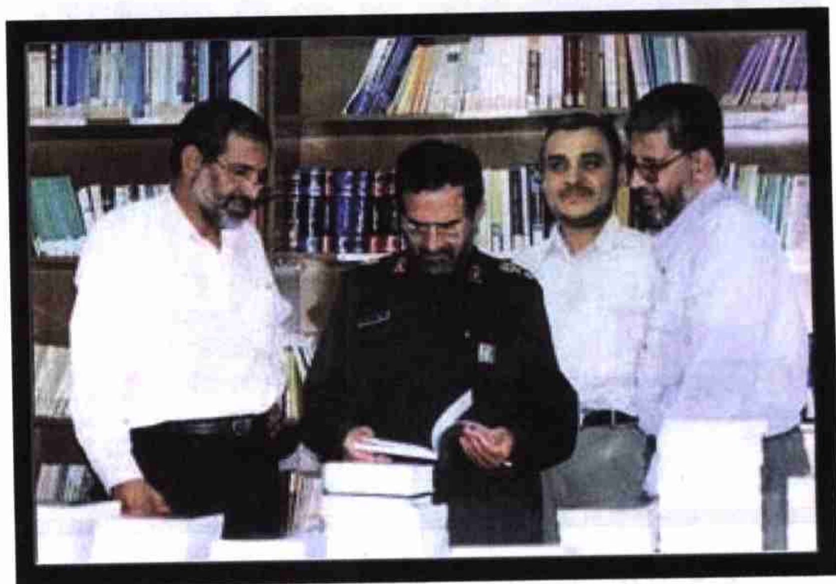
۲۰۷ ـ مصاحبه با شیخ عثمان در کنگره دوم حزب منحله دمکرات ـ نوار شماره ۱۰۴۵ ـ بی‌تا

۲۰۸ ـ مصاحبه مصوبات حزب دمکرات ـ استراتژی و دکترین و تاکتیک‌های حزب دمکرات در سال ۶۲ ـ نوار شماره ۳۵۰۴ ـ بی‌تا

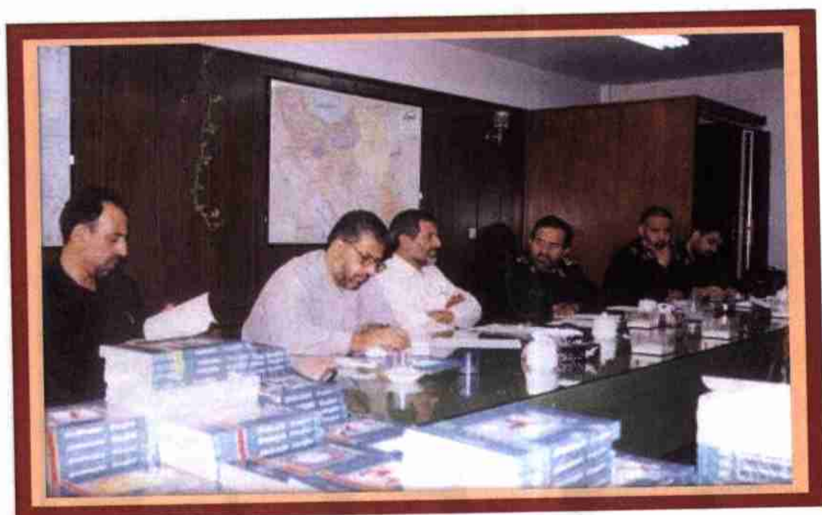
۲۰۹ ـ نشریه کارگران پیشرو (پیکار و فدایی) از مورخ ۵۸/۷/۲۶ تا مورخ ۵۹/۴/۱۱

تصویر شماره ۱ ـ سردار صفوی فرمانده کل سپاه و سردار ایزدی رئیس مرکز مطالعات و تحقیقات توسعه امنیت پایدار ـ تیر ماه ۱۳۸۳

تصویر شماره ۲ـ ارائه خروجی‌ها توسط سردار استکی و همکاری کمیته تدوین نبرد دوم

تصویر شماره ۳ ــ ارائه گزارش و خروجی‌ها ی کمیته تدوین نبرد دوم در تیرماه ۱۳۸۳

تصویر شماره ۴ ــ تعدادی از همکاران ستاد پروژه شهید بروجردی در اصفهان

CONCLUSIONS AND ACHIEVEMENTS

از قول من به کلیه رزمندگان اسلام به ویژه رزمندگانی که در منطقه عملیات قرارگاه حمزه سید الشهدا (ع) با دشمنان اسلام مبارزه میکنند ، تبریک بگوئید. اسلام و مسلمانان متعهد ، به این پیروزی های چشمگیر شما چشم دوخته اند و از یاد هیچ یک از ما نخواهید رفت . شما فرزندان عزیز ملت هستید . فتحی که به دست شما صورت گرفت ، برای ملت سرافرازی بود . امیدوارم این پیروزی تا آخرین مرحله موفق باشد . سلامت و سعادت تمام رزمندگان را از خداوند خواهانم و از دعا شما را فراموش نخواهم کرد.

پیام حضرت امام خمینی (ره)

به مناسبت پیروزی رزمندگان اسلام در کردستان و آذربایجان غربی. ۱۳۶۰/۸/۲۵

نتایج و دستاوردها

مرکز مطالعات و تحقیقات توسعه امنیت پایدار

«پروژه شهید بروجردی»

CENTER FOR STUDY AND RESEARCH OF SUSTAINABLE SECURITY DEVELOPMENT